EERSTE, TWEEDE, DERDE ZESTAL PREKEN

BEHOREND BIJ EEN SERIE VAN 12 ZESTALLEN

Door

JOSEPH CHARLES PHILPOT

UITGEVERIJ SNEEK, KAMPEN
CA 1890 ?

STICHTING GIHONBRON
MIDDELBURG
2021

INHOUD 12 ZESTALLEN

1e ZESTAL

1. Jesaja 18:5, 6. De winter voor de herfst, of van de zielen aanwas in de genade
Want voór den oogst, als de botte volkomen is, en de onrijpe druif rijp wordt na den bloesem, zo zal Hij de ranken met snoeimessen afsnijden en de takken wegdoen en afkappen. Zij zullen samen gelaten worden aan de roofvogels van de bergen en de dieren van de aarde, en de roofvogels zullen op hen overzomeren, en alle dieren van de aarde zullen daarop overwinteren.

2. Ezechiël 17:24. De bomen des velds en hun vastgestelde bestemming
Zo zullen alle bomen des velds weten dat Ik, de HEERE, den hogen boom vernederd heb, den nederigen boom verheven heb, den groenen boom verdroogd en den drogen boom bloeiende gemaakt heb; Ik, de HEERE, heb het gesproken en zal het doen.

3. Psalm 106:4, 5. De begeerte des harten van elke wedergeborene
Gedenk mijner, o HEERE, naar het welbehagen tot Uw volk, bezoek mij met Uw heil, opdat ik aanschouwe het goede Uwer uitverkorenen; opdat ik mij verblijde met de blijdschap Uws volks; opdat ik mij roeme met Uw erfdeel.

4. Hoséa 6:4a. Een vraag van God aan de ziel
Wat zal Ik u doen, o Efraïm?

5. Lukas 1:52, 53. Gods handelwijze met machtigen en rijken, nederigen en hongerigen
Hij heeft machtigen van de tronen afgetrokken, en nederigen heeft Hij verhoogd. Hongerigen heeft Hij met goederen vervuld, en rijken heeft Hij ledig weggezonden.

6. Romeinen 7:24-26. De zuchtende gevangene, zijn verlossing en besluit
Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? Ik dank God door Jezus Christus, onzen Heere. Zo dan, ik zelf dien wel met het gemoed de wet Gods, maar met het vlees de wet van de zonde.

TWEEDE ZESTAL

7. Ezechiël 21:27. De drievoudige omverwerping van het eigen ik 136 Ik zal die kroon omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen; ja, zij zal niet zijn, totdat Hij kome Die daartoe recht heeft, en Dien Ik dat geven zal.

8. Jesaja 35:3, 4. De slappe handen versterkt en de struikelende knieën vastgesteld

Versterkt de slappe handen, en stelt de struikelende knieën vast. Zegt den vreesachtigen' van hart: Weest sterk, vreest niet; zie, ulieder God zal ter wraak komen met de vergelding Gods; Hij zal komen en ulieden verlossen.

9. Psalm 119:31. Het vastkleven aan Gods getuigenissen
Ik kleef vast aan Uw getuigenissen; o HEERE, beschaam mij niet.

10. Matthéüs 26:41. Gevaar van, en behoedmiddelen tegen verzoekingen
Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt; de geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak.

11. 2 Korinthe 4:11. Het leven van Christus, geopenbaard in de dood van het schepsel

Want wij die leven, worden altijd in den dood overgegeven om Jezus' wil, opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden.

12. Openbaringen 21:7. De overwonnen erfenis
Die overwint, zal alles beërven; en Ik zal hem een God zijn en hij zal Mij een zoon zijn.
Voorwoord van de vertaler bij het derde ZESTAL

DERDE ZESTAL
13. Jesaja 29:18, 19. De dag van kracht
En te dien dage zullen de doven horen de woorden des Boeks; en de ogen van de blinden, zijnde uit de donkerheid en uit de duisternis, zullen zien. En de zachtmoedigen zullen vreugde op vreugde hebben in den HEERE; en de behoeftigen onder de mensen zullen zich in den Heilige Israëls verheugen.

14. Jeremia 50:6. De verloren schapen wedergebracht
Mijn volk waren verloren schapen, hun herders hadden hen verleid, zij hadden hen gevoerd naar de bergen; zij gingen van berg tot heuvel, zij vergaten hun legering.

15. 1 Petrus 2:9. Een bijzonder volk
Een bijzondere volk.

16. Spreuken 8:20, 21. Wat hebben zij, die Jezus liefhebben, van Hem te wachten?

Ik doe wandelen op den weg van de gerechtigheid, in het midden van de paden des rechts, opdat Ik Mijn liefhebbers doe beërven dat bestendig is; en Ik zal hun schatkameren vervullen.

17. Jesaja 54:11, 12. Sions lijden en de haar toegezegde belofte
Gij verdrukte, door onweder voortgedrevene, ongetrooste: Zie, Ik zal uw stenen gans sierlijk leggen, en Ik zal u op saffieren grondvesten. En uw glasvensters zal Ik agaatstenen3 maken en uw poorten van robijnstenen, en uw hele landpale van aangename stenen.

18. Psalm 132:15, 16. Sions zegeningen
Ik zal haar kost rijkelijk zegenen, haar nooddruftigen zal Ik met brood verzadigen. En haar priesters zal Ik met heil bekleden, en haar heiligen3a zullen zeer juichen.

VIERDE ZESTAL

19. Jesaja 27:13. Het blazen van de grote bazuin
En het zal te dien dage geschieden dat er met een grote bazuin geblazen zal worden; dan zullen die komen die in het land van Assur verloren zijn, en de heengedrevenen in het land van Egypte; en zij zullen den HEERE aanbidden op den heiligen berg te Jeruzalem.

20. Romeinen 5:3-5. De gouden keten van verdrukking en liefde
En niet alleenlijk dit, maar wij roemen ook in de verdrukkingen, wetende dat de verdrukking lijdzaamheid werkt, en de lijdzaamheid bevinding, en de bevinding hoop; en de hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door den Heiligen Geest, Die ons is gegeven.

21. 1 Korinthe 3:12, 13. Eens iegelijks werk door het vuur beproefd
En indien iemand op dit fundament bouwt goud, zilver, kostelijke stenen, hout, hooi, stoppelen, eens iegelijks werk zal openbaar worden; want de dag zal het verklaren, omdat het door vuur ontdekt wordt; en hoedanig eens iegelijks werk is, zal het vuur beproeven.

22. Johannes 8:31, 32. Het ware discipelschap
Jezus dan zei tot de Joden die in Hem geloofden: Indien gijlieden in Mijn woord blijft, zo bent u waarlijk Mijn discipelen, en zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrijmaken.

23. Job 27:8-10. De verwachting van de huichelaar
Want wat is de hoop des huichelaars, ofschoon hij gewonnen heeft, wanneer God zijn ziel zal uittrekken4? Zal God zijn geroep horen, als benauwdheid over hem komt? Zal hij zich verlustigen in den Almachtige? Zal hij God aanroepen te allen tijde?

24. Numeri 6:24-26. Israël gezegend en bewaard
De HEERE zegene u en behoede u; de HEERE doe Zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig; de HEERE verheffe Zijn aangezicht over u en geve u vrede.

VIJFDE ZESTAL

25. Prediker 3:3, 4. Geestelijke tijden en gelegenheden
Een tijd om te doden en een tijd om te genezen; een tijd om af te breken en een tijd om te bouwen; een tijd om te wenen en een tijd om te lachen; een tijd om te kermen en een tijd om op te springen.

26. Psalm 119:130. De mededeling van licht
De opening Uwer woorden geeft licht, de slechten verstandig makende.

27. Hebreeën 12:27, 28. De verandering van de beweeglijke en de vastigheid van de onbeweeglijke dingen
En dit woord: Nog eenmaal, wijst aan de verandering van de beweeglijke dingen, als welke gemaakt waren; opdat blijven zouden de dingen die niet beweeglijk zijn. Daarom, alzo wij een onbeweeglijk Koninkrijk ontvangen, laat ons de genade vast houden, door dewelke wij welbehaaglijk God mogen dienen, met eerbied en godvruchtigheid.

28. Jeremia 45:5. Het leven, gegeven tot een buit
En zoudt ge u grote dingen zoeken? Zoek ze niet; want zie, Ik breng een kwaad over alle vlees, spreekt de HEERE; maar Ik zal u uw levens tot een buit geven, in alle plaatsen waar u zult heentrekken.

29. Psalm 63:9. De geestelijke najaging
Mijn ziel kleeft U achteraan; Uw rechterhand ondersteunt mij.

30. Psalm 74:9a. Tekenen gezien en niet gezien
Wij zien onze tekenen niet.

ZESDE ZESTAL

31. Jesaja 45:2, 3. De schatten, die in de duisternis zijn

Ik zal voor uw aangezicht gaan en Ik zal de kromme wegen recht maken; de koperen deuren zal Ik verbreken en de ijzeren grendelen zal Ik in stukken slaan. En Ik zal u geven de schatten die in de duisternissen zijn en de verborgen rijkdommen, opdat u moogt weten dat Ik de HEERE ben, Die u bij uw naam roept, de God Israëls;

32. 1 Petrus 5:10. Lijden, en de weldaden daaruit voortvloeiende.
De God nu aller genade, Die ons geroepen heeft tot Zijn eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, nadat wij een weinig tijd zullen geleden hebben, Dezelve volmake, bevestige, versterke en fundere ulieden.

33. Psalm 39:8, 9. Het geroep en het gebed van een wachtende ziel.
En nu, wat verwacht ik, o Heere? Mijn hoop, die is op U. Verlos mij van al mijn overtredingen; stel mij niet tot een smaad des dwazen.

34. Openbaringen 12:10, 11. De verklager van de broederen overwonnen en neergeworpen
En ik hoorde een grote stem, zeggende in den hemel: Nu is de zaligheid en de kracht en het Koninkrijk geworden onzes Gods, en de macht van Zijn Christus; want de verklager onzer broederen, die hen verklaagde voor onzen God dag en nacht, is neergeworpen. En zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams en door het woord hunner getuigenis, en zij hebben hun leven niet liefgehad tot den dood toe.

35. Jesaja 32:2, 3. De schuilplaats van de vermoeide pelgrim
En een Man zal zijn als een verberging tegen den wind en een schuilplaats tegen de storm; als waterbeken in een dorre plaats, als de schaduw van een zware rotssteen in een dorstig land. En de ogen dergenen die zien, zullen niet terugzien, en de oren dergenen die horen, zullen opmerken.

ZEVENDE t/m TWAALFDE ZESTAL. Niet in dit digitale document opgenomen
36. 1 Petrus 2:4, 5. De levende Steen, van de mensen verworpen, maar bij God uitverkoren en dierbaar

INHOUD EERSTE ZESTAL

1. DE WINTER VÓÓR DE HERFST OF AANWAS VAN GENADE IN DE ZIEL
Leerrede over Jesaja: 18: 5, 6.
"Want vóór den oogst als de botte volkomen is, en de onrijpe druif rijp wordt na den bloesem, zo zal Hij de ranken met snoeimaessen afsnijden, en de takken wegdoen en afkappen. Zij zullen te zamen gelaten worden den roofvogelen der bergen, en den dieren der aarde zullen daarop overwinteren".

2. De bomen des velds en hun vastgestelde bestemming.
Leerrede over Ezechiël: 17: 24.
"Zo zullen al de bomen des velds weten, dat Ik, de HEERE, de den hogen boom vernederd heb, den nederigen boom verheven heb, den groenen boom verdroogd, en den drogen boom bloeiende gemaakt heb; Ik, de HEERE, heb het gesproken, en zal het doen."

3. De innerlijke begeerte van elke wedergeborene.
Leerrede over Psalm 106: 4, 5.
"Gedenk mijner, o HEERE! naar het welbehagen tot Uw volk, bezoek mij met Uw heil; opdat ik aanschouwe het goede Uwer uitverkorenen; opdat ik mij verblijde met de blijdschap Uws volks; opdat ik mij beroeme met Uw erfdeel."

4. Een vraag van God aan de ziel.
Leerrede over Hosea 6: 4a.
"Wat zal ik u doen, o Efraim?"

5. Gods handelwijze met machtigen en rijken, nederigen en hongerigen.
Leerrede over Lukas 1:52, 53.
"Hij heeft machtigen van de tronen afgetrokken, en nederigen heeft Hij verhoogd. Hongerigen heeft Hij met goederen vervuld; en rijken heeft hij ledig weggezonden."

6. De zuchtende gevangene, zijn verlossing en zijn besluit.
Leerrede over Romeinen 5: 24 - 26.
"Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? Ik dank God door Jezus Christus onzen Heere. Zo dan, ik zelf dien wel met het gemoed de wet Gods, maar met het vlees de wet der zonde."

1. DE WINTER VÓÓR DE HERFST OF AANWAS VAN GENADE IN DE ZIEL

Leerrede over Jesaja: 18: 5, 6.
"Want vóór den oogst als de botte volkomen is, en de onrijpe druif rijp wordt na den bloesem, zo zal Hij de ranken met snoeimaessen afsnijden, en de takken wegdoen en afkappen. Zij zullen te zamen gelaten worden den roofvogelen der bergen, en den dieren der aarde zullen daarop overwinteren".

Al wie met een verlicht oog des verstands, de Bijbel leest en onderzoekt, zal met ons het gevoelen delen, dat daarin een *aanwassen* in de genade geleerd wordt. In die zin, vermaande Petrus, om "op te wassen in de genade en kennis van onzen Heere en Zaligmaker Jezus Christus," 2 Petrus 3: 18. In die zin wordt het geloof van de Thessalonisenzen gezegd, zeer te wassen." 2 Thess. 1: 3. En zo lezen wij ook van onderscheiden graden van het geloof, van klein geloof," Matth. 6: 30; "zwak geloof," Rom. 14: 1; "geloof als een mosterdzaad," Matth. 17: 20; groot geloof," Matth. 16: 28; "sterk geloof," Rom. 4: 20; " volheid des geloofs," Hand. 6: 8, en volle *verzekerdheid* des geloofs," Hebr. 10: 22.
Vele zinnebeelden en gelijkenissen die in de Bijbel voorkomen, pleiten ook voor dit gevoelen. Hier wordt het Goddelijk leven vergeleken bij de loop van de zon: "Maar het pad der rechtvaardigen is gelijk een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot de *vollen middag,"* Spreuk. 4: 18. Dáár bij het groeien van het graan: eerst vertoont zich het "*kruid,"* daarna "de *aar"* en tenslotte *het volle koren"* in de aar, Mark. 4: 28. elders bij het opgroeien van het menselijk lichaam, beginnende als *"nieuwgeborene kinderkens,"* 1 Petr. 2: 2, en voortgaande tot "*kinderen, jongelingen* en *vaders"* 1 Joh. 2: 12-14. En ook bij een loopbaan, waarin de loper "vergeet hetgeen achter is, en zich *uitstrekt naar het geen voor is,"* Philip. 3: 14.
Trouwens het juiste begrip van "hetgeen men leven noemt, geeft een aanvang, voortgang, een groeien, een toenemen te kennen; zo is het in de natuur, zo is het in genade. Godvruchtige Christenen zijn geen levenloze pilaren, maar palm- en cederbomen Ps. 92: 13. Zij zijn niet meer half bezoldigden, maar krijgsknechten, de goede strijd strijdende, 1 Tim. 1: 18. Zij zijn geen vadsige luiaards, die de tijd thuis in leunstoel of op rustbed verkwisten, maar reizigers en pelgrims die een land zoeken. Zij zijn geen zorgelozen en gerusten, als die van Laïs, Richt 18: 7, maar buitengewoon verdrukten, door beproevingen en verzoekingen, soms zelfs in twijfel van het leven 1 Kor. 1: 8.
Daarom is het voorname kenmerk, waardoor godvruchtige christenen zich onderscheiden, dat zij groeien of toenemen; terwijl daar waar de wasdom ontbreekt, ook geen leven aanwezig is. De huichelaar kon in geveinsdheid toenemen, de farizeeër in eigengerechtigheid, de Arminiaan in natuurlijke volkomenheid, de dode Calvinist in blote verstandskennis, de trotse belijder in verwaandheid, de zelfbedrieger in bedrog en de oude ledematen van de kerk in ijdel vertrouwen; maar de dode groeit nimmer in het Goddelijk leven, omdat de wortel der zaak niet in hem gevonden wordt. Job. 19:28.

Vraagt men nu: wat is eigenlijk het *aanwassen* in de genade, wat is de aard hiervan en waarin bestaat het? Moet men het houden voor hetgeen men ook wel *opklimmende* of

toenemende heiligmaking noemt, waardoor verstaan wordt, dat onze natuur steeds heiliger en ons hart steeds reiner wordt? Geeft het aanwassen in de genade te kennen, dat de inwonende zonden allengs verzwakken, dat de verzoekingen minder sterk, de begeerlijkheden des vleses minder verleidend zijn? Betekent het dat onze oude Adams natuur, onze oude mens, verbeterd en veranderd wordt tot genade, gelijk de wilde appelboom, door zorgvuldige verbouwing en kweking, verandert tot een boom in de hof? - Nee, daarin bestaat het geenszins. De treurige ondervinding toch heeft mij geleerd en duidelijk aangetoond, dat *opklimmende heiligmaking* geen grondslag heeft in Gods woord, noch aanwezig is in de harten van Zijn volk. Maar het juiste antwoord op de vraag: wat is het *aanwassen* in de genade, ligt, naar mijn inzien, in onze tekst; die ik daarom op een bevindelijke wijze zal trachten te ontvouwen, naar de mate van bekwaamheid die God mij verleent.

De tekst spreekt van drie onderscheiden getijden in het Goddelijke leven, namelijk: *de lente, de herfst* en een tussen beiden liggend, dat wij *winter* zullen noemen. Aldus voortgaande, zullen wij bevinden, dat de lente uit twee delen bestaat, aan het laatste die wij de naam van *zomer* geven, en zodoende wordt het aanwassen in de genade bij de loop van de seizoenen van het jaar vergeleken.
Maar tussen de natuurlijke en geestelijke seizoenen, tussen het aanwassen, in de natuur en in de genade, is een merkwaardig verschil ten opzichte van elkaars opvolging. De natuur begint met de ontluikende *lente,* gaat voort tot de ontwikkelende *zomer*, wordt rijp in de gele *herfst* en sterft weg in de werkeloze *winter.* De genade echter, die ik bezig ben te beschrijven, vangt aan, volgens de regel der bevinding met de *lente,* met de "botte" en "de bloesem van de onrijpe druif, gaat over tot de zomer, wanneer de botte volkomen is en de onrijpe druif rijp wordt na de bloesem." Maar nu volgt niet onmiddellijk de *herfst,* nee, voor de oogst komt nog een ander jaargetijde: tussen de zomer en herfst valt de *winter* in - de lange en bange winter*! Zó* is dan de orde van de seizoenen in het Goddelijke leven *niet:* lente, zomer, herfst en winter, zoals in de natuur, maar lente, zomer, winter en herfst. Laat ons nu onderzoeken, of deze rangschikking overeen komt met de Bijbel en met de bevindelijke onderwijzing van God in de ziel.

Alle ware Godsvrucht heeft een aanvang; en wel een kenmerkende, duidelijke en een onderscheiden aanvang.
Dat de intrede van Goddelijk licht in de ziel, de eerste mededeling van bovennatuurlijk leven, de eerste openbaring van een onbekende God, de eerste uitbotting van een vernieuwde natuur, de eerste onderhandeling van de mens met zijn Maker – dat al deze dingen, waarvan men tot nu toe niets gevoelde, niets verwachtte, niets begeerde en waarover men zich in het geheel niet bekommerde, in de ziel zouden plaatsgrijpen, en de ziel daarvan onwetende zou zijn ten opzichte van tijd en plaats, - is een ongerijmd, tegenstrijdig denkbeeld. De aandoeningen van het gevoel zijn niet minder sterk, kennelijk en merkbaar, dan die van het gezicht. Weet ik door het gezicht, dat het ene voorwerp wit en het andere zwart is, even zeker weet ik door het gevoel, een hete van een koude zelfstandigheid te onderscheiden. En al ben ik ook niet in staat, om te verklaren *waarom* de ene heet en de andere koud is, nochtans ben ik ten volle verzekerd, dat het zo is. Zo zal ook een wedergeboren ziel, zij moge onbekwaam zijn te verklaren, waarom zij gevoelt, en waaruit dat gevoel ontstaat, evenwel zo zeker zijn van haar gevoel, als van haar aanzijn.
De oppervlakkige belijders van de tegenwoordige tijd spreken van: vroege Godsvrucht; van overtuiging van kindsbeen af; van herboren zijn door de doop; van

kinderlijke onschuld; van ontluiken van het jeugdig gemoed; van het voorrecht van vrome ouders; van familie-Godsvrucht; van huiselijke Godsdienst; van Evangelie-bediening; van gehoorzaamheid aan de instellingen; van vaders geboden en moeders onderrichtingen enz., als van zaken, waarin het begin ligt van een zogenaamde *Christelijke bekering en gevestigde Godsvrucht.* Vele van deze dingen zijn goed, op hun plaats, men mag ze niet verachten noch verzuimen, maar ze te houden voor het begin van een hemels, bovennatuurlijk werk, dat is dwalen. Duizenden hebben deze dingen bezeten en zijn evenwel in hun zonden omgekomen; duizenden zijn van hiervan verstoken geweest en nochtans in de hemelse heerlijkheid ingegaan.

1. Een waar begin is voel- of *merkbaar.* Niet, dat ik wil beweren, dat men zich altijd het juiste ogenblik, het uur, de dag of de maand zal kunnen te binnen brengen, wanneer dit begin ontstaan is. Hoewel het echter waarheid is en blijft, dat hoe duidelijker wij de juiste tijd daarvan weten, hoe dichter wij zijn aan een voldoend bewijs van haar zekerheid. Het is trouwens onmogelijk, dat iemand, die bij zekere gelegenheid of binnen een bepaalde tijd, deze ontstane nieuwe gevoelens, nieuwe aandoeningen, nieuwe behoeften en nieuwe begeerten in zijn hart ondervonden heeft, dezelve ooit zal kunnen vergeten. Het *begin* te verdonkeren, te verbergen of weg te sluiten is een wantrouwen over het geheel te verspreiden. Een verkeerd begin heeft een verkeerd geheel ten gevolge. Als er geen Goddelijk begin is, kan er geen Goddelijk midden noch Goddelijk einde zijn. Als de eerste schrede vals is, zal ieder volgende stap in de eerste misstap delen. Als iemand dus belijdt de weg ten hemel te bewandelen, zonder ooit de poort, eng en nauw als zij is, gekend te hebben, die is van elders ingeklommen en is "een dief en moordenaar". Zijn vonnis is reeds getekend: "Bindt zijn handen en voeten, neemt hem weg en werpt hem in de buitenste duisternis." Matth. 22: 13.
2. De ware Godsdienst begint met een mededeling van *bovennatuurlijk licht* en *bovennatuurlijk leven* aan de ziel. Het *hoe* of het *waarom* deze mededeling komt, weet de ziel niet, want "de wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet van waar hij komt, of waar hij heen gaat. Alzo is een iegelijk, die uit de Geest geboren is." De wind zelf ziet men niet; maar men voelt zijn werking. Het geluid van een gang wordt gehoord in de toppen der moerbeziënbomen, maar God Zelf is niet te zien. De stem des Heeren, zo krachtig en vol majesteit, werd gehoord door hen, die geen gelijkenis zagen. Deut. 4: 12. Zo werd de werking gevoeld, hoewel de oorzaken onbekend zijn.
Stromen vloeien in het hart, uit een verborgene Bron, stralen van een onzichtbare zon verlichten de ziel en de beginselen van leven wekken in ons een nieuw bestaan uit een ongeziene Fontein. Het pasgeboren kind, hoewel geheel onbewust van de oorzaak van zijn geboorte en van zijn leven, voelt echter het leven in alle delen van het lichaam. Zo ook de wedergeboren ziel: zij wordt aandoeningen gewaar die zij vroeger nooit gevoelde. Zij houdt een *afwisselend getij van leven, van een verborgen en onbegrijpelijke aard, hoewel het "Abba Vader!"* nog niet van haar lippen vloeide.
Het levend menselijk lichaam is zeer gevoelig, zowel voor de geringe schram van een speld, als voor de forse dodelijke dolksteek; gevoelig voor een voorbijgaande pijn zowel, als voor een smartelijke, ongeneeslijke kwaal. Het hart kan geen enkel ogenblik minderen met kloppen, of men zal direct de gevolgen ervan zien. Zou dan het gevoel een teken en bewijs zijn van het lichamelijke, het dierlijk leven, zonder in het geestelijk leven van enige kracht te zijn? Zou dan ons minder edel gedeelte, de mens van één dag, ons stoffelijk, vergankelijk lichaam de geschiktheid bezitten, om elke, hetzij smartelijke of genoeglijke aandoening te gevoelen, en zou ons beter

gedeelte, onze onsterfelijke ziel verstoken zijn van het vermogen, om de afwisselende gewaarwordingen te bespeuren, waarbij de schaal van het geestelijk leven rijst of daalt? Nee, dat te stellen, zou zeer ongerijmd zijn. Daarom mogen wij gerust aannemen, dat de mens, die geen nieuw gevoel aan zijn ziel ervaren heeft, die niet met meerdere of mindere nauwkeurigheid kan aanwijzen het tijdstip wanneer, en de gelegenheid waarbij de nieuwe gewaarwordingen in het hart kwamen, - nog niet van de dood tot het leven is overgegaan. Hij is niet in Christus als hij geen nieuw schepsel is.

Vraagt u nu, *wat zijn deze nieuwe gewaarwordingen?* Zegt u: beschrijf ons deze, opdat wij onze harten daarmee kunnen vergelijken, daaraan toetsen; want "gelijk in het water het aangezicht is tegen het aangezicht, alzo is des mensen hart tegen de mens." Welaan! ik zal trachten uw vraag te beantwoorden.
Ik geloof dat de eerste gewaarwording van een wedergeboren ziel het *licht* is: "De opening uwer woorden geeft licht," Ps. 119: 130. "Het volk, dat in de duisternis zat, heeft een groot Licht gezien; en degenen, die zaten in het land en de schaduw des doods, is een Licht opgegaan." Matth. 4: 16. Dit was het licht van de Hemel, ver boven de glans van de zon verheven, wat Saulus, de vijand van Christus, ter aarde wierp, en waarvan hij naderhand zei: "God, Die gezegd heeft dat het licht in de duisternis zou schijnen, heeft in onze harten geschenen." 2 Kor. 4: 6.
En met deze straal van bovennatuurlijk licht vloeit tevens een bovennatuurlijk *leven* in de ziel, wat met dit licht op een verborgene wijze verenigd is. "Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het woord der waarheid." "U heeft Hij mede levend gemaakt, daar gij dood waart door de misdaden en zonden." Elke straal van bovennatuurlijk licht is niet enkel- maar *zevenvoudig,* net als de regenboog aan het uitspansel, waarbij iedere straal van de zon gebroken is, en schittert in zeven verschillende kleuren. Met de eerste straal van bovennatuurlijk licht in de ziel, dat licht van de Zon der gerechtigheid, gaan onafscheidelijk gepaard: leven, gevoel, kracht, geloof, zucht tot bidden, vreze Gods, heilige eerbied, overtuiging van schuld en hongeren en dorsten naar de gerechtigheid. Al deze gewaarwordingen zijn als het warme zonlicht, dat het hart doet smelten. Het is onderscheiden van het koude maanlicht, dat het hoofd beschijnt en niets teweeg brengt, als dorre, onvruchtbare wetenschap, zonder geur en warmte, zoals de dageraad in het Noorden de bevroren sneeuw wel beschijnt, maar niet doet smelten, terwijl het warme zonlicht de ziel roert, haar verborgenste diepten ontdekt en een reeks van gewaarwordingen doet ontstaan, allen nieuw, vroeger nooit gekend en van Goddelijke, hemelse gestalte.

Het gevoel is dus het eerste bewijs van bovennatuurlijk leven. Dit gevoel is werkzaam in twee onderscheiden gewaarwordingen. Bij de ene gewaarwording leert de mens God en bij de andere zichzelf kennen. Een en dezelfde lichtstraal heeft trouwens twee tegenover elkaar staande dingen geopenbaard "want al wat openbaar maakt is licht." De ziel ziet, op een en hetzelfde ogenblik, God en zichzelf; gerechtigheid en schuld; kracht en onvermogen; een heilige wet en een overtreden gebod; de reinheid van de Schepper en de onreinheid van het schepsel. Zij ziet deze zaken niet door de kennis, die zij door het lezen en herlezen van den Bijbel waarin ze verklaard worden, heeft opgedaan, maar als geopenbaard aan haar persoonlijk, met bijvoeging van de te wachten gelukzaligheden, of ellenden voor tijd en eeuwigheid.
Het is dan met de mens alsof hij een geheel nieuw aanwezen had ontvangen, en alsof hij voor de eerste maal had bevonden, dat er een God bestaat. Het is hem, alsof hij gedurende zijn afgelegde leeftijd steeds had geslapen, en nu eerst ontwaakt; alsof het

verleden een droom was, die nu geëindigd is. Zijn vroeger leven was dat van iemand, die wezenloze dingen najaagt, kaartenhuizen bouwt en, na veel jagen en zwoegen, tenslotte ondervindt, nog niets degelijks verricht te hebben. Is hij misschien opgevoed in uitwendig godsdienstige zin, heeft hij zijn belijdenis afgelegd, is hij, tot een kerkelijke bediening, of wel tot het predikambt verheven, dan heeft hij over Christus, de verkiezing en de genade leren spreken, dan is zijn mond vol van de tale Sions. Maar wat wist hij van deze dingen? Niets, volstrekt niets. Onbekend met zijn eigen onwetendheid mist hij het noodzakelijkste, namelijk zelfkennis. Hij dacht "rijk en verrijkt te zijn, en geen ding gebrek te hebben;" maar hij wist niet, dat hij was "ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt," Openb. 3: 17.
Maar een straal van bovennatuurlijk licht, die door de sluier die over het hart gespreid was doordringt, openbaarde hem dit verschrikkelijke geheim: *Een rechtvaardig God zal de schuldigen niet onschuldig houden.* Deze doorborende straal heeft het "te korte bed" weggenomen, en het "te smalle deksel" afgelicht. Hij heeft "de wisselklederen en de manteltjes, en de hoedjes, en de buidels. De spiegels, en de fijnlinnen deksels, en de hulledoeken, en de sluiers" vaneen gescheurd; "en het gebracht, dat er voor specerij stank zal zijn, en lossigheid voor een gordel, en kaalheid in plaats van haarvlechten, en omgording eens zaks in plaats van een wijden rok, en verbranding in plaats van schoonheid." Jes. 3: 22-24. Een onverwachte en bijzondere overtuiging is in de ziel gekomen. Een machtige gewaarwording heeft zich aan haar vastgehecht, en alle andere gewaarwordingen voldoende verdrongen. Daar is *een God en ik ben een zondaar voor Hem*, is in het hart geschreven door dezelfde Goddelijke vinger, die het dodelijk schrift aan de wand van het paleis van Babels koning tekende, waardoor de banden zijner lendenen los werden, en zijne knieën tegen elkander stieten. Dan. 5: 5, 6. "Wat zal ik doen? Waar zal ik vlieden? Wat zal er van mij worden? Genade, o God! genade! genade! Ik ben verloren, bedorven, vernietigd. Dwaas, waanzinnig, ellendig goddeloos monster, dat ik ben! Ik heb mijn ziel verwoest, O, mijn zonden mijn zonden! O eeuwigheid, eeuwigheid!" Zulke en dergelijke uitroepen en jammerklachten, hoewel zij verschillen in diepte en hevigheid, gaan, in de eerste ontdekking van God en zichzelf, genoegzaam dag en nacht uit de levend gemaakte ziel op.
Deze gevoelens hebben zo geheel het hart vervuld, dat het geen rust kan vinden dan in het roepen tot God. Dit is het eerste doorbreken van de jonge botte (spruit) door de bolster; de eerste vorming van de jonge scheut, nog omwonden in het blad en voor het oog onzichtbaar. Dit zijn de eerste pijnen en weeën van de nieuwe geboorte, voor dat de tijding gebracht wordt: er is *een zoon geboren.* "Wat zal ik doen om zalig te worden?" riep de stokbewaarder. "O God, wees mij zondaar genadig!" roept de tollenaar uit. En van Jesaja's lippen vloeide de taal: "wee mij, want ik verga!"
Dit seizoen, of de eerste overtuiging kan genoemd worden de vroege de lente de *Maart,* voor de ziel. Het weer is nog guur, de wind koud en snijdend. En de botte durft nog haar boezem niet te openen, hoewel zij naar wasdom en sterkte tracht. De bruine schors is steeds om haar gewonden, en hoewel zij uitzet en groter wordt, blijft ze vooralsnog er in opgesloten.

Maar na enige tijd, kort of lang, overeenkomstig het welbehagen van de Heere, maar gewoonlijk in verband met de aard en de diepte van de overtuiging**, geeft Hij een blik van Zijn vriendelijk aanschijn aan de ziel**. De oorzaak van de aanblik der liefde is voor de ziel, die haar geniet, onbekend; maar haar uitwerkingen en de gewaarwordingen die zij meebrengt kunnen niet verborgen zijn. De wisseling en omwenteling, door deze verandering aangebracht, is niet minder groot, dan het eerste

ontwaken. Met haar komt die openbare groei, die opening van de botte, die ik de lente voor de ziel genoemd heb.
Wanneer de botte eerst door de schors dringt, bevat zij de bloem, de vrucht en het zaad in zich. Deze worden er naderhand niet bijgevoegd, maar zijn er reeds, hoewel bedekt en verborgen, van het begin af in. Wanneer de Heilige Geest dus een ziel levend maakt, plant Hij in haar een nieuwe natuur, in al haar delen. Een kind, in het lichaam van de moeder, heeft al de ledematen van een mens. En de pasgeborene in de genade verschilt niet van kinderen, jongelingen en vaders, ten opzichte van de *hoeveelheid* van de genadegaven, maar wel in *sterkte en ontwikkeling*. Zo is in de wedergeboren ziel hoop, die haar bewaart voor wanhoop; liefde, die soms uitblinkt boven verschrikking, en het geloof, dat vasthoudt aan de beloften, ondanks het ongeloof.
Deze botten zijn voorzeker niet in het aanzijn geroepen door de nog zwakke stralen van de zon, want verstijfd en teruggehouden door de noordenwind, die door de hof waait, Hoogl. 4: 16, konden zij niet ontluiken en waren nauwelijks zichtbaar. Maar de eerste stralen van de verwarmende zon, verenigd met de eerste verkwikkende koelte van de "zuidenwind, die de aarde stil maakt," Job. 37: 17, wekten als het ware een nieuw bestaan op in deze verborgen, ongeopende botten. De spruiten van alle bomen zijn vele maanden daarvoor gevormd, voordat zij tot bladeren worden. Stormen, onweer en vorst vernietigen hen niet. Zo zullen ook bij de uitverkorene, de wanhoop nooit de hoop, de vijandschap nooit de liefde, en het ongeloof nooit het geloof verstikken. Maar zij kunnen zich niet openen en uitspreiden, noch in wasdom toenemen, voordat "de winter voorbij gegaan, de plasregen overgegaan is, en de bloemen in het land worden gezien, de zangtijd genaakt en de stem der tortelduif in het land gehoord wordt." *Dan is het de tijd "dat de vijgenboom zijne jonge vijgjes voortbrengt, en wijnstokken reuk geven met hunne jonge druifjes."* Hoogl. 1: 11-13. Onder deze zonnestralen, deze eerste toelaching van de liefde des Vaders, opent zich de botte en biedt haar boezem aan, om de verkwikkende stralen te ontvangen.

De *eerste botte*, die zich dan uitspreidt voor de zonneschijn, is ***het geloof***. Maar was het geloof vóór die tijd niet in de ziel? Ongetwijfeld. Handelt het geloof niet met en verwezenlijkt het niet de dingen, die niet gezien worden? Voorzeker. Het geloof kwam op hetzelfde ogenblik in de ziel met de eerste straal van bovennatuurlijk licht.
Sommigen zijn van gevoelen, dat er geen geloof in de ziel is, zolang zij onder de wet is, en dat, wanneer de verlossing van de wet komt, het geloof daarmee gepaard gaat. Ter ondersteuning van hun gevoelen, halen zij aan Gal. 3: 35. "Maar als het geloof gekomen is, zo zijn wij niet meer onder de tuchtmeester", waar het geloof niet de genadegaven van het geloof betekent, maar het voorwerp van het geloof, dit is, " *Jezus Christus".* Anderen beweren dat er geen geloof is, als een volle verzekerdheid des geloofs, en dat alles wat minder dan dat is, geen geloof is. Maar ik zou wel willen vragen: Is er geen verschil tussen een ziel, *dood* in de zonden, en een *levend gemaakt* tot het geestelijk leven? Zijn er geen vrees, verschrikking, overtuiging, pijn, zuchten, klachten, ja een heirleger van gewaarwordingen waarvan de andere niets afweet?
Waaruit ontstaat dat gevoel van schuld en toorn, die wroeging over het verleden, en die beving voor het toekomende? - Ik antwoord: *omdat het Goddelijk geloof, de Goddelijke getuigenis gelooft.* Vóór dat de ziel levend gemaakt was, waren de heiligheid en rechtvaardigheid Gods, Zijn toorn tegen de zonde en de vloek van Zijn rechtvaardige wet reeds aanwezig; maar de ziel gevoelde ze niet, en waarom niet? *"Dewijl het met het geloof niet gemengd was* in degene, die het gehoord hebben." Hebr. 4: 2. Een Goddelijk beginsel was noodzakelijk tot het geloven van de

Goddelijke getuigenis. Hij heeft deze dingen gehoord, door het gehoor des oors in de dode in uitwendige letteren bestaande. Hij heeft ze niet gezien, door het gezicht van een inwendige openbaring. Indien de ziel niet gelooft het woord, dat in haar ingaat niet gelooft het gebod, dat tot haar komt, Rom. 7: 9, hoe zal zij dan vallen onder kracht hiervan? Voortijds was de ziel niet bezorgd over de eeuwige dingen, omdat zij ze niet geloofde door een Goddelijk geloof. Maar de ziel neemt nu aan, vertrouwt en gelooft de Goddelijke getuigenis, en dit geloof is de oorzaak van haar ontroeringen. Indien hij ophield te geloven, zouden zij ophouden te gevoelen.

Maar vanwaar komt het, dat het geloof zo verschillend handelt, wanneer de Zon der gerechtigheid de ziel bestraalt? Eenvoudig, omdat het geloof, juist zulk een getuigenis alleen gelooft *als* aan hetzelve geopenbaard wordt. Het geloof kan bij een hand vergeleken worden. Mijne hand gevoelt juist overeenkomstig de natuur van het voorwerp dat ik aangrijp. Ik raak dingen aan, hetzij heet, of koud, oneffen of glad, hard of zacht, de hand is dezelfde, en ik tast het voorwerp op dezelfde wijze aan, maar ik gevoel de verschillende eigenschappen, overeenkomstig de verschillende natuur van het voorwerp. Of het geloof kan vergeleken worden bij het oog, wat een verschillende indruk ontvangt, naarmate het op verschillende dingen ziet. Is het op aangename dingen gevestigd, dan is de indruk vermakelijk; op onaangename dingen, dan is de indruk pijnlijk. Maar het oog is hetzelfde, en de manier van zien is ook dezelfde.
Zo is het geloof zowel de hand, als het oog van de ziel. Als God Zijn toorn tegen de zonden aan het geweten openbaart, is het geloof de hand, om het aan te nemen, en het oog om deze Goddelijke getuigenis te zien. Indien God vergeving en genade in Christus aan de ziel openbaart, dan opent zich dezelfde hand, om te ontvangen, en hetzelfde oog opent zich, om de hemelse openbaringen te zien.
Paulus spreekt Hebr. 11, van de daden des geloofs; zoals: het overwinnen van koninkrijken, oefenen van gerechtigheid, verkrijgen der beloftenissen, stopping van der leeuwenmonden, en vele verrichtingen meer van verschillende en ongelijke aard. Maar hij zegt niet, dat het geloof zelf verschillend was, of dat Abel, Enoch, Noach, Mozes, Rachab, Gideon en andere heiligen, "welke de wereld niet waardig was" een verschillend geloof hadden, overeenkomende met hun verschillende verrichtingen. Toen de schrik en grote duisternis op Abraham viel, en God tot hem zei: "Weet voorzeker, dat uw zaad vreemd zal zijn in een land dat het hun niet is", was het geloof, waardoor hij deze Goddelijke getuigenis geloofde, hetzelfde als dat, waardoor hij in de Heere geloofde, toen Deze zei: "zo zal uw zaad zijn", "en Hij rekende het hem tot gerechtigheid". Nee, Abrahams geloof was nooit zo sterk, als toen het in de uiterste duisternis gevoerd werd, en de Heere hem beval, zijnen zoon te offeren. Er is maar "een geloof", zowel als "een Heere", en " een doop". En daarom zegt Paulus: "dat de rechtvaardigheid Gods wordt geopenbaard uit geloof tot geloof." Dat is, de rechtvaardigheid Gods in de wet, om te geloven in de wet; en de rechtvaardigheid Gods in het Evangelie, om te geloven in het Evangelie.

Maar, terwijl de ziel *onder diepe overtuigingen werkzaam was, werd het geloof niet gezien en aanwezen van het geloof niet gevoeld*. Ongeloof, twijfelingen, vrees, schuld, toorn, duisternis en ellende; al deze zware lasten drukten het geloof op de grond van de modderpoel neer. Het geloof kon zijn hoofd niet uit de vuile poel van modder en slijk opheffen, waaronder het geheel versmoord lag. De geloofsogen waren verduisterd door tranen; een vreselijk wangeluid klonk in zijn oren, de armen schenen verlamd, en de voeten waren beklemd in boeien. Het enige teken van leven was, dat

het opwaarts worstelde, en de handen uitspreidde in het midden der baren, "gelijk als een zwemmer die uitbreidt om te zwemmen". Jes. 25: 11.

Maar als de zon schijnt, ontplooit zich de botte des geloofs, om de koesterende stralen te ontvangen. Genade verschijnt nu in plaats van toorn, en oneindige barmhartigheid in plaats van oneindige gerechtigheid. De dikke sluier, die over de beloften, aanmoedigingen en nodigingen verspreid lag, is weggenomen. De Bijbel gelijkt een nieuw boek, het Evangelie een nieuwe boodschap, de leer der genade een nieuwe waarheid, en het bloed van Christus een nieuwe zaligheid. De ziel verwondert zich, dat zij deze dingen nooit te voren zag, en niets schijnt nu gemakkelijker en eenvoudiger dan te geloven in de beminnelijke vriendelijkheid van God. De steen is afgerold van het graf, en Lazarus is uitgekomen. De nacht is voorbijgegaan en de morgen is daar. De nevel, die over het land hing, is opgetrokken, en het *goede land,* het land van waterbeken, van fonteinen en diepten, die uit de valleien en heuvelen ontspringen, ligt uitgestrekt voor het gezicht. Gelijk het geloof te voren de Goddelijke getuigenis van wraak en toorn geloofde, zo gelooft het nu de Goddelijke getuigenis van barmhartigheid en genade. Gelijk de waarheid van de een haar te voren neerdrukte, zo maakt nu het goede woord van het andere haar verblijd.

De tweede botte, die zich ontplooit, om de verwarmende stralen van de zon te ontvangen is ***de hoop***. Zij was voorzeker tevoren al in de ziel. Er is geen nieuwe schepping van deze botte, door de stralen van de Zon, maar een algemene uitspreiding, een ontvouwing van haar. Temidden van alle duisternis en zwaarmoedigheid, die over haar hingen, was er een verborgen iets op de bodem van de ziel, dat haar voor wanhoop bewaarde.
Als de sluizen van de Goddelijke toorn geopend zijn in het geweten van een verworpeling, wordt hij er gewoonlijk door weggerukt in de zwarte, eeuwige duisternis. Saul viel in zijn zwaard, en Judas hing zichzelf op. In het natuurlijk geweten van een verworpeling, is de toorn een wezenlijkheid, en tegen de personen en tegen de zonden; maar in het geestelijk geweten van een uitverkorene, is toorn slechts denkbeeldig; en dat wel tegen de zonden, niet tegen de personen. Dus roepen de vaten des toorns, tot de bergen en tot de steenrotsen: v*alt op ons en verberqt ons",* - de personen - "van de toorn des Lams". De vaten der barmhartigheid roepen, "vergeef onze ongerechtigheid, want die is groot". De natuurlijke schuld drijft de ziel *van* God af. "Dat God met ons niet spreke, opdat wij niet sterven!" Exod. 20: 19. De geestelijke schuld drijft de ziel *tot* God. "Verwerp mij niet van uw aangezicht." Ps. 51: 13. "Laat ons onze wegen onderzoeken en doorzoeken; en laat ons wederkeren tot de Heere. Laat ons onze harten opheffen, mitsgaders de handen tot God in den Hemel," Klaagl. 3: 40, 41.
Een genadeloze belijder kan nooit voor anker liggen. Hij ankert bij het strand aan een zijden draad. De eerste storm breekt zijn kabel, en drijft hem op de rotsen van wanhoop, waar zijn geloof schipbreuk lijdt. 1 Tim. 1: l.9. Zo zijn van deze verworpelingen, sommigen tot het krankzinnigengesticht, en anderen tot de strop gedreven. Sommigen kwijnen weg in hun ongerechtigheid, en anderen vloeken God en sterven. Maar een uitverkoren vat der barmhartigheid kan nooit schipbreuk lijden op zulke ondiepten als deze. Naar zijn eigen bevatting mag zijne "hoop vergaan zijn van den Heere," en "als een boom weggerukt" zijn Klaagl. 3: 18, en Job 19: 10. Maar zij is in waarheid niet uit zijn hart verloren gegaan. Hij houdt steeds het geloof, en een goed geweten heeft niet afgelegd, er is een worsteling voor het leven. Gelijk Jakob van Ezau zei: "misschien zal hij mijn aangezicht aannemen", en gelijk de knechten

van Benhadat met hun heer redeneerden, zeggende: Wij hebben gehoord, dat de koningen van het huis Israëls goedertierene koningen zijn, mogelijk zal hij uwe ziel in het leven behouden." Alzo hoopt ook de wedergeboren ziel, onder geestelijke overtuigingen, op hoop en tegen hoop. Dit anker houdt hem vast. En hoewel hij dikwijls bevreesd is dat zijn kabel zal breken, het anker, hoewel bedekt, hecht zich aan de troon van God door de gouden keten van eeuwige liefde, dat noch breken noch wegdrijven kan.

Maar hoewel de hoop in deze storm, en de hoop in een stilte, de hoop in de botte, en de hoop in de bloem, niet onderscheiden zijn in de natuur, zijn ze echter sterk *onderscheiden in graad*. Nacht en dag veranderen de wezenlijkheid van de dingen niet, maar zij schijnen zeer veel veranderd te zijn. De hoop, opgesloten in een kerker en door de tralies van de gevangenis ziende, en de hoop, buiten in de zonneschijn wandelende, verschillen veel in gevoel, hoewel zij niet in soort verschillen. Maar wij moeten de hoop niet vernietigen, noch haar in haar cel laten verblijven, omdat zij opgesloten is en niet kan uitgaan. Ook moeten wij niet zeggen, dat de hoop geboren is, om op dezelfde dag in haar heilig gewaad te verschijnen.
Sommigen zouden de hoop even verkeerd behandelen, als zij het geloof doen, en haar plaats noch naam, geboorterecht noch erfenis in de levendmakende ziel vergunnen, voordat de verlossing komt, hoewel zij in het bijzonder de armen toebehoort, Job 5: 16, en in het gekrenkte hart woont, Spreuk. 13: 12, en het deel is van hen, die de mond in het stof steken. Klaagl. 3: 29. Zulke wijze bouwmeesters zouden de krijgsman geen *helm,* 1 Thess. 5 -: 8, de zeevarenden geen *anker,* Hebr. 6: 19, en de gevangene geen *sterkte* toestaan, Zach. 9: 12. "Maar indien zij verenigd zijn met de levenden, zo hebben zij hoop; en de hoop van een levenden hond is ter eniger dage beter, dan het ijdel vertrouwen van enen doden leeuw," Pred. 9: 4.
Maar onder de verkwikkende stralen van Gods vriendelijk aangezicht, opent zich de botte, en treedt de hoop te voorschijn. En als zij zich uitspreidt, ziet zij op naar de hemel, en verheft zich tot haar Werkmeester en Beginner, haar Bron en haar Voleinder. Alle ware genade ziet opwaarts, terwijl het namaaksel nederwaarts ziet. Zo is *God* het middelpunt van de ware hoop, en het eigen *ik* het middelpunt van de valse hoop. "Hoop op God," zegt David Ps. 42: 12 tot zijn ziel. "En nu, wat verwacht ik, o Heere? Mijn hoop die is op U," Ps. 39: 8. "Dat zij hun hoop op God zouden stellen, en Gods daden niet vergeten; en niet zouden worden gelijk hun vaders, een wederhorig en een wederspannig geslacht," Ps. 78: 7, 8. Maar de valse hoop is een hoop op zichzelf, dat is het natuurlijk eigen ik. Zij wordt daarom vergeleken bij een bies, die groeit zonder slijk, en verdort voor elk ander kruid; en bij een spinnenweb, dat de spin bereidt uit zijn eigen ingewand. Job 8: 11-14. Ik heb nog nooit iets in het eigen ik gevonden, dat de levende hoop deed ontstaan, Ik heb een menigte van dingen ontdekt, die wanhoop veroorzaken, zoals: hoogmoed, begeerlijkheid, hebzucht, ongeloof, mistrouwen, vijandschap, opstand, hardigheid en zorgeloosheid. Ik heb in het eigen ik bergen van zonden gevonden, die het *leven* van hoop buiten drongen, stromen van onheilen, die de *fundamenten* van hoop vernielden, en wolken van duisternis, die het *bestaan van* hoop verdonkerden. Maar ik heb nooit in het lage, bedrieglijke, vuile, zwarte en hatelijke eigen-ik, iets bevonden, dat een geestelijke hoop kon telen, of in het leven behouden. Indien ik het eigen ik huldigde, zou ik onder dat verschrikkelijk vonnis vallen, wiens scherpe snede duizenden heeft afgemaaid: Vervloekt is de man, die op een mens vertrouwt, en vlees tot zijnen arm stelt, en van den Heere afwijkt." Jer. 17: 5.

Maar welke machtige verandering vindt er plaats in de ziel, wanneer de botte der hoop zich uitbreidt tot een bloem! Zij was geheel overdekt met wanhoop, zoals de botte verborgen was door het groene blad, dat haar bedekte; maar zij springt op uit die wanhoop, en het groene blad spreidt zich uit. Duisternis, schuld, schrik, zwaarmoedigheid en beangstigende voorboden van de dood en het oordeel fladderden over de ziel, zoals de onreine vogels over Abrahams offerande. Maar de hoop verdreef ze alle, net als Abraham deed. En nu stijgt de hoop opwaarts tot God. Zij heeft niet te doen met de aarde, maar laat het vlees, het eigen ik in de wereld, "de knechten en ezelen" aan de voet des bergs, (Gen. 22: 5) opdat zij gemeenschap oefenen mag met Jehovah. Zo kweekt de hoop de ongeziene dingen, die door het geloof verwezenlijkt worden.

Beide, geloof en hoop zijn aan diezelfde dingen verpand, maar niet op dezelfde wijze. Het geloof *vertrouwt, de* hoop *vervroegt;* het geloof *aanschouwt, de hoop geniet;* het geloof is de hand *die de vrucht aanneemt* de hoop is de mond die *haar eet. Zo* werd de belofte aan Abraham verzekerd, dat hij één zoon bij Sara zou ontvangen. Dit was een openbaring van Goddelijke mogelijkheid bij ‘s mensen onmogelijkheid, Marc. 10: 27; van Gods kracht in ‘s mensen zwakheid. Rom. 4: 19-22.
Het vertrouwen en steunen op die openbaringen is het wezen van het geestelijk geloof. Door het geloof geloofde Abraham de beloften; door de hoop genoot hij ze. Het was niet te zien, die gebeurtenis die vijfentwintig jaren verwijderd lag; maar het geloof vertegenwoordigde haar, en als zodanig werd de hoop er door gevoed. Toen Abraham zijn pasgeborenen zoon Izak op zijn armen hield, bestond zijn vermaak alleen in het voller genot van een ondervonden voorsmaak, Hij genoot nu in waarheid en werkelijk bij hetgeen hij te voren, in het vooruitzicht, slechts geproefd had.
Zo wordt de ware hoop gevoed door de tegenwoordige dingen, maar alleen met de tegenwoordige, als onderpanden en voorsmaken van de toekomende. Zij voedt zich met Christus, "die gisteren en heden en tot in eeuwigheid dezelfde is." Zij ziet in de toekomst op geen andere zaligheid als zij nu geniet en smaakt. Alle andere hoop als deze is een leugen. Te hopen op de vergeving van zonden waarin geen *voorsmaak* is; - op God van Wie geen *openbaring* geweest is; - op zaligheid waarvan geen *onderpand* is; - op genade waarvan geen *geschenk* ontvangen is; - en op een eeuwige gelukzaligheid waarvan geen inwendige *genieting* geweest is, is bedrog en verwaandheid. Onkundigen graven de fundamenten van dit gebouw, zelf bedriegers richten de muren op, en huichelaars bepleisteren het met loze kalk. Het is een toevlucht der leugens, die door de hagel zal geslagen en door de waterstromen zal verdorven worden.
De uitbotting van de hoop en de opening van deze hemelse bloem, die alleen groeit in het dal van Achor, de *vallei der droefheid,* Hosea 2: 14, Jozua 6: 26, is een nooit te vergeten tijd. Ik herinner mij zeer goed de plaats - een klein hof verborgen door gebouwen en begroeid met struiken - waar deze bloem zich opende in mijn ziel. Maar de gebouwen konden het niet verbergen, noch het altijd groen geboomte het overschaduwen, noch de dampen het opsluiten. De botte opende zich en de bloem kwam uit; en op hetzelfde ogenblik werden mijn ogen geopend, en de mond sprak luid: "*Wien heb ik nevens U in de Hemel? Nevens u lust mij ook niets op aarde.*"

Als de tijd het mij toeliet, zou ik kunnen aantonen, hoe, in deze lente van de ziel, ***de botte van elke genadegave zich op dezelfde wijze uitspreidt***.
Liefde in de botte heeft nauwelijks het vermogen, om haar bestaan tegen de vijanden van het vleselijk gemoed, versterkt door de opening der wet, te verdedigen. Zoals een

tere ent, schijnt het alsof zij zal wegkwijnen en sterven. Maar liefde *in de bloem* is sterk en stoutmoedig. Liefde in de botte werd niet gezien, noch erkend liefde te zijn. De kleur en de schoonheid van de bloem werd niet gezocht in de gedaante; maar *liefde in de bloem* is opeens te herkennen als liefde: Zoals de Goddelijke Werkmeester, kan zij niet verborgen blijven, maar wordt gekend en gezien van alle mensen.

Evenzo was, te midden van het wettisch berouw en de droefheid, die de dood werkt, *de Goddelijke droefheid,* terwijl zij in de botte was, nauwelijks zichtbaar. Zij lag neergebogen in het, blad verborgen en verward. Maar door de zon beschenen zijnde, Hoogl. 1: 6*,* ziet zij in haar schijnsel op Hem, Dien die zij doorstoken heeft, en treurt voor Hem als een gewonde, die om zijn eerstgeboorterecht treurt.

Zo werd ook de *Goddelijke vrees* in de botte verdonkerd en verduisterd, door de pijnigende vrees. Deze of die slaafse vrees was zo sterk, dat zij aan de kinderlijke vrees de sappen van de plant onthield. Duisternis en nevels, lage wolken en een dreigende hemel koesterden de slaafse vrees, terwijl zij de Goddelijke vrees beteugelden en koud maakten. Maar zoals het leven van den een de dood van de ander is, zo overgroeit de Goddelijke vrees, tot een bloem ontloken zijnde, de scheut van de slaafse vrees. Toen Abraham een feest voor Izak bereidde, dreef hij Ismaël buiten. De liefde die de pijnlijke vrees buiten drijft, is het echte leven van die geestelijke vrees, die een fontein des levens is, om af te wijken van de paden des doods.

Bidden is een andere genade van de Geest, die zijn botte opent en uitspreidt in deze lentetijd van de ziel. Het was van af de eerste intrede van het geestelijk licht al gedurig in de ziel aanwezig. Het kenmerk van de wedergeboren Saulus was, Hand. 9: 11, "ziet, hij bidt". Maar tot hiertoe had het in weinig anders bestaan, dan in zuchten en kermen. Toegang tot God, genietingen van zijn tegenwoordigheid, gevoelige gemeenschap, heilige gemeenzaamheid, loven en prijzen, en dergelijke gewaarwordingen van Gods bijzondere nabijheid waren bijna onbekend. Het had tot hiertoe meer een roepen uit angst geweest, dan bidden, door liefde veroorzaakt. Het was meer het jammeren van een misdadiger, het geroep van een melaatse, het kermen van een wanhopende en het gesmoorde snikken van een drenkeling of stervende, dan de zachte, plechtige, tedere en kalme uitvloeiselen van de nabijheid en de toegang tot God.
Er zijn twee soorten van geestelijke gebeden: het gebed onder schuld, en het gebed onder genade; het gebed van een overstelpt hart, en het gebed van een overvloeiend hart; het gebed op een afstand, en het gebed in de nabijheid; gebeden, verpoosd door snikken en kermen, afgewisseld door zwijgen en vlagen van onvriendelijkheid, als een bergstroom die ruist te midden van rotsen en steenklippen en gebeden, kalm en zacht in Gods schoot vloeiende, als een rivier van de valleien die glijdt in de boezem van de zee.

Gedurende deze lente der ziel, zijn alle dingen, die met de geestelijke godsdienst verbonden zijn, vol zoetheid. Het woord van God is als honig en honigzeem; het gezelschap van Gods kinderen wordt gretig gezocht; de bevelen van zijn huis worden hoog gewaardeerd, en de boodschap van zijn dienaars wordt met blijdschap aangenomen. Iedere leerrede brengt zowat enige zegen, ieder gebed een bemoediging en iedere bladzijde van de Bijbel enig onderricht of vertroosting. Zo groeit de ziel op als het kalf van de stal. Gesmaakt hebbende dat de Heere goed is, wordt zij gespijsd met de onvervalste melk van het Goddelijk woord, en neemt toe in wasdom.

Onder deze aanmoedigingen, komt weldra de tweede graad van de lente - de zomer der ziel. Dit is "de volkomenheid der botte, en het rijp worden der onrijpe druif na de bloesem"; niet het rijpen van de *vrucht,* welke plaats heeft in de herfst, maar het rijp worden, de volle volkomenheid der bloem, die zich vertoont in de zomer. "De volkomenheid der botte" in hare volle uitspreiding "het rijp worden van de onrijpen druif na de bloesem", is het rijp worden van de bloem, die de vrucht in zich bevat; de vrucht wordt niet rijp, dan *na het afvallen* van de bloem. De vrucht zou niet vruchtbaar gemaakt zijn, als de botte niet volkomen zou zijn, maar zou samen met de bloesem afvallen, zoals een vijgenboom zijn onrijpe vijgen afwerpt, Openb. 6: 13.
In dezen zomertijd dan, spreidt de botte, de *hoop* zich uit tot hoop in de volle bloesem; de scheut, het geloof opent zich tot geloof in de bloem en het groene blad van *liefde* rijpt tot in de bloei. In deze warme zomerdagen, is de hemel voor het grootste gedeelte onbewolkt. De vrede Gods bewaart het hart en het gemoed; het een voor afgoderij en het ander voor verwarring. De hemel schijnt bij de hand, de eeuwigheid nabij, de dood onder de voeten, en de hel uit het gezicht. Hem, die op deze gelukkige paden wandelt, schijnen de vermaken en zorgvuldigheden dezer wereld, de dingen van het zin- en zienlijke, de ijdele najagingen van natuurlijke mensen, de bezigheden van de winkel en het veld, de ledige belijdenis van duizenden, en het geraas en geweld van een zinnelijke godsdienst, lichter te zijn, dan ijdelheid. Veranderd zijnde in de vernieuwing zijns gemoeds", en zo in een lichte mate Christus beeld gelijkvormig gemaakt, ziet hij de dingen enigermate in, zoals de Heere ze aanzag; want hij heeft "den zin van Christus" 1 Kor. 2: 16, en "in Gods licht ziet hij het licht". Ps. 36: 10. Zo worden de zonden gehaat, het vleselijk gemoed wordt een last en de aarde zelf een ellendig verblijf, en de ziel roept uit: "Och dat mij iemand vleugelen als een duif gave! ik zou henen vliegen, waar ik blijven mocht."
Wie zou niet denken, dat zulk een gelukkige ziel nabij de hemel was? Want het lijkt wel of hij aan haar grenzen staat. Maar zij kan nabij de hemel zijn, en er nochtans niet ingaan, zoals de kinderen Israëls vlakbij het land Kanaän waren, veertig jaren lang, voor dat zij het in bezit namen; - veertig jaren vermoeiend dolen in de woestijn, na hun eerste nederzetting in Kades, Num. 13: 26. "Welk een stad was aan de uiterste landpalen van Edom." Num. 20: 16, dus nabij het Heilige land.
Daar zijn lessen te leren, waarvan de ziel in die staat weinig of niets weet. Daar is een bevinding te beleven, waarvan zij weinig, zeer weinig vermoedt; een weg door te reizen, als nog slechts weinig, zeer weinig gekend. De herfst volgt de zomer niet op in het rijk der genade, zoals in het rijk der natuur. Voor de herfst komt een ander seizoen. Een lange en ijselijke winter komt er tussenbeiden, en met de winter komt het snoeimes van de hemelse Landman, die "den wijnstok reinigt, opdat zij meer vrucht moge dragen." Want voor de oogst, als de botte volkomen is, en de onrijpe druif rijp wordt (na) de bloesem, zal Hij de ranken met snoeimessen afsnijden, en de takken wegdoen en afkappen."

Maar waarom zou dit winterseizoén noodzakelijk zijn? Wat behoefte is er aan deze strenge en scherpe leerwijze? Waarom kan de ziel niet verdergaan, zoals zij begonnen is? Waarom kan zij niet verdergaan van kracht tot kracht, en aanwassen in geloof, hoop en liefde, "totdat haar vrede zou zijn als een rivier, en haar gerechtigheid als de golven der zee?"
Wij hebben voorzeker een overvloed van leraars, die zeggen dat het niet alleen zo behoorde te zijn, maar dat het werkelijk zo is. Wij hebben geen gebrek aan uitvinders van een spoorweg, die op de baan naar de Hemel alles willen opruimen, hetzij berg of

dal, ja nauwelijks een hellende vlakte zullen overlaten. Ook ontbreekt het niet aan vernuftige tekenmeesters, die ons een mooi landschap schetsen, met de Hemel op de achtergrond, even zo gemakkelijk als Martin zijn Egyptische pilaren en Oosterse paleizen schilderde. Maar deze zijn gelijk aan reizigers en zeevarenden in het hoekje van de haard, en bouwmeesters, die luchtkastelen bouwen.
Hoe aardig nu ook de beschrijving van de een, of hoe mooi ook het paleis van de ander mag zijn, de ware pelgrim heeft een Leidsman nodig, die de weg bij ondervinding kent, en hij, die voor de eeuwigheid bouwt, moet een Bouwmeester hebben, die eerst een vast fundament kan leggen, er vervolgens iedere steen op zijn rechte plaats weet aan te brengen. Wij willen dan deze bespiegelaars en hun beschouwingen laten varen, en in plaats van te spreken, hoe deze dingen behoorden te zijn, zullen wij trachten ze te beschrijven, zoals zij zijn.[1] Een weinig geestelijk inzicht in het van de mens zal de reden kunnen opsporen, waarom deze strenge leerwijze noodzakelijk is, en zal deze verborgenheid kunnen ontknopen.

Met al de geestelijke genadegaven, die eerst in de botte en daarna onder de verwarmende zonnestralen, tot een bloem zijn ontwikkeld, is er ongemerkt een plant mee opgegroeid van eigengerechtigheid en hoogmoed. Nabootsen en navolgen van Goddelijke werkingen zijn opgekomen, als een uitvloeisel van een bedrieglijk hart, of als de begoocheling van de satan zich veranderend in een engel des lichts.
Met het *geestelijk vertrouwen,* is *vleselijke verwaandheid* hand aan hand onmerkbaar aangegroeid. Onder de schaduw van de *Goddelijke hoop,* heeft het ijdel *vertrouwen zijn* ranken geschoten. Het *natuurlijk* geloof is met het *geestelijk* geloof snel opgewassen, *vleselijke drift* met *hemelse ijver*; *algemene liefdadigheid* met *Goddelijke liefde,* en de *kennis die opgeblazen maakt* met de *genade*, die het *hart vernedert.* Bovenal *hoogmoed* - vervloekte hoogmoed, zo zeer door God verfoeid - heeft van iedere genade Gods gebruik gemaakt om zichzelf te voeden. Hij plaatst zich op Christus' troon, verhoogt zichzelf en verlaagt anderen, meet ieder naar *zijn eigen* maat, en vertrapt onder zijn voeten al de krijgsknechten van David, "die benauwd waren, die een schuldeiser hadden en die bitterlijk bedroefd waren" 1 Sam. 22: 2. Ze vergeet haar lage oorsprong toen zij een bedelaar was op de mesthoop, en "dat een mens niets kan aannemen, tenzij het hem van de hemel gegeven worde," was de ziel in groot gevaar om "te roken aan haar eigen garen en te offeren aan haar eigen netten."
Zó was de hoogmoed bezig om dat verborgen werk te verrichten, wat HART zo goed beschrijft:

"'t Hart verheffen op Gods gave,
En maken van genâ een strik."

Maar behalve deze meer tastbare en duidelijk uitkomende verkeerdheden, moeten wij aanmerken, dat het eigen *ik* nog weinig gekend, de diepe schuilhoeken van een bij uitstek *Goddeloos hart* weinig onderzocht, de hulpeloosheid, diepe armoede, en de uitgeputheid van het schepsel weinig wordt gevoeld. De onuitsprekelijke waarde derhalve van *Christus bloed, de* breedte, lengte, diepte en hoogte van veelvuldige *liefde,* de rijkdom der *goedertierenheid lankmoedigheid en verdraagzaamheid van* God; de diepte der *ellende en de vernedering van Christus,* om zijn uitverkorenen aan de dood en de hel te ontrukken - al deze Goddelijke verborgenheden, waarin het merg van de levende Godzaligheid in de bevinding bestaat, waren te weinig gekend en te gering gewaardeerd. Oordelende uit mijn eigen

[1] Ons altijd te verhalen wie wij behoren te zijn, is ons te gebieden water te putten met een emmer, waarvan de bodem een gat is; en ik ben zeker, dat een vrije wil dat gat nooit zal dichtlappen

bevinding geloof ik, dat men in deze tijd Christus met een verduisterd oog aanschouwt. Hoewel de ziel Hem bemint en aankleeft met hartelijke instemming voelt zij nochtans de diepte van de ziekte niet, en waardeert daarom ook het hulpmiddel niet naar waarde. Zij is nog niet in de gracht gedoken, "tot dat haar klederen van haar gruwen", (Job 9: 31) waar geen standplaats is, noch geworpen in de diepe wateren. De fonteinen van de diepte van ‘s mensen hart zijn nog niet ontsloten; de overgrote gruwelijkheid van de zonde is haar nog nooit ten volle geopenbaard; de veelvuldige vijandschap en opstand van een gevallen natuur is haar nog nooit op een bevindelijke wijze blootgelegd. En omdat de kennis der zaligheid alleen gepaard kan gaan met de kennis der zonden, zo is Christus vooralsnog slechts een halve Zaligmaker.

Er moet daarom een les geleerd worden, die de ziel langs geen andere weg kan leren. Boeken zijn hier nutteloos; Christelijke vrienden van weinig waarde; evangeliedienaars vruchteloos, en de blote letter van Gods woord onvoldoende. Er moet een zekere bevinding in de ziel gewerkt worden, een bijzondere wetenschap meegedeeld, een bijzondere verborgenheid geopenbaard worden, en dit alles moest langs een weg geschieden, waarvoor geen andere gezocht kan worden. Dit is de reden, waarom de winter voor de herfst komt, en waarom de ranken worden *afgesneden* met snoeimessen, en de takken *weggedaan* en *afgekapt.*

Deze *tucht* door de Hemelse Landman uitgeoefend, bestaat in twee verschillende delen.

I. Het eerste is hetgeen onmiddellijk en bijzonder door Hemzelf wordt uitgeoefend. *"Hij zal de ranken met snoeimessen afsnijden, en de takken wegdoen en afkappen."*

II. Het tweede is datgene, waarvan Hij de uitvoering aan anderen overlaat. *"Zij zullen tezamen gelaten worden de roofvogelen der bergen en de dieren der aarde; en de roofvogelen zullen op hen overzomeren, en alle dieren der aarde zullen daarop overwinteren."*

I.

Wat God onmiddellijk en bijzonder door Hemzelf uitoefent.

Ik heb aangemerkt, dat er een verborgen ondergroeien van natuurlijke Godsdienst plaatsvond, zowel als een overvloedige oogst van hoogmoed, gedurende de lente en de zomer in de ziel. Dit zijn de spruiten die met de botte gelijk zijn opgegroeid. Indien nu deze ongedeerd gelaten werden, zouden zij de botte verstikken en overschaduwen. Een scheut van de oude stam, indien hij toegelaten wordt te groeien, zal altijd de *ent* doen uitdrogen. Het is een zuiger. Hij wordt zo genoemd, omdat hij de sappen en het voedsel voor de ent uitzuigt, en leeft en toeneemt ten koste van haar. Een goed hovenier zal daarom nooit een ogenblik in bedenking staan, maar zijn snoeimes nemen en de scheut dicht bij de stam afsnijden.

Misschien zegt men: *hoe kan deze gelijkenis goed zijn in het koninkrijk der genade?* De oude en nieuwe mensen worden immers niet onderhouden en gevoed door dezelfde sappen? Dat is in zekere zin waar, maar het is het echte wezen in de werkelijk geveinsde natuur, om voor te wenden datgene te beminnen, waarin het wezenlijk geen behagen vindt. De oude natuur is niet zo kieskeurig, maar gebruikt alles wat voorhanden is, wat aan haar smaak voldoet, of haar verslindende begeerte verzadigt; zonden of eigengerechtigheid, inschikkelijkheid of stuursheid, overgeloof of bijgeloof, brasserijen of vasten, waarheid of leugen, godsdienstigheid of goddeloosheid, een klooster of een bordeel, allen zijn gelijk voor haar geaardheid. *Zij*

heeft de vraatzucht van een gier, en de spijsvertering van een struisvogel. *Zij* heeft zo veel kleuren als een kameleon, en zo veel afwisselende gedaanten, als een toneelspeler. Zij kan alle partijen spelen, alle talen spreken en alle gedaanten vertonen, Maar al haar lagen en listen besteedt zij tot één enkel doel, namelijk, om *zich zelf* te voeden en te verhogen. Dit is de uiterste grens van haar kruipende eerzucht, en om deze te verkrijgen, zal zij landen en zeeën omreizen.

Wanneer dus de genade in het hart komt, verzet zich de natuur tegen de nieuw ingekomene en twist met haar, die bestemd is, op haar puinhopen te verrijzen en haar troon op haar neergestoten lichaam op te richten. Maar zodra de tegenstand van de genade al sterker en sterker wordt, verandert de natuur haar toon, en zoekt haar, die zij niet kan overwinnen door haar vijandschap, te bederven door haar vriendschap. *Zij* wordt godsdienstig en trekt, door haar eisen, van het voedsel der genade. Als de genade bidt, kan zij eveneens bidden; als de genade leest, neemt zij ook de Bijbel in de hand; en zoals de genade hoort, kan zij ook onder de bediening van het Evangelie zitten. Ja, zij kan ver boven die genade gaan, want zij heeft geen geweten wat de genade wel heeft. Zij kan spreken als de genade gedwongen is te zwijgen, kan op de kansel klimmen, als de genade verlegen in een bank moet zitten. Even zoals de zeshonderdduizend mannen, die in de woestijn vielen, het brood des machtigen aten, Ps. 78: 25, zoals Saul zich vergastte aan de schouder, het uitgekozen stuk, dat afgezonderd was voor de priesters, 1 Sam. 9: 21. Lev. 7: 32; evenzo wordt de natuur godsdienstig en heeft de moed te eten van de spijze, die aan de genade toebehoort. En dit doet zij op zulk een listige en verborgen wijze, dat de niet wantrouwende en onschuldige genade deze roverij nooit ontdekt.
Hier treedt dan de hemelse Landman tussenbeide en begint met zijn snoeimes de takken af te snijden, die zo welig groeien ten koste van de genade. Bij het gebruik van het snoeimes heeft de hemelse landman twee werkzaamheden op het oog:

1. Het dicht aan de stam afsnijden van de welige scheuten van de natuur.
2. Het op het rechte gedeelte afkappen met het doel de juiste lengte te krijgen van de spruiten der genade.

1. Het natuurlijk geloof, de valse hoop en de nagemaakte liefde zijn geheel onbekwaam, om de zware beproevingen door te staan, wanneer zij gezonden worden, om ons neer te drukken, of om ons op de proef te stellen. Zij wijken en bezwijken. Zij verdwijnen als kaf, dat wegstuift door de wervelwind van de dorsvloer, en vervliegen als rook uit de schoorsteen. Het is als wat Bildad zegt van de hoop van de huichelaar, Job 8: 15. "Hij zal op zijn huis leunen, maar het zal niet staande blijven."
En als dit scherpe snoeimes de valse godsdienst dicht aan de stam afsnijdt, snijdt het tevens een goed gedeelte van de ware godsdienst mee af. Weliswaar kan de ware genade geen nadeel of vermindering ondergaan, maar wel haar uitwerkselen en daden. Wie, die het geloof bezit, is zich niet zijn eb en vloed, rijzen en dalen, sterk en zwak zijn, en verandering van dag tot dag en van uur tot uur bewust? Wanneer dus een scherpe beproeving komt, is haar onmiddellijke uitwerking, om het geloof neer te drukken. Zij valt op het geloof neer als een zwaar gewicht, en drukt het tegen de grond. Het geloof kan vergeleken worden bij het kwikzilver in een weerglas, of in een thermometer. De hoeveelheid van het kwikzilver in de glazen vermindert nooit, maar het rijst of daalt in dezelfde, overeenkomstig het gewicht van de lucht, of de hitte van de dampkring. Zo ook het geloof, hoewel het in het hart blijft, zonder te verminderen of schade te lijden, rijst of daalt het echter wel in gevoel, naarmate het weer mooi of

slecht is, of de zon zich vertoont of verbergt. Steeg bijvoorbeeld Jobs geloof even hoog, toen "in de dagen zijner jeugd" - de lente van zijn ziel – "het geheim van God in zijn woningen was," als toen "hij de dag zijner geboorte vervloekte;" en uitriep: "Och! dat ik wist waar ik Hem vinden mocht?" Was Petrus geloof even sterk, toen hij voor een dienstmaagd sidderde, als toen hij gereed was, in de gevangenis en in den dood te gaan? Of dat van Abraham, toen hij loochende, dat Sara zijn vrouw was, als toen hij met 318 mannen najaagde en het leger versloeg van vier machtige koningen?
Indien het geloof nooit twijfelt, nooit rijst of daalt, dan hebben wij slechts daarin de dode verzekering van een belijder; dan is het geloof in onze eigen macht, dan hangt het niet af van Gods medewerking of terughouding; dan zijn wij niet meer bedelaars en bankroetiers, levende op gegeven onderstand van genade, maar onafhankelijken en eigenmachtigen. Dan hebben wij geen verandering ondervonden en geen vreze Gods,

2. Maar als het geloof afneemt en groeit, wat is daarvan de oorzaak? Is het eigen *ik* de oorzaak? Kunnen wij één el lengte tot zijn lengte toedoen? Zo niet, dan moet het rijzen en dalen van het geloof van God komen. Maar wereldse verdrukkingen kunnen het geloof, de hoop en de liefde niet afkappen, noch haar namaaksel zo juist en dicht aan de stam afsnijden, als de geestelijke beproeving dit doet.
Wij lezen van "*snoeimessen" wat* uitdrukkelijk meer dan één betekent. Een ontdekking dus van de *heiligheid* en *rechtvaardigheid* van God, van Zijn *ontzaggelijke toorn* tegen de zonde en *eeuwige haat* tegen alle ongerechtigheid; een doordringende overtuiging van Zijn *hart-doorzoekend oog,* flikkerend in het geweten; een stellen van onze verborgen zonden in het licht van Zijn aangezicht; een geestelijk gezicht van het onreine eigen ik, in treffende tegenoverstelling met Zijn reinheid en volmaaktheid - zulke openbaringen zullen voorzeker de scheuten van de natuurlijke godsdienst op gepaste wijze afkappen.
De gevallen natuur kan nimmer het gezicht van God verdragen. Zij wordt verpletterd door het bestraffend aanzien van de Heere. Zij wandelt in de kloven der rotsen en in de holen der aarde, vanwege bevreesdheid voor de Heere en voor de heerlijkheid van Zijn majesteit. Het natuurlijk geloof is nimmer tot de aanraking van Gods hand doorgedrongen, maar bezwijkt reeds van verre hieronder.
De eerste uitwerking dus van deze geestelijke ontdekking van God is, dat het opgeschoten onkruid van de natuur tot de grond toe wordt afgemaaid. En als deze afmaaiing al de vertroostingen, die de ziel genoten heeft, ook treft, dan is het alsof zij alle godsdienst verloren heeft. Zoals iemand uit het helder zonlicht in een duister vertrek gaat: de duisternis schijnt groter toe dan zij wezenlijk is; of zoals iemand aan wie een onaangenaam nieuws verhaald wordt, daardoor zo verbaasd is, dat hij aan geen verzachtende omstandigheden kan denken; zo ook, wanneer een plotselinge duisternis de ziel overvalt, of kwade tijdingen van de Hemel aan het hart worden meegedeeld, dan zinkt niet alleen de natuur geheel, maar ook de genade gedeeltelijk onder die slag. Zoals iemand die in onmacht valt, daarom niet ophoudt te leven, hoewel hij levenloos schijnt te zijn; zo ook bezwijmt de genade slechts onder de beproevingen, en herkrijgt dikwijls langzamerhand haar vorige sterkte terug. Dit nu is de uitwerking van onverwachte en strenge beproevingen.

Maar er is nog een andere wijze, waarop de Goddelijke Landman het snoeimes gebruikt, en dat is, als ik deze gelijkenis eens gebruiken mag, de takken half door te snijden, en zo de toevloed van sappen te verhinderen. Velen, die de lente en zomer der ziel genoten hebben, gevoelen hun vertroosting en rust allengs afnemen, terwijl zij nauwelijks kunnen zeggen, hoe dit gebeurt. Het was geen onverwachte slag, die hen

overkwam, maar een trapsgewijze afnemen van de genietingen van licht en leven, en een klimmende ontdekking van hetgeen God is, en van hun eigen verdorvenheid. Het snoeimes was dus aan de overzijde van de takken gezet, om ze half door te snijden, en wel zo behendig, dat het niet gezien werd. Maar de uitwerkingen daarvan werden weldra gevoeld. Een verborgene ontevredenheid sloop in de ziel, de ijver verflauwde, het geloof scheen neergebogen en de hoop te kwijnen, duisternis en zwaarmoedigheid begonnen zich in het gemoed te verspreiden; de bezorgdheid werd al sterker en sterker, dat er ergens iets *kwaads* moest schuilen, en in de ziel begon zich het denkbeeld te ontwikkelen, dat er iets aan haar godsdienst haperde, zij twijfelde of haar godsdienst de ware wel was.
Onder deze vertwijfelingen wendt zij zich tot God, om verlossing bij hem te zoeken; maar alles is daar duister, en de hemel is zwart bewolkt. Het snoeimes heeft de toevoer van sappen afgesneden. De takken van de natuur verwelken en vallen van de stam af, en de scheuten van de genade zien er kwijnend en ziekelijk uit.

II.

Het tweede waarvan Hij de uitvoering aan anderen overlaat.

Er is intussen een ander gedeelte van dit vonnis, dat God Zelf niet uitvoert, maar overlaat aan de bemiddeling van anderen. Alle dingen die gebeuren, vloeien uit het Goddelijk raadsbesluit voort. Er is niets toevalligs in de Godsregering, maar "Hij doet naar zijnen wil met het heir des Hemels en de inwoners der aarde," En nochtans is Hij de werkmeester van de zonde niet; want "Hij kan niet verzocht worden met het kwade, en Hij zelf verzoekt niemand." Jac. 1: 13. Maar wij moeten het raadsbesluit Gods verdelen in twee delen: zijn uitvoerende en veroorlovende raad. Alles, wat goed is, voert Hij uit door Zijn eigen hand. Al het kwade geschiedt overeenkomstig Zijn raad, en moet evenzo noodzakelijk als al het goede gebeuren. Maar Hij laat de uitvoering daarvan over aan een boos hart, of aan een slechte duivel. Deze handelen niet als ingewijden in Gods raadsbesluit, en zij trachten niet dat raadsbesluit, maar hun eigen slecht *voornemen* ten uitvoer te brengen. Aan hen behoort dus de *Goddeloosheid, en* aan God de *heerlijkheid.* Toen de satan Judas verzocht, en toen de Joden Christus kruisigden, vervulden beiden de Goddelijke raad, en vormden de aaneenschakeling van de keten der verlossing; maar God bewoog hen niet, door een verborgene aandrijving, om zo goddeloos te handelen.
Bij de uitvoering van het tweede gedeelte van het vonnis aan de boom in de tekst, valt aan te merken, dat God, de oorzaak van de zonden niet kan, maar laat het volbrengen door anderen. Zij - dat is de afgesnoeide en afgekapte takken, - "zij zullen tezamen gelaten worden de *roofvogelen der bergen,* en de *dieren der aarde; en* de roofvogelen zullen op hen overzomeren, en alle dieren der aarde daarop overwinteren."
Dat gedeelte van het vonnis, wat God door anderen laat uitvoeren, is evenzo belangrijk, ik mag zeggen, even zoo onvermijdelijk, als het gedeelte, dat Hij zelf uitvoert. Deze uitvoerders zijn tweeledig:

1. De roofvogelen der bergen.
2. De dieren der aarde.

1. Wij kunnen uit het onderricht van de Heere, betreffende de verklaring van de gelijkenis van de zaadzaaier opmaken, wie door "***de roofvogelen der bergen***" bedoeld worden. Wij lezen, in die gelijkenis, Mark. 4: 4, van "de vogelen des hemels, welke kwamen en het zaad wegnamen, dat bij de weg gezaaid was." Dit verklaart de Heere in vs. 15 zo: "Als zij gehoord hebben, zo komt de satan terstond en neemt het woord weg, hetwelk in hun harten gezaaid was."

Maar er is iets in deze woorden "*gelaten worden,"* dat wij niet onopgemerkt moeten voorbijgaan. "Zij zullen tezamen gelaten worden de roofvogelen der bergen," enz. Hoeveel behelst niet de uitdrukking "gelaten worden!" Het is alsof de ziel opgegeven was, verlaten, vergeten, voorzeker niet ten volle, noch voor altijd, maar als het ware voor enige tijd afgesneden en overgeleverd, om als Simson als speelbal voor de vijanden te zijn. De boom met zijn spruit dicht bij de stam afgesneden, met zijn afgehouwen takken, en de ent zelfs afgesnoeid tot slechts een overblijfsel van hetgeen zij geweest is, staat daar als een zwaarmoedige stomp. De *winter* is daar. De zon verbergt zich. De sappen zijn in de stam neergezonken. Het leven schijnt geheel uitgeblust, en de bijl schijnt gereed te zijn, om te voleindigen wat het snoeimes heeft begonnen.

En waartoe schijnt hij nu bekwaam te zijn? Om een rustplaats te worden voor alle onrein gevogelte. "Daar zal de wilde meerle nestelen en leggen, en hare jongen uitbikken, en onder haar schaduw vergaderen; ook zullen aldaar de gieren met elkander verzameld worden." Jes. 24: 15. Deze scherpziende roofvogelen van de bergen wachten gedurig op gelegenheid, om een van God verlaten ziel neer te schieten. De arend woont en vernacht in de steenrots, op de scherpte der steenrots en der vaste plaats. Van daar speurt hij de spijze op, zijn ogen zien van verre af. Ook zuipen zijn jongen bloed; en waar verslagenen zijn, dáár is hij." Job 39: 30-32. En zoals de roofvogelen der bergen de afgevallene engelen betekenen - deze vervloekte geesten, wiens lust het is, allen te verderven, wie ze kunnen, en allen te plagen, dien zij niet kunnen verwoesten, - zo kunnen wij door de dieren der aarde die aardse begeerlijkheden, vleselijke lusten en slechte werkingen van een gevallen natuur verstaan, die krijg voeren tegen de ziel.

Het is zeer moeilijk, zo niet geheel onmogelijk voor een verzochte ziel, om duidelijk en nauwkeurig onderscheid te maken tussen de verzoekingen die van de satan uitgaan, en die uit het vleselijk gemoed voortkomen. En omdat de duivel alleen op onze gevallen natuur kan werken, daarom zijn wij onbekwaam om onderscheid te maken tussen de vrijwillige begeerlijkheden van ons vleselijk hart en tussen die, welke ontstaan door de ingeving van de satan. Hij verzoekt het meest, als de verzoeking het minst wordt gezien. Maar hoewel wij onder die verzoekingen vaak, ja gewoonlijk het onderscheid niet kunnen bemerken tussen de ingeving van de satan en de ongedwongen begeerlijkheden van ons eigen hart, echter kunnen wij, ze ieder op een afstand ziende, dit verschil er tussen bemerken, dat de geestelijke goddeloosheid (wat Paulus 2 Cor, 7: 1. "besmetting des geestes" noemt), kan toegeschreven worden aan "de roofvogelen der bergen;" en de vleselijke goddeloosheid, "de besmetting des vleses," aan de "dieren der aarde." Al die bijzondere verzoekingen dus, ten aanzien van God en Zijn volmaaktheden, die in het algemeen ongekend, of ten minste ongevoeld zijn in de dagen van onze onwedergeboren toestand, maar daarna dikwijls droevig terugkeren in de ziel, kunnen wij aan de ingeving van de satans toeschrijven.

Een verzoeking bijvoorbeeld komt als een straallicht in de ziel. Het kan een ongelovige vertwijfeling zijn, die onverwachts in het gemoed ontspringt. Deze verborgen vergiftiging heeft mogelijk in het eerst weinig uitwerking, als wij ineens de gedachte met schrik van ons afwerpen. Maar het woord van God wordt niet geopend, of de troon der genade niet genaderd, of de zwarte gedachten, de krachtige vertwijfelingen, het afmattend wantrouwen die het gemoed vervullen, vertonen ons in een ogenblik hoe de fijne vergiftiging ieder ader is doorgelopen. Het woord van God heeft alle kracht en liefelijkheid verloren, en de stem van gebeden is stom geworden. Duisternis en onrust vervullen de ziel. "De hemelen bekleed met zwartheid, en een zak gesteld tot zijn deksel." Zeer goed beschrijven de woorden van Jeremia deze staat van

de ziel. "Ik zag het land aan, en ziet het was woest en ledig, ook naar de Hemel en zijn licht was er niet. Ik zag de bergen aan," - de vaste fundamenten der waarheid – "en ziet, zij beefden, en al de heuvelen schudden. Ik zag, en ziet, er was geen mens, en alle vogelen des hemels waren weggevlogen." Jer. 4: 23-25, Ik heb nooit iets gevonden, dat al mijn godsdienst opeens zo wegvaagde als wanneer zulke gedachten mijn ziel overstelpten. Het ongeloof heeft haar dikwijls geschud op de vaste punten; de schuld haar bedekt met middernachtelijk duister, en de vreze des doods, in ziekte, haar tot de wortel toe afgesneden. Maar ongelovige vertwijfeling, vernielt zelfs de fundamenten, en "indien de fundamenten bewogen worden, wat zal de rechtvaardige doen?"
Of, mogelijk dringt een vreselijke *verbeelding* in het gemoed, zoals Joseph Hart ze terecht noemt: "meesterstukken der hel," Zij dringen misschien in op het ogenblik, als wij op onze knieën liggen, de Heilige Schrift lezen, of de prediking van het Woord horen. Hierin is zoiets ijselijks, dat een mens voor een ogenblik hier niet aan noch over durft te denken, maar zijn uiterste krachten inspant, om haar uit zijn gemoed te verbannen. Hij zal van zijn knieën opstaan, de Bijbel ter zijde schuiven, zijn gedachten in de wereld verdiepen, ja zelfs in de begeerlijkheden van zijn vlees, liever dan deze ijselijke verbeeldingen te dulden. Het schijnt alsof wij de onvergeeflijke zonde bedrijven, alsof God opgehitst is om ons in een ogenblik af te snijden en in de hel te werpen, alsof de aarde haar mond zou openen, en zulk een monster van ongerechtigheid in te zwelgen. Ik zal mij niet verder over deze gedachte uitlaten, maar ik geloof zeker dat velen van Gods kinderen droevig door haar gekweld worden.

De grote verandering die de ziel overkomen is, het verbazend onderscheid tussen haar tegenwoordige staat en haar vorige, "in de vorige maanden, in de dagen, toen God haar bewaarde; toen Hij zijn lamp deed schijnen over haar hoofd, en de rots oliebeken uitgoot" - deze grote en onverwachte omwenteling is voldoende, om allen opstand en vijandschap in het vleselijk gemoed te ontsteken. Op *dezen* werkt derhalve de satan. Hij en zijn geslacht, boze geesten - deze "roofvogelen der bergen" - komen neervliegen met hun klapperende wieken, en broeden over de stomp, die God voor een tijd aan hun heeft overgegeven. Zij worden gezegd: "op hen te *overzomeren".* Deze uitdrukking kan betekenen, dat zij enige tijd op de afgehouwen boom doorbrengen dat hun bezoeken niet voor een dag of een week zijn, maar voor een geheel seizoen, een bepaalde, gegeven tijd. Maar ik denk, dat de uitdrukking ook evenzo aanwijst het vermaak en de innerlijke vrolijkheid, waarmee deze vuile vogels op hun prooi neerkomen. Het is zomer voor hen, als het winter voor de ziel is. Indien de duivel ooit vreugde gevoelt, dan is het in zielen ellendig te maken, Het roepen van de verdoemden is muziek in zijn oren; hun vervloekingen en Godslasteringen zijn zang en zegepraal, en hun foltering en wanhoop zijn ellendig feest. Wanneer dus deze roofvogelen der bergen de ongelukkige stomp verdonkeren en over haar hun zwarte vlerken uitspreiden, is het hun zomer. En als zij over haar broeden, blazen zij op haar uit hun ellendige vijandschap tegen alles, dat heilig en gezegend is. Harde gedachten van God; opwelling van vijandschap tegen Zijn oppermacht, opbruisen van inwendige Godslastering, en van zulke gevoelens, als ik niet durf uitdrukken, zijn of ingegoten of door hen op*geschud.*
Het is de genade der ziel, "dat in haar na de afwerping der bladen nog steunsel is, alzo het heilige zaad het steunsel daarvan is," en dat, er hoop is voor een boom, als hij afgehouwen wordt, dat zijn scheut niet zal ophouden; "hij zal van de reuk der wateren weder uitspruiten, en zal een tak maken, gelijk een plant." Niets dan Goddelijk leven

in de ziel kan zulke aanvallen als deze weerstaan. En dus is er, te midden, en ondanks van allen opwellende en ontstane opstand, een worstelen *tegen* hen, een *zuchten onder* hen, een *verfoeien van* hen, een *walgen van zichzelf van*wege hen, en bij tijden een *ernstig roepen, om bevrijd te worden* van hen.

2. Maar daar zijn zowel "***de dieren der aarde***," als "de roofvogelen der bergen," die op deze verborgene stomp zitten. Deze worden gezegd daarop te *"overwinteren,"* namelijk, op het overschot van de afgekapte takken. Deze uitdrukking "overwinteren" wijst duidelijk het seizoen van het jaar aan. Gedurende dit seizoen nemen de beesten der aarde hun verblijf daarop. En het schijnt te kennen te geven, dat zij en de vogelen der bergen het jaar tussen zich verdelen. De een nemen de zomer en de andere de winter. Zo is er daarom verandering, maar geen uitstel voor de boom; een verscheidenheid aan verzoekingen, maar geen verlichting voor de ziel.
Ik merkte op, dat deze dieren der aarde de begeerlijkheden van onze gevallene natuur schenen te betekenen, het droevig erfdeel van onze eerste ouders. "De eerste mens is uit de aarde aards, - en hoedanig de aardse was, zodanig zijn ook de aardsen," 1 Kor. 15: 47, 48. De zonde van onze gevallen natuur is een zeer verborgen zaak. Wij lezen zowel van de verborgenheid der ongerechtigheid, als van de verborgenheid der Godzaligheid, en zowel heeft de eerstgenoemde haar lengte, diepte en breedte als de laatste. Dit zijn diepten die geen menselijk peillood ooit heeft gepeild, en lengten, die geen menselijke maatstaf ooit heeft gemeten. Daarvan ook de wijze, waarop de zonden soms schijnen te slapen, en op een andere tijd met vernieuwde kracht ontwaken; haar doordrijvende, snel geraakte, ongeduldige en rusteloze natuur, de vele gedaanten en kleuren, die zij draagt; de vuile en modderige kuilen waarin zij zich verbergt; de schuilhoeken, waarin zij zich begeeft en waarin haar bedrieglijkheid, geveinsdheid, listigheid, schoonschijnendheid, hevige baatzucht, uiterste zorgeloosheid, roekeloze uitzinnigheid en onverzadigbare gulzigheid verborgen zijn, pijnlijk *verborgen,* en alléén te leren door pijnlijke ondervinding.
In de geestelijke kennis van deze twee verborgenheden der *zonde,* en de verborgenheid des *heils,* bestaat de gehele ware Godsdienst. In de school van de bevinding wordt ervaren, om dag aan dag *deze* twee lessen te leren, en straks weer te vergeten; niet bekwaam te zijn, om ze te verstaan, en nochtans niet voldaan, tenzij wij ze kennen; haar najagen en bevinden dat zij steeds als een regenboog voor ons terugwijken, hoe snel wij ze ook vervolgen. Zo bevinden wij in onze eigen zielen de verwezenlijking van die hemelse tegenstrijdigheid, van die Goddelijke wonderspreuken, dat, hoe wijzer we zijn, hoe dwazer wij worden, 1 Kor. 3: 18; hoe sterker wij groeien, hoe zwakker wij worden, 2 Kor, 12: *9,* 10; hoe meer wij bezitten, hoe minder wij hebben, 2 Kor. 6: 10; hoe meer volkomen uitgeput, hoe meer alles vergeven, Luk. 7: 42; hoe meer geheel verloren, hoe meer volmaakt behouden, en hoe meer aan een klein kind gelijk, hoe groter in het koninkrijk der hemelen, Matth. 18: 4.

Zoals de natuur van de roofvogelen der bergen niet gekend kan worden, door enkel op haar te staren, wanneer zij in de lucht zweven, zo kan de gesteldheid van de dieren der aarde niet geleerd worden, door hen even in het voorbijgaan te zien, opgesloten in de hokken van de dierentuin. Wij zullen ze het best leren kennen, door hun klauwen te voelen. Deze wilde dieren lagen gedurende de zomer, als de zon hoog, en de dag heet was, verborgen in hun holen en spelonken. "De zon opgaande maken zij zich weg, en liggen neder in hun holen." Ps. 104: 22. De ontuchtige meerkat, de blaffende hond, de gulzige wolf, de ontembare hyena, de vuile jakhals, de listige aap, de rovende vos, de omzwervende beer, de bloeddorstige tijger en ieder beest van het woud, dat naar zijn

prooi brult - allen liggen in de diepte van het woud, onbemerkt en ongekend, terwijl de zon hoog aan de hemel staat. Maar als de winter er is, verzamelen de dieren der aarde rondom de neer gehouwen stomp.
Bij het eerste ontwaken van de ziel, kennen of gevoelen wij gewoonlijk weinig van onze gevallen natuur. Wij zien te veel op de takken, en niet genoeg op de wortel; proeven meer de bitterheid van de stroom, dan die van de bron; en wij zijn meer ingenomen met het beeld, dan de mijngroeve waaruit het gegraven is. Wij gevoelen meer de schuld van de daden, dan van de inwonende zonde; wij denken meer aan de munt, die dagelijks door onze handen gaat, dan aan de muntplaats, de kwade schatkamer van ons boos hart, die het stempelt met haar beeld en opschrift. 's Keizers penning, betekent 's keizers macht; hoewel zij, die roemen kunnen dat zij nooit aan iemands slavernij onderworpen zijn geweest, hebben zij nooit gezien, dat het geld, wat onder hen in omloop is met een bewijs van zijn heerschappij hen vereerde. Ook zien wij in het eerste niet zo duidelijk dat de zonde, die elke daad bezoedelt, het beeld van Adam op zich gegraveerd heeft. Wij weten nog veel minder van de zonden, in de dagen van voorspoed. De goede schatkamer van het goede hart verspreidt dan haar goud, met Christus beeltenis gestempeld. Maar wanneer de dagen van tegenspoed verschijnen, gevolgd door armoede en hulpeloosheid, en de kwade schatkamer zich weer opent, beginnen wij te zien op de stempel en worden gewaar, dat ieder gelaat, woord, gedachte, begeerte en verbeelding, zoals zij door het hart gaan, bestempeld zijn met het wapen van de zonde. Deze bank springt nooit, en deze stempel verslijt nimmer. De oude munt is zo snel niet verdwenen, of de nieuwe komt weer te voorschijn.
Schuldbesef en een teer geweten zouden zeker graag deze verspreiding van zonden beletten, maar zij kunnen weinig anders doen, dan er bij staan te blijven, en met zuchten, kermen en bittere jammerklachten het inkomende en uitgaande van de schatkist van zonden te berekenen.

Maar wat zijn de uitwerkingen van deze beproevende gewaarwordingen?
Zulke uitwerkingen, die op geen andere wijze kunnen voortgebracht worden. Welke wonderlijke uitwerkingen ook zijn toegeschreven aan de letter van de Bijbel, aan de Bijbelverspreiding en dagelijkse lezing, een ding is zeker, dat het geheel onbekwaam is om de vruchten en genadegaven van de Geest aan de ziel te geven. Nederigheid, bekering, kinderlijke vrees, onnozele en Goddelijke oprechtheid, een verbroken hart, een verslagen geest, zachtmoedigheid, geduld, afsterven van de wereld, geestelijke onderscheiding, vrijmoedigheid en getrouwheid in de zaak der waarheid, een geopend hart en een geopende hand - deze en dergelijke Goddelijke vruchten kunnen niet uit de Bijbel genomen worden, zoals een mens druiven van de wijnstok plukt.
In deze dagen nemen begrippen en denkbeelden, leringen en gedachten, geloofsbelijdenissen en geloofsartikelen, plechtigheden en instellingen, spreekwijzen en termen, bijgeloof en eigengerechtigheid, plichtplegingen en overleveringen - deze, zeg ik, nemen al te veel de plaats in van de levende Godzaligheid. Maar de dadelijkheid, de kracht, het leven, het innerlijk aanwezen, het gevoel, de bevinding, in één woord, de *geestelijke* bezitting van deze uitwerkingen van de genade moeten in de ziel *gewrocht* worden. Een *gedeelte* daarvan moet als het ware gemaakt zijn, tot bloed dat door de aderen loopt, tot spijs om te eten, tot *water* om te drinken en tot *klederen* om te dragen. Dit heeft de letter van het woord nooit kunnen doen, en doet het ook nog niet. Een bijzondere bevinding moet doorgeleefd worden, en doormiddel van deze geestelijke bevinding worden al deze Goddelijke vruchten gewrocht.

Door de tot een stomp afgesnoeide mooie boom, wiens takken tot de hemel reikten, en door de stomp, overgelaten aan de roofvogelen der bergen en de dieren der aarde, daardoor leert de ziel:

1. *Nederigheid.* Nederigheid wordt niet verkregen door het lezen van een schriftuurplaats, die daarover handelt, noch door de ontleding van bijbelplaatsen, die daarvan spreken, maar door iets in ons te hebben, dat op een geestelijke wijze aan ons is ontdekt geworden, en dat ons vernedert. Zo heeft een mens, die nu als een verlatene staat, bij hetgeen hij vroeger was, en die de hele zomer door de duivel gekweld en de hele winter door zijn eigen boos hart geplaagd werd, iets in zich, dat hem nederig maakt. Nederigheid wordt hem als het ware ingedrongen en ingedreven: hij is nederig gemaakt, willens of onwillens en is gedrongen door een volstrekte noodzakelijkheid, om de benedenste plaats in te nemen.

2. Deze afsnijdende gewaarwordingen leren hem ten tweede zijn *hulpeloosheid* kennen. Een mens leert niet, dat hij een hulpeloos schepsel is, door Rom. 5: 6 te lezen. Dat leert hij net zo min als hij leert, dat zijn hart bedrieglijk is, meer dan enig ding, en buitengewoon goddeloos, door Jeremia 17: 9 te lezen.
Een weerloos krijgsman, wiens beide armen afgeschoten zijn, of een man, aan zijn bed gebonden door een verlamming, behoeft niemand, om hem te zeggen, hoe hulpeloos hij is, dat ondervindt hij elk uur, ieder ogenblik. Telkens als hij wenst zich te bewegen, te eten of te drinken, is zijn hulpeloosheid hem duidelijk. Hij kan zijn hulpeloosheid niet verloochenen, ontveinzen of ontkomen. Zo heeft ook een mens wiens natuurlijke godsdienst tot de grond toe is neergeslagen, en wiens takken weggenomen en verbrand zijn voor zijn ogen, geen behoefte aan het prediken over de *hulpeloosheid.* De roofvogelen der bergen komen neervliegen, en hij heeft geen armen om ze weg te jagen. De dieren der aarde vergaderen zich rondom hem; hij is ontroerd en gedwongen, om zijn lichaam aan hen prijs te geven.

3. Uit deze verborgen bedelingen, leert hij, ten derde, *zelfverfoeiing.* Hij kan niet, als een farizeese pauw, de veren van zijn goede werken in de zon uitspreiden; hij heeft iets, dat hem van *zichzelf* doet walgen. Wij kunnen anderen niet zonder oorzaak haten, en wij kunnen geen haat tegen onszelf koesteren, tenzij er iets in ons is, dat tot haten aanleiding geeft. Ieder mens die in een vuile gracht valt, haat zijn kleren omdat hij zuiverheid bemint. Hij, die dus een heilig grondbeginsel in zich heeft, moet noodzakelijk de zonden haten.
Onze hedendaagse belijders haten de zonden van anderen, maar liefkozen hun eigen zonden. Maar een kind van God haat zichzelf, omdat het zo vuil en bezoedeld is voor Hem, Dien hij lief heeft. Hij haat de roofvogelen, die over hem broeden met hun ontuchtige vlerken en met hun ijselijk krassen. Hij haat de beesten, die rondom hem om voedsel brullen, en hun wraakzucht vertonen; zolang zij niet verzadigd zijn. En bovenal haat hij zichzelf, als de ellendige stomp, waarop deze onreine dieren aan vallen.

4. Het zou niet moeilijk zijn aan te tonen, hoe *geduld, zachtmoedigheid, verslagenheid van geest, teerheid van geweten,* en andere dergelijke genadegaven, door de Heilige Geest in de ziel worden voortgebracht en doorgaan door deze donkere bevinding, waarvoor menig sprekende dwaas, in hoogmoed op de kansel staande, de grendel heeft geschoven.

Maar ik haast mij te gewagen van een vrucht, die ik niet onopgemerkt kan laten. En die is, dat de Heilige Geest daardoor een zaak voorbrengt voor God de Verlosser, om *Zijn kracht, heerlijkheid en zaligheid* daarin te openbaren.
Met al de door de godsdienst hoog opgevijzelde woorden, die door het land worden uitgebazuind, en onder de hoop belijders, die overal rondgaan is er nauwelijks één uit de duizend, die een leegheid voelt, die de Hemelse openbaringen van Christus onmisbaar maakt. Zij kunnen allen zien, allen horen, allen geloven, allen genieten, en ik ben verzekerd, dat zij allen kunnen spreken. Zij zijn nooit uitgekleed geworden van hun natuurlijke godsdienst; er is nooit slijk op hun ogen gestreken, Joh. 9: 6. Nooit zijn de Goddelijke vingers in hun oren gestoken, Mark. 7: 33. Nooit is hun wijsheid veranderd in dwaasheid, noch hun bevalligheid in afzichtelijkheid. Maar zij zeggen; "wij zien! En daarom blijven ze in hun zonden." "Het licht, dat in hem is, is duisternis, hoe groot zal dan de duisternis zelve zijn!"
Een geneesheer is voor een gezonde nutteloos, maar hoe dieper de kwaal is, des te wijzer en beter geneesmeester hebben wij nodig. Zo heeft een schuldig geweten verzoenend bloed nodig, een gewonde geest genezende balsem, een vuil gewaad een zindelijke mantel, een onderwater zittende ellendeling een uitreddende hand, een veroordeelde ten dood een volle *vergeving, een* ongeneselijk ongemak een almachtige Geneesmeester; en een in de hel zinkende zondaar, een van de Hemel nedergedaalde Verlosser nodig. Een mens die werkelijk schuldig is bij zichzelf, heeft een ware Zaligmaker nodig. Hij wil niet langer bedrogen en opgeschikt worden met een valse dekmantel, maar hij moet een wezenlijk hulpmiddel hebben, omdat hij een wezenlijk ongemak heeft. Christus in de Bijbel, Christus als een ongekende Zaligmaker, zittend in de Hemel, Christus van verre, of niet geopenbaard noch ontdekt, is geen Christus voor hem. "Nabij, nabij; dat Hij nabij kome in mijn hart, in mijn ziel, in mij geopenbaard, aan mij ontdekt, in mij gevormd worde - Die, Die is de Christus, Welke ik nodig heb! O, slechts één druppel van Zijn verzoenend bloed, één toelaching van Zijn gezegend aangezicht, één getuigenis van Zijn liefde, één straal van Zijn rechtvaardigende gerechtigheid!"
En wanneer nu deze Goddelijke Verlosser, in Zijn in bloed gedoopt gewaad, zó verschijnt, dan wordt de zinkende ziel toegeroepen: *heil zij met u!* En de roofvogelen der bergen nemen de vlucht, de dieren der aarde sluipen in hun holen, de verwoeste stomp krijgt nieuwe scheuten, en de stem klinkt uit de diepte van het hart: "Deze is onze God; wij hebben Hem verwacht, en Hij zal ons zalig maken. Deze is de Heere, wij hebben Hem verwacht, wij zullen ons verheugen en verblijden in Zijn zaligheid."
En nu komt dat seizoen, waarvan de voorgaande slechts voorbereidende geweest zijn; de oogst, de herfst der ziel.

De oogst van de ziel

Ik versta door "de oogst," waarvan in de tekst gesproken wordt, niet "de voleinding der wereld," Matth. 13: 39, de algemene inzameling van de uitverkorenen van de vier winden, van het ene eind des hemels tot het andere. Maar ik *versta* daardoor een geestelijke Oogst - een oogst *in* de ziel, in de tijd, niet een oogst van ziel en lichaam beide op het einde van de tijd. Zoals als er een lente, zomer en winter in de bevinding is, zo is er ook een oogst in de bevinding, en wanneer het een gedeelte van de tekst bevindelijk is, dan is dit ook het geval met het andere gedeelte.
Het bijzonder kenmerk van de oogst is, dat het de tijd van de vruchten is. En zo merk ik de herfst der genade aan, als daarmee overeenkomende in het voortbrengen van vruchten in de ziel. De enige vrucht, die God ooit als vrucht zal erkennen is de vrucht

die Hijzelf, door Zijn Geest voortbrengt in het hart. "uw vrucht is uit Mij gevonden," Hosea 14: 9. "Werkende in u, hetgeen voor Hem welbehagelijk is." Hebr. 13: 1. "Wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welken God voorbereid heeft, opdat wij in dezelve zouden wandelen." Ef. 2: 10. "Het is God, die in u werkt, beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen." Fil. 2: 13.

De markt is waarlijk gevuld met de edelste vruchten. Zij worden in elke kraam opgehoopt en van deur tot deur rondgevent. Maar het is de vrucht van de ent, niet de vrucht van de stam, die de naam waardig is, en geen andere zal op de Hemelse tafel opgedist worden. De ent zou echter geen vrucht dragen, tenzij zij afgesneden is. "Alle rank, die vrucht draagt, reinigt Hij" - dat is: bemesten en besnoeien - "opdat zij meer vrucht drage," Joh. 15: 2. De grote verborgenheid van de levende Godzaligheid bestaat in niets te zijn, opdat Christus zij alles in allen. Elke ontbloting, zifting en lediging, iedere beproeving, oefening en verzoeking, die de ziel doorstaat, heeft maar één oogmerk, namelijk, om die ellendige geest van onafhankelijkheid uit het hart te bannen, die de duivel daarin geblazen heeft, toen hij zei: "Gij zult als God wezen."

Een mens moet geheel doodgebloed zijn, voor dat dit vergif uit zijn aderen zal geweken zijn. Een reus te verkleinen tot een kind van een span lengte, een bultige kameel in elkaar te drukken, zodat hij door het oog van een naald kan gaan - dit te ondergaan is voor een mens noodzakelijk, zal hij Gode welbehaaglijke vruchten voortbrengen. Nicodémus mocht zich inderdaad wel verwonderen hoe een mens ten tweeden male in zijns moeders buik kan ingaan, en geboren worden. En het wonder, hoe een volwassen mens een hulpeloos kind kan worden, is voor de meeste ook nu nog een grote verborgenheid.

De noodlottige misslag van duizenden is, aan God de vruchten van het vlees, in plaats van de vruchten van de Geest te offeren. Vleselijke heiligheid, gebeden, oefeningen, plichtplegingen, vormen en ijver, - deze zijn, wat men als goede werken aanmerkt, en schenkt ze, als de zodanige, aan God. Maar wel mag Hij, "Die te rein van ogen is dan dat Hij het kwade kan aanschouwen en de ongerechtigheid kan aanzien," tot alle zulke vleselijke werkers zeggen: "Als gij wat blinds aanbrengt, om te offeren, is het bij u niet kwaad; en als gij wat kreupels of kranks aanbrengt, het is niet kwaad." Mal. 1: 8. Alles wat het vlees doen kan is kwaad; want "het gedichtsel van ‘s mensen hart is boos van zijn jeugd aan"; en de vruchten van zijn boos hart de Heere der heirscharen te brengen, is "verontreinigd brood op zijn altaar te brengen." Mal. 1: 7.

Dus, "de edele vruchten, nieuwe en oude welke alle aan de deuren van de rechtvaardigen zijn weggelegd, voor de Geliefdsten," zijn alleen zulke vruchten die de Geest van God voortbrengt in de ziel. En zoals "Hij niet aanziet wat voor ogen is, maar het hart," 1 Sam. 16: 7, zo zijn deze vruchten niet uitwendige, maar inwendige vruchten. Het is in het binnenste, in de meest verborgen diepte van de ziel, dat de Eeuwige Geest werkt. De uitwendige daden zijn slechts zichtbare tekenen en openbaringen van Zijn inwendige werkingen. Een verbroken hart, een verslagen geest, een teder geweten, een kinderlijke vrees, een begeerte om de grote God des Hemels te behagen, en een vrees, om Hem te beledigen, een gezicht van het kwaad der zonde en een begeerte om van haar heerschappij verlost te worden, een treuren over herhaalde afwijkingen, smartgevoel van zo vaak verstikt te zijn in onze lusten en neigingen, een kennis van onze hulpeloosheid en zwakheid, een geestelijke onschuldigheid en Goddelijke oprechtheid, een afhangen van dagelijkse verzorging van genade, een wachten op de hand der Voorzienigheid, een opheffen van de ogen naar de heerlijkheid van God - dit zijn slechts weinige van de vruchten, die de oogst der ziel aanwijzen.

Maar waarom was het noodzakelijk, dat er winter vooraf ging? Waarom breekt de landman, met zijn ploeg, de met gras begroeide aarde, en keert ze om met al haar mooie bloemen, en brengt wormen en maden naar boven, die onder de zoden verborgen lagen? Waarom trekt hij de egge over het braakland, en scheurt met de hand wortelen uit, en verzamelt ze tot hopen, om verbrand te worden?
Omdat hij een oogst van koren nodig heeft, die voortkomt uit het zaad, dat hijzelf zaait; en omdat de natuur van het land uit zichzelf hem geen tarwe en gerst kan geven. Zo moeten ook de violet en sleutelbloemen van de natuur - de deugden van het natuurlijk hart, en al de voortbrengsels van de vleselijke Godsdienst - het ploegijzer van de winterploeg beneden hun wortels gehad hebben, en begraven zijn in gemengde verwarring onder de zwarte aardkluiten van de inwendige verdorvenheid, opdat de genade als een ingeplant zaad mag uitspruiten.
Maar de winterbedeling, die ik in het voorgaande probeerde te beschrijven, heeft de gewaande onafhankelijkheid verbrijzeld, en de ziel in alle dingen steunende gemaakt op Christus. De hoogmoed is neergeworpen en de nederigheid in haar plaats gebracht; een bedrieglijk hart is ontbloot geworden en in een geestelijk, vroom hart herschapen; geveinsdheid is ontmaskerd en onnozele oprechtheid ingeplant; een gedaante van Godsdienst is verpletterd geworden, en een Godsdienst in kracht te voorschijn gekomen; een lege belijdenis van een dorre leer is ontworteld, en dadelijkheid van de eeuwige dingen heeft haar plaats vervangen; het valse zilver is in de smeltkroes verbrand geworden, en het zuivere goud is er onbeschadigd uitgekomen. Een gebrand kind vreest het vuur, en een verbroken ziel vreest een lege belijdenis. Een pijnlijke wond kan geen drukking verdragen, en een geweten, door verschrikkelijke dingen in rechtvaardigheid vertederd, kan de last van de schuld niet torsen. "Ik vermocht niets vanwege Zijn hoogheid," Job 31: 23.
Hetgeen de gelovige heeft doorgestaan en ondervonden heeft hem in omgang met God gebracht. Hij kent nu de "enigen waren God, en Jezus Christus, Dien Hij gezonden heeft," en hij heeft gevoeld, dat deze "God een Geest is en in Geest en in waarheid moet aangebeden worden." Hij kan niet langer verdragen de ijdele uitvindingen van mensen, de plichtplegingen van een vleselijke kerkoprichting, de vermommingen van priesterlijke listen, het hachelijk spreken van geveinsden, het ijdel gesnap van praatzieke belijders, de bespottelijke heiligheid van Arminiaanse volkomenheid, en de mantel van Godsdienst, waaronder duizenden onreine harten zich verschuilen. Hij wordt een verlatene. Hij tracht weinig naar de gave, van luide en lange gebeden te doen. Hij gevoelt, dat een verborgen zucht beter is dan een lang gebed, en weinige woorden met God in zijn vertrek dierbaarder zijn dan vele woorden in het bedehuis. Een regel van Joseph Hart's lofzangen vertroost zijn ziel; terwijl een luidruchtig koor zingende die van Dr. Watts, haar met een last belaadt. Een half vers uit de Bijbel vermurwt zijn hart, terwijl een geletterd prediker zijn hart door een lange leerrede in ijs verandert. Hij verlaat nooit het gezelschap van lege belijders zonder beschuldiging, noch het zoete gezelschap van zijn God, zonder een zegen. Hij gevoelt, dat Christus zijn beste Raadsman is, dat Zijn liefde de uitnemendste, Zijn vriendschap de bestendigste, Zijn tegenwoordigheid de verblijdenste en Zijn toelachingen de begeerlijkste zijn.
De mensen, ook de besten onder hen, verwonderen hem vaak alleen; het gezelschap van Gods kinderen is hem vaak lastig en hun raadgevingen brengen veelal geen hulp aan. Zijn Hemelse Vriend bedriegt hem echter nimmer, schendt nooit zijn vrijmoedigheid, ontdekt nooit zijn geheimen, verwondt nooit zijn gevoel, vervleselijkt nooit zijn gemoed, bedroeft nooit zijn geest, leidt hem nooit in verschrikking, of

onthaalt hem nooit met minachting. Integendeel, Hij vergeeft hem zijn zonden, verschoont zijn ondankbaarheid, heeft medelijden met zijn zwakheid, verdraagt zijn afwijkingen en bemint hem oprecht.
De christen ondervindt dus, dat, zal hij staan, God hem moet ondersteunen; zal hij iets recht weten, God het hem moet leren; zal hij wandelen op de weg naar de Hemel, God hem er eerst op moet brengen, en daarna hem hierop geleiden; zal hij iets hebben, God het hem moet geven, en zal hij iets doen, God het in hem moet werken. Hij is nu "door de wet;" - dat is door zijn bevinding van haar dodend vonnis, - "gestorven aan de wet, opdat hij Gode leven moge." Hij kan niet langer een blote letter tot een levend richtsnoer nemen; maar hij is ten diepste bewust, dat het alleen is door "eens anderen te zijn, namelijk Desgenen, die van de doden opgewekt is, opdat wij Gode vruchten dragen zouden," Rom. 7: 4.

Omdat de tegenwoordigheid van God met hem gaat, wordt *hij afgezonderd van alle volk, dat op de aardbodem is*, Ex. 33: 16. Terwijl anderen roemen over hetgeen zij voor God gedaan hebben, is hij verblijd te gevoelen, dat God iets voor hem gedaan heeft; terwijl anderen spreken van Christus, spreekt hij met Christus. Maar hij bevindt de waarheid van Pred. 1: 18. "In veel wijsheid is veel verdriet; en die wetenschap vermeerdert, vermeerdert smart."
Zoals zijn inwendige Godsdienst hem afscheidt van enkele uitwendige belijders, zo wordt hij een doelwit van de *lege belijders*, om op te mikken. Elke Evangelist van aangelegenheid, die een begrip van Godsdienst heeft, maar wat hij aan Scot of Simeon heeft ontleend, verdoemt hem als een loutere antinomiaan. Ieder student, die niet meer van de werkingen van het levende geloof kent, dan van de Chinese taal, heeft een pijl in zijn koker, gepluimd met een tekst, om hem door het hart te schieten als een vreselijk monster; iedere droge calvinist loopt hem voorbij in de renbaan; iedere Farizeeër streeft hem te boven in ijver; ieder tierende methodist dondert over hem het woord "luiheid" uit; en ieder plichtverrichter mijdt hem als de pest. Hoeveel ook de onderscheidene sekten van elkaar verschillen, dáárin verenigen zij zich dat zij hem verdoemen. Alle andere Godsdienst is recht, en de zijne alleen verkeerd; elk geloof is zuiver, maar het zijne is alleen onrecht. De liefdadigheid houdt alleen hem voor liefdeloos; algemene zaligheid drijvers snijden alleen hem van de zaligheid af; zij, die deernis hebben met de heidenen, hebben geen erbarming met hem, en zij, die land en zee omreizen, om een geloofsgenoot te maken, verklaren zijn zaak alleen voor onherstelbaar.
En wat is zijn overtreding, wat is zijn zonde, dat zij hem zo verbitterd najagen? Gen. 81: 35. Leeft hij in de zonde? Nee. Is hij in de wereld bedolven, tot het hoofd en de oren in staatkunde verdiept, oneerlijk gewin bijeenschrapend of bezield met hebzucht? Geenszins, durf ik zeggen. Verzuimt hij het bidden, het lezen in Gods Woord, het horen van de waarheid, het vervullen van de behoeften der heiligen, of het in vrede leven met alle mensen? Neen.
Waarom dan dat verenigde blaffen van de partijen op hem? Om dezelfde reden, waarom Jozef van zijn broeders gehaat werd, en niet broederlijk met hem konden spreken: - de Vader bemint, en heeft hem gekleed met een veelvervige rok, en hem openbaringen gegeven, die hij anderen onthouden heeft.

Maar hij heeft ook droefheid en tegenstand van binnen, veel drukkender voor zijn geest, dan de kwade namen, die de boosaardigen hem toevoegen, of het onrechtvaardig vermoeden van schijnheilige hoogmoed, dat men van hem heeft. Paulus, na in de derde Hemel opgetrokken geweest te zijn, werd *een doorn in het vlees*

gegeven; een engel des satans kreeg last, dat hij hem met vuisten zou slaan, opdat hij zich niet zou verheffen. 2 Kor. 12: 7. Waar hij ook ging, deze doorn vergezelde hem steeds, gedurig zweren in zijn vlees zettende, hem ieder ogenblik belemmerende, hem onophoudelijk pijn aandoende, en telkens dieper en dieper doordringende hoe meer wederstand hij bood. Tienduizend doornen in een omheining pijnigen zoveel niet, als een in het vlees. En zo ook tienduizend onrechtvaardige betichtingen van de zonen Belials, - hoewel zij allen zijn "als doornen, die weggeworpen worden, omdat men ze met de hand niet kan vatten, maar een iegelijk die ze zal aantasten, voorziet zich met ijzer en het hout van een spies," 2 Sam. 23: 6, 7 - tienduizend betichtingen zeg ik, van verguizende belijders zijn slechts als doorns in een haag, die ons alleen wonden als wij tot hen naderen, en welke een wijze man wel op een behoorlijke afstand zal houden. Maar een doorn, door Gods hand in het vlees gedreven en vastgehecht, kunnen wij nog verlichten, noch uittrekken. En zo zullen gedurige verzoekingen, die de ziel van een kind van God treffen, hem duizendmaal dieper grieven en kwetsen, dan een dikke haag van stekende belijders, die aan de ene zijde van de weg staat.
Maar door deze pijnlijke oefeningen wordt hij bewaard, om zich op de droesem van een dode verzekering te zetten, of van op zijn gemak op een verleden bevinding te rusten. Deze tot zweren zettende doornen behoeden hem van die ijdele, ellendige, bedrieglijke bevestiging, ten onrechte zo genoemd, die, zich verspreidende als de kanker, genoegzaam de gehele kerk met een droge verrotting besmet heeft - een bevestiging, gebouwd op de lengte van de belijdenis, op een geloof van de leer der genade, op lidmaatschap in een algemene kerk, op een goed gedrag, op een algemeen aanzien, twijfelingen en vrezen, als een gelovige, op vrij zijn van en op een bevinding, twintig jaren geleden. Zijn doorn in het vlees zal hem niet op zijn gemak laten staan, op zijn arm laten rusten, alsof de strijd gewonnen zou zijn, de vijand verjaagd, en het vredesverdrag getekend. Hij kan niet rusten op een leer van genade, waarvan hij de kracht niet gevoelt, noch in een verleden bevinding, die niet gedurig wordt vernieuwd, noch in een Zaligmaker in de Bijbel, Wiens tegenwoordigheid niet van tijd tot tijd wordt geopenbaard, noch in beloften waarvan hij nu en dan de zoetigheid niet geniet. Hij kan dus het anker niet in de dode zee werpen. Hij kan niet op zijn gemak uitgestrekt liggen op deze donsachtige bedden; want zijn doorn zal hem geen rust laten, maar hem zat van woelingen maken, tot aan de schemertijd, job 7: 4.

Zo bestaat zijn bevestiging, niet in het hoofd opgevuld te hebben met denkbeelden, maar in een hart, bevestigd door genade, niet in een uitwendige vereniging met de kerk, maar in een uitwendige vereniging met Christus; niet in neer te zitten aan de avondmaalstafel, maar in het eten van het brood dat uit de Hemel neergedaald is; niet in berouw, dat hij had, nu twintig jaren geleden, maar in een vaak vermurwd te zijn, door een gevoel van Gods goedertierenheid en genade; niet in het zitten in een rechtzinnige kerk, maar in een plaats en een naam, te hebben in de gemeente der eerstgeborenen. Hij zal voorzeker geen van Christus bevelen verachten of verzuimen, maar zal meer op de kracht dan op de gedaante zien, en zal denken, dat het liefelijker is te wandelen in de binnenkameren van Sions paleis, en des Konings aangezicht te zien, dan rondom hetzelve te gluren, deszelfs torens te tellen, en op deszelfs bolwerken te letten. Door de inwendige strijd, geheime werkingen, verborgen wisselingen en elke veranderde oefening van zijn ziel, wordt hij bevestigd in een diepe overtuiging van zijn dwaasheid en van Gods wijsheid; van zijn zwakheid en van Christus kracht; van zijn zondigheid en van des Heeren goedertierenheid; van zijn afwijkingen en van des Geestes terechtbrenging; van zijn boze ondankbaarheid en

JEHOVAH's lankmoedigheid; van de grote uitgestrektheid van zijn zonden en de nog grotere uitgestrektheid van genade. En zo wordt hij dagelijks meer en meer *bevestigd* in de ijdelheid van het schepsel, in de uiterste hulpeloosheid van de mensen, in de bedrieglijkheden en huichelarij van het menselijk hart, in de oppermacht van bewarende genade, in het klein getal van boven onderwezen dienaars en van levendgemaakte zielen, en in de grote zeldzaamheid van de ware Godsdienst.

Ook zijn deze overtuigingen geen ontleende denkbeelden, doorgedreven begrippen, onbezonnen gedachten, artikelen van een geloofsbelijdenis die recht en verkeerd kunnen zijn; maar het zijn dingen, door hem zo zeker gekend en zo duidelijk gevoeld, als enig stoffelijk voorwerp door zijn ogen gezien, of met zijn handen getast kunnen worden. Hij heeft een Goddelijke maat in zijn ziel opgericht, waarmee hij zowel anderen als zichzelf meet; want "de geestelijke mens onderscheidt alle dingen," 1 Kor. 2: 15. En als hij met de ene hand hem meet, is hij gedwongen het teken met de andere te stempelen. Hij ziet op de korenzolders, en vindt kaf in plaats van tarwe; hij houdt de wisselbrieven tegen het licht, en kan het watermerk niet ontdekken; hij gast in de schaapskooi, en vindt bokken opgesloten in plaats van schapen; hij bezoekt de huishouding, om de gelijkheid van het huisgezin te onderzoeken; maar vindt het vol "van de kinderen der huichelares, het zaad der overspeling en bedrijvers der hoererij." Jes. 57: 3.

Hij heeft een volkomen wezenlijkheid nodig. Hij zoekt in alles naar iets dat een Goddelijke indruk draagt, en een hemels bovennatuurlijk karakter met zich voert. Maar in plaats van ware weduwen en verlatene te vinden, 1 Tim. 5: 5, wordt hij geplaagd met weduwen van Thekóa, 2 Sam, 14: 2, 3, en in plaats van uitgeputte schuldenaars en gevangenen die onvermogend zijn te betalen, treft hij zelden anderen aan als rijke kooplieden, met een bloeiende handel, in trotse houding. Zijn ziel kan zich evenwel alleen verenigen met de armen en nooddruftigen; de ontledigden, met de schipbreukelingen en de zonder schuilplaats ronddolenden, die uit volstrekte noodzakelijkheid, na uit huis en goed verdreven te zijn, hun toevlucht genomen hebben tot de voorgestelde hoop in een zaligheid, zonder geld en zonder prijs. En zo zal een weinig Goddelijke vrees, levend geloof, kermende gebeden, onvervalst berouw, in een woord, weinig hemelse wezenlijkheden, een vereniging doen ontstaan, omdat hoogverheffende aanspraken, onbewogen vertrouwen, een heilig schijnend voorkomen, een temend spreken, een begaafd hoofd en een tong, die door de gehele aarde klinkt, zijn hart doen bevriezen. Hij heeft een naald in zijn ziel, die aangestoken is met een hemelse zeilsteen, en de pool, die een verslagen geest tot zich trekt, drijft een onbeschaamd voorhoofd terug.

Zo is dan het aanwassen in de genade geen voortgaande heiligmaking en vleselijke heiligheid in een hand, noch een valse en bedrieglijke bevestiging in de andere. Het nauwe pad ligt tussen deze twee uitersten. Aan de ene zijde is farizese heiligheid, zoals Joseph Hart zegt, en aan de zijde antinomiaanse zorgeloosheid, en tussen deze twee scherpe rotsen ligt het pad, wat geen vogel kent, en wat de ogen van de gieren niet zien. Van zich op een van deze twee rotsen te stoten, daarvoor wordt een wedergeboren mens bewaard, alleen door de verborgene handeling van God met zijn ziel, en de innerlijke oefeningen waarin hij steeds verkeert. Een gestadige omgang met zijn eigen zondigheid bewaart hem voor eigengerechtigheid in het vlees, een dagelijks kruis en een tot zweren zettende doorn bewaren hem voor roekeloze verwaandheid. Zijn pad is waarlijk een verborgen pad, vol van overeenstemmende tegenstrijdigheden en hemelse paradoxen (schijnbare tegenstrijdigheden). Hij is nooit gerust als hij op zijn gemak is, noch buiten een last, als hij er geen heeft. Hij is nimmer voldaan zonder iets te doen, en evenwel is hij nooit voldaan met hetgeen dat

hij doet. Hij is nooit zo sterk, als wanneer hij stil zit, Jes. 30: 7; nooit zo vruchtbaar als wanneer hij niets doet, en nooit zo werkzaam, als wanneer hij de minste haast maakt, Jes. 28: 16. Allen streven hem voorbij in de loopbaan, nochtans bereikt hij alléén het doelwit, en behaalt de prijs. Allen zijn bij zichzelf zeker van de hemel, evenwel gaat hij in dat Koninkrijk, terwijl de meeste van dezen buiten gesloten worden. Hij verkrijgt vergeving uit schuld, hoop uit zwaarmoedigheid, verlossing uit verzoeking, vertroosting uit verdrukking en een mantel der gerechtigheid uit vuile lompen. Alhoewel een worm zijnde en geen man, overwint hij almogendheid door geweld, en hoewel minder dan niets en ijdelheid, Jes. 40: 17; 2 Kor. 12: 10, neemt hij het koninkrijk der hemelen door geweld, Matth. 11: 12. Evenzo vindt men, te midden van de vreemdste tegenstrijdigheid, die zich in het hart van een gelovige opdoen dat hij nooit zo biddend is, als wanneer hij niets zegt; nooit zo wijs als wanneer hij de grootste dwaas is; nooit zo zeer alleen, als wanneer hij in het grootste gezelschap is, en nooit zo zeer onder de kracht van de inwendige Godsdienst, als wanneer hij het meest van een uitwendige afgezonderd is. Zeldzame geheimzinnige schepselen ! Hij kan niet leven zonder te zondigen, nochtans kan hij niet leven *in* de zonden; hij kan niet leven buiten te bidden, evenwel kan hij dagelijks niet onafgebroken bidden; hij bevindt steeds dat de Godsdienst hem een last is, desniettemin zou hij van haar voor de hele wereld niet willen afzien; hij heeft begeerte naar de zonden, als een lekkere bete, nochtans haat hij ze met een volkomen haat; hij acht Christus de voornaamste te zijn onder tienduizenden, hoewel hij bij tijden met twijfelingen beproefd wordt of hij zijn Zaligmaker in alles wel is.

Zo is dan het pad, hoe gebrekkig en onvolkomen ook geschreven, waarop de verlosten wandelen. Jes. 35: 9; een pad alleen door hem betreden, en dat ook vaak jammerlijk tegen hun geneigdheid inloopt. In deze weg te wandelen is niet het voortbrengsel der wijsheid, Dan. 2: 30; de uitwerking der bekwaamheden, 1 Kor. 2: 6, noch de vrucht van ijver en studie. Integendeel al wat de natuur kan. doen, is daarmee in strijd. De rede noemt het dwaasheid; de wijsheid noemt het dolheid; de voorzichtigheid merkt het aan als bedrog; geleerdheid veroordeelt het als geestdrijverij; de vrije wil verklaart het voor verwaandheid, en de eigengerechtigheid denkt dat het toomloos is. Bisschoppen en aartsbisschoppen verachten het, deken en aartsdeken walgen er van, de hoge geestelijkheid scheldt het uit, de lagere geestelijkheid predikt ertegen. Bijbel- en zendelingsgenootschappen bedanken iemand, als hij er het minste mee besmet is, en de Godsdienstige en eerlijke vrouwen verdrijven hem uit hare landpalen. Hand. 13: 50. Godvergetende Calvinisten verafschuwen het zwaard, die met zijn scherpe snede hun geen legerplaats vergunt; Wesleyanen versmaden het wapen, dat hun trots gebouw in het stof werpt, wereldse dissenters[2] haten het licht, dat hun onvaste grondslagen openbaar maakt, predikers in de colleges en academies verfoeien de stem, die hun Goddelijke lastbrief vraagt, en de plichtplegers van alle graden, gezindheden, namen en betekenissen walgen van een Godsdienst, die hen van het eeuwig leven afsnijdt en hen laat buiten de schaduw van een hoop. Een ding is hun klaar genoeg: - dat, indien dit de enigste weg is naar de hemel, zij dan niet hierop wandelen. Dit hebben zij enigermate duidelijk genoeg gezien; en als zij dus zichzelf rechtvaardigen, moeten zij noodzakelijk, zowel de weg zelf veroordelen, als het volk dat daarop wandelt, en de leraars, die de weg prediken.

[2] dissenter: niet tot de staats- of algemene kerk behorend protestant. (St. Gihonbron)

Maar gelukkig zijn zij onder ons, die door een Almachtige hand en een bovennatuurlijke kracht op dit gezegend pad gebracht zijn! Wij plaatsen onszelf daar niet op bij de aanvang, noch bewaren onszelf daarop bij de voortgang. Indien wij een van beiden gedaan hebben, wij zijn geheel niet in de weg maar wandelen wij op een zijpad, en zullen uitkomen bij die deur, die Bunyan zag, die in de hel openging, in plaats van aan de hemeldeur. Hij, die geen onderzoeking van zijn ziel kent of hij op de weg is, noch rillende twijfelingen of angstige vrees ondervond, die zijn geest bedroeven; geen verborgen kermen en zuchten kent om zijn hart recht voor God te hebben; geen plechtig middernachtsgeroep, geen angstvallig vooruitzicht nog zwaarmoedig terugzicht, geen bevende bekommering, hoe het met hem op het einde zal wezen, geen vrees voor zelfbedrog, noch vermoedens van ‘s satans bedriegerij ontwaart, hij, zeg ik, die zorgeloos voortgaat zonder deze diepe oefeningen, openbaart door deze zelfde gerustheid, dat hij niet op het nauwe pad is, dat tot het eeuwige leven leidt.
Bij iemand die geestelijk oprecht is, zal elke schrede meer of minder gewogen, elke bevinding vroeger of later tot de toetssteen gebracht en ieder gedeelte van den weg angstvallig beproefd worden. Hij zal begeren door en door onderzocht te worden. Hij zal zijn boezem ontbloten voor elke pijl, die van de kansel vliegt, om te zien of het op hem gemikt is. Hij zal een onderzoekende prediking beminnen, en in zijn oprecht gemoed kan hij niet te diep doorboord worden. Hij haat de werkers met loze kalk en de naaisters van kussens voor alle oksels van de armen. Hij bemint harte- en gewetenswerk, en kleeft het meest aan hem, die zich "het meest veroordeelt van al de gewetens voor Gods aangezicht." Hij begeert dit pad geschetst, zijn struikelblokken weggenomen, zijn verzoekingen geopperd en de handelingen van God met zijn ziel beschreven te hebben. Hoezeer alle mensen van de waarheid veroordeeld worden, als bijgelovig en liefdeloos, kan hij evenwel niet denken, dat het een kwade geest is, die begint met de werkingen van de Heilige Geest die de valse Godsdienst omverrukt, alle zwakke steunsels verscheurt, alle toevlucht der leugens uitdrijft, der ziel van bedrog en geveinsdheid verlost, de mens bedekt met beschaamdheid van aangezicht en aan God alle heerlijkheid toeschrijft. Hoe gehaat en gescholden zij ook mogen zijn; hij kan niet dan ze liefhebben, die het middel van de genezing van zijn wonden zijn, en de ontheffing van zijn lasten de vertroosters in zijn verdrukkingen en de redders uit zijn verzoekingen. Hij kan geen kwaad spreken van die verborgen kracht, die zich verenigd heeft met het Woord aan zijn hart, haar geheimen blootleggend, haar verborgene werkingen opsporend, haar diepe gedachten ontdekkend, en tot zijn verbaasdheid openbarende, wat hij geloofde dat niemand dan God en hij zelf weet. Hongerige mensen werpen geen brood op de mesthoop, zieke mensen sluiten de deur niet voor de geneesheer, en de gevangene slaat de arm niet af, die hem in vrijheid zet. En zo zult u, die deze verborgen paden bewandelt, de uitleggers van uw bevinding, de leidslieden op uw pad, de borsten, die u zogen en de handen, die u het brood des levens toedienen, beminnen en liefhebben.

Maar sommigen zullen zeggen; ***"O! dat ik een helder bewijs had, dat ik in deze paden wandelde!*** Wat zou ik niet geven, om een Goddelijke getuigenis te hebben, dat de gezegende Geest mij daarop leidt!" Door dezelfde twijfelingen, is reeds het bewijs verworven. Twijfelingen leiden tot het roepen en zuchten naar een Goddelijke getuigenis; en in dit antwoord op deze zuchten wordt de hemelse getuigenis gegeven. Een mens, buiten twijfelingen, is zonder getuigenissen. Twijfelingen zijn voor de getuigenissen, wat het in elkaar sluiten is van twee in een passende voorwerpen, het slot voor de sleutel, het raadsel voor de oplossing. Getuigenissen zijn

Eben-haëzers; - stenen der hulpe, 1 Sam, 7:42, - maar voor de stenen moet een gat gedolven worden, om in te staan, en dat gat is twijfeling. Twijfelingen vanwege de zaligheid, zijn voor de openbaring van de zaligheid, wat de honger is voor het eten, naaktheid voor de kleding, de donderstorm voor een schuilplaats, de galg voor de uitvoering van een vonnis en de dood voor een opstanding. De ene van deze is de voorafgaande die gereedmaakt en de weg opent voor de andere. De eerste is niets, buiten de laatste, en de laatste niets buiten de eerste.
Het naast aankomende dus voor de getuigenissen is het beste twijfelingen te hebben, Het beste is te weten, dat het recht met ons is; en het tweede, daaraan te vrezen, dat wij verkeerd zijn. De getuigenis van de Heilige Geest te genieten is de gezegendste zaak aan deze zijde van het graf, te hijgen naar die genietingen, is de grootste daaraan komende zegen. U gevoelt dat ik alleen van geestelijke twijfelingen spreek, dat is, twijfelingen in een geestelijke mens: want natuurlijke twijfelingen, zijn zo ver van de zaligheid, als de natuurlijke hoop. Het pad door het dal der moerbeziënbomen, gaat van kracht tot kracht; dat is, volgens de oosterse wijze van reizen, van de een rustplaats tot de andere, waar bronnen gedolven zijn, en de regen hen gans rijkelijk overdekten. Ps. 84: 7, 8. Wij leren God en onszelf, de zonde en de zaligheid niet in een dag.
De vraag is: *hebt U een stap op de weg gedaan?* "Wachter ! wat is er van de nacht?" Is het avonds laat, of middernacht, of het hanengekraai, of morgenstond 3 Mark. 13: 35. Is het Lente, Zomer, Winter of Herfst? De vraag *is* niet zo zeer of u veel gelooft, maar of u enig geloof hebt. Het is niet de hoeveelheid, maar de *hoedanigheid;* noch of u een grote Godsdienst, dan of u Godsdienst hebt. Een greintje waar geloof zal de ziel behouden; en ik ken vele, vele tijden, dat ik verblijd zou zijn, om in zekerheid te gevoelen, dat ik het duizendste gedeelte van een greintje bezat. "Het mostaardzaad is wel het minste onder al de zaden;" en evenwel kan een zodanig geloof bergen verzetten."
Heb ik een enkel gedeelte van uw bevindingen beschreven, een weinig weerklank in uw binnenste gevonden, een Goddelijke verborgenheid van uw hart ontknoopt, of een hemelse koord in uw ziel aangeroerd? Gelukkig is hij, die een Goddelijke getuigenis heeft van zijn eeuwig aandeel in de verkiezende liefde van de Vader, in het verzoenend bloed en de rechtvaardigende gerechtigheid van de Zoon, en in de Goddelijke onderwijzingen van de Heilige Geest. Maar ik verzeker plechtig elk en een ieder, die oren heeft om te horen, dat dit pad de alleen enige weg des heils is; en dat iedereen, die in de grote dag bevonden zal worden niet enigermate op hetzelve te hebben gewandeld, in de handen zal vallen van Hem, die een verterend Vuur is; en in de hel zal neerzinken, om eeuwig Zijn toorn en zondewraak te ondervinden.
AMEN.

2. DE BOMEN DES VELDS EN HUN VASTGESTELDE BESTEMMING.

Leerrede over Ezechiël 17: 24.
"Zo zullen al de bomen des velds weten, dat Ik, de HEERE, de den hogen boom vernederd heb, den nederigen boom verheven heb, den groenen boom verdroogd, en den drogen boom bloeiende gemaakt heb; Ik, de HEERE, heb het gesproken, en zal het doen."

Het schijnt, zoals Joseph Hart terecht heeft opgemerkt, geheel onmogelijk, om een pad van Christelijke bevinding uit te schetsen, en dan te zeggen dat al de kinderen Gods dat pad zullen bewandelen, De alleen wijze God heeft verschillende wegen, langs welke Hij Zijn kinderen tot de kennis van Hem, de enige en waarachtige God, brengt. En hij zal alle wijsheid van het schepsel vernietigen zodat niemand in staat zal zijn de Heere een pad voor te schrijven, of Hem te besluiten in die nauwe beperkingen die door ons gevallen gemoed de Almachtige zo dikwijls worden voorgehouden. Maar hoewel wij niet bij machte zijn, om de Christen, in zijn bevindingen, een pad af te bakenen, of om een juiste maatstaf op te geven, om er alle kinderen Gods mee te meten, zo is het evenwel buiten alle tegenspraak, dat er, in het hart en het geweten van het ganse uitverkoren geslacht, een juiste en zekere schets van Gods onderwijzing is in gedrukt.
Er is een zeer groot verschil, tussen het oprichten van een juiste maatstaf, waarbij ieder, die niet aan de voorgeschreven bepalingen voldoen kan, veroordeeld wordt, en het ter zijde stellen, van al de bepalende kenmerken. Er zijn in de Goddelijke waarheid zekere grote delen, die volstrekt bij bevinding moeten gevoeld en gekend worden; er zijn zekere voorname leidingen in de Goddelijke leerwijze, die noodzakelijk in ieder levend gemaakt hart door de Heilige Geest moeten gegraveerd zijn; en hij, die deze grote afbakening en juiste kenmerken niet persoonlijk en voor zichzelf bezit; draagt het kenmerk niet, van een wedergeborenen kind van God. Bijvoorbeeld: "Bekeert u, en gelooft het Evangelie;" waar nu geen bekering en geloven van het Evangelie plaats vindt, daar is het ontegenzeggelijkste bewijs voorhanden, dat er de onderwijzing van God den Heilige Geest gemist wordt. "Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enigen waarachtige God, en Jezus Christus, Dien Gij gezonden hebt."
Wanneer er nu geen inwendige, geestelijke en bevindelijke kennis is van de ene waarachtige God, en van de Middelaar Jezus Christus, dan is het een bewezen waarheid, dat er geen eeuwig leven in de ziel is. Daar, waar geen overtuiging van zonden is, is ook geen werking van de Heilige Geest, "Die van zonden overtuigt," en de ziel zich schuldig voor God doet gevoelen. Daar, waar het geloof in de Middelaar Gods ontbreekt, wordt opnieuw een ander, volstrekt noodzakelijk kenmerk, waardoor Gods kinderen te onderscheiden zijn, gemist. En zo zouden wij kunnen doorgaan op onderscheiden schetsen van de Christelijke waarheid en de grote delen van de inwendige bevinding te wijzen dat, waar deze zekere bevindingen ontbreken, waar deze grote punten van de Goddelijke waarheden niet bevindelijk worden gekend, wij daar een alles afdoend bewijs hebben dat die ziel door God de Heilige Geest nog niet is opgewekt tot een geestelijk en eeuwig leven.

De Heere heeft trouwens in Zijn woord ook zekere juiste regels aangaande de wijze hoe Hij werkt, beschreven. Bijvoorbeeld: "een iegelijk, die zichzelf verhoogt, zal

vernederd worden; en die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden." Dat is een van de regels, waarnaar de handelwijze van God in Zijn werkingen gericht is, en die nooit, ook met geen enkele uitzondering, kan vernietigd worden. En in onze tekst, - waarvan ik, met Gods hulp, enige gedachten u wens mee te delen - hebben wij een voorbeeld van Gods handelwijze in Zijn werkingen, gelijk aan dat, wat ik zo even heb aangehaald. "Zo zullen alle bomen des velds weten, dat Ik, de HEERE, de hogen boom vernederd heb; en de nederigen boom verheven heb, de groenen boom verdroogd, en den drogen boom bloeiende gemaakt heb: Ik, de Heere, heb het gesproken, en zal het doen." Indien onze bevinding daarom (wij mogen er van denken en zeggen, wat wij willen) niet in strikte overeenstemming is met de grote merktekenen, die door de Heilige Geest in het Woord der waarheid zijn voorgesteld, dan kunnen wij zonder te aarzelen, met gerustheid het "Tekel" in weegschalen gewogen, "maar te ligt bevonden" op die bevinding schrijven.
Wij willen dan onder Gods zegen onze bevinding, zoals zij is, met de regel die de Heere Zelf heeft voorgesteld, vergelijken, en wanneer onze bevinding de toets aan dat voorschrift niet kan doorstaan, er het Ikabod op schrijven, en het "Tekel" met grote letters op het voorhoofd drukken, "Zo zullen alle bomen des velds weten, dat Ik, de Heere, de hogen boom vernederd heb, den nederigen boom verheven heb, de groenen boom verdroogd, en de drogen boom bloeiende gemaakt heb: Ik, de Heere, heb het gesproken, en zal het doen."

De Heere spreekt hier van vier verschillende bomen, of liever van vier bomen in onderscheiden staat; en Hij verklaart ons daarbij, wat Zijn werk aangaande en met deze bomen zijn zal. In de ontvouwing hiervan, zal ik, met de zegen des Heeren, de tijd, die wij hier samen zijn, bepalen. "Zo zullen alle bomen des velds" - een zekere waarheid - weten.

Allereerst doet zich hier de vraag op: ***wie zijn deze "bomen des velds?"***
Het veld schijnt de zichtbare kerk van God te betekenen en de bomen des velds allen, die door een uiterlijke belijdenis leden van de Godsdienst zijn, hetzij dan slechts in naam of in het wezen der zaak. De "bomen des velds" betekenen hier niet, bij uitzondering, het levend gemaakte geslacht van God, maar alle bomen die in het open veld van de Godsdienst staan, zonder onderscheid. Dat zijn die personen, die hier op aarde, voor het uitwendige, een naam en een plaats in Christus Kerk hebben. Daarom, lezen wij ook vaak in de Heilige Schrift van mensen, niet zo als zij wezenlijk zijn, maar zoals zij belijden te zijn. Wanneer daarom de Heere, bij Johannes 15 zegt: "Alle rank, die in Mij geen vrucht draagt, die neemt Hij weg", dan spreekt hij daar niet van de ranken, zo als zij werkelijk zijn, maar zoals zij belijden te zijn. De rank was nooit in Hem, want dan zou zij vruchten moeten dragen; maar de rank was in Hem; door de belijdenis, en niet in wezen. Zo ook neemt de Heere hier, "de bomen des velds" in de brede omvang van al de belijders van Zijn naam. Zij belijden "eikenbomen der gerechtigheid, een planting des Heeren te zijn; "zij belijden "een spruit van zijn planting te wezen, een werk Zijner handen." De Heere merkt hen aan, naar hun aanmatigende belijdenis, niet naar hetgeen zij wezenlijk in Zijn heilige ogen zijn, maar op grond van hun eigen belijdenis, dat zij "bomen des velds" zijn - dat is, leden van de zichtbare kerk hierbeneden. "Alle bomen des velds", - allen, die door belijdenis op de zichtbare kerk van Christus betrekking hebben; allen wiens ogen (hetzij natuurlijker of geestelijker wijze) enigermate geopend zijn; allen, die zich enigszins "van een wereld, die in het boze ligt" hebben afgezonderd; allen, die de "waarheid, zo als die in Jezus is" door belijdenis hebben aangenomen; allen die voor

de reinheid en de kracht van het Evangelie van Christus strijden - "alle bomen des velds", hetzij zij door God of door de satan werden geplant - al de leden van de zichtbare kerk, al de ranken van den wijnstok, hetzij in waarheid of slechts bij name, al deze bomen des velds zullen een zekere waarheid weten.

Maar wat is nu deze waarheid? - De HEERE zal, overeenkomstig Zijn eigen verklaring en belofte, aan en in zekere personen een zeker merkteken doen, en het zal aan de zichtbare kerk van Christus blijkbaar worden, wat Hij aan hen, die door Zijn vinger als het ware zijn aangewezen, doen zal,

I.

"**Zo zullen alle bomen des velds weten, dat Ik, de Heere, den hogen boom vernederd heb."** Het eerste karakter waar de Heere van spreekt, is de hoge boom. "En de hoge boom zal *vernederd* worden." De uitdrukking "hoge boom" schijnt mij toe twee betekenissen te dragen.

Vooreerst, hebben wij de "hogen boom." Dat is een naamchristen, die van de vreze Gods in zijn ziel verstoken is, die niets van Gods genade in zijn hart bezit. maar die in de zichtbare kerk van God een belijdenis heeft gedaan van de levende Godzaligheid, schoon hij derzelve kracht verloochent. Met dezulken wordt als het ware de kerk overstroomd, en ik geloof, (laat een ieder van de zuiverheid van zijn kerk spreken, zo als hem goeddunkt) dat er geen kerkgenootschap bestaat, dat van deze bomen bevrijd is. Het zijn geen bomen der gerechtigheid, door de Heere geplant, tot verheerlijking van Zijn naam. Maar zij zijn door de satan, met een valse belijdenis van de Godsdienst, in de kerk van Christus ingevoerd geworden, omdat hun harten van de bevindelijke kracht van de levende Godzaligheid geheel leeg en onwetend zijn.

Zo is dan deze "hoge boom", een hoog verheven, hoog gevoelend, vermetel en trots belijder van de Godsdienst, die zijn hoofd geheel en al gevuld heeft met de leer van genade, maar die ontbloot is van de gevoelige kracht, die de wezenlijke Godzaligheid op en in haar bezitters pleegt uit te werken. Het is een onbelaste, een ongeoefende, een onverzochte, een onbeproefde naamchristen. Het is iemand die nooit de krachtvolle hand van God op zich voelde drukken, waardoor hij tot in het stof is vernederd geworden; die nooit voor de troon van Gods genade en majesteit, als een gans bedorven en verwoest ellendeling zonder hoop en zonder hulp, is neergevallen; die nooit schuldig werd voor de Heere; die nooit ten onder gebracht is geworden, zodat hij zijn ganse bedelaarsgestalte, armoede en onmacht in zichzelf, recht beschouwde. Maar het is een natuurlijk mens, die de naam heeft dat hij leeft, en de Godsdienst in zijn hart belijdt te bezitten, hoewel hij in zijn consciëntie niet van de vrijmachtige onderwijzingen en Goddelijke werkingen van JEHOVAH de Heilige Geest ondervonden heeft.

Toch heeft de Heilige Geest hem met een zeker merkteken getekend; en dat is, dat hij een *"hoge* boom" is. Hij is niet de kruipende klimop, hij is niet de zwakke rank, die niet kan omhoog komen zonder ondersteuning, maar hij verheft zich in veel weten, richt zich op in een hooggevoelende en trotse vrijmoedigheid, steekt in de verheven inbeeldingen van zijn onvernederd hart zijn hoofd tot boven de wolken, en ziet met hovaardige verachting en in hoogmoed van hart neer op hen, die kermend, zuchtend en treurend zijn, vanwege een lichaam der zonde en des doods. In dit woud van bomen, is "de hoge boom" het eerste voorwerp, dat het oog tot zich trekt, omdat hij boven alle bomen uitsteekt. U zult deze naamchristen in Christus kerk ten allen tijde onbeschroomd te voorschijn zien treden. Hij blijft, vanwege zijn zwakheid of onwetendheid nooit terug; hij wordt, wat zijn zielstaat voor God betreft, nooit met

twijfelingen en angsten overmand. Hij steekt vanwege zijn boosheid, bedorvenheid en vuilheid voor de Heere, nooit zijn mond in het stof; wanneer hij eens in een gezelschap, of bij de een of andere Godsdienstige gelegenheid tegenwoordig is, is hij altijd gereed te spreken, verhoogt zichzelf, ja verheft zich boven Gods kinderen, die onder de last van hun schulden, zonden en verdorvenheden gebukt, treurende en zuchtende daar henen gaan, en bij den Heere gedurig pleiten, om de openbaringen van Zijn genade en zaligheid aan hun zielen.

Maar de Heere zegt: "Ik zal de hogen boom *vernederen."* Deze hoge boom zal *vernederd* worden. En niet alleen dat, maar het zal op een zichtbare, op een in het oog lopende wijze gebeuren: "alle bomen des velds zullen het weten." Vernederd voor *allen,* die ogen hebben te zien, die oren hebben te horen, en die harten hebben om Gods daden en handelingen op te merken. Niemand, zelfs niet tot één toe, heeft de zonde in zijn binnenste overwonnen, dan alleen diegene, die "de vreze des Heeren" in hun harten hebben, "tot een springader des levens, om af te wijken van de strikken des doods." Alle anderen zijn onder de heerschappij van de zonde. Zij zijn zoals de Heilige Geest zelf verklaard heeft: "dienstknechten der zonde." Zij menen daarvan bevrijd te zijn, maar in het verborgen om "heerst de zonde in hun sterfelijk lichaam, om haar te gehoorzamen in de begeerlijkheden deszelven lichaams."
Opdat alle bomen des velds zouden weten, dat de Heere de hogen boom vernederd heeft, daarom laat Hij het dikwijls toe dat deze hoog verheffende belijders, in zekere alom bekende zonden te vallen. Hierdoor staan zij voor de ogen van Christus' kerk ontbloot, als loutere naamchristenen, als slechts uitwendige belijders van de levende Godzaligheid, die van de wezenlijke kracht van genade niets af wisten.
Maar de Heere heeft ook nog andere wegen en middelen, om deze hoge boom te vernederen. Bijvoorbeeld: door hem in zijn geweten te slaan met het angstige vooruitzicht op Gods zondewraak en Zijn toorn tegen alle werkers der ongerechtigheid, waardoor hij in al de verschrikkingen van wanhoop gedompeld wordt. Er is zo menig hooggevoelende en verwaande naamchristen, verheven tot een valse vrijheid, het hoofd als het ware door zijn hoge inbeeldingen boven de wolken stekend, jankend en huilend de eeuwigheid ingegaan. Want de roede van Gods eeuwige toorn tegen de zonde benauwde zijn geweten, terwijl hij, onder al de afzichtelijkste verschrikkingen van wanhoop, zijn schuldige ziel uitblies; in wiens knagende consciëntie reeds hier, voordat hij door de wrekende hand van Gods gerechtigheid in de hel neergestort werd, een voorproef gevoeld werd van de eeuwige wraak van God en de verslindende vlammen van het vuur, dat niet wordt uitgeblust. En zo maakt de Heere deze mens tot een schouwspel voor anderen, door deze "hogen boom te vernederen," en werpt hem van die zichtbare hoogte in de afgrijselijkste diepten van de hel.

Ten tweede. Maar de uitdrukking "hoge boom" heeft, een andere betekenis. Waaruit ontspruit die trotsheid bij de zichzelf vertrouwend, hooggevoelend naamchristen? Is het niet uit een inwendige oorzaak van hoogmoed in zijn binnenste? En zijn niet allen, zonder een enige uitzondering, deelgenoten van datzelfde "arglistig, ja dodelijk hart"? Omdat de verheffende en verwaande vrijmoedigheid bij een hooggevoelend naamchristen uit de aangeboren hoogmoed van zijn hart ontstaat, is dan in het hart van een levend gemaakt kind van God niet dezelfde werkende oorzaak van die vervloekte verhovaardiging? Wanneer de Heere, mijn vrienden! door Zijn oneindige genade en barmhartigheid het niet verhoede, ach, ieder van ons zou in die strikken vallen, waarin zo velen verward geraken! En daarvan is het, dat zo menig levend gemaakte ziel, een

die God bij de hand genomen en door Zijn Geest onderwezen heeft, door de listen van de satan, door de hoogmoed van zijn hart en door de werkingen van zijn gevallen natuur, verheven wordt tot een vals vertrouwen, tot een staan in valse vrijheid, en tot dat verfoeilijke en in Gods en der mensen ogen zo onverschoonlijk hooggevoelend te zijn, zich in zijn inbeeldingen zelf verheffend, en dat, - ja vrienden! zo arglistig is ons hart - en dat, vanwege het werk der genade in zijn hart! Werd "Jeruzalem met lantaarnen doorzocht," wij zouden zo velen van dezulken onder het ware volk van God aantreffen.
En van waar komt dit? Wat verheft de boom in het woud? Wat trekt hem tot die onnatuurlijke hoogte, wat doet zijn stam zo hoog gaan, zonder dat hij zijn takken ter zijde uitspreidt, of zijn wortelen in de aarde uitschiet? Is het niet dat hij een standplaats onder de hoge bomen heeft? Nu, zo is het ook in de kerk van God. "Kwade samensprekingen bederven goede zeden," Drie of vier hooggevoelde naamchristenen in een gemeente van de levenden God, zullen, indien de Heere het niet verhoedt, vele van Gods kinderen tot hoge inbeeldingen en een vals vertrouwen verleiden.
Daar is er nog een andere bron, waaruit dit ijdel vertrouwen in de harten van Gods kinderen ontstaat, namelijk onder het gehoor van Evangeliedienaars, die voor zich - zelf in zulk een valse vrijmoedigheid staan en verkeren; die hun pijlen wetten tegen de oefeningen van Gods beproefd geslacht, die de twijfelingen en vrezen, de schulden en droefheden van het levend gemaakte Sion, met bitse beschimpingen en verachtingen bespotten, en die hun schichten werpen op ieder, die met hen niet in dat hooggevoelende vertrouwen staat.
Onder deze hoogopschietende bomen, deze verwaande dienaars van de gemeente in de letter, worden de kinderen Gods vaak uit hun wezenlijke staat getrokken. Zij worden, gelijk die ze horen, tot een staatzuchtig en eergierig doel gevoerd, en zij worden opgetrokken in een vermeende vrijmoedigheid en verfoeilijke trotsheid, door de bediening van hen, die daarmee vervuld zijn. En zo worden zij (Gods kinderen) "hoge bomen."

Maar de Heere zal zijn kinderen nooit in zulk een ijdel vertrouwen doen voortwandelen. Hij zal het niet toestaan, dat zij een lange tijd in zulk een valse vrijheid verkeren, en daarom zal Hij ze *vernederen.* "Zo zullen alle bomen des velds weten, dat Ik, de Heere, de hogen boom vernederd heb." De Heere zal in de weg van Zijn toorn en van het oordeel van de onbekeerden, maar in de weg van Zijn genade en des ontfermens de uitverkorenen onder die hoge bomen vernederen.
En vraagt u, hoe de Heere die hogen boom vernedert? Het is, door de ziel slechts een weinig te doen beseffen, van wat zij waarlijk is; door haar een blik te doen slaan op die fontein van inwendige bedorvenheid van het hart, die wij met ons omdragen; door de ziel haar verborgenheden te ontdekken; door ons soms in de weg van Zijn voorzienigheid zware beproevingen toe te zenden, waardoor wij, buiten de goedertieren uitredding des Heeren, als geheel hulp- en hopelozen ontbloot staan. Of door in ons geweten Zijn pijlen en overtuiging te schieten, waardoor wij benauwdheden, angsten, schuld, ellende en veroordelingen voor Zijn heilig aangezicht gewaar worden. De Heere heeft ons slechts met de vinger van Zijn alvermogen aan te raken, en het gehele gebouw van al ons ijdel vertrouwen ligt in puinhopen. Hij heeft ons maar met een gefronsd voorhoofd aan te zien, en al onze trotsheid, hooggevoelendheid en gewaande vrijheid is gekneusd, ja verbroken, en wordt tot niets. Hij heeft maar voor een ogenblik de sluier van onze harten op te lichten, en ons te ontdekken wie wij zijn, en ons te laten weten wie Hij is, wij zullen voor Hem

neervallen, gelijk Jesaja neerviel, toen hij de "heerlijkheid des Heeren in de Tempel zag." "Onze heerlijkheid zal veranderd worden in een verderving", net als het met Daniël ging, toen hij dat grote gezicht zag. Wij zullen met Job ons "verfoeien en berouw hebben in stof en as, dewijl wij de Heere hoorden met het gehoor van onze oren, maar Hem nu zien met onze ogen,"

De Heere laat zijn volk soms lange tijd in een soort van half vertrouwen doorgaan, zij gevoelen het bij zichzelf duidelijk, dat er iets verkeerds in hen moet zijn, en evenwel komen zij gedurende al die tijd niet tot de juiste zekerheid. Zij hopen op hoop en tegen hoop, en evenwel trachten zij zichzelf te onderschragen, maar met gebroken en zwakke steunsels. Maar op het ogenblik dat Hij zijn hand aan hen legt; op het ogenblik, dat Hij in hen Zijn heilige verontwaardiging over de zonden, en Goddelijke wraak over de ongerechtigheid ontdekt, worden zij van al hun ijdel en trots vertrouwen uitgekleed, en gevoelen in zich de hoge baren van zielsdroefheid, en de golven van zware angsten. "De afgrond roept tot den afgrond, bij het gedruis van Gods watergoten." Het schijnt dat "al de baren en golven des Heeren over ons henen gaan."

Dan zijn zij vernederd. Dan is hun valse vrijheid verdwenen, hun ijdel vertrouwen is vernietigd, hun vleselijke hoop is als een nevel weggevaagd, hun geloof schijnt weggenomen, en zij staan voor het aangezicht van God als op den uiterste rand van de hel, vrezende, dat ieder ogenblik de tijd er zal zijn, dat zij in de eeuwige verdoemenis zullen gedompeld worden. Hier is de "hoge boom vernederd."

En o, mijn vrienden! Geloof het, wanneer u nooit *vernederd* bent geworden, dan hebt u geen verhoging te verwachten. Wees er van verzekerd, dat als de genade van God u nooit vernederde, en tot niets voor de Heere gebracht heeft, dan hebt u nooit te rekenen, dat u op een aangename en zielzaligende wijze, door de openbaringen van Christus, zult verhoogd en tot, Hem verheven worden. En zo komen wij tot het tweede karakter, dat in onzen tekst beschreven wordt.

II

De verhoging van de nederige boom. "Zo zullen alle bomen des velds weten, dat Ik, de Heere, de hogen boom vernederd heb, de *nederigen boom verheven heb."*

U voelt, dat wij hier een zeer grote tegenstelling hebben. Wij hebben den hoge boom beschouwd; die boom, die boven alle bomen van het woud uitstak, zoals de hoog opschietende populierboom, waardoor hij boven alle bomen die rondom hem zijn, het eerst werd opgemerkt. En nu zullen wij de "nederigen boom" de wijnstok die zichzelf niet ondersteunen kan, de klimop die op de grond kruipend en klauterend naar enige onderschraging uitziet om opwaarts te komen, een ogenblik van nabij beschouwen.

Deze "nederige boom" verbeeldt een kind van God, dat in zijn ziel diep vernederd is, wiens gerechtigheid hem is ontdekt geworden als een vuil en wegwerpelijk kleed, wiens hart is verslagen, wiens geest is verbroken, wiens geweten is vertederd. Ja, hij is door het werk der genade in zijn ziel vernederd en vertederd geworden, dat hij niets heeft, en niets is, dan een arm, een vernield, een ellendig, een zondig, een aan alle zijden in alles goeds tekortkomend, een hulpeloos, een hopeloos schepsel, dat zijn "ogen zelfs niet naar de Hemel durft op te heffen". De nederige boom is een, die ten allen tijde de slechtste, de geringste en de nederigste gedachten van zichzelf heeft; die in zijn hart niet het minste geestelijk goed kan vinden; die steeds bevreesd is, om door hoogmoed ter zijde afgetrokken te worden; die voor iedere schijn van iets meer te zijn dan hij wezenlijk is, of iets meer te spreken dan hij waarlijk gevoelt, beeft en terugschrikt; die dag bij dag nederiger wordt in de gedachten over en van zichzelf, "achtende anderen uitnemender dan zichzelf". En vanwege een gevoelig gezicht van

zijn vuilheid, slechtheid en boosheid voor de ogen van een hartdoorzoekende en nierenbeproevende Jehovah, is hij vervuld met afschuw en verfoeiing van zichzelf. Hij wenst nog meer vernederd te worden, en zegt daarom vaak:

"Mijn hart is vol bedrog en zonden,
'k Ben voor Uw oog afschuwelijk, Heer!
'k Walg van mij zelven, - diep onreine,
Ai! verneder me tot Uw eer"

"De nederige boom" is een, die weinig kan spreken, omdat hij zo weinig heeft te spreken, dan van zijn Goddeloosheid, diepe ellende, uiterste hulpeloosheid, algeheel onvermogen, afschuwelijke vuilheid en verfoeilijke boosheid. De "nederige boom" is een die aan de voetbank des Heeren zich neerbuigt en liggen blijft, totdat het Gode behaagt, hem met de toelaching van Zijn liefde te beweldadigen. De "nederige boom" is een die zich graag terug wenst te houden, omdat hij bang is om in trotsheid en hoogmoed voorwaarts te komen. Er is deze nederige boom geen plaats te laag, er is hem geen te vernederende gestalte dan dat hij deze niet graag zou willen aannemen. Er zijn geen woorden krachtig genoeg om het innerlijk van zijn verbroken hart uit te drukken, en er is geen tong zo bespraakt, en geen hoofd zo begaafd, die het gevoel van zijn harten voor de hoge God, met Wie hij te doen heeft, zou kunnen beschrijven. Hij is niets en hij heeft niets. Hij is ook onvermogend, om enig geestelijk goed in zijn hart aan te tonen, maar hij beschouwt zich voor God en voor het volk van God te staan, als een massa ongerechtigheden, een hoop vuile ongemakken, een melaatse, een bankroetier, een bedelaar, een arm en nooddruftig zondaar. "Van de voetzool af tot het hoofd toe, is er niets geheels aan hetzelve, dan wonden, striemen en etterbuilen."

Van deze nederige boom nu, heeft de Heere gezegd: "Ik zal Hem verhogen." Maar Hij zal de nederige boom nooit in zichzelf verhogen. Want de Heere zegt: "Een wijze beroeme zich niet in Zijne wijsheid; de sterke beroeme zich niet in zijn sterkte; een rijke beroeme zich niet in zijnen rijkdom: maar die zich beroemt, beroeme zich hierin, dat hij verstaat, en Mij kent, dat ik de Heere ben." "Maar in den Heere zullen gerechtvaardigd worden en zich beroemen, het ganse zaad van Israël." "Die roemt, roeme in de Heere."
Wanneer daarom de nederige boom verheven wordt, zal het zijn door een zoete openbaring van Jezus bloed en de eeuwige liefde aan zijn ziel; - zal het zijn door hem uit het stof op te richten, en uit de drek te verhogen, opdat hij zitte bij de prinsen Zijns volks, en een erfgenaam van de troon der heerlijkheid worde; - zal het zijn door de beminnelijke intrede van koning Jezus in zijn hart, waardoor zijn geweten met het verzoenende en reinigende bloed van Zijn genade wordt gesprengd, en met de druppelen van Zijn barmhartigheid worde bedauwd, en Zijn eeuwige gerechtigheid voor al zijn wonden gepast en berekend ziet. Dan is de "nederige boom verheven" geworden, wanneer hij door de openbaringen van Gods genade en barmhartigheid aan zijn ziel, op een aangename en gemakkelijke wijze van zijn zonden en ongerechtigheden kan afzien; wanneer de vroegen en de spaden regen in zijn verzengd en dorstig hart druipt; wanneer hij door het geloof bekwaam mag worden, om te zien, dat Jezus zijn naam op het hart draagt, en zorgt voor zijn zaligheid; en wanneer hij in zijn geweten de liefelijke en gezegende getuigenis heeft, dat hij een deelgenoot is van die liefde, die de kennis te boven gaat, en welker lengte, breedte, diepte, hoogte noch te meten noch of te peilen is. Dan zeg ik, is hij waarlijk "verheven."

Maar zijn verhoging kan hem nooit tot een verwaand vertrouwen leiden. Hij wordt daardoor nooit hooggevoelend, of tot dwaze eigengerechtige gedachten gebracht. Hoe meer de Heere hem verhoogt, hoe nederiger hij bij zichzelf wordt. Hoe hoger de Heere hem verheft, zo veel te lager buigt hij zich voor Hem neer. Hoe helderder zijn gezicht is in het zien van zijn aandeel aan Jezus, des te meer smelt zijn ziel in ootmoedigheid weg, des te meer is zijn hart verbroken, des te tederder wordt zijn geweten. Hoe meer vaker de Heere Zijn genade en liefde in zijn ziel uitstort en aan hem openbaart, des te verlegener is hij, om een plaats te vinden, die nederig genoeg voor Hem is, opdat hij er neerzinkende, de Heere zou verhogen.
O, mijn vrienden! dit is de enige verhoging, die wezenlijk begerenswaardig is; niet zich trots te verheffen, hooggevoelend te zijn, of in valse vrijheid te berusten, maar in de verhoging, om aan de voeten van de Zaligmaker te liggen en met Johannes het hoofd in Zijn schoot de openbaring van Hem te begeren. Niet in zichzelf te verhogen, maar verhoogd te zijn in Christus, door een zoete bekendmaking van Zijn eeuwige en stervende liefde aan en in onze zielen te gevoelen. Dit is de verhoging, die een verbroken en verslagen hart verlangt, en wat ook niemand anders noch verlangen, noch ontvangen kan.

III.

Maar wij gaan verder om een andere boom, waarvan de Heere spreekt, te beschouwen, en te onderzoeken, wat de Heere gezegd heeft aan die boom te zullen doen. "Zoo zullen alle bomen des velds weten, dat Ik, de Heere, den hogen boom vernederd heb, en de nederigen boom verheven heb, de groenen boom verdroogd, en de drogen boom bloeien de gemaakt heb." **Zo hebben wij hier de "groenen boom**."
Nu, juist in dezelfde weg als de hoge boom twee onderscheiden karakters betekende - namelijk, de naamchristen, en een kind van God door de listen van de satan ter zijde afgetrokken in hooggevoelendheid, - zo schijnt ook de "groene boom" beide, en een bloot belijder van de Godsdienst en een kind van God in de warmte van zijn jeugdige ijver, voor te stellen.

Ten eerste. Dat door de groene boom een naamchristen - een belijder van de levende Godzaligheid, die de kracht ervan verloochent - wordt afgebeeld, wordt duidelijk, wanneer wij het achtste hoofdstuk van het boek van Job lezen, waar Bildad van de huichelaar spreekt, zeggende: "hij is sappig[3] voor de zon, en zijne scheuten gaan over zijn hof uit; zijn wortelen worden bij den springader ingevlochten; hij ziet een steenachtige plaatse. Maar als God hem verslindt uit zijn plaats, zo zal zij hem loochenen, zeggende: ik heb u niet gezien. Zie dat is de vreugde zijns weg; en uit het stof zullen andere voortspruiten." Daar vergelijkt hij, vs. 11 en 12, de huichelaar ook bij "de bies en het rietgewas", dat in de modder en het slijk groeit, en groener is dan enig ander kruid. Zo hebben wij, naar het onfeilbaar Woord van God, de zekere verklaring, dat deze "groene boom" een huichelaar in de Godsdienst is, een bloot belijder van de ware Godsdienst, zonder de kracht ervan inwendig te gevoelen.
Hij is "groen" dat is, hij vertoont op en rondom zich een zekere soort van groenigheid. Het bidden gaat hem altijd vloeiend, vlot af - hij is een begaafd man. Hij is door en door kundig en ervaren in de leer, ja zelfs een meester in alle geschillen. Hij is zo blakend en vurig in ijver, dat hij, ten allen tijde en in ieder gezelschap, de Godsdienst op de voorgrond stelt, en daarmee is hij dikwijls een plaag voor Gods arm, beproefd en geoefend volk, omdat hij altijd bidden en spreken kan, en het schijnt, dat de Godsdienst hem ten allen tijde zwaar weegt en na aan het hart ligt, terwijl zij

[3] In de Engelse vertaling staat: "hij is groen voor de zon." (Vert.)

integendeel zich vaak zo dor, zo gevoelloos, zo verhard, zo dodig, zo onvruchtbaar en koud gevoelen, als de plaats waarop zij zitten.
De groene boom is opgeblazen door een groenigheid, die zijn vruchtbaarheid ontleent uit de modder en het slijk van de verdorven natuur, en daarom is zij ook niets dan en louter natuurlijk werk, en omdat "alles wat uit het geloof niet is, zonde is" niets dan zonde.
Nu de Heere zegt: "Ik zal de groenen boom verdrogen. Hebben wij het niet dikwijls opgemerkt, dat de belijders van de godsdienst, met grote gebedsgaven te voorschijn traden - of mogelijk bedienaars van het Evangelie, die grote predikgaven hadden, zodat zij vele en grote vergaderingen tot zich trokken, en strijders voor Gods waarheid schenen te zijn, - hoe zij, als kwam er een verzenging over hen, zijn verdroogd? Ging niet hun "zon op de middag onder?" Zijn zij niet ter zijde afgetrokken in openbare misslagen? Ja, zijn ons zelfs niet in deze hoofdstad (Londen) geen mensen bekend, die vroeger opstonden als kampvechters voor de leer der waarheid, die in de ergste misslagen gevallen zijn, zodat hun slechte huichelarij openbaar werd? Alsdan heeft de Heere Zijn woord vervuld: "Ik heb den groenen boom droog gemaakt."

Ten tweede stelt de "groene boom" eveneens velen van Gods kinderen voor, zoals zij in de eerste dagen van hun geestelijk leven zijn. Welk een ijver, welke warmte, welk een drift schijnen wij in onze zielen te hebben in de springtij van het leven, omdat de Heere ons naar Zijn genadig welbehagen heeft willen bezoeken met Zijn gezegende getuigenissen richting ons, en ons een voorsmaak van Zijn eeuwig welbehagen gegeven heeft! Maar het grootste gedeelte van deze ijver was vleselijk, en de meeste vurigheid kwam voort uit de blote werkingen van de natuur. Deze soort van heilige ijver ontstond voor het grootste gedeelte uit een verhitte opgewekte verbeelding; het kwam alles niet uit God. Hoewel de "wortel der zaak in ons was," zo was niettemin deze ijver, deze vurigheid, deze ernst, dat lopen hier en dat jagen daar, dat alles stormenderhand willen innemen en wegvoeren - al deze dingen waren wezenlijk niet uit God, maar het was het kleed van de natuur dat door de genade scheen gedragen te worden.
De Heere zegt ook *van* dezen "groenen boom": "Ik zal hem verdrogen." Hij zal deze groene boom in een staat van nooddruftigheid en onvruchtbaarheid brengen. En nu vraag ik u, of dit ook niet onze bevinding is? Waar is onze blakende ijver? Is zij niet verdwenen? Waar is onze jeugdige vurigheid? Is zij niet uitgeblust? Waar zijn onze vurige gebeden en brandende begeerten? Zijn zij niet uitgedoofd en tot as bijna vergaan? Als dan is de "groene boom verdroogd," en wij zijn door de bewerkingen van God in onze harten (zoals wij veronderstellen) tot die stand gebracht, die de Heere ons in de vierde plaats te aanschouwen geeft, en dat is een "droge boom" te zijn.

IV

"Zo zullen alle bomen des velds weten, dat Ik, de Heere, de hogen boom vernederd, en de nederigen boom verheven heb, de groenen boom verdroogd, **en de drogen boom bloeiende gemaakt heb**."
O! welk een staat, als een droge boom voor God te staan! Om zich te gevoelen, als of er niet het minste geestelijk sap en Hemels vocht in ons ware. Te gevoelen, dat al onze inwendige Godsdienst de naam van Godsdienst onwaardig is. Te gevoelen, als of wij geen wezenlijk werk van de Heilige Geest in onze harten hadden, en dat er door God geen veranderende genade in onze harten ingestort ware! O, wat is het een moeilijke bevinding, om in een staat van droogheid voor God en voor het volk van God te

zijn; onze harten in de toenadering tot God, droog te bevinden, in het gezelschap van Gods kinderen, een droge ziel te hebben; droog te zijn voor Gods beloften, droog voor Zijn onderwijzingen, droog voor elke zegen, die God aan zijn uitverkorenen beloofd heeft. En ons even onbekwaam te gevoelen, om onze zielen te doen herleven, en aan onze harten groenheid en vruchtbaarheid mee te delen, als de droge en verzengde boom van het woud onvermogend is, om zich weer met groenheid te bekleden, en bloemen en vruchten weder te geven! Hier staat nu de "groene boom" - of liever de boom, die eenmaal groen was - onder de bomen des velds; al zijn vruchten zijn afgevallen, zijn bloemen zijn verwelkt, zijn bladeren hebben opgehouden, en hij is als de eik in de winter, met nog hier en daar enige droge en dode bladeren omhangen, in plaats van met het groene en bloeiende lofwerk, waarmee hij voorheen bekleedt was.
O, hoe vreselijk is het, als wij zo als droge bomen voor God staan! Welke angsten beknellen ons dikwijls het hart, bevreesd zijnde, dat wij met wortel en al zullen uitgerukt en in het eeuwige vuur geworpen worden! O! onze Godsdienst verdroogd, en niets in onze harten te gevoelen, dat enigszins naar Hemels vocht, sappigheid, bedauwing, vereniging, of groenheid gelijkt! Welk een toestand!
En toch, de Heere heeft iets beloofd aan deze boom te zullen doen. Hij heeft gezegd: "Alle bomen des velds zullen weten, dat Ik, de HEERE, de droge boom bloeiende gemaakt heb." O vrienden! Wat hebben wij het met een wonderwerkende God te doen! In welke verborgen paden beweegt Hij zich! Hoe verijdelt en stelt Hij telkens alle verwachtingen van de natuur teleur! De natuur zou zeggen: Wat! "de groene boom verdrogen, en de droge boom bloeiende maken?," Nee, maakt dat de "groene boom" steeds groener en bloeiender wordt! En de droge boom, wel nu, "houw hem uit en werp hem in het vuur!" Maar des Heeren gedachten zijn niet onze gedachten, en des Heeren wegen zijn niet onze wegen; want gelijk de hemelen hoger zijn dan de aarde, alzo zijn des Heeren wegen hoger dan onze wegen en zijn gedachten dan onze gedachten. "Houw hem uit!" - "Nee," zegt de Heere, Ik zal hem bloeiende maken." Daarenboven, des Heeren werk wordt zowel geopenbaard en verheerlijkt in het verdrogen van de groene boom, als in het bloeiend maken van de droge boom.

Maar u vraagt als vanzelf, hoe maakt de Heere de droge boom bloeiend? Door Zijn vruchtbaarmakende bedauwing aan hem mee te delen, door Zijn Goddelijke gunst en genade in het dorre en droge hart uit te storten, door een getuigenis van Zijn gezegende en genadevolle lippen in de ziel te druipen, waardoor de ziel "als de wijnstok zal bloeien, en tieren gelijk het kruid der aarde," want waar de "plasregens van zegen op de woestijn zullen neervallen, daar zullen de woestijn en de dorre plaatsen over vrolijk wezen, en de wildernis zich verheugen, en bloeien gelijk een roos." Er komen daarom tijden, dat de Heere Zich verwaardigt, de droge boom te doen bloeien. Dat is, de Heere geeft op Zijn tijd een getuigenis van Zijn genade aan de ziel, ziet haar aan met een vriendelijke blik, legt een gezegend bezoek bij haar af, past een belofte aan haar toe, brengt een gedeelte van Zijn Heilig Woord met kracht in het hart, en hierdoor begint de droge boom opnieuw te bloeien als in zijn vorige jeugd en vertoont opnieuw de groene bladeren van zijn belijdenis, en belooft, door zijn geurige bloesem, rijpe vruchten van Goddelijk leven, in zijn gedragingen en omgang.
En hierop besluit de Heere met deze woorden: " Ik, de HEERE, *heb het gesproken, en zal het doen"* Het is als of de HEERE zegt: "Het is van Mijn lippen gegaan, en daarom niet het woord van een sterveling, maar de betuiging van de levenden God!" Ja nog meer dan dit: "Ik zal het *doen*;" - niet alleen heb Ik het gesproken, dat het zou *kunnen*

geschieden. – Nee! Het zal werkelijk plaats hebben. - "Ik, de HEERE, heb het gesproken, en zal het doen."
"En alle bomen des velds zullen het *weten."* Het zal voor de ogen van Gods zichtbare kerk openbaar worden gemaakt. En hoe? Deze wonderlijke stands- en gedaante-veranderingen zal in het openbaar voor hun ogen geschieden, zij zullen zien, hoe kennelijk deze karakters zullen aangetoond worden, door de vrijmachtige werkingen en handelingen van God.
Daarom, u allen, die uw oog laat gaan over de zichtbare kerk van Christus, u allen, wiens ogen geopend zijn om personen te beschouwen, - wacht, blijft staan, en merkt op! En u zult zien, hoe de Heere deze dingen op een treffende wijze doen zal.

En nu heb ik een vraag aan u. **Wie bent u?** Wanneer u een boom des velds bent, - wanneer u een belijder van de godsdienst bent, dan bent u één van deze bomen.
Bent u een hoge boom - een hoog verheven, hooggevoelend, een trotse naamchristen? Lees uw lot, God heeft uw toekomstige staat beschreven, uw vonnis gereed. Hij heeft met eigen hand in Zijn Woord opgetekend. U zult *vernederd* worden. U kunt het niet verijdelen; God heeft het gesproken, en wat God spreekt zal vervuld worden. Als u daarom geen genade in uw hart hebt, en een hooggevoelend, trots en verwaand naam-christen bent; hoor dan uit Gods mond, wat u te wachten staat: u zult *vernederd,* tot de hel toe vernederd worden.
Maar is er genade aan uw hart verheerlijkt geworden, en bent u door een valse en trotse vrijmoedigheid van anderen of door uwe inwendige bedorvenheid, ter zijde afgetrokken; bent u van de eenvoudigheid van het Evangelie afgeweken, waardoor door uw wezenlijke staat minder zichtbaar is geworden. Bent u door uw vleselijk gemoed, opgeblazen geworden, en hebt u zich in dingen gedrongen, die u niet gezien hebt? Hoor, wat de Heere aan u doen zal, hoor het uit Zijn mond: Ik, heb den hogen boom *vernederd."* Hij zal u, door de drukking van Zijn machtige hand, terneer brengen. Hij zal de hoogmoed van uw hart verbreken en u als een verloren en geheel bedorven ellendeling aan de voetbank Zijner voeten brengen.
Of bent u misschien "een *groenen boom;"* vol ijver, vol warmte en vol hitte, om een ieder als het ware maar met geweld zoeken te bekeren, en zo vervuld met de Godsdienst, als het maar immer denkbaar is? Hoor, wat de Heere zegt: "Ik zal u doen verdrogen." Wanneer uw ijver een natuurlijke ijver is, en al uw vurigheid alléén uit de werkingen van uw eigen hart komt, zij zal "*verdrogen*"; - het zal weggevaagd worden, zij zal verzengen, verwelken en uitgeblust worden. En u zult zelf vroeger of later die Godsdienst *voor uzelf* opgeven, waarvan u zulk een vurig belijder scheen te zijn, en daarmee tot de wereld, waarvan u kwam, terugkeren.
Wanneer u intussen één bent die God heeft wedergeboren tot het eeuwige leven, en nog veel van deze jeugdige groenheid in u hebt, die niet uit de rechte ijver voor God komt, hoor dan wat de Heere u doen zal. Hij zal u verdrogen. Daar zullen er misschien wel onder ons zijn, die op deze plek zijn geweest. - Wij zagen op Gods beproefde, twijfelende en vrezende kinderen, en zeiden: "Wat mogen dit toch voor christenen zijn? Zij zijn niet zo als ik; zij zijn zo dodig, en zo vleselijk, en zo levenloos, en zo onvruchtbaar, en zij spreken zo vaak van hun Goddeloos, ellendig en diep bedorven hart, ik weet niets van dat alles. Ik kan lezen, spreken, bidden, zingen, lief hebben. Ik weet niets van dat alles.
Nu, u moet tot deze plek komen, als u een levende ziel bent. De Heere heeft gezegd: "den groenen boom heb Ik droog gemaakt." U moet uw geestelijke onvruchtbaarheid, armoede, nooddruftigheid, bankroetschap, onvermogen en nietigheid leren kennen. U moet gewaar worden, dat zelfs de geringste sappigheid en vochten in u verdroogd zijn.

U moet voor God staan zonder een greintje levende kracht, buiten de instorting van leven en gevoel in uw harten van Boven.
Of bent u een van de twee andere karakters in Gods kerk: "de nederige boom," en de droge boom?" Heeft de Heere u op een gevoelige en kenbare wijze onderwezen, wat wij van natuur zijn? Heeft Hij in waarheid uw hart vernederd, om aan zijn voetbank te liggen? Bent u vernederd geworden, zodat u de laagste plaatsen wilt kiezen; vernederd in de meningen over u zelf; in uw gevoelens, in uw gestalten, in uw ondervindingen, in uw moedgevende gedachten, van wat uw toekomstige staat zal zijn? O, nederige boom! de Heere zal u *verhogen.* Nederige boom. *Hij* heeft u vernederd opdat Hij u op Zijn tijd zou verhogen. O, nederige boom! U bent vernederd, opdat u door de zoete openbaringen van Christus liefde aan uw ziel zou verheven worden. U benijdt nu de hoogopstijgende ceder, u slaat een wangunstige blik op de zich trots verheffende eik! Maar waarlijk, u behoeft ze niet te benijden, want de dag des Heeren der Heirscharen komt! Wanneer het vuur al de cederen van Libanon zal verteren, en de eiken van Basan zullen huilen"; maar de hand des Heeren zal niet tegen de boom - de kruipende wijnstok, wiens zwakke scheutjes ondersteuningen in het omhoog klimmen behoeven - wezen. Nederige boom! De Heere zal u op *Zijn* tijd, en op Zijn wijze zegenrijk verhogen.
Of bent u een "drogen *boom"* gelijk? O, rampzalig gevoel! O ellendige staat van de ziel! Een droge boom voor God te zijn, om geen geestelijk sap noch hemels vocht in zich te gevoelen, maar (als het ware) te staan als een verwelkt gedenkteken van wat wij eens geweest zijn, - om als een verheven boom in wintergewaad, zonder iets waar men met welgevallen op kan neerzien, een plaats in het woud van de bomen te bekleden, en waarvan de voorbijganger wel vragen mag: "Is dit het handenwerk des Heeren?" Wanneer u nu (zo geestelijkerwijs) een "droge boom" bent, dan zult u tijden ook wel droefheid over uw droogheid gevoelen, dan zal uw onvruchtbaarheid u ook wel een last wezen; uw armoede zal u grieven, uw leegheid zal u kwellen, en het zal u een plaag en voortdurende smart zijn, dat u zo droog en onvruchtbaar bent. U verlangt dan anders te zijn; u verlangt groen, welig en bloeiend te zijn. U verlangt bloemen en vruchten voort te brengen tot lof en prijs van God.
Wel nu, de HEERE zal u doen bloeien; ja, Hij zal maken, dat uw beenderen zich verheugen, en dat u, door Zijn sappen en bedauwing; zult groenen als het kruid der aarde. U bent verenigd met het Hoofd van alle invloeiing. U bent in de levende Wijnstok ingeënt. U hebt een levende vereniging met de Bron, waaruit alle sap en vocht tot groeikracht ontspringt, en uit Zijn volheid zal in uw verdroogde ziel en onvruchtbaar hart leven vloeien, o, droge boom! Het is beter te zijn zo als u bent, en u dikwijls gevoelt - zonder een geestelijke gedachte, zonder een geestelijke begeerte, en nochtans tot God soms zuchtend en kermend te zijn uit de armoede en nooddruftigheid van onze harten - het is beter zich als een droge boom onder de bomen des velds te gevoelen, dan onszelf te beroemen in een valse groenigheid, of ons zelf met valse vruchten te sieren, en met nagemaakte en geleende bladeren ons voor de ogen van God en mensen op te schikken. Het is beter ons "ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt" te gevoelen, dan met de Laodicese gemeente - die dit alles was en het niet wist - van gedachten te zijn en te zeggen: "rijk en verrijkt te wezen, en geensdings gebrek te hebben."

Beproef dan hierbij uw staat. Wanneer u door het werk van God in uw zielen vernederd bent, het zal u in een plaats van droefheid doen zijn. Als u, door dat God de eerste vochtigheid van uw zielen liet opdrogen, dor en mat bent geworden, het zal u een smart en gedurige plaag zijn. Het is geen nederigheid, als niet anders dan de

gestalten en bewoordingen van haar zijn aangegrepen, of enkel te spreken van een verslagen hart en een verbroken geest. Nee, zij bestaat in een diep gevoel van haar in het binnenste te bezitten. Het is zo moeilijk niet, om de termen van nederigheid van anderen aan te leren, en hen met een koekkoeks zang het een jaar uit en het andere jaar in na te zeggen: "ik ben zo dodig, en ik ben zo vleselijk, en zo koud," Waar dit zo bevonden wordt, daar is er ook droefheid over; want waar de Geest van God dat gevoel werkt, daar verlangt de ziel op het allervurigst, van zijn dorheid, onvruchtbaarheid en nooddruftigheid verlost, en gebracht te worden tot het licht, het leven, de blijdschap, vrede en vrijheid van het heerlijk Evangelie van Jezus Christus, en hijgt naar een zoete openbaring van Zijn eeuwige liefde aan onze harten.
Hij die *droog* is, en evenwel die droogheid en onvruchtbaarheid nooit gevoelde, - die van *nederigheid* spreekt, en nooit voor het aangezicht van Hem, die de harten onderzoekt, en de nieren beproeft, vernederd is geworden, zulk een Godsdienst is zeer te wantrouwen. Daar waar een wezenlijke armoede bestaat, zal ook een zuchten naar de ware rijkdom worden gekend. Waar het hart zich in waarheid geheel leeg gevoelt, daar zal een zuchten worden gevonden, om iets uit de volheid van Christus te ontvangen; en waar een geestelijke droogheid en onvruchtbaarheid wordt gevoeld, daar zal ook een uitzien zijn naar de regen van Gods genade, opdat de wildernis zou bloeien als een roos. "Ik, de HEERE, heb het gesproken, en zal het doen." Het is niet te verijdelen; "Ik, de HEERE, zal het doen ter zijner tijd."
AMEN.

3. DE INNERLIJKE BEGEERTE VAN ELKE WEDERGEBORENE.

Leerrede over Psalm 106: 4, 5.

"Gedenk mijner, o HEERE! naar het welbehagen tot Uw volk, bezoek mij met Uw zaligheid[4]; opdat ik aanschouwe het goede uwer uitverkorenen; opdat ik mij verblijde met de blijdschap Uws volks; opdat ik mij beroeme met Uw erfdeel."

Er straalt, zowel in heel het Woord van God, als in de bevinding van alle gelovigen, een gezegende vereniging des geestes door; en het is een zoete aanmoediging en een gezegende vertroosting voor Gods volk hun gewaarwordingen, begeerten, kermen, zuchten en tranen zo juist en getrouw in het Woord des Heeren opgetekend te vinden. In waarheid, er is geen zielenstaat waarin wij kunnen gebracht worden, geen beproeving die wij hebben door te gaan, geen verzoeking te verdragen, geen moeilijkheden door te worstelen, of zij worden in het Woord van God gevonden. En er is geen verzuchting der ziel, geen begeerte van het hart, geen bede van een verslagen geest, die wij niet op een evengelijke wijze in het Woord van JEHOVAH aantreffen, zoals deze ondervonden werden door al de heiligen vanouds. En juist dit maakt ook de Heilige Schrift tot zulk een wonderlijk boek: zodat, wanneer het de gezegende Geest behaagt, het bevindelijke en geestelijke gedeelte van Gods Woord te openen, dan doet Hij ons tevens verstaan, hoe gepast en voegzaam zij voor onze zielen zijn. En zo maakt Hij het Woord van God tot wezenlijk voedsel voor onze harten.

"*Gedenk mijner, o Heere! naar het welbehagen tot* ***Uw volk****, bezoek mij met Uw zaligheid, opdat ik aanschouwe het goede Uwer uitverkorenen; opdat ik mij verblijde met de blijdschap Uws volks; opdat ik mij beroeme met Uw erfdeel."*
Al Gods volk worden, vroeger of later, tot dit punt gebracht - dat zij zien, dat God een *volk,* een "bijzonder volk" heeft: - een volk, onderscheiden van de wereld; een volk, dat Hij Zich geformeerd heeft, opdat het Zijn lof zou vertellen. Uitverkiezing wordt vroeger of later, een levende waarheid in de harten van Gods volk. En een mens, die leeft en sterft in vijandschap tegen deze gezegende waarheid, leeft en sterft in zijn zonden; en sterft hij in vijandschap met die waarheid, dan zal hij ook in die vijandschap voor eeuwig verdoemd worden. Het mag korter of langer duren, niettemin zal ieder kind van God zien, dat God een volk heeft, en de vurige begeerte van elke wedergeboren ziel is als een van dat volk kenbaar gemaakt te zijn. Dáár is geen bedillen van, noch tegen de uitverkiezing, nadat God het hart van de mens tot niets vernederd heeft. Er kan, vóór dat wij van al het onze zijn ontdaan, veel en menigerlei opstand tegen die leer zijn; maar wanneer een mens van alles is ontkleed, en in zichzelf gemaakt is tot een bedelaar, een bankbreker, een arme en nooddruftige, die bij een verbazend grote schuld, onvermogend is, om een enkele penning te betalen, dan wordt de leer der verkiezing in het geweten van die mens geopenbaard en bekend; omdat hij gevoelt, dat als God hem niet van eeuwigheid heeft uitverkoren, dan zal hij nooit Zijn aangezicht in heerlijkheid aanschouwen.

"*Gedenk mijner o HEERE ! naar* ***het welbehagen*** *tot Uw volk.*" Er is dus een *"welbehagen* dat "God heeft tot Zijn volk." En welk een "welbehagen" is dit?

---

[4] engelse vertaling. Statenvert.: heil

Het is een eeuwig welbehagen. Hij had tot dat volk nooit iets anders dan welbehagen; Hij had het volk lief voor de grondlegging der wereld; Zijn hart, zijn toegenegenheden en al het Zijne waren voor eeuwig op hen gevestigd. En naar de bekendmaking van dit welbehagen verlangt elke wedergeborene; hij begeert dat eeuwig *welbehagen* in zijn geweten geopenbaard te hebben.
Verder is dit welbehagen Gods een *onderscheiden* welbehagen, het is bepaald op sommigen en niet op anderen. En dit onderscheiden welbehagen verlangt ieder wedergeborene in zijn ziel te ondervinden. Het is hem groot, maar toch niet genoeg, dat hij in de algemene beschikking van Gods barmhartigheid en genade mag delen; hij begeert de bijzondere bewijzen van Zijn onderscheiden en souverein welbehagen aan zijn ziel. Hij weet, dat er maar weinige deelgenoten van dat welbehagen zijn; hij weet, dat God zekere personen onderscheiden heeft en Zijn welbehagen op hen bepaalde. En dit onderscheiden welbehagen begeert hij in zijn hart en in zijn geweten geopenbaard te hebben.
Tenslotte, hij heeft behoefte, dat dit welbehagen in zijn *hart uitgestort wordt,* en zo persoonlijk en bevindelijk Hem bekend zal worden. Het kan hem niet verzadigen in Gods Woord te lezen, dat de Heere een volk heeft, dat Hij een welbehagen tot *dat* volk heeft, en dat Hij dat volk lief heeft. Deze waarheden, hoe heerlijk en dierbaar ook, zal nooit een levende ziel vergenoegen, zolang zij hem naar de blote letter bekend zijn. Hij moet ze toegepast hebben aan zijn hart, liefelijk geopenbaard in zijn binnenste, en daarom bidt hij met de Psalmist: "Gedenk mijner o HEERE! naar het welbehagen tot Uw volk".

En wat maakt hem zo begerig en ernstig verlangende, dat God hem "naar het welbehagen tot Zijn volk mocht gedenken?"
Omdat hij buiten dat welbehagen een ellendige is; omdat hij buiten dat een bedelaar is; omdat hij buiten dat een veroordeelde, een verdoemde is. Ieder levendgemaakte ziel is hiertoe gebracht, dat, tenzij "welbehagen" door de Heilige Geest in zijn hart geopenbaard is, hij zal sterven en verdoemd zijn; dat hij tot die plaats zal gaan, waar alle hoop voor eeuwig is afgesneden. En daarom is het de ernstige en vurige begeerte, van elke levende ziel, om dit persoonlijk, bijzonder, eeuwig, onderscheiden welbehagen in zijn hart uitgestort, zijn ziel zo liefelijk geopenbaard en toegepast te bevinden.
De mens, die hier gebracht is, heeft "in alle volmaaktheid een einde gezien," hij heeft Gods gebod zeer wijd bevonden; hij is schuldig geworden, hij heeft zijn mond in het stof gestoken, of er nog verwachting ware. Hij is geheel ontbloot van de vodden van zijn eigen gerechtigheid; al zijn sterkte, wijsheid en kracht zijn geheel van hem weggenomen. Hij staat bevend voor God, als een naakte ellendeling, zonder een enkele bedekking om hem te verbergen voor het alles doordringende oog van Hem, Wiens ogen als vuurvlammen zijn. Hij heeft bevonden, dat de hulpeloosheid en het onvermogen van het schepsel hem geen nut kan doen; hij heeft in zijn geweten getast en gevoeld, dat geen arm des vleses - veel minder zijn eigen - hem verlossen kan van zijn gewaarwordingen, of hem dat goed kan aanbrengen, waarnaar zijn ziel zo ernstig hijgt. Hij behoeft daarenboven, dat God hem mocht *"gedenken'.* Hij moet het eeuwig welbehagen Gods smaken en proeven; dat God *hem* gedacht, dat Hij hem niet heeft willen voorbijgaan, dat Hij hem niet over het hoofd heeft willen zien, dat Hij zijner mocht gedenken in tijden van nood, in tijden van lijden, in tijden van beproeving, in tijden van moeilijkheid, in tijden van verzoeking. Hij begeert dan "gedacht te worden naar het welbehagen Gods tot Zijn volk."

Nu God luistert naar dit geroep. Waar de Heere deze begeerte ook in het hart plant - daar buigt Hij Zijn oor neder en vervult die begeerte. Vroeger of later komt dat "welbehagen"; vroeger of later wordt dat welbehagen "geopenbaard"; en het zal het hart doen versmelten in nederigheid, dankbaarheid, liefde en lof. Dit welbehagen moge slechts een druppel zijn; nochtans een druppel is genoegzaam, om zich te doen gevoelen. Het mag slechts een kruimel zijn, maar één kruimel is voldoende om de ziel te verzadigen, zolang de kruimel duurt. En waar dit "welbehagen" in het hart is uitgestort geworden, daar trekt het de ziel opwaarts tot God; het maakt de mens een nieuw schepsel; het veredelt, vergeestelijkt en verrukt zijn hart, en doet hem weten, dat God genadig is.

*"Bezoek mij met **Uw zaligheid**"*. U ziet, hoe ingenomen de Psalmist met dat woordje *Uw* is. "Gedenk mijner o HEERE! naar het welbehagen tot Uw volk, bezoek mij met Uw zaligheid". Hij gevoelt zulk een grote behoefte aan dat "Uw" dat is: hij wil iets, dat betrekking tot God heeft, iets, dat onmiddellijk van God komt. Dit is het, waarnaar ieder levendgemaakte ziel zo naar hijgt. Hij heeft behoefte aan iets, dat rechtstreeks van God komt, iets dat van *Boven* in de ziel daalt, iets, dat God Zelf aan de ziel openbaart en in het hart uitstort. En wat hij in het bijzonder begeert is *Gods zaligheid".* "Bezoek mij met uwe zaligheid".
Wat is Gods *zaligheid?* Het is een zaligheid van dood en hel; een zaligheid van twijfeling en vrees! Een zaligheid van veroordeling en verdoemenis; een zaligheid van toorn van binnen en van toorn van buiten. Het is een zaligheid door alle eeuwigheid; een zaligheid die is wat de levende ziel betuigt "*zaligheid*" te wezen: haar te verlossen van alles wat haar bevreesd maakt en alles waarvoor zij vreest.

Maar hoe wordt een mens tot deze *begeerte* gebracht? Waardoor leert hij de bede "bezoek mij met Uwe zaligheid"?
Hij moet eerst iets weten van de verdoemenis. Zaligheid past alleen de veroordeelde. "De Zoon des mensen is gekomen, om te zoeken en zalig te maken dat verloren was", en daarom past alleen de verlorene zaligheid. Een mens moet zich een verlorene - een geheel en al verlorene gevoelen, vóór dat hij Gods zaligheid recht kan waarderen.
En hoe wordt hij een verlorene?
Doordat hem al zijn Godsdienst ontzinkt, al zijn gerechtigheid verliest, al zijn krachten vergaan, al zijn vrijmoedigheid verdwijnt, al zijn hoop faalt, en alles wat uit het vlees is verloren gaat. Dat alles verliezende, doordat het van hem genomen en door Gods hand wordt weggevaagd. Een mens, die in deze staat van algehele bedelarij en volkomen bankroetschap is gebracht - om niets te zijn, niets te hebben, niets te weten - hij is het, die in de nachtwaken, in zijn stille uren, ja bijna dag en nacht, roepend, kermend, bedelend, zuchtend, zoekend en biddend is naar de openbaring van Gods zaligheid aan zijn ziel. "Bezoek mij met Uwe zaligheid." Hij moet een bezoek hebben van God, om tot Hem te komen, en woning in zijn hart te maken; Zich aan zijn ziel te ontdekken, Zichzelf bekend te maken en te openbaren als zijn God, opdat de ziel met Hem moge zitten en opstaan, eten en drinken, waken en slapen, en de Heere, zo in hem zal wonen en werken.
Een wedergeborene is daarbij ook met niets minder tevreden. Hij moet een bezoek van God hebben. Hij heeft er weinig voordeel van, als hij in Gods Woord leest, wat God in vroegere dagen voor Zijn heiligen geweest is. Alleen de letter van de Bijbel doet hem weinig nut, hij begeert iets voor *zichzelf.* Hij heeft behoefte aan iets, dat hem kan bemoedigen, verlevendigen, vertroosten, zegenen en nut doen; aan iets dat zijn lasten wegneemt en zijn ziel in rust en vrede zet. En hierom is het dit hij het bijzonder op een

bezoek gezet heeft; dat de tegenwoordigheid, de kracht, de barmhartigheid en liefde van God zijn ziel mocht bezoeken.
Nu, dit schenkt God bij tijden op een liefelijke, aangename wijze. Had de Heere de bedoeling het nooit te geven, Hij zou die begeerte nooit in de ziel doen opkomen, Hij zou ons nooit vrijheid geven onze harten voor Hem uit te storten dat wij het van Hem mochten ontvangen.
En daarom bezoekt Hij onze arme harten bij tijden met enig besef van deze grote zaligheid. En wanneer Hij de ziel met Zijn zaligheid bezoekt, het is genoeg. De ziel begeert niet meer dan zaligheid. Want waar zaligheid komt, daar komen ook die "dingen, die met de zaligheid gevoegd zijn."
En wat zijn deze dingen?
Een teder geweten, een verbroken hart, een verslagen geest, een kinderlijke vreze Gods, een begeerte om recht te zijn, een vreze om verkeerd te wezen, een deugdzaam leven, oprechtheid van omgang, een aankleven van het goede, een haten en vlieden van het kwade. God heeft onder zijn kinderen geen Antinomianen - dat is: in de slechten zin des woords - Hij heeft onder de Zijnen geen losse, ongebonden en zorgeloze mensen die in de zonden blijven, opdat de genade te meerder worde. Een wedergeboren ziel mag vallen, en valt dwaselijk; maar zij kan niet in de zonden leven. De zonde is haar een hel - een hel in zijn geweten, en "wie kan bij een eeuwig vuur wonen?" Wie zou de "toekomenden toorn niet willen ontvlieden?" En indien er daarom iemand mocht zijn, die, bij een belijdenis van de levende Godzaligheid, of van hoge waarheden, in de zonde leeft, die is geen kind van God; hij is een kind des duivels, een dubbel geverfde, een drievoudig gedistilleerde huichelaar. Hij heeft de vreze van Jehovah niet in zijn hart, want de HEERE geeft Zijn vrees in hun harten, opdat zij van het kwade zouden afwijken. En daarom is een voortdurend leven in de zonde, een zorgeloos wandelen, een verhard en hollend voortlopen in de ongerechtigheid, niet bestaanbaar met de genade Gods in het hart; want Hij schrijft Zijn wetten in de harten van Zijn volk, en brengt Zijn bevelen en waarheden in hun gemoederen, opdat zij hieraan zouden gehoorzamen en opvolgen, en er door geregeerd en bestuurd worden.
Laat daarom iemand spreken van de Christus Gods, zo als het hem goed dunkt; indien hij niet weet, waar de Christus Gods zich mee paart, dan weet hij niets van de Christus Gods. Indien vermetelheid in hem heerschappij voert hij weet niets van de Christus Gods, want in een en hetzelfde hart kan tegelijkertijd niet de Christus Gods en verharde vermetelheid in haar heersende kracht nooit bestaan. Indien hij, zonder schuld en schaamte in bekende zonden voortleeft, dan weet hij niets van de Christus Gods, want de Christus "is geopenbaard, opdat Hij de werken des duivels verbreken zou." Indien hij leeft in gedurige hardheid van het hart, toeschroeiing van het geweten, voortdurende onvruchtbaarheid van gestalte, zonder enige vertedering, verootmoediging, berouw en vernedering, hij is ledig van God de Heilige Geest. Niet dat wij lange tijden van vruchtbaarheid hebben; niet dat wij ten allen tijde, die iets recht weten, kunnen treuren over onze dodigheid, koudheid en traagheid. Maar Gode zij dank! zo is het niet altijd met ons. Daar zijn tijden van zielsverkwikking, van verlevendiging, van versterking, tijden van bidden en van gebedsverhoringen, en deze brengen de ziel uit die onvruchtbaarheid, koudheid en dodigheid, waarin sommigen van ons zoveel wandelen. Maar die het ene jaar na het andere in een onvruchtbare toestand ronddoolt, heeft meer overeenkomst met de verdroogde heide van de woestijn, dan met het "veld dat de Heere heeft gezegend." Neen! de Geest van God zal zijn werk volbrengen in de harten van Gods volk, Hij zal hen, hetzij meer of

minder, vruchtbaar maken; Hij zal zijn gezegende invloeden in hun harten uitstorten, en dat zal hun nieuwe schepselen maken.
Maar nadat wij die zaligheid geproefd en gesmaakt hebben, verliezen wij ze. De zoetheid, de dauw, de zalving en de kracht verdwijnt met haar, en laat onze harten dodig en dor. Maar wij kunnen hier niet rusten. Wij kunnen het oog niet op die achterliggende bevinding slaan, en zeggen: ik heb dat nu zo en zo veel jaren geleden ondervonden, en hoewel ik het sedert die tijd nooit opnieuw genoot, zo betwijfel ik evenwel mijn zielenstaat niet. Dit is niet het gevoel en de gewaarwording van een levende ziel. Het is waar, hij kan het zo maar niet aangrijpen; daartoe is hij even onbekwaam, als hij onbekwaam is, om een wereld te scheppen; maar diezelfde geest, Die ze eens aan zijn ziel schonk, houdt haar toch zuchtend en biddend naar die bevinding en dat genot. Hij houdt een verlangen daarnaar in de ziel en buiten het bezit van de zaligheid maakt Hij haar rusteloos, onvoldaan en diep ellendig.
En nu, sla nu eens *een* blik op uw dagelijkse strijd. Wat gaat er van tijd tot tijd in uw ziel om? Vindt u jaar uit jaar in zonder God en Zijn zaligheid troost voor uw hart? Dan bent u dood in de zonden, of kunt u daar maanden achtereen zo heen gaan, zonder het verborgene in uw gebeden bezocht te hebben? Dan bent u dood in een belijdenis. Kunt u zich nog vergenoegen met uw Godsdienst, hoewel u, zo steeds vallend, geen enkele zucht, noch uitroep, noch traan of verzuchting in weken of maanden in uzelf gewaar wordt? Dan vrees ik voor u, of u niet onder diegenen behoort, waarvan Judas zegt: "zij zijn als bomen in het afgaan van de herfst, onvruchtbaar; tweemaal verstorven en ontworteld." Gods volk is een ellendig volk; want "Hij heeft ze gekeurd in de smeltkroes der ellende," Gods volk is een beproefd volk, want "de Heere proeft de rechtvaardigen en zij zijn rechtvaardigen." Gods volk is een *biddend* volk; want "Hij stort over hen uit den Geest der genade en der gebeden." Gods volk is een *hongerend* en *dorstend* volk; want "zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid." Gods volks offert "geestelijke offeranden, die Gode aangenaam zijn door Jezus Christus;" en zij hebben een naam en een plaats onder diegenen, "die God in den Geest dienen, en in Christus Jezus roemen en niet in het vlees betrouwen."

Wel nu, al deze dingen zijn met de zaligheid gevoegd! Teerheid van geweten, kinderlijke vrees, een nederige ziel, een verbroken hart, liefde tot de broederen, een christelijke wandel - deze dingen zijn de zaligheid zelf niet, maar zij zijn met de zaligheid gevoegd. "Maar geliefden," zegt de Apostel, "wij verzekeren ons van u betere dingen, en met de zaligheid gevoegd, hoewel wij alzo spreken. Want God is niet onrechtvaardig dat Hij uw werk en den arbeid uwer liefde zou vergeten." Want de ziel die waarlijk door de Heere geleerd werd, gevoelt nu en dan - ik zeg niet *altijd* - maar *nu* en *dan een* verlangen naar een bezoek van Gods zaligheid. En bijzonder in tijden van beproeving, in ziekten of doodsangsten, wanneer de dood hem in het aangezicht ziet, in tijden dat de Heere hem naar Zijn Voorzienigheid in donkere wegen leidt; in tijden wanneer hij schuld gevoelt, wanneer veroordeling als een zware last op hem drukt; twijfelingen en vrees in zijn gemoed oprijzen, wanneer de satan plaagt, of schuld hem wondt. In deze beproevende tijden, roept de wedergeboren ziel met de Psalmdichter uit: "Bezoek mij met Uw zaligheid!" *Zij* wil een bezoek, zij heeft een druppel van die liefde nodig. Zij moet een getuigenis van God hebben, om haar te bemoedigen, te verlevendigen, te versterken en te verblijden.
U, hebt u ooit behoefte gevoeld, om deze bede tot de uwe te maken? Ik vraag niet of het met *dezelfde* woorden gebeurde. Zie eens in uw hart. Kent u tijden, wanneer u in diepe smart en droefheid, toen de afgrond riep tot den afgrond," in de stille nachtwaken, toen geen oog u zag, geen oor u hoorde. dan het alziend oog en het

alhorende oor van God zulk een bede voor de Heere uitstortte?" Bezoek mij met Uw zaligheid?" Weet u iets van dat worstelen met God, soms urenlang, dat Hij zó uw ziel zou bezoeken? Weet u daar niets van, dan is het bezoeken van God met Zijn zaligheid u ook onbekend, want "de HEERE zegt, daarenboven zal Ik hierom van het huis Israëls verzocht worden, dat ik het hun doe." "Zoekt en gij zult vinden," en daarom is er dan een zoeken vóór er een vinden is. Velen kunnen zich vrolijk stellen met over Gods zaligheid te spreken, hoewel zij de weg, om deze te verkrijgen, niet willen bewandelen. Velen zeggen, dat het horen van Jezus en van het heil, dat in Hem is, hen streelt, maar zij wensen niet te horen van het inwendige werk, waardoor God de mens uitkleedt en ontledigt, om hem zo voor de openbaringen van Jezus en Zijn heil geschikt te maken. Maar juist dit is het, wat een levende ziel begeerd te horen. Hij begeert het werk van God in het zondaars hart uitgeschetst, hij wil zijn bevinding aan het licht gebracht hebben. Hij zou graag weten, of hij door Gods vinger is aangeraakt, en of de voetstappen van de Alleenheilige in zijn ziel staan. En daarom vraagt hij telkens: "Heeft God dit gewrocht? Ben ik door *Hem* datgene geworden, wat ik ben? Begon ik met God, of begon *God* met mij? - Hoe was het, en wat is er sedert die tijd gebeurd?" En o, welk een blijdschap smaakt zijn ziel, wanneer de Heilige Geest getuigenis geeft dat het werk recht, echt en wezenlijk is. Het doet zijn hart van blijdschap huppelen, wanneer de Geest met Zijn Geest getuigt, dat hij een kind van God is, en dat hij, eens bevrijd zijnde van het lichaam der zonde en des doods, een woning in de Hemelse heerlijkheid bereid zal vinden, waar hij zijn Geliefde van aangezicht tot aangezicht eeuwig kan aanschouwen.

"*Opdat ik aanschouwe* ***het goede Uwer uitverkorenen***." Daar is een zeker *goed,* dat aan Gods uitverkorenen toebehoort. En het goede is niet anders, dan elke zegen, die de enige Werkmeester van het goede aan hen geeft "Niemand is goed dan Eén, namelijk God;" en alles wat Hij daarom geeft, "zijn goede gaven en volmaakte giften, afdalende van de Vader der lichten, bij Wie geen verandering is, noch schaduw van omkering." God geeft het goede aan Zijn uitverkorenen.
Komt, laat ons iets van dat goede beschouwen. Een teer geweten met ons om te dragen dat is iets van dat goede. Het is een goede gave van God een geweten te hebben die teer gemaakt is, om de zonden te gevoelen, kleine zonden, zoals zij gewoonlijk genoemd worden, hartezonden, zonden met gedachten, bespiegeling, verbeelding, zonden die steeds van de bodem van een zondig hart opwellen. Het is een goede gave een geweten te bezitten, dat vanwege de boosheden van ons hart gedurig zucht, treurt en smart gevoelt; en niemand dan God kan dit teer hart geven. Een geweten in ons binnenste om te dragen, die met het bloed des Lams is besprengd en geheiligd, van de schulden ontdaan, van de vuilheid gewassen, en waarin geplant is: eenvoudigheid, nederigheid, Goddelijke oprechtheid en het alleen gezet te hebben op de eer en verheerlijking van de Heere, dat is een anders goede gave van de uitverkorenen. Vurig begerende en verlangende te zijn naar het welbehagen Gods, dat is een goed ding. Niets te kunnen vinden, dat ons wezenlijk verzadigen kan, dan alleen God: buiten zijn vrede geen vrede te kunnen vinden, en buiten Zijn zaligheid, van geen heil te willen weten, dat ons niets kan verzadigen dan zijn genade, dat is een goede gave die God aan Zijn uitverkorenen geeft. Het kwade te vlieden, zich af te zonderen van de wereld, gemeenschap met de Heere te oefenen, onze harten voor hem bloot te leggen, onze behoeften, noden, lasten, moeilijkheden, beproevingen en verzoekingen Hem op te dragen en voor te stellen, dat is "een goede gave". Om te ondervinden, dat God een toegenegen oor heeft om ons te horen, een hart om over ons te bewegen, en een hand om te ondersteunen - dat is "een goede gave".

Maar Gods volk heeft behoefte om dit "goede te aanschouwen." *"Opdat **ik aanschouwe** het goede Uwer uitverkorenen*". Zij begeren het met hun eigen ogen te zien, met hun eigen oren te horen, met hun eigen handen te tasten, en met hun eigen harten te genieten. "Opdat ik aanschouwe het goede Uwer uitverkorenen." Om daardoor aan het kwade ontrukt, vertroost, gezegend en verblijd te worden; om daardoor hun onwaardige naam in het boek des levens te zien, om daardoor hun zielen verkwikt, bevochtigd en verfrist te mogen gevoelen, als met de stromen van Gods goedertierenheden, om daardoor gevoed en gelaafd te worden, als met honing en honingzeem, waarin voor hun zielen een bestendige verzadiging ligt. En dit is het "goede" "een vrede, die alle verstand te boven gaat" van Gods uitverkorenen; om "verzadigd te zijn van de goedgunstigheid, en vol van de zegen des Heeren." "Smaakt en ziet, dat de Heere goed is!" - om te weten, dat Hij goed, vriendelijk en genadig is; dit Hij aan onze zijde is, en waken zal tegen alle leed of schade die ons zou kunnen treffen, en dat "alle instrument, dat tegen ons bereid wordt, niet zal gelukken". *Te* weten, dat alle deugden Gods en volmaaktheden ons te goede zullen zijn en blijven Zijn sterkte, Zijn wijsheid, Zijn almacht, Zijn getrouwheid, Zijn liefde en Zijn rechtvaardigheid en dat zo Hij voor ons is, niets tegen ons kan zijn. Dit is het te aanschouwen het goede van Gods uitverkorenen, wanneer de Heere ons de schillen van de ogen doet vallen, dezelve "zalvende met ogenzalf," waardoor wij alleen het innerlijk bestaan, de schoonheid en de diepte daarvan kunnen bemerken, en wat onze zielen zegent, uitbreidt en daarvan vervult. Zo het "goede van Gods uitverkorenen te aanschouwen", is geheel wat anders, dan hetgeen wij van Bileam lezen: "Ik zal Hem zien, maar nu niet; Ik zal Hem aanschouwen, maar niet nabij", Hij zag Hem met het oog van de profetie, van bespiegeling en van verbeelding, maar Hem te zien met het oog des toe-eigenend geloofs en toegenegenheid, wanneer zij Hem als het wezenlijke voorwerp des geloofs ziet en omhelst.

Wanneer u iemand aanschouwt, die u lief hebt, hetzij een oude vader of een bejaarde moeder, een dierbare echtgenoot of een beminnelijk kind, hetzij zwak of sterk, liefelijk, teder, of hoe zij er ook mogen uitzien, hun wezen, hun voor u zo beminnelijke gedaante, trekken zozeer uw ogen, dat u zich niet, met hen gedurig aan te zien, kunt verzadigen, maar uw toegenegenheden tot hen worden daardoor gaande gemaakt, uitgehaald en ontstoken. Dit aanschouwen is van een zeer verschillende aard, bij het zien van een vreemde of onbekende persoon, of bij het aanschouwen van een beeld. Zodanig is het verschil tussen het zien van de geestelijke dingen, enkel in de blote letter van het Woord, met het oog des verstands, der bespiegeling en der verbeelding, en in het aanschouwen hiervan, met het oog des geloofs, - dat oog, wat gezalfd is met de ogenzalf van de Geest, dat oog, waarvan het deksel is weggenomen. Daarom zei Jezus tot Zijn volk: "De wereld zal Mij niet meer zien; maar gij zult Mij zien, want Ik leef, en gij zult leven". "Die het kwade doet, heeft God niet gezien". Daar is een zien van Hem als de Onzienlijke, gelijk wij van Mozes lezen: "door het geloof, hield hij zich vast, als ziende de Onzienlijken". Daarom is het aanschouwen van het goede van Gods uitverkorenen niet dat zien, waarvan de Heere spreekt, bij Lukas, zeggende: "wanneer gij zult *zien* Abraham en Izak, en Jakob, en al de Profeten in het Koninkrijk Gods, maar u lieden buiten geworpen", Het is niet dat aanschouwen van een weltoebereide tafel met aanzittende gasten, terwijl u daarvan bent buitengesloten.

Nee, een wedergeboren ziel heeft behoefte om "het goede van Gods uitverkorenen" in zichzelf "te aanschouwen," te gevoelen, te kennen en daarvan de genietingen in zijn binnenste te ondervinden. Een zodanig gezicht van "het goede" kan hem alléén

vergenoegen. En indien hij hier beneden het goede van Gods uitverkorenen zo enigszins mag aanschouwen, dan zal hij hier namaals een eeuwige verzadiging aan Gods rechterhand daarvan genieten, "Opdat ik aanschouwe het goede Uwer uitverkorenen."

Zag u ooit enig goed in Gods uitverkorenen? "O, hoe goed zijn uw tenten Jakob; uw woningen Israël!" Hebt u nooit een begeerte gevoeld, om één van die gezegenden des Heeren te zijn? Al Gods kinderen zien dat er een goed is in Gods uitverkorenen, bijzonderlijk aan hen zelf, en *dat zij* daarnaar zuchten en verlangen.
Maar, zullen misschien sommigen zeggen, had de Psalmist toen hij deze woorden schreef, dat goede nog nooit gezien? - Wel zeker, had hij het gezien. Hij had behoefte, om het bij vernieuwing te aanschouwen. Hij had dat uit het gezicht verloren, het zoete daarvan was mee verdwenen, de oude schillen verdonkerden weer de ogen, en hij had opnieuw ogenzalf nodig.
Zo ook met ons: Wij hebben het goede van Gods uitverkorenen aanschouwd, wij gevoelden onze genegenheden daar naartoe getrokken en spraken tot God met een hart, dat door liefde getroffen was. "Wien heb ik nevens U in den Hemel! Nevens U lust mij ook niets op aarde!" Dat was een zoete voorsmaak van de Hemel. Maar al deze aangename zielsverheffingen werden bewolkt; daar kwam een damp en nevel over, en zo werden zij voor ons gezicht verborgen. Nieuwe zonden veroorzaakten nieuwe schuld; en duisternis, dodigheid, twijfelingen, verzoekingen, vrees en angsten van onderscheiden soort openbaarden zich, en het werd donker voor onze ogen. Maar hierdoor was het verleden niet vergeten; de plechtige ogenblikken, waarin wij met God wandelden en met Hem spraken, gelijk een man met zijn vriend spreekt, en die aangename gewaarwordingen, die Zijn tegenwoordigheid in ons teweeg bracht, zijn daarom niet uit het geheugen gegaan. Hoe verduisterd, hoe dodig, hoe mismoedig, hoe beproefd, hoe verhard, hoe geplaagd en verzocht wij ook zijn, dat verleden heugt ons nog. En omdat wij de zoetigheid kennen die de aanschouwingen van het goede van Gods uitverkoren meebrengt, daarom begeren wij op nieuw dat gezicht, wij verlangen opnieuw dat Hemelse banket. "Dat ik aanschouw het goede Uwer uitverkorenen."

"*Opdat ik mij verblijde met* ***de blijdschap Uws volks****." NU* wat is *de blijdschap van Gods volk?* Gezaligd te worden zonder geld en zonder prijs! Gezaligd te worden door genade - door vrije, rijke onderscheidene genade, zonder de minste van onze werken, buiten een stofje van de verdiensten van het schepsel, zonder iets dat uit het vlees is. Dat is de "blijdschap van Gods volk," dat zij zich in VRIJE GENADE mogen verheugen. Een *genade,* die een rijke bron van zonden en ongerechtigheden verre overvloeit; een *genade,* die over de verschrikkelijke kwaden en boosheden van ons hart zegevierende heerst. Het is *genade,* dat het hart des mensen "verblijdt,"
O! zoete genade! gezegende genade! Wanneer zij onze taak tegemoet komt en onze zielen treft. O, welk een hulp, welk een sterkte, welk een rust voor onze arme, tobbende, zwoegende en arbeidende ziel, wanneer zij mag ondervinden, dat genade al het werk heeft verricht; *als zij* mag gewaar worden, dat door de Heere Jezus Christus de genade aan het kruis heeft getriomfeerd, als zij mag weten, dat er niets wordt gevraagd, dat er niets meer wordt begeerd, dat er niets meer is te doen! Het is een volkomen en volmaakt, een vervuld en volbracht werk. O, liefelijk geluid, voor een arme, worstelende, tobbende, werkende, schuldige en veroordeelde ziel! O, aangename troost voor een zwaar beladen geweten, die dag en nacht kermt en zucht onder de last van de zonden! O, aller beminnelijkste tijding voor een aan de deur der

wet gebonden en gekluisterde ziel, die zwoegt en slooft om de boot behouden aan de oever te brengen, hoewel hij bemerkt, dat iedere golfslag hem daar verder van afvoert. O, aanbiddelijke afkondiging voor een afwijker, die als een gebroken boog zijn pijlen terzijde schiet, van God is afgekeerd, en schuld en toorn over zijn ziel bracht. O, zoet geluid voor elke wanhopende zoon en elke wanhopende dochter van de Koning der koningen. O, zoet geluid, voor elke zwakke pelgrim, voor elke verminkte krijgsknecht, voor elke door de storm geslingerde zeeman, die op de zee ronddrijft zonder huis en zonder maagschap! Liefelijk geluid, te rusten in Christus, en in Christus alléén en zaligheid te vinden in Hem "zonder geld en zonder prijs." Niets te betalen, Hij heeft alles betaalt; niets te doen, Hij heeft alles gedaan; niets te werken, Hij heeft al het werk voleindigd, en een eeuwige gerechtigheid aangebracht, om de naakte een schuldige ziel te bekleden en te bevrijden. O, liefelijk geluid, wanneer dat het hart mag raken, het geweten mag roeren, en in onze zielen uitgestort wordt.
Dit is "de blijdschap van Gods volk," dit maakt hun harten verblijd, dat het werk is volbracht, dat de strijd is volstreden, dat de kerk van God "van des Heeren hand dubbel ontvangen heeft voor al haar zonden." Dit zijn de vertroostende klanken, waarmee God Zijn volk vertroost. Dit maakt het volk verblijd, en hun harten huppelen en springen op van vreugde.

Is uw hart op het vernemen van deze klanken nooit verheugd geweest? Alleen maar een ogenblik? Klonk genade nimmer zoet in uw ziel, en op het vernemen der blij maar doen huppelen van vreugde?
Indien het zo is, dan weet u iets van "de blijdschap van Gods volk," O! zij verblijden zich niet, omdat zij hun plicht volbracht hebben, omdat zij gebeden hebben; omdat zij in hun Bijbel gelezen hebben, omdat zij gezet in Gods bede huis verschijnen, omdat zij als ledematen van Gods kerk zonder opspraak leven. Maar zij verblijden zich, omdat zij *gezaligd zijn door genade* - door genade, die de grootheid van hun zonden verre overtreft. En niets dan dat alleen kan of zal ooit hun hart verblijden. Een wedergeboren ziel heeft behoefte en begeerte zich in deze blijdschap te verblijden, "Opdat ik mij verblijde met de blijdschap Uws volks."
Hoe verblijden? - Door daarvan een deelgenoot te zijn. Immers wij lezen, dat het mogelijk is, al deze dingen te aanschouwen, en dat wij evenwel daarvan verstoken zijn. God zegt bij Jesaja: "Ziet, mijne knechten zullen juichen van goeder harten; maar gijlieden zult schreeuwen van weedom des harten, en van verbreking des geestes zult gij huilen," Welk een zieldoorsnijdende gedachte voor een arme, beproefde en verzochte ziel! Genade te zien en toch te gevoelen, haar niet te bezitten. Genade te aanschouwen en onbekwaam te zijn, het aan te grijpen. Genade in anderen te bemerken en het te vergeefs in. zichzelf te zoeken. Te weten dat die en die recht is, wat het volk is, wie de dienaars des Heeren zijn, wat de weg is, en echter door twijfelingen en vrees, moeiten en verzoekingen, beproevingen en angsten, geen aandeel voor zichzelf daarvan te zien. Er zijn velen van Gods arme kinderen, die weten wat waarheid is, en genegen zijn de waarheid te horen, die het volk van God kennen, die genade in. anderen zien, en nochtans geen genade in zichzelf te zien. Maar al dezulken begeren zich "te verblijden met de blijdschap van Gods volk." "Och" zeggen zij, "dat die blijdschap ook de mijne ware, dat zij mij mochten bezoeken, dat zij in mijn hart kwame, opdat ik mij daardoor mocht verkwikken en verlustigen, en mij mocht verheugen, omdat ik ze persoonlijk voor mij zelf bezit." U ziet, dat de Psalmist dezelfde gewaarwordingen had.
Sommigen van uw sluiten zichzelf mogelijk buiten, en zeggen: "Ik kan geen genade in mijzelf ontdekken, ik zie dat er aan dezen en genen genade is verheerlijkt, maar ik kan

in mij geen kenmerk ontdekken van datgene, wat ik zo graag en zo noodzakelijk in mij zou bevinden." Welnu, David was hier. Waarom zegt hij: "opdat ik mij verblijde met de blijdschap Uws volks," als hij op die tijd verblijd was? Want indien hij die blijdschap op dat ogenblik genoten had, hij zou er niet om gebeden hebben; de woorden zelf wijzen aan, dat hij toen het genot miste. Hij was in duisternis, en begeerde licht; hij was dodig en begeerde levend te zijn. Hij was in droefheid en begeerde zich te verblijden. Hij was op een pad, dat er gans ellendig en om moedeloos te worden uitzag, en hij begeerde daarvan bevrijd, daarvan afgebracht te worden, en zich met "de blijdschap van Gods volk te verblijden."

"*Opdat ik mij* ***beroeme met Uw erfdeel***." De kerk is Christus erfdeel. Hij kocht haar met Zijn eigen bloed; zij was in gevangenis, maar Hij stortte Zijn dierbaar bloed, om haar te verlossen en bevrijden. Dit erfdeel roemt, "Opdat ik mij *beroemde met Uw erfdeel."*
En in wie roemt zij? Zij roemt in haar heerlijk Verbondshoofd. Zij beroemt zich niet in zichzelf, in haar vroomheid, Godsdienstigheid, sterkte of gerechtigheid. "Een wijze beroemde zich niet in zijn wijsheid, en de sterke beroemde zich niet in zijn sterkheid; een rijke beroemde zich niet in zijnen rijkdom; maar die zich beroemt beroeme zich hierin, dat hij verstaat, en Mij kent." "Die roemt, roeme in den Heere." Zich te beroemen in haar heerlijk Verbondshoofd, dat is de enige roem voor de kerk; roem in Christus en in Christus alléén. Zij beroemt zich in Zijn sterkte, in Zijn liefde, in Zijn bloed, in Zijn genade en in Zijn gerechtigheid. En daarin zich te beroemen, doet haar zelf zich met schaamte bedekken.
Wanneer de mens niet eerst van al zijn eigen heerlijkheid geheel is ontdaan, zal hij zich nooit in Christus beroemen. De kroon der ere en heerlijkheid kan nooit op het hoofd van het eigen ik en op het hoofd van Christus tegelijk geplaatst worden. Daar is geen spreken: "ik heb dit of dat, door mijne eigene sterkte en vermogen voortgebracht." Eigen krachtsinspanningen en oefeningen worden niet met eer bekroond. Een mens die zich in Christus zal beroemen, moet in zichzelf met schaamte en verfoeiing bedekt zijn. Hij moet in zijn gewaarwordingen vernederd worden, hij moet zijn mond in het stof hebben leren steken; hij moet zich voor God in stof en as verfoeien. Hij moet zichzelf beschouwen, als "de grootste der zondaren," en "de allerminste aller heiligen." Hij moet zichzelf kennen en gevoelen waarlijk een ellendige te zijn.
En dan, wanneer hij zo in het stof van vernedering gebracht is, indien een gezicht van de heerlijkheid van de dierbare Verlosser zijn oog trekt en zijn hart ontvlamt, - dan beroemt hij zich in Hem en in Hem alleen en het ganse "erfdeel Gods" beroemt zich in Hem. Het kan zich nergens anders in beroemen, en haar hoogste streven bestaat daarin, dat het alle eer en roem der zaligheid, van het begin tot het einde toeschrijft aan Hem, Die ze alleen rechtmatig toekomt. Deze en dergelijke zijn de gewaarwordingen van een wedergeboren ziel.

Zijn zij ook de uwe? O, zegt hij: "Gedenk mijner o Heere naar het welbehagen tot Uw volk, bezoek mij met Uw zaligheid; opdat ik aanschouwe het goede Uwer uitverkorenen, opdat ik mij verblijde met de blijdschap Uws volks; opdat ik mij beroeme met Uw erfdeel." Verlangde uw hart nooit om één van hen te zijn? Is al uw streven en oefenen, om onder dat getal te komen u bij de handen afgebroken? Is al uw hoop in u zelf dienaangaande afgesneden geworden? En dan, wanneer het geheel donker en zwaarmoedig was, en het in alles met bitterheid vervuld was bent u toen door de Heere uit het stof en de drek verheven geworden, om bij de prinsen Zijns

volks te zitten, om de troon der heerlijkheid te beërven door Zijn genade? Dan weet u iets van de zaak. " De verborgenheid des Heeren is met u, en Hij heeft u Zijn verbond bekend gemaakt."

Maar sommigen van uw zullen het mogelijk zo ver niet brengen. Zij komen tot de begeerte, maar niet tot het begeerde antwoord. Zij komen tot het zoeken, maar niet tot het vinden. Zij komen tot het kloppen, maar vinden de deur niet opengedaan. Zij komen tot het gevoel van schuld, maar niet tot de vergeving. Zij komen in slavernij, en zien geen vrijheid. Wel, u bent op de weg. Het is barmhartigheid op de weg te zijn. Abrahams knecht was op de weg toen hij in het huis van de broeder Zijns Heeren gebracht werd: Welk een genade, op de rechte weg te zijn! Welk een genade, de vreze des Heeren in het hart te hebben, "als het beginsel der wijsheid!" Het is een genade, een geweten te hebben, door de Heilige Geest teder gemaakt! Het is een barmhartigheid vanwege uzelf vermoeid en belast te zijn - eigenwaan en eigenliefde met uw gerechtigheid te verloochenen - als een arme bedelaar zoekend en pleitend te zijn, om de openbaring van de Zoon van God aan de ziel!

Nu moet ik de standaard nog eens zeer laag zetten, (dat is te zeggen, zo laag, als het volgens Gods Woord mag) om al de wedergeborenen hierin op te nemen. Verontrust u niet waarmee uw hoofd opgevuld is, dat is van minder belang, ziet bepaaldelijk wat in uw hart omgaat. Daar is de plaats, waar het op aankomt, want "daaruit zijn de uitgangen des levens." Is het fondament goed, dan is alles wel. En dat fondament is de vreze Gods, want die "is het beginsel der wijsheid." Is die in uw ziel? Is zij in u geopenbaard, als de fontein des levens, om af te wijken van de strikken des doods?" - Dan hebt u in u een bron van leven, waardoor u van het kwade afwijkt. Deze fontein gaat uit in gebeden, smeken, verzuchten, kermen, hijgen en verlangen. Zij doet begeren naar de tegenwoordigheid des Heeren. Zij brengt steeds iets levends voort (want het is een fontein des levens): levende gebeden, levende begeerten, levende gewaarwordingen, levende kermingen en verzuchtingen. Zij scheidt het hart af van het kwaad, - van kwade leringen, oefeningen, van wereldlingen en naamchristenen - en brengt de ziel in eenvoudigheid en oprechtheid zoekend naar Christus, en naar Hem alléén, en roept met een oude martelaar uit: Niemand dan Christus, niemand dan Christus !" En hij die zoekt, zal gewis vinden; want de Heere heeft gezegd: "die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen."

AMEN.

4. EEN VRAAG VAN GOD AAN DE ZIEL.

Leerrede over Hosea 6: 4a.
"Wat zal ik u doen, o Efraim?"

Ik ken geen gedeelte van de Heilige Schrift, dat zo moeilijk valt te begrijpen, als het boek van Hoséa. Het is moeilijk, om het in zijn letterlijke betekenis te begrijpen, en nog moeilijker, indien al mogelijk, om de geestelijke betekenis ervan goed te begrijpen. Het is in zijn letterlijke betekenis moeilijk, omdat wij zo weinig van de geschiedkundige omstandigheden van Efraïm, (of Israël) weten, onder welke deze profetieën geschied zijn. De geestelijke en bevindelijke betekenis ervan is moeilijk te begrijpen, omdat Efraïms verschillende karaktertrekken zeer verstrooid in dit boek zijn opgetekend, wat het samenbrengen van een gehele en juiste beschrijving erg moeilijk maakt. Echter kunnen weinige woorden van de letterlijke zin van dit boek ons de weg banen, om de geestelijke betekenis daarvan enigszins te begrijpen.
Wat zijn nu de geschiedkundige omstandigheden waaronder de profeet Hoséa deze profetieën schreef? Zij werden grotendeels gericht tot Israël, dat is, tot de tien stammen, die onder de regering van Jerobéam van Juda afvielen, en die, kort na de profetieën van Hoséa, door Salmanezer, de koning van Assyrië, gevankelijk werden weggevoerd. Het was daarom kort voor hun ballingschap, dat Hoséa tot de tien stammen, bekend onder de naam van Efraïm (omdat die de aanzienlijkste onder hen was) deze profetieën richtte.
Maar vestigen wij onze aandacht op de geestelijke mening van dit boek, dan vinden wij een veel diepere betekenis dan enkel een blote aanspraak aan de tien stammen. Wij vinden daar een karakter, een geestelijk karakter voorgesteld, en onder de naam van Efraïm beschreven. En wie en wat dit geestelijk karakter is, zal het onderwerp van enig onderzoek voor ons uitmaken. Het leidt geen twijfel, of hier wordt een kind van God, onder de naam van Efraïm, voorgesteld; want de beloften, die wij hier opgetekend vinden, zijn zo groot en heerlijk, dat niemand, dan een levende ziel daarmee bedoeld kan worden; echter een kind van God, onder bijzondere omstandigheden, en in een bijzondere staat.

Laat ons daarom dienaangaande enkele karaktertrekken van Efraïm proberen bijeen te verzamelen.

1. De meest in het oog lopende en bijzonder onderscheidende karaktertrek van Efraïm schijnt geweest te zijn, dat hij een "*afwijker*" was. Wij lezen daarom Hoofd. 4: 16 [5] "Israël is onbandig, als een onbandige koe" en in Hoofd. 14: 5 vinden wij deze belofte aan hem toegezegd; "Ik zal hunlieder afkering genezen, Ik zal hen vrijwillig liefhebben."

2. Deze afwijkingen van Efraïm waren de dadelijke oorzaken van al zijn andere snode verkeerdheden. Daarom was hij *een afgodendienaar*, Hoofd. 4: 17. "Efraïm is vergezeld met de afgoden." Afgoderij is de bron van afwijkingen. Want zodra wij de springader des levenden waters verlaten, houwen wij onszelf bakken uit, gebroken bakken, die geen water houden. Zodra wij in onze begeerten de afgoden nalopen, beginnen de afwijkingen. En zodra die afwijkingen vat op ons krijgen, maken zij krachtige voortgang.

---

[5] In de Engelse overzetting staat letterlijk: Israël glijdt achterwaarts als een terugwijkende - afwijkende – vaars.

3. Een andere karaktertrek, ten aanzien van Efraïm in dit boek opgetekend, was, dat hij zich *vermengde met de wereld*, Hoséa 7: 8. "Efraïm die verwart zich met de volken." Hij was verstrikt geworden in de wereld, had het gezelschap van Gods volk verlaten, en was met hen die geen vreze Gods voor hun ogen hadden, in nauwe betrekking geraakt. Zo was zijn hart verhard, en zijn geweten verstokt geworden. Hij was gelijk aan "een koek, die niet is omgekeerd."
Wat een verbazend en treffend zinnebeeld! Hij was in alles niet enkel deeg, dat door de hand van God gekneed was; hij was ook in zijn geheel geen brood, zodat het goed bruikbaar voedsel kon genoemd worden; maar hij was aan de ene kant verbrand en aan de andere kant was hij nog deeg. Hij was noch goed voor God noch voor mensen. Hij voegde zich niet bij de wereld en evenmin bij de Kerk. "Vreemden" - zegt ons het 9de vers - "verteren zijn kracht, en hij merkt het niet". Daar was, - om het zo eens uit te drukken - een verborgen opdroging in zijn gestel. Hij was zo verstrikt in de wereld en zo in het zin- en zienlijke verward, dat deze vreemden, als een kwaal in zijn levensbestaan, "al zijn krachten verteerden, - ook is de grauwigheid op hem verspreid". De krachten van zijn jeugd waren verdwenen, en zijn gezicht vertoonde de rimpel van ouderdom, en evenwel – "hij merkte het niet".

Deze enkele trekken, die ik, zo de tijd het mij toeliet, met velen zou kunnen vermeerderen, bewijzen ons, dat het karakter van Efraïm deze kenbare trek had dat hij een afwijker was. Zijn hart was, zoals zo velen van des Heeren volk: door de bedrieglijkheid der zonden verhard geworden. Het weinige gevoel dat hij nog bezat, was slechts voor een ogenblik en voorbijgaande, gelijk "een morgenwolk en vroegkomende dauw". Daardoor hadden de bedeling van Gods voorzienigheid ten goede, en de oordelen van Zijn gramschap ten kwade op hem weinig uitwerking; en daarom zegt de Heere in de woorden van onze tekst: "Wat zal ik u doen, o Efraïm!"
De Heere spreekt hier in de taal van een teder vader. Bijvoorbeeld: Een vader heeft een losbandige zoon, die opgroeiend, zijn eigen wegen gaat, en over wie de vader zijn oorspronkelijke heerschappij verloren heeft. Om zijn vorig gezag te herwinnen, ontvangt hij hem met de grootste tederheid, maar dat heeft geen uitwerking. Hij neemt strengere maatregelen te baat, en ook dezen zijn vruchteloos. Soms houdt hij zich van verre, maar dat veranderd de weg van zijn zoon niet. Dan is hij vriendelijk maar ook luistert de zoon niet naar deze vaderlijke stem. En hoewel de zoon soms enige bewegingen in zijn gemoed mag gewaar worden, en het plan heeft, om zijn losbandig en tegen zijn vader rebellerend leven te veranderen, het is "een morgenwolk", die weldra weer verdwijnt. Ja, vaderlijke beloften en bedreigingen, zij zijn allen vruchteloos. Nu is de vader radeloos en zegt: " Wat zal ik met hem doen? Wat zal ik meer aan hem beginnen? Welke weg ik ook met hem insla, welke middelen ik probeer, zij zijn allen vruchteloos. Hij is en blijft altijd dezelfde weerspannige zoon, en alles wat ik doe, het schijnt van geen uitwerking te zijn".
In deze zin zouden wij de woorden van onze tekst een redetwist kunnen noemen, als of God met Efraïm redeneerde, de zaak overdacht en zei: " Wat zal ik vervolgens beginnen? Welke weg zal Ik nu inslaan ?"
Maar er is een andere betekenis van het woord, die ik mijns inziens mag opnemen, zonder de oorspronkelijke betekenis geweld aan te doen, en die is, een vraag: Wat zal Ik u doen? Zeg Mij, wat zal het zijn? en Ik zal het doen.
Wanneer wij dan onze tekstwoorden beschouwen: "Wat zal Ik u doen, o Efraïm?" eerst als een redetwist en vervolgens als een vraag, dan moge het zijn tot onze stichting, onder de genadige voorlichting van de Heilige Geest, naar dat Hij het met kracht tot onze harten zal brengen.

I.

Als een redetwist.

Wat zal Ik u doen, o Efraïm.?" Wij moeten niet veronderstellen, dat wanneer de Heere deze vraag aan Efraïm doet, Hij dan niet weet welke Hij moet weg inslaan, want "de Heere zijn al zijn werken van eeuwigheid bekend." Maar de Heere spreekt hier met Efraïm, zoals een mens met zijn naaste spreekt; want die redeneertrant vinden wij vaak in des Heeren Woord opgetekend. God verwaardigt Zich om de taal van mensen op Zijn heilige lippen te nemen. Zo lezen wij dat Hij spreekt van Zijn armen, of handen, of oren, of andere delen van het menselijk lichaam; zo ook hier neemt Hij de taal van mensen aan, alsof Hij in twijfel stond wat nu Hij nu verder moest beginnen: " Wat zal Ik u doen, o Efraïm?"

Maar helaas! Wanneer wij in die afwijkende staat verkeren - en ik zou die man wel eens willen weten, die hier niet diep schuldig voor de Heere staat - schijnt ons niets dan de Heere Zelf ons te kunnen bewegen. Wij kunnen zware verdrukkingen hebben, maar deze brengen op zich zelf ons niet nader tot Hem. Zij maken vaak de opstand van ons hart nog groter, maken ons onvriendelijk en knorrig, en vermeerderen onze natuurlijke verkeerdheden. Zo lezen wij bij Jes. 57: 17: "Ik was verbolgen over de ongerechtigheid hunner gierigheid, en sloeg hen; Ik verbergde Mij, en was verborgen; evenwel gingen zij afkerig heen in de weg huns harten". Zoals een halsstarrig kind, door de roede van zijn ouders eerder verbroken dan veranderd kan worden; zo kan God in de weg van Zijn voorzienigheid, ons door beproeving en verdrukking als vermorzelen. Maar onze harten zullen, buiten zijn onweerstaanbare genade, niet verbroken worden, om in boetvaardigheid en Goddelijk berouw voor Hem neer te vallen.

Zo ook aan de andere kant, kunnen Gods gunstbewijzen, zegeningen en weldaden in de weg van Zijn Voorzienigheid, ons niet van onze afwijkingen terugbrengen. Al gaf Hij ons het verlangen van ons hart in het natuurlijke, al gelukten ons ook al de plannen die wij maakten, het zou op zichzelf ons niet spenen aan de afgoden, noch ons doen uitroepen: "Wat heb ik meer met de afgoden te doen!" [6]

Daarom; hetzij dat de storm van tegenspoed blaast, of de zon van voorspoed in het aangezicht schijnt, de afwijker gaat steeds zijn slechte weg en verandert de verkeerdheden van zijn hart niet.

II.

Als een vraag.

Maar er is ook een andere betekenis in de woorden van onze tekst, en dat is, een vraag of onderzoek wat het belangrijke doel van mijn overdenking zal zijn. Het is alsof de Heere zei: Kom Efraïm! Kom tot Mijn troon; zeg Mij en vertel Mij alles wat in uw hart is. Verklaar Mij ongeveinsd en vrijmoedig al uw zielsbehoeften, die u verlangd vervuld te hebben. Zeg Mij en toon Mij al de verlangens, die zich in uw binnenste verheffen en opdoen: Wat zal Ik u doen, o Efraïm?"

Wanneer de slechte afwijker maar slechts een kleine vertedering ontvangt - en de Heere vertedert hem soms zoals wij in Hoofdst. 14: 6 lezen: "Ik zal Israël zijn als de dauw." Wanneer de dauw des Geestes in het hart van de afwijker valt, dan vermurwt, vertedert en verbreekt Hij hem; want de genezing van zijn afwijkingen gebeurt niet anders, dan wanneer de Heere zijn hart geheel vermorzelt.

---

[6] Hoofd. 14: 9 heeft de Engelse overzetting: Efraïm (zal zeggen): Wat heb ik meer met de afgoden te doen?

En wanneer Hij dan Efraïm voor Zich roept en vraagt: "Wat zal ik u doen?" Wat een lang en breed smeekschrift heeft Efraïm dan niet in te leveren! Want wil de Koning Zijn oor aan hem lenen, dan stort Hij zijn hele hart voor Hem uit. En mag hij bevoorrecht wezen, om zijn hele ziel voor de Heere uit te storten, dan is het niet te verwonderen, dat hij een uitgebreid verzoek en een groot smeekschrift voor de Goddelijke Majesteit heeft neer te leggen.
Is het niet zoet en aangenaam toegang tot de Heere te hebben in het gebed? Als u iets van dat toenaderen tot God weet, dan hebt u de verborgenheid van de levende Godzaligheid ook in uw ziele gevoeld. Wat een aangenaam voorrecht, in de verhoorzaal toegelaten te worden, en de tegenwoordigheid van de Koning te mogen genieten! Er komen tijden en uren wanneer wij onze harten voor de Heere kunnen openen en Hem alle verlangens en behoeften die drukken en branden in onze gemoederen, mogen bloot leggen. Het zijn inderdaad zeer zeldzame tijden, maar bij uitnemendheid zoet en zalig, als zij ons vergund worden. En als de Heere onze harten, pleitende voor Hem doet zijn, dan heeft Hij een oor om ons te horen. En wanneer Hij de weg ontsluit, om tot Hem te gaan, dan zal Hij ook ieder verlangen, door de Heilige Geest in ons gewerkt, genadig vervullen.
Maar, om tot de zaak zelf te komen, laat ons de woorden van de tekst nader beschouwen, als een vraag van God aan de ziel. "Wat zal Ik u doen? Wat verlangt u? zeg het Mij, en het zal u geschieden!" Laat ons met de arme afwijker tot de troon van genade gaan, en laat ons - als de Heere het belieft ons te bekwamen - met hem, de Heere in alle eenvoudigheid en nederigheid en oprechtheid vertellen, wat Hij met en voor ons behoeft te doen.

1 . Wanneer de Heere aan Efraïm een open mond in het verlangen schenkt, is het een eerste behoefte***, dat zijn zonden mochten vergeven worden door de genezing van zijn afwijkingen***. Wij lezen immers bij Jer. 50: 20 dat de Heere gesproken heeft: Ik zal ze dengenen vergeven, die Ik zal doen overblijven", Daarom zei Efraïm ook: "Neem weg alle ongerechtigheid, en geef het goede". Hoséa 14: 3.
Het kan ook niet anders, want wanneer wij gevoelen, wie wij zijn en tot hiertoe geweest zijn; als wij in ons geweten ontwaren, welke misdadige ellendelingen, welke verachtelijke rebellen, welke vuile monsters wij zijn, en hoe wij dag aan dag en uur aan uur, met alles wat afzichtelijk en ijselijk is, bezoedeld zijn; wanneer wij een oog hebben gekregen op de reinheid en heiligheid van Gods natuur; o, hoe verlangen wij dan naar de openbaarmaking en toepassing aan ons geweten, dat onze zonden genezen en vergeven zijn! En wanneer de Heere dan tot de ziel zegt: "Wat zal Ik u doen? Wat is uw vurigst verlangen?" Dan zou het antwoord zijn: Dat mijn afkerigheden genezen, dat mijn zonden vergeven, dat al de verzwarende omstandigheden ervan uitgewist-mogen worden, dat mijn ongerechtigheden achter Uw rug in de zee geworpen en mijn ziel gewassen wordt in die Fontein, die er geopend is voor de zonden en de onreinheden".
Als de ziel bekwaam gemaakt wordt, om deze bede voor de troon neer te leggen, dan is de vergeving reeds in enigermate geschonken. Zodra de ziel in het geloof vraagt ontvangt zij ook in het geloof de kracht, om in het geloof te pleiten, en het geloof brengt het genadig antwoord ter neder. Hoe treffend was dit in de zaak van Jesaja! Hoofdst. 6: 5-7, en met Daniël! Hoofdst. 9: 20-23. Als de Heere dus in de tekst zegt: "Wat zal Ik u doen o Efraïm ?" Dan zegt Hij tevens: Doe uw mond wijd open, en Ik zal hem vervullen." Maak uw verzoeken diep en wijd, "eis beneden in de diepte, en boven uit de hoogte." (Jes. 7: 11) en zeg Mij, wat u nodig hebt!

Nu, mijn vrienden! Neem dit aan tot uw troost. Ik kan dit, door de vrijmachtige ontferming van Jehovah, met zekerheid bepalen; ik vertrouw dat ik van hetgeen ik daar zei, iets op een geestelijke en bevindelijke wijze ondervonden heb. Als de Heere uw ziel beweldadigd met een zoete toegang tot Zijn genadetroon, o, laat die tijd niet ongebruikt voorbijgaan. Wat zouden wij wel van de schipper denken, die, zo spoedig mogelijk de haven van zijn bestemming moest bereiken, met goede wind en gunstig tij zijn anker niet lichtte, of slechts een klein zeiltje ophees, en zo niet zijn meeste voordeel met dat gunstig tij en die goede wind zocht te krijgen? Nu, zulk een gunstige gelegenheid biedt zich soms aan onze zielen aan. Het koeltje van genade waait de ziel aan, en de vloed van geloof verheft zich: en zullen wij, bij zulke zeldzaam voorkomende gelegenheden, niet het meeste voordeel er mee zoeken te maken? Wanneer de Heere Zich verwaardigt Zijn oor tot ons te lenen, is het dan geen tijd voor ons, onze begeerten Hem voor te dragen?

Herinner u wat de profeet Eliza tot de Koning van Israël zei, toen die zijn pijlen driemaal tegen de aarde sloeg, en toen stil stond. De man Gods werd zeer toornig op hem, en zei: "gij zoudt vijf of zesmaal geslagen hebben, dan zoudt gij de Syriërs tot verdoen toe geslagen hebben, doch nu zult gij de Syriërs driemaal slaan." (2 Kon. 13: 19.) Had hij doorgegaan met zijn pijlen tegen de aarde te slaan, hij zou een volle zegepraal verworven hebben. Daarom werd de profeet toornig op hem, toen hij stil stond.

Zo is het soms ook met ons. Wanneer de Heere ons een kleine toegang tot Hem geeft, dan maken wij daar dat gebruik niet van wat Hij wel van ons verlangt. De satan werpt zijn vurige schichten in ons hart; een wereldse omstandigheid verbijstert ons gemoed; een vuile verbeelding verheft zich in ons binnenste, en in plaats van de duivel weerstand te bieden, opdat hij van ons zou vlieden, geven wij aan hem toe; en ziet, de schone gelegenheid is voorbij gegaan, het zoete ogenblik is verloren, en er kunnen maanden voorbij gaan voor dat wij weer tot oren van de Koning toegelaten worden.

Het zal daarom onze wijsheid en genade zijn, dat, wanneer de koelte waait en de vloed mee is, alle zeilen bij te zetten, om zover het mogelijk is te vorderen op de reis naar de haven van eeuwige rust en vrede.

2. Maar laat ons voortgaan. Wanneer de Heere tot de ziel zegt: "Wat zal Ik u doen?" Zou dit dan geen bede van de ziel zijn: "***Heere! dat U Zich aan mij wil openbaren?*** Dat U Uw hoogheerlijke Persoon, Uw verzoenend bloed, Uw vrijsprekende gerechtigheid en Uw stervende liefde in mijn hart bekend maakt?" Wanneer de ziel iets van Jezus liefde kent, heeft zij ook behoefte aan de wegneming van de sluier, welke haar gezicht belemmert, opdat zij zonder hindernissen Hem, Die zij lief heeft, zal aanschouwen. Hij, die iets van de schoonheid, dierbaarheid en de heerlijkheid van het Lam Gods gezien heeft, zal ook behoefte hebben aan een nadere, een waardiger, een zoete en een veelvuldiger gemeenschap en openbaring van Zijn genadevolle en gezegende Majesteit. En als dan de ziel bevoorrecht en bekwaam gemaakt wordt, om, voor de troon van de Heere de hoge God te horen zeggen: "Wat zal Ik u doen? Vertel Mij uw grootste en diepste verlangen." Zal er dan geen kinderlijke zucht in de ziel oprijzen, dat Hij Zichzelf aan ons openbare zoals Hij zich niet openbaart aan de wereld? Zou zij niet zeggen: O, dat ik zulk een zoete ontdekking van Uw heerlijke Persoon en zulk een gezegende openbaring van Uw stervende liefde mocht hebben, waardoor ik in de vereniging en gemeenschap met Uw heerlijke Persoon mag delen, en nu en voor eeuwig welgelukzalig zal zijn!

Ik ben er zeker van, dat wanneer de grote Koning het oor aan de ziel leent, dan zal zij behoefte gevoelen om de Koning in Zijn schoonheid te zien. Wanneer de ziel een toegang tot Jezus verleent wordt, dan zal zij zeggen: "Heere Jezus! Ontdek Uzelf aan mij, opdat ik U in al Uw schoonheid, beminnelijkheid en dierbaarheid mag aanschouwen".

3. Maar de Koning is niet moe geworden door te horen, en Zijn almachtig oor is niet zwaar geworden door te luisteren naar de vele beden en smekingen, die bij zulk een gelegenheid worden ingediend. Hij houdt nog wat aan met te zeggen: "Wat zal Ik u doen?" Als wij dan ook, onder de inwendige leiding, onderwijzing en besturing van de Heilige Geest, tot het gehoor van de Koning worden toegelaten, zal één bede van dat lange verzoekschrift ongetwijfeld deze zijn: "***Maak door Uw ontferming mijn geweten teer in Uw vrees***". Als het geweten teer is, dan zullen wij angstig zijn om tegen Hem te zondigen. Wij zullen verlangen Hem te behagen, wij zullen wensen Zijn beeld gelijkvormig te zijn en Zijn gelijkenis op ons gestempeld te hebben, wij zullen ons van alles, dat Hij haat, willen afwenden, en dat Hij bemint willen aankleven.
Als de Heere ons daarom tot Zich doet naderen, en vraagt: "Wat zal ik u doen?" dan zal de ziel antwoorden: "Heere! maak mijn geweten teer en mijn hart week; dat Uw vreze steeds mijn beoefening zij. Laat mij niet blind zijn voor het kwade en slechte van de zonden, en voor de beminnelijkheid en waardigheid van de heiligmaking. Doe mij de strikken, die de satan voor mijn voeten spreidt, goed zien, en dat ik door Uw barmhartigheid en genade, ze zorgvuldig vermijdt. Bewaar mij voor iets te doen dat U mishaagt, en laat mijn gedrag, mijn wandel en omgang voor U en de mensen zo ingericht zijn, dat het U welbehagelijk zij".
Ik ben er ten volle van overtuigd, dat, wanneer de Heere de ziele vraagt: "Wat zal Ik u doen?" dan zal de bede, om een teer geweten een van de eerste begeerten zijn, die zij aan Hem voordraagt. Was dit ook de bede van Jabes niet? en de Heere heeft het nodig geacht, dat tot onze onderrichting te beschrijven: "indien Gij mij rijkelijk zegenen, en mijn landpaal vermeerderen zult, en Uw hand met mij zijn zal, en met het kwade alzo maakt, dat het mij niet smarte!" En was het ook hierin niet, dat "God liet komen wat hij begeerde?"

4. Verder als de Heere tot de ziel zegt: "Wat zal Ik doen?" zal het antwoord zijn: "***Heere geef dat ik gemeenschap met U mag oefenen***. Dat ik weet, wat het is met U te spreken en te wandelen, als een man met zijn vriend; dat mijn ziel, als het ware, tot U omhoog stijgt, om een heilig verkeer met U te genieten, opdat zij weet wat het is, in een zoete en hemelse gemeenschap met de Koning der koningen te verkeren."
Welke onderhandeling is met deze te vergelijken? Wij gaan de wereld in, en wat geeft ons de onderhandeling en de omgang met haar? Het maakt het geweten angstig, het hart verhard, het bezoedelt het gemoed en vervult ons met alles, wat zinnelijk en vleselijk is. Wij gaan onder de dode belijders, en wat geeft ons de omgang met hen? Zij doet ons opzwellen in hoogmoed en verwaandheid, en zendt ons dor en onvruchtbaar heen. Ga maar onder de kinderen van God, en wat vindt u in de omgang met hen? Ach! vaak lichtvaardigheid en beuzelingen. Ik zeg niet, dat u dit altijd bevinden zult want soms kunnen zij ons tot licht en leven, kracht en sterkte en vertroosting zijn, maar dikwijls slaan ons de liefste vrienden wonden. Dezen kwetsen ons gemoed, en genen delen hun vleselijkheid en dodigheid ons mee.
Maar wat hebben wij, als wij bekwaam gemaakt worden met Hem te onderhandelen, van de Heere te verwachten? Enige gelijkvormigheid aan Zijn beeld, enige kracht uit Zijn tegenwoordigheid, enige mededeling van licht en leven van Dien, in Wie alleen

alle licht en leven eeuwig woont. En als uw ziel iets weet van dat uitgaan uit de wereld, en zoals de Heere zegt: "Gaat heen, Mijn volk! ga in uw binnenste kamers, en sluit de deuren naar u toe;" als u bij bevinding die roepstem van de Heere verstaat, en weet wat het is de deur gesloten hebbende, het hart voor Hem uit te storten, dan zult u het mij ook zeker toestemmen, dat vijf minuten gemeenschapsoefening met de Heere van leven en heerlijkheid, aangenamer en voordeliger zijn, dan uren achtereen met de heiligste en hoogstbegenadigste van Zijn kinderen te onderhandelen.

5. Opnieuw, - want wij zijn de lijst van onze beden nog niet ten einde, - als de Heere zegt: "Wat zal Ik u doen?" dan zal het antwoord zijn*: "**Heere! breek elke strik, die aan mijn ziel gespannen wordt!*** Verlos mij van iedere verzoeking, die mijn zo makkelijk afzwervende voet gelegd wordt. Verbreek al de afgoden, die zich tussen U en mij verheffen. Neem alle onoprechtheid, geveinsdheid en bijgeloof weg. Reinig en ontledig mij van alle eigengerechtigheid, en van de hatelijke heerschappij van alles, dat U naar kroon en scepter steekt."
En denkt niet, dat het de Heere niet welbehagelijk zou zijn, als wij Hem vragen, deze dingen in ons en voor ons te doen. Zulke en dergelijke verlangens doet de ziel niet dan door de werking van Hem, die ze ook denkt te beantwoorden. Hij ontsteekt Zelf eerst dat verlangen, dat Hij wil vervullen, en daarom kan het Hem niet vertoornen, als wij datgene van Hem vragen, wat Hij ons zo graag geeft. Het geroep van de nederige is Hem aangenaam. En wanneer wij enigermate in gemeenschap met de Heere verkeren, dan onttroont Hij deze afgoden, verbreekt de strikken, doet de verzoekingen ontkomen, maakt ons oprecht en nederig voor Hem, en reinigt ons van die allerellendigste geveinsdheid, waar onze harten zo vol van zijn en hiervan overvloeien.

6. Als de Heere opnieuw vraagt: "wat zal Ik u doen?" dan zal een ander verzoek zijn: "***Dat ik het leem, en Gij de Pottenbakker mocht zijn***. Dat ik op een gevoelige en bevindelijke wijze het werk van Uw handen mag wezen. Dat ik Uw wil mag weten en doen. Dat ik enigermate Uw beeld gelijkvormig worde, en Uwe genadige vingeren in mij het willen en het werken, naar Uw vrijmachtig welbehagen, moge werken; opdat ik zo mag weten en gevoelen dat ik een vat der barmhartigheid ben, bekwaam tot gebruik door de Heere."
Als de mens daartoe gebracht is, dan ontvangt de inwendige hoogmoed de doodsteek, de vrije wil geeft de geest, mensenwerk en oefening feilen als nietige beuzeling en de ziel ligt zonder enige hulp of kracht voor de Heere. En totdat de vrije wil, eigengerechtigheid, menselijke vermogens en verdiensten zijn opgedroogd en verwelkt, totdat zij de geest hebben gegeven, kunnen zij nooit tot die plek komen, waar wij het leem en God de Pottenbakker is. Of kan het leem zichzelf tot een vat formeren? Kan het zichzelf fatsoen en gedaante geven? Kan het zichzelf van de plaats begeven en een vat worden, hetzij tot gebruik of tot sieraad? Immers, nee. Nu, even zomin kunnen wij onszelf tot heerlijkheid geschikt maken, of ons als vaten tot eer bereiden. Als de Heere ons deze gewaarwording in onze ziel geeft, ons zoetste voorrecht, ons lievelingsgenot is, leem te wezen. De vrije wil, eigengerechtigheid, menselijke wijsheid en vermogens geven wij graag aan de Farizeeën en zeggen: "henen uit! henen uit!" - laten zij er hun voordeel mee doen.
Maar wanneer de Heere onze zielen tot Hem doet naderen, en ons in nederigheid en verbrokenheid voor Zijn troon doet kruipen, dan voelen wij dat wij niets zijn als Hij het ons niet maakt, dat wij niets hebben dat Hij ons niet geeft, dat wij geen goeds hebben, als Hij het niet in ons werkt, en dat wij geen werking in ons bevinden, als Hij

het niet in ons en voor ons doet. Hier te zijn en hier te liggen, is het leem te zijn. En gewaar te worden, dat de Heere heilige verlangens, vurige verzuchtingen, verborgen uitroepen en daden van geloof, hoop en liefde in ons werkt, en ze gevoelen dat Hij dit alles uit vrije genade geeft en werkt, en dat Hij dat alleen in en voor ons werkt, dat is Hem als de Pottenbakker te bevinden. Dit is gebracht te zijn tot de aangenaamste, de zaligste, maar ook tevens de vernederendste plek, waarop de ziel komen kan.
Er zijn hier misschien sommigen aanwezig die naar de Hemel denken te gaan door vleselijke Godsvrucht, aangeboren heiligheid, eigen krachtsinspanning en natuurlijke wijsheid, maar ik verklaar u plechtig, dat u jammerlijk teleurgesteld zult worden. geloof mij, zulk een weg naar de Hemel is enkel misleiding, bedriegerij van de satan, en het broedsel van onze diep onreine en eigengerechtige harten. In de dingen Gods vinden wij geen natuurlijke krachten, of menselijke wijsheid; want wij zijn en hebben niets, dan dat God ons geeft en op een geestelijke wijze in ons werkt.
Daarenboven zal de kennis en bevinding van ‘s mensen ellende, en Gods genade in de mens niet tot het zondigen voeren. Integendeel, het zal hem hemelsgezind, dood voor de wereld, vol liefde tot God en het volk van God maken, waartoe de mens, met al zijn krachten en proberen, nooit komen kan.

7 . "Wat zal Ik u doen, o, Efraïm?" De meesten van Gods kinderen hebben ***een bijzondere behoefte***, die zij vervuld wensen te hebben, of een bijzondere verzoeking waar zij van verlost wensen te zijn. Sommigen van het volk des Heeren zouden, wanneer zij al hun begeerten in één bede de Heere voorstelden, zeggen: "dat de vergeving van mijn zonden aan mijn geweten verzegeld worde." Anderen zouden, hun verlangens in eens samenvattend, gebracht willen zijn in de genietingen van de vrijheid van het Evangelie. Weer anderen, al hun verlangens in een bede tot de troon der genade zendend, zouden tot hun Ontfermer zeggen: "Verlos mij van die bijzondere verzoeking; of spaar mij voor deze of gene bijzondere verdrukking." En nog anderen zouden uit een bijzondere beproeving of benauwdheid gered wensen te worden, die hen bij tijden tot in het stof vernederen.
Wanneer de Heere de ziel maar bekwaam maakt, om voor Hem in het gebed te verschijnen, en om Hem bekend te maken, wat arbeid er in hun harten is, o! dan is het, alsof de Heere zei: "Vrees niet uw toestand aan Mij bekend te maken. Ik weet reeds uw behoeften en verlangens, en Ik heb de macht om te kunnen helpen, en Ik ben bereidwillig om u te helpen, en zal daarom u uw verlangens geven. Wat zal Ik u doen? Zeg het Mij vrij en onbeschroomd, wat moet het wezen?" De Heere bemoedigt en bekwaamt iedereen die Hij zo tot zich trekt, om Hem te vertellen wat hij het meest nodig heeft. En wanneer hij zo tot Hem mag naderen, dan is het gebed reeds half beantwoord. De zegen, waar de ziel behoefte aan heeft, is reeds op weg, en snelt in zijn gang tot de ziel.

Maar welke zielsgestalte is al noodzakelijk, vóórdat wij de Heere de belangrijkste behoeften van onze zielen kunnen bekendmaken?
Voor dat wij hiertoe komen, moeten wij aan alle volmaaktheid een einde gezien hebben. Wij moeten van het zien en steunen op de gerechtigheid van het schepsel afgebracht zijn. Onze sterkte moet in zwakheid, onze wijsheid in dwaasheid en onze kennis in onwetendheid gekeerd zijn. Alles wat wij meenden te zijn, en waarop wij met verwaandheid neerzagen, moet verwelken en aan een nachtgezicht gelijk worden. Hij die op een gevoelige en geestelijke wijze in Jezus wil opstaan, moet in zichzelf neerzinken te midden van de puinhopen van het schepsel. Alle Godsdienst, alle

oefening, alle toevlucht, alle hulp en hoop van het schepsel moeten opgehouden hebben te bestaan, voordat wij in Goddelijke oprechtheid en geestelijke eenvoudigheid voor de Heere kunnen komen, om Hem te smeken, dat Hij in ons datgene wil werken, wat welbehagelijk voor Zijn aangezicht is.
Dit is ook de grote reden, waarom zo weinigen van ons weten te spreken van gebedsverhoringen. Veel Christenen gaan daar al biddend, zuchtend en verlangend jaar uit jaar in heen, zonder dat zij een helder en duidelijk antwoord ontvangen.
Van waar komt dit? Wat is hiervan de oorzaak? - Het is: omdat die gebeden en verlangens halfhartig zijn - dat is, onze harten zijn niet recht voor God. Zij zijn net als Efraïms koek: zij moeten omgekeerd worden; zij komen niet uit het hart. Onze vleselijke Godsdienst is niet ten volle verbroken, niet ondersteboven gekeerd, niet in verwarring gebracht, niet in een bedelaarsgestalte veranderd, niet in een volkomen onvermogendheid vernietigd.
Wij lezen in Gods Woord: "En als zij niet hadden om te betalen" - welk een staat! - "schold hij het hun beiden kwijt. Maar al te veel van Gods volk zijn als de dienstknecht, waarvan wij bij Matthéüs lezen, die tot zijn heer zei: "heer wees lankmoedig over mij, en ik zal u alles betalen." De meesten van Gods kinderen proberen in het eerst een verdrag met hun grote schuldeiser te maken; net als iemand, die in het wereldse achteruit gaat, liever met vijf schellingen in het pond zijn schuldeiser betaalt, dan dat hij bankroet zal gaan.
Maar zolang wij bij God nog een penning op het pond te betalen hebben, blijft de hele rekening voor ons open. Zoals Joseph Hart zegt:

"Gena verheerlijkt zich, in bedelarm te komen.
Verliezen zet de ziel in 't ruime winstgenot;
Wordt op de grote lijst één mijt van u vernomen,
Gij hoeft geen volle gunst, geen kwijtschelding van God."

Maar velen van Gods kinderen, die dit nooit ondervonden hebben, vrezen tot deze plaats te komen. Zij zijn net als een zo vaak achteruitgaande winkelier, die zijn zaken niet eens goed onder ogen durft te zien. Hij wil maar geld tegen een overgrote rente lenen, pand geven, of iets anders doen, om zijn afnemend krediet hoog te houden. Maar uiteindelijk stort hij in een tienmaal zo grote nederlaag, dan wanneer hij zich direct had overgegeven. Zo is het ook met sommige levendgemaakte zielen. Ze willen hun niets waardig krediet steeds ondersteunen, door van anderen goede denkbeelden en gevoelens te ontlenen. Zij doen beloften, nemen besluiten en voornemens, en nemen elke oefening en aanslag te baat om toch maar die lelijke bedelaarsgestalte te ontlopen. Maar vroeger of later komen al die verbintenissen terug en zij zijn allen verbroken en geschonden. God kan hen niet aannémen, tenzij zij als in het eerst, als geheel verdorven, onvermogend, en volkomen hulp- en radeloos voor Hem verschijnen. En worden zij hier gebracht, dan hebben zij een geheel ontslag te wachten, de schuld is betaald, en wanneer de Heere Jezus zijn stervende liefde aan hun zielen openbaart, dan delen zij in de genieting van een volle kwijtschelding.
Het is even zo in de genade als in de natuur: niets te hebben, bedelarm te zijn, van de gaven van anderen te leven, dat doet de marszeilen van onze hoogmoed strijken. Niets in ons te hebben om er op te steunen en te vertrouwen, laat de ziel slechts een schrede van de hel te zijn. Alles in ons te slechten, af te breken en te vernielen, is de muren omver te rukken, die ons beveiligen van niet in de diepte neer te storten.
Maar het is de waarheid; voordat al het eigen niet is onttroond, voordat alle gerechtigheid, krachten, oefeningen en Godsvrucht van het schepsel niet tot is vernietigd, kunnen wij niet gaan in de kracht, de gelukzaligheid en wezenlijkheid van

Christus Koninkrijk. Wij zijn met onze versierselen niet bevoegd, om een gast aan de bruiloftstafel van het Avondmaal des Lams te zijn. Wij zullen ons nooit tot de schatten van vergevende liefde begeven, of een verlangende blik op de rijkdom van het bloed der verzoening werpen, en de heerlijkheid en de schoonheid van een vrijsprekende gerechtigheid gevoelen, of die afgod van onze natuurlijke Godsdienst moet van zijn plaats gerukt en vermorzeld zijn. Wij kunnen, vol verwaandheid en ingenomen als wij zijn van nature met onszelf, Jezus in de hof Gethsémané niet volgen, noch het lijden, het kermen, de folteringen en het bebloede lichaam van Gods Zoon met de ogen van het geloof zien. Ook zullen wij de wonderlijke verborgenheid van de Immanuël, de GOD-MENS, die aan het kruis leed en stierf, niet aan de voet van de staak heilbegerig omhelzen.
Zolang wij onze ogen gevestigd houden op onze Farizeese Godsdienst, onze vleselijke en eigen Godsvrucht en oefeningen, hebben wij geen ogen om Jezus te zien, noch oren om Zijn stem te horen. Want wij zijn over het algemeen zo met ons zelf ingenomen, dat de Koning der koningen voor ons geen beminnelijkheid heeft. Wij vinden Hem slechts een wortel uit een dorre aarde, en daar is geen gedaante noch heerlijkheid aan Hem dat wij Hem zouden begeren."
Maar wanneer wij een gezicht krijgen van onze - zal ik zeggen - lelijkheid, van de verbastering, ontaarding en afzichtelijkste werkingen van onszelf, dan zien wij ook, hoe onmogelijk het is, dat wij met onszelf voor de Heere kunnen bestaan. En wanneer wij de vernielde en rampzalig bedorven toestand van onszelf voelen, dan beginnen wij ook gewaar te worden, welk een heerlijke zaligheid overeenkomstig de raad en het voornemen Gods is vervuld geworden. Wij zien dan, hoe de Heere van leven en heerlijkheid van de Hemel is neergedaald, opdat Hij ellendigen, die nooit tot Hem konden opklimmen, zaligen zou; hoe Hij vergeving schenkt aan doodschuldigen, die geen gerechtigheid van zichzelf bezitten, en schatten van Zijn stervende liefde en opgestane heerlijkheid opende voor hen, die buiten Hem geheel verloren en verwerpelijk zijn.
Als dit aan de ziel ontdekt wordt, dan omhelst het geloof het als de grote verborgenheid der Godzaligheid. De hoop werpt hier haar anker uit, "gaat tot het binnenste van het voorhangsel," en de liefde gaat uit tot Jezus, en omhelst Hem met toegenegen armen, om zulk een stervende liefde, die de Zoon van God aan het kruis van Golgotha ten toon spreidde. Deze bevinding stelt de zondaar op zijn rechte plaats. Zij vernedert hem in zijn gewaarwordingen, brengt zijn ziel ten onder en verbreekt het tot niets. Maar ook verhoogt zij de Heere Jezus in Zijn genegenheden en Hij wordt in zijn geweten geopenbaard als zijn "alles in allen."
Nu verlangt hij niet anders dan met Hem te leven, en hij wenst met Hem in alles te sterven, en gevoelt de kracht van de woorden van de Geest, door Paulus beschreven: "Hetzij, dat wij leven wij leven de Heere; hetzij dat wij sterven, wij sterven den Heere. Hetzij dan dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn des Heeren." Rom. 14: 8.

Sta mij nu nog toe om, het gebed samenvattend, ***de twee volgende grote waarheden voor te stellen***, en dat de Heere naar Zijn grote barmhartigheid deze waarheden aan ons geweten toepasse en verzegele.
Er zijn in de school van Jezus Christus voornamelijk twee grote lessen te leren, en alle Goddelijke onderwijzingen kunnen daaronder geteld en gerekend worden.
De één is, door de onderwijzing van de Heilige Geest te leren, *wat wij van nature zijn*. Dat is te zien en te gevoelen het volledige verderf en algehele ellendigheid van ons eigen ik, en de volkomen bedelaarsgestalte, de zwakheid en de hulpeloosheid van het schepsel in de dingen Gods. Dit is de eerste grote les van de Goddelijke onderwijzing.

En deze les hebben wij dag aan dag te bestuderen. Het is hiermee: "regel op regel, regel op regel, hier een weinig en daar een weinig." Dit gedeelte van de Goddelijke onderwijzing hebben wij bijna dagelijks door te gaan, en soms in zeer pijnlijke diepten neer te zinken onder een besef van onze verdorven natuur.
En de andere grote les van Goddelijke onderwijzing is *"den enigen waren God te kennen en Jezus Christus, dien Hij gezonden heeft."* Te weten wie en wat Jezus is, en de kracht van Zijn verzoenend bloed te kennen tot reiniging van het schuldig geweten; de uitgebreidheid van Zijn rechtvaardigende gerechtigheid, om van alle zonden vrijgesproken en ontslagen te worden; de verborgenheid van Zijn stervende liefde, om de hardheid van het hart te verbreken, en een liefde te werken tot Hem; en door de ogen van geloof Zijn heilig wandelend en lijdend beeld te aanschouwen om Hem enigszins gelijkvormig te zijn en in ons Zijn beeld te bevinden.
Door deze twee gedeelten van de Goddelijke onderwijzing, maakt en houdt de Heilige Geest de kinderen Gods nederig. En al de onderscheiden bedelingen van Gods voorzienigheid, hetzij beproevingen, verzoekingen of verlossingen, alles wat wij, hetzij in het natuurlijke, hetzij in het geestelijke, hebben door te gaan; in een woord, de hele loop van de omstandigheden, waardoor een kind van God zich ziet omringd, zijn allen daartoe ingericht, dat zij hem leiden zouden, hetzij tot een diepe kennis van zichzelf, of tot een uitgebreidere kennis van Christus. Zij zijn bedoeld om hem, onder welke leiding van God ook, te vernederen, opdat de Heere van leven en heerlijkheid verhoogd zou worden. Dit brengt ook mee, dat de ziel "alle dingen zullen mede werken ten goede." Iedere gebeurtenis in Gods voorzienigheid, en al de bedelingen van Zijn genade zijn gericht op en eindigen tot eeuwige heerlijkheid van de Drieëenige God.
Ik herhaal het, al de bedelingen en onderwijzingen van de Geest gaan volgens deze regel en strekken tot het genoemde doel. En elke onderwijzing - wat wij daar ook onder verstaan willen, - en elke bevinding, - of wat wij ook voor bevinding houden mogen - die aan deze regel en aan dit doel niet beantwoordt, - ons met beschaamdheid van aangezicht in het stof te vernederen, en tegelijk de Heere van leven en heerlijkheid te verhogen, om Hem met de lof en de eer van de hele zaligheid te bekronen - ik zeg: elke bevinding of ingebeelde bevinding (want daar is zoveel ingebeelde bevinding in de Kerk) die hier niet aan beantwoordt, vloeit niet voort uit de alleen zaligmakende onderwijzing van God de Heilige Geest in het hart. Want zijn verbondsbediening is, het uit Christus te nemen en aan de ziel bekend te maken, opdat Christus zou verheerlijkt worden.
Zie hier dan het doel van al de bedelingen, leidingen, besturingen en onderwijzingen van de dierbare Geest. Zij zullen eindigen in de vertroosting, zaligheid en eeuwige vreugde van al de verlosten, en tot verheerlijking van Jehovah, Die, als Vader en Zoon en Heilige Geest, waardig is te ontvangen, alle aanbidding, eer, kracht, prijs, dankzegging en heerlijkheid, beide nu en in alle eeuwigheid! AMEN.

5. GODS HANDELWIJZE MET MACHTIGEN EN RIJKEN, NEDERIGEN EN HONGERIGEN.

Leerrede over Lukas 1:52, 53.
"Hij heeft machtigen van de tronen afgetrokken, en nederigen heeft Hij verhoogd. Hongerigen heeft Hij met goederen vervuld; en rijken heeft hij ledig weggezonden."

Het is een dikwijls besproken vraag, of het behoorlijk en recht is een zekere vaste *standaard met kentekenen van de bevinding* op te richten. Er zijn die van geen éénvormige standaard in de bevinding willen weten. Tegenover deze zijn er, die beweren dat er niet alleen zo'n onafwijkbare standaard noodzakelijk is, maar zelfs dat zonder deze alles verwarring is.
Wat mij aangaat, ik kan er voor geen ogenblik aan twijfelen, dat er een standaard opgericht moet worden, want zonder die zouden wij geen onderscheid kunnen maken tussen het kostelijke en het snode, en geen regel bezitten om *de levend gemaakten* te meten. Zonder dezelve zijn de levenden en de doden, de kinderen, jongelingen en vaders in Christus een mengeling van verwarring voor ons. Daarbij, als ik mijzelf enige vragen stel dan blijft er voor mij geen twijfel over, of het behoorlijk is, een standaard op te richten.
En zijn er in ons midden, die dit niet met mij eens zijn, dan zou ik dezen willen vragen of een mens zalig kan worden zonder het geloof?
U zegt: "nee!" Welnu, dan is immers het geloof een standaard.
Kan een zondaar behouden worden zonder bekering ?
Immers nee.
Nu, is dan de bekering geen standaard?
Zou er geen inwendig onderscheid zijn tussen de levenden en de doden? Dan moet dat inwendig onderscheid de scheidslijn zijn. Als wij dan de kracht der levende Godzaligheid niet willen verloochenen, dan zijn wij gehouden, om deze te toetsen aan een standaard. Maar nu komt de grote zwarigheid van mijn gemoed. Die is: wat moet deze standaard zijn? Hoe hoog of hoe laag moet die gesteld worden?
De veiligste weg, dien wij hier bewandelen kunnen, is naar mijn zienswijze, deze zo *hoog* te plaatsen, dat geen huichelaar noch bedrieger hem kan bereiken; en zo *laag,* dat die niemand van Gods arme kinderen buitensluit.
Nu, als wij Gods Woord inzien, kunnen wij zo'n standaard vinden. Wij vinden daar een standaard opgesteld die twee tegenover elkaar staande uitersten heeft. Een standaard voor de diepte en een voor de hoogte. Toch is geen dezer uitersten zo laag, of zo hoog dat zich een van de wedergeborenen hier zou kunnen stoten. Aan de ene kant, wordt die standaard gemerkt met in armoede, hulpeloosheid, bedelarij, onvermogen en een gehele tekortkoming. Zodat de bevinding die niet daalt in de standaard tot het gevoel van schuld, armoede, vuilheid, naaktheid, hulpeloosheid, veroordeling en verfoeiing van zichzelf, - hetwelk allemaal op de bodem van ieder geestelijk onderwezen hart ligt, - ten enenmale niets waard is. Een standaard die deze onderwijzingen van de Geest niet meet, moet geheel onwaard zijn.
Wederom, indien wij een standaard hebben, die de wezenlijke dingen der zaligheid kan omvatten, dan moet hij ook hoog genoeg zijn voor de openbaringen van oneindige barmhartigheid en liefde, voor de getuigenissen van God aan de ziel, voor de bezoeken van Zijn tegenwoordigheid, en de genietingen van Zijn Koninkrijk

opgericht in het hart. Beide deze uitersten zijn buiten aller bereik, behalve van de wedergeborenen.
Maar nu komen wij tot een andere vraag: *is er ook een bepaalde weg aan te wijzen, waarlangs de ziel tot die diepte of hoogte gebracht wordt? Is het ook noodzakelijk, dat men zo ver of iets verder, in die waarheden gevorderd moet zijn?* Wat dit betreft, verklaar ik ronduit, dat ik zodanige weg of maat niet vinden kan. De vraag bij mij is niet *de weg* langs welke, maar *de plaats* op welke de reiziger aankomt. In de barre wildernis was voor de kinderen Israëls geen spoor of weg te vinden, en evenwel "leidde de Heere hen op een rechte weg, om te gaan tot een stad ter woning".
Ook komt het er niet zo zeer opaan, of een mens drie dagen, drie maanden, drie jaren of dertig jaren geleerd heeft, dat hij een arm, een nooddruftig, een onvermogend, een hulpeloos, een schuldig en een Goddeloos zondaar is. Maar wèl of hij het waarlijk en krachtdadig, door de onderwijzingen van God de Heilige Geest in zijn ziel zo bevonden heeft. Daarbij wordt er niet gevraagd, of hij drie weken, drie jaren, of dertig jaren lang de barmhartigheid en liefde Gods, in het aangezicht van Jezus Christus heeft leren kennen, maar wèl, of hij dat in waarheid door Goddelijke openbaringen is gewaar geworden. De stokbewaarder te Filippi schijnt in drie minuten meer geleerd te hebben, beide van veroordeling en barmhartigheid, dan velen van ons in drie, ja in dertig jaar vorderen. "Eén dag is bij den Heere als duizend jaren, en duizend jaren als één dag." Bij het Enig, Oneindig; Eeuwig HEDEN GODS is geen merkteken van tijd aanwezig.

De voornaamste standaard, opgericht in Gods Woord, is niet een standaard van plaats of tijd, maar van ***gemoedsgesteldheid en karakter.*** Laat ik mij nader verklaren.
Er worden zekere hoedanigheden aan personen toegeschreven, waardoor zij kenbaar worden vaten der barmhartigheid te zijn. Aan de andere kant, vinden wij zekere menselijke hoedanigheden voorgesteld als voorwerpen des toorns.
Bijvoorbeeld: de arme en nooddruftige, de uitgeworpenen, de verbrokenen des harten, de vermoeden en belasten, de hongerigen en dorstigen, de verlorenen en bedorvenen, zondaars zonder hulp, zonder hoop, zonder wijsheid en zonder vermogen; - aan zulken zie ik, in Gods Woord, beloften, nodigingen en bemoedigingen toegezegd. Daarentegen de hovaardigen en hooggevoelenden, de vrolijken en verheugden, de gerusten in Sion, zij die de dag des kwaads verre stellen, die op hun eigen droesem zitten, die zichzelf met welriekende olie zalven, en zij die geen droefheid gevoelen over de verbrekingen van Jozef - aan dezen en dergelijke zie ik een verschrikkelijk oordeel aangekondigd.
Zo heb ik dan ook volgens de onfeilbare getuigenis des Geestes, niet met personen, maar wel met hun kenmerken te handelen. Bijgevolg moet de standaard die ik heb op te richten, niets dan kentekens betreffen.
In de tekst, dien ik u voorlas, vinden wij twee tegenover elkaar staande kenmerkende personen, en wel:

1. *Zij,* die door God genaamd worden *machtigen,* van wie gezegd wordt: *"Hij heeft ze van de tronen afgetrokken;"* en *"rijken,"* die gezegd worden *"ledig te zijn weggezonden."*
2. Vinden wij hier *"nederigen* en hongerigen," die de Heere verhoogt en *"met goederen vervult. "*

I.

Zij, die door God genaamd worden *machtigen,* van wie gezegd wordt: *"Hij heeft ze van de tronen afgetrokken;*" en *"rijken,"* die gezegd worden *"ledig te zijn weggezonden."*

De *machtigen* en *rijken zijn* blijkbaar dezelfde karakters, uit verschillende oogpunten beschouwd; en de *nederigen* en hon*gerigen zijn* ook dezelfde, doch op verschillende standplaatsen beschouwd.

Kom, volg mij met uw aandacht, als ik, met de hulp en de zegen des Heeren, u deze avond de zo even genoemde twee onderscheiden en tegenover elkaar staande kenmerken zoek te ontvouwen, en u hun onderscheiden uiteinde zal trachten aan te tonen.

1. Laat ons beginnen met de *"machtigen",* die de Heere van de tronen afgetrokken heeft, en er nog bij voortduring afstoot.

De "machtigen" waar hier van gesproken wordt, kunnen wij in twee zeer onderscheiden klassen verdelen.

Vooreerst schijnt, deze uitdrukking, als wij ze beschouwen ten opzichte van haar die ze uitsprak, namelijk de maagd Maria, vooral gebezigd te zijn in die zin van de groten en edelen in Israël, welke de Heere van hun tronen van hoogmoed en waardigheid afgetrokken had. Deze allen werden door Hem voorbij gegaan, terwijl Hij haar, een arme en verachte maagd de eer gaf, de beloofde Verlosser te baren. En zo kunnen wij deze uitdrukking toepassen op alle machtige belijders van de Godsdienst, die zichzelf Gods gunst waardig keuren, en zich verhovaardigen op een vermeend bezit, van iets in zichzelf, dat God met welgevallen gadeslaat.

Maar het kan, ten tweede, ook aanwijzen de onvernederde macht in de harten van velen van Gods volk. Alle machtigen zullen van de tronen afgetrokken worden; "want de dag des HEEREN der heirscharen zal zijn tegen de hovaardigen en hogen, en tegen alle verhevenen, opdat zij vernederd worden." (Jes. 2: 12.) De hoogheid der mensen - het zij geestelijker- of vleselijker wijze - zal gebogen, en de hoogmoed der mannen, - uitverkorenen of niet uitverkorenen, - zal vernederd worden, en de HEERE alleen zal in die dag verheven zijn" Echter met dit verbazend onderscheid, dat dezen op een bevindelijke wijze in barmhartigheid en liefde, maar genen voor eeuwig en in gramschap zullen vernederd worden.

Deze zelfde aanmerking is ook van toepassing op het andere kenteken in het tweede vers van onze tekst, als "rijken" beschreven. Daar zijn er, die rijk zijn in eigengerechtigheid en een verwaand vertrouwen, welken de Heere nooit tot de laagste graad van armoede vernederd heeft. Ook zijn er onder Gods wedergeboren volk, die nooit gans verbroken zijn, tot de diepste zielsarmoede. Beiden worden ledig weggezonden; de eene, omdat hij nooit een greintje van het zuiver goud des Heeren ontving, en de andere, omdat hij in deze Laodiceese staat, nooit een vriendelijke aanblik van de Heere in zijn hart ontwaarde, opdat hij waarlijk rijk zou wezen.

Ik zal in de behandeling van de "machtigen" en "rijken"

- eerst pogen aan te tonen, wie zij zijn, die *in de volstrekte zin* door God worden vernederd en ledig weggezonden, in de weg Zijner gramschap en geduchte wraak;
- ten tweeden, aan te wijzen hen, die slechts *gedeeltelijk en enigszins* dat kenmerk vertonen, en daarom in genade en ontferming van God worden vernederd en ledig weggezonden. Dit zal ons een nauwkeuriger meetsnoer en een vastere bepaling doen zien, dan wanneer wij de machtigen en rijken onder de onbekeerden alleen

overwegen, en zo de inwendige bedelingen van God, niet zowel als de uitwendige aantonen.

Laat ons dan een blik werpen op de *machtigen,* die een grote menigte van naamchristenen aanwijzen. Dewijl de maagd Maria met die geestelijke zegening beweldadigd was, de moeder van de lang beloofde Messias te zijn, had zij ongetwijfeld het oog niet zo zeer op de machtigen dezer wereld, als wel op de machtigen in een Godsdienstige zin. De machtigen zijn daarom niet noodzakelijk de koningen en prinsen, maar de sterken, de wijzen, de rechtvaardigen, de op zichzelf vertrouwenden, de niet ontbloten, de onvernederden, de niet uitgeledigden, de niet uitgeschudden. Het zijn diegenen, welke nooit de krachtvolle hand van God in hun hart gevoeld hebben. Die sterk zijn in eigengerechtigheid, in Godsdienstig eigen, in belijdend eigen, in onontdekt, verhard eigen zelf. Hun ogen puilen uit van vet, hun hart is harder dan het stuk van een onderaardse molensteen, en hun tong doorwandelt de ganse aarde. Hun harten zijn nooit door de zware arbeid neergevallen; nooit verfoeiden zij zichzelf in stof en as; de alsem en gal der zonden is hun nooit bitter geworden; zij waren nooit zuchtende door en onder het gevoel van zwakheid, hulpeloosheid, schuld en slavernij; zonde en verzoeking, twijfelingen en vrezen. De plagen van een snood en monsterachtig hart ondermijnden nooit hun krachten, noch vernederden hen in het stof des doods.

Nu, van deze machtigen wordt gezegd, dat zij *tronen* hebben. "Hij heeft machtigen van de *tronen* afgetrokken." Het woord *troon* schijnt onderscheiden betekenissen te hebben.

(1) Er is vooreerst, het denkbeeld van *valse rust* en *gemak* aan te hechten. Een zittende houding geeft stilte en rust te kennen. Het toont aan, dat er niets is te werken en te tobben; ook stelt het ons een staat van luiheid voor. Zo zijn ook deze machtigen, hoewel van sommigen, ten onrechte, "een bevestigd Christendom," genoemd. Dat is niet bevestigd *in* een besef van hun eigen ellendigheid en Gods barmhartigheid, van hun eigen hulpeloosheid en Christus' sterkte, van hun eigen dwaasheid en de wijsheid van Gods Geest. Maar zij zijn neergezet in de bevestiging van een dorre leer. Zij zitten niet aan Christus' voeten neer. Ook hebben zij geen plaats naast de prinsen Zijns volks, die uit de drek verhoogd zijn. Maar zij hebben zich op hun gemak in de stoel van vleselijke gerustheid neergezet. Hun boos en allerafschuwelijkst hart plaagt hen nimmer, omdat zij geen strijd tussen vlees en geest in hun binnenste hebben. De satan verontrust hen niet, omdat zij gehoorzaam zijn bedriegerij opvolgen. De wereld haat hen niet, omdat zij het met de wereld eens zijn. En God kastijdt hen niet, omdat Hij de roede alleen voor Zijn kinderen gebruikt.

(2) Ten tweede, is er ook een troon des *gerichts.* Te zitten is de houding van de rechter, en te staan die van een misdadiger. Deze machtigen nu verheffen zichzelf tot de rechterstoel, en van daar spreken zij het vonnis der veroordeling uit over allen, die van hen verschillen, maar in het bijzonder over diegenen, welke tot het wedergeborene geslacht Gods behoren. Die zichzelf voor Gods vierschaar veroordelen. Zij zagen zich zelf nooit als doodschuldigen voor die rechtbank gesteld. Hun gerechtshof velde nooit het vonnis over henzelf. Alle kinderen Gods bezitten "den Geest des oordeels en den Geest der uitbranding." Die velt het vonnis eerst over het eigen, "want het oordeel begint eerst van het huis Gods". Het verdervend zwaard begint van Gods heiligdom," (Ezech: 9: 6). "Wanneer wij onszelven oordelen, zo zullen wij niet geoordeeld worden." Maar deze hoge en machtige rechters begonnen nooit waar God begint, maar van het eigen *ik.* En omdat geen inwendig vonnis des doods en der verdoemenis over

zichzelf hun gedachten bezighoudt, hebben zij zoveel ledige tijd over, om op anderen te letten. En daar zij in hun eigen huis van geen rechtsgeding weten, dat hun roepende zou maken: "laat mijn recht voor Uw aangezicht komen," kunnen zij op hun gemak hun naasten en bekenden beoordelen.
En tegen wie is dat vonnis bepaaldelijk gericht? Niet tegen de edelen des lands, want die zitten door hun geboorterecht op dezelfde erestoel. Ook niet tegen de omstanders en toeschouwers, want die zien de zaak belangloos aan; maar tegen de bij zichzelf bevende misdadiger. Deze machtigen dus veroordelen niet de gerusten in Sion, of de ijdele aanschouwer daarvan, maar de arme kinderen Gods, die als radeloze misdadigers zichzelf veroordelen. Hun bevinding veroordelen zij als overdrijving, ja dweperij; hun beproevingen als zichzelf aandoende; hun verzoekingen, eensdeels als gekkigheid anderdeels als bedrog; en hun personen als beroerders van Israël, omkeerders van de waarheid, en mannen van een bittere en kwade geest.

(3) Er is nog een andere troon, en dat is de *troon der spotternij*. O, het gaat zo spoedig van de gerechtstroon tot de troon der spotternij en verachting over! Als het vonnis maar geveld is, dan zal de uitvoering niet achterwege blijven. Om eerst een mens te veroordelen, en daarna dezelve te verachten en te bespotten, zijn twee zeer nauw aan elkander verwante zaken. Wij zien dit in de zaak van de Heere Jezus: eerst veroordeelden zij Hem, en weldra bespogen, verachtten en versmaden zij die Dierbaren.

Maar wij lezen in de tekst, *dat de Heere die machtigen van de tronen afstoot."* En Hij voert deze opperrechtelijke daad op onderscheiden wijzen aan Zijn vijanden uit.
(1) *Soms verlicht Hij de ogen van Zijn volk, zodat zij deze machtigen en al hun leegheid en geveinsdheid door en door beschouwen.*
Wanneer een ziel ten hoogste is afgemat door inwendige verzoekingen, en lang en zwaar geoefend en geplaagd werd met een lichaam der zonde en des doods, wordt zij dikwijls in het heiligdom van Gods tegenwoordigheid ingeleid. Nu, licht ziende in Zijn licht, bemerkt zij met heldere ogen het uiteinde van al zulke machtigen. Zo lezen wij van Asaf in de 73ste Psalm, nadat hij lang gekweld was met hen "die niet in benauwdheid waren als andere mensen," dat hij ook hun wezenlijke staat en verschrikkelijk uiteinde leerde kennen. En door deze inwendige onderwijzingen Gods, worden deze machtigen voor de ogen van zijn ziel van de tronen afgetrokken; zowel van de troon van valse rust, van veroordeling en van spotternij. En dat heeft deze uitwerking: hun eerste troon benijdt hij niet meer, hun tweede troon vreest hij niet, hun derde troon acht hij niet. Hij zag hen reeds vallen terwijl zij nog op gladde plaatsen waren.
Gods kinderen, die verzoekingen en beproevingen hebben door te gaan, dragen schalen en gewichten in hun handen. In deze weegschalen des heiligdoms wegen zij zowel anderen als zichzelf. En het kan niet anders of zij moeten deze sterke, en bij zichzelf verzekerde belijders *te licht* bevinden. Doordat zij hun eigen Godsdienst wegen, zien zij in anderen ook meer op *de hoedanigheid,* dan op de hoeveelheid; en wat zij in zichzelf begeren te vinden, dat zoeken zij ook in anderen. Vandaar bemerken zij spoedig een geheel tekort. Zo trekt de Heere deze machtigen in de consciëntie en het oordeel van Zijn volk op een bevindelijke wijze van hun tronen. Hij neemt de schillen van hun ogen weg, en geeft hun te zien, dat alle Godsdienst die niet in de kracht van God bestaat, in het geheel geen Godsdienst is. Dat waar het geloof is, ook beproevingen en oefeningen des geloofs moeten gekend worden. Dat zij die geen verandering kennen, ook geen vreze Gods bezitten. Dat, waar geen

vernedering is, ook geen geestelijke verhoging zal zijn. Dat zij, die geen vreze des Heeren hebben, van het beginsel der ware wijsheid verstoken zijn. En dat zij, die geen kastijdingen hebben, geen zonen maar bastaarden zijn.

(2) *Maar de Heere trekt deze machtigen ook door kenbare oordelen van hun tronen.*
Dezen vallen in afschuwelijke zonden, en genen in wanhoop. Dezen gaan de wereld in, en anderen vallen in verschrikking. Sommigen verzaken hun belijdenis, en anderen wandelen zo slordig en zorgeloos, dat iedereen hun schande bemerkte. Enige baden zich in de begeerlijkheid der ogen, anderen in de grootsheid des levens nog anderen in de begeerlijkheid des vleses. Zo lijden zij schipbreuk van hun geloof, en vallen plotseling van hun tronen in de kaken van een eeuwige wanhoop. Zo maakt de Heere het aan allen kenbaar, wat het einde is van een Godsdienst, die in trotsheid en vermetelheid bestaat, en Hem niet tot Beginner en Voleinder heeft.

Maar, gelijk ik boven heb aangestipt, daar is een andere, en van deze zeer verschillende klasse van mensen, die in een zekere zin *machtigen* kunnen genoemd worden. En dit betreft dezen onder Gods volk, die voor een tijd met een gelijke inwendige kwaal besmet zijn. "Die met pek omgaat wordt er mee besmet." Zo ook bewijzen sommigen van Gods kinderen, en dat wel bij pijnlijke bevinding, dat "kwade samensprekingen goede zeden bederven." Mogelijk verenigden zij zich met de gerusten in Sion. De Heere laat het een tijdlang toe, dat zij voldaan zijn met hun eigen wegen. Hij spaart Zijn roede. De wereld lacht hen vriendelijk tegen; in de tijdelijke omstandigheden zijn zij voorspoedig; de lichamelijke gezondheid is naar wens; in de familie worden geen moeilijkheden gekend; de beproevingen en moeiten hebben een tijdlang opgehouden, en het schijnt van binnen en van buiten geheel kalm. Nu is het de tijd voor hen, dat zij de Geest van bedrog indrinken als water. Zij slaan zó ver mis, dat zij deze valse vrede voor de verzekering des geloofs aanmerken. Zo bedekken zij zich met de mantel, die niet van Gods Geest is, en voegen zonde tot zonde. Namelijk, de zonde van hovaardigheid tot die van geveinsdheid en huichelarij. Nu schijnen zij bevestigd te zijn in het geloof. En waarom? Omdat de storm enigszins bedaart, en zij enige verlichting genieten. Zij zijn uit de strijd weggeslopen, en dat noemen zij vrede, daar het eigenlijk niets anders dan deserteren is. Vermoeid van de storm, sluipen zij in een kleine haven, en noemen dat het einde van de reis. En de Heere, een verborgen oogmerk hebbende, laat het een korte tijd oogluikende toe, en stoort hen in hun gemak niet.
Kent u zulke tijden niet, mijn vrienden? Heeft uw ziel daar nooit geweest ? Ach, ik moet het met een beschaamd aangezicht belijden, dat ik hier geweest ben, en dat ik hier gedurig aan schuldig sta. Zodra nu de ziel deze betoverende dranken heeft ingedronken, wordt zij een van die machtigen, en bekleedt een troon. Eerst de troon der vleselijke gerustheid en zekerheid, daarna de troon om in het geheim de beproefde en afgematte kinderen Gods te vonnissen en te veroordelen, en eindelijk die van de bedekte bespotting en verachting van alle bevindingen, die niet uitkomen op een onveranderlijke verzekering des geloofs.
Maar voor de rug van deze zotten heeft de Heere een roede beschikt, en ook deze machtigen weet Hij van de tronen af te stoten.
Daartoe zendt Hij soms moeiten in de ziel, of neemt de omheiningen weg, waardoor de sterkte voor de pijlen van de satan openligt. Of, de Heere laat hem met vrezen en beving kampen, óf richt de verborgen zonden in slagorde tegenover hem. Dan eens bezoekt Hij hem in zijn lichaam, of neemt zijn eigendommen van hem weg, of vervult de consciëntie met een verborgen knaging, "De Heere verhoogt, ook vernedert Hij."

Onder deze geweldige en pijnlijke plagen tuimelen deze machtigen van hun tronen; eerst van de troon van zekerheid en gerustheid. Wij lezen in het boek van Job: "God heeft hem neergestoten en geen mens;" en werkelijk stoot Hij hem ook neer. Zijn ganse ingebeeld geloof, hoop en vertrouwen verdwijnen als een droom, en zo valt hij in de diepste zielsdroefheid. Dezelfde hand stoot hem van de troon des gerichts. Hij heeft dan nu ook overvloedig werk in zijn eigen huis, en gelijk Efraïm, "is hij verpletterd met recht." Hij ontdekt zoveel duizend gruwelen en ongerechtigheden in zijn eigen hart, dat hij er niet toe komen kan, om een steen op te nemen, om die op anderen te werpen. Hij moet met bétrekking tot zijn eigen godsdienst beschaamd en met een schaamrood aangezicht staan, zodat hij er niet toe komen kan om zijn medezondaren te veroordelen. Hij heeft nu iets waardigs te doen bij Hem, bij Wie alle daden gewogen worden. Die verborgen verrichting, tussen God en zijn consciëntie doen hem van zijn troon opstaan en als een bevend misdadiger plaats nemen voor de rechterstoel. En hiermee is hij lang reeds afgegleden van de troon der spotternij, een plaats, die hij nooit weer wenst in te nemen. En wat nu de verdere bedeling des Heeren met hem aangaat, die zullen wij, in het bespreken van de verhoging des nederigen, in het tweede deel van onze rede nader overwegen, daar ik mij nu eerst bezig moet houden met het werk van de Heere te beschouwen in het leeg wegzenden van de rijken.

"*Rijken heeft Hij ledig weggezonden."*
Maar wie zijn deze rijken? Wij zagen, dat de machtigen twee onderscheiden klassen mensen voorstelden, te weten: dode machtigen en levende machtigen. Ik geloof dat wij in de uitdrukking *"rijken"* even zo te denken hebben aan *rijken onder de onbekeerden, en rijken onder de wedergeborenen.* Zo wij daarom te dezen aanzien de rijken beschouwen, dan is het duidelijk dat wij hier geen rijken aan tijdelijke goederen ons hebben voor te stellen. De Heere verklaart dit zelf, zeggende: "het is lichter dat een kemel ga door het oog van een naald, dan dat een rijke in het Koninkrijk Gods inga." En evenwel voegt hij er bij: "de dingen die onmogelijk zijn bij de mensen, zijn mogelijk bij God."

(1) Wanneer er dan in de tekst gesproken wordt van "rijken, die de Heere ledig wegzendt," hebben wij te denken aan mensen die rijk zijn in het Godsdienstige, rijk in eigenwaan, rijk in eigengerechtigheid, rijk in een goede dunk over hun Godsdienst, zodat zij op deze dingen zaligheid bouwen. Zij zeggen met de rijke dwaas in het Evangelie: "Ziel, gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren; neemt rust, eet, drink, zijt vrolijk." "De armoede is hun nooit als een wandelaar voorgekomen; noch hun velerlei gebrek als een gewapend man." Hun huizen zijn steeds beveiligd tegen vrees en angsten; hun zielen hebben nooit behoefte gevoeld; zij zijn niet bedelarm, omdat hun voorraad nog niet verteerd is.
Maar hoe komen zij aan die rijkdom? Het is omdat zij nooit een schemering van de ware rijkdom hebben waargenomen. Zij zijn gelijk aan een krankzinnige die stenen en schelpen bijeen vergadert en het voor geld beschouwt. Zo hebben zij geen inwendige bewustheid wat Goddelijke rijkdommen zijn, en daarom weten zij het ook niet, dat alles, wat niet door de Heilige Geest meegedeeld en de ziel ingestort wordt, slechts armoede en gebrek is. Wanneer denkbeelden, gevoelens, leringen, schriftuurteksten, valse waan, gebeden, een goed gedrag en lidmaatschap van de Kerk *de ware rijkdom* konden genoemd worden, dan zijn zij - dat is zeker – schatrijk. Maar als er geen echt goud is, of het moet in het vuur beproefd zijn, en als er geen ware Godsdienst is, ja zelfs niet in haar kleinste delen, dan alleen hetgeen God Zelf

meedeelt, dan mag men met recht al hun rijkdom voor niets dan een hoop slijk en vuilnis houden. Deze zendt de Heere in Zijn ongenoegen "ledig henen."
Dat wil zeggen, Hij voorziet hun ziel nooit met het brood des levens. Met betrekking tot hetgeen zij *rijkdom* noemen, gaan zij *niet* ledig henen. Zij kunnen een klaarder inzicht hebben in de verborgenheden van het Evangelie, een nauwkeuriger uitlegkunde, een meer oordeelkundig inzicht, een enigszins bevredigde consciëntie, een vaster vermeend vertrouwen, een groter verwachting van eigengerechtigheid. De Heere kent hun bedrog en voedt hen met oordeel. Maar ten aanzien van de almachtige en Goddelijke onderwijzingen worden zij ledig weggezonden. Er was in het hart van die onwedergeborenen nooit de minste kinderlijke vrees, geen vernederend gevoel van Gods liefde, geen proef van Gods barmhartigheid, geen geestelijke bestraffing noch kastijding, geen zalving, bedauwing of zaligheid, geen nederigheid, tederheid of verbrokenheid, geen verslagenheid of Goddelijke droefheid, geen zachtmoedigheid of zielsroerende verbreking, geen vurige gebeden noch brandende begeerten afgedaald van God. De God van alle genade heeft zich nooit verwaardigd, om aan een van dezen, aan zichzelf genoeghebbende rijken, een vriendelijke glimlach te geven. Ook liet Hij nooit een druppel van Zijn liefde in hun ziel vallen. De Godsdienst wier grondbeginsel in het vlees bestaat, heeft Hij nooit met Zijn tegenwoordigheid bekroond en geheiligd, en dit zal Hij in der eeuwigheid niet doen. De zodanigen zijn nooit met Hem verenigd, en hen werd nooit de verborgenheid van Zijn geopenbaarde tegenwoordigheid te smaken gegeven. "Want de verborgenheden des Heeren zijn voor degenen, die Hem vrezen; en Zijn verbond, om hun - en ook alleen - die bekend te maken." Zijn aangezicht ging nooit met Zijn vijanden mee, noch was Zijn gunst als een wolk van een milde regen over hen.

(2) Maar er zijn ook die in een ander opzicht "rijk" zijn, zoals ik reeds tevoren te kennen gaf. Dat zijn deze onder Gods kinderen, die nooit tot die volslagen bedelaarsgestalte gekomen zijn. Dat Gods kinderen in zulke strikken kunnen vallen, blijkt uit de gemeente van Laodicéa, die van zich zelf waande "rijk en verrijkt te zijn, en geensdings gebrek te hebben," hoewel zij onbekend met haar wezenlijke staat "ellendig, en jammerlijk, en blind, en naakt" was. Dit was een kerk van de levende God, al was zij ook in deze zelfbedriegende staat gezonken. Salomo spreekt van een haastig zijn, om rijk te worden," en hij zegt van hen allen: "Zij zullen niet onschuldig zin." En verder: "Die zich haast naar goud is een man van een boos oog; maar hij weet niet, dat het gebrek hem overkomen zal." Onze harten zijn arglistig en bedrieglijk, meer dan enig ding." Wanneer wij daarom niet met kracht beteugeld en ingetoomd worden, vallen wij weldra in misslagen. Er zijn onder de kinderen Gods, die ongeduldig onder het juk worden. Dat werken zonder ophouden, en dat vermoeiende ploegen in dezelfde voren wordt vervelend voor hen. Zij lopen de droge leerpredikers achterna, die hun pijlen op alle twijfelingen en vrezen schieten, zoekende een standaard van een onbewogen verzekering op te richten. En wanneer deze mensen hun redenen met veel schriftuurplaatsen zoeken te bevestigen, prediken zij hen al spoedig tot vrijheid – zoals dat door hen genoemd wordt - hoewel het in de grond der zaak niets anders is dan trotsheid en verwaandheid. Zo worden zij rijk, en hun vermogen wast aan.
Maar de Heere heeft ons een bijzondere wijze van handelen met dezulken. Zij zijn ook wezenlijk niet gerust, in hun consciëntie, want Goddelijke vrees, een afschrik van zelfbedrog en een levende begeerte om oprecht en eerlijk voor de Heere te zijn, ligt op de bodem van hun hart. De verharde naamchristen, de oude dorre Calvinist, heeft in de grond niets in zijn Godsdienst aan te wijzen, dat naar leven gelijkt. Daarom is er

ook geen verborgen kracht, die hem van zijn fondamenten afrukt. Maar de wedergeboren ziel heeft een goed *fondament,* al is ook het *gebouw* verkeerd. En zoals genade en natuur, geest en vlees nooit wezenlijk verenigd zijn, is er altijd een verborgen scheiding tussen die beide. Nu de Heere zendt deze Zijn rijke kinderen ledig weg. Hun hart hunkert naar iets meer dan Schriftuurplaatsen en oppervlakkige waarheden. Er is in hen een verborgen zucht naar kracht en gevoel, een inwendig verlangen naar de openbaringen van Gods welbehagen; maar de valse rijkdom heeft hen zó ingenomen, dat God hen ledig wegzendt. Zolang zij in die toestand zijn, ontvangen zij van Hem nooit een vriendelijke toelaching van Zijn liefde; noch een beminnelijke aanblik, of een teken ten goede; noch een bezoek van Zijn tegenwoordigheid. Maar zij worden van zulke gunstbewijzen ledig weggezonden. Niet zelden worden zij in deze toestand liefhebbers van disputeren, berispen en laag op anderen te zien, zijnde én met zichzelf én met hen die ze horen ontevreden. God zendt hen, zowel uit de kerk als van Zijn troon en van Zijn heilige tafel ledig heen. Al het geestelijk voedsel, het ongenoegen dat zij van God bekomen, bestaat in aanwijzing van hun schuld, in kastijdingen en bestraffingen in hun consciëntie. Maar wat de smakelijke spijzen van het Evangelie betreft: zij proeven die niet.

II.

Maar laat ons verder gaan tot de twee andere kenmerkende personen die niet alleen van dezen onderscheiden zijn, maar rechtstreeks hier tegenover staan.

De nederigen en de *armen* zijn niet alleen van de machtigen en de rijken onderscheiden, maar zij staan tegenover elkaar, zoals de Noord- en Zuidpool. De armen en nederigen stellen diegenen van Gods volk voor, in wiens hart de Heere een diep gevoel van armoede, bedelarij en algeheel onvermogen gewerkt heeft, en die Hij zo vernederd heeft, opdat Hij hen zou opheffen en zegenen

1. De eerste eigenschap waarop wij dan te letten hebben, is hij, die in de tekst nederig genoemd wordt. "Hij heeft machtigen van de tronen afgetrokken, ***"en nederigen heeft Hij verhoogd."*** Deze nederige zielen, die God verhoogt, zijn dezulken, die door Hemzelf eerst vernederd zijn, "want de Heere maakt arm en maakt rijk; Hij vernedert; ook verhoogt Hij." Deze nederigheid is dus geen nederigheid van lippen, terwijl het hart gedurende die tijd zo trots en hoogmoedig is als de duivel. Het is geen nederigheid des gewaads, noch van aangezicht, noch van manieren en vertoningen, of Godsdienstige overeenstemming, noch minder van veinzen, huichelen en temen; maar dit is een nederigheid van de ziel, die door de hand des Heeren daar gewrocht is. Indien een mens nederig is, dan moet er iets geweest zijn, dat hem zo vernederde, want anders is het de misdadigste bedekking van geveinsdheid. De nederigheid is niet iets, dat kan aangekweekt worden, nee; ook *is zij* niet gelijk aan een bloem in de tuin, uit de Heilige Schrift zomaar te plukken; maar zij moet in de mens, als het ware, gebeukt, gedreven en gedrongen worden.

Hij, die waarlijk vernederd is, heeft een recht gezicht van zichzelf, en draagt een diep en blijvend gevoel van zijn slechtheid en vuilheid met zich om. De snode hoogmoed, trotsheid en geveinsdheid van zijn diep gezonken natuur, zijn aan het licht gekomen, door het ploegijzer van Gods ploeg, die door zijn consciëntie is gegaan. Daarom verfoeit hij zichzelf, omdat hij in zijn eigen ogen een monster van ongerechtigheid is; en omdat hij zovele zonden in zijn hart gevoelt, als nodig zouden zijn, om duizend werelden te veroordelen, walgt hij van zichzelf. Hij beschouwt en gevoelt zich als de onkuiste, de begeerlijkste, de zinnelijkste, de aardsgezindste en de duivels goddelooste ellendeling, die Gods aardbodem betreedt. Hij gevoelt dat hij de zaden en

aansporingen in zich heeft van datgene, wat honderden tot de galg gevoerd heeft. En niet alleen draagt hij deze gewaarwordingen met zich om, als een beschouwende kennis, of *als* de leer van de Schrift, maar als een plechtige waarheid, die door God zelf in zijn hart gevestigd en ingeplant is. Het is een overtuiging, die de almachtige hand des Heeren op hem vastbond.
In deze weg leert een mens nederigheid: dan is het bij hem niet enkel plicht, of enkel klank, maar het is een wezenlijk bestanddeel van zijn ziel. Hij ziet, welk een slechte, hulpeloze, behoeftige en naakte ellendeling hij is. Zodanig was het gevoel van David, toen hij Psalm 61: 3 zei: "van het einde des lands roep ik tot U, als mijn hart overstelpt is"; alsof hij op de verst mogelijke afstand - de gehele wijdte van de aarde - van God gescheiden was. En wat dreef hem, als het ware, tot de einden der aarde? Het was een waarachtig gevoel, dat hij van Gods heiligheid en van zijn vuilheid voor Hem had. Deze oneindige ongelijkheid tussen een heilige God en een misdadige ziel dreef hem als het ware tot de uiterste grenzen van de schepping, het verst afgelegen oord, waar de mensen verkeren konden.
Dit nu is de enige plaats, waar God *Zijn* weldaden aan de ziel wil meedelen. De Heere werpt nooit Zijne gunstbewijzen in het wilde rond. Hij zal ons Zijn weldaden leren waarderen en hoogschatten. Die reeds opgetooid zijn, hebben niet nodig van Hem gekleed te worden. Hij geeft geen brood in volle kassen, noch geld aan hen, die schatten in de bank hebben. Ook geeft Hij Zijn Heilige Geest niet aan hen, die het met de letter doen kunnen, noch deelt zijn kracht aan hen mee, die aan het uitwendige Woord genoeg hebben. Maar zij, die niets zijn noch hebben; die zichzelf noch roeren noch bewegen kunnen, wie het aan de macht ontbreekt, om een vinger tot hun behoud op te heffen - aan dezen deelt Hij, uit vrije ontferming, uit Jezus volheid mee. "*Nederigen* verhoogt Hij."

En hoe verhoogt hij de nederigen? In zichzelf? 0 nee! niet in zichzelf - het eigen ik verhoogt Hij niet, Hij heeft die afgod onttroond, en zou Hij die nu weer oprichten, om een medeminnaar in de Heilige plaats te wezen? Hij verhoogt de nederigen in Christus Jezus. Hij richt Jezus en Zijn grote zaligheid voor hun ogen op. Hij toont hun aan de gepastheid, de genade, de heerlijkheid, het verzoenend bloed, de stervende liefde en de vrijsprekende gerechtigheid van die Dierbare voor hun harten. Hij doet hen bekennen, dat Hij machtig is hen te verlossen, en dat Hij volkomen kan zalig maken al degenen die door Hem tot God gaan. De Heilige Geest ontsteekt het geloof in hun zielen, waardoor zij de getuigenis, die Hij van Christus geeft, aannemen, en zo wordt Jezus in de genegenheden verhoogd als hun ganse zaligheid en enigste begeerte. Zij aanschouwen in Hem alles, wat zij voor de tijd en de eeuwigheid nodig hebben, en zo nemen zij Hem aan als de enige hoop voor hun zielen, ja, hangen en kleven Hem aan, als hun "ALLES in allen."
Dit is wat anders als het vernederde eigen ik te verhogen. Het eigen ik, afschuwelijk en vuil monster als het is, is nooit zo diep vernederd, als wanneer de ziel in het geloof aan de voeten van Jezus plaats neemt.

"Dan is 's mensen adel draf;
Schepseldeugden nietig kaf."

Zo verhoogt de Heere de nederigen, en verheft hen in de kennis van Zijn Zoon, tot een bevindelijke omgang van Hem, als met de schatten van Zijn verzoenend bloed en oneindige gerechtigheid. Zo zijn zij met Christus gezet in de Hemel, en liefkozen Hem als de enige zaligheid voor hun behoeftige en schuldige zielen.

2. Maar de huisgenoten Gods worden door een andere eigenschap voorgesteld, namelijk: "***Hongerigen, die Hij met goederen vervult***."
Laat ons nu een weinig nader beschouwen, waarnaar zij hongeren. Is het misschien naar vermaak, eer, bevordering, aanzien of achtbaarheid? O nee, mijn vrienden! Dit poppengoed voor de natuur, dat speelgoed voor de wereld, kunnen de honger van de levende ziel niet stillen. Zij hebben geen trek naar datgene, wat niet verzadigen kan. Zij hongeren naar de gerechtigheid, zoals de Heere zegt: "Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid." Zij hongeren naar God Zelf in Zijn openbaringen: "Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, alzo hijgt mijn ziel naar U, o God!" Zij hongeren naar "het Brood des levens, dat uit de Hemel is nedergedaald, opdat een mens daarvan ete en niet sterve." Zij hongeren naar Christus, en naar de openbaarmaking van Hem Zelf. Christus, enkel in de letter van het Woord kan hun scherpe begeerte niet bevredigen. Zij moeten inwendig Hem genieten en eten, of hun hongersnood zal de grenzen overschrijden. Honger is toch vergezeld met pijn, het is een trek naar eten, die moet voldaan worden, of het hongerend lichaam bezwijkt, en dit wel naar gepast voedsel. Voor deze uitgehongerde ziel, is Christus in de uitwendige letter, gelijk aan een overvloedig met eten voorziene winkel, waarvoor een arme en hongerige bedelaar staat, die geen enkele penning bezit, om er iets van te kopen.
Wat is alleen Christus in de letter? Zal een zodanig gezicht van Hem de last van de schulden wegnemen, vrede aan de ziel brengen, de consciëntie reinigen, of de kracht van de zonden overwinnen? Zal een oppervlakkige kennis van Hem de toegenegenheid van de ziel tot Hem trekken, de wereld uitwerpen, het eigen ik onttronen, of het hart reinigen? Helaas! Door moeilijke bevinding hebben wij het geleerd, niet één stip, geen enkele jota. Maar de tegenwoordigheid van Christus in de ziel kan dit alles in ééns goed maken. Dus kan een hongerende ziel alleen, door de komst van Christus als de hoop der heerlijkheid, in het hart, bevredigd en voldaan worden.

Ik sprak, bij de aanvang van mijn rede, van een standaard, die twee einden had. Het één daalde neer tot de diepst gevallenen, aller aller-ellendigsten, verwoeste en hulpelooste toestand van de mens waaronder de ziel kermt. Het andere verheft zich in de ontdekking van liefde en barmhartigheid. Als u het een niet kunt bereiken, u zult tot het andere niet geraken. Waar hongert u naar? Vindt u buiten de openbaring van Christus ook nog iets dat uw begeerte kan vervullen? Kent u tijden, waarin uw ziel ernstig verlangt naar een bezoek van Zijn gezegende tegenwoordigheid? Hijgt uw ziel ook naar dauwdruppels van Gods welbehagen, opdat u zou vervuld worden met die vrede, die alle verstand te boven gaat? Zijn al uw zuchten, begeerten, worstelingen, tranen en gebeden, om de indaling van een allerbeminnelijkste Jezus in uw ziel, en verwerpt u alle vertroostingen buiten de Zijne?
Dan bent u een van die hongerigen, die de Heere met goederen vervult. Gesteld eens, daar kwam een mens, zat van het aardse brood, in een kamer, waar een nagemaakte mooie appel op een tafel lag, zou hij niet over dit bedrog geheel onverschillig blijven, omdat hij verzadigd was, de spijs niet zou onderzoeken? Maar indien er eens een hongerig kind binnentrad, deze zal weldra deze begoocheling bemerken, want het is de kamer nauwelijks binnen gekomen, of het loopt naar de appel en grijpt hem aan. Evenzo kan een kind van God zich niet vergenoegen met nagemaakte spijs, en zijn begeerte of trek leert hem spoedig het ongenoegzame daarvan kennen.

Maar wat zijn die goede dingen, waarmede de Heere deze hongerigen vervult? Waar Hij hen ook mee voedt, het moet goed zijn, want het komt uit de Fontein en Bron van alle goed.
Vergeving van zonden is iets van dat goede. Schuld doet de ziel naar vergeving smachten en maakt de consciëntie bekwaam om die te ontvangen. Een vuile consciëntie en het bloed der verzoening voegen zo liefelijk samen, als een stuk brood een uitgehongerd lichaam. Niemand van Gods kinderen zal de dood zien, voordat hij met dat goede gespijsd is, want de Heere Zelf heeft gezegd: "Ik zal ze dengenen vergeven, die ik zal doen overblijven." Maar Hij zegt niet, hoe groot die honger zal zijn, of hoe lang zij moeten hongeren, voor dat zij verzadigd worden.
Een druppel van Gods liefde is een ander goed, waarmee Hij, vroeg of laat, al zijn hongerige kinderen voeden zal. Maar welk een verlangen, begeren, uitbreiden van handen, en slaken van zuchten van de ziel gaat dit vooraf! "Och !" zegt de ziel, "al was het maar één druppel; ik heb niet meer nodig. Eén druppel slechts!" En welk een angstvallig horen naar de stem, die inwendig fluisteren zal! Welk een nederdalen tot de oude plek van veroordelingen, twijfelingen en vrezen, wanneer het zo gretig gezochte welbehagen achterblijft!
Gemeenschap met God is een ander goed, waarmee hij de hongerige ziel voedt. Wat zijn al die oude gebeden, dat buigen van de knieën, en het prevelen van woorden tot de Allerhoogste? Dit is genoeg voor de Farizeeër en de huichelaar. Maar de levende kinderen hongeren naar zielsgemeenschap naar de gewaarwording, die hun ganse hart en genegenheden tot God trekken. Zij begeren bevoorrecht te worden, om gelaafd te worden uit de Hoofdfontein. Zij wensen zo met God te spreken en te wandelen, alsof Hij en zij alleen op aarde waren.
Een ander goed waarmee de hongerige ziel vervuld wordt, is *verlossing uit verzoekingen*. O, die kracht van verzoekingen over een mens! Hoe zwak en hulpeloos zijn wij hier tegenover! Welke tegenstand, kermen, zuchten, gebeden en tranen, om er van verlost te worden! O, die aanhoudende, bijkans ontstoken smeekgebeden, om van hun kracht en tegenwoordigheid gered te worden! Niemand, dan een aangevochten ziel, kent die strijd. Wanneer de Heere de ziel op een Goddelijke wijze uit deze verzoekingen verlost, dan is dat een goede zaak; want niemand dan Hij, kan die schadelijke strikken verbreken, en de arme gevangene vrij laten.
Verder; *een goede hoop*, dat wij door genade Jezus eigendom zijn, is iets, waardoor de hongerige ziel soms gevoed wordt. Als de Heere de door de storm geteisterde ziel te gevoelen geeft, dat er voor haar een vredevolle Hemel, een stille, rustige en heilige woonplaats na al de stormen van dit leven overblijft. Als Hij haar daarvan een voorsmaak geeft en de ziel bekwaam maakt, daar het anker te laten vallen, tot dat haar arbeid geëindigd is, dat is zeker een onuitsprekelijk goed.

De tijd laat het mij niet toe, om met het optellen van al dat goede, waar de Heere de hongerige mee vervult, verder te gaan, omdat het in één woord al de geestelijke zegeningen, waarmee God de kerk van Christus gezegend heeft in zich bevat.
Maar mijn vrienden! Om aan enige of al deze goederen deel te hebben, is het nodig om een zeker pad te lopen. Het is niet mogelijk om van elders de enge poort en de nauwe weg in te klimmen of in te kruipen. Het is een pad, dat het oog van de roofvogel niet heeft gezien; tegenstrijdig met vlees en bloed, dwaasheid voor de menselijke rede, en is voor al de hoogmoed van de mens een drukkende kwelling. Van niemand kan gezegd worden dat hij op het pad des levens wandelt, of hij moet meer of minder nederig, buigzaam, eenvoudig, oprecht, hongerend en dorstend, teer en gevoelig van hart gemaakt zijn. O, het is zo goed, wanneer hij inwendig zijn armoede

en naaktheid gewaar wordt, en wij de diepe nood van onze ziel mogen gevoelen en ervaren, zoals het gewerkt wordt uit de Fontein van leven en liefde en dat wij iets in ons harten gewaar worden, dat de Goddelijke stempel draagt, en het beeld van God op ons vertoont.
Maar die aan dit goede deel wil hebben, behoort het te verwachten in Gods weg. En daarom de ziel, die het in waarheid op deze zo grote, onuitsprekelijke en duurzame zegeningen gezet heeft, zal in het verborgen zeggen: Mijn vlees Heere, wil geen beproevingen, maar mijn geest begeert toch Uw zegeningen! En wanneer U ze verenigd hebt, ai! waarom zou ik ze dan vaneen scheuren? Dat ik dan steeds voortga, al zou de weg dan zo moeilijk zijn, al tiert geen roos onder haar struiken, als mijn pad maar door u gebaand is! En hoewel mijn vlees daartegen rebelleert; o Heere! maak U mij maar gewillig, niets voor U te zijn. Laat mij slechts beweldadigd worden met de toelaching van Uw liefde, en bewaar mij van niet onder de rijken te behoren, die Gij ledig wegzendt."
AMEN.

6. DE ZUCHTENDE GEVANGENE, ZIJN VERLOSSING EN ZIJN BESLUIT.

Leerrede over Romeinen 5: 24 -26.

"Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? Ik dank God door Jezus Christus onzen Heere. Zo dan, ik zelf dien wel met het gemoed de wet Gods, maar met het vlees de wet der zonde."

Welk een barmhartigheid is er voor de Kerk van God, dat de Apostel Paulus door de Heilige Geest gedreven werd, om zijn eigen bevinding op te tekenen! En dat niet slechts door hier en daar iets weg te nemen, maar met zulk een volkomen juistheid en uitgebreidheid, zoals wij zien kunnen in het zevende Hoofdstuk aan de Romeinen. Welk een troost en kracht heeft dat niet aan duizenden van Gods lijdende en bedroefde kinderen toegebracht! Welk een heerlijk licht heeft dat verspreid over hun pad, dat er vaak zo radeloos en moeilijk uitzag! Welk een borstwering van vertroosting was dat door alle eeuwen heen, voor het beproefde en aangevochten volk van God, en zal het ongetwijfeld zijn en blijven tot aan de voleinding der eeuwen.
De voorgelezen verzen kunnen wij, als de korte gevolgtrekking van de in dit hoofdstuk beschreven bevinding aanmerken, waarin zich drie belangrijke punten voor ons ter beschouwing opdoen, die wij achtereenvolgens wensen te behandelen.

I. De uitroep, die de zonde en schuld uit Paulus boezem perst: "Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?"
II. De verlossing die hij verwierf: "Ik dank God, door Jezus Christus onzen Heere."
III. Het besluit, waartoe hij in zijn consciëntie kwam: "Zo dan, ik zelf dien wel met het gemoed de wet Gods, maar met mijn vlees de wet der zonde."

I.

De uitroep, die de zonde en schuld uit Paulus boezem perst: "Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?"

Paulus is hier zo scherp en ondubbelzinnig in de aanwijzing van zijn bevinding, dat velen van hen, voor wie deze woorden dwaasheid, ja dweperij zijn, getracht hebben deze woorden te loochenen, althans om te keren. Sommigen hebben getracht te bewijzen, dat Paulus hier zichzelf niet bedoelde, hoewel hij bij herhaling het voornaamwoordje "ik" bezigt. Anderen hebben gewild, dat Paulus hier spreken zou, van de strijd, die er tussen de natuur en het geweten bestond, voor dat de Heere hem door Zijn genade riep; en evenwel spreekt hij over het geheel in de tegenwoordige tijd, waarom het wel een tegenwoordig zijnde strijd moet geweest zijn, die hij beschrijft. Nog anderen hebben gemeend dat het een strijd was onder de wet, voordat hij een Evangelische verlossing ontvangen had. Maar hoor hemzelf, hij zegt: "Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?" niet: wie heeft mij verlost. "Ik vind deze wet" - niet: ik vond; wat ten duidelijkste bewijst, dat hij, terwijl hij deze brief schreef, deze strijd in zich gevoelde.

De rechte bron, waaruit al die verdraaiingen van de woorden van Apostel voortvloeien, is dunkt mij niets anders dan een jammerlijke ontkenning van het werk der genade in de ziel. Zichzelf bewust van een zodanige bevinding niet te bezitten, en dat, als deze dingen waarheid zijn, zij dan geheel verkeerd zijn, gebruiken zij alle middelen om dezelve om te keren.

Maar wat deed de Apostel zo gevoelig, zo medelijdend roepen: "Ik ellendig mens?"
Er waren drie dingen, die deze uitroep uit zijn boezem persten.
1. *Een kennis van de geestelijkheid en de uitgebreidheid van Gods Wet*. Dit betuigt hij zelf in het 9de en 10de vers: "Zonder de wet, zo leefde ik eertijds, maar als het gebod gekomen is zo is de zonde weder levend geworden, doch ik ben gestorven. En het gebod, dat ten leven was, hetzelve is mij ten dood bevonden." De ontdekking van de uitgebreidheid en geestelijkheid van Gods wet vervloekte en veroordeelde hem. En zijn verdoemeniswaardigheid daardoor ziende en gewaarwordende, dwong *schuld* die ellendige uitroep uit zijn boezem.
Vóórdat hij op een geestelijke en bevindelijke wijze aan de veroordeling van de wet in zijn consciëntie kennis had "leefde hij." Dat is: hij was voldaan met zijn eigen gerechtigheid, plichtsbetrachting en verrichtingen. Hij zag niet dat God naar waarheid in zijn binnenste ziet. Hij was onbekend met de reinheid en heiligheid Gods. Hij gevoelde het niet, dat de wet alle overtredingen veroordeelt, zowel, die met gedachten, als die met woorden en werken begaan worden. De met beeldwerk opgesierde kamers van zijn hart, met ál de afzichtelijke gedrochten die er in verscholen waren had hij nog nooit waargenomen. Het deksel lag nog op zijn hart; er was nog geen licht in zijn ziel gedaald; er was geen leven aan zijn consciëntie meegedeeld, en de Geest van God had Zijn krachtdadig werkende overtuigingen nog niet aangevangen. Hem ontbrak daarom dit inwendig werk in zijn ziel. "hij leefde", omdat hij nooit gestorven was.
Daarom, hetzij in een meerdere of mindere mate, de geestelijkheid en de uitgebreidheid van de wet, moeten in de consciëntie van alle levendgemaakte zondaars gevoeld worden. Hoelang hij daaronder moet verkeren, of hoe hoog de moeilijkheden ten opzichte hiervan stijgen moeten, heeft God ons niet beschreven en wij kunnen het niet doen. Maar niemand wordt behouden, tenzij hij hier de uitwerkingen van de wet in zijn consciëntie ondervonden heeft. En dat is *schuld*; "want door de wet is de kennis der zonde". Als ik nooit de schuld van de zonden in mijn consciëntie gewaar werd, als ik van geen innerlijke droefheid hierover weet, als ik, door verregaande overtuigingen, geen verbrijzeling des harten ken, wat weet ik dan, ja, wat zou ik dan begeren te weten van een bloedende Immanuel? Wat is Zijn vergevende liefde, wat Zijn verzoenend bloed; wat zijn oneindige barmhartigheid, wat zijn alles overtreffende genade, voor ongewonde, ongekwetste zondaars?
Daarom, naarmate de schuld in de consciëntie werkt, zullen wij eerst verlangen naar, en dan kennen, prijzen en genieten de verborgenheid van het bloed der verzoening en stervende liefde.

2. Maar er was een tweede oorzaak, die deze ellendige uitroep uit de ziel van de Apostel voortbracht, en dat was, *het weer levend worden van de zonden*. Niet alleen gevoelde hij schuld, ten opzichte van de verleden zonden, maar hij werd de verlevendiging en opwelling van de zonden voor het tegenwoordige, door treurige bevinding gewaar. Vóórdat de wet met kracht in zijn consciëntie kwam, lagen de zonden in hem in een werkeloze staat. Zij waren als een adder in de winter: de zonden waren wel met hun dodelijk venijn aanwezig, maar zij waren werkeloos. Een

mens dood in de zonden of dood in een belijdenis, wordt zacht en onmerkbaar met de stroom van zonden meegevoerd. Zoals een zwaar geladen schip met de voet wordt weggedreven, zo drijft hij ook zorgeloos en gerust met de stroom daarhenen, zodat hij nauwelijks zijn snelle vooruitgang bemerkt. Terwijl wij dus dood in de zonden waren, dreef ons het innerlijke tij van de natuurlijke verdorvenheden tot alle kwaad, zodat de verborgen werkingen van de zonden niet openbaar werden. Toen waren wij geheel onder de kracht en heerschappij van de zonden.
Maar toen de wet de zonden verlevendigde, toen ontwaakten ook de zonden uit haar trage en lome toestand. De ratelslang stond op en begon in het gemoed te sissen, en op die wijze zijn de kermingen en zuchten over de werking van de zonden, in het tegenwoordige, misschien veel heviger, dan met betrekking tot de schuld over de reeds begane ongerechtigheden.
Wat is onze zwaarste last? Ik heb mijn beproevingen en u hebt uw beproevingen, tenminste als u tot de "huisgenoten Gods" behoort. Wij allen hebben onze bijzondere beproevingen, hetzij in het lichaam, of in de omstandigheden, of in de familie, of in het gemoed. Ieder van ons heeft zijn onderscheiden beproevingen door te staan. Maar weet u een beproeving in vergelijking te stellen met die treurige bevinding van de inwonende zonden? Is het niet onze dagelijkse bevinding - het is althans meer of minder de mijne - dat wij zuchtend, klagend en kermend voor de Heere horen te zijn, vanwege de werkingen van de zonden in ons vleselijk gemoed? Is het geen hartverbrijzelende last, dat die boze zonden zo naar het meesterschap streven - dat zulke vuile lusten steeds onze genegenheid zoeken in te nemen - dat zulke slechte begeerten niet ophouden naar de zegepraal over ons te staan - dat die verdoemelijke hoogmoed en ongelovigheid en andere verregaande verdorvenheden steeds zoals een vulkaan, de volle teugel in onze boezem wensen te vieren, en onze zielen te verwoesten?
Ik weet het bij zielsbevinding, dat, wanneer de zonden in haar verpestende kracht en uitwerking in een tedere consciëntie gevoeld worden, dan wil het hoofd wel buigen naar beneden, de ziel belasten, en het gemoed benauwd maken. Maar min of meer zal toch de dagelijkse bevinding zijn, om met een neergebogen en beschaamd aangezicht, kermend en wenend voor de Heere te komen, omdat er zulk een heirleger van verdorvenheden in ons werken en de overhand zoeken te behalen.
Maar vanwaar dit gevoel? Het is de vreze Gods in een tedere consciëntie. Ik heb mensen gehoord, die menen boven de wereld, het vlees en de satan te leven. De zonden zijn hun niet tot last zijn; hun verdorvenheden veroorzaken hun geen pijn; hun hoogmoed, verwaandheid, hebzucht, of ongebondenheid - ja, al de werkingen van hun bedorven natuur persen nooit een traan uit hun ogen, noch dringen een snik uit hun harten.
Waarom? Omdat hun consciëntie niet vertederd is, en zij de vreze Gods missen. Naarmate de diepte van de Goddelijke vrees en de tederheid van de consciëntie voor God, zullen de zonden inwendig bemerkt, betreurd en er over gezucht worden.

3. En zo was er dan een derde oorzaak, die de Apostel zo erbarmelijk deed uitroepen: "Ik ellendig mens!" *Dat was de inwendige strijd*. Hij beschrijft de strijd in deze woorden: "Want hetgeen ik doe, dat ken ik niet; want hetgeen ik wil dat doe ik niet, maar hetgeen ik haat dat doe ik". Welk een afschildering van hetgeen er in het binnenste van een wedergeboren zondaar omgaat dat hij in zich twee verschillende grondbeginsels, twee onderscheidene naturen heeft. Een heilige, hemelse, geestelijke, dat naar de Heere hijgt, zijn element in de dingen Gods vindt. En evenwel, is in dezelfde boezem, een grondbeginsel dat geheel bedorven, door en door

verpestend is, gedurig tegen het in hem heilig grondbeginsel strijdt, altijd belust tot het kwaad, en in rechtstreekse tegenstand met iedere leiding van Gods Geest in de ziel staat; een grondbeginsel, dat nergens meer naar jaagt, dan, ten koste van alles en tot elke prijs, haar vuile begeerten voldaan te krijgen.
En moet er nu niet dan een gewaarwording van ellende en rampzaligheid in het binnenste van de mens zijn, deze beide legers gedurig in zich strijdende te hebben? Dat, "wanneer hij het goede wil doen, het kwade hem bijligt", wanneer hij wil zijn heilig, Hemelsgezind, teder van hart, liefderijk, en Gods eer zoekende, zoete gemeenschap genietende met de Drie-enige Jehova; - dat er dan een boos, zinnelijk en aards hart gedurig in hem werkt, dat elke gedachte, bevlekt met zijn vergiftig bederf, dat elke goede begeerte tegenwerkt, en hem van de Hemel waarheen hij zocht op te klimmen, tot een hel van vleselijkheid en vuilheid trekt? Gewisselijk, iedere ziel, waar een heilig en hemelsgezind grondbeginsel in gewerkt is, - en dat is gebeurt in de harten van allen, die door God zijn levend gemaakt - elke ziel, die God kent, vreest, liefheeft en zich in Hem verlustigt, en nochtans in zich datgene bevindt, wat in lijnrechte tegenstand met de wil van Christus is, en begeerte heeft naar datgene, wat hij anderszins haat met een volkomen haat - moet er in het binnenste van die mens geen smart en droefheid zijn, zulk een gedurige en onophoudelijke strijd te gevoelen? Deze nu, waar de Apostel onder zuchtte, zijn de bevindelijke gewaarwordingen van al de wedergeborenen.
Daarom, geloofd zij de naam des Allerhoogsten dat Hij het Paulus heeft ingegeven, zijn bevinding te schetsen en na te laten, tot vertroosting en versterking van ons! Wat zouden wij anders gedacht hebben? Ongetwijfeld zouden wij aldus geredeneerd hebben: "Hier vinden wij een Apostel die volkomen heilig, altijd Hemelsgezind was, die niets dan het beeld van Christus in zich heeft, steeds tot de verheerlijking des Heeren leefde, en onophoudelijke gemeenschap met Hem oefende!" Wij zouden hem voor een volmaakte heilige hebben aangezien, als hij ons niet verklaard had, wat hij was. En als wij hem dan als een heilig mens hadden aangestaard, zouden wij onze moedeloze ogen in ons eigen binnenste keren, zulk een verbazende tegenovergesteldheid bemerken, dat wij aan de mogelijkheid van onze zaligheid zouden wanhopen. Maar ziende de strijd, waarmee de Apostel in zijn ziel te kampen had, en enigermate "dezelfden strijd hebbende", dan kan het de ziel bemoedigen, opbeuren en tot het geloof leiden, dat dit het pad is, waarop de heiligen moeten wandelen, hoe ruw, hoe hobbelig, en hoe verward het er ook mag uitzien.

U kunt u zich dus wel voor verzekerd houden, dat, tenzij u gedrongen wordt uit de diepte te roepen: "Ik ellendig mens !" u dood bent in de zonden, of levenloos in een belijdenis. Wanneer inwendige schuld, ellendigheid en verdoemeniswaardigheid die uitroep nimmer uit uw binnenste dwong; ik bezweer het u, daar is geen leven noch kracht van God in uw zielen.
Als u daarentegen bij aanvang en steeds bij voortgang die uitroep in uw binnenste ontwaart, door de dwang die schuld en zonde veroorzaakte, dan is het een helder bewijs, dat dezelfde Heere, die Paulus onderwees ook uw Leermeester geworden is. Zeg mij, wat is in het verborgen uw bevinding voor de Heere? Ik spreek nu niet van uw zondagse Godsdienst, die kan gelijk een zondagskleed worden aan- en uitgetrokken. Maar wat is uw bijzondere bevinding? Wat zegt uw binnenkamer? Wat de hoek van uw haard? Wat zegt uw hart in de plechtige ogenblikken, als het rondom u stil en rustig is? Drong dan schuld, schaamte en droefheid ook die ellendige uitroep: "Ik ellendig mens!" uit uw hart?

Het is iets groots om tot het gevoel gebracht te zijn, dat wij ellendig goddeloos zijn. Er is hoop voor dezulken. Er is hulp voor de zodanigen. Er is een getuigenis, dat de Heilige Geest in zulk een consciëntie werkt, dat Jehovah Zelf deze zielen in behandeling genomen heeft.

Maar u zult het reeds hebben bemerkt, dat de Apostel het niet bij die uitroep, die enkele zucht liet blijven. Ziet op de lijder in een gasthuis. Neig uw oor slechts naar het leger, waarop de woedende koorts de lijder martelt. Stelt hij zich tevreden met de koorts die in zijn leden brandt, en het angstige al heen en weer keren van zijn gefolterd lichaam? Neen. Begeert hij niet, dat er iets voor hem in hem gedaan wordt?
Zo ook in het geestelijke. Het enkel bij de uitroep: "Ik ellendig mens!" te laten blijven, lijkt meer op de bevinding van een huichelaar, dan op de gewaarwording van een wedergeboren ziel. Wij hebben behoefte daaruit verlost te worden, wij zullen begeren, dat de Heere Zich openbaart; dat Hij zijn genade aan ons bekend make; dat Hij een getuigenis van Zijn welbehagen uitstortte; en dat de Heere ons, door Zijn uitgestrekte arm en Zijn ontblote rechterhand, uit die ellende verlosse en bevrijdde. Wanneer daarom, Jehova de Heilige Geest deze erbarmelijke uitroep: "Ik ellendig mens!" in onze zielen ingeplant heeft, dan zal er als een noodzakelijk gevolg bijkomen: ***"Wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?"***
Hier zien wij duidelijk wat het was, dat die heilige Apostel zo bijzonder pijnigde. Het was namelijk het lichaam des doods, dat hij met zich omdroeg - die bewegelijke klomp bederf - die Behémoth (Job 40), die zijn zwaarwichtige lendenen in zijn ziel, en al wat goed en gunstig in zijn hart was neertrapte. Men zegt, dat het zinnebeeld ontleend is aan de gewoonte van de Romeinen, die tot straf een dood lichaam aan een levend bonden. En o, wat moet dat een afgrijselijk gevoel zijn geweest, dat koude, dode lichaam steeds aan het warme vlees gehecht te hebben. Bij dag en bij het ontwaken in de nacht het afschuwelijk lijk aan zich gebonden te gevoelen, en als omhelsd in zijn armen! Welke een verschrikkelijke en walgelijke gewaarwording moet die straf niet zijn.
Laat ons dit nu eens in het geestelijke beschouwen. Uw nieuwe mens heeft warme genegenheden tot God. Uit dit nieuwe beginsel ontstaan heilige hartstochten. Daaruit vloeien hijgende begeerten, daarin bevinden zich tedere zuchten en een sterk verlangen naar de Zoon van God in Zijn schoonheid. En dan is daar een vleselijk, stijf, zinnelijk, dood en aards hart aan vastgeketend, wat ten allen tijde de ziel omringt met zijn koude kleverige omhelzingen, waardoor zij haar dodelijke traagheid aan de ziel meedeelt! Zullen wij bidden - begeren wij het hart in warme begeerten uit te storten - de koude poot van dit lichaam der zonde en des doods verscheurt die opgerezen begeerten! Zullen wij het geloof oefenen en in haar zoete en uitgaande daden ons tot een gekruiste Christus wenden - begeren wij uit het diepste van ons hart ernstig Zijn aangezicht te zoeken; de koude klamme omhelzing van het lichaam der zonde en des doods verstijft dat alles, verhindert steeds elke goede beweging des geestes, en belemmert en boeit iedere begeerte van de Hemelse natuur.
De inwendige strijd nu, die door de radeloosheid en scherpe oefening werd voortgebracht, dwong hem als het ware tot de uitroep: "Wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?" Waarheen zal ik mijn ogen ter verlossing wenden? Van welke zijde zal zij komen? Zal ik mijn oog op de wet vestigen? - Och neen! die vloekt en verdoemt mij, omdat ik een lichaam der zonde en des doods met mij omdraag. Kan ik mijn oog op vrienden slaan? - Ja, zij kunnen medelijden en deernis met mij hebben, maar ach! zij kunnen mij van dat lichaam der zonde en des doods niet bevrijden. Het is te vast aan mij geketend, dan dat zij het zouden kunnen bewegen. Zal ik mij tot de

dienaars van de waarheid keren? - Ik mag hen horen en hun woorden toestemmen; maar er is tot de losmaking van dit lichaam der zonde en des doods meer nodig. - Zal ik mij dan tot de Heilige Schrift begeven? De inhoud hiervan meldt verlossing, maar, maar, ik heb behoefte aan de toepassing van die verlossing aan mijn ziel! - Ach "wie zal mij dan verlossen?" Waar is het toevluchtsoord waar ik mij heen kan wenden? Moet ik voor- of moet ik achterwaarts gaan? Vanwaar kan er hulp en redding opdagen?"
Welk een verlegenheid! Welk een radeloosheid van een geoefende ziel! - Zie hier, en zie daar ziel! Het is te vergeefs, wendt u zich ter rechter- of ter linkerzijde, het is te vergeefs! Daar is geen hulp noch verlossing te wachten. En nochtans, daar is van een zijde nog verlossing te vinden. En wanneer de Apostel nu hier gebracht was - toen hij op die plek neerzonk, en angstvallig zijn ogen her- en derwaarts keerde, om te zien, van waar de verlossing kwam - toen zegende God zijn ziel met een gezicht van - Zijn dierbare Zoon. God de Heilige Geest, werkte dat levend geloof in zijn ziel, waardoor hij Jezus zag, en waardoor er een mededeling van het bloed en de liefde van het Lam aan zijn consciëntie plaatsvond. En zo kom ik tot het tweede punt van onze overdenking.

II.

"Ik dank God, door Jezus Christus onzen Heere."

Laat ons zien, waarvoor hij de Heere dankte. Denkt u, dat ik Paulus' mening te kort zou doen, wanneer ik zeg, dat hij grote reden had God voor zijn strijd te danken? Ik wil dit niet verstaan hebben, dat dit de enigste dankstof voor hem geweest zij. Integendeel stem ik het bereidwillig en blijmoedig toe, dat hij God voor zijn overwinning dankte. Maar zou hij ook geen reden gehad hebben God voor de voorafgaande strijd te danken? Is voorafgaande strijd geen onderwerp van lof en dank? Had hij in die strijd geen lessen geleerd, welker kennis hij in een andere weg te vergeefs had gezocht? U gevoelde schuld. Was dat schuldgevoel geen barmhartigheid? U hebt veroordeling gevoeld. Was dat gezicht der vervloeking geen barmhartigheid? U bent gereinigd geworden van een geesteloze belijdenis. Was dat geen ontferming? Het kaf van uw eigengerechtigheid en vals geloof is weggevaagd door de sterke noordenwind des Geestes. Was dat geen genade? Uw ziel was zo laag neergebogen, dat niemand dan God haar kon opbeuren. Was dat geen barmhartigheid? Gewisselijk, dat is het. Wat ook de ziel toebereidt voor barmhartigheid, het moet barmhartigheid zijn. Wat ook de ziel geschikt maakt voor het ontvangen van Jezus, het moet barmhartigheid zijn, wat ook het stof en het kaf van het eigen ik kan wegwannen, het moet genade zijn, want het bereidt de ziel voor op een gezegende Immanuël.
Alsdan hebben wij grote reden, om God te danken voor ieder gevoel van schuld, dat wij hadden door te staan, voor elke verzoeking, die ons in verwarring bracht, voor iedere traan van boetvaardigheid, die ons langs de wangen rolde, voor iedere snik van droefheid, die zich uit onze boezem ontlastte. Wij hebben goede reden, om voor ieder gevoel van schuld, ellendigheid, en rampzaligheid, Zijn naam te loven, want onze uitnemendste barmhartigheden ontspringen hieruit, en de rijkste weldaden zijn alleen in zoverre zegeningen, als deze pijnlijke oefeningen de ziel voor haar genietingen hebben toebereid.
Maar het lijdt geen twijfel, of de voorname bedoeling van de Apostel was, dat hij God dankte voor de gift van Zijn lieve Zoon. "Ik dank God, door Jezus Christus onzen Heere." Wanneer u mij met uw toegenegen aandacht, in de ontvouwing van Paulus' uitroep, gevolgd bent, dan zult u weten, dat drie belangrijke oorzaken deze te weeg

brachten. Te weten: vooreerst, de veroordeling van Gods wet - ten tweede, het weer levend worden van de zonden - en ten derde, de innerlijke strijd tussen de natuur en de genade. ***En wanneer hij God door Jezus Christus dankt, dan heeft hij het oog op een drieledige verlossing*** van ieder van deze bezwaren, die samen gegeven waren in de Persoon, het werk en de tussenkomst van Gods eniggeboren Zoon.

1. Zie maar eens op de schuld van die zonden. Hoe zullen wij van de schuld van zonden, de vloek, de heilige verdoeming en de donderende wraak van de wet verlost worden? Langs geen andere weg, dan door *het bloed van het Lam*, dat dierbare bloed, wat "reinigt van alle zonden;" die alleen verzoenende, die wonderdadige offerande, die de Zone Gods op het kruis van Golgotha opofferde. Er is geen andere weg om vergeving te verkrijgen. Nergens elders wordt rust gevonden, er is op generlei wijze anders bevrediging met God te genieten. In geen andere weg worden de donders van de wet gestild, haar vloek weggenomen en haar veroordeling uitgewist. Het van vrede sprekend bloed van Immanuël in de consciëntie is voor de ziel die de pijniging van de vloek der wet kent en haar veroordelingen heeft ondervonden, het enige geneesmiddel.

2. Evenzo is het met betrekking tot het weer levend worden van de zonden. Wat leert ons het bij vernieuwing ontwaken van de zonden anders, dan hetgeen Paulus zegt, Rom.3: 20: "*waar de zonde meerder geworden is, is de genade veel meer overvloedig geweest*." Hoe zal ik bekend worden met het overvloedige van de genade - met de lengte - diepte en hoogte van de grenzeloze en weergaloze genade? Zal ik ze niet bekennen door de pijnlijke en persoonlijke bevinding van de grootheid van de zonden?
Daarom, naarmate ik dagelijks geleid word tot de kennis van de diepte van onzen afval; naar dat ik de werking van de zonde in mijn vleselijk gemoed gewaar werd, en bevend hoe ze mij als het ware overvloeit, naar die mate kan ik het overvloedige van de genade kennen en haar kennis waarderen. Het is dus genade om de werking van de zonde in onze harten te kennen. En mogen er zijn die dat diep vernederend leerstuk ontkennen, die diepe verdorvenheid loochenen; bij mij het staat vast, dat, zullen wij genade waarderen, en Jezus hoogschatten - dat is, Hem beminnen als "die de banier draagt boven tienduizenden, als de gans begeerlijke ;" - dan moeten wij door persoonlijke en moeilijke bevinding bekend zijn, met de uitgebreidheid van de zonden en het diepe bederf van ons vleselijk gemoed. Hoe groter zondaar, hoe groter heilige. Hoe dieper de val is, des te hoger de herstelling. Hoe pijnlijker het gevoel van schuld voor de consciëntie is, zo veel te heerlijker en dierbaarder zal de balsem wezen van het bloed van Immanuël. Zo dan, verstoken te zijn van de kennis der verdorvenheden En de pijnlijke werkingen ervan, is ook onbekend te zijn met de vergeving, de vrede, of het overvloedige van de soevereine genade.

3. Zo is het ook met betrekking tot de inwendige strijd. De Apostel Paulus zag, "dat er geen verdoemenis is, voor degenen, die in Christus Jezus waren;" dat, hoewel zij werden beproefd en verzocht, hoewel zij werden geplaagd en geoefend, hoewel er een onophoudelijke strijd in hun binnenste gaande was, nochtans zouden zij er niet door veroordeeld worden, want zij *hadden aandeel in het bloed en de liefde van het Lam*.

III.

En zo kom ik ten derde tot het plechtige besluit waar de Apostel toekwam.

Ik heb boven reeds aangemerkt, dat hij twee dingen in zijn ziel bevond. Hij had bevonden de vloek van de wet en de zegeningen van het Evangelie; de uitgebreidheid van de zonden en de nog overvloediger genade; de kennis van zichzelf en de kennis van Christus. De kennis nu van deze twee zaken bracht hem tot dit plechtige besluit in zijn consciëntie: "Zo dan, ik zelf dien wel met het gemoed de Wet Gods, maar met het vlees de wet der zonde."

Zou de bedoeling van de Apostel hiervan zijn, dat hij de zonden vergoelijkte? Zou hij met zo te spreken menen, dat hij nu maar gerust kon neerzitten? Dat hij een verdorven natuur had, die de zonden beminde, en dat die daarom soms haar zin moesten hebben en dat hij een Goddelijke, heilige en heiligheid beminnende natuur had, en dat hij daarom die soms ook wel enigermate moest inwilligen? Dat hij zich nu getroost, bevestigd (zo als het genoemd wordt) en gerust kon neerzitten, zich niet behoefde te verontrusten over de werkingen van de zonden in de oude mens, en maar stil de werking van de Geest in de nieuwe mens had af te wachten?

Ik kan niet denken, dat deze woorden de uitdrukking van vergenoegdheid zijn. Liever zou ik dit er door verstaan: dat hij het diep in zijn ziel gevoelde, dat hij ten aanzien van de strijd, die hij in dit leven te verduren had, geen verandering te wachten had; dat hij de hoop niet behoefde te koesteren van hier ooit van die kamp ontdaan te worden; dat zo lang hij hier beneden leefde, in hem een lichaam des doods zou blijven bestaan - de wet der zonde werkende in zijn leden, en gedurig strijd voerende tegen de wet des gemoeds.

Maar het was geen neerzitten op zijn droesem, het was geen louter berusten op de leer van de oude en nieuwe mens, het was geen wegwerpen van de wapentuigen van de geestelijke strijd. Integendeel, het was dit plechtige besluit, waartoe hij in zijn consciëntie geprest werd: - "Ik gevoel in mij te hebben twee tegen elkaar strijdende grondbeginsels." Het was hem toen helder geworden, er scheen licht in zijn ziel, en daarom kon het niet anders, of hij zou met zijn vlees de wet der zonde dienen, hoewel zijn gemoed de wet van God zou gehoorzamen. Laat ons deze twee punten enigszins nader beschouwen.

1. Door *het gemoed* hebben wij hier *de nieuwe natuur* te verstaan - dat heilig grondbeginsel, wat God de Heilige Geest in het hart van de mens inplant. Hiermee dienen wij de wet van God. Deze nieuwe mens is heilig, hemels, rein en geestelijk, schept zijn vermaak in God, hijgt en zoekt naar gemeenschap met Jezus. Deze nieuwe mens verdraagt gewillig smaad en hoon, onderwerpt zich aan onvriendelijke bejegeningen, steekt zijn mond in het stof en is Christus beeld enigermate gelijkvormig. Dus wil de Apostel hiermee zeggen: "Ik - Ik Paulus, - Ik, die voor een Christen, voor een gelovige in Jezus word aangezien - ik, "met mijn gemoed," met mijn nieuwe natuur, met dat heilig, Hemels grondbeginsel, wat door God in mijn binnenste gewrocht werd, daarmee dien ik de wet Gods. Het Woord van God erken ik mijn regel en leidsman te zijn. Ik begeer Zijn wil te weten en die te doen. Ik zoek Hem in alles te gehoorzamen. Ik streef er naar om Hem te behagen, te eerbiedigen en te verheerlijken. Zijn wil is mijn wil, Zijn bevelen Zijn mijn bevelen;- en waartoe Hij mij ook roept, ik zal het met blijdschap volbrengen,"

Zodanig is de geest en de neiging van het gemoed van een begenadigde mens - loven, bidden, geestelijke gezindheid, liefde tot Gods volk, begeerte om in de vreze Gods te wandelen; zie daar het wezen, het element van de nieuwe mens. Met dit gemoed, of de nieuwe mens, dient een gelovige de wet van God. In die nieuwe mens wonen al de

gewaarwordingen van een heilige eerbied en een Goddelijke vrees. Al de handelingen van geloof, hoop en liefde; alle boetvaardigheid. en nederigheid, zelfverloochening en zelfverfoeiing. al de begeerten om God te kennen, te behagen en Hem Zelf te genieten, in één woord - alles wat geestelijk en genadig is, woont in de nieuwe mens. En zo gevoelen wij tijden (doen wij het niet?) dat de Hemelse dingen ons element, de geestelijke dingen ons hoogste blijdschap, het bloed van het Lams onze hoogste begeerte en het Woord van God de enigste regel van ons leven zijn. Zo "dienen wij met ons gemoed de wet Gods."

2. Maar zolang wij in dit lichaam leven, hebben wij in ons nog een ander grondbeginsel, hier geheel van onderscheiden, wat de Apostel hier "*vlees*" noemt, dat is: *onze gevallen en bedorven natuur* - ons verbasterd hart, dat altijd was en tot het einde een poel van ongerechtigheden blijven zal, een mesthoop, een beenderhuis vol verdorvenheden en ongeneeslijke ongemakken en zweren.
Nu, "met ons vlees," met deze bedorven natuur, "dienen wij de wet der zonde;" niet met vreugd - dat is een andere zaak. De Apostel zegt niet, dat hij de zonden dient, maar hij "dient de wet der zonde." Het mag onze aandacht niet ontgaan, dat dit twee verschillende zaken zijn. De zonden, of de wet der zonde, te dienen, is geheel onderscheiden. Het inwendige grondbeginsel is geheel iets anders, dan de uitwendige daden. De begeerlijkheid van onze harten tot het kwade, en het metterdaad uitoefenen van die begeerlijkheden, zijn twee onderscheidene dingen. Het is een groot onderscheid de zonden in ons hart werkende te hebben, en de zonden in ons lichaam te bedrijven. De Apostel zegt daarom hiermee niet, dat hij de zonden dient. Indien wij dienstknechten der zonde zijn, dan zijn wij kinderen des toorns. "De zonde zal over u niet heersen, want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade."
Maar, hoewel wij de zonde niet dienen, toch zijn wij toch onder de kracht van de wet der zonde. De wet der zonde is dat inwendige grondbeginsel der zonde in ons binnenste - de geest der zonde, om mij zo eens uit te drukken - dat listige, doordringende grondbeginsel, dat onophoudelijk bezig is, om zijn aloude heerschappij te herwinnen. Elke ongelovige gedachte, Godslasterlijke verbeelding, vuil denkbeeld, ontuchtige begeerte, begeerlijke wens, opwelling van hoogmoed, beweging van inwendige geveinsdheid, uitgang van wereldsgezindheid, heimelijke verhoging van zichzelf (en wie kent door pijnlijke bevinding deze inwendige werkingen niet?) - deze allen zijn gedeelten van "de wet der zonde." Deze wet werkt in zijn vleselijk gemoed; steekt zich op een listige wijze in elke hoek. Het is een wet voor ons vlees, die ons, zoals een wet door haar gezag vermag, tot gehoorzamen dwingt. Een wet, die op dezelfde moeilijke op te lossen wijze in ons vleselijk gemoed werkt, als de Heilige Geest in de nieuwe mens de genade werkt. En deze wet zullen wij blijven dienen tot onze dood.
Maar is dusdanige dienstbaarheid ook een vermaak? Verheugt zich de slaaf over zijn boeien? Zou het ruim van het slavenschip de lust van een arme Afrikaan zijn, die, losgescheurd van het land van zijn geboorte, dwars over de Atlantische Oceaan gevoerd wordt? Hunkert hij niet naar licht en vrijheid?
Zo ook in het geestelijke. Meen niet, dat het dienen van de wet der zonde voor de Apostel een lust, vergenoeging en blijdschap was. Of denkt u, dat zijn bedoeling met de onderscheiding van deze twee grondbeginselen geweest zou zijn: "Ik gevoel mij heden met God in de kerk, en morgen met de duivel in een bordeel even gelukkig?" Of zou hij willen zeggen: "Ik kan in het ene ogenblik zowel onder een geestelijke luchtstreek leven, als ik het in een volgende, in een huis der zonden kan uithouden?" O, nee! zulk een geest is er niet te ontdekken. Wanneer hij zegt, dat hij de wet der

zonden dient, dan spreekt hij van zichzelf, als van iemand, die tegen zijn wil en wens verstrikt is; gelijk de arme neger van huis en haard losgescheurd, door de satan gevangen genomen, en in het benedenste gedeelte van het slavenschip is vastgeketend. Dat hij een onwillig opgeslotene, een zuchtende gevangene is, die graag vrij wenst te zijn, en evenwel de listige geest van de inwendige bedorvenheden en zonden in zich bevindt, die nergens meer naar tracht, dan naar het meesterschap.
Daarom kunt u uzelf wel voor verzekerd houden, dat wanneer u de zonde zonder berouw en smart dient, u de geest van Christus niet in u hebt. U bent dan nog "een gans bittere gal en samenknoping der ongerechtigheid". Indien de opvolging van uw verborgen lusten u geen smart veroorzaakt; indien de werking van uw boze natuur nooit een traan uit uw oog deed wellen of een zucht uit uw binnenste, dan kunt u er van verzekerd zijn, dat u niet bent waar Paulus was.
Dienstbaarheid is een smartende keten. De ijzeren boeien van slavernij worden dikwijls diep in de ziel gevoeld; en hoe zullen wij ons verblijden, voordat wij van dit smartelijk juk ontdaan zijn? Wanneer de Apostel daarom dit plechtig besluit maakt: "Ik zelf dien met mijn gemoed de wet Gods, maar met mijn vlees de wet der zonde"; dan meent hij in het minst niet de ongebondenheid aan te moedigen. Hij is het met ons niet eens, als wij in de zonden leven, onze lusten opvolgen en ons nochtans voor kinderen Gods uitgeven. Lees maar eens het 6de hoofdstuk van deze brief, en u zult opmerken, hoe sterk hij zich verzet tegen het: onder de kracht der zonden te zijn.
Maar hij wil er dit mee zeggen: Zolang hij op aarde was had hij een lichaam der zonde en des doods met zich om te dragen; zo lang dit vlees zijn woonstede was, zou hij de pijnlijke werkingen van de verdorvenheden gewaar worden. En hieraan onderwerpt hij zich, ziende met blijdschap uit naar die blijde dag, wanneer dat diep onreine en verpeste lichaam in het stof zou neerzinken, de ziel zou worden gevoerd in die onuitsprekelijke gelukzaligheid, die er bereid is voor al de huisgenoten Gods.

Nu wilde ik in alle oprechtheid vragen; en mocht God het genadig toepassen aan uw consciëntie's! Wat weten u en ik van deze bevinding? Waarom vinden wij ze in de Bijbel? Waartoe heeft God ze laten beschrijven? Is het niet dat het ons ter beproeving en tot toetssteen zou zijn?
Laat ons daarom met toepassing op ons zelf, het oog op Paulus' bevinding slaan, en God-Almachtig bekwame u én mij, om onbedrieglijk te zien, of wij kennis aan Paulus' bevinding hebben.
1. Wat weet u om *een arm, ellendig, schuldig en rampzalig zondaar te zijn*? Dit is de eerste les, die in Christus' school geleerd wordt. Deze kunt u niet overslaan. Het zou even ongerijmd zijn het lezen te leren, zonder met het a-b-c begonnen te zijn, als te denken, dat u Christus zou leren kennen, zonder met schuld en verdoemenis bekend gemaakt te zijn.
Daarom, wat weet u van die stap? "Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?" Zegt u, dat u dit verstaat? Welgelukzalig bent u, als God de Heilige Geest slechts deze bevinding in uw ziel gewerkt heeft! Het zal u tot betere dingen voeren. Het zal in luisterrijker dingen eindigen. Wij moeten in Christus school ook met de laagste leerklas beginnen, en dan van stap tot stap, van regel tot regel worden verder geleid, om die lessen te leren, die de Geest van God aan al de uitverkorenen onderwijst.

2. Maar misschien bent u een stap verder gegaan. "Ik dank God, door Jezus Christus onzen Heere?" *Hebt u een zoete getuigenis, een dierbare verlossing, een genadige vereniging met Jezus, een teken van het Goddelijk welbehagen geproefd en gesmaakt?*

Of was Zijn naam u nooit dierbaar en Zijn geur als een uitgestorte olie? Of was de Zoon van God u zonder gedaante en heerlijkheid? Was er, als u Hem aanzag voor u in Hem geen begeerlijkheid noch schoonheid? Riep uw hart nooit naar het gevoel van het albetalend zoenbloed? Voelde u geen enig verlangen van de ziel naar de ontdekking van Zijn barmhartigheid? Als u door ondervinding iets van deze dingen weet, dan kunt u enigermate met Paulus nazeggen: "Ik dank God Jezus Christus onzen Heere" Er is een deur van ontkoming geopend. Er is een weg van toevlucht en veiligheid uit ellendigheid, schuld en verdoemenis. Er is een weg: de Heere van leven en heerlijkheid - de Middelaar Gods en der mensen - de grote Hogepriester over het huis Gods. Hij kan volkomen zalig maken; de eeuwig levende Voorbidder; de Vriend, "die meer aankleeft dan een broeder."
Wat? Geen geloof in Hem, geen begeerte naar Hem? Gewisselijk! Als God de Heilige Geest uw onderwijzer is, dan zal dit uit de diepte van uw ziel opwellen.

3. Dan bent u tot dit besluit gekomen: "*Zo dan, ik dien wel met mijn gemoed de wet Gods, maar met mijn vlees de wet der zonde*." - "Ik begeer Zijn wil te weten en te doen, mij te onderwerpen aan Zijn rechtvaardige bedelingen, in het licht van Zijn aangezicht te wandelen en te leven onder het schijnsel van Zijn welbehagen. En nochtans gevoel en bevind ik in, bij, en te midden van dat alles, een tegenovergestelde natuur in mij: een vuil hart vol ongeloof, hoogmoed, geveinsdheid, verwaandheid en begeerlijkheid, een wellustig oog, dat mijn genegenheden gedurig gevangen neemt, mijn ziel verstrikt en mijn hart en consciëntie afzichtelijke en wrede wonden toebrengt."
En toch, die last moet u dragen, de zware vracht meeslepen, en voorwaarts zien op de dag uwer verlossing. Nee, God laat deze pijnlijke oefening niet te vergeefs, maar ten goede van Zijn volk toe. Waar bleef anders uw nederigheid, de verfoeiing van u zelf, de verslagenheid van hart, de verbreking van uw geest, waar uw vreze Gods? Waar zou uw beschaamdheid van aangezicht en verfoeiing van de ziel voor een heilige God zijn, als u niet de pijnigende getuigenis met u omdroeg, dat u de voornaamste der zondaren en de minste aller heiligen bent? U zou wellicht op iedereen de stenen werpen, die u uit de kleine heuvel van uw heiligheid kon bijeen rapen.
Daarom men mag zeggen wat men wil, de verwaande en geesteloze belijders mogen hun vurige pijlen van verachting en smaad er tegen inschieten, wij hebben grote reden om God te danken voor de kennis van onze verdorvenheden. Wij hebben reden om Zijn naam te loven, omdat Hij ons door het aantonen van onze toestand vernedert. En laat onze ziel juichen om Zijn genade, omdat Hij dat licht in onze zielen en dat leven in onze consciëntie gestort heeft, waarbij de zonden enigermate aan het licht gebracht, en hierover getreurd, gehaat, verfoeid en vermeden worden. Zo zullen wij met Hiskia voor God "al zoetjes, al zoetjes, al onze jaren voorttreden, vanwege de bitterheid van onze ziel", en noch door wanhoop aan de kant worden weggedreven, noch door hoogmoed meegesleept worden. Zo te wandelen is veilig en zeker.
Laat ons daarom tot dit besluit komen: "Met mijn gemoed dien ik de wet Gods - dat is mijn element, mijn lust; met het vlees evenwel, heb ik pijnlijk de wet der zonde te dienen -is mij een ellende, mijn rampzaligheid. De wet van God te dienen is mijn blijdschap - de wet der zonde te dienen is mijn smart! De wet van God in mijn ziel te dienen is mijn Hemel - de wet der zonde in mijn leden te dienen, is een bitter overblijfsel van de hel."
Maar dit alles is noodzakelijk om de ziel waakzaam en nederig te maken, en te leren het overvloedige van de genade boven de grote uitgebreidheid van de zonde. Om ons laag te houden in onze eigen schatting, en ons plat op de grond neer te leggen aan de

voet des kruizes, begerende en vast voor zich nemende: "niets anders te weten, dan Jezus Christus en dien gekruisigd." AMEN.

INHOUD 2E ZESTAL

1. DE DRIEVOUDIGE OMVERWERPING VAN HET EIGEN IK.
"Ik zal die kroon omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen; ja, zij zal niet meer zijn, totdat Hij kome, Die daartoe recht heeft, en Dien Ik dat geven zal."
Ezechiël 21: 27.

2. DE SLAPPE HANDEN VERSTERKT EN DE STRUIKELENDE KNIEËN VASTGESTELD.
"Versterkt de slappe handen, en stelt de struikelende knieën vast. Zegt tot de vreesachtigen (eng. vertaling) ***van hart: weest sterk en vreest niet; ziet, ulieder God zal ter wrake komen met de vergelding Gods; Hij zal komen en ulieden verlossen."***
Jesaja 35: 3, 4.

3. HET VASTKLEVEN AAN GODS GETUIGENISSEN
"Ik kleef vast aan Uw getuigenissen, o Heere, beschaam mij niet."
Ps. 119: 31

4. GEVAAR VAN EN BEHOEDMIDDELEN TEGEN VERZOEKINGEN.
"Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt: de geest is wel gewillig maar het vlees is zwak."
Matthéüs 26: 41

5. HET LEVEN VAN CHRISTUS, GEOPENBAARD IN DE DOOD VAN HET SCHEPSEL
"Want wij, die leven, worden altijd in den dood overgegeven om Jezus' wil, opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden."
2 Korinthe 4:11

6. DE OVERWONNEN ERFENIS.
"Die overwint zal alles beërven; en Ik zal Hem tot en God zijn, en hij zal Mij tot een zoon zijn."
Openbaringen 21:7

1. DE DRIEVOUDIGE OMVERWERPING VAN HET EIGEN IK.

"Ik zal dien kroon omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen; ja, zij zal niet meer zijn, totdat Hij kome, Die daartoe recht heeft, en Dien Ik dat geven zal."
Ezechiël 21: 27.

Voordat wij ons bepalen tot de geestelijke en bevindelijke betekenis van onze tekst, zal het niet ondienstig zijn, enige ogenblikken op de letterlijke betekenis te letten, én op de omstandigheden, waaronder de Heere deze woorden, door de dienst van Zijn profeet Ezechiël gesproken heeft.
Deze woorden hebben betrekking op de koning Zedekia, die toen de scepter over Juda zwaaide. Hij was door Nebukadnézar tot die staat verheven. Babels koning had hem aangesteld en bij "zijn aanstelling een plechtige eed in de Naam des Heeren afgevorderd, dat hij hem als zijn opperheer en soeverein getrouw zou blijven. (2 Kron. 36: 13)
Maar hij verbrak die eed, werd trouweloos, en stond tegen zijn meester, de vorst van Babel op, en schonk zijn trouw aan de koning van Egypte. Het was om de verbreking van die plechtige eed, in de Naam des Heeren gezworen, dat de Heere rechtvaardig op hem toornig werd. Jehovah zegt daarom in ons teksthoofdstuk, V S, 25, 26: "En gij, o onheilig, goddeloos vorst van Israël, wiens dag komen zal ten tijde der uiterste ongerechtigheid; alzo zegt de Heere, HEERE: doe dien hoed weg en hef die kroon af!" De Heere houdt hem hier voor ogen en verwijt hem zijn trouweloze meineed. Hij noemt hem een "onheilig, goddeloos vorst," omdat hij zich niet aan het plechtige verbond, dat in zijn naam besloten was, hield. Dit kunnen wij uit Ezechiël 17: 18, 19 zien; daar is het: "Want hij heeft de eed veracht, brekende het verbond, daar hij, ziet, zijne hand gegeven had; dewijl hij al deze dingen gedaan heeft, zal hij niet ontkomen. Daarom, alzo zegt de Heere, HEERE: zo waarachtig als Ik leef, zo Ik Mijnen eed, dien hij veracht heeft, en Mijn verbond dat hij gebroken heeft; datzelve niet op zijn hoofd geve!"
Maar de Heere wilde niet alleen deze "onheilige, goddeloze vorst," van de troon stoten; maar hij had besloten de troon zelf om te keren; niet alleen deze meinedige koning van zijn staat te beroven, maar ook het koninkrijk van Juda omver te werpen, door een ganse omkering, zelfs van haar grondvesten. En wanneer Hij daarom in vs. 25, 26 gezegd had: "dat die hoed weggegaan en de kroon afgenomen zou worden" dan gaat Hij verder in onze tekst: "Ik zal die kroon omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen; ja zij zal niet meer zijn," - dat is: het zal geen koninkrijk meer wezen, niet meer in zijn voormalige staat blijven bestaan - "totdat Hij kome, Die daartoe recht heeft," - dat is: de Koning van Sion, Jezus, de Heere van leven en heerlijkheid - "en Dien zal Ik het geven," met andere woorden: er zal geen koning meer in Juda zijn - het koninkrijk zelf zal niet meer als nu bestaan; er zal geen wereldlijke alleenheerser worden gekend, "totdat Hij kome, die daartoe recht heeft," en Hij zal op zijn troon zitten, niet letterlijk in Jeruzalem, maar geestelijkerwijs in Sion, dat koninkrijk, wat is "rechtvaardigheid, vrede en blijdschap, door den Heiligen Geest," en Ik, met Mijn hand, "Ik zal het Hem geven."

Wij hebben zo kort mogelijk de letterlijke betekenis van onze tekst nagegaan, en komen nu tot haar *geestelijke en bevindelijke betekenis,* waarin wij tussen deze twee zaken, wel enige overeenkomst zullen aantreffen. Was dit zo niet, dan misten wij alle

grond voor de geestelijke en bevindelijke uitleg; dan bestond zij in de verbeelding en daarom onzeker; het zou op een valse grond en een onveilig fundament steunen. Laat ons daarom, voordat wij verder gaan, zien, welke gelijkheid er tussen de letterlijke en geestelijke verklaring bestaat.

Het volk van Israël was een door God uitverkoren natie en als zodanig een afschaduwing van de uitverkorenen Gods, die Hij voor de grondlegging der wereld tot de zaligheid gesteld heeft. Maar dit volk verliet zijn getrouwheid, en rebelleerde tegen de inzettingen en bevelen Gods, die Hij door de dienst van Mozes, Zijn knecht, hun gegeven had. Zij zeiden: "Zet een koning over ons, om ons te richten, gelijk al de volken hebben." En in die eis zegt de Heere: "dat zij Hem hadden verworpen, dat Hij geen Koning over hen zou zijn." Door hun verlangen om een aardse koning aan hun hoofd te hebben, waren zij in gedurige opstand met en trouweloos afgevallen van "de KONING der koningen en de HEERE der Heeren!" Echter droeg de Heere hen in Zijn lankmoedigheid tot een zekere tijd, tot de tijd van Zedekia's regering, toen Hij het koninkrijk, door henzelf opgericht, omkeerde, verwoestte en in puinhopen stortte.

Vinden wij ook hier geen treffende overeenkomst tussen het letterlijk en geestelijk Israël, als natie van God verkozen, opdat de Heere hen zou regeren? Zo is het geestelijk Israël van eeuwigheid in Christus uitverkoren, opdat Hij hun Vorst en Gebieder zou zijn. Maar zoals Israël de Heere verliet, door een andere koning over zich aan te stellen, zo is het uitverkoren Gods geslacht, van God afgevallen in en door de val Adam, onderdanen geworden van Satan, zonde en het eigen ik, en in een staat van opstand en trouweloosheid aan God geraakt. Dus is er gelijkheid tussen het uitwendige koninkrijk van Israël, en de heerschappij van de zonden en het eigen ik, in de harten van de uitverkorenen, vóórdat zij door vrijmachtige genade geroepen worden.

Wij lezen daarom in de woorden van onze tekst: *"Ik zal die kroon omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen; ja zij zal niet meer zijn."* Dat betekent: "Ik zal dat koninkrijk van zonde en het eigen ik in puinhopen storten, Ik zal het verderven en van zijn grondvesten afrukken; en op de puinhopen van dat koninkrijk, zal ik een ander bouwen, - *totdat Hij kome, Die daartoe recht heeft, en Dien Ik dat geven zal."*

Met deze overeenstemming tussen de letterlijke en geestelijke betekenis wens ik, onder Gods zegen, met de geestelijke en bevindelijke betekenis van onze tekst verder te gaan. Ik zal u, met Gods hulp, pogen aan te tonen, hoe het van toepassing zij op het werk van genade in de harten van Gods volk.

Zonder een stijve verdeling te maken, vinden wij, met een blik in de tekst, er deze twee grote hoofdwaarheden in:

I. Het werk van omkering, wat tot driemaal herhaald wordt; en dan:
II. Wat er in de ziel plaats grijpt, wanneer het werk van omkering voltooid is.

- "Ik zal die kroon omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen; ja zij zal niet meer zijn." Dat is de eerste tak van het werk van de Geest.
- "Totdat Hij kome, Die daartoe recht heeft, en Dien Ik dat geven zal." Dat is een andere tak van de onderwijzing van de Geest in de ziel, opdat Christus bevindelijk en geestelijk gekend zou worden.

I.

I. Het werk van omkering, wat tot driemaal herhaald wordt.

Het eerste dat onze aandacht tot zich trekt is, dat de Heere tot driemaal het woord omkeren bezigt. Met die drievoudige herhaling van dit woord, wordt ongetwijfeld het onomstotelijke en het zekere van Gods besluit te kennen gegeven. Zo was het met het

gezicht, dat Petrus zag zoals wij Hand. 10: 16 lezen: "en dit geschiedde tot driemaal; en het vat werd wederom opgenomen in den hemel," om de zekerheid van het gezicht aan te tonen, als ook de wil en het voornemen Gods. Zo zal misschien ook met deze herhaling de zekerheid en vastheid van Gods voornemen met des te groter gezag worden te kennen gegeven, want het drukt Zijn onverzettelijk voornemen hierover uit.
Maar, de zaak een weinig meer opheffende, en met de onderwijzingen van God de Heilige Geest in de harten van Zijn volk vergelijkende, dan zullen wij het waarheid bevinden, dat de herhaling niet alleen te kennen geeft de zekerheid van Gods voornemen in het omverwerpen van het eigen ik. Maar er zijn drie verschillende gelegenheden – drie heldere, volstrekt noodzakelijke en rechtstreekse omkeringen, en een in puinhopen storten van het eigen ik, opdat Christus op het gruis en puin van het eigen ik zou verhoogd worden.
Het is wél opmerkenswaardig dat er ook drie verschillende omkeringen van het koninkrijk van Juda hebben plaats gehad; dat er een driemaal herhaalde wegvoering in ballingschap, zowel als een drievoudige herstelling aangetekend staat:

- de eerste was de omverwerping van Jójakim,
- de tweede van Jójachin,
- en de derde van de koning Zedekia, die de Heere hier door Zijn profeet Ezechiël aankondigt.

Maar wat is dan ***de eerste omkering***, die er in het hart plaats grijpt, wanneer God de Heilige Geest het werk van genade daar aanvangt? Waar vindt Hij ons? Hij vindt ons, zoals de Apostel zegt: "Vervreemd zijnde van het leven Gods, door de onwetendheid, die in ons is, door de verharding van onze harten." Hij vindt ons "dood door de misdaden en de zonde," "van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen." Hij vindt ons onder de heerschappij der zonde, hetzij dan onder welke vorm of gedaante.
En zal het Koninkrijk van God in de ziel opgebouwd worden, dan moet de regering en de heerschappij der zonden omvergeworpen worden. Evenals in het gezicht, dat Nebukadnézar zag, dat er namelijk, uit de berg een steen zonder handen afgehouwen werd, die dat beeld aan zijn voeten sloeg, en het vermaalde, niet alleen de voeten van ijzer en leem, maar ook al de andere samengestelde delen van het beeld, het goud, het zilver en het koper, en op dat gruis zich ontwikkelde; zo wordt ook het Koninkrijk van God gegrondvest op de puinhopen van het schepsel. Vandaar is er evenmin samenstemming van het eigen ik en Christus, als er tussen Hem en Belial bestaat. Christus sloot nooit een bondgenootschap met het schepsel, of Hij zou Zijn werk en heerlijkheid met het eigen ik delen. Hij vestigt Zijn gezegend Koninkrijk van vrede en gerechtigheid op de puinhopen van het onvermogen van de mens. Al de sterkte, de wijsheid en gerechtigheid van het schepsel, zal worden, zoals wij bij Daniël van het beeld lezen: "gelijk kaf van de dorsvloeren des zomers", voordat Gods Koninkrijk heilrijk geopenbaard en bevindelijk kenbaar gemaakt wordt in het hart.

1. De eerst in het oog lopende gedaante van het eigen ik is, ***onheiligheid en goddeloosheid.*** Dat is: velen van de uitverkorenen Gods leven, voordat zij door de Heilige Geest geroepen worden, in openbare gruwelen, dronkenschap, zweren, hoererij en de onbeschaamdste uitoefening van alom bekende zonden.
   Maar wanneer de Geest van God in het hart begint te werken, dan keert Hij dat onheilig schepsel om; dat is: Hij zendt zulke zwaarwichtige overtuigingen in het geweten, schiet van Zijn Goddelijke boog zulke felle pijlen in de ziel, dat het onheilig eigen ik wordt overwonnen en omvergeworpen. Met recht twijfelen wij aan een werk der genade in die mens, in wiens geweten de pijlen van overtuiging

worden gemist, waardoor de zenuwen en de levenskrachten van het onheilig beginsel verbroken worden.
Als iemand, in het bezit van de leer van genade, in enige bekende zonden leeft, zonder pijniging van het geweten en foltering van de Geest voor God, geloof niet, dat de Heilige Geest Zijn gerechtshof in zijn binnenste heeft opgericht. Als de goddeloosheid van die mens hem nimmer schuldig verklaarde te zijn, - dat beginsel niet veroordeeld en gekluisterd werd, - wij behoeven niet te denken, dat Gods Geest zich als "den Geest des oordeels, en de Geest der uitbranding" in die mens geopenbaard heeft.

2. Maar anderen van Gods uitverkorenen zijn, wanneer de Heere hen bij de hand neemt, niet zo opvallend onheilig en openbaar goddeloos, en evenwel leven zij ***onder de heerschappij van de zonden, in een andere gedaante*** – mensen, die uitwendig schoon, maar inwendig afzichtelijk zijn; mensen, die men niet kan rangschikken onder dat goddeloze rot, maar toch buiten God en Christus in de wereld zijn; die met een uitwendig goed gedrag, "vervreemd zijn van het leven Gods, door de onwetendheid, die in hen is, door de verharding huns harten", die voor de regering en heerschappij van het eigen ik zich neerbuigen; die geen vreze Gods voor hun ogen, geen geestelijk besef van Zijn hartdoorzoekende tegenwoordigheid hebben, noch Hem in Zijn dienens- en beminnenswaardigheid verlangen te kennen en te geloven.
Voor dezen nu, is de omkering van hun onheilig wezen even noodzakelijk in zijn *zedelijke* gedaante, als voor de *uitwendig goddeloze* en onheilige. Zolang God buiten het hart gesloten is, is het, met betrekking tot de eeuwige zaligheid – men versta mij wel – met betrekking tot de eeuwige zaligheid, van weinig belang, of een mens *zedeloos* of *zedig* leeft. Er is in die mens geen geestelijk leven, geen Goddelijk werk; er is niets in hem, dat naar een nieuwe geboorte, waardoor hij met God in gemeenschap kan komen, gelijkt. Het eigen ik heerst en regeert in hem, met al de krachten der zedigheid. Het moet daarom van de troon geworpen, omgekeerd, en gruis en puin voor God worden.

En vraagt u naar *het instrument* – de sterke en krachtige handspaak, die de Heilige Geest gebruikt, om het eigen ik, hetzij zedig of zedeloos, omver te werpen? Het is het geestelijk maken van Gods wet in het geweten, de ontdekking van Gods heiligheid in de ziel, de openbaarmaking van Zijn onkreukbare gerechtigheid, en een besef van zijn vlekkeloze reinheid in het hart. De uitwendige letter van de wet kan het eigen ik, hetzij het zedig of zedeloos van God vervreemd is, niet omverwerpen, maar de geestelijkheid van Gods wet, het krachtig worden van het gebod, het plechtige bekend worden met de toorn Gods tegen alle zonde en ongerechtigheid – dit is het krachtige houweel in de hand van de Geest, om het onheilig eigen ik, onder alle gedaanten, omver te werpen en in puinhopen voor God te storten; - dat wil zeggen: het blijft bestaan, maar in verwoesting.
Het woord ‘omkeren’ schijnt toepasselijk te zijn op een gebouw, dat, hetzij door de bliksem of door de geweldige schok van een aardbeving is omvergeworpen. Het is omgekeerd, niet verplaatst, er is geen steen van weggenomen, maar het gebouw ligt in puinhopen. Evenzo is het in het geestelijke: het onheilig grondbestaan van die mens is van de hoogte geworpen, van zijn standplaats neergestoten. Het gebouw is geen volkomen gebouw meer als te voren; al zijn delen zijn verwoest. De tempel met al zijn vertrekken, altaren en offerplaatsen, zoals hij door de Satan geveegd en versierd werd, is vernield; maar evenwel zijn al zijne stenen nog aanwezig. Het verschil van het

voorgaande gebouw en haar tegenwoordige toestand bestaat hier in: nu is het een puinhoop – een hoop verwarde stenen, dat te voren een volkomen gebouw was.

Hier nu is de ziel, die omgekeerd voor God staat: een wrak; een puinhoop voor "de ogen van Hem met Wien hij te doen heeft." Maar zou een mens, tot deze staat gebracht, nu niets meer doen? Ja, mijn vrienden! Hij begint opnieuw te bouwen, en hij zal een tempel trachten op te richten, waarvan hij gelooft dat God behagen en goedkeuren zal, en die hem enigszins in Jehovah's gunst zal aanbevelen. Elke overtuigde ziel, die zijn goddeloosheden, als een zware last op het geweten drukken, en die in puinhopen voor God gevallen is, zal onmiddellijk zijn best doen, om, was het mogelijk, het zwaard van overtuiging te verstompen, Jehovah's gunst te herwinnen, en de "toekomenden toorn te ontvlieden."
Over het algemeen slaat men, - naar ik geloof - naar de mate van licht in zijn oordeel, verschillende wegen in.
Stellen wij ons iemand voor, die verstoken van de zuivere verkondiging van Gods Woord, nooit van de gerechtigheid en zaligheid, door de verzoening van Gods Zoon, hoorde, - zijn onmiddellijke toevlucht is tot de wet der werken, opdat hij door een stipte gehoorzaamheid aan haar bevelen, een gerechtigheid zou daarstellen, die Gode behagen en vergenoegen zal.
Maar als iemands oordeel enigermate opgeklaard is; als hij, bijvoorbeeld, onder een getrouwe prediking verkeerd heeft, en hem het bloed van Christus, als de enige verzoening van zonden, en de gerechtigheid van Christus, als de enige dekmantel voor God is voorgehouden, schijnt hij enigszins van de wet der werken af te zien, omdat hij de vaste overtuiging in zich heeft: "Ik kan niet gerechtvaardigd worden door de werken der wet, en daarom zal een vluchten daarheen ijdel en te vergeefs zijn." Hij slaat daarom een andere weg in, en zoekt, wat men noemt, een heiligheid op te richten.
Toen ik van zonde overtuigd, en "schuldig voor God" werd, was ook mijn verstand te veel verlicht, dan dit ik mij tot het Mozaïsche verbond zou wenden. Ik bezat oordeel genoeg, dat geen wettische gerechtigheid mij aangenaam bij God kon maken. Veel liever nam ik mijn toevlucht tot het Evangelie, wat ik in de wet zocht te veranderen, om daardoor heilig te worden. Niet tot Mozes om gerechtigheid, maar tot het Evangelie om heiligheid; niet de geboden van het Oude Testament te houden, maar de bevelen van het Nieuwe te gehoorzamen; om, door geestelijke gezindheid, bidden en Bijbellezing, mij met de kenmerken van het Nieuw Testamentisch Christendom te versieren.
Dit is waarlijk de ergste wettischheid. Want het is het Evangelie in de wet te veranderen, hoewel het een groot onderscheid schijnt te zijn bij het gaan tot de wet van Mozes, om door haar werken gezaligd te worden. Daarom hij, wiens oordeel enigermate verlicht is, zal misschien, dadelijk bij zijn overtuiging zichzelf heilig en geestelijk gezind pogen te maken. Hij wil de uitgangen van zijn hart op God vestigen; alles wat met Gods Woord, door Christus geopenbaard, in strijd is verzaken, en zich zelf zo tot een Christen vormen, om dan door die Christelijkheid bij God aangenomen te worden. Zo heeft hij dan de reis aanvaard, om heilig en geestelijk gezind te worden, God te dienen, Zijn bevelen te gehoorzamen, Zijn Woord te onderzoeken, met Zijn volk te verkeren, de wereld te verlaten, en met al de krachten en vermogens van zijn ziel een waar Christen te worden.

En zo zijn wij tot ***een tweede omkering*** genaderd, te weten: van deze eigengerechtigheid – van dit vermeende rechtvaardig en heilig eigen ik – hetzij in zijn

nauwe wettische, of meer evangelische verfijnde gedaante, wat evenzo noodzakelijk is, als de eerste boven beschreven omverwerping.
Het voorwerp van deze tweede omkering is dus opnieuw het eigen ik, - verheven in tegenoverstelling van Christus. En daarom, hetzij het onheiligheid, eigengerechtigheid of vermeende heiligheid zij, - alles wat uit het eigen ik is moet omvergeworpen worden. Welke gedaante, vorm of gestalte het zich zal aanmatigen, het moet omgekeerd worden, opdat Christus daar geheel en alleen op verhoogd zou worden. Een tweede omkering is daarom noodzakelijk; een omverwerping van het eigengerechtigd of 'heilig' eigen ik.

En welk *instrument* gebruik de Heere in de omkering van deze tweede tempel, die gebouwd is op de puinhopen van de eerste, maar niet "de plaats Zijner ruste," omdat het des mensen handenwerk is?
Een geestelijke ontdekking, van de diepe onreinheid van ons hart voor Hem. De goddeloosheid werd door de toepassing van de wet aan het geweten omgekeerd, maar deze valse heiligheid, deze bespottelijke geestelijkheid, wordt omgekeerd door de ontdekking van de diep bezoedelde toestand van ons vleselijk gemoed. Dit is min of meer de opening van "de sluizen van grote afgrond," en de krachtige openbaring van de waarheid van deze Woorden: "arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja dodelijk is het."
Als wij dan heilig pogen te zijn, dan wellen de zonden uit de diepte van ons vleselijk gemoed op, en keren ons eigen op te richten gebouw om. Dan blijkt elke gedachte met zonde bevlekt, ieder woord door de verdorvenheden bezoedeld, elke daad met het kwaad vergiftigd te zijn. Hierdoor vallen wij, met afschuw en walging van onszelf, voor God neer en worden gewaar, dat onze mond geen woord en onze hand geen daad kan voortbrengen, of het is met zonde bevlekt, en met de inwendige verdorvenheden besmet. Hierom klagen wij onszelf als veroordeelden en doodschuldigen voor God aan.
Dit is de toestand van hem, die niet alleen zijn *onheilig* - maar ook zijn eigengerechtigd en 'heilig' eigen ik voor God in puinhopen gestort ziet. En dan eerst wordt de leer van genade, door de Heilige Geest geopenbaard, liefelijk en gepast. In zichzelf geen heiligheid bespeurende, wordt er gepeinsd over de evangelische heiligmaking. Niets in zichzelf bevindende, dat Gode aangenaam kan zijn, wordt het Bloed der verzoening, ons een gepaste en aangename waarheid. En van alle gerechtigheid in zichzelf verstoken zijnde, blijkt de heerlijke gerechtigheid van Christus in Gods Woord ons een waarheid toe, die zo juist voor onze behoeften berekend is.
Dan brengt de Heilige Geest de leer der verkiezing met enige kracht aan het hart en enige zoetheid aan het geweten te huis. Hij toont in een flauwe mate aan de ziel het Bloed der verzoening. En sprengt Hij dat op het geweten, dan geniet de ziel bij bevinding een proef van Zijn barmhartigheid en genade. En brengt Hij de gerechtigheid van Christus nabij de ziel, zodat zij met het geloofsoog mag aanschouwen, dan berust zij daarin, vergenoegt zich daarmee, en het eigen ik wordt volkomen afgedankt.

Een 3e omverwerping
Maar hiermee is het *eigen ik* niet tevreden, het wendt zich naar een andere koers. Och, mijn vrienden! Dat afgetakelde en vernield wrak kan niet rusten, en vat weer iets anders bij de hand, en dat is: de kostelijke inwendige onderwijzingen van God te versmaden, en de leer van genade met de hand der natuur aan te vatten, zonder op de

toepassing van deze Hemelse waarheden van tijd tot tijd door God Zelf geopenbaard, te wachten. En wordt er in zo te doen enige zoetheid gesmaakt, dan schijnt het al spoedig in een rechte weg te komen.
Maar de trotsheid en verwaandheid kleeft ons zo fijn en ongemerkt aan, dat wij het nauwelijks weten, dat wij op dit bedrieglijk pad verkeren, totdat wij op het einde van die weg een steilte bevinden. En wat bracht ons daar? Onze hoogmoed en eergierigheid, die niet voldaan zijn met *niets te wezen*, met plaats te nemen, waar God ons stelt, en in die houding te blijven, waar Hij zijn intrek in ons nam. Wij kunnen het niet nalaten, naar iets buiten Gods bijzondere onderwijzingen in de ziel om te zien wij willen altijd onze gestalte verhogen boven de maat, die God ons geschonken heeft, om, was het doenlijk, *een el tot onze dwergachtige lengte toe te doen*.
Hier nu vinden wij de derde gedaante van het eigen ik, welke zo wel, als de twee voorgaande, moet omvergeworpen worden, en dat is *het verwaande eigen ik.*
Zo heeft dan het eigen ik drie verschillende gedaanten:
(1) onheilig,
(2) *onheiligheid* en
(3) verwaand.
Zijn *onheiligheid* openbaarde zich in de onwetendheid van de leer der genade.
Zijn eigengerechtigheid vertoonde zich in onkunde aan de geestelijke kennis van die leer.
En het eigen ik van *verwaandheid* maakte zich kenbaar door ongemerkt en in het geheim vleselijk op die leer te vertrouwen, waarvan wij enigermate de zoetheid en de kracht ondervonden hebben.
Het *eigen ik* van de mens moet in al deze drie verschillende gedaanten worden omgekeerd, opdat hij voor God een hoop puin en gruis zou zijn, waar niet een steen op de andere gevonden wordt. De voorgaande evenredigheid en schoonheid van het gebouw gaat verloren; de trotse zuilen, die het ondersteunden, bezwijken, en dak en muren zijn verbrijzeld en vermorzeld in niets dan puin, zoals de Heere zegt: Want Hij zal een richtsnoer der woestheid over hen trekken en een richtlood der ijdelheid." Jesaja 34:11.

II.

Wat er in de ziel plaats grijpt, wanneer het werk van omkering voltooid is.

Maar wij begeven ons tot het tweede gedeelte van onze tekst wat de oprichting van het Koninkrijk van God op de puinhopen van het eigen ik behelst. "Ik zal die kroon omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen; ja zij zal niet meer zijn, *totdat Hij kome, Die daartoe recht heeft, en Dien Ik dat geven zal."* Er staat dus Één te komen, "Die daartoe *recht* heeft." Er is een Koning, Die recht heeft, én op de troon, én op de trouw van Zijn onderdanen; recht op alles wat zij zijn en op alles wat zij hebben.
Maar waardoor heeft Hij het recht verkregen?
(1) Het is vooreerst Zijn recht; door een oorspronkelijk geschenk en gift: de Vader heeft al de uitverkorenen aan de Zoon gegeven. "Ziet hier ben Ik " zegt Jezus, en de kinderen, die de Heere Mij gegeven heeft." "Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen," Daarom, voor zover als wij de Zijnen zijn, heeft Jezus recht op ons, en heeft Hij recht op onze personen, dan heeft Hij, door hetzelfde oorspronkelijke geschenk des Vaders, ook recht op onze harten en genegenheden.
(2) Maar Hij heeft een tweede recht op Zijn uitverkorenen, en dat is, door koping en verlossing. Hij heeft hen door Zijn bloed verlost. Hij heeft Zijn leven voor hen afgelegd, en hen daardoor gekocht en verlost, waardoor Zijn recht op hen bevestigd is. Hij heeft aan het kruis de volle prijs voor hen betaald.

Dit dubbel recht oefent Hij telkens uit, als Hij een plechtige eis op ieder van Zijn verlosten legt. Deze eis doet Hij, wanneer de Heilige Geest een vat der barmhartigheid aangrijpt, dagvaart en aan Jezus voeten brengt, opdat Hij als Heere en Koning in hun genegenheden zou gekroond worden. Want Hij heeft recht op het hart en de genegenheden van Zijn volk. Denk aan Zijn woorden: "Ik zal Mijn eer aan geen ander geven;" Hij wil niet, dat Zijn eigendom in andere handen is. Hij vergenoegt Zich niet met enkel een recht op de personen van Zijn dierbaar volk te hebben, Hij wil hun hart, hun genegenheid hebben en daarover als Vorst heersen en regeren, geen mededinger toelaten, duldt ook het eigen ik niet als medewerker, hoe mooi het zich ook voordoet. Alleen en geheel wil Hij Koning zijn.

Maar, vraagt wellicht iemand, *hoedanig is de gesteldheid van ziel*, voor dat Jezus zich met kracht, zoetheid en dierbaarheid als Koning openbaart? Wat en waar is zij?
Een puinhoop. Als het eigen ik niet vernederd, en al wat uit en van de mens is in puinhopen gestort is, kan de ziel nooit veel van Christus weten. Wie hijgt naar een bezoek van de zaligheid die de Heere van leven en heerlijkheid aan het hart openbaart, wie vraagt naar een komen van Hem in de kracht Zijner opstanding, in de heerlijkheid van Zijn gerechtigheid en in de dierbaarheid van Zijn tegenwoordigheid, wie zal geestelijker wijze verlangen, zuchten, kermen, roepen, pleiten en smeken om de openbaring van Christus aan zijn ziel, als hij geen haveloos wrak voor God en het eigen ik omgekeerd en een verwoeste puinhoop geworden is? Ja zo geruïneerd, dat mensenkracht tekort schiet om één steen op zijn plaats te herstellen of het afgebrokene te herbouwen?
"Tot dat Hij kome, Die daartoe recht heeft." Daar wordt dus van een *komen* van Jezus gesproken - een komen tot het hart van Zijn volk. Hij komt niet enkel tot hun hoofd en verstand, niet enkel tot hun gemoed, zodat zij van en over Hem zouden kunnen spreken, met hun lippen; maar er is een plechtig komen van Jezus, met kracht, heerlijkheid, genade en majesteit tot de ziel en het geweten van Zijn uitverkorenen, waardoor Hij zijn Koninkrijk grondvest, voor Zich een tempel toebereidt, en Zijn troon van barmhartigheid en genade op de puinhopen van het eigen ik bouwt.
Hij voegt de stenen van dit ingevallen huis niet op elkaar, ook laat Hij niet toe, dat het onheilig eigen ik zijn handen uitsteekt en de zuilen van de voorgaande tempel opnieuw op haar plaats stelt, of dat het heilig eigen ik zijn verwoest gebouw herstelt, of dat het verwaand eigen ik voor bouwmeester zou doorgaan. Maar Hij komt Zelf tot de ziel, om Zijn gezegend Koninkrijk van "gerechtigheid, vrede en blijdschap door de Heilige Geest op te richten."

Maar dit is geen werk, dat als het eens verricht is, geen herhaling zou behoeven. Wij moeten niet veronderstellen, dat er, na de eerste drievoudige omverwerping van het eigen ik, en de oprichting van Christus in Zijn schoonheid en heerlijkheid in het hart, geen houweel, spade noch hamer meer nodig zou zijn; - dat er dan niets meer ter omkering is overgebleven. Wij weten het immers bij bevinding, dat deze puinhopen van het eigen ik geen hoop dode stenen zijn. Het eigen ik is en blijft een levend grondbeginsel; niet een verslagen en begraven opstandeling, maar een levend tegenstrever van de Heere van leven en heerlijkheid. Het kan niet nalaten, tegen Gods oppermachtig gezag en Zijn soevereine heerschappij te rebelleren. Daarom getuige ieder van ons, die het werk van genade in zich ontvangen heeft: "ons hart is zo eigenlievend, dat wij dag aan dag, al weder en weder, een vernieuwde omkering van nodig hebben."
- Niet zelden steekt het goddeloos en *onheilig* eigen ik zijn handen uit, om de

stenen, die door de toepassing van Gods wet zijn neergeworpen weer tot een gebouw te vormen, om er die beelden in te plaatsen, waar God met afschuw op neer ziet. Wie van ons – schaamte bedekke onze aangezichten! - heeft in het geheim niet aan de loop van zijn boze gedachten toegegeven? Wie bedacht, op enige wijze, geen plannen tot zonde? Wie voedde deze vuile klomp des verderft niet? Wie voelde inwendig geen lust tot de zonde? En als Gods genade niet krachtig in ons geweten werkte, wie van ons zou niet geheel verward zijn geraakt in die strikken en vallen, waardoor wij onszelf en de gemeente, waartoe wij behoren, zouden onteren?

- Maar ook het *eigengerechtigd* ik zoekt steeds de afgebroken tempel weer op te richten. Wij pogen zo vaak onszelf geestelijk en heilig voor God te maken, ons te vormen in een godsdienstige gedaante, om Hem aangenaam te zijn en ons ten zegen te gedijen. Waarbij wij denken dat wij Hem nu welgevallig zijn, omdat wij, zo opgetooid voor Zijn barmhartigheid aannemelijk zijn. Zodra dus onze eigengerechtige harten deze valse heiligheid, deze belachelijke geestelijkheid zoeken op te richten, dan keert de Heere ook nu, zowel als te voren, dat werk om.
- En elk die iets van zijn eigen hart en de werkingen van zijn gevallen natuur weet, is het niet onbekend, dat het *verwaande eigen ik* steeds zijn handen aan de ark des verbonds slaat, zichzelf in Gods tegenwoordigheid zoekt in te dringen, zonder dat de Heere ons door zijn Geest daartoe roept; vasthoudt aan de dingen, die niet liefelijk noch krachtdadig door God zijn geopenbaard, op de leer vertrouwende en op de waarheid steunende, hoewel hij, op dat ogenblik, de kracht en zoetigheid er niet bevindelijk van gevoelde. Door die vermetelheid pogen wij steeds op te bouwen, wat God door Zijn genade heeft neergeworpen.

Maar het eigen ik mag dan wel, onder welke vorm ook, zijn afgoden tegenover de Heere in leven en heerlijkheid oprichten, Jehovah zal steeds Zijn plechtige aankondiging: "Ik zal het omkeren" uitvoeren.

- Werkt het *onheilig* eigen ik? De Heere keert het om door scherpe overtuiging door de voor ons gespannen strikken te verbreken, door ons het kwade, waaraan wij toegeven zouden, open te leggen, of onze steunsels ons te ontnemen. Zo werpt hij het onheilig eigen ik om.
- Zo ook, wanneer het *bespottenswaardig 'heilig'* eigen ik zijn heiligheid en eigengerechtigheid tegenover Christus heiligheid en gerechtigheid zoekt te stellen, dan geeft de Heere een heldere ontdekking van onze gevallen natuur, een besef van onze bezoedelde toestand voor Hem, een diep gevoel van de vreselijke staat der verdorvenheden van ons hart voor Hem de Heilige, wat dit onreine, heilig ik omver werpt, en onszelf verfoeien doet "in stof en as."
    - Tenslotte, als het *verwaande eigen* ik uit zijn verborgen holen kruipt, ons terzijde aftrekt, en ons van een bevindelijke waarheid zoekt weg te voeren dan geeft de Heere een verborgen pranging van het geweten, een innerlijke benauwing van de ziel, een pijnlijke overtuiging, dat wij op verboden grond getreden zijn, een vrees en beven voor Gods hartdoorzoekende tegenwoordigheid, zodat er met al de vermetelheid, die er in ons vleselijk gemoed huisvest, geen kermend gebed tot Hem op gaat, opdat Hij ons voor deze boze verdorvenheden van ons harten beware, tot Zijn eer en ons heil.

En met de voortdurende omkering van het eigen ik in zijn verschillende vormen, bouwt Jehovah de Christus op de puinhopen van het eigen ik op.

(1) Ziet iemand al zijn *wereldse plannen* verijdeld? Wordt bij het ongenoegzame van

het ondermaanse voor zijn hart gewaar? Bevindt hij, dat hij "niet doen kan hetgeen hij wil," en dat al zijn voornemens, ontwerpen en de uitvindingen hem bij de hand afbreken? Hiervan overtuigd, als een schuldig zondaar voor God neervallend, en zichzelf verfoeiend vanwege de werkingen van zijn boos hart, schenkt de Heere hem soms een bevredigend gevoel, enkele tekens van de vergevende liefde en enkele druppels van het bloed der verzoening. Dit trekt zijn genegenheden tot Christus, en Deze wordt hem uitnemend dierbaar.

(2) Wederom: wanneer hem zijn *vleselijke heiligheid* en eigengerechtigheid ontnomen worden, zal hij bij tijden de heerlijke zielsverkwikkende gerechtigheid en heiligmaking van Christus aanvatten, en zich verblijden, dat het eigen ik zo vernederd, en Christus daarop zo verheven is geworden. Niet minder is het, wanneer die vervloekte verwaandheid van het hart beteugeld wordt, en wij ons daarom bij God aanklagen en verfoeien, dan bedauwt Jehovah soms de ziel met een besef van Zijn barmhartigheden omdat Hij ons, om die gedurige opstand tegen Hem, niet heeft afgesneden, maar nog onze geest vertedert en aan de voet van het kruis brengt, om de zoete openbaring van Christus' tegenwoordigheid te verlangen, de toepassing van Zijn verzoenend bloed en de verheuging in Hem en in Hem alleen te ondervinden. Maar zolang het eigen ik zich onder een van deze gedaanten tegenover Christus stelt, wordt er geen verschijning van Christus, geen vernederend besef van Gods barmhartigheid, geen vallen aan de voet van het kruis, geen welbehaaglijke dauw van de Geest in het hart gevonden. Maar wanneer de ziel verbroken en omgekeerd is, dan alleen wordt Christus, elk naar de mate zijns geloofs en de diepte der openbaring, dierbaar en bij voortduring onmisbaar.

(3) Daarenboven, hetzij wat plan wij ook ondernemen, om het *hoogmoedig* eigen ik te verhogen, de Heere keert alles om, wat zich tegen het Koninkrijk en de heerschappij van Christus in het harte verheft.

O, daar worden zoveel *aardse* plannen beraamd. En wat is de wezenlijke bedoeling daarvan? Het is, om enigszins het juk van afhankelijkheid aan Gods leidingen en besturingen af te schudden; of geneugten en gemak voor het vlees te bezorgen; of om uit een pijnlijke, zelfverloochenende en moeilijke weg te geraken. Wat plan het ook zijn moge, als het in strijd is met Gods voornemen en de verhoging van Christus in onze harten – het zal omgekeerd worden. De Heere zal het vernietigen, de Heere zal het voor onze ogen verwoesten, en ter eniger tijd zal hij het ons aantonen, waarom Hij zo gedaan heeft. En wel, omdat zo dat plan zou zijn gelukt, dat voornemen van het hart zou zijn geslaagd, dan zou de heerlijkheid van Christus in ons verdonkerd, en wij niet tot die omstandigheden gebracht zijn, waarin Christus voor ons gepast en beminnelijk is.

En als wij voor onze voet een pad in het *godsdienstige* willen afbakenen; hetzij wijs in de letter van Gods Woord te worden, om op de leer der genade te steunen, zonder haar kracht te gevoelen; op de goede denkbeelden van leraars te vertrouwen; op de bevinding van anderen te bouwen; op nietige rietstaven te leunen, of op enig ander fundament, dan Christus in het hart, "de hoop der heerlijkheid" te rusten – wat het ook zijn moge, het zal omver geworpen worden. "Ik zal het omkeren," zegt de HEERE, en het zal omgekeerd, omgekeerd zijn, als het met Gods voornemen niet overeenstemt – als het met de openbaring van Christus in het hart niet bestaanbaar is. Alles – hetzij het wereldse, hetzij in het godsdienstige; van wat soort, of onder welke gedaante het zich openbaart - alles wat met Gods raadsbesluit en met de vestiging van Christus Koninkrijk in het hart in tegenstand is, zal vroeger of later voor onze ogen in puinhopen vallen, "opdat de wijze zich niet beroeme in zijn sterkheid," maar dat elk wie "zich beroemt, in

de HEERE zou roemen;" opdat Christus alles in allen voor ons en in ons zou zijn. Zo wordt ons eigen ik alle roem en alle rust ontnomen, en onze gehele zaligheid, en alles wat wij in het geestelijke zijn en hebben, wordt toegeschreven aan Hem, als de Alfa en de Oméga, het Begin en het Einde.

"Tot dat Hij kome, Die daartoe recht heeft." Als wij de Zijnen zijn, dan heeft Hij *recht* op onze harten. Is het genoeg voor een man slechts zijn vrouw te bezitten? Het is haar hart en haar genegenheid, die hij verlangt. Wat is de vrouw zonder haar liefde? Zo is het de Heere Jezus niet slechts om de personen van Zijn volk te doen; Hij eist hun harten en genegenheden. Daarin wil hij Zich vestigen, daarin Zijn recht betonen. Daarom is het, dat elke afgod vroeger of later moet vernederd worden, omdat zij de genegenheden van de ziel van Christus afhouden. Alles wat tegenover God omhelsd wordt, moet weggenomen worden, opdat de Heere Christus alleen zou gediend worden. Alles, wat op de getrouwheid van de ziel aanspraak maakt, moet omgekeerd worden, opdat "Hij kome, Die daartoe *recht* heeft."

"Dien *Ik* dat geven zal." Dat is: *Ik* zal Hem in het volle bezit daarvan stellen; want "Hij moet als Koning heersen, tot dat al Zijn vijanden gezet zijn tot een voetbank Zijner voeten." "Hij zal zitten en heersen op Zijn troon, en de raad des vredes zal tussen Die beiden wezen."
"Dien Ik dat geven *zal*." Het is niet een zaak, die aan het schepsel staat, of zou kunnen gebeuren, maar zij berust op het eeuwige voornemen Gods.
"Dien Ik dat geven zal." Hij zal de harten en de genegenheden van Zijn volk hebben, en die zal Hij alleen en onverdeeld hebben. Hij zal het geheel voor Zichzelf, en als opperste Vorst en Gebieder beheren.
En hier openbaart zich nu de geweldige en hete strijd. Het eigen ik zegt: "Ik wil er een deel van hebben. Het eigen ik wil bewonderd, geëerd, verheven en geprezen worden. Het wil hebben wat het begeert, het zoekt altijd zijn troon tegenover de Heere Jezus te plaatsen. Maar de Heere zegt: "nee, Ik wil en zal het als Vorst beheersen." Wat zich tegen Hem stelt, het zal vernederd en verpletterd worden, gelijk Dagon voor de Ark des Heeren viel.
Het eigen ik mag zich vermommen of vertonen zo het wil, de Koning der koningen zal het in gruis vermorzelen, "gelijk men een pottenbakkersvat vermorzelt."
Daarom, bouw het eigen ik maar op; de Heere zal het afbreken. Verhef maar beeld bij beeld; de Heere zal ze neerwerpen; houw maar gebroken bakken uit; de Heere zal ze wel verbrijzelen.
Wanneer wij hoge gedachten van onze kennis vormen, zij zal tot dwaasheid worden. Als wij ons vertrouwen stellen op onze sterkte, zij zal in zwakheid verkeren.
Als wij hoog bij onze bevinding opzien, zij zullen ons ontvallen en de Goddelijkheid en geestelijkheid hiervan zullen wij zeer betwijfelen.
Als wij enigszins op de vermogens van het schepsel vertrouwen, het zal omvergeworpen worden, zodat wij onze zwakheid voor God gewaar worden en gevoelen, dat wij geen vinger kunnen verroeren om ons uit de dodelijke put, waarin wij gezonken zijn, te verlossen.

Zo leert de Heere al Zijn volk, *dat Christus alles in allen is.* Dit leren zij niet door bespiegeling, of uit enkel de leer, noch uit de mond van anderen maar door pijnlijke zielsbevinding. En elke ziel, die zucht en verlangt naar de openbaring van Christus, en Hem tot Koning over zijn hart begeert, zal, hoe en wanneer dan ook, bekend zijn met de omverwerping van het eigen ik, met een geheel ter neerwerpen van deze afgod, en

met een volmaakte verbrijzeling van dit geliefde beeld; waarin "de begeerte des rechtvaardigen wordt toegestaan;" Christus in hem en over hem als Koning regeert, en al de genegenheden van het vernieuwd hart ontvangt.

"Tot dat Hij *kome,* Die daartoe recht heeft." Of is het Zijn recht niet? Heeft Hij het niet bevestigd? Heeft Hij, door onze harten aan Hem te onderwerpen, ze niet overwonnen?
Mijn vrienden! Kent u geen kleine en als wegsnellende ogenblikken, waarin onze zielsbegeerte was, dat Christus kome in ons hart en onze Heere en God zij? Wanneer wij Hem al de uitgangen van ons hart bereidvaardig toestonden; dat alle opstand van gedachten gevangen geleid was, onder de gehoorzaamheid van het kruis van Christus; dat elk plan wat niet Gods eer en ons heil ten doel had, werd weggedaan? Weet u in uw bevinding van geen tijden, dat wij onze zielen voor God bloot legden, en zeiden: "dat Christus mij dierbaar zij, dat Hij met kracht tot mijn hart kwame. Laat Hem als Heere en Koning Zijn troon oprichten, en ik een niet voor Hem zijn!"
Wij spraken deze gebeden in eenvoud en oprechtheid, wij verlangden naar hun vervulling. Maar ach! - welk een strijd! Wat worsteling als God deze smeekgebeden beantwoordt. Wat raakt ons vleselijk gemoed in opstand, als onze plannen worden verijdeld! Wat knorrigheid, onvriendelijkheid en ongeduld wanneer het eigen ik onttroond wordt! Hoe stormt het in de ziel, als de Heere onze gebeden verhoort, en ons van al ons vals vertrouwen uitkleedt, wanneer Hij ons de vermolmde rietstaven ontneemt, en onze gebroken bakken in stukken slaat! Welk een toorn, als de Heere doet hetgeen wij van Hem vragen! Welk een opstand tegen Hem, als Hij zo vriendelijk geweest is, onze opgeofferde gebeden te verhoren! En welk een woede en beraadslaging tegen elke onderwijzing, die wij met vele verlangens van Hem gebeden hebben! En waarom? Wij willen niet van onszelf ontdaan worden.
Maar Hij wordt hierdoor niet ontsteld; het schepsel mag zeggen, wat het wil, "Ik zal het omkeren." Hij zal Zijn eigen weg bewandelen, "Ik zal het omkeren." Hoewel het eigen ik anders denkt.
Het zal tot puin en gruis, ja verpletterd worden, "Mijn raad zal bestaan, en Ik zal al Mijn welbehagen doen." Maar Ik zal het *omkeren, niet vernietigen.* Ik zal het *niet verdelgen,* maar verpletteren, en er een veel beter voor in de plaats stellen. Het eigen ik, opstandeling die het is, arbeidt onophoudelijk aan die afgodstempel; maar dat Baäls gesticht zal ik omkeren en in puinhopen storten, opdat Ik Mijn heerlijkheid en Mijn zaligheid openbare, en u ten Heere en God zij."

O! Welk een dankensstof hebben wij, voor de veelvuldige gunstbewijzen, die de Heere in deze verborgen weg aan ons bewijst. Hoe betaamt het ons voor zijn altaar neer te buigen, en voor Zijn voetbank neer te knielen!
Als God onze helderste uitzichten omkeerde, zullen wij dan zeggen, dat het een wrede hand was, die ze voor ons wegnam? Als Hij onze wereldse plannen omverwierp, betaamt het ons dan te zeggen, dat het een onvriendelijke daad was? Wanneer Hij onze valse gerechtigheid in een hoop prullen heeft veranderd, opdat Christus alles in allen zou zijn, hebben wij dat voor een wrede daad te houden?
Is het een ontaarde vader, die zijn kind het vergif ontneemt, en goed voedsel in de plaats geeft? Is het een wrede moeder, die haar kleinen van de steilte, waarop zij huppelen, afleidt?
"Nee! o nee", zult u zeggen, "de liefde openbaart zich daarin, dat zij het kind aan het verderf ontrukt!" Zo is het een liefderijke handeling, als de Heere onze voornemens verijdelt en omverwerpt; hierdoor brengt Hij ons tot niets, opdat Christus ons alles in

allen zij; opdat onze harten het Hem zouden nazeggen: "Hij heeft er recht op, laat Hij het ook uitoefenen."
'O HEERE! Vervul al Uw beloften in onze zielen, en maakt ons gewillig niets te zijn, opdat op de nietigheid van het eigen ik de heerlijkheid, de schoonheid en dierbaarheid van Christus bevindelijk gegrondvest moge worden'. AMEN

2. DE SLAPPE HANDEN VERSTERKT EN DE STRUIKELENDE KNIEËN VASTGESTELD.

"Versterkt de slappe handen, en stelt de struikelende knieën vast. Zegt tot de vreesachtigen[7] van hart: weest sterk en vreest niet; ziet! Ulieder God zal ter wrake komen met de vergelding Gods; Hij zal komen ulieden verlossen."
Jesaja 35: 3, 4.

Het boek der profetieën van Jesaja begint, waar God mee begint, in het geweten van de zondaar, namelijk - in bedreigingen, bestraffingen en veroordelingen van de zonden. Het boek eindigt, waar God in een zondaars hart eindigt - in beloften, barmhartigheden en zegeningen. Zo is dan de orde van God, èn in Zijn woord, èn in Zijn genade in de nauwste overeenstemming.
De ziekte wordt eerst blootgelegd, voordat het geneesmiddel wordt geopenbaard; eerst wordt de wonde aangewezen, opdat de toepassing van de heilzame balsem zoveel te heerlijker zou zijn. Zo lezen wij in het eerste hoofdstuk: "Wee het zondige volk, het volk van zware ongerechtigheid, het zaad der boosdoeners, de verdorvene kinderen! Zij hebben de HEERE verlaten, zij hebben de Heilige Israëls gelasterd, zij hebben zich vervreemd, [wijkende] achterwaarts. Waartoe zoudt gij meer geslagen worden? Gij zoudt des afvals des te meerder maken; het ganse hoofd is krank, en het ganse hart is mat, van de voetzool af tot het hoofd toe, is er niets geheels aan hetzelve; maar wonden, striemen en etterbuilen." Welk een beschrijving van de inwendige toestand, en de uitwendige handelingen van een zondaar, die hij met het hart, de lippen en het leven openbaart!
Maar hoeveel verschilt hierbij de uitspraak des Heeren op het einde van dit profetisch boek! Met welk een tederheid en liefde spreekt Hij Zijn Sion aan; welke beloften, van haar zonden te zullen uitdelgen als een nevel, en dat er verheuging over haar zal wezen met blijdschap en vrolijk gezang. Welke verklaringen, dat, schoon een vrouw haar zuigeling mocht vergeten, de Heere toch Zijn beminden niet vergeten zal!
Het hoofdstuk dat voor ons ligt, is vol van beloften, ja zoals de watervaten op de bruiloft te Kanaän, tot de rand toe daarmee gevuld. Och! Dat dezelfde genadige Heere, Die het water in wijn veranderde, deze morgen met ons zij, en ons een weinig geve te smaken van de nieuwe wijn van Zijn Koninkrijk.
Ik merkte zo even aan, dat dit hoofdstuk vol is van beloften, maar te midden van deze beloften vinden wij, als bij wijze van tussenvoeging, een bevel gegeven. In vers 1 had de Heere gezegd dat "de woestijn en de dorre plaatsen vrolijk zouden zijn, en de wildernis zou zich verheugen en bloeien als een roos." Na dit meer te hebben uiteengezet, breekt hij eensklaps af, alsof Hij aan zekere personen, enig werk beval, wat Hij aan hun handen toevertrouwde. "Versterkt de slappe handen, en stelt de struikelende knieën vast. Zeg de vreesachtige van harte: weest sterk, en vreest niet; ziet ulieder God zal ter wrake komen met de vergelding Gods; Hij zal komen en ulieden verlossen." En wie wordt die last opgedragen? Wie zijn het die hier in het bijzonder worden aangesteld? Het zijn de dienstknechten en afgezanten van God, zij, die Hij met Zijn genade in hun harten en Zijn woorden op hun lippen uitzendt.

---

[7] Engelse vertaling. Statenvertaling: onbedachtzamen

Uit de woorden zelf en uit hun samenhang met het voorgaande en het volgende, worden ons twee belangrijke lessen gegeven:
1. Dat het versterken van slappe handen, het vaststellen van de struikelende knieën en het vertroosten van de vreesachtige harten een belangrijk gedeelte van de Christelijke bediening is.
2. Dat juist diezelfde personen, aan wie de beloften in dit hoofdstuk gedaan worden, en van wie de Heere zegt, dat zij "de vrijgekochten des Heeren zijn;" en waarvan Hij verklaart: "Zij zullen tot Sion komen met gejuich, en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen" - dat zij, tenminste velen onder hen, slappe handen, zwakke knieën en vreesachtige harten hebben.
In de beschouwing van deze woorden zal ik, als de Heere mij gelieft te bekwamen; pogen aan te wijzen:

I. Wat wij te verstaan hebben door slappe handen, struikelende of zwakke knieën en vreesachtige harten.
II. De algemene lastbrief, om de slappe handen te versterken, de zwakke knieën vast te stellen en de vreesachtige harten te vertroosten.
III. De bijzondere boodschap die de Heere door de mond van Zijn dienstknechten brengt aan hen, die slappe handen, zwakke knieën en vreesachtige harten hebben; "Vreest niet; ulieder God zal ter wrake komen met de vergelding Gods, Hij zal komen en ulieden verlossen,"

I. Wat wij te verstaan hebben door slappe handen, struikelende of zwakke knieën en vreesachtige harten.

Het spreekt vanzelf, dat de Heere hier figuurlijk spreekt. Het zijn geen natuurlijke handen en knieën, die slap en struikelend zijn, maar geestelijke. Wie zou ook zo dwaas zijn dat hij, hier aan verlamde handen en jichtige knieën dacht. Integendeel verwijst het ons naar iets geestelijks en bevindelijks, waarvan dit gepaste en nadrukkelijke zinnebeelden en afschaduwingen zin.

A. Het eerst trekt onze aandacht de uitdrukking "*slappe **handen***." Wat is de hand? Wat zal wel deze gemeenzame vergelijking te kennen geven? Niemand is het onbekend, dat de hand het belangrijkste en meest gebruikte lid van het lichaam is. Hoe vele onvermijdelijke diensten bewijst zij ons! Zouden wij zonder handen niet verminkt en ten enenmale geschonden zijn!
Vraagt u daarom, wat met dit belangrijke lid van het lichaam – het aanzienlijke gedeelte van de mens, waardoor hij zich boven het redeloze dier verheft, omdat de hand de bevelen van zijn redelijk verstand ten uitvoer brengt – wat hiermee in de genade wordt aangewezen? Het is het geloof – die edelste vrucht des Geestes, die koningin aller genadegaven, dat allerbelangrijkst lid van de nieuwe mens, dat hier en elders door de hand wordt voorgesteld. Laat ons ter verduidelijking, van ons onderwerp, enige van de gewichtige diensten, die de hand te verrichten heeft, opnoemen; ik zeg enige, want allen zou ons onmogelijk zijn.
1. Een belangrijke verrichting van de hand is de *voorwerpen aan te grijpen en vast te houden*. De menselijke hand is een meesterstuk van samenstel; de sterke weerstand van de vingers met de duim, is door de Goddelijke bouwmeester juist zo gevormd om de voorwerpen vast te houden. Tot deze dienstvaardigheid werken alle spieren, aders en zenuwen samen.
Vinden wij in de werkzaamheden des geloofs hiermee geen overeenstemming? Hoor slechts, wat de Heere zegt: "Of het moest Mijne sterkte aangrijpen, hij zal vrede met mij maken; vrede zal hij met Mij maken." Er is een aangrijpen van Gods sterkte, en dit

gebeurt niet anders dan door het geloof. Weet u mij een andere genade van de Geest te noemen, die de Heere aangrijpt, zoals Jakob vasthield, toen hij met de Engel worstelde, of zoals de zinkende Petrus de hand van Jezus aangreep?
"Grijp naar het eeuwige leven," zo luidt de vermaning van Paulus aan Timothéüs Maar hoe zal het eeuwige leven, en in het bijzonder JEZUS, "Die het leven is," aangegrepen worden, tenzij door het geloof? "Die in Mij gelooft," zegt de Heere, "die heeft het eeuwige leven." Hij heeft het, door het aan te grijpen en vast te houden. Wij lezen ook, van "een toevlucht nemen, om de voorgestelde hoop vast te houden," zoals de doodslager onder Israël die zijn toevlucht tot een der vrijsteden nam, en veilig en behouden was, zolang hij zich daar ophield. Zo mag de schuldige zondaar zijn toevlucht tot de Heere Jezus nemen. En door het geloof vasthouden aan die hoop, die hem in het Evangelie van Christus voorgesteld is.

2. De hand is *het belangrijke werktuig waardoor de krijgsman strijdt*. En hoe vaak wordt de christelijke bevinding in de schriftuur bij een strijd vergeleken, "Strijdt de goeden strijd des geloofs." De Christen wordt bij een krijgsknecht vergeleken.
Paulus zegt 2 Tim. 2: 3: "Gij dan, lijdt verdrukkingen als een goed krijgsknecht van Jezus Christus." Maar als de krijgsman geen hand had, waarmee zou hij dan de sabel of het geweer vastpakken? Hoe zal ik dus de geestelijke wapens vastpakken, hoe kan ik het schild des geloofs nemen, en het zwaard des Geestes zwaaien, en als ik geen geloof bezit? Wij worden geroepen "de gehele wapenrusting Gods aan te doen opdat wij kunnen staan tegen de listige omleiding des duivels." Wij hebben een zware strijd te strijden – een strijd, waarin het gaat voet voor voet, -hoofd voor hoofd – een strijd, tegen vijanden van buiten en van binnen – het vlees, de satan en de wereld. Maar in deze schrikwekkende en hete strijd te lopen zonder geloof, is als een krijgsknecht, die zich zonder handen naar het slagveld begaf. De eerste slag van de vijand velde hem neer.

3. Evenzo is de hand *het middel, om alles, wat wij tot onze dagelijkse ondersteuning behoeven aan te nemen*. De bedelaar neemt door deze hand de aalmoes aan, die hem wordt toegereikt.
Zo ook is het in de genade. In de genade zijn allen, niet één uitgezonderd, de zulken, die van de gaven, aan de armen besteed leven, én wij hebben dankbaar aan te nemen, wat God ons milddadig gelieft te geven. Gunsten, barmhartigheden, zegeningen, tekens ten goede, beloften – dit zijn de genadegaven, die de Heere aan Zijn geestelijke bedelaars schenkt. Als zij gegeven worden, worden zij ook aangenomen. Maar hoe? Door het geloof. Zo is er een aannemen van Christus: "gelijk gij dan Christus Jezus, de Heere, hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem," zo is er een aannemen van de getuigenis van Christus: "Die Zijn getuigenis aangenomen heeft, die heeft verzegeld, dat God waarachtig is." Zo is er een "ontvangen uit Zijn volheid." Een "aannemen van het woord in vele verdrukkingen, met blijdschap des Heiligen Geestes." Een ontvangen van de liefde tot de waarheid." Maar het is door het geloof, en door het geloof alleen, dat deze zegeningen inwendig ontvangen en aangenomen worden.

4. Onze handen, of liever de vingers van onze handen, *zijn het voorname werktuig van aanraken – dus van het gevoel*.
Een geloof zonder gevoel is een dood geloof – de dode hand van een lijk. Een levend geloof kan even zo min zonder gevoel bestaan, als een levende hand. Zij, die het geloof en het gevoel van elkaar afscheiden, wijzen ons daarom op het geraamte van een hand; zonder spieren ter beweging, zonder zenuwen ter drukking, zonder bloed ter verlevendiging.

5. In een nauwe zin genomen: zouden wij ook kunnen zeggen, dat wij ons door onze handen voeden, kleden en de verschillende genietingen van het leven volbrengen. Van

de koning, die de scepter zwaait, tot de akkerman, die de ploeg stuurt, al de verschillende werkzaamheden van het leven worden door de hand verricht. Zonder hand was de mens minder dan het geringste dier; met hand overtreft hij de aarde en wat er op leeft namelijk, wat het uitwendige leven, het dierlijk leven aangaat.

Maar van de handen van des Heeren verloste kinderen worden in de tekst gezegd "***slap***" te zijn. "Versterkt de slappe handen." Als de handen slap zijn, moeten zij de werkzaamheden, door haar te verrichten, gebrekkig en onvolkomen ten uitvoer brengen. De slappe hand kan Jezus niet vast aangrijpen: zij kan niet kloekmoedig strijden nog hetgeen zij ontvangt volstandig vasthouden. Al haar werkzaamheden worden gebrekkig verricht.
Maar waardoor zijn de handen zo slap geworden? Daarvoor zal toch wel een oorzaak bestaan. Heeft de Schepper de handen zo slap geformeerd? Wie durft zich verstouten, haar tegenwoordige slapheid aan de een of andere mislukking in haar oorspronkelijke samenstelling toe te schrijven? Dat zou zijn de Goddelijke Maker te onteren.
Nee, de bron van dit ongemak zoals alle andere in- en uitwendige kwalen, moeten in de zondeval gezocht worden. Het is die diep doorgedrongen ziekte, die ongeneeslijke kwaal, die wij van onze eerste ouders hebben overgeërfd – de zonde, de verschrikkelijke zonde heeft de handen slap gemaakt. De beroering, beving en verslapping van de zenuwen, spieren en vezels van de ziel, en het uitwerpen van het beeld van God, waarmee de mens geschapen werd, heeft geen andere oorzaak dan de zonde.
Daarenboven staan, wijzelf aan de verslapping van onze handen schuldig. Er is niets dat het leven Gods meer bedwelmt, niets dooft meer dat leven in de ziel uit, als het toegeven aan het kwade. Vleselijkheid, toegevendheid aan het eigen ik, hebzucht, het schikken naar de wereldse gebruiken en grondregels en het verzuimen van Gods Woord te onderzoeken, van het verborgen bidden, van de verkondiging van Zijn waarheid aan te horen, en voor het grootste gedeelte zorg- en roekeloos daarheen te leven – al de vreselijke vruchten en uitwerksels van de inwonende zonde, zo maar toe te staan en overwinning te laten behalen, verslappen zo droevig de handen. Het toegeven in het kwade voor de ziel, wat het overgeven aan vergiftige sterke drank is voor het lichaam; door de gewoonte wint het kracht, verzwakt haar en tenslotte – als Gods genade het niet verhoedt – zou zij de ziel vernielen.
Maar in het algemeen wordt de slapheid van de handen niet gevoeld, voordat zij geroepen worden, iets te verrichten. Het is gelijk aan iemand, wiens hand met een beroerte geslagen is; zolang hij ligt te slapen, of zijn hand zorgvuldig gemeden wordt, gevoelt hij niet recht zijn hulpeloosheid; maar zodra hij ontwaakt en wenst zijn hand op te heffen, of hij wordt gewaar dat hij geen vinger verroeren kan. Zo is het ook in de genade. Zolang onze wereldse bezigheden onze zinnen tot zich trekken, dragen wij geen kennis van onze geestelijke zwakheden, maar hebben wij maar iets geestelijks te verrichten, dat is te zeggen, hebben wij een belofte vast te houden, aan ‘s Heeren tafel naderen, Zijn aangezicht in het gebed te zoeken, met levendige, geestelijk gezinde Christenen om te gaan, waar is dan uw hand des geloofs? Is zij niet beroerd en bevend, als die van een oude vrouw, en hebt u geen reden om uw dwaasheid te beklagen, omdat u uw eigen zielen zo hebt benadeeld?

B. Maar wij lezen ook van "***knieën***," die gezegd worden "struikelende" te zijn. Het behoeft geen betoog, dat ook dit zowel als het voorgaande een zinnebeeldige uitdrukking is.

Het been, waarvan de knie het middelste gewricht of lid is heeft zekere diensten te verrichten, waarmee sommige geestelijke bewegingen overeenstemmen.

1. Een bijzondere dienst verricht de knie in *het wandelen, en lopen*. "Henoch wandelde met God." "Zij zullen lopen, en niet moede worden, zij zullen wandelen, en niet mat worden." "Laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan, die ons voorgesteld is, ziende op Jezus." "Ik zal de weg Uwer geboden lopen, als Gij mijn hart verwijd zult hebben."

Maar als de knieën zwak zijn, hoe dan? Wie zal dan aanhoudend wandelen, wie steeds verder lopen? De struikelende knie brengt het hele lichaam in gevaar, om neer te storten. Dat de knie zwak is, is gewoonlijk het eerste teken van uitputting. Zolang wij op het ziekbed liggen, gevoelen wij die zwakte zo niet, maar hoe bevend en struikelend zijn de knieën bij het opstaan! Zo worden wij, als wij met God wensen te wandelen, of een weg van Zijn bevelen te lopen, gewaar, dat onze knieën zwak zijn, moe worden en bezwijken.

2. Maar de roeping van een Christen wordt in de Heilige Schrift soms bij *een strijd, een worstelen* vergeleken. "Wij hebben de strijd[8] niet tegen vlees en bloed, maar - tegen de overheden, tegen de machten." (Efez. 6: 12.) Zoals in de strijd de hand, zo is in het worstelen het been, en in het bijzonder de knie het voornaamste lid van het lichaam. Onze vijanden zijn onvermoeid, onze lusten en driften zijn sterk, het heirleger van de hel stelt zich tegen over ons in slagorde, om ons te beledigen, zo niet te verderven. Hoe zullen wij hen dan weerstaan. Of een kampgevecht met hen aanbinden, als onze knieën zwak zijn en onder ons schudden en beven?

3. Ook zijn de knieën *een afbeelding van bidden*. "Om deze oorzaak buig ik mijne knieën tot de Vader van onzen Heere Jezus Christus." Een struikelende knie geeft daarom een zwakheid in het gebed te kennen – gebrek aan aanhoudendheid, ernst, aandrang en dringendheid.

Vraagt u naar de oorzaak van de zwakheid van de knieën? Het is geen andere, dan die de handen deed verslappen. Zoals in het natuurlijke een en dezelfde ziekte de handen verslapt en de knieën verzwakt, zo heeft het vreselijk ongemak, dat wij als kinderen des verbonds van onze eerste ouders hebben overgeërfd, niet alleen de hand des geloofs verslapt, maar ook de knie des gebeds zwak gemaakt.

C. Maar nog meer wordt er in de tekst bijgevoegd; wij lezen, dat ***het "hart vreesachtig***" is, en dat is een treurig teken van het toenemen van de ziekte, want het hart is de zetel van het leven, het middelpunt van alle bewegingen. Als het hart door ziekten of zenuwachtigheid angstig klopt, en het bloed van verflauwing in zijn omloop wordt gestremd, dan schijnt de bronader des levens opgehouden te hebben te bestaan. Een dapper hart versterkte zo dikwijls een slappe hand, en stelde zo vaak een struikelende knie vast. Maar een vreesachtig hart, - ach! Het kan niet dan sterke handen verslappen en vaste knieën doen beven. Het zijn allen tekens en vruchten van hetzelfde dodelijke ongemak; de zonde. Maar in het bijzonder is het de schuld van de zonde, die het hart beangst en vreesachtig maakt, en vervult met verschrikking. Schuld deed David voor Jonathan, en Jona voor de storm beven.

Maar naast deze algemene oorzaak van vreesachtigheid is er vaak een bijzondere in de harten van velen van Gods volk. Zij zijn om dezelfde reden bevreesd als een vrouw dat is: een besef van hun zwakheid en hulpeloosheid. Zo vrezen zij soms, of het werk der genade wel in hun begonnen is. Dan eens vrezen zij, dat de grote kracht van de zonde hen nog overwinnen zal. Dan beangst het hen, dat de beproevingen eenmaal zo zwaar zullen worden dat het onmogelijk zal zijn, ze te verdragen. Op andere tijden

[8] In de Engelse overzetting staat: worstelen

vrezen zij aan zichzelf overgelaten te zijn, omdat zij zonder kastijdingen zijn, of dat de roede te zwaar is, om dit van een Vaderhand te kunnen verwachten.
Het zou mij niet verwonderen, zo dezen of genen zei: "behoren dezen dan ook tot het volk des Heeren?" Ongetwijfeld. Lees ons teksthoofdstuk maar, en u zult bemerken, dat de Heere van het begin tot het einde er tot Zijn verlosten in spreekt. Het zijn de vrijgekochten, de hemelwaarts reizenden, die "tot Sion komen met gejuich, en op wiens hoofd eeuwige blijdschap wezen zal." Dezen moeten versterkt en getroost worden.

II.

De algemene lastbrief, om de slappe handen te versterken, de zwakke knieën vast te stellen en de vreesachtige harten te vertroosten.

En door wie? Aan wie geeft de Heere deze lastbrief? Zie daar het tweede gedeelte van ons onderwerp, of de algemene lastbrief, die Jehovah geeft, om de slappe handen te versterken, de struikelende knieën vast te stellen en de vreesachtige harten te vertroosten. Dit zijn de algemene bevelen die de Koning der koningen aan Zijn uitgezonden dienstknechten geeft.
Maar kunnen zij de slappe handen versterken? Kunnen zij hun eigen handen kracht bijzetten? En wanneer zij niet eenmaal hun eigen handen kunnen versterken, hoe zullen zij het dan anderen kunnen doen? Het is de Heere, die het voor hun doet. Zij zijn maar werktuigen, op zichzelf niets vermogende instrumenten, uit en van zichzelf totaal kracht- en hulpeloos. Wat zij zijn, zijn zij door de genade van God, en wat zij doen, doen zij door Zijn ontferming. Maar, als werktuigen in Zijne hand beschouwd, volbrengen zij hun last op onderscheidene wijzen, en langs verschillende wegen.

1. Door *de prediking van het eeuwig Evangelie*, met die zuiverheid en kracht, zoals het van de Heilige Geest uit de Hemel gegeven is, en door aan te tonen, dat de zaligheid uit genade gegeven wordt, en dat die van het begin tot het einde niets dan genade is, en dat die genade soeverein, vrijmachtig, onafhankelijk en oneindig groot is. Deze boodschap uit de Hemel, deze goede tijding uit een ver land is zo gepast voor slappe handen, struikelende knieën en vreesachtige harten. Want wat was het dat hun handen en knieën verzwakte en het hart vreesachtig maakte? Zonde, zowel erf- als dadelijke zonde – zonden, zowel in haar bron als uitvloeisel, zowel in haar oorzaak als gevolgen, zowel in de wortel als de vruchten.

Konden zij zich maar verzekerd houden, dat hun zonden voor altijd weggedaan en uitgewist waren, als een nevel; wisten zij het slechts, dat God ze niet in Zijn gedenkboek had opgetekend, om hen te verdoemen – konden zij dit geloven, en als een boodschap van God aan hun zielen met hun harten aannemen, hun slappe handen zouden gesterkt, hun struikelende knieën vastgesteld en hun vreesachtige harten getroost zijn. Neem de ziekte weg, u geeft het geneesmiddel; en, in het geven van het geneesmiddel, hebt u ook de sterkte die het geneesmiddel in zich bevat.
Toen de Heere de geraakte genas, nam deze zijn bed op en wandelde. In de vertoning van zijn krachten, door de opneming van zijn bed, ligt duidelijk de volmaaktheid van de genezing. De wet ontdekt de ziekte, maar het Evangelie openbaart het geneesmiddel. Predik aan een arme, schuldige zondaar menselijke verdiensten, schepsels rechtvaardigheid, vleselijke heiligheid – u zult lasten bij lasten en droefheid bij droefheden voegen. U vermeerdert het ongemak, in plaats dat u de lijder kracht bijzet. Maar verkondig hem een zaligheid door genade – de oneindige barmhartigheid in van God, en Zijn eeuwige en onuitsprekelijke liefde. Predik hem het eeuwig verbond, dat in alles wel geordineerd en vast is, het volbrachte werk van Christus, het verzoenend bloed van het Lam, de rechtvaardigmaking door Zijn toegerekende

gerechtigheid, en Zijn bekwaamheid en gewilligheid, om allen, die door Hem tot God gaan, zalig te maken. En als de gezegende Geest dit dierbaar Evangelie met Zijn bijzonder welbehagen en almachtige kracht aan het hart toepast, dan zijn de slappe handen gesterkt, de struikelende knieën vastgesteld en het vreesachtige hart vertroost.

2. Gods dienstknechten volbrengen hun last, als *zij het werk der genade in een ziel mogen beschrijven*. Velen van des Heeren volk vrezen, of het werk der genade wel in hun hart begonnen is. Deze twijfelingen en vrezen verslappen hun handen en verzwakken hun knieën, want, wanneer zij de hand des geloofs wensen uit te steken, om de Heere Jezus Christus aan te grijpen als zij de trage handen willen oprichten, om de zegeningen, in het Evangelie geopenbaard, aan te grijpen, dan worden zij soms teleurgesteld, omdat deze of dergelijke angstige bedenking en rillende vrees bij hen opkomt: "Wat recht hebt u op deze beloften en barmhartigheden? Waar is uw bewijs, dat u een kind van God bent? U kunt immers het werk der genade niet in uw ziel aanwijzen. En daarenboven zijn er zo velen, die eveneens veel gerucht van de Godsdienst hebben gemaakt, groter en heerlijker dingen bezaten, dan u aan durft denken, en het is alles tot niets geworden!"
Deze twijfelingen en bedenkingen ontzenuwen de opgeheven hand. En dan, in plaats van de Heere Jezus aan te grijpen en de vertroostingen van Gods woord aan te nemen, valt de hand neer, het hart is met vrees bezet en het aangrijpen van de zegeningen is voorbijgegaan.
Maar als de dienstknecht van God bekwaam mag zijn, om het werk der genade in de ziel te omschrijven, en zulke merktekenen en bewijzen weet aan te tonen, die alleen de zaak van Gods geoefend geslacht betreffen, en mogen deze in het hart dalen en daar een zoete weerklank vinden, dan verheft zich het geloof, en de hoop wordt verlevendigd: de genaden des Geestes zijn in beoefening gebracht, de slappe handen zijn versterkt, de struikelende knieën vastgesteld en het vreesachtig hart is gerust en getroost gemaakt.

3. *Soms behaagt het de Heere, door de mond van Zijn dienstknechten bijzondere woorden van barmhartigheid en vertroosting te spreken, ten goede van Zijn bedrukte en neergebogen kinderen.* "Een goed woord verblijdt de ziel". Hoe kort en eenvoudig het woord ook is, als het Zijn mond maar is, die het spreekt, als het geloof het maar als een boodschap des Heeren aanneemt en omhelst - hoeveel sterkte, welke bemoediging, welke troost deelt het mee! Dit is een belangrijk gedeelte van de Christelijke bediening. "Weid Mijn lammeren," zei Christus tot Petrus. "Vertroost de kleinmoedigen, ondersteunt de zwakken," zegt de Apostel. Deze vormen een groot, ja verreweg het grootste gedeelte van de huisgenoten Gods, en de Heere slaat hen in het bijzonder gade.
Maar de Heere heeft, behalve deze algemene lastbrief, een bijzondere boodschap Zijn afgezanten in de mond gegeven, ten behoeve van Zijn beproefde en geoefende kinderen. Hij heeft hun de woorden in de mond gegeven, wat zij moeten spreken. Een algemeen voorbeeld zal dit in een helderder daglicht kunnen stellen.
Stel u voor, dat onze koning een gezant naar een vreemd hof zendt. Hij is voorzien van zekere algemene berichten aan de Staat, waar hij zich moet ophouden. Maar daarboven heeft hij een bijzondere boodschap, of, hij is de overbrenger van een eigenhandig geschrift van zijn vorst. Deze twee dingen, hoewel op zichzelf onderscheiden, stemmen volkomen samen en het algemeen bevel zowel als de bijzondere boodschap moet hij nauwgezet nakomen. Zo is het met de afgezanten des Heeren. De algemene lastbrief van hen is: "Versterkt de slappe handen, en stelt de

struikelende knieën vast." Dat moet hun algemene regel van bevinding zijn, die God in hun handen stelt; de regel van hun bediening, waarvan zij niet mogen afwijken, opdat zij het hart van de rechtvaardige niet zouden bedroeven, noch de handen van goddelozen versterken. Maar daarboven, en evenwel in nauwe vereniging met deze algemene lastbrief, heeft de Heere hen een bijzondere boodschap in de mond gegeven, die zij als uit Zijn mond hebben: "Zegt den vreesachtigen van hart: *wees sterk en vreest niet; ziet, ulieder God zal ter wrake komen met de vergelding Gods; Hij zal komen en ulieden verlossen."*

(1) *Wees sterk!* Ziedaar het eerste deel van de boodschap. Wat een verschil moet er niet in het spreken van de Heere en van de mens zijn! Indien ik hier de hele dag stond, en tot hees worden toe uitriep: "Wees sterk!" ik zou er toch, niet de minste kracht mee kunnen paren. Maar als de Heere slechts fluisterend zegt: "Wees sterk," dan heeft Hij de vermogens om er een kracht mee te paren, waardoor u de martelaarstaak zou trotseren. Dit is een inwendige sterkte, zoals David ondervond en gevoelde, als hij zei: "Ten dage als ik riep, zo hebt Gij mij verhoord. Gij hebt mij versterkt met kracht in mijn ziel". Zo krachteloos zijn de woorden der mensen, zo vermogend zijn de uitspraken Gods. Het eerste is slechts de opwelling van een menselijke zucht, het andere de almacht van Hem, die door een enkele wenk het heelal in zijn aanzien riep. Maar de gezanten spreken in Naam van de Opperheer. En wanneer een aards vorst zijn afgezanten niet tevergeefs laat spreken, hoeveel te min zal dit de Koning der koningen doen! Als zij daarom tot het bedroefde volk des Heeren zeggen: "Weest sterk", dan wil en zal Hij dat woord met Zijn kracht vergezellen.

Maar wellicht zegt uw ziel, arme vreesachtige, die u bent: "*Hoe kan ik sterk zijn?* Mijn handen zijn zo slap, mijn knieën zo zwak, mijn hart zo bevreesd. Hoe kunt u mij bevelen sterk te zijn?!" Ja, ik geloof het, dit is zulk een wonder nietwaar? Maar de Apostel Paulus verklaart ons dit zo schoon in 2 Kor. 12.
Wij lezen daar, dat de Heere Jezus van de Hemel tot hem gesproken had: Mijn genade is u genoeg: want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht." En zodra waren deze woorden niet uitgesproken, of de ziel ontving er kracht door, en dit deed hem betuigen: "Zo zal ik dan veel liever roemen, in mijn zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij wone. Daarom heb ik een welbehagen in zwakheden, in smaadheden, in noden, in vervolgingen, in benauwdheden, om Christus wil; want als ik zwak ben, dan ben ik machtig." Waarom? Omdat, als hij zwak was, dan steunde hij op de Heere en ontving uit Zijn volheid die kracht die in zwakheid volbracht wordt.
Maar dan dat "weest sterk?" Wat heeft u zwak gemaakt? De zonde. Schuld ligt zwaar op uw geweten; vrees beangst uw gemoed; uw weeën zijn vele, en uw verzoekingen zijn sterk. Maar als u zich verzekeren kon, dat al uw vijanden als zwakke mensen zijn, dat uw zonden vergeven, uw afwijkingen genezen, uw ongerechtigheden achter Gods rug in de diepte geworpen waren, welk een kracht zou dit meedelen! Alzo zegt God niet enkel: "Weest sterk !" en laat dan de ziel blijven, die ze is; nee, Hij geeft wat Hij gebiedt. Als iemand in zwijm is gevallen, dan sidderen zijn handen, de knieën schudden en het hart verflauwt. Maar dient u hem enige kruiddrank of iets dergelijks toe, dan zal ogenblikkelijk zijn kracht en zijn levensgeesten weer opwekken, en in vorige staat herstellen. Evenzo is het met de kruiddrank van God. Als er slechts een druppel van dit hemels vocht in de ziel valt, dat zal alle zwakheid doen verdwijnen. "Dat de zwakke zegge: ik ben sterk," 28

(2) De boodschap luidt verder: *"Vreest niet!"* "Maar ach Heere!" zegt de ziel, "ik vrees wel terdege. Ik vrees voor mijzelf meer, dan voor iemand anders. Ik vrees voor mijn misdadig, goddeloos hart, voor mijn sterke lusten en driften, en mijn ontelbare inwendige vijanden – de strikken van de satan, en de verzoekingen van de wereld. En U zegt: "vreest niet!" Hoe zou ik niet vrezen?" En toch, de Heere blijft aanhouden met te zeggen: "Vreest niet." Laat ons zien of wij niet iets ter verklaring hiervan kunnen bijbrengen.
Stelt u ginds een grote, dringende menigte voor, waarin zich een zwakke vrouw met haar man bevindt. Hij zegt tot haar, in al haar bevingen en vrezen van verdrongen te zullen worden: "Vrees niet, grijp mijn arm vast aan, klem u dicht aan mij." Zij doet het, en de vrees verdwijnt. Evenzo is het met de vreesachtige ziel en haar vijanden. Zij zegt: Hoe zal ik door deze menigvuldige moeilijkheden komen, hoe mij door deze weerstand biedende twijfelingen en angsten dringen?" Haar man, de HEERE der heirscharen komt en zegt tot haar: Vreest niet, grijpt Mijne sterkte aan en houdt u dicht aan Mij." De ziel hoort, gehoorzaamt en kleeft Hem aan, haar vijanden verdwijnen, haar twijfelingen en vrezen wijken; en zij gaat er veilig door heen.
Of neem een andere gelijkenis. Daar is een kind, dat beeft voor een grote waakhond; maar de vader zegt: "Vrees niet, hij zal u niet schaden, alleen houd u dicht aan mij." "Red mijne ziel," riep David, "van het zwaard, mijne eenzame van het geweld des honds." Wie anders is die hond, die gruwelijke waakhond, dan de satan, wiens kaken van het bloed rieken? En indien de Heere zegt: "Vreest niet", waarom zouden wij hem dan vrezen? Hij is een overwonnene, een geketende vijand.
Maar welk een behoefte heeft de ziel, die zo vreesachtig is, niet aan dit Goddelijke "vreest niet?" Want buiten Hem is de zwakheid van rondom, met Hem alles sterkte; zonder Hem niets dan verschrikking, met Hem alles vrijheid. "Waar het woord des konings is, daar is heerschappij." En dit maakt het "vreest niet" van de Heere zo krachtig. Zoals Augustinus pleegt te zeggen: "Geef wat Gij gebiedt, en gebied wat Gij wilt." De lasten worden niet weggenomen, maar er wordt kracht geschonken om ze te dragen; de beproevingen verminderen niet, maar er wordt sterkte gegeven om ze door te staan; het kwade van het hart blijft voortduren, maar de medegedeelde genade overheerst het.

(3) Maar de Heere geeft een genadige reden, waarom Zijn arme, bevende kinderen onbevreesd kunnen en mogen zijn. "*Ziet! Ulieder God* zal ter wrake komen met de vergelding Gods, Hij zal komen en ulieden verlossen." De Heere is dan nog niet gekomen, maar Hij zegt, dat Hij zal komen; en de belofte van Zijn komst neemt de oorzaak van de vrees weg, Hij zegt: "Ziet." Dat woordje mogen wij niet stilzwijgend voorbijgaan; het behelst iets belangrijks. De Heere is op weg; Zijn strijdwagen is gereed. "Die van de wolken Zijn wagen maakt; Die op de vleugelen des winds wandelt." Zoals de Heere tot Zijn discipelen zei: "Ziet omhoog, en heft uw ogen opwaarts, omdat uw verlossing nabij is," zo wil Hij door dit woordje "ziet" de vrees van Zijn volk aftrekken van dat altijd gebukt gaan naar de grond, van dat onophoudelijk staren op hun ellendige boze harten, en op de moeilijkheden en angsten van hun levensweg. "Richt u op," wil Hij zeggen, "sla uw oog getroost omhoog, want ulieder God komt, om u te verlossen."
Ik hoop dat u het niet lastig vindt dat ik bij elk woord van de tekst stil sta. De jota's en tittels van Gods Woord hebben wij ook als diamanten te verzamelen en als een schat gade te slaan. In de Heilige Schrift is veel in weinig; niet zo als in onze leerreden, waar dikwijls weinig, in veel is. Het Woord van God is overvloeiend vol met het wezen der waarheid, liefelijker en geuriger dan de aangenaamste nardus.

Zie op de volgende woorden: *"Ulieder God"* Wat! Is Hij uw God? Dat is zeker een uitvloeisel van eeuwige liefde. In dat ene woord, worden al de zegeningen van het Nieuwe Verbond in haar wezen samengevat.
Maar misschien zegt u: "Och! Ik, die zulke slappe handen, zwakke knieën en zulk een vreesachtig hart bezit, hoe kan Hij *mijn* God zijn?" Denkt u dan, dat uw zwakheid en angsten de liefde en barmhartigheid van God veranderen? Onder ons mensen is zoiets nog denkbaar, maar zou het dan ten aanzien van God zo kunnen zijn? Als er eens een arme, ziekelijke oude vrouw aan uw huisdeur kwam, die haar bevende hand uitstak, om iets van uw mildheid te ontvangen. En u, met medelijden over haar begaan, gaf haar een muntstuk in de bevende hand. Maar zodra hadden uw vingers de gift niet losgelaten, of de zwakke hand liet haar, door de grote ontroering en schudding op de grond vallen. Wat zou u dan doen? Zou u dan het geldstuk weer oprapen en in uw zak steken, ondertussen met een verachtelijke glimlach haar toevoegen: "Als je het niet vasthouden kunt, dan krijg je het ook niet?" Dit zou zowel een bespotting van haar zwakheid, als een honen van haar armoe zijn. En zou u dan denken, dat de Heere dát doen zou waar u niet aan kunt denken om het te doen? Hij geeft een belofte, spreekt een goed woord, geeft een teken ten goede, … maar uw geloofshand is zwak. U neemt het aan, maar u kunt het niet vasthouden. En zoals de arme, rimpelige vrouw, u hebt het niet aangenomen, of het ontglipt u. Zou de Heere het nu weer intrekken en zeggen: "omdat u Mijn genadegaven niet vasthouden kunt, daarom krijgt u ze niet?" Juist de zwakheid en ellende van de mens lokt de milddadigheid van de Gever uit. Juist het hart dat Hem tot geven beweegt, belet Hem, het terug te nemen. Het is nóch de zwakheid, nóch de sterke hand dat waarde geeft aan de gift. Een sterke hand kan zomin een shilling in een pond, als een zwakke hand een pond in een schilling veranderen. Wat de gever geeft, niet hoe de ontvanger het aanneemt maakt de een gift wat ze is. Laat uw hand slap zijn, de gift blijft niettemin, zoals de Gever die gemaakt heeft. Deze Gift is niet minder dan Hijzelf: "ulieder God." En indien God uw God is, dan kunnen uw twijfelingen, vrezen, angsten en misvattingen de band van het heilig verbond niet breken. U bent getrouwd en uw echtgenote lijdt aan een zware ziekte, zodat ze inwendig van de zinnen beroofd schijnt te zijn. In die treurige toestand herkent ze uw gezicht nauwelijks, twijfelt aan uw toegenegenheid en gelooft zelfs niet dat u haar man bent. Maar haar treurige toestand, zo moeilijk als het is, verandert Haar huwelijkstrouw niet. Haar twijfelingen breken de liefde niet, nog minder kan zij de huwelijksband tussen u en haar vernietigen. Daarom, indien een ondertrouwde, een beminde en aangenomene des Heeren door de verzoeking van de satan aan haar vereniging met Hem twijfelt, zou dan die vreesachtigheid en twijfeling de trouw verbreken, of het huwelijksgeschrift vernietigen? Daar de verbondsliefde vóór de grondlegging der wereld de bruid heeft aangewezen en uitgekozen; en de Verbondsgenade in de tijd haar hand in die van de Hemelse Bruidegom gelegd en vastgeklemd heeft, blijven zij eeuwig Zijn geliefden en beminden. "Want Hij gedenkt Zijns verbonds tot in der eeuwigheid. Al Zijn bevelen zijn getrouw."

4. Maar deze God zal komen, en Hij zal "ter wraak komen." Welk een woord! En wel met wraak in de ene en met vergelding in de andere hand. Maar is het wel bestaanbaar met genade, ontferming en barmhartigheid, dat Hij met wraak zal komen? Ja mijn vrienden. Liefde en jaloersheid gaan altijd als twee metgezellen samen, en vergelding en wraak zijn twee nauw aan elkaar verbonden bondgenoten. Liefde ten opzichte tot de beminde, en jaloersheid ten aanzien van de medeminnaar; vergelding aan de vrienden en wraak aan de vijanden. Als een tere vrouw wordt gehoond, zou haar man haar dan niet verdedigen en zich wreken aan hare haters? Wanneer hij hen tegen de

grond sloeg, zou hij als man – ik zeg niet als Christen – te rechtvaardigen zijn.
Deze wraak des Heeren is tweeledig:

a. Tegen Sions uitwendige vijanden. "Doe mij recht tegen mijn wederpartij," riep de weduwe aanhoudende tot de onrechtvaardige rechter. "Zal God dan geen recht doen aan Zijn uitverkorenen, die dag en nacht tot Hem roepen?"
b. Maar er is nog een andere wraak, waarvan de Psalmist spreekt als hij zegt: "Gij zijt hun geweest een vergevend God, hoewel wraak doende over hun daden." En keuren zij Gods werk goed? Uw lusten en driften, uw hoogmoed, ongeloof, gierigheid, wereldgelijkvormigheid, en een leger van aangeboren verdorvenheden zijn vijanden van God, en van het heil en de vrede van uw ziel. Zullen zij dan verschoond worden én blijven? "Nee," zegt de Heere, "deze Mijn vijanden, die niet hebben gewild, dat Ik over hen Koning zou zijn, brengt ze hier, en slaat ze hier voor Mij dood." Deze inwendige aangeboren vijanden zijn wel het meest te vrezen, omdat het de slechtste en ergste vijanden zijn. Men spreekt zo veel van vijanden; ja, wij hebben allen onze vijanden en wij moeten die hebben als wij wandelaars zijn op het nauwe pad. ‚Het bedenken des vleses is vijandschap tegen God," en dus ook tegen het volk van God. Maar wie zou wel uw ergste vijand zijn? "Wel," zegt u, "die en dat." Nee mijn vrienden, u behoeft zoveel omslag niet te maken; uw ergste vijand bent uzelf! Het is uw eigen ik. Voor uzelf hebt u het meest te vrezen. Een mens kan zichzelf in vijf minuten meer schade doen dan al zijn uitwendige vijanden hem in vijftig jaren kunnen berokkenen, De ergste vijand die u ooit gehad hebt of immer hebben zult, woont in uw eigen binnenste. Tegen die vijand komt de Heere met wraak. En wie mag het zijn, daar u de meeste afkeer van hebt in de wereld? Denk eens na en zeg mij, of er één is, daar u met reden zoveel afkeer en haat tegen moet voeden dan tegen uw eigen ik?! Als iemand zichzelf niet haat, is hij geen volgeling van Christus. Een mens moet zijn eigen leven haten voordat er van hem gezegd kan worden dat hij de voetstappen van een zelfverloochenende Jezus drukt. Een Romeins keizer deed eens de wens dat al zijn vijanden maar één hals hadden, opdat hij ze met één houw van zijn zwaard mocht neervellen en een eind aan hen maken. O, dat onze inwendige vijanden, onze innerlijke lusten en verdorvenheden slechts één nek hadden, en dat de Heere die met één slag van de kop beroofde en verdelgde!

(5) Maar als Hij met wraak komt in de ene hand dan heeft Hij "vergelding" in de andere. "De vergelding Gods," … dat woord klinkt vreemd. Als wij van vergelding spreken, dan denken wij aan beloning, en geeft het dus een verdienste te kennen, nietwaar? Maar zou dit de enige betekenis van dat woord zijn? Zou vergelding altijd een loon, een beloning te kennen geven? Volstrekt niet, en bovenal hier niet. Een eenvoudig voorbeeld zal ons dit duidelijk maken. U hebt een moeilijke dag doorgebracht, omdat u in hevige mate aan tandpijn leed. De nacht komt; de pijn vermindert en u geniet een zoete, verfrissende slaap, "Ziezo", zegt u na het ontwaken, dat is een goede vergelding voor het lijden van gister." Maar welke verdienste steekt er nu in de tandpijn, die u de voorgaande dag geleden hebt? Zo is het hier ook. Des Heeren volk heeft met veel benauwdheden, angsten en smarten te kampen. "Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen." Maar de Heere verwaardigt Zich, hen vertroosting en zaligheid toe te brengen. Dit is een vergelding, want het vergoedt al de beproevingen, die zij hebben doorgestaan. Maar daarom is het geen verdiende beloning. Wie ook van verdienste spreekt, ik ken ze niet. Alleen weet ik van één enige verdienste – de hel. Indien de zaligheid op ‘s mensen verdienste gegeven werd, niet

één ziel zou behouden worden.

(6) En wat is deze vergelding? ***"Hij zal komen om ulieden te verlossen."*** Zo is dan zaligheid de vergelding voor de twijfelingen, vrezen en het lijden, dat de ziel heeft doorstaan. Maar hoewel het woord *vergelding* hier geen verdiensten te kennen geeft, sluit het toch een voorafgaand lijden in. De Heere geeft geen barmhartigheid dan aan ellendigen, noch vergelding aan die in geen lijden zijn. En wanneer Hij komt tot verlossing, moet daarvoor ook behoefte zijn voor de ziel.
Verlost te zijn! Wie peilt de diepte van deze uitdrukking? De eeuwigheid zal alleen het woord VERLOSSEN verklaren! De verheerlijkte zielen van de rechtvaardigen, zullen eerst uit de hemel een blik werpen in de ontzaggelijke put der hel, voordat zij het duizendste deel kunnen bevatten van hetgeen door het woord *verlossen* te kennen gegeven wordt. Verlossing van de hel, verlossing van de uitstorting van Gods verschrikkelijke en geduchte toorn en wraak door de talloze eeuwigheden; van de eeuwige verdoemenis met de duivelen en de God vloekende zondaren; én het in bezit zijn van de oneindige heerlijkheid van de Hemel, en eeuwig steeds meer rijker openbaringen van heerlijkheid en zegeningen te ontvangen, … wat is er met zo'n zaligheid te vergelijken?
Maar – toetsen wij onze zielen hieraan – hij die bevindelijk van geen veroordeling weet, kent ook geen bevindelijke verlossing. Die hier nooit angsten en pijnen der hel gevoelde, weet niets en zal niets te weten komen van de blijdschap en vreugde van de Hemel. Deze zijn het die verlost zijn uit de bodemloze put het verslindende vuur en de eeuwige rampzaligheid. Het zijn zij die slappe handen, struikelende knieën en vreesachtig harten hebben, in wie Jehovah door Zijn Geest werkt en aan wie Hij deze zoete en vriendelijke boodschap zendt. Och, waren er meer harten om ze aan te nemen! Was er geloof om ze te omhelzen! Was er hoop om er op te leunen! Was er liefde om ze te genieten! Dan zullen wij gewis de God van genade ál de lof en de prijs geven en vrijmoedig aan Hem toeschrijven alle eer en heerlijkheid. AMEN.

3. HET VASTKLEVEN AAN GODS GETUIGENISSEN

"Ik kleef vast aan Uw getuigenissen; o Heere, beschaam mij niet." Psalm 119: 31

Er zal wel niemand onder de levendgemaakte kinderen van God wezen, of hij zal op de een of andere tijd, zijn gewaarwordingen in de 119e Psalm beschreven vinden. Letten wij op de toestand, waarin de Psalmist zich bevond, toen God de Heilige Geest "het willen en het werken" in hem wrocht, en hem onderwees hoe en wat hij in deze Psalm moest spreken, dan ontdekken wij spoedig dat hij op die tijd niet in de verrukkelijkste genietingen nóch in de diepst zinkende mismoedigheid was. Maar dat hij door de bewerking Gods tot een kalme bevinding geleid werd. Zodat hij liggend aan de voeten van zijn Heere, op Hem zijn ogen gericht had, wachtend, wat uit Zijn mond zou gaan, en naar de openbaring van Zijn barmhartigheid en ontferming, wat alleen zijn spijs en zielverzadigend deel was.
In onze tekst brengt hij het de Heere daarom in gedachten, wat Hij aan hem gedaan en waartoe hij zelf genadig bekwaam gemaakt was, en neemt dat ten grondslag, om meer te vragen: "*Ik kleef vast aan Uwe getuigenissen; o HEERE, beschaam mij niet."*

I. Laat ons onderzoeken wat Gods getuigenissen zijn en hoe de ziel daaraan vasthoudt.
II. Welke uitwerking het heeft.

I.
Laat ons onderzoeken wat Gods getuigenissen zijn en hoe de ziel daaraan vasthoudt.

A. Wat zou de Psalmist hier met Gods getuigenissen bedoelen? Zou hij niets anders dan de letter van de waarheid op het oog hebben; niets meer dan wat op die tijd van de Heilige Schrift geopenbaard was? Ik geloof dat het iets meer zegt. Hoe groot toch de eerbied mag zijn, die Gods kinderen de heilige Schrift toedragen en hoe ontwijfelbaar zij het als een Goddelijke openbaring omhelzen, evenwel zijn het die getuigenissen, die van de lippen des Heeren in hun zielen dalen waaraan zij zich in het bijzonder hechten. Zij kleven zo zeer niet aan de letter des Woords de uitwendige letters en woorden maar aan *zodanige getuigenissen, die door de genade van God in hun ziel dalen* door middel van de heilige Schrift.
Zullen wij de Bijbel als een Goddelijke openbaring aannemen, dan moet de Heilige Geest het ons zelf eerst aantonen, dat hij door Jehovah is ingegeven. En - ik ben er bij mijzelf van bewust - dat niemand hem als Gods Woord zal aannemen, tenzij hij enigermate dezelfde ingeving in zijn ziel ontvangen heeft. Hij mag door uitwendige bewijzen, of door de overlevering van de vaderen overreed zijn van de Goddelijkheid van het Woord, maar niemand zal de Heilige Schrift uit zielsovertuiging, uit de gewaarwordingen van zijn geweten, of door de onderhandeling met God, als een heilige openbaring van God aannemen, als hij geheel onbekend is met de openbaringen van de Heilige Geest, die dit Goddelijk boek ingegeven en ter schrijving bevolen heeft. Zullen wij daarom aan de geschreven getuigenissen als een geheel vastkleven – wat onderscheiden is van een bijzondere daad des geloofs, betrekkelijk een gedeelte van Gods Woord – dan moet er levend geloof in onze ziel zijn; geloof door God geschonken en door Hem genadiglijk gewrocht.

Om het Woord van God aan te nemen gelijk het van Hem komt, dat schijnt mij toe een van de eerste lessen te zijn, die de Heilige Geest de ziel inprent. Hiervan spreekt de apostel Paulus, als hij tot de Thessaloniërs zegt: "Gij hebt het woord der prediking van God, hetwelk gij van ons gehoord hebt, aangenomen, niet als der mensen woord, maar (gelijk het waarlijk is) als Gods woord." En waarom? "Dewijl het werkt in u, die gelooft." Maar deze eerste aanneming is daarom nog geen gehele aanneming van het Woord van God, maar alleen van dat gedeelte dat de Heere aan de ziel geopenbaard heeft. En wanneer Hij een lichtstraal uit de Heilige Schrift in het geweten heeft doen indalen, dan zien wij licht in dat licht, en het ontdekt ons de waarheid en wezenlijkheid van alle andere openbaringen. Zo is het, als er een lichtstraal van de zon door de wolken schiet, dan geeft hij ons ontegensprekelijk bewijs van het heerlijk aanwezen van de zon.
Ontvangen wij dus een waarheid van God in onze ziel, dan nemen wij ook de hele Bijbel als een openbaring van God aan. En daarom is het aan de andere kant even waar, dat hij, die nooit een waarheid, als een lichtstraal uit de grote bron van waarheid, uit Hem, Die "de Weg, de Waarheid, en het Leven" is, in zijn ziel ontvangen heeft, de Goddelijkheid des Bijbels betwijfelt, en zich niet verenigt met hen, die hem als een openbaring van God erkennen en liefhebben.
Dit is dus de eerste straal van het Hemels licht, dat uit de Bron der Waarheid in de ziel daalt. Jehovah de Heilige Geest rijdt als het ware op deze lichtstraal in de ziel, en brengt met haar zulke bijzondere waarheden, als Hij weet dat goed zijn. De levendmaking geschiedt in zeker opzicht niet met alle kinderen Gods op dezelfde wijze. Niet aan ieders consciëntie wordt dezelfde ondeelbare waarheid met kracht ontdekt. Evenwel is er waarheid – dat is een gedeelte van de waarheid, het wezen en de mening van Gods woord aan ieders hart, met kracht door de Heiligen Geest toegepast; anderszins zouden zij niet "gebaard zijn het Woord der waarheid," Jac. 1; 13. Zij zouden anders niet gezegd worden "wedergeboren te zijn, uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwig blijvend Woord van God," 1 Petr. 1: 23. Hoe zou zich de Geest der waarheid dan van de waarheid kunnen bedienen om hun geestelijk leven te onderhouden?

B. Maar wij komen tot ***de bijzondere getuigenissen***, die God aan Zijn uitverkorenen openbaart.
Een eerste getuigenis, die God op het hart en geweten van Zijne kinderen bindt, geloof ik te zijn: een bekendmaken met Zijn aanwezen, - ik bedoel Zijn geestelijk bestaan - een ontdekking van Hem, zoals Hij wezenlijk is, en zoals Hij Zich in de Heilige Schrift geopenbaard heeft. Uit de schepping mogen wij een flauw denkbeeld hebben van een God der natuur; uit de opmerkelijke tussenkomst van de Goddelijke Voorzienigheid mogen wij een regerende God kunnen ontdekken; maar Jehovah de Drieëenige te kennen, zoals Hij wezenlijk is; geestelijk met Hem om te gaan, zoals Hij Zich in Zijn woord ontdekt heeft; Hem te kennen, als het beginsel van het eeuwige leven, waar vindt men dit, dan bij hen aan wie Hij Zichzelf genadig zo openbaarde?
Het is waar, wij kunnen heldere, stelselmatige denkbeelden van God hebben, zij kunnen met de letter der waarheid overeenkomen; maar alle uitwendige denkbeelden, bespiegelingen of inbeeldingen, die wij ons van Gods wezen vormen, leren ons Hem niet geestelijk kennen; dit ontvangen wij alleen, door de onmiddellijke ontdekking van Hem aan de ziel. Alle andere kennis bestaat, in het vlees, is de enkele vrucht van het schepsel, en schiet daarom volkomen te kort bij die kennis, die geestelijke wijsheid en het eeuwige leven is. En leren wij op een geestelijke wijze, dat er een God is, dan ontdekken wij niet alleen Zijn aanwezen, maar ook Zijn wezen. Door een inwendige

getuigenis van Zijn mond, en door de toepassing van Zijn uitspraken aan onze harten, leren wij Hem kennen, als de Rechtvaardige en Heilige; dat Hij de overtreder niet onschuldig zal houden, en dat Zijn diepdoordringend oog de verborgenste schuilhoeken van de ziel doorzoekt.
Dit alles kan een mens ook uit de letter van de Bijbel weten, maar dan brengen deze waarheden geen geestelijk onthaal, verkeer of gewaarwordingen mee. Maar past God de Heilige Geest, de waarheid Gods met kracht aan de ziel toe, dan verwekt Hij daardoor ook zodanige geestelijke gewaarwordingen, verzuchtingen en oefening, als Hij naar Zijn welbehagen goed vindt.
Zeg mij: waaraan toetst u uw waarheidkennis? Aan de hoeveelheid teksten, die u door lezen of horen geleerd hebt? Aan uw bekwaamheid om wat u in de Schrift ziet, uit te leggen? Of door het verstand dat u hebt, Schrift met Schrift te vergelijken? Armzalige kennis als u anders niet hebt! Want zij bestaat in het vlees en bij deze schemerende letterspiegeling, blijft de ziel dor en koud voor God. Toets uw kennis aan deze toets: welk gevoel bracht zij teweeg, welke oefening voor God, welke verzuchtingen in de tegenwoordigheid van Hem, met Wie u te doen hebt? Welke uitgangen des harten; welke smeekgebeden deed zij toen tot Hem, in Wiens tegenwoordigheid u nu en dan alleen bent? Deze toets past op elke graad, hoogte en staat van het geestelijk leven, voor zover dit leven in beoefening is.

Maar, zetten wij ons tot een meer bijzondere beschrijving van deze getuigenissen, dan kunnen wij ze in twee grote klassen verdelen, te weten: getuigenissen tegen ons en getuigenissen voor ons, in de weg der bevinding. Het is waar, al de getuigenissen Gods, hetzij van de wet of van het Evangelie, hetzij tot overtuiging of vertroosting, hetzij tot neerwerping of opbouwing, als de getuigenissen Gods zijn wezenlijk voor, dat is ten goede van de ziel. Maar als een zaak van eigen bevinding beschouwd, haar bij het licht van onze gevoelens gezien, en aan de balans van onze oefening gewogen, dan hebben wij de getuigenissen Gods in twee klassen te verdelen: getuigenissen tegen en getuigenissen voor ons.
Ik heb met Gods hulp voorgenomen, u aan te wijzen, hoe de levendgemaakte ziel aan beide deze getuigenissen kleeft en vasthoudt; en dat het een kenteken en bewijs is voor heb geestelijk leven in de ziel, wanneer zij aan die getuigenissen kleeft, die zij van Jehovah's lippen in zich ontvangt.

1. Wij zullen beginnen met een blik te slaan op de ziel in haar eerste toenadering tot God – in de eerste uitgieting van haar verzuchtingen, begeerten en behoeften naar Hem – in de eerste belijdenis voor Hem, wegens haar rampzaligheid en ellendigheid – in haar eerste overtuiging van het gewicht en de last van de zonden – en de eerste diepgevestigde en hevige pijnen van een schuldig geweten. Dit toch is de toestand van de ziel, waar God een getuigenis in de consciëntie deed dalen; dat is: aan wiens hart Hij Zijn Woord met kracht toegepast heeft, hetzij naar de eigenlijke letter, of in Zijn wezen en inhoud.
Deze ontwaakte ziel heeft nu een gezicht gekregen van Zijn heiligheid, een geestelijke kennis van Hem, als een God, waar niet mee te spotten is. En zodra is deze getuigenis niet in het hart gedaald, of het omhelst haar – dat is: het kleeft er aan vast; in het eerst wel niet met liefde, maar toch met geloof; want vast te houden, wat God openbaart, is de bezigheid van het geloof – "het werk des geloofs met kracht." Veronderstelt niet, dat het geloof een reiziger is, die het Woord van God doorkruist, om haar schone voortbrengsels waar te nemen. Het geloof – vooral in zijne kindsheid – schept geen genoegen in de Heilige Schrift te doorzoeken, opdat zij elke kust en oever zou kennen

en gewaar worden; maar het is een stil in huis blijvende genade, wiens 'werk in niets anders bestaat, dan te kleven aan Gods openbaringen; in beoefening te brengen, wat God ontdekt; in te handelen met hetgeen de Heilige Geest toepast. Daarom heeft hij, wiens geloof niet blijft bij hetgeen dat God heeft geopenbaard, wiens geloof met iets anders werkt, dan met hetgeen krachtig aan de consciëntie gebracht is, en toomloos ronddwaalt – ik zeg, hij heeft daarin een duidelijk bewijs, dat hij leeg is van het geloof der uitverkorenen Gods.

Het kan niet anders, of het geloof kleeft aan hetgeen God hetzelve ontdekt heeft. Maakt Hij Zijn hartdoorzoekende tegenwoordigheid aan de ziel bekend; ontdekt Hij haar Zijn heiligheid; openbaart Hij zich als een God, met Wie niet te spotten is, Die door geen valse dienstbewijzen en ijdele opofferingen van het vlees gehoond wil worden; ontdekt hij aan haar dat elke beweging, elke gedachte en alle woorden en werken naakt en geopend voor Hem zijn, de ziel kleeft aan die getuigenissen vast, omhelst ze, handelt met haar en wordt daar door geoefend.

Maar zodra begint een mens niet te kleven aan de getuigenis, dat in zijn ziel gedaald is, en zich te houden aan hetgeen God met kracht aan haar openbaarde, of van verschillende zijden steken de vijanden de hoofden op; om haar ter zijde af te leiden. Hier openbaart zich de grote strijd in de ziel, en wel tussen het geloof, dat aan de Goddelijke getuigenissen vastkleeft, en de vijanden van het geloofs, die haar van haar ligging tegenover die getuigenissen zoeken weg te drijven. De Heere geeft een zekere getuigenis in de ziel, en het geloof handelt daarmee en kleeft er aan vast; maar nu ook spannen alle vijanden samen, om het geloof in haar verrichtingen te belemmeren het van haar arbeid te verdrijven en van de grond te jagen, die het geestelijker wijze betreden heeft. Kom, laat ons dit meer in het bijzonder beschouwen.

a. Als het geloof aan de Heilige Schrift vast begint te houden, als een ingegeven waarheid van de Geest, dan ontspringt uit de diepte van het vleselijk *gemoed het ongeloof*, om tegen de plechtige getuigenis, door God aan de ziele gegeven, te strijden.

   Ik heb het zelf bevonden, dat het ongeloof niet gekend wordt, tenzij het geloof gekend wordt. Ik wist eertijds niet, dat het zulk een reus, een zoon van Enak was als het is. Ik was met zijn krachten niet bekend, maar ondervindt het nog dagelijks, dat hij mij, ondanks alle tegenspartelingen en weerstand, op zijn armen kan wegdragen! Behaagt het de Heere ons de plechtige getuigenis te schenken, dat de Bijbel Zijn Woord is, dat Hij haar Auteur is, en het geloof neemt die getuigenis aan, dan ontwaakt weldra die reus uit zijn sluimering, verlaat de spelonk, die hij in het verborgen van het bedenken des vleses bewoonde, om dit kinds geloof, dit tedere wicht de strijd aan te doen, en het van die plaats te leiden, zo niet te jagen, waar God het gesteld had. En ziet daar dan de strijd.

   Het geloof zegt: Gods Woord is de waarheid." "Neen," zegt het ongeloof "daarin bedriegt u zich." - Het geloof zegt: "Ik gevoel, dat het zo is, en hoe zou ik het dan niet geloven?" Het ongeloof zegt: "Uw gevoelens zijn geen bewijzen." - Het geloof zegt: "Ik weet het zeker, omdat God het aan mijn geweten en aan mijn hart bekend gemaakt heeft, en wie zal Hem tegenspreken?" Het ongeloof zegt: "dat was inbeelding; u weet er niets van." Zo is hier de strijd tussen het geloof, dat aan Gods getuigenissen vastkleeft, en daardoor geoefend wordt, en het ongeloof dat daar tegen redeneert, het geloof zoekt weg te vagen en te overstromen met de vloeden, - die uit de mond van de draak geworpen worden.

   Maar het geloof laat daarom niet los, omdat hiermee Goddelijke vrees gemengd is. Er gaan met het geloof in zijn eerste uitgaande daden, schuld en veroordeling gepaard; geweldige oefeningen, kwellende gewaarwordingen, pijnlijke beroeringen

en benauwdheden vergezellen het; en hierdoor wordt het geloof op de rechte plaats gehouden. Het geloof dus, door de Goddelijke vrees ondersteund, zoekt dit ongeloof, monster als het is, terug te stoten, opdat het niet door hem vervoerd zou worden. Het geloof gemengd met en zwoegend onder veroordeling en zelfverfoeiing, kan de God-onterende leugen niet aannemen dat de Heilige Schrift geen eigen woorden van God zijn. De ziel die haar angsten, smarten en jammeren op een geestelijke wijze kent, kan haar gevoelens nooit lange tijd wantrouwen noch haar eigen gewaarwordingen leugen heten.

b. Maar de *eigengerechtigheid* is een vijand, die zich van een andere zijde opdoet,- om, ware het mogelijk, het geloof van zijn standplaats te verdrijven. Wat gelooft eigenlijk het geloof in zijn eerste oefeningen? Dat de wet een zuivere en volkomen gerechtigheid vordert; dat God een volkomen heiligheid eist; dat al onze eigen deugden niets waard, ja een wegwerpelijk kleed zijn. Zo spreekt het geloof, in overeenstemming met Gods woord. Maar dat staat de eigengerechtigheid tegen; zij wil niet, dat het geloof de waarheid van God geestelijk zal verstaan, zoals God die geopenbaard heeft; zij zoekt zich te versieren met een kleed, dat door Gods Geest niet geweven is, en hetgeen Gods Woord en Zijn getuigenissen in het hart te planten, wil zij bekladden en vuil maken. Zij zoekt dat te overpleisteren en schuil te houden, opdat het licht van Gods aangezicht het niet zou bestralen.
Zie hier de hete strijd: het geloof, te midden van schuld, veroordeling en verfoeiing van zichzelf, Goddelijke vrees en eerbied in al zijn oefeningen jegens God en de eigengerechtigheid. Aan de ene kant overreed te zijn, dat wij verloren, diepbedorven en walgelijke schepselen zijn, en aan de andere kant een eigengerechtigheid te bezitten, die deze overtuigingen zoekt te besussen, dat werk te verdonkeren en het in haar onpeilbare kolk te verzwelgen. Welk een tegenstelling! Maar vroeger of later breekt het levend geloof door alle vermommingen heen, en heft zich zodanig omhoog, dat haar ongetemperde kolk kraakt en in een valt, waardoor de ziel naakt voor God komt te staan, opdat zij bevindelijkerwijze bekleed zou worden met de mantel van een toegerekende gerechtigheid. Zie daar iets van de getuigenis tegen ons, en het vastkleven van het geloof aan dezelve.

2. Laat ons nu de getuigenissen voor de ziel beschouwen. Na enige tijd dan zal de Heere aan de ziel een getuigenis geven, dat Hij genadig is; dat er barmhartigheden bij Hem zijn, opdat Hij gevreesd zou worden; dat er vergeving is door het Bloed des Lams; dat er een heerlijke gerechtigheid gewrocht is door de gehoorzaamheid van de Zone Gods. Zo ontsteekt Hij, door een getuigenis aangaande Jezus, het geloof, om "Christus Jezus de Heere aan te nemen," als onze volkomen zaligheid en onze ganse begeerte.
Hier is het ook "het werk des geloof, met kracht" aan die getuigenis vast te kleven. Het geloof wil noch kan zich niet van de plek, waar God het op geplaatst heeft, afgeven. Openbaart de Heere Zijn gramschap en toorn, het geloof neemt dat aan en kleeft er aan vast. Ontdekt Hij Zijn barmhartigheden, het geloof gelooft dat en kleeft er aan vast. Welke waarheden Gods Geest ook uit de Bijbel aan de ziel toepast, het is de werkzaamheid van het geloof het geopenbaarde aan te nemen en te omhelzen. "Ik kleef vast aan Uw getuigenissen."
Maar wanneer de Heere een getuigenis aan het hart en de consciëntie geeft – als Hij een woord van vertroosting aan de ziel toevoegt, als Hij haar vrede met Hem geeft te genieten, als Hij enige dauwdruppels van het bloed der verzoening op haar sprengt, als Hij Zijn eeuwig welbehagen haar duidelijk en helder vertoond heeft, en de ziel kleeft

aan die getuigenissen vast, dan welt er iets van de bodem van het vleselijke gemoed op, dat ongeloof heet, dat niet dan strijd voert tegen het geloof, en niets minder beoogt, dan het geloof uit zijn staat te rukken en zijn arbeid te stuiten.
O welk een werk is het – "het werk des geloofs met kracht!" Men spreekt zo veel van het geloof, alsof het niets te verrichten had. Maar waarlijk ik kan mij niets arbeidzamer voorstellen, dan het levend geloof. Het levend geloof werkt altijd, ik bedoel als de Geest des Heeren het werkende maakt – door altijd, bedoel ik al die tijden, als de Heilige Geest het in beoefening brengt. En alleen voor zo ver als het geloof in de ziel werkt – ja, ook krachtig werkt, bewijst het ons, het "geloof van Gods uitverkorenen"; of het "geloof van Gods gave" te zijn. Zodra de Heere dan de ziel door het geloof op een aangename wijze overreedt, dat wij eeuwig de Zijnen zijn - zodra er enige uitvloeisels van het genadig welbehagen in onze zielen ondervonden worden, dan zijn er ook menigerlei vijanden, die hun hoofden opheffen om, ware het mogelijk, dat geloof te verdringen.

a. Soms openbaart zich een gehate *verwaandheid en trotsheid* uit het vleselijk gemoed, om de ziel van de plaats te drijven, waar God haar vestigde. Al Gods volk wordt niet op een even krachtige wijze verlost, er zijn onderscheidene graden hieromtrent. Sommigen worden krachtdadig verlost, door een gezegende ontdekking van Christus aan hun zielen, waardoor zij zich in eens in de volle blijdschap en vertr6osting van het Evangelie mogen verheugen; bij dezulken houden over het algemeen deze aangename tijden het langste stand, en hun zielen genieten het liefelijke bewijs, dat zij kinderen Gods zijn, vóór de grondlegging der wereld door Jehovah bemind.
   Maar zo worden alle Gods kinderen niet bedeeld. Er zijn er, welker verlossing niet zo duidelijk zichtbaar is; de uitstorting der liefde Gods is niet openbaar, de getuigenissen van Jehova's liefde en barmhartigheden zijn zo helder niet ontdekt. Het bezoek is kort en voorbijgaand, zoals er bij Hoogl. 2: 9 van de Geliefdste gezegd wordt: "Hij blinkt door de traliën," zoals wij iemand haastig voorbij onze vensteren zien gaan, wiens gedaante wij wel bemerken, maar zijn gelaat kunnen wij niet met onderscheiding zien. Zo beweegt Zich Jezus op een geestelijke wijze soms kort en voorbijgaand voor de traliën, en geeft slechts een haastige schemering van de beminnelijkheid van Zijn Persoon, van Zijn genade, bloed en gerechtigheid. In vergelijking van de voorgaande, is deze openbaring zwak en machteloos. Het is een meer voorbijgaand en laat niet zulke diepe en voortdurende indrukken achter, en daarom schijnt het dat krachtige werk niet te zijn, waarnaar een kind van God zoekt en verlangt.
   Dit vat het ongeloof aan als een grondslag, om er op te steunen, want de tegenstrevers ontzien zich niet, krachten van het geloof zich toe te eigenen, om daardoor in het hart bevestigd te worden. Een kind van God, dat niet zo krachtdadig veranderd is, dat slechts met enkele dauwdruppels van barmhartigheid besprengd werd, een schemering van de liefde genoten heeft, en niet tot de volle genieting van vrede en vrijheid gekomen is, komt dikwijls in gezelschap van hen, die hun wonderlijke genoeglijkheden, gezegende vertroostingen, de verzekering dat hun namen in het boek des levens getekend zijn, en hun duidelijk bewijs van tot de huisgenoten Gods te behoren, meedelen. Dan begint zulk een ziel al dadelijk zijn bevinding, met wat zij behoorde te zijn, te vergelijken. Zij beschouwt de grote bezitting van anderen, in tegenoverstelling van haar beperkt eigendom, en ziet zij op haar schraal en sober strookje land, dan wordt het een niet – moerassen en kolken, bij de bezitting van de rijke nabuur.

Dan geschiedt het niet zelden dat de vermetelheid ontspringt – die vervloekte vijand van een kind van God; en wordt de ziel vermetel, verwaand, dan wordt de getuigenis Gods verlaten. De getuigenis was zwak, maar de verwaandheid zegt, dat zij sterk was, het bezoek was voorbijgaand, maar de verwaandheid verklaart het blijvend te zijn. Zo verheft zich de vermetelheid, om de ziel van haar wezenlijke standplaats te trekken en in een vrijheid te plaatsen, die God niet meedeelde, en daarom vals is. Daar nu het werk des geloofs bestaat in vast te kleven aan de getuigenis Gods, zo openbaart zich hier de zwarigheid: de vermetelheid duwt het geloof verder dan haar standplaats – die het geloof zoekt te behouden – wezenlijk is. Het geloof heeft Gods vrees voor de aandacht; en hangt eenvoudig aan datgene, wat het van God ontvangen heeft.

b. Aan de andere zijde, verheft zich niet zelden de *moedeloosheid*. Deze ziel wordt door haar verwaandheid boven haar staat getrokken, door een vermetele en valse vrijheid, gene daarentegen wordt moedeloos teruggedreven, wordt sidderende, en verdenkt geheel haar staat. Beide zijn de tegenstrevers van het geloof, beide zoeken de ziel van haar heil te beroven, haar van haar standplaats af te drijven, de een dus en de andere zo. De twee winden waaien in een tegenovergestelde richting, maar beider doel is, het schip op de een of de andere ondiepte te zetten. Maar het geloof houdt vast, nu eens in spijt van verwaandheid, dan eens ondanks alle wanhoop. Het geloof kleeft de geestelijke getuigenis Gods aan, hoewel het er bij tijden ver af is, om haar voor een zuivere getuigenis Gods te durven houden. Maar behaagt het God de Heilige Geest, Zijn invloeden mee te delen, dan houdt het zich aan, leeft door en werkt met de getuigenis door God hem meegedeeld.
"Ik kleef vast aan Uwe getuigenissen," En waren er geen moeilijkheden, geen beletsels, werd er niets in de ziel gevonden dat wederstand bood aan dat vastkleven aan Gods getuigenissen, waarom bracht David het dan de Heere in gedachtenis? Hij stelt het de Heere voor, dat hij aan Zijn getuigenissen gekleefd had; alsof hij het Hem herinneren wilde, dat God hem niet alleen getuigenissen, maar een levend geloof gegeven had, opdat hij doordat geloof aan die getuigenissen zou vastkleven met een voornemen des harten.

3. Maar er zijn getuigenissen van een andere aard. Niet zozeer getuigenissen tegen, of getuigenissen ten goede van ons aandeel in dat verbond der genade, als wel, getuigenissen van ***Goddelijk onderwijs***. Laat ons hiervan enkele opnoemen.

a. De Heere heeft in Zijn Woord verklaard: *"Arglistig is het hart, meer dan enig ding; ja dodelijk*." Dat is een getuigenis uit de mond van God; en hoe neemt de ziel eerst deze getuigenis aan en omhelst haar? - Door bekend te worden met de diepte van de verdorvenheden van ons hart, door het openbreken van de verborgen fonteinen van ongerechtigheden, de grote kolk, die daar in het binnenste huisvest.
Deze getuigenis van de diepe en dodelijke verdorvenheden komt gewoonlijk niet in het eerst, maar na meer of minder een getuigenis van Gods welbehagen te hebben ontvangen. En hoe zou een mens het ook kunnen dragen, als Gods barmhartigheden aan de ziel onbekend waren? Hij zou op die grond niet staande blijven, wanneer de watervloeden losbraken, zou er geen steenrots zijn die zijn voeten betreden hadden, hij zou in dat diepe moeras verzinken als er geen vaste grond, geen droge plek zou zijn waarop zijn voeten vast stonden. En over het algemeen genomen, wordt er, vóórdat de ziel een getuigenis van barmhartigheid en liefde uit de mond des Heeren ontvangen heeft, weinig van de diepe inwendige verdorvenheid en afzichtelijke bezoedeling van het hart gekend, maar nu komt er ook een diepe ontdekking van de inwendige

verdorvenheid, van de "arglistige bedrieglijkheid"; van een alle verbeelding en beschrijving te boven gaande bezoedeling en besmetting van het kwade.
Zijn inwendig gevoel stemt nu de getuigenissen van God, aangaande het dodelijke en bedrieglijke hart, toe. Hij kleeft aan die getuigenissen vast. "Ik kleef vast aan Uw getuigenissen;" als of hij zeggen wil: "elk zegge van de zuiverheid van het schepsel wat hij wil. Een Farizeeër pocht op de waardigheid van de menselijke natuur, of bazuint de vermogens van het vlees uit. Maar ik kleef vast aan de getuigenis, mij gegeven. En waar mijn inwendige gewaarwordingen mee overeenstemmen, dat "het hart arglistiger is meer dan enig ding; ja dodelijk dat er van de hoofdschedel af tot de voetzoel toe niets geheels te vinden is; diep onrein, "vol wonden, striemen en etterbuilen." En aan die getuigenis kleef ik vast, want ik bevind het in mijn binnenste waarheid te zijn."
En hij moet er ook aan vast kleven; niet alleen in de letter, maar in de geest niet in de leer, maar in de bevinding – niet alleen op de getuigenis van God en Zijn Woord, maar veel meer op de getuigenis Gods in de ziel. Hij kleeft aan die getuigenis met heel het gevoel van zijn hart. Hij bekent, dat zijn natuur van God is afgevallen, dat hij een verdorven en bezoedelde ellendeling voor God is, dat hij van nature vuil en walgelijk voor Hem staat, hoewel hij door genade in de Geliefden, in Christus gerechtigheid aannemelijk mag staan.

Wederom heeft God in Zijn Woord gesproken: "*Ik, de HEERE, haat het kwade*." Die getuigenis spreekt de Heere uit Zijn Woord tot de harten van Zijn uitverkorenen. Hij drukt het Zijn volk op het geweten, dat Hij een afschuw heeft van het kwade, dat Hij het haat met een volkomen haat. En dat neemt Hij uit de Heilige Schrift, en grift het Zijn volk in de ziel. Wie daarom geen diepe inwendige kennis van deze waarheden met zich omdraagt, is verstoken van de kennis van de enige en waarachtige God.
"Ik, de HEERE, haat het kwade." Als de Heere dan het kwade haat, dan heeft hij ook een afkeer van alles, dat het kwade zou inwilligen of aanmoedigen, hetzij dan in welke werking of onder welke gedaante. Het geweten, waaraan de haat van de Heere tegen het kwade geopenbaard is, deelt ook werkingen en oefeningen tegen dat kwade aan de mens mee. Wordt zo iemand in de zonde verward of door de strikken van het vlees en de verzoekingen van de satan gevangen genomen, de plechtige getuigenis van de Heere: "Ik, de HEERE haat het kwaad," die eens in zijn ziel gedropen is, werkt in hem. Het geloof is daaromtrent in beoefening, en een teer geweten brengt hem voor de voetbank des Heeren, om als klagend, zuchtend en kermend te belijden, welk een vuile ellendeling hij is, in zo door het kwade verstrikt te zijn; welk een monster van ongerechtigheid – welk een snood, bezoedeld en walgelijk beest hij voor de Heere is, dat hij niet zoveel kwaad in zijn hart beladen is, dat hem steeds overwint en gevangen neemt.

God heeft in Zijn Woord ook gezegd, dat "*Jezus kwam om te zoeken en zalig te maken dat verloren was*." "Dit is een getrouw woord, en aller aanneming waardig, dat Jezus Christus in de wereld gekomen is; om zondaren zalig te maken." "Hij kwam niet om rechtvaardigen te roepen, maar zondaren tot bekering." Welk een plechtige getuigenis! - en die getuigenis (namelijk, de geest en inhoud hiervan) brengt de Heere uit het Woord over tot de harten van Zijn volk. De ziel, die deze getuigenis ontvangt, zegt hoogst verwonderd: Wie ben ik? - ach! een arme, schuldige, vuile en bezoedelde ellendeling, diep bedorven en verloren: van de hoofdschedel aan tot de voetzool toe met walgelijkheden vervuld!" Als de Heere op een zielverheugende wijze, barmhartig en genadig de zondaar in het hart stort, en een getuigenis doet, dat Hij kwam, om

zondaren zalig te maken, verlorenen te zoeken, en opstandelingen in voorbijgaan van rechtvaardigen, tot bekering te roepen, en dat Zijn bloed van alle zonden reinigt, dan onderhandelt het geloof met die getuigenis, kleeft aan haar vast, wordt daaromtrent geoefend en kan, als het Gode behaagt, het geloof nauw daarmee te verenigen, niet van die getuigenis weggedreven noch verstoten worden.
Het geloof heeft hier dus een groot werk te doen. Bestaan de werkzaamheden des geloofs in het vastkleven aan Gods getuigenissen, en bestaat het leven van een Christen in het aannemen en in beoefening brengen van die onderscheiden getuigenissen Gods – wat zeker zo is – dan is er veel werk voor het geloof te verrichten.
Een levend geloof is geen trotse verzekering, noch anti-nomiaanse vrijmoedigheid, het siert zichzelf niet op met het kleed van een valse vrede, om zich op het rustbed neer te leggen, of zich in de armen van een vleeslievend gemak uit te strekken; maar het is een werkende, bedrijvende en zich bewegende genade in de ziel. Het is iets, dat vaak hongert en voedsel begeert, dat dikwijls dorst en water verlangt; en echter door niets anders gespijsd en gelaafd wil worden, dan door hetgeen uit Gods mond tot het hart komt.
Kent u daarom zodanige bewegingen, werkingen en oefeningen niet, dan bezit u het levend geloof van Gods uitverkorenen ook niet. Is er in het geweten geen getuigenis aan het geloof, en geen oefening des geloofs met die getuigenis; als er niets aan het geloof geopenbaard wordt, en het geloof geen werkzaamheden met het geopenbaarde vertoont, hoe zou men dan nog twijfelen, dan dezulken dood zijn, hetzij in de zonden of in een belijdenis.

Wederom; als de ziel soms verward in de strikken van verzoekingen zich van God afkeert en tot de gebroken bakken van het vlees, die toch geen water houden, heen spoedt, en haar vermaak bij de afgoden zoekt, dan openbaart de Heere een bestraffing aan de consciëntie – een plechtig getuigenis van Zijn groot ongenoegen over dit inwendig afwijken en verlaten van Hem, om ons eigen handenwerk te vereren. *"De afwijker zal in zijn hart met zijn eigen wegen vervuld worden*." *"Wie Ik liefheb die bestraf en kastijd Ik."* Deze getuigenis van het Woord gaat samen met die van de consciëntie. En dan komt de zwakheid van het lichaam, de kwelling van de onrustige geest, en het zuchten en roepen van de ziel onder de zware last van het ongenoegen Gods. Het is een getuigenis van de toorn Gods, van Zijn rechtvaardige gramschap om onze beledigingen Hem aan gedaan.
En meent u dat het geloof deze getuigenis van zich stoot en zegt: "Wat stoor ik er mij aan, ik ben in het verbond; de rots waarop ik sta is vast genoeg; de zonden kunnen mij niet verdoemen; een gelovige kan niet afvallen; mijn nieuwe natuur kan niet zondigen." Zulk een verwaande vrijmoedigheid kent het geloof niet. Het haat zulk een taal, hoewel ze ongodvruchtige belijders eigen is. Integendeel het geloof valt onder de inwendige getuigenis van Gods bestraffing, omhelst haar met gevoelige armen, - zo niet met de armen der toegenegenheid, - neemt haar als Goddelijk aan, brengt haar in beoefening, belijdt voor God hetgeen de bestraffing tegen Hem getuigt en kleeft zo de Goddelijke getuigenis aan. Wat God aan de consciëntie betuigt, hetzij vóór of tegen, het geloof neemt dat aan.
Zegt Hij dat wij oprecht tot Zijn eer leven; of anders, dat onze handelingen uit onoprechte bewegingen voortkomen? Het geloof neemt beide stilzwijgende aan. Betuigt de Heere, dat wij Zijn afwijkende kinderen zijn? Het geloof neemt het aan. En in zo te doen, handelt het met God, doet de ziel voor de troon van Zijn Majesteit neervallen, en zichzelf in stof en met schaamte verfoeien.

Ziedaar de gedaante van een Christen. Niet hooggevoelende en ijdel vertrouwende, om zich te verheffen, niet als de hoogvliegende arend, de ganse oppervlakte van het gezicht onderzoekende, noch gelijk een rusteloze spreeuw van tak tot tak Gods Woord rondgaande, alsof het een boom was. Het geloof is en betoont zich een afhankelijke genade, die zich dan alleen beweegt als de Heilige Geest in de raderen is, en niets aanneemt, dan hetgeen van boven wordt meegedeeld.
Indien deze dingen alzo zijn, dan vinden wij bij Psalm 123: 2, ook de juiste gestalte van het geloof. Daar luidt het: "Gelijk de ogen der knechten zijn op de hand hunner Heeren; gelijk de ogen der dienstmaagd zijn op de hand harer vrouw; alzo zijn onze ogen op de Heere, onzen God, totdat Hij ons genadig zij." Dan is de uitspraak van Jósafat, toen hij van zijn vijanden omsingeld werd, ook de taal des geloofs. Hoort maar: "wij weten niet, wat wij doen zullen; maar onze ogen zijn op U." (2 Kron. 20:12). Het geloofsoog is gericht op God; het verlangt Zijn openbaringen, en ziet uit en wacht op Zijn uitredding. Het zucht naar een getuigenis, naar de toepassing van een druppel van het Bloed der verzoening, naar de uitstorting van Zijn genade. Het dorst gelijk de droge en verzengde aarde naar de vroege en spade regen. Het berust niet op een verwaande vrijmoedigheid op iets, dat niets dan schijn en inbeelding is, maar enkel en alleen op hetgeen God door Zijn Heilige Geest tot de ziel spreekt. Het bekommert zich niet, als Martha, met veel dienen en in het huis op en neer te drentelen om de gunst van haar Gast, door een goedbereid middagmaal te winnen; maar het zit met Maria aan Zijn voeten, om Zijn woorden te horen. Het heeft geen gelijkheid aan die van de duivel bezeten Gardarener, die zichzelf met stenen sloeg, noch aan het vuile zwijn, dat zijn spijze uit de aarde wroet en zich in het slijk wentelt totdat het van de steilte af in de zee stort, maar het geloof is als de genezen Gardarener, het neemt plaats "aan de voeten van Jezus, gekleed, en wel bij het verstand," en Hem met liefde en dankbaarheid aanschouwende. Het bidt bij die Redder te mogen blijven.

Daarom, mijn vrienden! Hetzij dan in welke staat, of op wat hoogte u in de bevinding gekomen bent, aan Gods getuigenissen te kleven, sterkt u tot wijsheid en genade. Is het genadewerk des Heeren aanvankelijk in uw hart? Ziet u onder Zijn onderwijzingen, wat u van nature bent? Dompelt Hij u in diepe overtuiging? Stelt Hij u voor de zonden van uw jonkheid?" Kleef, wat ik u bidden mag, kleef aan die getuigenis vast. Laat u door wanhoop niet van die plaats verdrijven, noch door vleselijke onvrijmoedigheid van die plaats stoten. Dartel en speel niet met deze overtuigingen. Lap het oude kleed van eigengerechtigheid maar niet op. Zoek voor uw rusteloos gemoed geen rust in een grondige leerkennis, waarvan u noch de kracht noch de zoetigheid gevoelt en kent. Zoek de angst van uw gewetens niet te blussen, door te zeggen: ‘Als ik een der uitverkorenen ben, dan zal ik wel zalig worden, en zo niet, wat zal dan mijn onrust baren’. Kleef met ganser ziel aan de getuigenissen van God.
Heeft God u, uit de diepte van een verbroken hart doen zuchten en doen roepen om te bukken voor Zijn waarheid? Kleef die getuigenissen aan; de HEERE zal u niet beschamen.
Misschien kent u sommigen, aan wie de Heere meer dan aan u doet, bewijst Hij u slechts een schemerende lichtstraal van Zijn barmhartigheid en genade, en kunt u uw aandeel aan het bloed des Lams bijna niet bemerken? Ach, kleef toch aan Zijn getuigenissen vast. Wellicht hebt u rondom u, die u met verwaandheid willen bedekken, of u tot wanhoop terug zoeken te drijven. Déze willen u storten in dezelfde twijfelingen en angsten, waar zij mee te kampen hebben, en géne zoeken u tot een ijdel vertrouwen te voeren, waardoor zijzelf opgeblazen zijn. Echter is het u tot

wijsheid en genade, bij de getuigenis te blijven, die u tot God gebracht heeft. Hij kan in u dat geloof werken, waardoor u zich aan Zijn getuigenis wilt en kunt vastkleven.

Maar anderen zeggen: *"hoe weet ik, dat ik aan Gods getuigenissen kleef'?*
Ik antwoord met een andere vraag: "wat zijn de gewaarwordingen en gevoelens van uw hart daarover?" Goddelijke vrees, heilige eerbied, zielsoefening of bevend ontzag voor God? Weet u van het hart voor God uit te storten? Is uw begeerte tot Hem? Gevoelt u onderhandeling met Zijn volmaaktheden?
Dan is er ook een getuigenis van God in uw ziel, en u kleeft aan dezelve. Maar leidt uw Godsdienst tot ijdel vertrouwen, eigengerechtigheid, hoogmoed, valse rust en tot een zorgeloze en lichtvaardige gesteldheid, bedrieg u dan niet, want u kleeft niet aan Gods getuigenis. Of anders gezegd, u hebt geen getuigenis van God om er aan vast te kleven. Als de Heere uw ziel een besef van Zijn ongenoegen geeft, wanneer u Hem de nek had toegekeerd, waardoor schuld in uw ziel en benauwdheid in uw gemoed gekomen zijn, het zal u tot wijsheid en genade zijn, om – zoals de Heere bij Lev. 26:41 zegt - "een welgevallen te nemen aan de straf uwer ongerechtigheid"; uw mond in het stof te steken en voor Hem te belijden, dat u een vuil monster bent. Keer u niet ter zijde af tot een ijdel vertrouwen, waardoor de snede van Gods Woord zou verstompen, maar neem het aan met uw hart, omhels het met uw consciëntie, en kleef er aan vast als een getuigenis Gods: "Ik kleef vast aan Uw getuigenissen." Alles wat God aan de consciëntie openbaart, hetzij dan veroordeling of barmhartigheid, een toelachen van Zijn liefde of de fronsels van Zijn ongenoegen, een getuigenis vóór of tegen de ziel, - wat met kracht geopenbaard wordt aan de ziel en door de Heilige Geest toegepast wordt, - de ziel wordt door de aankleving dezer getuigenis op een veilige en gezegende plek gehouden.

Maar ach, de wereldse aangelegenheden stellen niet zelden zo veel hinderpalen in de weg, ten aanzien van het vastkleven aan Gods getuigenissen. Trouwens het is maar al te waar, dat een mens een waarheid belijdt te geloven, waarbij hij zich toch moeilijk houdt. Dan eens belet hem "de vreze der mensen, die een strik brengt," aan de getuigenis Gods vast te houden. Nu is het de omgang met hen, die geen vreze Gods bezitten. Of daar overweldigt hem een aardse geest, of een zorgeloze en lichtvaardige gestalte, die ingewikkeld door zijn natuur, hoewel niet zelden van dode belijders overgeërfd. Allen, althans enige van deze hindernissen, beletten een mens in het vastkleven aan Gods getuigenissen.
Op een andere tijd beletten de verborgen lokazen, de strikken en snaren van de satan hem in het vastkleven aan Gods getuigenissen. Dan eens belet het de toejuiching van geestledige belijders, of de vleierij van Gods kinderen, door ons hogere gedachten van onszelf te doen voeden, dan met de waarheid bestaanbaar is. Nu weer is het de stuursheid en smaad, spotternij en verachting van hen, die in een vermeten vertrouwen voor zichzelf berusten, en onnoemelijke hindernissen, die ons van het kleven aan Gods getuigenissen terughouden.
Wat geestledige of goddeloze belijders ook mogen zeggen tegen ons, het werk van de consciëntie, door God gewrocht, het werk van het geloof is aan Gods getuigenissen, van hoedanige aard ook, vast te kleven. Een kind van God kan niet, dan aan datgene, dat met kracht ontvangen, met licht, leven en gevoel door de ziel aangenomen en door Jehovah toegepast is, vastkleven. Het is de band van de bevindelijke vereniging tussen God en zijn ziel. Het is dat plechtige aangrijpen en vasthouden van God, en daarom ook stelt de natuurlijke zielsbedorvenheid zich tegen de begeerte van de ziel, om die getuigenis vast te houden.

"Ik kleef vast aan Uw getuigenissen," Ja ziel, kleef daar aan vast, wat het dan ook kost. Kleef er aan vast tot elke prijs. Kleef die aan door kwaad en goed gerucht, kleef aan het gevoel, aan de bevindelijke Godsdienst, aan de levende Godzaligheid, aan de innerlijke onderwijzingen van de Heilige Geest, en aan alles wat God aan de ziel inwerkt. Want die daaraan vasthouden, zullen niet beschaamd worden. De raaf moge over de druipende natte aarde vliegen, om haar dood aas te ontdekken, maar de duif kleeft de ark aan, met de olijftak in haar bek.

De ondervinding heeft mij geleerd dat het vastkleven aan Gods getuigenissen voor vele misslagen bewaart. Als ik mij jaren terugdenk toen mijn gemoed niet bevestigd in de waarheid, en ik in grote beproevingen was; toen ik rondom mij zag vallen lieve vrienden, dezen in die, en genen in een andere strik, terwijl mijn gemoed, geslingerd als het werd door deze stormen en rukwinden, evenwel aan Gods getuigenissen bleef vastkleven. De plechtige overtuigingen Gods, in mijn ziel gewrocht, weerhielden mij van in te dringen in dingen, die ik niet kende, noch te steunen op een leer, die mij niet bevindelijk geleerd was. Met weemoed heb ik sommigen van mijn vrienden, eerst tot het Arminianisme en later tot het Socinianisme zien wegdrijven; deze her- en een ander ging derwaarts ter zijde af.

En wat weerhield mij dan? Niets anders dan deze krachtige overtuiging, door de Heere Zelf in mij gewerkt, van geheel en alleen aan Gods getuigenissen vast te kleven; mij te houden aan wat ik gevoelde, te blijven bij wat ik kende, en daar alleen op te steunen, als de enige kabel die mij van een algeheel schipbreuk kon beveiligen. Zo bewaarde mij de Heere door die krachtige, hoewel onzichtbare band, terwijl zij, die meer schenen te weten dan ik, aan mijn rechter- en linkerzijde jammerlijk omkwamen.

Daarom kan ik enigszins bij bevinding zeggen: "Ik kleef vast aan Uwe getuigenissen." Sedert die tijd heb ik ondervonden, dat het vastkleven aan Gods getuigenissen aan mijn consciëntie het bestendigste voordeel aanbracht, en mij van alle kanten zowel met vrienden als met vijanden omringde. Maar op het einde brengt het vrede in de ziel,

II.

Welke uitwerking het vastkleven aan Gods getuigenissen heeft.

"O Heere! beschaam Mij niet." U merkt dus, dat het niet vastkleven aan Gods getuigenissen de mens beschaamd maakt. Als een mens niet, bij elk gevaar, bij iedere opoffering, ten koste van alles aan Gods getuigenissen kleeft, hij zal beschaamd worden. Geeft hij zijn geweten aan wereldse voordelen prijs, hij zal andermaal beschaamd gemaakt worden, als hij niet bij de onderwijzingen van de Heilige Geest aan zijn ziel blijft, maar ter zijde afgaat, hij zal beschaamd gemaakt worden. Die aan Gods getuigenissen vastkleeft, zal niet beschaamd worden, ook al zullen er duizenden aan zijn rechter- en linkerhand vallen; want de Heere eigent Zich de zodanigen toe, zegent en bewaart hen.

- "O HEERE, beschaam mij niet." Er komen ogenblikken waarin de ziel bevreesd is, *beschaamd* te zullen worden. Hoe vele en grote opofferingen kan ons onze Godsdienst kosten! Ongetwijfeld zullen er hier zijn, die het mij toestemmen, dat aan de een kant niet de wereld met zijn bezittingen en genietingen, en aan de andere kant een goed geweten kan gehouden worden; dat de wereld zich niet aan de ene en de Godsdienst aan de andere kant laat dulden; en daarom moet "de beroving uwer goederen met blijdschap aangenomen worden", en "de smaadheid van Christus meerdere rijkdom geacht worden, dan de schatten van Egypte."
- Was er soms geen vrees van *arm* te zullen worden? Menigeen van Gods kinderen verontrusten zich, dat hun Godsdienst hen tot het werkhuis zal brengen, daarom

roepen zij: "o HEERE, beschaam mij niet". Hier heb ik deze opoffering te doen, daar word ik gedrongen de bron van winst op te geven en die middelen van bestaan te laten varen; ik heb klanten in mijn werk verloren; ik heb weder iets anders moeten verlaten om des gewetens wil. "O, Heere beschaam mij niet." Dat ik elk het zijne geve; bewaar mij om Uw naam niet te onteren, en "voed mij met het brood mijns bescheiden deels."

- Dan is een kind van God *bevreesd* dat het beschaamd zal worden in 'die plechtige ure, die over elk en een ieder komen zal – de ure des doods. Wie gevoelt geen vrees van beschaamd te zullen worden, bij de eindelijke doortrekking van die duistere vallei? "Zou mijn Godsdienst, in die laatste stond, ook door de zeef gaan en bedrog blijken te zijn? "O Heere, beschaam mij niet", in dat plechtige uur, wanneer ik voor U zal moeten verschijnen, zonder enige hulp of enige steun, tenzij U het zelf geeft."
  Maar mijn vrienden, die aan Gods getuigenissen kleeft, u zult niet beschaamd worden. Die kennis, bevindelijke kennis heeft aan een vertoornd maar ook een vriendelijk God; die de onderwijzingen des Geestes in zich. gevoelt, en de kracht des Heeren in zijn ziel ondervonden heeft, zal niet beschaamd worden. Hij niet wanhopende sterven, noch Godslasterende de eeuwigheid ingaan. Maar hij zal dit leven in de vreze en liefde Gods verlaten. Of, hij zal sterven met een goede hoop, door genade, op Zijn barmhartigheid, met enige rust der ziel, of enig vertrouwen, dat hij de Zijne is.
- Soms is de wedergeborene bevreesd, dat hij nog openlijk beschaamd gemaakt zal worden voor de mensen, omdat hij door enige zonde overwonnen werd. Evenwel zijn hoop is op God, en hij zegt: "O Heere, beschaam mij niet!" Gij, o Heere, hebt gesproken: "Ik haat het kwade" - en dat geloof ik Heere. U hebt mij duidelijk gemaakt, welk een boos, arglistig, goddeloos en bedrieglijk hart ik heb; en daarop zeg ik: Amen, Heere. U hebt mij mijn dwaasheid en de onmogelijkheid, om mezelf te behouden aangetoond, en dat geloof ik Heere. U hebt mij gewaarschuwd door bestraffingen, omheind door inwendige kastijdingen. U hebt mij bekend gemaakt met hetgeen ik ben, en wat er in mijn hart is; - en ik geloof het Heere! Och, dat mij geen zonde verstrikke; dat mij niets overvalle dat U onteert en mij tot schade is! Dat geen verdorvenheden de overhand over mij behalen. O, dat toch de vijanden der waarheid niet juichende "haha!" over mij uitroepen! O Heere, beschaam mij niet."
- Dan eens is hij bevreesd dat er ten laatste een oven voor hem gereed zal zijn, welke zal bewijzen dat zijn Godsvrucht bedrog was, wanneer de satan recht zal hebben te zeggen: "Al uw Godsdienst was bedrog en niets dan het gebroedsel van een snode huichelarij; het waren niet de onderwijzingen van God noch Zijn openbaringen die je ziel ondervond. Je ontving nooit enige genade; het was maar een verhitte verbeelding en niets dan de afschuwelijke werkingen van uw vleselijk gemoed." De ziel zegt: "Ik kleef vast aan Uw getuigenissen; o Heere, beschaam mij niet." Ik kleef vast aan Uw werk, ik steun er op, en heb ook niets anders waar ik mij aan vast kan houden: "o Heere, beschaam mij niet."

Zo zien wij de band die er bestaat tussen het vastkleven aan Gods getuigenissen, en het niet beschaamd worden door de Heere. Hieruit moeten wij als vanzelf besluiten, dat zij die geen getuigenis van God ontvangen hebben, of die aan Gods getuigenissen niet vastkleven, beschaamd gemaakt zullen worden. Hoe dikwerf treft men mensen aan die in een ijdel vertrouwen verkeren en zeker en gerust leven! Hoewel God hen daar nooit in plaatste. Zijn deze kinderen van God – ongetwijfeld zijn er zodanige

onder – de Heere zal ze beschamen. Hij zal hen beschamen wanneer zij in de oven der verdrukking gaan, en hen in engten voeren die zij voorheen niet kenden. Zij kleven niet aan Zijn getuigenissen, zij gaan boven dezelve en daarom zal Hij ze beschamen. Zij zullen gewaar worden, dat God niet te bedriegen is.
Ook zijn er anderen die de zonden, geen zonde noemen, en menen, dat zij hem niet schaden kunnen, die – zo zeggen zij – vast op Christus staan. Maar omdat hun vastheid in hun eigen ik berust, kleven zij niet aan de getuigenissen van God, maar aan de hulpeloosheid, de ellendigheid, de leegheid en het schuldige van het schepsel. Zij houden zich niet aan de getuigenis; "arglistig is het hart;" zij kleven niet aan Gods getuigenis, dat niemand veilig is, dan die door God bewaard wordt. Nu, de Heere zal hen beschaamd maken; mogelijk, door hen te laten vallen, door aan hen te bewijzen, dat zij tot de zonden kunnen terugkeren en het ook wezenlijk doen; door hen voor hun vijanden te ontbloten en ze met beschaamdheid en verwarring te bedekken.
Ach mijn vrienden, hebben wij – ik, zowel als u – soms niet beschaamd voor God en Zijn volk moeten staan, door niet vast te kleven aan die bevindelijke getuigenissen, welke aan ons geweten vastgeklonken waren? En hebben wij niet met de belijdenis van Ezra moeten instemmen: "Ik ben beschaamd en schaamrood, om mijn aangezicht tot U op te heffen?" (Ezra 9: 6) Aan beide zijden heb ik kennis: aan de getuigenissen vast te kleven en niet beschaamd te worden; maar ook aan de getuigenissen *niet* vast te kleven en door God beschaamd gemaakt te worden. En helaas! Hoe velen zijn er in de zichtbare kerk, die Hij eens met een eeuwige beschaamdheid bedekken zal, wanneer Hij de volheid van Zijn toorn en Zijn gramschap op hen uitgieten zal!

Zo ontdekken wij dan drieërlei soorten mensen.

(1) Vooreerst, een beproefd kind van God, dat een Goddelijke getuigenis ontvangen heeft; en daaraan vastkleeft. De Heere zal het bewaren, als de appel Zijner ogen; nimmer zal het beschaamd gemaakt worden.

(2) Wij zagen een tweede klasse, die getuigenissen van God ontvingen, maar door de kracht van satan en de bedriegerijen van hun hart, hebben zij nóch in hun bevinding nóch in hun wandel aan die getuigenissen vast gehouden. Deze zal de Heere beschaamd maken, doch niet voor eeuwig. Hij zal hen hier beschamen, om hen van een eeuwige beschaming hiernamaals vrij te doen gaan. Door pijnlijke oefeningen, door vurige ovens vanbinnen, zo niet door openlijke oneer van buiten, zal Hij hen van hun hoogten afvoeren. Hij zal hen beschamen, en zij zullen blozen en schaamrood worden, omdat zij niet aan Zijn getuigenissen hebben vastgehouden, maar zich boven Zijn werkingen in hun ziel verheven hebben.

(3) Eindelijk is er een derde klasse, die geen getuigenissen van God ontvangen, en daarom er niet aan vast kleven. God gaf geen getuigenis aan hun ziel. Deze zullen beschaamd en tot eeuwige verachting en schande gesteld worden in die dag waarin de Heere openbaar maken zal de verborgenheden van aller mensen hart en Zijn oneindige wraak zal uitgieten over de werkers der ongerechtigheid! AMEN.

4. GEVAAR VAN EN BEHOEDMIDDELEN TEGEN VERZOEKINGEN.

"Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt: de geest is wel gewillig maar het vlees is zwak." Matthéüs 26: 41

Duister was het uur en donker het toneel, toen de Zoon van God de grote, laatste en zegepralende strijd met zonde, dood, satan en hel aanving. Van de krib tot aan het kruis was de Heere Jezus waarlijk "een Man van smarten en verzocht in krankheid." Niet in de hof van Gethsémané , noch aan het kruis op Golgótha ving Hij aan het zondepak van Zijn volk te torsen. Van Zijn geboorte. van de dag Zijner besnijdenis, toen Zijn bloed het eerst vergoten en Hij onder de eis der wet en derzelver straffen gesteld werd, nam Hij het gewicht en de straf der zonde op Zich. Maar vóórdat Hij tot de duistere hof van Gethsémané; kwam, proefde Hij als het ware, slechts de eerste druppelen uit die bittere kelk, die Hij tot de bodem toe ledigen moest. Zijn voorgaande smarten waren slechts de eerste nevelen en uitvloeisels van de doop des lijdens, waarmee Hij gedoopt zou worden.

Het hoofdstuk, dat voor ons ligt geeft ons een treffend overzicht van het lijden en het bidden van onze Heere in Gethsémané; en bovendien - wat ons intussen Zijn mensheid doet aanschouwen - Zijn zwakheid toen Zijn discipelen Hem verlieten. Wij moeten het niet voorbijzien, dat de menselijke natuur van de Heere op zichzelf zwak was. Als mens was Hij deelgenoot aan de zwakheid – niet aan de zondigheid – van de mensen. Want Hij moest in alles de broederen gelijk worden. Wij lezen daarom, dat "Hij gekruist is door zwakheid." Zijn menselijke natuur had behoefte aan ondersteuning, niet alleen door Zijn Godheid, welke met Zijn mensheid verenigd was, maar ook door de bovennatuurlijke invloeden en werkingen van de Heilige Geest. Zo lezen wij dat Hij "vol des Heiligen Geestes was," van Zijn "wederkeren door de kracht des Geestes." En Hij wordt gezegd "door den eeuwigen Geest Zichzelf Gode onstraffelijk te hebben opgeofferd."
Als Jezus daarom de hof van Gethsémané inging, om Zijn laatste strijd te strijden, schijnt Hij de drie meest geliefdste discipelen, die getuigen van Zijn verheerlijking geweest waren, Petrus, Jacobus en Johannes, met Zich genomen te hebben, om hun gezelschap enige troost te genieten. Maar hierin werd Hij teleurgesteld. Hij moest naar de bepaalde raad van God alleen de strijd beslechten, en geen vriend noch deelgenoot bij Zich hebben; gelijk HART zegt: *"Het Hoofd verwon alleen het veld."*

Toen Hij de hof genaderd was, zei Hij tot al de discipelen: "Zit hier neder, totdat Ik heenga en aldaar zal gebeden hebben." Alsof Hij zeggen wilde: "het werk dat Ik nu te verrichten heb, is te groot en te gewichtig, dat u het zou kunnen bevatten. De strijd, die Mij wacht, het lijden dat Mij overkomt is te zwaar te donker voor u, dan dat u er zou kunnen ingaan. "Zit hier neder en waakt." Wat Ik te doen en te lijden heb dat moet Ik doen en verdragen buiten u." Evenwel schenen Petrus en de twee zonen van Zebedeüs meer bevoegd te zijn om getuigen van zijn strijd te wezen. Daarover spreekt Petrus, als hij schrijft: "Een getuige des lijdens van Christus te zijn." Het was ook van hoog gewicht, belangende de onderwijzing en stichting van Gods kerk door alle tijden, dat er getuigen van dit lijdenstoneel waren, opdat zij niet alleen zeggen konden: "hetgeen wij gehoord hebben;" maar er tevens bijvoegen: "hetgeen wij gezien hebben met onze ogen, hetgeen wij aanschouwd hebben," van het lijden en de angsten van het

ongeschapen Woord, "dat verkondigen wij u." Zo moesten Petrus en de twee zonen van Zebedeüs getuigen van Zijn lijden zijn.

Zodra Hij de hof binnen trad, namen de weeën der droefheden een aanvang: "Hij begon droevig en zeer beangst te worden." Dat wil zeggen, neerslachtig en bedroefd, en door de angsten en benauwdheden ten diepste vernederd en overweldigd. Toen zei Hij tot hen: "Mijn ziel is geheel bedroefd tot den dood toe; blijft hier en waakt met Mij." De weeën en angsten van de grote strijd tegen zonde, dood en hel zouden nu beginnen. Wij zien dus dat Hij de drie bevoorrechte discipelen verlaat, gelijk Hij zojuist de anderen achtergelaten had. Hij beveelt hen te waken, terwijl noch de tijd noch de gelegenheid slaap of onachtzaamheid toelieten.

De wet sluimerde niet; want God riep dezelve toe "Zwaard, ontwaak tegen Mijn Herder!" De satan sluimerde niet; want het was nu "de ure en macht der duisternis." De engelen sluimeren niet; want één van hen werd van de Hemel gezonden, om Jezus in Zijn folteringen te versterken. De boze mensen sluimeren niet, want in Kájafas' zaal werd over Zijn uitroeiing en vernieling beraadslaagd. Judas sluimerde niet; want de prijs des bloeds was reeds in zijn handen gesteld.
En als dan de vijanden en hemeldienaars des Heeren waakten, hoe zouden dan Zijn discipelen kunnen slapen? "U kunt Mij niet helpen," mocht de Heere zeggen; "u kunt met Mij geen deel aan de strijd nemen, maar u kunt wel met Mij waken, en uw ogen hun gewone slaap ontzeggen."
Maar nee, Hij had die lijdenskelk tot op de bodem te ledigen. En een gedeelte daarvan was, zowel van de mensen als van God verlaten te zijn. Nadat Hij dan hen bevolen had te waken, "en een weinig voortgegaan zijnde, viel Hij op Zijn aangezicht, biddende en zeggende: Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat dezen drinkbeker van Mij voorbijgaan." Hier zien wij de zwakheid van Zijn menselijke natuur. Er was een tijd waarin Hij zei: "Ik moet met een doop gedoopt worden; en hoe word Ik geperst, totdat het volbracht zij!" Nu, zo openbaarde zich Zijn mensheid. Dit deed Hem ook zo ernstig bidden, zoals de Apostel spreekt: "Die in de dagen Zijns vleses, gebeden en smekingen tot Dengenen, die Hem uit de dood verlossen kon, met sterke roeping en tranen geofferd hebbende, en verhoord zijnde uit de vreze." De Vader verhoorde Zijn geroep. En hoewel het met Zijn heilige wil niet bestaanbaar was, de lijdensbeker weg te nemen, gaf Hij toch onderworpenheid, om het lijden te dragen. Daarom voegt de Heiland er bij: "Niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt."
En dan komende tot Zijn discipelen, vindt Hij ze slapende. Ach, wat is de mens! Die Zijne metgezellen en broeders waren, die door Hem bijzonder begunstigd waren, en daarom de eerste en meeste in waakzaamheid behoorden te zijn, die in het bijzonder uitgekozen waren, om wakende te zijn, die gezegd hadden, gereed te staan om Hem bij te staan en met Hem te lijden – zouden die vrienden slapen, nu Zijn vijanden waakten? Zouden die trouwe discipelen sluimeren, nu een verraderlijke Judas geen slaap aan zijn ogen noch sluimering aan zijn oogleden gunde? Wel mag het ons doen verbaasd staan. Als Hij dan bij hen komt en hen slapende vindt, horen wij Hem tot Petrus, in een schone en aandoenlijke, maar geen klagende taal, zeggen: "Kunt gij niet één uur met Mij waken?" Wat is dat Mijn discipelen? Deelgenoten van Mijn lijden hier en deelgenoten van Mijn heerlijkheid hiernamaals; - die Mijn gezanten zult zijn om het volk het Evangelie te verkondigen en als het geëist wordt het martelaarschap om Mijnentwil te dragen - en hoe kunt u dan nu niet één uur met Mij waken? ***"Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt."*** En daarom voegt Hij erbij: ***de geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak."***

Hoe schoon is het als wij hier zien, dat de Heere Zichzelf uit het oog verliest ten beste van anderen! Hoewel door Zijn eigen lijden en angsten terneer gebogen, slaat Hij met die tedere zelfverloochenende geest die door Zijn ganse leven Hem bezielde, Zichzelf over, om hen die zo-even getoond hadden trouweloos Zijn bevel te veronachtzamen, te vermanen en te onderwijzen.
Maar de woorden hebben een wijdere kring dan de gelegenheid, toen zij uitgesproken werden. Niet alleen waren zij op de slapende discipelen van toepassing, maar ook belangrijk voor allen, die blootgesteld zijn aan en behoefte hebben bewaard te blijven voor verzoekingen.

Vier zaken doen er zich voornamelijk in de tekst op, waarover wij te spreken hebben:

1. *Verzoekingen.*
2. Het *komen* in de verzoekingen.
3. Behoedmiddelen tegen verzoekingen: *waken en bidden.*
4. Beweegredenen, waarom wij te waken en te bidden hebben: *de gewilligheid van de geest en de zwakheid van het vlees.*

1. Verzoekingen
Verzoekingen! Ziedaar het gewoonlijke lot van Gods volk. Het is een strijd waarin alle krijgsknechten van Christus betrokken zijn. De overste Leidsman onzer zaligheid had deze grote strijd te strijden, en Zijn dienaars hebben onder Zijn gezag, tegen dezelfde geweldige vijanden te kampen. Jacobus zegt het ons: "Acht het voor grote vreugde, mijn broeders, wanneer gij in velerlei verzoekingen valt." Wederom: "Zalig is de man, die verzoekingen verdraagt; want als hij beproefd zal geweest zijn, zal hij de kroon des levens ontvangen." Evenzo zegt de Heere tot Zijn discipelen: "Gij zijt degenen, die met Mij steeds gebleven zijt in Mijn verzoekingen. En Ik verordineer u het koninkrijk gelijkerwijs Mijn Vader dat Mij verordineerd heeft."
Maar hoewel verzoekingen het algemene lot zijn van Gods volk, is er toch iets in dat zeer gevaarlijk en vreselijk is. Voor niemand is deze zo vreselijk en schuwende als zij, die hun eigen zwakheid tegenover dezelve bewust zijn.
Beschouwen wij in het algemeen de verzoekingen, dan laten zij zich gemakkelijk in twee klassen splitsen.
Er zijn benauwende en aanlokkende verzoekingen. En hoewel beide deze verzoekingen gevaarlijk zijn, zijn toch de aanlokkende vér boven de beangstigende te vrezen.

A. *Er zijn benauwende verzoekingen.*
De verzoekingen, van welke aard ook, zouden geen kracht op ons uitoefenen als er niet iets in ons hart was dat gaarne het oor aan haar leent en een natuurlijke vereniging met haar heeft. De satan verzocht Jezus. Mattheus geeft ons in het 3e hoofdstuk een uitdrukkelijk verhaal van de satanische verzoekingen. In Lucas 4 lezen wij: "en als de duivel alle verzoekingen voleindigd had week hij van Hem voor een tijd." Maar de Heere Jezus kon zeggen: "De overste dezer wereld komt en heeft aan Mij niets." Dat kunnen wij niet zeggen. Hadden wij geen natuur die vatbaar is voor de verzoekingen, geen hart, dat met haar familiair is, geen licht ontbrandbare stoffen in de boezem, die door de lont der verzoekingen in lichte laaie staan en vlam geraken, wij zouden hare nadering niet te duchten hebben. Maar wat de verzoekingen voor ons tot verleidingen maakt is, dat wij in onze harten iets hebben, dat zo nauw met haar verbonden is. De

verzoekingen van buiten en de zonde van binnen zijn gelijk aan de positieve en de negatieve aantrekkingskracht, waarvan de wijsgeren spreken. Zodra zij elkander naderen, springen zij naar elkander. Daaruit laat zich haar bliksemend geflikker, haar donderend gebulder en haar stuivende en overstelpende hagelstorm verklaren. Het is die wederzijdse verwantschap, die aan de verzoekingen zulk een vreselijke kracht geeft.

1. Het wordt ons duidelijk in de Heilige Schrift geleerd, dat de Satan grote kracht en invloed heeft, om ons tot het kwade te verzoeken. Hij wordt daarom, in Matth. 4:3, op een nadrukkelijke wijze "de verzoeker" genoemd. Zo noemt hem ook Paulus, 1 Thess. 3: 5. Zo porde hij David aan, om Israël te tellen; verzocht Job, om God te zegenen en te sterven; hij ziftte Petrus en voer in Judas. Doch daar de satan voornamelijk verzoekt door te werken op de verdorvenheden van onze gevallen natuur, is het niet onbelangrijk, om met velen de vraag te stellen: "kunnen wij, altijd of somtijds, de verzoekingen, die uit ons boos hart voortkomen, en die, welke ontstaan door de vertoning en invloeden van de satan, nauwkeurig onderscheiden?"
   In enkele gevallen geloof ik, ja, en op andere tijden zou ik menen van nee. Ik heb gezegd, dat sommige verzoekingen smartend en benauwend zijn bijvoorbeeld ongelovigheid, vertwijfelingen, wantrouwen of de Heilige Schrift van Goddelijke oorsprong is; of Jezus de Zoon van God, de waarachtige God is; of de Godsdienst maar geen bedrog is; of er werkelijk wel iets bestaat van het werk des Geestes in de ziel. Zulke en dergelijke "vurige pijlen" zoals de Heilige Schrift ze noemt schijnen in het bijzonder van de satan te komen. Hoe vast en overtuigend iemand ook de waarheid van Gods woord belijdt, hij is echter niet altijd tegen deze ingevingen en aanvallen beveiligd. Deze influisteringen, door de satan sterk aangedrongen, zouden, als Gods genade het niet verhoede, de ziel van haar fundamenten afrukken. De satan heeft als werkmeester wel enige ondersteuning, medewerking, en iets dat zijn zaak dient nodig. Ongelovig wantrouwen is het fort van de satan, maar hierin wordt hij bediend door het menselijk hart dat van nature diep met ongelovigheid ingekankerd is. Hierop bedient de satan zich in zijn aanvallen bedient. Er is een verrader in de bezetting, die gereed staat zich op het eerste aanbod over te geven, namelijk een slecht hart vol ongeloof; een grootspreker bij vrede, maar een lafaard in de strijd. Het is daarom bijna niet te onderkennen totdat de dag van strijd er is. Daar zit in het hart een diep gezetelde ongelovigheid, die het oor aan deze ingevingen leent. Velen van Gods kinderen zijn voordat Gods genade hen roept, ten enenmale onwetend, dat zij van nature zó'n ongelovig hart bezitten. Zij die in hun onbekeerde staat nooit aan de waarheid van Gods Woord schenen te twijfelen, worden vaak tot aan de grondslagen geschud, nadat God het werk der genade in hun zielen begonnen heeft. Deze verzoekingen zijn voor een teer geweten, en bijzonder in zijn eerste tijden zeer benauwend. Want zij bewegen de fundamenten, en indien de fundamenten omvergeworpen worden, wat moet de rechtvaardige doen?" (Psalm 11:3) Maar juist die afschrikwekkende hoedanigheid bewijst, dat zij van de satan komen.
2. Velen van Gods kinderen worden zwaar geplaagd door Godslasterlijke inblazingen, die ik nauwelijks durf te noemen, en daarom ook terecht door J. HART "meesterstukken van de hel" genoemd. Deze vertonen de kenmerkende aard van de boze geest, die zich nu in de duisternis der hel wentelt, zoals hij zich eertijds in de glans des hemels baadde. Maar de satan, uit wiens boze natuur zulke

gruwelen alleen komen kunnen, zou zich zeer verheugen, wanneer hij een kind van God kon overreden, dat deze overleggingen en gedachten uit zijn eigen gemoed voortkwamen. Zoals in een ijzersmederij de zwarte lelijke pijp die het vuur aanblaast verborgen is, en zoals de zakkenroller vaak het gestolen voorwerp in de zak van een onschuldige steekt, zo verbergt zich de satan in de duisternis. Hij blaast het vuur aan en verblijdt zich erin een kind van God tot medeplichtige aan zijn misdaad te brengen, en een deelgenoot van zijn schulden te maken. Hij zoekt hen wijs te maken, dat deze gedachten van hen zijn, dat hij ze slechts aan het licht en in werking bracht; en zij dus rechtvaardig onder het ontzaglijk oordeel van verdoemenis besloten liggen. Maar dewijl deze dingen het gemoed worden opgedrongen, bewijst dit duidelijk dat zij uit de satan hun oorsprong hebben. Hiervan zal ik u een andere proef geven. Deze ellendige ingevingen hebben een merkwaardig, en op het eerste gezicht, een wonderlijk aanzien. En wanneer zij zijn voorbijgegaan, laten zij geen grote schuld op het geweten achter. Zij zijn als een schitterend licht dat ons, als wij in de duistere nacht op het bed liggen, plotseling kan doen ontwaken of beroeren, maar behalve die plotselinge overrompeling en schrik laat het geen schade achter. Zo ook vervullen deze vreselijke influisteringen het gemoed met verschrikkingen, maar als ze voorbij gegaan zijn dan mag er grote duisternis zijn maar er zal toch geen zware schuld op het geweten liggen. Ze benauwen de ziel, ja bezetten haar rondom maar zij laten geen zondelast achter, zoals een opgevolgde lust of toornig woord doet. Dit bewijst dat die ingevingen niet de vrucht zijn van ons eigen gemoed of wil, maar de pijlen van de helse boogschutter, de vurige pijlen van de geestelijke boosheden in de lucht.

3. Sommigen van Gods kinderen verzoekt de satan, om hen te doen geloven, dat zij de onvergefelijke zonde bedreven hebben. Anderen port hij aan, God te lasteren en vreselijke woorden tegen de Heiligen Geest te spreken.
4. Weer anderen drijft hij bijna tot wanhoop, plaagt hen dag en nacht met zeer akelige voorspellingen van de eeuwige rampzaligheid, en dringt hen tot zelfmoord en suïcide. Hij zegt: "er is voor u toch geen verwachting, waartoe zou u nog langer leven? Bij uw dood bent u toch de mijne? Maar hoewel deze verzoekingen de ziel zeer benauwen, ja sommigen van Gods kinderen tot een krankzinnig gesticht gedreven hebben, zijn zij toch de gevaarlijkste niet, omdat in het hart van een kind van God een beginsel is van heilige verafschuwing, waardoor deze vreselijke influisteringen verworpen worden. Zij worden niet als een lekkere teug gedronken of ingezwelgd, en daarom behalen zij geen volle overwinning. Hun aard, hun neiging en hun doel zijn allen vreemd aan de ziel. Het zijn indringers, die noch wettig gerechtigd zijn in het hart, noch als ingeborenen recht hebben op de ziel. Het zijn buitenlandse schurken; geen thuisbewoners of binnenlanders. Hun spraak maakt hen openbaar. Bij Farao's leven zijn zij uitgezonden verspieders, om te zien waar het land bloot ligt. Daarom, …weg met hen, aan de galg! Knoop ze op! Het zijn uitvoerders van de satan.

B. *Maar een andere klasse van verzoekingen zijn niet benauwende maar verlokkende, en daarom zijn ze des te gevaarlijker.*

1. Hoe machtig zijn de menigte wellusten van het vlees. Welk een vermogen oefenen zij op de verbeelding uit, en licht maken zij het hart, zo zij enigszins worden toegegeven, tot een kooi van onrein gevogelte! De begeerlijkheden des vleses en de begeerlijkheid der ogen heeft zo menig arm kind van God in de diepste slavernij

gevoerd. De begeerten die langs wettige kanalen uit de tere betrekkingen van man en vrouw lopen en voortgaan, worden zwervende en onbedwongen in allerlei begeerlijkheden uitbrekende, de vuilste bron van verzoekingen en beproevingen. De meeste predikers en schrijvers gaan zodanige onderwerpen maar stilzwijgend voorbij. Maar het schuilhouden neemt de verzoeking niet weg. Die verzoeking bestaat; dat weten velen met droefheid en schaamte te zeggen. Zodanige verzoekingen nu zijn niet benauwende; - och gave God dat zij het waren, zij zouden vermeden worden! - maar zij zijn zo verleidende, zo verstrikkende, zo verlokkende, zo betoverende en zo diep in onze lichamelijke natuur ingegraven, dat, om die uit te graven en af te kappen, het terecht genoemd wordt: het rechteroog uit te trekken, en de rechterhand af te houwen.

2. Maar boven deze grove en meer zinnelijke verzoekingen die velen van Gods arme kinderen zeer beangst en zuchtende maken, heeft de wereld ook haar duizenden aanloksels. Er zijn twee werelden, mijn vrienden! De ronde aarde en haar echtgenoot, het hart. Een buiten- én een binnenwereld. Wat is toch de wereld anders dan een verzameling van menselijke harten? De tijger in het hol is van hetzelfde gebroeds als alle andere tijgers op de roof. Alles wat er daarom is in de wereld, die buiten is, oefent invloed uit op de wereld die van binnen is. De elektrische aanslag in Londen doet de naald in Edinburg bewegen. De grondregels, de beginselen en de geest van de goddeloze wereld oefenen invloed uit op de naald van de ziel, en buigt haar uit hare rechte aanwijzing. Hier vandaan is de betrekking met de wereld zo gevaarlijk. Het beste is de naald los te trekken en haar aantrekkingskracht af te snijden. Hoogmoed, hebzucht, wereldsgezindheid, al te angstvallig in aardse bezigheden, gelijkvormigheid aan de wereldse manieren in kleding en stoffering, omgang met hen, die geen vreze Gods voor ogen hebben – welke schreeuwende boosheden zijn dit in onze dagen en van het tegenwoordig geslacht! En hoe groot is de aanleiding daardoor tot die verzoekingen die een pad doet bewandelen dat afdaalt naar de hel!

2. Het komen in de verzoekingen.

Maar verzoekingen zijn een zaak, maar het komen in de verzoekingen is nog een andere zaak. Tot dit gedeelte van ons onderwerp zijn wij nu genaderd. "Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt."

Een verzoeking biedt zich aan, trekt op ons los, of wij naderen tot dezelve. Wanneer ons geweten zich horen laat en ons "te wapen" roept, en wij houden – veroorloof mij deze uitdrukking – de loefwal van de verzoekingen dan zijn wij voor het tegenwoordige veilig. Verzoeking is een lagerwal, waar tegen de wind heftig waait. Het is een kust met duizenden wrakken en met bleke beenderen van ontelbare verdronken zeelieden bestrooid. Houdt het schip zich naar de wind dan kan het de uithoek te boven zeilen; wordt echter roer en zeil veronachtzaamd, het zal gewis stranden. David en Jozef waren beiden aan gelijke verzoekingen blootgesteld. David ging in de verzoeking en viel. Jozef werd bewaard daar niet in te komen en bleef staan.

Veelal gaat een voetpad dwars over een veld; houden wij dat pad dan zijn wij veilig. Maar er komen zo dikwerf verzoekingen door onderscheiden voorwerpen, om een beetje af te wijken, hetzij om de mooie bloemen die daar bloeien; óf om aan de oevers van de rivieren te willen wandelen, óf om onze weg te bekorten. Zolang wij ons op het gebaande pad houden, kunnen de verzoekingen nabij zijn, maar wij zijn er nog niet in geraakt. Wij zijn op haar zomen. Zolang de band niet verbroken is, hebben wij onze voet op haar gebied niet gezet. Weinigen, - als er al mochten gevonden worden, -

komen in de verzoekingen, zonder in de verzoekingen te vallen. Een vlieg zweeft rondom een spinnenweb, maar raakt zij die aan dan zij blijft er in vast. Een vogel vliegt rondom de strik, die hem gespannen is, maar pikt hij naar het aas, hij is gevangen. Een mug fladdert om de kaars, maar komt zij in de vlam, zij brand haar vlerken. De Heere zegt niet: "Waakt en bidt tegen de verzoekingen;" maar "opdat gij niet in de verzoeking komt." Weinigen komen uit de verzoekingen, zoals zij er in gekomen zijn.

Duidelijk schetst ons Jacobus het onderscheid, dat er is, tussen het vallen dóór en het verdragen ván de verzoekingen. Hij zegt niet, "zalig is de man, die vrij is van verzoekingen," want zulk een man weerstaat niet. Maar hij zegt: "zalig is de man, die verzoeking verdraagt." Zalig is de man die op het voetpad blijft, de wederzijdse verzoekingen ziet, maar ze "verdraagt," dat wil zeggen: niet door haar van het gebaande pad getrokken wordt. "Want als hij beproefd zal geweest zijn, zal hij de kroon des levens ontvangen." Hij heeft de goeden strijd gestreden, het slagveld behouden en zal de kroon der overwinning beërven. Maar Jacobus zegt meer; hij voegt erbij: "Niemand, als Hij verzocht wordt, zegge: ik word van God verzocht." U mag de schuld niet op God werpen, en zeggen dat God de verzoekingen voor hem bloot legt. Als hij zó in de verzoeking komt en daardoor valt, dan zou God er de oorzaak, de schuld van te wijten zijn. "Nee," zegt Jacobus, laat die gedachte ver van u zijn. "Want God kan niet verzocht worden met het kwade, en Hij Zelf verzoekt niemand. Maar een iegelijk wordt verzocht, als hij door zijn eigen begeerlijkheid afgetrokken en verlokt wordt." Het zijn onze eigen begeerlijkheden, de genegenheden van ons vleselijk gemoed, de driften en verdorvenheden van onze gevallen natuur – deze zijn het, die ons van het pad in de wijde vlakte trekken. Deze lokken aan, zoals Simson door Delila verlokt werd.

Zo lang Eva slechts de appel aanschouwde, was zij veilig. Hoewel de satan in de gedaante van een slang bij haar aandrong om de vrucht aan te raken en te nemen, bleef zij staan, … totdat zij haar hand uitstrekte. Maar toen de begeerlijkheid, de begeerlijkheid der ogen in haar gemoed begon te woelen, werd zij eerst daarheen getrokken, daarnaar aangelokt, toen nam zij, at en viel. Zolang als wij de verzoekingen zien, daaronder zuchten en die weerstaan, zonder daar in te bewilligen of ons aan haar over te geven, zijn wij veilig. Tenminste zijn wij tot zover onbeschadigd. Maar zodra er in ons een begeerte naar de verboden voorwerpen ontstaat, wij daarheen getrokken en door dezelve verlokt ons tot hen wenden, vallen wij.

Bijzonder schoon beschrijft Jacobus de vreselijke keten, die de zonde en dood aan de verzoeking schakelt. "De begeerlijkheid ontvangen hebbende, baart zonde." De begeerlijkheid gaat niet alleen; ze heeft een beminde deelgenoot. En die is de verzoeking. Wanneer de begeerlijkheid en de verzoeking samen komen, is er *eerst* een bezwangering. De onvoldragen vrucht der zonde werd geteeld in het lichaam der begeerlijkheden. Salomo zegt: "de gedachten der dwaasheid is zonde." Het ontwerp en plannen tot haar voltooiïng, haar rijzing en daling, en haar poging om aan het licht te komen, openbaren de bezwangering van het monster. En aldus ‘ontvangen hebbende’, *volgt* er – tenzij het genadig in het lichaam teniet gedaan worde –een baren. "De begeerlijkheid ontvangen hebbende, baart zonde." Het monster is geboren. Scheid verzoeking van de begeerlijkheid, de genegenheid van de gelegenheid – en dan is er nog geen bezwangering, noch geboorte. In de verzoeking op zichzelf is geen zonde; want "de Heere Jezus werd in alles verzocht gelijk als wij, uitgenomen de zonde." Ook is er in de begeerlijkheid op zich geen werkzame maar wel een bespiegelende zonde. Maar als deze twee, de begeerlijkheid en de verzoeking elkaar ontmoeten en

omhelzen; en onze wil deze vereniging toestemt, dan brengt het, - als de stem van God en het geweten zwijgen, - zonde voort. En dan volgt er ten derde die noodlottige en vreselijke vrucht: "de zonde voleindigd zijnde baart de dood." De dood is naar mijn gedachte, een dichtschroeiing van de consciëntie, schuld, verdoemenis en de rampzaligheid. En bovendien een doding van de vruchten en genade van de gezegende Geest.

3. Behoedmiddelen tegen verzoekingen: waken en bidden.

Maar de Heere Jezus gaf Zijn discipelen twee grote bewaarmiddelen: *"waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt."* De Heere zegt niet: "waakt en bidt, opdat gij geen verzoekingen zoudt hebben." Dat kan niet zijn. Verzoekingen is een bestemd deel van een kind van God. Maar Hij zegt: "waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt." Tegen het komen in de verzoekingen moet gewaakt en gebeden worden.

Maar waarom zou de Heere deze twee bevelen in het bijzonder hun op het hart en geweten gelegd hebben? Omdat deze en déze alleen, als middelen in Gods hand, hen van het komen in en het vallen onder de kracht der verzoeking konden bewaren. Wij willen dan met Gods zegen deze twee beschuttingen onderzoeken en wel het eerst:

A. *Te waken tegen de verzoeking.*

1. Waken geeft te kennen, dat uw ogen open blijven. Hierin feilden de discipelen. Hadden zij hun ogen open gehad, zij zouden door de slaap niet bevangen zijn geworden. Maar hoe moeten de ogen open blijven? Zegt het niets anders dan de ogen open te hebben, zoals een zuigeling die in de wieg open heeft? Salomo zegt: "De ogen des wijzen zijn in zijn hoofd." "Een kloekzinnig mens ziet het kwaad en verbergt zich." "Laat uw ogen rechtuit zien." Zijn ogen open te hebben zegt nog iets meer, dan slechts de oogleden omhoog te heffen. En hoe nodig is dit, omdat niet altijd de verzoekingen in haar wezenlijk kleed gehuld, tot ons komen! Worden zij bij het kloppen aan de deur altijd gekend en erkend? Komen zij nooit met een doodse stilte in de nacht, steelsgewijze en vermomd? Ja gewis. Wij moeten daarom tevoren iets van de verzoeking weten, om die te herkennen. In deze hoofdstad zijn enkele mannen uitgekozen die men gewoonlijk de *geheime politie* noemt. Deze mannen dragen gen kostuum van beambten; ook kan men uitwendig geen tekenen van hun dienst waarnemen. Maar wat is hun werkzaamheid, oogmerk en voorwerp? Om het gezicht van de Londense dieven na te gaan, hun schuil- en woonplaats te weten, en de zwakke sporen van hun misdaad op te sporen. Maar een speurder die een dief niet op het eerste gezicht herkent, vanwege zijn listige vermomming, zal hem ongedeerd onder de menigte laten gaan. Zo is het met ons en de verzoekingen. Wij moeten de verzoeking op het gezicht kennen; wij moesten altijd een ontdekkend vergrootglas voor onze ogen hebben om hen, hoe ook vermomd, in welk gewaad ook gehuld, welk kleed ze ook aangetrokken hebben, op het eerste aanzien te kennen. Als wij hierin mistasten, dan zijn wij niet wakende. De dief is binnengekomen omdat wij hem niet kenden.
2. Waken geeft te kennen op onze hoede te zijn. Hoe zelden staan wij op onze wachttoren. Onderzoek al de uitglijdingen en al het vallen waaraan u ooit schuldig stond. En u zult ze bijna allen tot dit ene punt kunnen samentrekken: óf u bent niet op uw hoede geweest, u hebt de wachttoren verlaten; óf u bent op uw post in slaap gevallen. Door niet bedachtzaam te wezen gaf ge uzelf de vrijheid te delen in de geest van het gezelschap dat u eens verlaten had. U kunt schertsen en dingen zeggen die met recht "onbedachtzame woorden" kunnen genoemd worden. Wanneer wij op onze wachttoren staan, op onze hoede tegen het kwaad der zonde,

met besef van onze zwakheid, dat God Zijn heilig oog op ons heeft en bekwaam is ons te bewaren, dan zijn wij beveiligd tegen de strikken van de verzoeker. De verzoeking mag zich aan ons voordoen, wij zullen daarin niet komen, tenzij wij ophouden op onze hoede te zijn.

3. Waken geeft volharding te kennen. Een schildwacht die op zijn post in slaap valt, wordt door de krijgswetten tot de kogel veroordeeld. Het verontschuldigt hem niet, als hij al één uur gewaakt heeft, want zijn voorschrift luidt: de hele tijd van zijn wacht te waken. Gewoonlijk worden onze ogen zwaar door te waken. Zo ging het ook met de discipelen. En wij kunnen het nauwelijks geloven dat zij op het eerste ogenblik, nadat de Heere hen verlaten had, in slaap vielen. Maar hun ogen waren langzamerhand zwaar geworden. Wij lezen, dat Jezus bij hen kwam en hen slapende vond van droefheid. Zij hadden zich, gelijk kinderen, in slaap geweend. Tenzij wij dus gedurig op onze hoede zijn, komen wij in verzoeking. Het is niet genoeg één of tweemaal wakende te zijn, wij moeten dat volstandig blijven, zullen wij van de kracht van het kwaad bevrijd blijven. Maar wie is tot de gedurige uitoefening van dit onvermijdelijk behoedmiddel bekwaam? Is het in de macht van het schepsel, volstandig en onophoudelijk te waken? Kan iemand zichzelf op de wacht plaatsen, of er zich bij voortduur op houden? Alleen door een almachtige kracht, die de vreze Gods in de consciëntie moet werken en staande houden, kan iemand wakende zijn en blijven. Maar de meeste kinderen van God leren, in deze belangrijke zaak, pijnlijke en toch voordelige lessen. Het gebrande kind vreest het vuur. Als u gevangen bent door uw onbedachtzaamheid, zal het u voor de toekomst waakzamer maken. Sluiten wij onze ogen, dan is onze val zowat onvermijdelijk. En toch kunnen soms dezelfde personen die het gevaar van in slaap te vallen meest beseffen, en het krachtigste anderen waarschuwen, zélf het eerste struikelen.
   Er schiet mij een voorbeeld te binnen, dat ik jaren geleden, in Cook's reizen gelezen heb. Een gezelschap zette zich neer op de uiterste zuidhoek van een sneeuwachtige berg. Dr. Solander, een ervaren natuurkundige en aan sneeuwlandstreken gewoon, was bij hen. Hij waarschuwde hen niet te slapen, "want", zei hij, "dan slaapt ge u dood." Echter was hijzelf de eerste die zich aan de slaap overgaf, en werd met de grootste moeite door de anderen gewekt en gered. Hoe gemakkelijk is het anderen te waarschuwen en te vermanen! Hoe moeilijk eigen raad op te volgen en eigen vermaningen na te komen! En na al onze waakzaamheid, zijn wij genoodzaakt met de Psalmdichter uit te roepen: *"Zo de Heere de stad niet bewaakt, tevergeefs waakt de wachter."*

B. Maar de Heere voegt er een ander behoedmiddel bij, opdat wij niet in verzoeking komen, en dat is *het gebed. "Waakt en beidt opdat u niet in verzoeking komt."*
Dit laatste is een groot bewaarmiddel. Als iemand niet bidt is hij op de grens van verzoeking. En volhardt hij hierin, hij zal in verzoeking komen en zeker vallen. Het gebed is het van God bestemde middel, om de ziel voor verzoekingen te bewaren. Niet dat het gebed hen als een verborgen toverkracht, zal wegdrijven, zoals de Roomsen zeggen van hun kruismaken, dat het voor de satan vrijwaart. Het gebed is alleen krachtig voor zover het de bescherming van de God des gebeds aangrijpt. Zijn sterkte aanvat en hulp van Hem krijgt. Daarom schikt de satan zijn gans geschut daartegen. Wanneer de benauwende verzoekingen een ziel aanvallen, richt de satan onmiddellijk zijn hele macht tegen het bidden, en zegt: "Wat, jij bidden? Meen je dat God je zal verhoren? Je bidden, - vuil en goddeloos schepsel die je bent - is spotten met God. Hoe durf je het wagen na zoveel verzuim, opstand en ondankbaarheid? Je deed beter

het op te geven, dan God te tergen, zoals je nu doet. Je verzwaart er je eeuwige verdoemenis mee. En bekijk eens je gebeden; kijk eens hoe afdwalende en afgebroken zij zijn, zonder orde en regel, gevoel of ernst! Daarbij, waar is je geloof om de verhoring van God te verwachten, of waar is het vertrouwen in je gebed? Je onderhoudt twijfelingen en wantrouwen. En welke ongelovige gedachten koester je van God in de verhoring van je gebed? Wat een arm, verward en verwilderd schepsel ben je toch! Kijk toch eens naar je zonden en afwijkingen, zou God zó'n monster verhoren en antwoorden?"

Als de satan zo'n hels geschut tegen de ziel richt, zou hij, - tenzij het de Heere Jezus behaagt de Geest der gebeden, Die Hij eerst uit vrije genade meedeelde, levend te houden - de stem van het gebed helemaal versmoren! Maar nee, onder de druk van die gruwelijke aanvallen mag de mond zwijgen, de geest zwijgt niet; de klanken kunnen ontbreken, maar niet het gevoel; de tong mag sprakeloos zijn, maar toch worden er verzuchtingen, uitroepen, gekerm en tranen geslaakt.

Nogmaals, als de verzoekingen met kracht op ons losrukken en wij in daarin komen, belemmeren zij de stem van het gebed. Wanneer de verzoekingen enig voedsel van binnen verkrijgen en de begeerlijkheden gaande maken, bevlekken zij het geweten. En als het geweten niet zuiver is, wordt het gebed belemmerd, of bij tijden bijna tot zwijgen gebracht, want de Naam van de HEERE te noemen schijnt spotten met Hem te zijn. Dan ontstaat er een zware worsteling tussen de verzoekingen en de arme verzochte ziel. De satan dringt de verzoekingen aan, het vlees hunkert ernaar, zoals een vis naar het aas, en komt al nader en nader, totdat het helemaal ingeslikt is. De arme ziel wordt hier bijna heel machteloos, doch blijft gedurig biddende, roepende, zuchtende, kermende en zoekende naar verlossing. Maar ach, zij vindt weinig of niets. O, hoeveel van des Heeren volk zijn deelgenoten van deze vreselijke strijd – van dit worstelen met zonde, dood en hel! En zó zwaar door de verzoeking geteisterd, moeten zij het dan helemaal opgeven, op hun gemak de uitkomst afwachten, het roepen staken en het naderen tot de troon der genade geheel nalaten? Dat zou de satan bijzonder graag willen; dat zou de verzoekingen grote kracht bijzetten; dat zou het wegnemen van de sterkten zijn, als de vijand dicht tot de stad genaderd is; dat is de poorten wijd openzetten, als hij er donderende voor staat. Het enigste dat ons overblijft, is tot het uiterste tegenstand te bieden: "Gij hebt nog tot de bloede toe niet tegengestaan, strijdende tegen de zonde." Maar ach, "wie is tot deze dingen bekwaam?" Wanneer het God behaagt "de handen te onderwijzen ten strijde, en de vingeren ten oorlog," dan alleen is zo'n wederstand bieden mogelijk.

Maar de Heere weet wat maaksel wij zijn. Hoewel Hij zelf nooit in de verzoeking ging, daar zij nimmer kracht op Hem hadden, was Hij toch in alle dingen verzocht gelijk als wij, doch zonder zonde." Daarom kan Hij ook medelijden met ons hebben, en "met de verzoeking ook de uitkomst geven, opdat gij ze kunt verdragen."

4. Beweegredenen, waarom wij te waken en te bidden hebben: *de gewilligheid van de geest en de zwakheid van het vlees.*

De Heere onze zwakheid dus kennende en grondig van onze machteloosheid bewust zijnde, voegt bij de zachte bestraffing, die Hij Zijn sluimerende discipelen geeft, uit het teerste meedogen van Zijn medelijdend hart, niet alleen de beste behoedmiddelen tegen de verzoekingen, maar ook een genadige verschoning. "De geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak." Ja, ongestadig als water, en buiten de hulp des Geestes en de sterkte van Jehovah, onbekwaam om de geringste verzoeking tegen te staan.

1. Vooreerst beschouwen wij *de zwakheid van het vlees,* en vragen: "Waarom is het vlees zo zwak? Omdat het gevallen is, omdat het de zonde aankleeft, tot de

bodem toe met de zonde beladen en bezwangerd, ja zijn bestaan is zonde! Het is daarom even zwak tegen de verzoekingen, als een dronkaard niet bestand is om voor een aangeboden borrel te bedanken. Hadden wij in ons geen begeerte tot het kwaad, geen hoogmoed, geen weerspannigheid, geen gevallen natuur, geen vleselijk gemoed, geen vuile hartstochten, zo wij van niets aards, zinnelijks of duivels wisten, dan hadden wij geen verzoekingen te vrezen. Nee, want dan waren wij ertegen gewapend. Hierin juist ligt onze zwakheid. Konden wij altijd tegenstaan, wij zouden altijd overwinnen; maar dat kunnen wij niet, zonder een uitnemende kracht Gods. De zwakheid van het vlees is een les, die wij allen te leren hebben; want voordat wij die les kennen, komen wij niet op de rechte plaats; wij steken onze mond niet in het stof, noch vallen voor God als zondaars neer. Weinigen weten dit, maar als wij opmerken zullen wij dagelijks de bewijzen zien van de grote zwakheid en het diep verderf van ons vlees. Deze zwakheid openbaart zich gedurig in toegeeflijkheid, in geen tegenstand te bieden, in overgeven en in zich gewonnen te geven zonder te strijden, ja, in menigmaal nog erger en goddelozer te handelen. Hoe treffend zijn de woorden van HART:

"Diens zeemans dwaasheid is wel groot,
Die ziet de klip, en zich nóg stoot."

En wie van ons die God kent en vreest, kan zeggen dat hij nooit die dwaze partij speelde; nooit de zandplaat tevoren zag, en er evenwel opliep? Die nooit treurde, zuchtte, kermde, riep en berouw had, en evenwel weer overwonnen werd? Die nooit het kwade van de strikken zag, nooit het snoer dat om zijn hals gelegd werd gevoelde, nochtans steeds weer opnieuw gestrikt werd? Ik zou zeggen: dat is iets vreemds, iets ongehoords. Nu, door deze dingen leren wij de zwakheid van het vlees; zwak in het geloven, in het hopen, in de liefde; zwak in het strijden, in het tegenstaan, in het overwinnen; zwak in het waken, in het bidden, in het staan; ja zwak tot alles goeds. Ach, wat zijn alle voornemens, beloften, gebeden, begeerten, pogingen, worstelingen en strijden – wat zijn zij allen samen, als een ziel niet door de almachtige kracht van God ondersteund wordt? Buiten de bijzondere genade en hulp van Boven, is het vlees de zwakheid zelf, wordt door de kracht der verzoekingen overwonnen, en dikwerf als een veder door de wind voortgedreven.

2. En echter *"is de Geest gewillig."* Hier is juist het punt, waarop zich een kind van God onderscheidt van hen die zich tot een prooi aan de verzoeking overgeven. Hij heeft een gewillige geest, die zij niet hebben. Maar hoe is de geest gewillig? Hij is gewillig gemaakt ten dage van Gods heirkracht. Het is een nieuwe geest, een vrijmoedige geest, een heilige geest, een begenadigde geest, en daarom een gewillige geest. Nu, waartoe is die geest gewillig? Hij is gewillig te gehoorzamen, te waken, te bidden, overeenkomstig Gods wil te handelen, de begeerlijkheden en genegenheden des vleses te kruisigen, de oude mens uit te doen en de nieuwe mens aan te doen. En hoe vertoont hij die gewilligheid? Door de strijd die hij tegen het vlees voert. Vlees en geest zijn tegen elkaar strijdende partijen: de geest geheel gewillig en het vlees zeer zwak; het vlees draait zich rondom de geest, en de geest worstelt om vanonder de vaste en sterke omhelzingen van het vlees te komen. Vandaar is de strijd. De geest is gewillig Gods Woord te lezen, te bidden, Gods aangezicht te zoeken, en het hart voor Hem uit te storten; het vlees is zwak en vindt het bidden een last. De geest is gewillig offers te brengen, vervolgingen te

verdragen, verdrukkingen te lijden, het kruis op te nemen, met Jezus te lijden, tot den bloede toe tegen te staan strijdende tegen de zonde. Het vlees daarentegen, zwak zijnde, trekt de geest naar beneden, is onbekwaam om een enkel ogenblik te staan, stemt met de ingevingen van de satan in, luistert naar elke ingeving, die tot het oor komt, hoort naar de verzoeker en is bijna zo gemeen als hij. Om deze reden dan, vanwege de gewilligheid van de geest en de zwakheid van het vlees, is het waken en bidden nodig.
Was er geen gewillige geest, dan zoude de waakzaamheid nutteloos zijn. Als er geen gewillige geest was dan zou er geen behoefte aan het bidden zijn; het gebed zou niet met aangenaamheid opklimmen tot in de oren des HEEREN Zebaôth. Als er niets dan vlees was, zou een gelovige enkel zwakheid wezen. Maar omdat de geest een ander beginsel bezit is er een gewilligheid, en die ziet op God.
Vergelijk eens voor een ogenblik de toestand van Judas met die van Petrus, en u ziet de ware gedaante voor ogen gesteld. Het vlees van Judas was zwak, en hij viel onder de kracht der verzoekingen, die een volle bezitting van zijn hart namen, nadat hij de bete ontvangen en genomen had. Hij viel door de kracht van hebzucht en van vijandschap tegen de Heere Jezus. Hij had geen gewillige geest, daarom viel hij eindelijk en voor eeuwig.
Petrus vlees was zwak, en gelijk de tarwe werd hij gezeefd, over en weer geschud, onbekwaam om de verzoekingen, waaraan hij bloot gesteld was, tegen te staan. Evenwel, hij had een gewillige geest, hij had de Heere lief, en geloofde in Zijn heilige Naam. Zijn hart was oprecht, zijn geest gewillig, maar zijn vlees was zwak. Hij was tegen de kracht der verzoekingen niet bestand. Hij bezweek voor een dienstmaagd.
Hoe verschillend was het einde van Judas, en Petrus! De een viel, - niet ondersteund wordende, want hij was de zoon des verderfs - hij viel om nooit meer op te staan. De andere viel door de zwakheid, evenwel bezat hij een gewillige geest, die in zijn binnenste streed en naar de zegepraal vocht, en door de kracht der genade ook nog die dag overwon. Want de Heere Jezus had voor hem gebeden dat zijn geloof niet ophield. En hoewel hij dus in de ure der verzoeking viel, zo viel hij toch niet geheel en voor eeuwig. En zou Petrus geen diepe en voordelige les uit zijn verzoeking geleerd hebben? Het vernederde het farizeïsme van zijn hart. Het brak al zijn eigen kracht aan stukken. Het vernederde die grote man, de voorbarigste van de Apostelen. Petrus ging in de verzoeking als een reus. En kwam er uit als een klein kind. Er is niets dat het hart zó vernederde, zó laag voor God in het stof boog, dan de kracht van de verzoekingen te kennen. Niets verbreekt zó krachtig de eigengerechtigheid, niets maakt Gods genade zó dierbaar, niets verhoogt zózeer de waarde van het bloed des Lams, niets doet de ziel met vaster hand Christus op Golgotha aangrijpen en vasthouden dan een diepe kennis van de kracht der verzoekingen.
En echter zegt de Heere: *"waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt."*
De Heere Jezus beval zijn discipelen, in het gebed des Heeren, te bidden: "Leid ons niet in verzoeking." Het kan goed zijn verzoekingen te hebben, het is kwaad in de verzoekingen geleid te worden; het is goed ze te verdragen, het is kwaad daaronder te vallen; het is goed tegen haar te strijden, het is kwaad door haar overwonnen te worden; het is goed de verzoekingen te ondergaan, onder haar te kermen, te zuchten, haar tot de bloede toe tegen te staan; het is kwaad door haar uit het veld geslagen, vernederd, overwonnen en - in ons gevoel - het

> slachtoffer van zonde en satan te worden En er is niets dan waken en bidden, de bijzondere genadegaven des Heeren, dat een arme ziel kan bewaren voor in de verzoeking te komen, en daardoor overwonnen te worden. Want ik geloof, dat er onder de duizend niet één gevonden wordt, die onbeschadigd uit de verzoekingen komt, waarin hij gegaan is. Niemand komt uit de verzoekingen gelijk hij er gekomen is. U kunt evengoed uw hand in het vuur steken en denken, u niet te zullen branden, als dat u in verzoeking komt, zonder door haar vuur te worden gezengd, zo niet gebrand te worden. Daarom drukt de Heere het Zijn discipelen zo dringend op het hart en geweten: "waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt." Namelijk, te komen in het binnenste der verzoeking, onder haar heerschappij, onder haar kracht, en op het gebied van de satan, als de koning van de macht der duisternis. Waar wij in de verzoeking komen en overwonnen worden, daar wordt de rechterarm gebroken, daar worden de ogen uitgestoken, de benen worden zwak, de handen bevende, de knieën struikelende en al de leden beroerd. Het is een groot verschil, op de oevers van de rivier te wandelen, of er hals over hoofd in te vallen, Het is wat anders, door de stank van een vuile waterlozing gehinderd te worden, of er in te storten en ons gewaad te bezoedelen.

Rondom de verzoekingen te lopen, en te vrezen dat wij ieder ogenblik daarin zullen vallen is geheel iets anders, dan dezelve te omhelzen.
De Heere gaf zijn discipelen deze bevelen niet te vergeefs.
Hij als de alwetende God, zag twee behoedmiddelen; en alleen Hij, die de geestelijke wapenrusting heeft aangewezen, kan dezelve ons ter hand stellen, en ons bekwamen ze op de rechte wijze te gebruiken. Als sommige kinderen Gods anderen van verzoekingen horen spreken, gevoelen zij bij wijlen de begeerte bij, hen oprijzen, om desgelijks verzocht te worden, opdat zij even gelijke lessen zouden leren, Begeer dat nooit. Wanneer u een kind van God zijt, dan zult u in uw oprecht gemoed veel meer van de verzoeking weten dan u behoeft te weten.
De satan heeft voor ieder zijne verzoekingen. Hij kent onze zwakke zijde, onze boezemzonden, onzen bijzonderen aard en gesteldheid, wat strikken hij voor ieders voet en op ieders pad moet leggen. Ja hij weet het nauwkeurig, welke verzoekingen ‘voor ieder mens het gepaste zijn.
Eens, toen ik met de spoorwagen reisde, kwam er een heer in dien wagen, die aan het vissen scheen geweest te zijn. Hij had niet lang gezeten of hij haalde een boek te voorschijn, dat een brede lijst van listige vliegen voor de hengelaars inhield.
Terwijl hij al met bladeren voortging, kwam de gedachte bij mij op: ach hier is een vlieg voor elke vis die er zwemt, van onderscheiden maaksel, gedaante en tijden, voor alle weersveranderingen en wateren. O, welk een afbeelding van de satan met zijne duizenden listen! Heeft niet deze hengelaar der zielen een vlieg voor elke vis? Hij weet welke voor ons de begeerlijkste is; en als hij volgens zijne listen te werk gaat – en hij is zulk een ervaren meester! - wat anders, dan de genade Gods kan ons bewaren, de haak niet in te zwelgen.
Daarom hebben wij wel te bidden: "leid ons niet in verzoeking," en mocht het onze gezegende bevinding zijn, wakende en biddende te wezen, opdat wij niet in de verzoekingen komen.
Maar als wij door de zwakheid van het vlees in de verzoekingen gaan en het rampzalig gevolg daarvan gewaar worden, dat wij ons dan overtuigd houden, dat God, de zwakheid van ons vlees kennende, de gewilligheid des geestes gadeslaat, het kermen van een arme gevangene hoort, en Zijn oor neigt tot het geroep des ellendigen,

die onder de kracht der verzoekingen zich zo dikwerf ten doode gedoemd rekent! AMEN.

5. HET LEVEN VAN CHRISTUS, GEOPENBAARD IN DE DOOD VAN HET SCHEPSEL

"Want wij, die leven, worden altijd in den dood overgegeven om Jezus' wil, opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden." **2 Korinthe 4:11**

Het is niet minder aangenaam dan nuttig de wijsheid Gods, zoals zij zich geopenbaard heeft in het schrijven van het Nieuwe Testament, na te sporen. Zijn Schriften zijn niet gehuld in een stelselmatig gewaad, noch worden als een droge leer der waarheid voorgesteld; ook niet als een wetboek van bevelen en plichtplegingen, zoals een aards wetgever die zou ontworpen hebben, maar zij vloeiden in hun oorspronkelijke vorm uit de pen van de Heilige Geest, zoals de omstandigheden van de kerk dat vereisten. En, opdat God al de kwaden die er van tijd tot tijd in de kerk zouden uitbreken, zou overheersen, onderwees de Heilige Geest de Apostelen hoe en wat zij moesten schrijven. Vandaar hebben wij die heerlijke verdediging der rechtvaardigmaking, tegenover het terugkeren van de Galatiërs tot "de zwakke eerste beginselen" van de wet, in Paulus' brief aan die gemeente. Aan de vervolgingen die de gemeente te Filippi te verduren had, hebben wij die zendbrief vol van uitnemende bevindingen, te danken. De misvattingen van de Thessalonicensen wat betreft de tweede komst van de Heere Jezus, verschaften ons twee brieven, vol kracht en zoetheid. Door het weifelend karakter van de Hebreeën, ontsproot die gezegende zendbrief, waarin de Apostel zo klaar en grondig de geestelijke aard van de Levitische bediening aanwijst. En aan de achterdocht van de Korinthische gemeente, met betrekking tot de roeping van de Apostel Paulus tot de bediening, zijn wij grotendeels de bevindelijke brieven aan haar gericht, verschuldigd. Hoe aangenaam is het als wij opmerken de voorzienigheid Gods die zo duidelijk doorstraalt in het voorzien van deze en dergelijke verkeerdheden, welke in de kerk zouden ontstaan en ze daarom in Paulus tijd toeliet uit te barsten. En zo bereidde Hij voorshands het geneesmiddel dat tot het einde van de eeuwen dienstbaar zou wezen. Het hart van de mens is toch in alle geslachten hetzelfde; het gaat ten allen tijde met dezelfde verdorvenheden zwanger, en is daarom alleen met hetzelfde geneesmiddel te helpen.
Het was dan – gelijk ik zo-even heb aangemerkt – het grote wantrouwen van de Korintiërs, aangaande Paulus roeping tot de bediening, die hem aanleiding gaf zoveel van zijn eigen bevinding te spreken. In het bijzonder is de tweede brief aan die gemeente daarmee gevuld. En daarin is geen hoofdstuk dat zóver gaat als dat, waar onze tekst uit genomen is. ***"Want wij die leven, worden altijd in de dood overgegeven om Jezus' wil; opdat het leven van Jezus in ons, sterfelijk vlees zou geopenbaard worden."***

Maar wij zouden grotelijks mistasten, als wij de bevinding in onze tekst uitgedrukt, alleen tot Paulus in betrekking brachten; dat het alleen zijn persoonlijke en verborgen bevinding was waarmee wij hoofd voor hoofd niets te maken hadden. Integendeel, het zijn woorden waarin het ganse levendgemaakte Sion betrokken is.
"Wij die leven," zegt de Apostel, als of hij in naam van al de wedergeborenen door de Heilige Geest sprak. Wij willen met Gods zegen Paulus' woorden beschouwen en zien, of sommigen van ons dezelfde bevinding in hun hart hebben.

I. Wij *die leven.*
II. *Overgegeven* te worden.

III. *In den dood.*
IV. *Altijd* overgegeven te worden in den dood
V. *Om Jezus wil; opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden.*
VI. Wat *het leven van Jezus* is.
VII. Wat *ons sterfelijk vlees* is.

I. *"Want wij die leven, worden altijd in den dood overgegeven om Jezus' wil; opdat het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden."*

Het eerste dat onze aandacht tot zich trekt is de uitdrukking " wij, die leven." Het is niet zonder reden, want het is de sleutel van het geheel. Het snijdt ineens allen af, die dood in de zonden of in de belijdenis zijn, en het trekt die nauwe en merkbare lijn, waarop ieder van God geleerde ziel het zo gezet heeft. Dus sluit het allen buiten behalve de levendgemaakte kinderen Gods. En met dezelfde beslissende hand, die alle onbekeerden terzijde stelt, wordt een kenteken van de bevinding neergelegd opdat Gods volk er zich aan toetse. En dit is een belangrijk gedeelte van de levende bevinding, zoals ze in de Heilige Schrift is voorgesteld, opdat al de gelovigen daardoor beproefd, tot de toetssteen gebracht worden, om te weten, of hun hartewerk in waarheid of in ijdelheid bestaat.
"Wij, die leven" sluit dus allen in, die God levend gemaakt en in wie Hij een nieuwe natuur geschapen heeft; allen in wie Hij is begonnen en onderhoudt "het werk des geloofs met kracht." En hoeveel is er in deze woorden opgesloten: "wij, die leven." Want wat is dit leven anders, dan het eeuwige leven? Zoals Jezus zeide: die in Mij gelooft, heeft het eeuwige leven." En wederom: "die Mijn woord hoort en gelooft Hem, Die Mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven, en komt niet in de verdoemenis, maar is uit de dood overgegaan in het leven." Dit geestelijk en eeuwig leven was van alle eeuwigheid voor de uitverkorenen weggelegd in de Zoon van God, als hun Verbondshoofd, opdat zij het uit Zijn volheid, die alles in allen vervult, in de tijd zouden ontvangen. Dit Goddelijk en bovennatuurlijk leven wordt ter bestemder tijd in het hart van al de vaten der barmhartigheid uitgestort. Hoever zij ook door de zonden van God zijn afgeweken; hoe "vervreemd ook van het leven Gods door de onwetendheid, die in hen is door de verharding hunner harten;" wanneer de bestemde tijd om Sion genadig te zijn, gekomen is, wordt aan de ziel leven en licht meegedeeld, opdat zij voor eeuwig zal leven, Christus heerlijkheid aanschouwen en met Hem in Zijn Koninkrijk zal neerzitten.
Maar vóórdat Gods volk tot de eeuwige genieting van het gewicht van de heerlijkheid, waartoe het verordineerd is, gebracht wordt, is er een geestelijke handelwijze te ondergaan, een pad te bewandelen en een bevinding met kracht in hun ziel te leren. En in de ervaring van die bevinding, vinden wij de sporen van de voetstappen der kudde; de handwijzers die God voor Zijn Sion heeft opgericht.

II. Het begin wat zich in deze geestelijke handelwijs voordoet, vinden wij in de woorden: "want wij, die leven worden altijd *in den dood* overgegeven."
Het is buiten tegenspraak dat de dood, waarvan hier gesproken wordt, niet de tijdelijke dood is'. Immers, dan zou de tekst zichzelf tegenspreken, daar de uitdrukking "altijd" in het geheel niet op de tijdelijke dood toepasselijk is, want die heeft maar eenmaal plaats. Terwijl de dood waarvan in de tekst gesproken wordt, een veelvoudig of gedurig sterven is. Het moet derhalve een bevindelijke dood zijn, een dood in de ziel,

niet in het lichaam.

II. Maar u vraagt wellicht: *'waartoe dient dat overgeven van de ziel in de dood? Tot welk doel moet dat geschieden? Wat goeds moet dat teweeg brengen?'*
Het best kunnen wij deze vragen beantwoorden, door de aard van deze dood aan te wijzen. Met weinige woorden kunnen wij die beschrijven, *dat ze bestaat in een bevindelijke vernietiging van alles dat met het leven van God ingeschapen, onbestaanbaar is.* En zoals het dikwerf in de natuur gaat, dat er een wegkwijnen vóór het eindelijk sterven plaats heeft, zo ook in de genade. De zaden van de dood zijn bij veel mensen reeds maanden, ja jaren aanwezig, voordat de laatste adem uitgeblazen wordt. Zo gaat met elk begin van het werk van genade, een geestelijk sterven gepaard, de stapsgewijze vernieling van het eigen ik, van de zonde en de satan, dat ieder natuurlijk mens zo eigen is. Voor en aleer dus een ziel door de Heilige Geest wedergeboren is, leeft zij zichzelf en is dood voor God. Maar wanneer in haar een geestelijk leven gewerkt wordt, dan heeft er een grote omwenteling plaats daar zij zichzelf begint te sterven en Gode te leven. Het is dit sterven aan zichzelf, in de onderscheiden takken, waarin de ziel eertijds zichzelf leefde, waarvan in de tekst gesproken wordt.
Maar er is in de uitdrukking "wij die leven, *worden altijd in de dood overgegeven*", iets, dat zo treffend is. De lijders van deze dood geven er zichzelf niet aan over, maar het wordt in hen en voor hen gedaan. In deze zin, bedrijven Gods kinderen nooit de geestelijke zelfmoord. Niemand bracht ooit zelf aan zijn ziel de doodsteek toe, waardoor het eigen ik wordt gekruist. Maar het wordt in hem gedaan, door een oppermachtige handeling van de kracht des Almachtigen. Het zinnebeeld is ontleend aan een misdadiger, die door de scherprechter tot de plaats des gerichts gevoerd wordt; niet aan iemand, die uit zichzelf gewillig naar de dood gaat. Hierin ligt vooral die misslag van de Arminianen, die wij daarom in dit opzicht godsdienstige zelfmoordenaars noemen kunnen, hoewel het met hen meer in naam dan in werkelijkheid is, en dat het veel meer een toneeldood is die in vertoning bestaat, dan dat het een ware zelfopoffering is. Maar Gods volk kan deze huichelachtige dood nooit verrichten. Het is juist datgene waarvan zij een afkeer hebben, waartegen zij rebelleren en waaraan zij zich nooit overgeven, tenzij God hen Zélf aangrijpt, want "de Heere doodt en maakt levend; Hij doet ter helle nederdalen, en Hij doet weder opkomen."
Deze verklaring, dat de verrichting van een ander en niet van onszelf is, wordt op in andere tekst door de Apostel bevestigd: "Ja," zo schrijft hij 2 Cor. 1: 9: "ja wij hadden al zelven in onszelven het vonnis des doods, opdat wij niet op onszelven vertrouwen zouden, maar op God, die de doden verwekt." *Het vonnis des doods* is een rechterlijke uitdrukking, en spreekt dat denkbeeld van zichzelf daartoe veroordelen luide tegen. Het is de beslissing van een ander; en dat van iemand, die met gezag bekleed is om te vonnissen en machtig, om dat vonnis ten uitvoer te leggen.

III. Laat ons nu, ten derden, de uitdrukking *"in den dood,"* en wat die inhoudt een weinig nader beschouwen.
Het is niemand van ons onbekend welk een afschuwelijk iets de dood in het natuurlijke is en dat hij de koning van de verschrikking is voor ieder mens, die niet van zijn aandeel aan Christus en het welbehagen Gods bewust is. Als wij nu dit beeld vasthouden dan moet de mening van Paulus' woorden in overeenstemming met de natuurlijke dood zijn en daarop in onze bevatting en gevoelens betrekking hebben. Dan moet de bevindelijke dood, waaraan de ziel overgegeven wordt, even pijnlijk,

vreselijk en afschuwelijk in het geestelijke zijn, als de natuurlijke dood in het natuurlijk leven. De natuurlijke dood wijst immers een gehele vernieling aan van datgene wat in het natuurlijke dierbaar is.
Beschouw de dood eens in zijn betrekking tot een onwedergeboren mens. Hij berooft hem van al zijn vermaken en werpt zijn plannen omver. Hij scheurt hem uit de kring van zijn familie, snijdt hem af van alles waar hij zijn hart aan verkocht had en waarnaar zijn genegenheden uitgingen. De dood komt als een onwelkome bode die hem aanvat om datgene vaarwel te zeggen, wat hij alleen wil behouden, dat hij alleen liefhad, waarvan zijn hart alleen vol van was; en voert hem naar een ontzaglijke en verschrikkelijke eeuwigheid. Dat is de betrekking, waarin de onbekeerde zondaar tot de dood staat.
Breng nu deze dingen in het geestelijke over, dan is deze bevindelijke dood, waaraan de ziel overgegeven wordt en waartoe God door Zijn vrijmachtig alvermogen, de ziel brengt, iets waarvan het vlees een afkeer heeft. Want hij komt als een doodsvonnis, om alles waaraan het vlees zo nauw gebonden is, te vernielen.

1. *Onze vleselijke wijsheid,* bijvoorbeeld, is iets waar wij natuurlijker wijze aan vastkleven. De verzoeking om aan onze eigen wijsheid in de dingen Gods vast te kleven, is vooral in onze dagen zo groot, daar een godsdienstige opvoeding en de oefening van het verstand in de Heilige Schrift de grote Diana van de Efeziërs, geworden is. Maar als God met een oppermachtig gezag omgord, komt en ons tot de dood overgeeft, dan doet Hij ons aan die wijsheid waarin wij leefden, sterven. En, voor zover het de dingen Gods aangaat, wordt er een inwendig vonnis van veroordeling gestreken over onze natuurlijke vermogens, die wij zochten aan te kweken, en in welker beoefening wij behagen schepten. Wie bezat ooit scherper verstand of ontving betere opvoeding dan Saulus van Tarsen? "Maar hetgeen hem gewin was, achtte hij schade om Christus' wil." En hij bezat zélf in zielsbevinding, wat hij, 1 Cor. 3: 18, 19, zo krachtig uitdrukt: "Niemand bedriege zichzelf. Zo iemand onder u dunkt, dat hij wijs is in deze wereld, die worde dwaas, opdat hij wijs moge worden, want de wijsheid dezer wereld is dwaasheid bij God." Als God de Heilige Geest de ziel verlicht, om haar blindheid en onwetendheid te zien en te gevoelen, en dat zij buiten de Goddelijke openbaring niets zaligmakends kan weten, dan brengt Hij alle vleselijke wijsheid een dodelijke steek toe.
2. Zo is het ook ten opzichte van *onze eigengerechtigheid.* Het is onmogelijk dat wij van nature een andere gerechtigheid kunnen verstaan dan die, welke in het gehoorzamen van de wet bestaat. Het is waar, wij kunnen een oppervlakkig en flauw begrip hebben van Christus' gerechtigheid. Maar voordat die persoonlijk aan ons ontdekt wordt, zijn wij onkundig van haar als ónze gerechtigheid. Ons aan onze eigen gerechtigheid te doen sterven, is dus een gedeelte van de uitvoering van het vonnis: "in den dood overgegeven te worden." De Apostel zegt: ‚als het gebod gekomen is, zo is de zonde weder levend geworden, doch ik ben gestorven." En wie verstaat hier het sterven niet op een geestelijke wijze? De wet kwam in zijn geweten als een openbaarmaking van zijn dood en verdoemenis. En zodra de geestelijkheid ervan in zijn ziel ontdekt werd, dan werd ze een dodend vonnis tegen zijn eigengerechtigheid, zowel als tegen zijn zonden. Dán openbaarde het alle eigengerechtigheid als vuilheid en stelde de bezoedeling van zijn hart en het onreine van zijn gedachten, woorden en werken ten toon.
3. Zo is het ook met betrekking tot *alle valse hoop.* Wij lezen van "de hoop des huichelaars, die vergaan zal." Deze valse hoop, hetzij die steunt op goede denkbeelden van anderen, op verbetering des levens, op een toestemmen van de

leer van vrije genade, of op een andere zaak, - minder dan "een goede hoop door genade" - ze zal ter dood overgegeven worden. Zolang er een vleselijke hoop - dat is elke hoop die voortvloeit uit, of welks middenpunt het vlees is - in de ziel leeft, kan de geestelijke hoop niet regeren. De dood van de een is het leven van de ander. Zo gelijken zij twee mededingers naar één troon: de éne moet sterven, zal de andere leven, de éne moet onthoofd worden, zal de andere de scepter kunnen zwaaien.

4. Evenzo is het met *al onze natuurlijk godsdienst.* Weinigen zijn er die niet een zekere soort godsdienst hebben, ofschoon voor het grootste deel in overleveringen bestaande en op zoveel onderscheiden grondslagen berustende, als zij met verschillende namen genoemd worden. Hoedanig deze gronden en welke namen het zijn mogen, is van weinig verschil, zolang zij in het vlees bestaat. Een geloofsbelijdenis kan evengoed, in het hoog Gereformeerde als in het laag Arminiaanse, op het schepsel gegrondvest wezen. De godsdienst die wij allen, het zij meer of minder, van nature bezitten, welk aanzien zij ook mag hebben, als zij in het vlees bestaat en uit de natuur voortspruit, staat niet in de kracht Gods en is niet door de Heilige Geest in het hart gewerkt. Hoe schoon zij mag schijnen, hoe dicht aan de ware godsdienst geëvenaard, hoe min door anderen betwijfeld, hoe afgodisch door onszelf geëerbiedigd, … zij moet ter dood overgegeven worden, opdat de godsdienst van JEHOVAH, de godsdienst die de ziel behoudt, de dienst van Jezus Christus en die van de Heilige Geest, in het hart worde opgericht op de puinhopen en het verderf van alle menselijke godsdienst.
   Vergelijkenderwijs gesproken, schijnt het iets geringer als iemands zonden weggenomen moeten worden en aan de dood overgegeven worden. Het zal wel enigszins moeilijker voor de mens zijn, om van zijn eigengerechtigheid af te zien. Maar zwaarder, zo niet de aller-moeilijkste slag is het, als onze Godsdienst ons ontzinkt, datgene wat zo diep in en rondom ons hart verweeft is! Dat rustpunt van ons vertrouwen om van een eeuwige rampzaligheid verlost te worden! Dit weg te nemen is gelijk aan iemand, die over een brug vlucht, en de laatste boog voor zijn voeten ziet invallen, waardoor de ruisende vloed voor hem openstaat. En daar is, op de brug van ons levens geen terugkeer denkbaar. En dan onze godsdienst, de laatste brugboog over de vloed, in stukken gebroken te zien en ons bevend in het gezicht der eeuwigheid te laten, … dat noem ik waarlijk verschrikkelijk! Het is toch het laatste waartoe een mens natuurlijker wijze komt. Zijn zonde te laten, van zijn gezelschap en vermakelijkheden afstand te doen, dat gaat nog, maar als het aan zijn vleselijke godsdienst toekomt, die hij als een afgod vereerde; als de Geest van God die aangrijpt en ter dood overgeeft, dat is een van de laatste slagen, die het hoofd van ‘s mensen eigengerechtigheid afhouwt. Ik geloof ook, dat er een gestrenge behandeling wordt vereist, zal de menselijke ziel hiertoe komt.
   Mij heugt een tijd, dat ik mij al op mijn leger omwentelende, de dag bijna zag aanbreken, dat ik de eeuwigheid zou ingaan; want mijn ziekte scheen ter dood te wezen, en in mijn ziel gevoelde ik schier niets dan schuld en veroordeling. Toen was het de tijd van de zifting van al mijn godsdienst, die in het vlees bestond.
   Wanneer wij in deze engten komen, en er geen welgegronde hoop voor de ziel gevonden wordt om in die ure van de beproeving op te steunen, dan zal dit openbaar maken, of ons geloof in menselijke wijsheid of in de kracht Gods bestaat. Dan zal wat wij van God ontvingen leven, maar wat wij van het schepsel verkregen zal verwelken en sterven.

IV. Maar let ook eens op het woord "altijd." *"Wij, die leven, worden altijd in de dood overgegeven."*
Wat! Niet maar eenmaal? Is het niet genoeg, dat het hoofd de vleselijke godsdienst eens van het bebloede lichaam afgehouwen wordt? "Nee," zegt de Apostel, " wij die leven, worden *altijd* in de dood overgegeven." En elders: "Ik sterf alle dagen." "Altijd de doding van de Heere Jezus in het lichaam omdragende." "De dood werkt in ons." Deze zijn allen woorden van gelijke betekenis en dezelfde kracht. Het vlees is gelijk het veelhoofdig monster (de Hydra) in de fabel; zodra er een kop wordt afgehouwen, groeit er een ander in zijne plaats weer op. De godsdienst van het schepsel heeft wel honderd Hydra's koppen. Als er een is afgesneden komt er terstond een ander uit de oude nek voort. Ook kunnen wij haar bij de klimop, die bij de muur opgroeit, vergelijken: snijd haar tot op de grond af, zodat er schijnbaar niets overblijft, zolang de wortel in de muur is, zal hij telkens weer uitschieten. Zo is ook deze vleselijke godsdienst. Ze mag afgesneden en gedood worden, ze spruit opnieuw uit; het grondbeginsel blijft altijd meer of min in werking.
Daarom is er dag bij dag meer of minder een "overgeven tot de dood." Als het vlees zoekt te heersen of te regeren, dan wordt er een vonnis des doods aan toegebracht! Het geweten wiens ambt het is, als de plechtige stedehouder van Christus, het vlees aan de dood over te geven, richt zijn gerechtshof in de ziel op, als het vlees zijn hoofd opsteekt. Ontspringt onze vleselijke wijsheid? Des Konings gemachtigde veroordeelt haar, en zij wordt ter dood overgegeven. Haar hoofd wordt afgehouwen. Verheft zich onze wettische gerechtigheid; neemt zij een nieuwe gedaante aan, of draagt zij een nieuwe dekmantel? Ze wordt gevonnist en ter dood overgegeven. Staan onze begeerlijkheden op, beginnen onze hartstochten te stormen en op te wellen? Vroeger of later worden zij voor dit gericht gedaagd, gevonnist en ter dood overgegeven. Begint de hoogmoed te werken; heft de geveinsdheid haar hatelijk hoofd omhoog; blaast de hovaardigheid ons op? Een tijdlang mogen de rebellen de overhand schijnen te hebben, als de gezegende Geest, als een geest des oordeels vanbinnen begint te werken, dan worden de verraders gevat, en een plechtig vonnis des doods wordt over hen gestreken. Voor zover het geweten in de vreze Gods is teer gemaakt, bespeurt het nauwkeurig de werkingen van het vlees in elke gedaante. Het is een soort geestelijke politie om de doodschuldige te ontdekken, onder welk gewaad hij zich ook schuil houdt. Veel van haar, door God vastgestelde bediening, bestaat in de werkingen van het vlees nauwkeurig na te gaan. Zijn ogen zijn met hemelse zalf gezalfd om het kostelijke van het vuile te onderkennen, en zijn armen zijn met gezag toegerust om elke godsdienstige en ongodsdienstige verrader, die de troon van Christus in de ziel zoekt te overweldigen, te vatten en te veroordelen.
Het is voornamelijk in dit werk des harten en des gewetens, dat de inwendige strijd bestaat. De naamchristen mag opgeblazen zijn in de geestelijke hoogmoed, en dat *nederigheid* noemen; een verhard en dichtgeschroeid geweten moge hij *Evangelische vrijheid* noemen: hij moge in de stoutste hovaardigheid wandelen, en dat een goede vrijmoedigheid en verzekering des geloofs heten; echter een zodanig bedrog wordt niet geduld in het hart, dat door genade nederig gemaakt is. Er is een geestelijk oog in de ziel, dat de verraders ontdekt en gevangen neemt, en daar is een geestelijk zwaard, dat uitgetrokken wordt, zodra zij ontdekt worden.
Bevinden wij dit soms ook niet? Als wij de hoogmoed voelen opwellen, is er dan geen plechtige waarschuwing tegen in onze ziel? Of wanneer de werkingen van de geveinsdheid zich verheffen en vanbinnen beginnen te gisten, is er dan geen beteugeling van haar? Als wij ooit door enige verborgen of openbare zonde zijn misleid geworden, heeft dan het geweten daartegen geen veroordelend vonnis

uitgesproken? Als de verzoeker aanrukt, is er dan niets dat ontroerd? Wanneer het wellustig oog op de vrouw van de buurman ziet, wordt er dan geen verwijt van het geweten waargenomen? Als er een wraakzuchtige gedachte opwelt, is er dan geen geheim vermaner die haar ontdekt en het doodvonnis daarover velt? David wist daar iets van, toen hij de slip van Sauls mantel gesneden had.
Door deze verborgene werkingen van het gerechtshof in het geweten, door deze dagelijkse strijd is de levende ziel van elk ander onderscheiden; en daarin bestaat voornamelijk het *tot de dood overgegeven.*

V. Maar waarom zou het volk van God zo bij voortduring ter dood overgegeven worden? De Heilige Geest zegt het ons door de pen van de Apostel Paulus: *"Om Jezus wil; opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden."*
"Om Jezus wil," niet om de wil van het schepsel. Opdat de kroon van het hoofd van de rechtmatige Eigenaar moge geplaatst worden; opdat het schepsel gans beschaamd, en Christus verheerlijkt zou worden.
Maar de Heilige Geest wijst meer bijzonder aan, op welk een wijze Jezus verheerlijkt wordt. Daarom voegt Hij er bij: *"Opdat ook het leven van Jezus is ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden."*
Let eens nauwkeurig op, mijn vrienden. Het is niet enkel: *opdat het leven van Jezus aanwezig zij.* Maar opdat het in ons sterfelijk vlees *zou geopenbaard worden.* Het is de openbaring, de ontdekking, het aan het licht brengen daarvan, wat de Apostel hier aanwijst. De openbaring van het leven is nog iets anders, als het leven zelf. Zo wordt bij de eerste levendmaking van de ziel, het leven meegedeeld, maar dit leven wordt geopenbaard, als zij ter dood overgegeven wordt. Dit leven is "het leven van Jezus," dat is: het nieuwe en verborgen leven, waarvan Hij de Werkmeester is.
Zo spreekt ook de Apostel bij Kol. 3: 3, 4: *Uw leven is met Christus verborgen in God.* Wanneer nu Christus zal geopenbaard zijn, Die ons leven is;" enz. Dit verborgen en geestelijk leven wordt dan alleen kenbaar en openbaart zich naar buiten, als het vonnis des doods in de ziel plaats neemt. En daarom is deze openbaring van het leven van Jezus overeenkomende met de overgave van de ziel aan de dood, dewijl het alleen uit dat sterven kenbaar wordt en daaruit voortvloeit.

Om mijne mening duidelijker te maken zal ik mij een weinig bepalen bij die zaken, waarin, gelijk ik aantoonde, een overgegeven tot de dood bestaat.
1. Neem ten eerste onze *vleselijke wijsheid.* Deze is en blijft een gedeelte van het schepsel, iets dat hoe ook gelouterd en aangekweekt, in het vlees bestaat, een deel van onze aardse Adam. Zij moet daarom tot niets gemaakt worden. Ze is veroordeeld, (1 Cor. 2: 6), en moet derhalve ter dood overgegeven worden. Maar waarom? Niet opdat Gods volk dwazen en zotten zouden worden, maar opdat in haar plaats de wáre wijsheid heersen en regeren; opdat ons een dieper, hoger en edeler wijsheid uit Christus volheid zou bekend en medegedeeld worden. Met andere woorden: opdat Christus Zelf "onze wijsheid" zou worden, waartoe Hij van God aan Zijn kerk geschonken is. (1 Cor. 1: 30.) Daarom is het, dat wanneer onze aardse wijsheid sterft, als wij bij onszelf al minder en minder bekwaam worden om de waarheid recht te verstaan; als onze plannen verijdeld en onze ontwerpen tot niets worden; als onze berekeningen afgekeurd worden en wij onszelf als dwaze en onwetenden in de dingen van God beginnen aan te zien; als wij onze wijsheid en geleerdheid, waar wij op pleegden te roemen, aan de dood overgegeven zien, - en wij met die dood instemmen - dan wordt er boven onze verwachting een nieuwe wijsheid meegedeeld, een nieuw licht verrijst, en tot onze grote verwondering ontvangen wij een geestelijk verstand

van die dingen des Heeren waarvan wij, terwijl wij leunden op en zagen naar ons natuurlijk verstand, niets wisten, noch haar bestaan kenden. Dit wordt in de Heilige Schrift genoemd: "De zalving van den Heilige." En gelijk dezelve zalving u leert van alle dingen, zo is zij ook waarachtig, en is geen leugen." (1 Joh. 2: 20, 27) Dit is een vrucht van de openbaarmaking van het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees. Dit geeft licht, kracht, kennis en besturing; het opent de Heilige Schrift en leidt de ziel in die paden waarin zij, zolang ze op de wijsheid van het vlees haar vertrouwen vestigde, niet komen kon, en waarvan zij te voren niets af wist.

2. Alzo ook met betrekking tot onze *eigen sterkte.* U en mij, voor zover wij door God zijn wedergeboren, staat een treurig eertijds voor de geest, toen wij sterk waren in vleselijk vertrouwen, toen wij geen denkbeeld hadden, dat de verzoekingen ons te sterk waren, toen de zonden heerschappij voerden, de wereld de overhand had en wij door onze eigen krachten de prijs behaalden. Maar tot onze schaamte, zijn wij de geestelijke zin van deze woorden gewaar geworden, waarvan wij eens zo onkundig waren: "Als wij nog krachteloos waren." En wederom: "zonder Mij kunt gij niets doen." Nu bevinden wij dat wij krachteloos zijn, dat wij onbekwaam zijn iets tot Gods eer te doen, dat wij weerloos tegen de zonden zijn, dat wij onmachtig zijn de vurige pijlen des bozen uit te blussen. En zo leren wij een nieuwe les. En na herhaalde misslagen, beginnen wij de hulp en ondersteuning des Heeren in te roepen en worden meer of min gewaar dat "Zijn kracht in zwakheid volbracht wordt."
En weinigen zijn er misschien, die deze les pijnlijker doch tevens krachtiger leren, dan de Evangeliedienaren van Christus. Voor en aleer hij zijn natuurlijke wijsheid verloren heeft, is hij nóch wijs ter zaligheid, nóch bekwaam de geestelijke dingen ten voordele van Gods volk te bedienen. Maar dan ook zijn natuurlijke wijsheid en krachten ter dood overgegeven te vinden, haar aan de scherprechter overhandigd, aan de galg gehangen en bij de doodschuldigen begraven te zien; geen vermogens te hebben, om het woord te verstaan, noch krachten en wijsheid om het uit te leggen; geen geestelijke gedachten te hebben dan zulke, die nu en dan van boven worden medegedeeld; geen deur van ontkoming te hebben, dan Hij Die de sleutels van David heeft om te ontsluiten; niet durvende terug gaan ofschoon er voorwaarts geen weg gezien wordt … dat is een beproevende plek voor de bedienaar van het Evangelie. Maar temidden van dit sterven aan vleselijke kracht wordt de ware wijsheid meegedeeld, en sterkte en genade in het hart uitgestort. Dit is de bevindelijk te genieten "dat het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees geopenbaard wordt."

3. Zo is het ook met *onze eigengerechtigheid.* Wanneer die ter dood overgegeven, in hechtenis genomen en gevonnist wordt, dan opent de Heere de ogen des geloofs voor een andere gerechtigheid, zodat Christus' vlekkeloze en heerlijke gerechtigheid de gelovigen meegedeeld wordt, waardoor hij zonder vlek of rimpel voor God gesteld wordt. Onze eigengerechtigheid moet ter dood overgegeven zijn, zullen wij Christus gerechtigheid zien, begeren en omhelzen, en haar kracht, schoonheid en heerlijkheid ontdekken.

4. Zo ook ten aanzien van onze *vleselijke godsdienst.* Welk een schade is het die geheel te verliezen! Maar wij worden gewaar dat op haar puinhopen gebouwd en uit haar sterven te voorschijn gebracht wordt een nieuwe godsdienst, van geheel andere soort; een geestelijke, hemelse en zaligmakende godsdienst. Hoe pijnlijk ook de strijd voor een mens mag zijn, bij het ontzinken en wegkwijnen van zijn oude godsdienst, als hij met de mededeling van een nieuwe, een geestelijke Godsdienst, (waarvan God

de Beginner en Voleinder is) in zijn ziel beweldadigd wordt, dan is hem een duizendvoudige winst ten deel gevallen. En bij tijden vervult zij hem met heilige verwondering en aanbidding. Hij heeft een gezicht gekregen van het leven van Jezus, dat in zijn sterfelijk vlees geopenbaard werd, in hem een nieuwe Godsdienst voortbracht, waarbij de andere niets dan schijn en bedrog was.

5. Zo is het ook met al zijn *valse hoop.* Wat een slag, zonder hoop gelaten te worden! Maar wie zou al zijn valse hoop niet met een nieuwe, een betere willen ruilen? Met een goede hoop door genade, een hoop die de ziel kan ondersteunen als "een anker hetwelk zeker en vast is en ingaat in het binnenste van het voorhangsel."? Wie zou "de hoop des huichelaars die vergaan zal", niet willen geven voor "de hoop die niet beschaamd maakt"?

6. En zo is het ook met betrekking tot alle vergeefse en *ingebeelde verwachtingen* van ‘s schepsels heiligheid, en wat genoemd wordt: *aangekweekte genade.* Uit te zien naar geduld, maar opstand te aanschouwen; nederigheid te bouwen, maar hoogmoed te zien oprijzen; een overvloedige oogst van heiligheid, een stil en gespeend hart, toenemende bidlust, waakzaamheid en dankbaarheid te verwachten, maar niets te vinden, als rebellie en duivelse opstand, … dit is, onze verwachtingen "ter dood overgegeven" te hebben. Maar van tijd tot tijd enige ware nederigheid, oprechte lijdzaamheid, volslagen onderwerping, oprechte vergenoegdheid medegedeeld te vinden, dat is "het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees geopenbaard" te hebben. En is dit geen gelukzalige verandering: al de nietswaardige wisselbrieven van onze verlopen wisselbank vernietigd te zien, en met goud, met rein zuiver goud in onze schatkamer des harten betaald te worden?

VI. Maar wat hebben wij door " het leven van Jezus" te verstaan?
Ik versta er door dat Goddelijk en geestelijk leven in de zielen van Zijn volk, waar Christus de Bron en Werkmeester van is. Gelijk Hij tot Zijn discipelen zei: "Ik leef, en gij zult leven." "Hetgeen ik nu in het vlees leef", zegt de Apostel Paulus, "dat leef ik door het geloof des Zoons Gods." En wederom: "Gelijkerwijs Mij de levende Vader gezonden heeft, en ik leve door de Vader, alzo die Mij eet, dezelve zal leven door Mij." (Joh. 6: 57). Dit leven is het Middelaarsleven; het leven, dat Hij nu aan de rechterhand Gods leeft, en hetwelk Hij in Zijn volk plant, opdat zij eeuwig leven zouden.
Maar zo wij geestelijker wijze zullen leven hetzelfde leven, dat Jezus leeft, dan moet het openbaar gemaakt worden. Zal iemand leven, tenzij er nimmer enig teken of ontdekking van dat leven geweest ware? Als er dus in de wedergeboren mens hetzelfde leven is, dat Jezus Christus aan de rechterhand Zijns Vaders leeft, dan moeten daar ook werkingen van binnen en levenstekenen naar buiten geopenbaard worden. Geestelijk leven te hebben, zonder geestelijk gevoel, vreugd noch droefheid te kennen; van geen verzoekingen noch uitreddingen, gebeden noch verhoringen iets te weten en maar stil en gerust de stroom van een ongestoorde belijdenis af te glijden; dat moet bedrog en ijdele waan zijn. Zo’n toestand lijkt wel naar de donkerheid, waarvan Jesaja spreekt, als hij zegt: "De duisternis zal de aarde bedekken, en donkerheid de volken." Duisternis zal de "belijdende aarde" bedekken, en grote donkerheid een diepere, zwartere schaduw de "belijdende volken."
Maar als er dan werkingen uit dat medegedeelde Goddelijk leven in de ziel ontspruiten, dan is het nodig te vragen: *waarin die uitwerkingen bestaan? En welke gewaarwordingen ze voortbrengen?*

Ik antwoord, dat zij gewoonlijk heel anders zijn, dan wij verwachten. Als wij eerst in de waarheid werkzaam werden, maakten wij, jong en onervaren zijnde, vele misvattingen en misrekeningen. Bijvoorbeeld: wij dachten, dat de godsdienst bestond in reine harten te hebben, in heilig te leven, in het dienen van God met al ons vermogen, en zo vervolgens. En ontvingen wij al enig licht over de geestelijke aard van de ware godsdienst, dan grepen wij veelal mis, in het hoe deze deelachtig te worden. Wij zagen uit naar leven, zonder te weten, dat het kwam door de dood; naar hoop, niet wetende, dat zij ontsproot uit wanhoop; naar wijsheid, zonder er rekening mee te houden dat zij begon met de kennis van onze dwaasheid; naar sterkte, niet bedenkende, dat zij in zwakheid volbracht wordt.
Tenminste, zo waren mijn denkbeelden. Doch toen de Heere krachtiger in mijn ziel doorwerkte, toen leerde Hij mij door zijn Heilige Geest die nederige lessen, waarvan ik tevoren geheel onkundig was. En terwijl wij onder deze onderwijzingen verkeren, kunnen wij haar eindoogmerk niet bemerken. Wij verkeren, als het ware, in een doolhof van verwarring. Wij lezen dat de Heere de blinden leidt langs "wegen die zij niet geweten hebben." Daarom kunt u er zeker van op aan, dat als u altijd, of veelal uw wegen kunt doorzien, u dan niet een van degenen bent die God leidt. Wanneer dus de Heere Zijn volk leidt, brengt Hij het in de duisternis, en niet in het licht. Maar onder deze vreemde onverwachte leidingen, zijn wij waggelende en weten niet, hoe het met ons is. In plaats van heiligheid vinden wij goddeloosheid, voor hoop wanhoop, voor liefde vijandschap, voor geduld opstand, ja, in plaats van elke goede en volmaakte gave, weinig anders dan de werking en woeling van een bedorven natuur. O wat een doolhof! Maar waarom is dit? Het is, opdat de naar de troon dingende rebellen ter dood zouden overgegeven worden. Opdat de verrader vernederd en Jezus regeren zou. Daarom moet er "een omkering, omkering, omkering" plaats grijpen, "totdat Hij komt, die daartoe recht heeft." Niemand zal Jezus ten volle en van harte in de ziel ontvangen, Zijn scepter kussen, onder Zijn heerschappij bukken en dezelve met ware toegenegenheid omhelzen, tenzij de mededingers zijn vernederd, en zijne valse hoop ter dood overgegeven wordt, opdat het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden.

VII. Maar wat hebben wij door "ons sterfelijk vlees" te verstaan?
Het wil niet zeggen ons vleselijk gemoed, maar onze aardse tabernakel, zoals een andere uitdrukking in dit hoofdstuk dit bewijst: "Maar wij hebben dezen schat in aarden vaten, opdat de uitnemendheid van de kracht zij Godes, en niet uit óns." Het is dan in dit arm lichaam, omvat met zwakheden, waar het leven van Jezus in geopenbaard wordt.
Dit Goddelijk leven ontspringt dikwerf in vurige verzuchtingen tot God; in de daden van het levend geloof; in de zoete onderhandelingen die Gods volk met elkaar genieten; onder het lezen van de Heilige Schrift; in de toepassing van dierbare beloften; en onder de prediking van het Woord. Soms blijft het als het ware, onder de aarde door de last van "ons sterfelijk vlees," maar het openbaart zich opnieuw, opgetrokken door de Zon der gerechtigheid. Maar zijne rijzing is evenredig naar zijn daling. Naarmate ons natuurlijk bidden vermindert, bidden wij geestelijker wijze; als wij ophouden onze hoop op het vlees te stellen, dan leunen wij op de Heere; als wij aflaten met het hoofd te geloven, dan geloven wij met het hart; als wij aan alle volmaaktheid in het eigen ik een einde zien, dan beginnen wij Christus volmaaktheid te vinden; en wanneer wij niets in onze harten zien dan zonden, rampzaligheid en ellende, dan beginnen wij geestelijke vertroostingen te smaken. Zoals dus een kind van God in het natuurlijke zinkt, verheft zich het leven van Jezus en wordt in ons

sterfelijk leven geopenbaard. Is er dan een ziel die hijgt naar de zoete openbaring van het leven van Jezus; en vraagt gij waarheen hij zich te wenden heeft?
Hoort, wat daaromtrent het Woord van God ons zegt: "De wijsheid dan, vanwaar komt zij? En waar is de plaats des verstands? Want zij is verholen voor de ogen aller levenden, en voor het gevogelte des Hemels is zij verborgen. Het verderf en de dood zeggen: haar gerucht hebben wij met onze oren gehoord." (Job 20: 20-22.) Voordat wij daarom tot "het verderf en de dood" komen – de vernieling van de vleselijke hoop, en de dood van de natuurlijke godsdienst – horen wij het gerucht van de ware wijsheid met onze oren niet. Zijn wij in duisternis, dan verrijst het licht; wanneer wij wanhopende zijn, verheft zich de hoop; als wij door ongeloof en wantrouwen beproefd worden, dan verschijnt het geloof. Daarom zijn deze de wijsten, in wie de wijsheid van het schepsel het meest tot dwaasheid geworden is; deze zijn de sterksten die het meest hun eigen zwakheid en bevinding kennen; zij zijn de heiligsten, die het meest van hun eigen vuilheid weten, en deze zijn de godsdienstigsten – in de ware zin van het woord – die in en van zichzelf de minste godsdienst bezitten. Juist naar die mate naar welke wij ter dood overgegeven zijn en het vonnis van de veroordeling aan ons voltrokken wordt over alles wat het schepsel liefkoost, verrijst het leven van Jezus en wordt in waarheid geopenbaard.

Indien dit nu waarheid is, als dit de leer naar de Godzaligheid is, indien dit met het pad des levens overeenstemt, en in gezegende vereniging is met de bevinding van de gelovigen, als de zaak zo gelegen is, wat zullen wij dan zeggen van hen, die kennis hebben aan – of liever die belijden te kennen (want het is slechts een belijdenis) – de heldere zijde maar niet aan de schaduwzijde? Die altijd geloven, en nooit door ongeloof beproefd worden; die met wijsheid vervuld, nooit hun eigen dwaasheid gevoelden? Die sterk zijn en nooit enige zwakheid in zichzelf ontwaarden; die altijd vergenoegd en tevreden, van geen gemelijkheid of ongeduld weten; die altijd een goede hoop hebben, zonder ooit door wanhoop geteisterd te worden? Moeten wij niet zeggen, dat het leven van Jezus niet in hun geopenbaard is?
Want als het waarheid is (en wie zal loochenen wat God Zelf met Zijn vinger schreef?) dat "wij, die leven" - ieder wedergeborene, niet alleen Paulus of Petrus, maar een ieder, die het geestelijk leven bezit - "altijd" (dag aan dag; want wat willen anders deze woorden te kennen geven?) "ter dood overgegeven worden om Jezus' wil"; moeten wij dan niet zeggen, dat zij, die nimmer ter dood zijn overgegeven, het leven van Jezus in zich niet geopenbaard hebben? Is dit geen noodzakelijk gevolg? Is het niet duidelijk dat hij, die het een niet weet ook het andere niet kent?
Er zijn velen, die kinderen Gods en daarom eeuwig de Zijne zijn, die dit nochtans niet ten volle van zichzelf kunnen geloven. Mogelijk zijn de zodanige hier. U ondervindt op een beproevende en bedroevende wijze, dat u "altijd ter dood overgegeven wordt." U weet het maar al te wel, dat u niet wezen kunt, wat u graag wenste te zijn. De prediker onder wie u opgaat, zegt u dat u heilig moet wezen, maar u gevoelt uzelf onrein; u moet geloven, maar u vindt niets dan ongeloof; u moet op Gods barmhartigheid hopen, maar u vindt niets dan wanhoop; u moet meditereren, maar u bevindt, dat uw gedachten zich tot de einden van de aarde uitstrekken; u moet geduld oefenen, maar u gevoelt in uw gemoed enkel opstand. Hij vermaant u tot nederigheid, maar u zou geen hoogmoediger wezen op Gods aarde weten te vinden, dan u. Dat alles kunt u maar niet goed krijgen. Maar God zal het de een of andere tijd wel goed maken. U bent nu onder het vonnis "ter dood overgegeven te zijn." En waartoe? Om vernield te worden? Nee dat niet. Daar moet wel iets vernield worden: "de wijsheid van de wijzen zal vergaan", maar uzelf niet. Er is wel íets waarover het vonnis des

doods geveld is, maar niet over uw ziel. Het is een gelukzalige staat, onze natuurlijke wijsheid, wettische gerechtigheid en vleselijke godsdienst de scheidbrief te hebben gegeven, opdat de ziel behouden zou worden.
Onze eigene wijsheid, gerechtigheid, sterkte en valse godsdienst zijn zwaar als molenstenen, maar slechts dienstbaar, om de ziel in een eindeloos wee te doen zinken, En kan het dan wel anders, of het moet een gezegende verwisseling wezen, die allen vaarwel te zeggen, opdat, - als deze ter dood overgegeven zijn - de rechtvaardige Koning in de ziel moge regeren; opdat Jezus op de troon van liefde mag zitten? Is het geen gezegende ruil voor dezen, het leven van Jezus in ons lichaam, in ons sterfelijk vlees, geopenbaard te hebben? Om een levende hoop te genieten? Gebedskracht te ondervinden? Gevoelig te zijn? Zijn dat geen gezegende wisselingen? Ja, zodanig zijn de beschikkingen Gods; de een moet ter dood overgegeven worden, opdat de andere zal leven.
Wat een grote reden hebt u dan, om God te loven, als u iets van deze gezegende verborgenheden kent? Indien u enigermate verstaat, wat is het "ter dood overgegeven te zijn". Niet gelijk de dode belijders, wiens "ogen uitpuilen van vet". Die worden met geen verzoekingen geplaagd. Psalm 73.
Looft de Heere, allen die bij bevinding iets van deze moeilijke, hoewel voordelige oefeningen kent, en dus gewaar geworden bent dat, naarmate u ter dood werd overgegeven, het leven van Jezus geopenbaard wordt. En dat is een eeuwig leven. Het beginsel van de eeuwige gelukzaligheid de voorsmaak van de eindeloze heerlijkheid. Hij, die hier iets van dit leven van Jezus kent, zal voor eeuwig met Hem wezen, en zijn gelukkige ziel baden in die rivier, welker beekjes de stad Gods verblijden, en hij zal de vermakelijkheden van Gods rechterhand eeuwig genieten. AMEN.

6. DE OVERWONNEN ERFENIS

"Die overwint zal alles beërven; en Ik zal Hem tot en God zijn, en hij zal Mij tot een zoon zijn." Openbaringen 21:7

Het pad van de Christen wordt in de Heilige Schrift onder verschillende zinnebeelden voorgesteld, maar allen wijzen de tegenstand aan, die hij bij het betreden van zijn weg aantreft. Bijvoorbeeld:

- Soms wordt ervan gesproken, als van een strijd: "Denzelfden strijd hebbende, hoedanig gij in mij gezien hebt en nu in mij hoort." (Fil. 1: 30). "Strijdt den goeden strijd des geloofs, grijpt naar het eeuwige leven." (1 Tim. 6: 12)
- En wederom; "En indien ook iemand strijdt, die wordt niet gekroond zo hij niet wettelijk heeft gestreden." (2 Tim. 2: 5)
- Dan eens, als van een loopbaan: "Laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan die ons voorgesteld is." (Hebr. 12: 1)
- Elders wordt het een tegenstaan genoemd: "Gij hebt nog tot den bloede toe niet tegengestaan, strijdende tegen de zonden." (Hebr. 12: 4)

Al deze zinnebeelden leiden tot dit ene punt: dat het pad van de Christen een pad is van in- en uitwendige tegenstand. Maar daarin is meer op te merken dan dit. Het is niet een strijd zonder overwinning; het is geen gevecht zonder uitkomst; het is niet een lopen zonder de prijs te behalen, noch een tegenstaan, dat eindigt in de nederlaag van de strijder. Aan het einde van de strijd wacht een volle overwinning. "Maar in dit alles, zijn wij meer dan overwinnaars." zegt de Apostel Paulus.
In Openbaring 2 en 3 belooft de Heere, in iedere brief aan de zeven gemeenten, een onderscheiden belofte aan hem, *die overwint.* Ook onze tekst behelst een genadige belofte.

"Die overwint zal alles beërven; en Ik zal hem een God zijn, en hij zal Mij tot een zoon zijn."

In de overweging van deze woorden, zal ik:

I. Pogen aan te wijzen, wat het zegt *te overwinnen.*

II. En dan ten tweede: de dubbele belofte, welke aan hen, die overwint gegeven wordt, ontvouwen. Namelijk:

1. *Hij zal alle dingen beërven*
2. *God zal zijn Vader en hij zal Gods zoon zijn.*

Voor en aleer wij aantonen wat het is te overwinnen, moeten wij enige opmerkingen vooraf laten gaan. Weet dan, dat deze overwinning niet verkregen wordt door onze eigene sterkte, wijsheid of gerechtigheid. Het koninkrijk van God is niet beloofd op iets, dat door het schepsel verricht moet worden. De Apostel Paulus legt in de tekst, zo even aangehaald, een zekere regel neer als hij zegt: "Indien iemand strijdt, die wordt niet gekroond, zo hij niet wettelijk heeft gestreden." Met andere woorden: het is niet alleen strijden, maar een strijden, overeenkomstig zekere regels. Deze regels of voorschriften nu zijn geestelijk, en daardoor spreekt het vanzelf dat zij al het zinnelijke, de rede en de natuur buitensluit. Niemand heeft in zijn onwedergeboren staat – hij mag openbaar goddeloos, of zedig naar de belijdenis leven – geen geestelijke kennis van de weg van overwinning. Hij mag strijden tegen zijn lusten; hij

mag de dingen die zijn geweten benauwen, pogen te overwinnen; maar hij wordt niet gekroond, omdat hij niet wettelijk heeft gestreden. Hij strijdt in zijn eigen krachten, twist door zijn eigen wijsheid en vertrouwt op zijn eigen gerechtigheid. Zulke strijders en zulke overwinnaars – maar ze zijn geen overwinnaars – worden niet gekroond, omdat zij niet streden overeenkomstig de regels die in Gods Woord zijn voorgesteld. Deze sluiten al de gerechtigheid van het schepsel, de wijsheid van de mens en de vermogens van de natuur ten enenmale buiten. Dit ontrooft volkomen de kroon van het hoofd des mensen, en stelt haar op het gezegende hoofd van de Verlosser.
De Heilige Schrift stelt dus zekere regels voor, naar welke wij moeten strijden en zullen overwinnen. De Heere van leven en heerlijkheid wordt ons ook als Voorbeeld dienaangaande voorgesteld: "Hij heeft ons een voorbeeld nagelaten, opdat gij Zijn voetstappen zoudt navolgen." (1 Petrus 2:21.) Hij streed voor ons de strijd en Hij verwierf de overwinning, niet alleen voor Zichzelf maar voor Zijn volk. Hij heeft ons bevolen hier beneden in Zijn voetstappen te wandelen en te overwinnen, zoals Hij overwon. Gelijk wij lezen: "Die overwint, Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn troon, gelijk als Ik overwonnen heb en ben gezeten met Mijn Vader in Zijn troon" Alle strijd dan en alle overwinning, die niet in navolging van Christus geschiedt, en enigermate gelijk is aan het strijden en overwinnen van Jezus, is de overwinning niet die God met Zijn goedkeuring wil kronen.

I. Pogen aan te wijzen, wat het zegt *te overwinnen.*

Laat ons, eer wij verder gaan, enige vijanden beschouwen, die de Heere overwon en daarbij bedenken dat Zijn vijanden ook onze vijanden zijn; dat wij te strijden hebben, zoals Hij streed, en zullen overwinnen, gelijk Hij overwonnen heeft.
1. Hij heeft *de wereld* overwonnen. Hoort wat Hij Zijn treurende discipelen toesprak: "Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat gij in Mij vrede hebt. In de wereld zult gij verdrukking hebben; maar hebt goeden moed, Ik heb de wereld overwonnen." (Joh. 16: 33) Maar hoe heeft Hij de wereld overwonnen? Geschiedde het door als een veroveraar het zwaard te laten zwaaien, of door de verschijning in de majesteit van Zijn Vader? Nee, het was door een staat van vernedering en bukken; door zichzelf gelijk te stellen aan "een worm, en geen man;" door "een man van smarten en verzocht te zijn in krankheid;" door geslagen, bespogen, veracht en gekruist te worden. Hij overwon dus de wereld niet met wapens van de wereld, maar door het strijden tegen haar met geestelijke wapens: de wapens van gehoorzaamheid aan de wil van Zijn Vader, zowel met smart en lijden, als in schande en verachting. Hij overwon de wereld, door niet van de wereld te zijn. Hij verwierf de overwinning, niet door de wereld met oordelen te verwoesten, zoals een triomferend overwinnaar, maar door het oprichten van een geestelijk koninkrijk van geloof, liefde en gehoorzaamheid.
2. Hij overwon *de satan.* Want wij lezen: "Overmits dan de kinderen des vleses en bloeds deelachtig zijn, zo is Hij ook desgelijks derzelven deelachtig geworden, opdat Hij door de dood te niet zou doen dengenen, die het geweld des doods had, dat is, den duivel." En Hij zei tot Zijn discipelen: "Ik zag de satan, als een bliksem uit de hemel, vallen." En hoe overwon Hij de satan? Verpletterde Hij hem met de wenk van Zijn ogen, toen Hij hem in het strijdperk ontmoette? Daartoe had Hij immers, als "God boven allen te prijzen in der eeuwigheid" de macht gehad! O nee! Zo ontmoette Hij hem niet. Maar hij trok door de vallei des doods; en door lijden, door gehoorzaamheid; door het kruis, door het hoofd te buigen en de geest te geven

vernietigde Hij dien, die het gewerd des doods had? Hij overwon niet met een vlesen maar met een geestelijk wapen; met de gehoorzaamheid des lijdens tot de dood.
3. Daarenboven overwon Hij de wet, hoewel "Hij gekomen was onder de wet," en aan haar onderworpen. In de overwinning van de wet, nam Hij haar vloek en verdoemenis weg. Niet door ze terzijde te schuiven, maar door haar te gehoorzamen en te vervullen; door haar veeleer te vergroten en heerlijker te maken. Hij overwon dus de vloek en de veroordeling van de wet, door Zélf een vloek, een veroordeelde te worden en in zijn heilige ziel en lichaam de geduchte wraak van de Almachtige tegen de ongerechtigheden te verdragen. Ik stel dit voorbeeld van Christus u voor omdat, als wij mogen overwinnen, en in die overwinning de zaligheid beërven, wij in deze Zijn voetstappen hebben te wandelen. Arme verwaande schepselen, blinde ellendelingen, die wij zijn! Wij denken met onze eigen krachten, door onze eigen wijsheid, naar onze eigen besluiten en door onze eigen gerechtigheid te overwinnen. Dit is de weg niet. De strijd is niet onze maar des Heeren! Het woord, eenmaal tot Josafath gesproken, is hierin ook op ons van toepassing: "Gij zult in dezen strijd niet te strijden hebben; stelt uzelven, staat en ziet het heil des Heeren."

En nu, de belofte van onzen tekst is aan hem die deze overwint." Wij hebben vijanden te overwinnen. Wie en wat zijn zij? Het zou ons bijkans onmogelijk zijn ze allen op te noemen. Laten we ons tevreden houden met enkele te beschouwen.
1. Er is die grote vijandin van de vrede onzer ziel: *de wereld.* En hoe moeten wij haar overwinnen? De Christen moet een van beiden doen: óf hij moet de wereld overwinnen, óf hij wordt van de wereld overwonnen. Indien hij door de wereld overwonnen wordt, hij zal met haar veroordeeld worden; maar wie de wereld overwint, zal behouden en gezaligd worden door Hem, Die de wereld overwonnen heeft. In deze strijd worden wij geslagen vóór dat wij overwinnen; wij worden overwonnen, vóór wij de zege behalen; wij verliezen ons leven, vóór wij het vinden, en wij vluchten, vóór dat wij het lied van de overwinning juichen. Dit alles is daartoe ingericht, om ons onze zwakheid en onvermogen te leren kennen.
Konden wij de wereld, haar verzoekingen, aanloksels, rijkdommen, eer, lof en heerlijkheid overwinnen door onze eigen wijsheid, sterkte en gerechtigheid, ‘wij zouden offeren aan ons eigen garen en roken aan onze eigen netten’. En in plaats van hiernamaals "het lied van Mozes en des Lams te zingen," zouden wij moeten aanheffen het lied van onze eigen verkrijging, van onze eigen sterkte, van onze eigen wijsheid; van onze eigen gerechtigheid, van onze eigen goede hand en ons eigen goed zwaard, dat ons de overwinning wrocht. Maar zulk een vals geluid van ‘s mensen verhoging zal nooit boven in de zaal des hemels gehoord worden; geen lied wordt daar gezongen dan ter verheerlijking van de Drie-enige God. Zomin als de klank van hamers in Salomo’s tempel gehoord werd, zal ook in het hof des hemels het wanluidend getier van ‘s mensen glorie vernomen worden.
Zullen wij ooit de wereld overwinnen, het moet door het geloof geschieden, zoals wij lezen: "Wie is het, die de wereld overwint dan die gelooft, dat Jezus de Zoon van God is?" Nederlaag voert tot zegepraal; verliezen tot overwinning; overrompeling tot waakzaamheid, en zélf overwonnen te worden, leidt tot eindelijke overwinning van onszelf. Hoe? Waarom? Opdat wij zouden leren die grote verborgenheid van de geestelijke strijd: *Jezus’ kracht in onze zwakheid volbracht.*
Wanneer wij bevindelijk van de liefde Gods iets gewaar worden, een weinig van de schoonheid, dierbaarheid en heerlijkheid van het Lam proeven, het hart voelen vermurwd en bevochtigd door de gezegende dauwdruppels van Boven, dit veegt de wereldse liefde weg en bekrachtigt ons haar te overwinnen door de werkingen van de

Heilige Geest in de ziel. Want wij zullen haar nooit overwinnen door enig goede voornemen, sterkte of wijsheid uit en van onszelf. Wij lezen Openbaring 12: 11: "Zij hebben overwonnen." Hoe? "Door het bloed des Lam en door het Woord hunner getuigenis; en zij hebben hun leven niet liefgehad tot den dood toe." Het bloed des Lams, gesprengd op het geweten, het Woord van Zijn getuigenis gevoeld in hun harten, en een niet-liefhebben van hun leven tot de dood toe, … dit waren hun wapens!

2. Verder, *de zonde is* een vijand. Ieder mens moet één van beiden, óf de zonden overwinnen, óf door de zonden overwonnen worden. Er is geen onzijdigheid in deze strijd. Het is: óf veroverd en als overwonnene veroordeeld te zijn, óf overwinnaar en als overwinnaar gekroond te wezen. Maar al Gods kinderen strijden, totdat zij beter onderwezen worden, in eigen kracht tegen de zonde. In hun geestelijke kindsheid kennen zíj nog niet de kracht van de zonden; de kracht van de begeerlijkheden, van hun hoogmoed, van de opstand, van de verzoekingen, in één woord, de kracht van de verdorvenheden die in hen is. En onbekend zijnde met de overgrote listigheid, ervarenheid en schranderheid van de inwonende vijand, de zonde, worden zij gewis overwonnen, omdat zij er niet tegen strijden in de kracht des Heeren. Evenwel, hoe vreemd het ook schijnen mag, het leidt tot overwinning. Daarom is het nodig eerst overwonnen te worden. Onze veldoversten hebben dikwijls de strijd gewonnen, door te verliezen. Verlies heeft tot overwinning geleid, daar voorspoed hen alleen opgeblazen zou gemaakt en hen in de hinderlaag zou gevoerd hebben; terwijl vernietiging hen verstandig en voorzichtig heeft gemaakt. Zo ook in het geestelijke. Wij kennen alleen de kracht van de zonde, door overwonnen te worden, de nederlaag te krijgen en uit het veld geslagen te zijn. Dit slaat der mensen eigengerechtigheid en sterkte de bodem in. En dan, wanneer wij de schuld van de zonden in ons geweten en haar heerszucht in het staan naar het meesterschap over ons gevoelen, dan worden wij gebracht om van onszelf af te zien. En alleen op de Heere van leven en heerlijkheid te zien opdat wij uit Zijn volheid zouden ontvangen de vergeving, welke haar veroordeling uitwist. En ook de toepassing van de genade, welke ons alleen bekwaam kan maken tegen de zonde te strijden. Wij zullen nooit de zonde overwinnen, als "door het bloed des Lams en het woord Zijner getuigenis". Het bloed des Lams, het geweten reinigende van de schuld van de zonde, en het Woord Zijner getuigenis mededelende een verborgen kracht, om de zonde te overwinnen.

3. Eindelijk, er is een overwinning van *onze eigen geest,* of met andere woorden, gelijk Salomo spreekt, Spreuk. 16: 32: "De lankmoedige is beter dan de sterke; en die heerst over zijn geest, dan die een stad inneemt." Welk een vijand van onze rust en vrede in onze eigen geest? En hoe zal ik hem noemen? Het is dikwijls een helse geest. Waarom? Omdat hij de merktekenen van de satan draagt. Zijn hoogmoed, verwaandheid, geveinsdheid, geweldige eigenbaat en hebzucht, zijn helaas, maar al te dikwerf voor ons verborgen. Deze listige duivel, het eigen ik, kan zulke maskers aantrekken en gedaanten vertonen, die slang kan zich in duizenden bochten draaien, zich kruipende en klauterende vermommen en onder allerlei valse vertoningen voordoen, dat het maar al te jammerlijk voor onszelf verborgen is. En hoe veel vijanden er zich dan ook rondom ons bewegen, zeg mij, wie zou de snoodste zijn? Welke vijand hebben wij het meest te vrezen? Hij is het, die u in het binnenste met u omdraagt! Uw dagelijkse, u geen ogenblik verlatende metgezel, die zich bijna in elke gedachte des harten vlecht, die zo goed als alle motieven beïnvloedt, die soms opgeblazen is door hoogmoed, dan eens ontvlamt in vuile lusten dan weer in trotsheid

en verwaandheid zich lucht geeft, en niet zelden wroet en werkt onder een geveinsde nederigheid en vleselijke heiligheid.
Dit *eigen ik* moet dus overwonnen worden. Want, wanneer het *eigen ik* ons bij de uitkomst overwint, wij zullen in zijn verdoemenis ook vergaan. God zal gewis de hoogmoed en de heerlijkheid van de mens fnuiken. Hij zal nooit toestaan, dat het eigen ik (hetwelk slechts een ander woord is voor *de mens*) de kroon van de overwinning draagt. Het moet gekruist, verloochend en getuchtigd worden, opdat in zijn vernedering Jezus verhoogd moge worden! Opdat in zijn verloochening men in Jezus zou geloven. Opdat in zijn kruisiging, een waardige en geestelijke vereniging mag gewerkt worden met Hem die op Golgótha aan het kruishout stierf.
En nu mijn vrienden! Bent u door het *eigen ik* overwonnen? Wordt u geslagen? Het *eigen ik* zegt: "Sla terug!" Worden wij veracht? Het zegt: "Doet hetzelfde!" Het *eigen ik* beantwoordt een toornig gezicht met een toornig gezicht, een driftig woord met hetzelfde woord; "oog voor oog, en tand voor tand." Maar wat zegt de Geest van God in een teer geweten? "Wordt van het kwade niet overwonnen, maar overwin het kwade door het goede." De weg om het *eigen ik* te overwinnen, is door af te zien van zichzelf op de gekruiste Immanuël; Zijn beeld in onze harten te ontvangen; naar Zijn gelijkenis hervormd te worden; zijn wil te omhelzen; en "uit Zijn volheid genade voor genade te ontvangen."

Doch laat ons de wapenen in deze geestelijke strijd beschouwen. Wij hebben in deze strijd beschadigende en beschuttende wapenen nodig.
1. Een wapen is het geloof. Door het geloof staan wij; door het geloof strijden wij; door het geloof overwinnen wij, gelijk wij lezen: "Door het geloof hebben zij koninkrijken overwonnen." Niet door hun eigene sterkte ‘of wijsheid, want "zij hebben het land niet geërfd door hun zwaard en hun arm heeft hun geen heil gegeven, maar Uwe rechterhand, Uw arm en het licht Uws aangezichts, omdat u een welbehagen in hen hadt." (Ps. 44: 4) Hoe strijdt het geloof nu in dezen strijd? Als een gans hulp- en weêrloze te vluchten, en schuiling en berging bij Jezus te zoeken, Het geloof handelt met onzichtbare, eeuwige waarheden, met op een verborgene wijze kracht te ontvangen van Jezus, die in het binnenste woont en regeert. Het geloof is sterk, door het zien op en het vluchten tot Hem, door de zaak in Zijne handen te geven, door Hem aan te kleven met een voornemen des harten, om zo het alles uit Zijne volheid te ontvangen.
Het geloof staat niet op zijne eigene grondslagen, noch strijdt in zijne eigene kracht; indien dit zo ware, het zoude het eigen ik wezen, onder een andere gedaante. Maar het geloof is gelijk een weerloze vrouw, die tot haren man vlucht ter schuiling, bescherming en bijstand in Zijne wijsheid, Zijne sterkte en het gebed is een ander wapen; en zo strijdt het geloof in Zijne gerechtigheid.
Het ware gebed is de uitstorting van het hart en de ziel voor de Heer; het is onze zaken in de handen te geven van Hem, Die rechtvaardig oordeelt; het is een hijgen en begeren naar Zijne tegenwoordigheid, en de benauwden geest in de schoot van God uit te gieten. Hier brengt God al Zijn volk. Hij toont hun aan hoe hulpeloos zij zijn, zonder Zijn hulp; hoe hopeloos, buiten Zijne verwachting, hoe ellendig, bij ‘t gemis Zijner vertroosting; hoe ganselijk verloren, tenzij Zijne vrijmachtige genade zich in hen verheerlijkt! En deze begeerte naar Hem ontsteekt Hij Zelf, opdat Hij Zichzelf, in al Zijne heerlijke volheid, aan de arme, kermende, roepende en hijgende ziel zou mededelen. Een ander wapen is, eindelijk, het Woord van God. Dit is de enige ware kling - "het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord." Indien wij een strijd te strijden hebben; wanneer wij vijanden hebben te overwinnen; als wij verdorvenheden

hebben onder te brengen; als wij begeerlijkheden te veroveren hebben – welken strijd wij ook, hetzij in- of uitwendig, hier te voeren hebben – laat ons nooit menen, dat God enig ander wapen zal zegenen of erkennen, dan Zijn eigen Woord:
"het Woord Zijner getuigenis", in het hart en geweten; "het Woord van de waarheid", door de H. Geest in de ziel gegeven.
Nooit zullen wij verzoekingen overwinnen, dan door Zijn Woord en getuigenis; nooit zullen wij het vlees kruisigen, noch, iets uit Christus volheid ontvangen, dan door het kanaal van Gods Woord en Zijne getuigenis.

II. En dan ten tweede: de dubbele belofte, welke aan hen, die overwint gegeven wordt, ontvouwen. Namelijk:
1. Hij zal alle dingen beërven
2. God zal zijn Vader en hij zal Gods zoon zijn.
De belofte is absoluut, onbepaald, volstrekt: "Die overwint, zal alles beërven." Laat mij twee vragen doen, om de zaken tot een nader begrip te brengen. "Hebt u nooit enige vijanden te bestrijden gehad? Kent uw ziel de moeilijkheden, oefeningen en verwarringen van de strijd? Zo ja?" De levendgemaakte ziel zegt: 'Ik weet, wat het zeggen wil, ieder dag en uur, meer of minder met de zonden, de verdorvenheden, de verzoekingen en de wereld te moeten strijden.'
Laat mij u een andere vraag doen: "Overwint u wel ooit in die strijd? U zegt, dat u een deelgenoot van de strijd bent. Of is het altijd nederlaag? Is er nooit enige overwinning? Is er nooit enige uitkomst? Worden de verdorvenheden nooit eens gekruist? Overwint de verzoeker u altijd, of werpen uw begeerlijkheden en lusten u neer? Hoogmoed, onverenigdheid, ongeduld, geveinsdheid, ongeloof – voeren die altijd heerschappij in uw hart?" O, bedrieg u niet, ik vrees voor u, als u meent een strijd te hebben, en evenwel altijd overwonnen wordt. De belofte is maar niet enkel aan hem, die strijdt. Het is waarheid, wij moeten strijden, maar behoort de belofte alleen aan de strijd? Luidt de belofte niet: "Die overwint zal alles beërven?" Lees des Heeren eigen getuigenis, in het 2e en 3e hoofdstuk van het boek van de Openbaring. Daar is het duidelijk te zien, dat de belofte niet is aan dien, die strijdt, maar aan hem "die overwint."
"Maar," zegt u, en terecht, "ik word dikwijls overwonnen." Maar leidt uw nederlaag ook tot zegepraal? Welke zijn de uitwerkingen als u door de zonde overwonnen wordt? Als uw hoogmoed, lusten, huichelarij, verdorvenheden in haar onderscheiden gedaanten en vormen u overwinnen; kwelt u dat? Bedroeft het u? Maakt het u verlegen? Wekt het bekommering? Vloeien uw ogen over van tranen van smart? Is uw binnenste zwaar geschud en beroerd door boetvaardigheid en berouw? Zo ja; dan bent u nog niet overwonnen. Dit innerlijk grondbeginsel in uw ziel is een van de bewijzen, dat er iets in uw binnenste is, dat vliedt van uzelf om vast te houden aan de sterkte van Jezus Christus. Ik zal u meedelen, wanneer een mens overwonnen is. Als hij gezondigd heeft en geen smart gevoelt; wanneer zijn lusten hem gevangen nemen, en hij nooit voor God met schaamte bedekt is; wanneer zijn hoogmoed, zijn verdorvenheid, zijn ongeloof, zijn hebzuchtige verlangens onbelemmerd over hem heersen. Er is dan geen strijd; het oog wordt niet betraand; het hart loost geen zucht, het geweten gevoelt geen angsten. Maar smart en rouw te voelen, zuchtende, kermende en hijgende naar de Heere te zijn, wel, voor zover die er zijn, zijn het overwinningen. Zij mogen ons naderen als een nederlaag, maar in werkelijkheid zijn het overwinningen, omdat ze ons tot de verovering voeren. Zij reinigen ons van onszelf; zij overwinnen onze eigen gerechtigheid; zij ontledigen ons van dat ellendig

leven van de Farizeeën, hetwelk is geveinsdheid; en zij bereiden het hart, door de geest zachtmoedig te maken, en de ziel te vermurwen, om een heerlijke, volmaakte en beminnelijke JEZUS in al Zijn volheid te ontvangen en aan te nemen.
De belofte is tot dezen: *"Die overwint, zal alles beërven; en Ik zal hem een God zijn, en hij zal Mij een zoon zijn."* Laat ons deze dubbele belofte enigszins nader beschouwen.

1. *"Hij zal alle dingen beërven."* Wanneer? In de eeuwigheid? Ja gewis! Maar alleen in de eeuwigheid? O nee; ook in deze tijd. Er is een tweevoudige erfenis, ofschoon één en dezelfde: de éne in de tijd, de andere in de eeuwigheid; de éne als de eerste vruchten, de andere als de volle oogst; de éne, als het handgeld, de andere als de volle som. Er is een erfenis beneden, en een erfenis Boven; en hij die hier beneden nooit iets van die erfenis ontving, zal nimmer in de erfenis daar Boven delen. Naar die mate nu, dat wij overwinnen, hebben wij deel aan die erfenis. En wat is er wel te erven? Rijkdom, heerlijkheid, eer, macht en lof? Dit zijn wereldse dingen. Laat de wereld er zich ook mee vermaken! In de beërving van alle dingen, beërven wij de dingen Gods: de gunst van God, de liefde van God, de barmhartigheid van God, de heerlijkheid van God en alles wat een Verbondsgod geeft in het meedelen van Zichzelf. Vrede hier en heerlijkheid hiernamaals; vergeving beneden en zaligheid daar Boven; het beginsel van de rust hier op aarde, en de volmaakte rust in de hemel.
Wanneer wij overwonnen zijn, is er geen bezitting van deze eeuwige erfenis. Als ons de zonden overwinnen, beërven wij daardoor dan vergeving? Nee, niets anders dan schaamte en verwarring, schuld, vrees en toorn. Wanneer onze eigen diep bedorven gesteldheid, ons eigen zin, hoogmoed, wereldsgezindheid en gewin onze raadslieden zijn, beërven wij dan het beeld van Christus, de zachtmoedigheid van Jezus, de gunst van God, de dauw des Geestes en de ontferming van Jehovah? Wel nee! Wij voeden ons met as. Deze trossen zijn wijntrossen van Sodom en bittere druiven. Als wij onze hoogmoed begunstigen, zal Hij ons dan in het bezit stellen van een hemelse erfenis? Niets dan schaamte, berouw en verwarring zal het gevolg zijn. Als wij overwonnen worden door onze lusten, zal het ons tot voordeel verstrekken? Als wij ons vleselijk hart met de genietingen daarvan vervullen, wat nuttigheid zal het ons geven? Liefde, vrede, rust, zaligheid, zegening? O nee! Benauwdheid, schaamte, knaging, droefheid, vrees, twijfeling, moedeloosheid en de toorn Gods in het geweten. Zoeken wij onszelf, - hoe dan ook - te verhogen, - opdat dat lieve eigen ik geëerd, bewonderd, begunstigd en gevoed word? Beërven wij dan alle dingen? Hetzij de gunst van God, de getuigenis van barmhartigheid, de vertroostingen des Geestes, de dauw des Hemels? Nee niets, dan alleen de erfenis van dwazen, die niets dan schande en dwaasheid is.

Maar, overwinnen wij in Gods kracht, in Zijn Naam en in Zijn gerechtigheid; wel, op het ogenblik van de overwinning beginnen wij reeds bezit te nemen van de erfenis. En wat is de erfenis? Is het niet vrede en vergeving, het beeld van Christus, de "stromen van Zijn welbehagen die aan Zijn rechterhand zijn voor eeuwig?" Is deze erfenis niet dat goede land, dat met beken van honig, melk en wijn vloeit? Erven wij niet, naarmate wij overwinnen? Overwin ik dan wereld, ben ik in de geest van haar gescheiden, heb ik geen liefde tot haar? Zijn haar aanlokselen mij helder voor ogen gesteld? Dan overwin ik haar door het geloof, in de Naam des Zoons van God? Zodra ik overwin, begin ik te genieten de eeuwige erfenis, in het Koninkrijk der hemelen, dat in tegenstand is en onbestaanbaar met het koninkrijk van deze aarde.
Ik moet met mijn hart, mijn geest en mijn genegenheden uit de wereld gebracht zijn, zal ik in het Koninkrijk der Hemelen ingaan en een erfdeel ontvangen onder al de

geheiligden. Overwin ik mijzelf? Wordt het eigen ik getuchtigd, gekruist, ten onder gebracht, afgezet? Niet eerder wordt Christus verhoogd, dan het schepsel vernederd wordt. Ik moet de oude mens afleggen, zal de nieuwe mens aangedaan worden. Dus, als ik het eigen ik verneder, verhoog ik Jezus; en in de verhoging van Jezus, geniet ik de eerstelingen van de eeuwige erfenis, hetwelk is Jezus in Zijn almachtige, heerlijke volheid.
Overwin ik mijn geaardheid, mijn hoogmoed, mijn geveinsdheid, de inwendige werkingen van het vlees in al zijn hatelijke vormen? Vergeld ik goed voor kwaad? Geef ik ook mijn linkerwang dien, die mij op de rechter slaat? Verneder ik mij onder de krachtige hand Gods? Zoek ik Zijn wil te weten, en die wetende te doen? Ben ik boetvaardig verbroken van hart, teder, zachtmoedig, ziende op de Heere en op Hem alleen? Overwin ik soms zó mijn vleselijke zin en wil? Op het ogenblik, dat ik zo overwin, ga ik in tot de erfenis. De erfenis is het beeld van Jezus. Want wij zijn uitverkoren om Zijn beeld gelijkvormig te zijn. Niet eerder overwin ik, dan als het Beeld van Christus wordt opgericht. En in die oprichting ga ik in tot de erfenis. Overwin ik de zonde, of word ik door de zonde overwonnen? Als ík de zonden overwin, het geschiedt niet door mijn eigen krachten, of door mijn eigen moed. Daarmee ben ik verloren. Maar overwin ik de zonden door de vreze des Heeren in mijn ziel, gelijk Jezus deed; overwin ik de zonde door te zien op de Heere van leven en heerlijkheid, en de besprenging van Zijn bloed op mijn geweten; overwin ik de zonde door de leiding en onderwijzing van de Heilige Geest in mijn hart. Wel, zodra ik haar zo door het bloed des Lams en het Woord Zijner getuigenis overwin, ga ik in de erfenis. Dus, hier is reeds een samenvlechting, een schone, een bevindelijke samensnoering, tussen het overwinnen en de erfenis hierbeneden.

Maar om in deze erfenis in te gaan, hebben wij een gedurige herinnering nodig, dat wij van en uit onszelf geen krachten hebben. En onze misslagen, ons vallen, onze afwijkingen, onze broosheid (hoewel het er ver vanaf is dat wij ze willen of durven rechtvaardigen), zijn dus barmhartige overwinningen die behoren onder "die dingen, die zullen medewerken ten goede." Ze leren ons onze eigene zwakheid, en daardoor leiden zij ons op tot de sterkte van Christus; en door ons op te leiden tot de sterkte van Christus, óók "tot de erfenis aller dingen." Want in de beërving van Hem, beërven wij alles wat Hij is voor Zijn volk.
Zij, die onbekend zijn met hun eigen hart, met hun eigen zwakheid, met hun eigen broosheid, met hun eigen uit- en inwendige misslagen en afwijkingen, weten ook niets van de verborgenheid van de overgrote genade, niets van de verborgenheid van het bloed van verzoening, niets van de verborgenheid van des Geestes inwendig getuigenis. Zij kunnen het niet weten. Alleen voor zover wij van onszelf uitgeledigd zijn, worden wij gevuld uit de volheid van Hem, die alles in allen vervult.

U bent misschien – ik spreek ook mijzelf aan, als onder enige arme, verzochte kinderen Gods staande; die zichzelf leert, als hij anderen onderwijst – een verzocht schepsel. En uw dagelijkse droefheid en gedurige smart is, dat u zo licht overwonnen wordt, dat uw aard, uw lusten, hoogmoed, wereldsgezind en vleselijk bedorven hart, zo gedurig de overhand over u hebben. En hieruit trekt u veelal bittere gevolgtrekkingen. U zegt uit de grond van uw hart: "Ben ik een kind van God, en dan zó wezen? Welke zijn de tekenen en bewijzen om in Gods gunst te delen, daar ik zo telkens en zo licht overwonnen word?
Och, arme, ik begeer van u dat u op het einde ziet. Wat is de uitkomst, het einde van deze nederlagen? Bedenk, het is een zekere waarheid, dat wij allengskens leren. Wij

moeten overwonnen worden, zullen wij overwinnen. Het opzuigen in de stam van eigen vermogens, dagelijkse vermeerdering van sterkte en gedurige aanwas hiervan is niet denkbaar door onze eigen kracht. Zulk een veinzende heiligheid mag zich onder een Evangelisch gewaad vertonen en een schone gedaante aannemen, het verzwart slechts de huid van het stinkende vlees.
Bedenk daarom: zullen wij zegepralen, dan moeten wij onze zwakheid kennen. En wij kunnen alleen onze zwakheid kennen, doordat zij ons bevindelijk in het geweten ontdekt wordt. Wij leren haar niet van anderen, wij moeten haar in onze eigen ziel leren, en dat dikwijls op een pijnlijke wijs. Maar deze pijnlijke gewaarwordingen van een teer geweten leiden de mens tot meerdere nederigheid, gevoeligheid, en om meer het vertrouwen te stellen op de Heere van leven en heerlijkheid, om alles uit Zijn volheid te ontvangen. Zo leidt elke nederlaag tenslotte tot een zekere overwinning.
De Apostel zegt: "In al dezen zijn wij meer dan overwinnaars." Hoe? Door onze eigene onbeschroomdheid en wijsheid? Nee, "door Hem, Die ons heeft lief gehad." Er is geen andere weg om te overwinnen, dan door de "kracht van Jezus die in onze zwakheid wordt volbracht."

2. In de "beërving van alle dingen," beërven wij de vergeving van onze zonden. Maar wat weten wij van de vergeving van de zonde, als wij niet in ons geweten bevindelijk bekend zijn met de zonde zelf? In de "beërving van alles" beërven wij de gunst van God. Maar vloeit Gods liefde en genade niet uit door het kanaal van Immanuëls lijden en sterven? En was Zijn lijden en gehoorzaam zijn tot de dood niet voor misdadigers? Want "Hij is met de misdadigers gerekend geworden." En het is een getrouw woord, dat "Hij kwam om te zoeken en zalig te maken, dat verloren was; om zondaren zalig te maken." Zullen wij dan de liefde en gunst van God kennen wij moeten ze als *zondaars* kennen. Het is een pijnlijke weg. Wij hebben wel begeerte, Gods genade te beërven, als heiligen, als een heilig volk, als godsdienstigen, als hebbende een gedaante van de godzaligheid; wat genoemd wordt: verzekerde vrome Christenen. Maar om de gunst van God met en door schaamte, droefheid, berouw, radeloosheid, knaging en boetvaardigheid te erven, dat is een pad, waarvan de natuur uiterst afkerig is. Nochtans Gods gunst en vergevende barmhartigheid, door het bloed en de gehoorzaamheid van Jezus, kan en wil zich alleen aan het geweten van een schuldige zondaar verheerlijken.

Maar wij gaan voort, om de volgende belofte aan de overwinning verbonden, met elkander te overwegen. *"Ik zal hem een God zijn, en hij zal Mij een zoon zijn."*
Wat een belofte! De God van hemel en aarde zal onze God, onze Vader, onze Weldoener, onze eeuwige, almachtige Vriend zijn! En wij, wij zullen, in de overwinning, de aanneming tot kinderen ontvangen; zullen als "zonen en dochteren van de Almachtige geopenbaard worden; en de erve, weggelegd voor de kinderen Gods, ontvangen!
Deze belofte is verbonden aan de overwinning. Indien wij niet overwinnen, dan is de belofte niet voor ons. De belofte van het kindschap is met de overwinning verbonden, evenals die van de erving daar aangesnoerd is. Begeer ik de Geest van aanneming in mijn hart te ontvangen? Heb ik behoefte aan de uitstorting van de liefde Gods des Vaders in mijn ziel? Verlang ik een gezegend recht te hebben op de erfenis, die Hij Zijn kinderen geeft? Hoe zal ik er aankomen? Hoe is het te verwerven? Door mezelf godsdienstig te maken, heilig te worden, mijn lusten in eigen kracht ten onder te brengen? Dit brengt mij verder van God af, dan ik tevoren was. Dit maakt mij tot een God van mijzelf! Als ik zalig word door mijn eigene krachten, door mijn eigene

heiligheid en gerechtigheid, dan vereer ik mijzelf. In die dienst en eerbetoning, word ik mijn eigen god. Dat is afgoderij, vervloekte afgoderij! Daarom, die leeft en sterft in de dienst van zichzelf, zal leven en sterven onder de toorn Gods tegen een afgodendienaar.
Maar hoe moet ik dan de aanneming tot kinderen ontvangen? Door te overwinnen! Niet in mijn krachten, maar in de sterkte des Heeren HEEREN. Voor en aleer ik dus niet overwin, word ik niet geopenbaard een kind van God te zijn. En hoe weet u, dat u een kind van God bent? Door snode begeerlijkheden, door hoogmoed, hebzucht, huichelarij, gelijkvormigheid aan de wereld die in het boze ligt? Zouden deze de merktekens zijn, die God op Zijn schapen stempelt? O nee! Het geweten onbesmet te bewaren.
En hoe openbaart ge u te midden van een krom en verdraait geslacht, Gods kinderen te zijn? Door het beeld van Christus te dragen. Wat was het beeld van Hem, de God-Mens? Slag voor slag, oog voor oog, tand voor tand, wraak voor wraak, kwaad voor kwaad? Nee, dat is de zin van Christus niet; dat is Zijn beeld niet. Wat is het dan? Hij gaf het over aan Dien, die recht vaardig oordeelt." Hij onderwierp Zich in alles aan de wil van Zijn Vader. Hij gaf Zich geheel en alleen in Gods handen, opdat Zijn wil in en door Hem volbracht zou worden.
Als u dan het Beeld van Christus in uw ziel draagt, als u een kind van God bent, dan zal uw hoogmoed – en die zal er nog wel in u zijn overgebleven – uw geveinsdheid (en u zult er hier nooit van bevrijd worden) en uw wereldsgezindheid u ook tot een zware last wezen. De verdorvenheden zijn geen bewijs, dat u een kind van God bent; maar het geloof, dat Hij werkt, de hoop, die Hij geeft, de liefde, die Hij mededeelt, de nederigheid, de zachtmoedigheid, gerustheid, verbrokenheid, onderwerping, Goddelijke vrees, het teer geweten, afzondering des harten en des geestes van de wereld, vereniging met de Heere van leven en heerlijkheid, het smaken van Zijn liefde en het gevoelen van Zijn tegenwoordigheid; déze zijn de kentekenen van het zoonschap. En als wij overwinnen, gaan wij volkomen tot hetzelve over.
Als ik mijzelf ben, ik beërf het eigen ik – niets meer. Beërf ik de wereld, ik heb niets meer dan de wereld. Beërf ik de zonde, ik erf de dood, die de bezoldiging van de zonde is, niets meer. Maar als ik overwin, ik zwakke, hulpeloze en weerloze, als ik mij overgeef in de handen des Heeren, gelijk leem in de hand des pottenbakkers, niet zoekende mijn wil, maar op den Heere ziende, om zijn wil in mijn geweten bekend te maken, en in mij te werken wat Hem welbehaaglijk is, als ik dít heb, dan heb ik een bewijs van mijn kindschap. En waar dit bewijs is, zal de overtuiging van de aanneming tot kinderen niet ontbreken, maar zal het de ziel tot de Heere doen zeggen: "Abba Vader!" En hij die hier beneden God zijn Vader mocht noemen, zal daarvan hierboven niet verstoken zijn, maar in het volle bezit daarvan delen en zich baden in de vertroostingen van God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest tot in der eeuwigheid.

Het kunnen er misschien meer zijn, maar twee onderscheiden klassen van mensen zijn hier zeker. Daar zijn er, die in hun eigen krachten strijden en zich beroemen niet te zijn als andere mensen. Wel nee, ze zijn wijs, sterk, rechtvaardig en heilig. Maar dit is de weg van de overwinning niet. Uw zegepralen zijn niets dan verliezen, en ten enigen dage zult u met smart gewaar worden, dat al uw gewin met smart en beschaamdheid eindigt.
Daarentegen zullen hier anderen zijn, namelijk, arme, beproefde, benauwde kinderen van God, die iedere dag en ogenblik geplaagd worden met het lichaam der zonden en des doods, verdorvenheid en schuld; vleselijkheid en zonde werken en loeren in hun

hart. Houd moed, mijn vrienden! U bent op het punt van de overwinning. Langs geen andere weg is het mogelijk. Het is zeker, als wij kinderen Gods zijn, zullen wij het ondervinden, dat wij niet door onze krachten of gerechtigheden kunnen overwinnen. Gelukkig zijn wij, als wij, hoewel door een pijnlijke bevinding, deze les geleerd hebben, door een vernederend gezicht van onze hulpeloosheid en nietigheid. Elke gevoelige uitroep en gekerm, onder het gevoel van onze nietigheid en onwaardigheid, tot een levende en minzame Heere Jezus, dat Hij ons, "ten Zon en Schild mocht zijn;" ieder teder gevoel van de liefde, en alle ootmoedige overgave van onze ziel en onze geest in Zijn handen en bescherming; is een zeker pand en de voorsmaak van een onfeilbare overwinning. Nooit zal de Heere het toestaan, dat wij in een andere weg overwinnen. Maar als wij des Heeren zijn, wij zullen heersen en overwinnen, want de belofte is aan hén gedaan, en ook aan hén alleen.

Och, dat de Heere ons alle wapen uit de hand neme, dat niet het Zijne is! Dat Hij ons, naar Zijn barmhartigheid, daar brenge waar Hij neerziet op het verbroken hart en het teer geweten! Dáár zijn wij veilig. Wij mogen twijfelen, vrezen, en in ons gemoed benauwd en getroffen zijn; wij mogen de strijdwagen van de Almachtige niet tot onzer hulp zien naderen, maar wij zijn veiliger, zeker en op veel beter plaats, dan wanneer wij op de top van de overwinning staan in onze eigen kracht en wijsheid verkregen.
Zie op deze woorden, en de Heere legge ze in ons hart: "die overwint!" Anders is er geen belofte. Het is: "die overwint, zal alles beërven." Niet één goed ding zal falen; de hemel hier zowel als hiernamaals; hier vrede en vrede daar Boven; hier het beeld van Christus in de ziel, en hiernamaals Zijn beeld in de ziel en in het lichaam beide. De ganse liefde Gods, al de zegeningen der heiligen en al de gelukzaligheden, weggelegd aan de rechterhand Gods - daar, waar eeuwige vermakelijkheden zullen gevonden worden - zijn allen, opgesloten in die ene belofte: "hij zal alles beërven." Het tegenwoordig kindschap en het toekomstig genot daarvan is alles in de belofte verenigd. Het is alles bepaald voor en behoort aan een en dezelfde overwinnaar. En die zullen vroeger of later al de vrijgekochte zielen omvatten. "Die overwint, zal alles beërven; en Ik zal hem een God zijn en hij zal Mij een zoon zijn." AMEN.

INHOUD DERDE ZESTAL

. DE DAG VAN GODS HEIRKRACHT
EN TE DIEN DAGE ZULLEN DE DOVEN HOREN DE WOORDEN DES BOEKS; EN DE OGEN DER BLINDEN, ZIJNDE UIT DE DONKERHEID EN UIT DE DUISTERNIS, ZULLEN ZIEN; EN DE ZACHTMOEDIGEN ZULLEN VREUGDE OP VREUGDE HEBBEN IN DEN HEERE; EN DE BEHOEFTIGEN ONDER DE MENSEN ZULLEN ZICH IN DEN HEILIGEN ISRAËLS VERHEUGEN. Jesaja 29: 18, 19.

2. DE VERLORENE SCHAPEN WEDERGEBRACHT
MIJN VOLK WAREN VERLORENE SCHAPEN, HUN HERDERS HADDEN HEN VERLEID, ZIJ HADDEN HEN GEVOERD NAAR DE BERGEN; ZIJ GINGEN VAN BERG TOT HEUVEL, ZIJ VERGATEN HUN LEGERING. Jeremia 50: 6.

3. EEN BIJZONDER VOLK.
"EEN BIJZONDER VOLK." 1 PETRUS 2: 9.

4. WAT HEBBEN ZIJ DIE JEZUS LIEFHEBBEN, VAN HEM TE WACHTEN.
"IK DOE WANDELEN OP de WEG DER GERECHTIGHEID, IN HET MIDDEN VAN DE PADEN DES RECHTS, OPDAT IK MIJN LIEFHEBBERS DOE BEËRVEN DAT BESTENDIG IS, EN IK ZAL HUN SCHATKAMEREN VERVULLEN." SPREUKEN 8:20, 21.

5. SIONS LIJDEN EN DE HAAR TOEGEZEGDE BELOFTE.
GIJ VERDRUKTE, DOOR ONWEDER VOORTGEDREVENE, ONGETROOSTE! ZIE, IK ZAL UW STEEN GANS SIERLIJK LEGGEN, EN IK ZAL U OP SAFFIEREN GRONDVESTEN. EN UW GLASVENSTEREN ZAL IK VAN AGAATSTEEN MAKEN, EN UW POORTEN VAN ROBIJNSTEEN, EN UW GANSE LANDPALEN VAN AANGENAME STEEN. Jesaja 54: 11, 12, Engelse vertaling.

6. SIONS ZEGENINGEN.
IK ZAL HAAR KOST RIJKELIJK ZEGENEN, HAAR NOODDRUFTIGEN ZAL IK MET BROOD VERZADIGEN EN HAAR PRIESTERS ZAL IK MET HEIL BEKLEDEN, EN HAAR HEILIGEN ZULLEN ZEER JUICHEN. Psalm 132:15, 16.

1. DE DAG VAN GODS HEIRKRACHT

EN TE DIEN DAGE ZULLEN DE DOVEN HOREN DE WOORDEN DES BOEKS; EN DE OGEN DER BLINDEN, ZIJNDE UIT DE DONKERHEID EN UIT DE DUISTERNIS, ZULLEN ZIEN; EN DE ZACHTMOEDIGEN ZULLEN VREUGDE OP VREUGDE HEBBEN IN DEN HEERE; EN DE BEHOEFTIGEN ONDER DE MENSEN ZULLEN ZICH IN DEN HEILIGEN ISRAËLS VERHEUGEN.
Jesaja 29: 18, 19.

Welk een schilderij hangt de Heilige Geest in dit 29ste hoofdstuk van Jesaja op, van de uitwendige Kerk, "die een gedaante der godzaligheid heeft, maar derzelver kracht heeft verloochend!" Met welk een krachtig wee opent Hij het, als hij zegt: "Wee Ariël, Ariël, de stad, waarin David gelegerd heeft!" Ariël betekent "het licht van God," en is een naam die aan Jeruzalem gegeven wordt, als de plaats, waar de Heere Zich in het bijzonder openbaarde: "want uit Sion zal de wet uitgaan, en des HEEREN woord uit Jeruzalem." (Jes. 2: 3.) Maar de Heere zag, in welk een vreselijke staat Jeruzalem vervallen was; en hoewel de Heilige Geest haar nog met de naam van Ariël "het licht Gods" bestempelt, spreekt hij een wee over haar uit, omdat ze zóver van haar oorspronkelijke standplaats geweken was. Het licht dat in haar was, was duisternis geworden, en de luisterrijke vlam uit Davids tijd was uitgeblust.
Daarom zegt Hij: "Doe jaar tot jaar" - ga steeds voort in uw dorre, droge, levenloze belijdenis; "laat ze feestofferen slachten" - laat alle vormen waargenomen worden; maar meen niet, dat deze dingen Mijn heilige ogen welbehaaglijk zijn, of dat Ik Mij met deze *vorm* vergenoegen kan, wanneer de kracht daaraan ontbreekt.
Het eerste gedeelte van dit hoofdstuk is donker, en waarschijnlijk is er veel in, dat nog zijn vervulling wacht; het laatste gedeelte is klaar en duidelijk. God de Heilige Geest hangt daarin op een ontzaggelijke lijst van hen, die zich tegen de uitwendige kerk stelden. Laten wij dezelve iets nader beschouwen.

- Wij lezen vers 10 van een algemene slag. "De HEERE heeft over ulieden uitgegoten een geest van diepen slaap, en Hij heeft uw ogen toegesloten; de Profeten, en uw Hoofden, en de Zieners heeft Hij verblind."
- En de uitwerking van deze algemene slaap, die de Heere, naar Zijn eigen verklaring, in de weg Zijns oordeels over hen uitgegoten had, was, dat noch geleerden noch ongeleerden de kracht van Gods waarheid kenden of verstonden. "Daarom is ulieden alle gezicht geworden, als de woorden van een verzegeld boek, hetwelk men geeft aan een die lezen kan, zeggende: lees toch dit; en hij zegt: ik kan niet, want het is verzegeld. Of men geeft het boek aan een, die niet lezen kan, zeggende: lees toch dit; en hij zegt: "Ik kan niet lezen." Voor hen, die lezen konden was het boek "verzegeld," en voor hen, die niet lezen konden, was het onmogelijk, en zo was, ten tweede, de uitwerking van die algemene slaap - *algemene onkunde.*
- Het derde, dat de Heilige Geest der uitwendige kerk verwijt, is *algemeen geveinsdheid en huichelarij* "Daarom dat dit volk tot Mij nadert met zijn mond, en zij mij met hun lippen eren, doch hun hart ver van Mij doen, en hun vreze, waarmede zij Mij vrezen, mensengeboden zijn, die hun geleerd zijn."
  De eerste sport dus, in de afval der Kerk was een slaap als een rechtvaardig oordeel. De tweede, als uitvloeisel daarvan, was algemeen onwetendheid. En de derde, als vrucht van die grote onkunde, was algemene huichelarij; zij naderden God met hun lippen, terwijl hun hart ver van Hem was. De vrees die

zij nog bezaten, was niet die Goddelijke kinderlijke vrees, die een vrucht des Geestes is, maar een snood namaaksel, aangeleerd door de geboden der mensen.

- Het vierde gevolg was dan ook *algemeen verwarring en om*kering. "Ulieder omkeren is, alsof de pottenbakker geacht werd als leem." Recht en onrecht, bitter en zoet, goed en kwaad, licht en duisternis, het was alles door elkaar verward; de waarheid was verdraaid en de leugen had haar plaats ingenomen, en zo had een algemene verwarring de overhand. Hieruit volgde als vanzelf *algemene opstand.* "Het maaksel zei van Zijn Maker: Hij heeft mij niet gemaakt; en het geformeerde vat zei van Zijn Pottenbakker: Hij verstaat het niet." Het schepsel verstoutte zich Gods *macht* aan te klagen: "Hij heeft mij niet gemaakt." "Mijn eigen wil en vermogen heeft mij een Christen gemaakt." Ook twijfelde het aan Gods wijsheid: "Hij verstaat het niet." "De wijsheid der mensen overtreft in glans het verstand des Heeren!"

Zo ziet u, welk een ontzaggelijke lijst boosheden de Heilige Geest hier Ariël - de uitwendige kerk van God - voor ogen stelt: algemene slaap, onkunde, huichelarij, verdraaiing en rebellie. Waar vinden wij haar weerga? Denkt u, dat er sinds die tijd geen Kerk, aan deze, door de Heilige Geest hier beschreven, gelijk bestond?
Dan bedriegt ge u! De uitwendige Kerk van de dagen die wij beleven, is volkomen aan de bovengenoemde gelijk. Geen afschildering der Kerk zou daaraan beter kunnen beantwoorden in al de geringste bijzonderheden, in levendigheid, in nauwkeurigheid en kracht dan die van onze dagen en ons geslacht! Hoe duidelijk zijn die vijf kentekenen die ik opgenoemd heb, aan het voorhoofd van de kerk geschreven! Die wil en kan, moet ze zien. Heeft God dan Zijn volk verstoten? Is Hij van Zijn gemeente geweken? "Houdt Zijn goedertierenheid in eeuwigheid op? Heeft de toezegging van geslacht tot geslacht, een einde? Heeft God vergeten genadig te zijn? Heeft Hij Zijn barmhartigheden door toorn toegesloten?" - Nee, dat zij verre! Hij heeft Zichzelf "een overblijfsel" behouden. Daarom lezen wij in de tekst: "*Te dien dage."* De dag van algemene slaap, van algemene onkunde, algemene huichelarij, algemene verwarring en algemene opstand.
"Te dien dage zullen de doven horen de woorden des Boeks, en de ogen der blinden, zijnde uit de donkerheid en uit de duisternis, zullen zien. En de zachtmoedigen zullen vreugde op vreugde hebben in den HEERE: en de behoeftigen onder de mensen zullen zich in de Heiligen Israëls verheugen."

Wij zien hier een straal der zon door de duistere wolken breken, die zich over de aarde verspreiden. De Heere blijkt steeds ten goede van Zijn volk te zijn, en opdat men zich niet zou vergissen, zijn zij hier door bijzondere kenmerken omschreven. Beschouwen wij de woorden van onze tekst, dan zien wij dat er van vier karakters gewag gemaakt wordt; - de *doven,* de *blinden,* de *zachtmoedigen* en de *behoeftigen.*
Aan elk in het bijzonder vinden wij een zekere belofte gedaan:

I. "de doven zullen *horen,"*
II. "de blinden zullen *zien,"*
III. "de zachtmoedigen zullen *vreugde* op *vreugde hebben in den Heere,"*
IV. en "de behoeftigen onder de mensen zullen *zich in den Heiligen Israëls verheugen."*

In de behandeling van deze woorden zal ik, voor zover de Heere mij gelieft te bekwamen en bij te staan, u de onderscheiden personen en de beloften aan hen gedaan, schetsen. En opdat het geen verwarring zou geven als ik misschien de personen te ver van de belofte afscheid, zal ik de tekst pogen duidelijk te maken, gelijk hij voor mij ligt, en naar Gods bevel, de onderscheiden klassen onderzoeken, gelijk de Heilige Geest ze hier ontdekt heeft.
En och, dat de Heere mij "een tong der geleerden," en u oren der wijzen gave; opdat het geheel met Zijn bijzondere *gunst en* zaligheid voor onze consciënties moge bekroond worden.

De tekst vangt aan: ***"Te dien dage,"*** Wanneer u een opmerkzame Bijbellezer bent, zal het uw aandacht niet ontgaan zijn, dat de spreekwijze, "*te dien dage,"* veel door de Profeten werd gebruikt, bijzonder door Jesaja. En dat er met die uitdrukking gewoonlijk grote en heerlijke zaken verbonden worden. Wanneer u nauwlettend die spreekwijs "te dien dage" nagaat, en ziet wat over het algemeen daarbij gezegd wordt, dan zult u van twee onderscheiden dingen horen spreken, te weten: dat het óf een dag der benauwdheid, óf een dag der vreugde is.

- Wij lezen bijvoorbeeld, bij Jesaja 2: 11, 12: "De HEERE alleen zal *in dien dag* verheven zijn. Want de dag des HEEREN der Heirscharen zal zijn tegen alle hovaardige en hogen, en tegen alle verhevenen, opdat hij vernederd worde." Wij lezen, dat deze dag zijn zal "tegen alle hoge en verhevene cederen schepen van Libanon, tegen alle eiken van Basan, tegen alle schepen van Tarsis en tegen alle gewenste schilderijen." De uitwerking van die dag zal zijn, dat "de hoogheid des mensen zal gebogen en de hoogheid der mannen zal vernederd worden." Wederom lezen wij bij Jeremia 30: 7: "O wee, want *die dag is* zo groot, dat zijns gelijken niet geweest is; en het is een tijd van benauwdheid voor Jacob; nog zal hij daaruit verlost worden." Zo lezen wij van de dag des HEEREN," dan eens als een dag van donkerheid; "wee dien, die *des HEEREN dag* begeren! Waartoe toch zal ulieden de dag des Heeren zijn? Hij zal duisternis wezen en geen licht. Zal dan niet des HEEREN *dag* duisternis zijn en geen licht; en donkerheid, zodat er geen glans aan zij? (Amos 5: 18, 20.)
- Maar op andere plaatsen wordt van de dag des Heeren, als een dag der verlossing gesproken, en gaat met vreugde, lof en dankzegging gepaard. *"Te dien dage* zal dit lied gezongen worden in het land van Juda." (Jes. 26: 1.) " *En te dienzelven dage* zult gij zeggen: ik dank U HEERE! dat Gij toornig op mij geweest zijt; maar Uw toorn is afgekeerd en Gij troost mij." (Jes. 12: 1.) Maar," vraagt wellicht iemand, ‚hoe kan het zijn, dat dezelfde uitdrukking, "te dien dage," zo zeer met zichzelf in tegenspraak is 3 Waarom spreekt de Heilige Geest van een dag, als de dingen, die in dezelve geschieden, zo wijd van elkaar verschillen 2 Hoe kan op dezelfde dag donkerheid en licht, benauwdheid en vreugde, moeilijkheid en vertroosting te gelijk plaats hebben 3 - Maar dat geschiedt ook niet. Dat is de bedoeling des Geestes niet. Hij wil door deze uitdrukking *een dag van kracht* verstaan hebben. Het zegt niet zozeer de dag van *tijdsduur,* maar een dag der *werking.* "De dag des HEEREN is van ieder ander onderscheiden; want het is de dag waarop de Heere Zijn hand uitstrekt, Zijn arm ontbloot en Zich op de zichtbaarste wijze openbaart. Dezelfde spreekwijs vinden wij daarom ook door de Heere gebezigd, als Hij gezegd wordt neer te liggen en op te staan; wanneer Hij arm en rijk maakt; wanneer Hij verdoemt door de wet, en rechtvaardigt door het Evangelie. Elke dag is "de dag des Heeren," dewijl het een dag van kracht is; hetzij krachtig in

het doden of in het genezen, hetzij krachtig ter nederwerping, of ter opbouwing. Als wij daarom de uitdrukking, " te dien dage," of "de dag des Heeren" aantreffen, dan hebben wij te denken aan "een *dag van kracht,"* omdat het de dag is, die de Heere Zich toe-eigent als de Zijne.

Maar welke van deze twee bedoelingen zou dan nu de tekst behelzen? Ontegenzeggelijk een dag van verheuging; een dag der barmhartigheden voor de Kerk van God.

I. "*Te dien dage zullen de doven horen de woorden des Boeks."*

Wij zijn nu genaderd tot het eerste karakter, waardoor een kind van God omschreven wordt, en tot een belofte, die aan dezulken gedaan is. Maar wat hebben wij te verstaan door de uitdrukking "de *doven?"* Wie worden hier bedoeld? Mij dunkt dat hier de uitverkorenen Gods in tweeërlei opzicht genoemd worden - wat zij zijn vóór, en wat zij zijn tijdens het wederbarend werk des Geestes in hun consciëntie. Voordat God de uitverkorenen geestelijk leven meedeelt, hebben zij, in vereniging met al Adams kinderen, geen oren om naar des Heeren stem te luisteren. Zij letten niet op al wat Hij in het Woord der waarheid hun bekend maakt. Zij zijn doof voor Zijn voorzienigheid, voor Zijn beloften, waarschuwingen en bevelen. Maar de belofte is: "te dien dage zullen de doven *horen* de woorden des Boeks. "Der doven oren zullen geopend worden;" (Jes. 35: 5,) en dan, maar ook *dan alleen,* zullen zij horen wat God spreekt.

Maar er is een andere zin (en deze wordt naar mijn gedachten hier door de Heilige Geest bedoeld) waarin iemand ‚doof' genoemd wordt, en die is, zich bij bevinding in zijn gevoel zó te beschouwen, in overeenstemming met de woorden van Jesaja 43: 8, (en hoe treffend zijn zij!) "Breng voort het blinde volk, hetwelk ogen heeft, en de doven, die oren hebben." Wat moet dat een vreemd volk zijn! Een blind volk, hetwelk ogen, en een doof volk, hetwelk oren heeft! En zij worden blijkbaar als een vreemd en bijzonder volk tevoorschijn geroepen, opdat de mensen zich zouden verwonderen. Natuurlijkerwijs zou het een tegenstrijdigheid zijn, en zij zouden monsters wezen. Maar geestelijkerwijs bestaat hier geen tegenstrijdigheid, want zij gevoelen hun blindheid, en nochtans zien zij, en zij gevoelen hun doofheid, ofschoon zij horen. Zoals het met Paulus letterlijk en werkelijk was, zo is het met ons in het geestelijke - met de eerste straal licht, gevoelen wij ons blind. Verblinde hem niet het licht van de Hemel, dat hem, reizende naar Damascus, plotseling omscheen? En was hij niet drie dagen zonder te zien? Zo is het in het geestelijke voor en voordat wij beginnen te zien, gevoelen wij nooit onze blindheid; zolang wij menen licht te hebben, zijn wij in de duisternis. Maar op het ogenblik dat wij beginnen te zien, beginnen wij onze blindheid te gevoelen, en wanneer wij beginnen te horen, worden wij onze doofheid gewaar. De reden hiervan is, dat er ons een nieuw vermogen tot zien en horen is meegedeeld, en dit vermogen, ofschoon nog zwak en slap zijnde, en nochtans het enige, waardoor wij zien en horen kunnen, heeft het ons bekend gemaakt, hoe blind wij nog zijn voor de gezegende waarheden van het Evangelie en hoe doof om iets tot onze vrede, vreugde en vertroosting te horen.

Nu, de Heere zegt, "te dien dage;" de dag van kracht, als Hij Zijn handen zal uitstrekken om Zijn werk te verrichten, "zullen de doven ," zij, die zich doof gevoelen en bevinden, *die* doven zullen horen de *woorden des Boeks."* En wat zou wel het "Boek" zijn, waarvan hier gesproken wordt? Het is dat verheven Boek, hetwelk voor mij ligt, de Heilige Schrift, de openbaring van Gods zin en wil tot de mensen. In dit Boek zijn "woorden," en deze woorden zullen de bevindelijke doven horen "ten dage," als God Geest hun oren doorboort. Maar welke woorden de Heilige zullen de doven horen?

De uitdrukking ‚woorden' heeft een zeer uitgebreide betekenis. In Gods Boek zijn woorden des donders, en woorden van "een zachte, suizende stilte;" woorden, die ontroeren en verschrikken, en woorden, die vertroosten en geruststellen. Woorden van de berg Sinaï, en woorden van de berg Sion; woorden als een tweesnijdend scherp zwaard, en woorden, die neerdruipen gelijk de regen en de dauw op een dorstig land.
"De doven zullen horen de woorden des Boeks." En de eerste woorden, die zij horen, zijn van de berg Sinaï. Het zijn woorden "welke die ze hoorden, baden, dat het woord tot hen niet meer zou gedaan worden, want zij konden niet dragen, wat er geboden werd;" woorden, die openbaren de geestelijkheid van Gods wet, de heiligheid van Gods natuur, de gruwel der zonden en de billijke wraak der ongerechtigheid. Deze woorden des Boeks horen de doven "te dien dage" als God Zijn hand uitstrekt en hun oren doorboort. En gelijk Josia, toen het wetboek in de Tempel gevonden werd, zo ook bevinden zij die woorden "levend en krachtig en scherpsnijdender dan enig tweesnijdend zwaard," en machtig om "af te breken en te verderven," gelijk een gedeelte van de last van Jeremia.
Maar *de woorden des Boeks, die de doven te dien dage horen,* zijn voor het grootste gedeelte aangename en troostrijke woorden. Want zij zijn over het algemeen ras genoeg om te horen wat tegen hen is, maar doof voor alles, wat voor hen is. Daarom hebben zij de grootste behoefte aan het horen van die woorden, welke vrede, vergeving, liefde en zaligheid tot hun consciënties spreken. Maar omdat zij deze woorden des Boeks niet tot vertroosting van hun ziel kunnen horen, daarom gevoelen zij zich doof te zijn. Hoe menigmaal wordt de bevinding van een arm, beproefd kind van God van de predikstoel besproken, en nochtans kan hij die getuigenis niet tot zijn zielsverkwikking aannemen! Hoe dikwijls zijn hem de nodigingen en beloften, aan zijn bevinding passende, voorgehouden, en echter kan hij ze voor zichzelf niet aannemen, omdat hij zijn behoefte gevoelt aan de kracht van God, om ze toe te passen aan zijn consciëntie.
Maar "te dien dage," de dag, waarop de Heere spreekt, "zullen de doven horen de woorden des Boeks," het Boek der Goddelijke openbaringen, dat de heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus ten toon spreidt. Het Boek waarin God Zijn liefde in de Persoon en het werk des Middelaars heeft bekend gemaakt. Het Boek, dat met beloften versierd en gevuld is, gelijk de hemel bij nacht met flikkerende sterren. Het Boek, dat geschreven is tot vertroosting en stichting van Gods wedergeborenen.
"Te dien dage," een dag van algemene belijdenis en duisternis in de kerk, maar de dag van kracht voor Gods volk, "zullen de doven horen de woorden des Boeks." En wanneer zij de woorden des Boeks zó horen, dat die verzegeld aan hun consciëntie en aan hun hart toegepast worden, dan ontwaren zij daarin een nieuwe Bijbel, een nieuwe God, een nieuwe Hemel, en een nieuwe zaligheid. Het horen de woorden des Boek, komende van de lippen Gods met kracht tot hun zielen, wordt ál hun begeren. Zij wensen geen welsprekendheid, noch wijsheid, noch lering te horen, dan alleen de woorden des Boeks, met Goddelijke kracht vergezeld gaande. Als God slechts uit het Boek spreekt, het zal genoeg zijn, want "waar hete woord des Konings is, daar is heerschappij." Een belofte is aangenaam, als Hij ze maar spreekt. Een bestraffing wordt gevoeld, als Hij ze maar toepast. Een bevel wordt gehoorzaamd, als Hij het maar op de consciëntie bindt. Elke waarheid is dierbaar, als Hij die slechts bekend maakt.

II. Maar er wordt in de tekst van een ander karakter gesproken, en daaraan is een andere belofte verbonden: **"De ogen der blinden, zijnde uit de donkerheid en uit de duisternis, zullen zien."**

Hoe vreemd is het, dat, overeenkomstig de woorden des Heeren, "die niet zien, zien zullen, en die zien, blind worden." (Joh. 9: 39). Welk een betoning van de bijzondere vrijmacht Gods, dat bijna alle belijders zichzelf recht achten, en het volk van God, ten minste zeer velen onder hetzelve geplaagd worden met de vrees, dat het alles verkeerd met hen is! Wat een bijzondere vrijmacht des Heeren, dat velen, die menen naar de Hemel te gaan, naar de hel gaan, en menigeen, die bevreesd is naar de hel te gaan, ten hemel reist! Ja, dat velen die zichzelf wijs en in het licht wanen, in onkunde en duisternis ronddolen, terwijl anderen, die zichzelf onwetend en dwaas achten, de ware kennis en wijsheid deelachtig zijn! Maar hoe pijnlijk moet het zijn, onszelf blind te gevoelen; behoefte te hebben, om te zien en evenwel een deksel over onze ogen verspreid te vinden; in de duisternis te wandelen, en die dingen niet te zien, die wij zo node begeerden te zien! Hoe kermt de ziel bij tijden onder het gevoel van donkerheid en blindheid! Hoe verlangende ziet zij uit naar de wezenlijkheid der dierbare dingen van Jezus! Zij nu, die onder die gevoelde duisternis en blindheid zuchten en kermen zijn het volk, waarop de belofte van toepassing is: "De ogen der blinden, zijnde uit de donkerheid en uit de duisternis, zullen zien." U bemerkt dat hier twee uitdrukkingen gebruikt worden *"donkerheid,"* en *"duisternis."* Sommigen van Gods volk zijn in donkerheid, en anderen zijn in duisternis. Duisternis wijst een diepere en grotere schaduw aan dan donkerheid. Zo zijn sommigen van Gods volk als het ware in het vroege schemerlicht, of in het eerste flauw aanbreken van de dageraad; anderen, "wandelen in de duisternis, en hebben geen licht." Zij hebben nog de donkerheid niet bereikt, die een tussenbeide staat van licht en duisternis aanwijst, het eindigen van de nacht, en het eerste teken van de morgen. Maar wat zien zij in de donkerheid?"

Nadat God de Heilige Geest hen hun verlorenen en verdoemelijke toestand heeft leren kennen, is het eerste, dat zij zien, *de weg der zaligheid door een gekruiste Zaligmaker;* hoe God kan "rechtvaardig zijn, en rechtvaardigende dengenen, die uit het geloof van Jezus is." Nadat zij "licht in Gods licht hebben gezien," dat hen deed kennen en gevoelen de overgrote verdorvenheid en ellendigheid van ‘s schepsels gerechtigheid en valse Godsdienst, zien zij uit de donkerheid in het licht des Geestes, de Persoon van Christus, als de Tussenspreker tussen God en de mensen, "de Middelaar des Nieuwen Verbonds." En uit Hem zien zij vloeien, "het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt, dan dat van Abel." Maar deze gezichten zijn voor het tegenwoordige zwak en schemerend genoeg om de duisternis te breken, maar weinig meer; genoeg om tot zich te trekken, maar niet tot hun verzadiging; genoeg om te zien waar de zon is, maar niet het opgaan van de zon. Menigeen van Gods kinderen is in deze staat; zij hebben gevoeld en aanschouwd de zoetheid en gepastheid van het bloed en de gerechtigheid, de liefde en genade van Jezus; maar het is slechts bij schemerlicht geweest, niet klaar en onderscheidend bemerkt, de ogen waren steeds in de donkerheid. Anderen van Gods volk zijn in de duisternis, zodat zij nóch weten, nóch gevoelen de weg, om de toekomende toorn te ontvlieden, of hoe God rechtvaardig kan zijn, en nochtans hun ziel kan behouden. Maar tot allen is de belofte: *hun ogen* (en indien zij ogen hebben kunnen zij niet blind zijn) *zullen uit de donkerheid* en *uit de duisternis* zien." Als de Heilige Geest de dierbare dingen van Christus nabij brengt, en een geur van deze eeuwige waarheden in de ziel druipt, dan zien de ogen, en het hart smaakt de zoetheid der dingen, die voor het oog gesteld zijn. En hoe wonderlijk is dat zien, in het licht des Geestes, van de weg, om de toekomende toorn te ontvlieden, vergeving van schulden, en rechtvaardigheid voor de zondaar! Welk een heerlijk gezicht, als de ogen der blinden in het eerst dat zij geopend zijn de weg des heils, door de tussentrede van God de Zoon, ontdekken! Ja waarlijk, in het eerste is het "uit de donkerheid;" - zij zien beneveld, maar toch waarlijk, de Heerlijke

Persoon Christus Jezus, in Wie al de volmaaktheden van Jehovah samenstemmen. Ze zien het bloed van Jezus, als het bloed van de Zoon van God, krachtig genoeg tot de verzoening van de aller zwaarste misdaden; Zijn heerlijke gerechtigheid, welke is "tot allen en over allen, die geloven." Zij zien, dat allen, die in Hem gevonden en opgenomen worden, gewassen in Zijn bloed en bekleed met de mantel van Zijn gerechtigheid, zeker de toekomende toorn zullen ontvlieden.
Deze dingen zien zij niet slechts in hun oor, deel, of door de oefening van hun natuurlijk vernuft, maar in het licht en de onderwijzing des Heiligen Geestes, hun bekend gemaakt aan de consciëntie. Dit nu is het enige licht, dat een mens, die zich blind gevoelt, kan vergenoegen. Het gevoel van hun blindheid leert hen prijs stellen op de geestelijke ogenzalf, het gevoel hun onwetendheid leert hen de geestelijke kennis hoogschatten; kermende onder donkerheid leert hen de minste straal van het geestelijk licht hoog waarderen. En zo maken de voorgaande donkerheid en duisternis, naar de verborgen bedelingen des Heeren, het licht dierbaar voor de ogen. En de dingen, die zich in dat licht vertonen, zijn zoet en dierbaar voor de ziel.

- Hoe gepast zijn zulke beloften voor hen, die aan dezelve behoefte hebben. Gevoel ik mijzelf een arm, doof schepsel, die niets tot vertroosting van mijn ziel kan horen, dan wat God met kracht spreekt? Word ik gewaar, dat de druppelen, die er uit de mond van een man vloeien, ten enenmale krachteloos zijn, om mijn ziel te vergenoegen? Heb ik behoefte dat de Heere Zijn Evangelie tot mijn hart brengt en Zijn barmhartigheid, genade en waarheid aan mijn ziel verkondigt? Als ik niet dikwijls doof was; als ik elke stem kon horen, alle woorden kon verstaan, iedere belofte kon aangrijpen, mij in elke nodiging kon insluiten, ik zou geen behoefte aan ‘s Heeren eigen uitspraak hebben. Daarom is het, dat, wanneer wij onze doofheid gevoelen, begeren wij dat een bovennatuurlijke stem tot ons spreekt. En wij leren de woorden des Boeks op prijs stellen, als het God de Heilige Geest behaagt, die woorden in onze ziel te spreken.
- Ik zou ook geen geestelijke ogenzalf begeren, ter opening van mijn ogen, om de bedekking te voelen wegnemen, als ik niet menigmaal mij blind gevoelde. Indien ik nooit in de duisternis wandelde, indien ik geen donkerheid had, als ik kon zien wat en wanneer het mij goed dacht, wat deel kon ik, of wat deel zou ik wensen te hebben in een belofte gelijk deze! Is zij niet meer waard dán, als wij doof zijn en deel hebben aan zulk een belofte? Is het geen grote waardij, in jaren geen woord gehoord te hebben, als God dan ten laatste spreekt? Is het geen grote genade, als wij maanden lang gelijk de blinden naar de muur getast hebben, dat God in het einde Zijn belofte vervult, en de blinden geeft te zien uit de duisternis en uit de donkerheid?

Deze lessen mijn vrienden, kunnen wij van geen mens, maar van de bijzondere onderrichtingen en leidingen Gods leren. En dat is een grote reden, waarom de Heere Zijn dierbaar volk zo menigmaal zichzelf doof en blind gevoelen laat, opdat Hij alle eer zou ontvangen van het bezit van hun ogen en oren. Want Hij zal Zijn eer aan geen mens geven. Hij zal Zijn heerlijkheid niet met het schepsel delen. Hij wil het alles alleen hebben, want Hij is "een jaloers God." Zou dit niet de reden zijn waarom u zo zelden met kracht hoort? Is het niet, u te leren wat kracht is? Waarom gevoelen wij ons dikwijls zulke blinde, onwetende ellendelingen? Is het niet, dat geen stem dan des Heeren ons tegemoet klinkt? En dat geen gezicht dan het licht van Zijn aangezicht en de openbaring van Zijn gezegende Geest ons kan doen zien? Daarom is het zeer voordelig, om zich doof en blind te gevoelen.

Mogelijk zijn hier sommigen, die jaren lang Evangeliedienaars hoorden, zonder ze ooit met vreugde voor hun ziel gehoord te hebben. Maar is dit niet veel beter, dan elk en een iegelijk te gaan horen? Nu roept u tot God: "Heere! spreek door Uw dienstknecht, of die Gij zenden zult, tot mijn harte, dat de ganse aarde zich in houde, en spreek Gij alleen; spreek Heere! want U alleen is mijn behoefte bekend!"
En misschien zijn hier sommigen tegenwoordig, die maanden lang, en dat dag aan dag zuchtend en kermend zijn heengegaan, die zich zo dwaas en onwetend gevoelden, dat er niemand kan zijn, die hen hierin overtreft. En van allen, die zo lang de waarheid beleden hebben, denken zij dat er niemand is, die zo weinige vordering in de Goddelijke dingen gemaakt heeft, dan zij. Maar deze pijnlijke oefeningen doen ons het licht des Heeren hoogschatten. En hoe aangenaam en moedgevend is dan het licht, als het met Goddelijke kracht tot de consciëntie komt!

III. Maar wij gaan voort tot het volgende vers van onze tekst. **"De zachtmoedigen zullen vreugde op vreugde hebben in de Heere; en de behoeftigen onder de mensen zullen zich in de Heiligen Israëls verheugen."**
Er is een zeer liefelijk en bevindelijk verband tussen de twee verzen van onze tekst: "de zachtmoedigen" en de "behoeftigen." Deze zijn nauw verbonden met, en inderdaad zijn het dezelfde als "de doven" en "de blinden." Maar wat zegt het zachtmoedig te zijn? Het is niet een natuurlijke zachtmoedigheid, want die is er onder de mensen. Maar die, welke door Gods genade gewerkt is door de bedeling van de Geest aan de consciëntie. Zal een mens zachtmoedig zijn, hij moet in zijn geest ten ondergebracht, vernederd, verbroken en boetvaardig voor God gemaakt worden. Zijn hoogmoedige gedachten moeten vernederd, zijn hoogvliegende geest in het stof geleid, en zijn hart door Gods genade week gemaakt zijn. Twee dingen moeten samen werken, zal een mens geestelijk zachtmoedig gemaakt worden: een kennis van God, en een kennis van zichzelf; een gevoel van zijn eigen doofheid, en de Goddelijke doorboring van zijn oren, om de woorden des Boeks te horen"; een gevoel van zijn eigen blindheid, en de bekwaammakende genade des Heeren, om hem te doen zien "uit de donkerheid en uit de duisternis."
Meent u ergens grote hoogmoed te vinden dan is het de hovaardij der kennis in het een en de grootsheid der belijdenis in een ander gedeelte der uitwendige Kerk. U kunt grote hoogten van wereldse hovaardij vinden, maar geen trotser kastelen, noch sterker bolwerken, dan die van een dode Godsdienstige belijdenis. Maar voor en aleer deze twee burchten in het stof vernederd worden, zullen wij ons fier verheffen op ons verstand en op onze verrichtingen, op onze gaven of op onze belijdenis. Hoe meer wij in deze paden wandelen, des te hoogmoediger worden wij. Om ons dan zachtmoedig te maken, moet deze hoogmoed vernederd worden. Hoe zou dit beter kunnen gebeuren, dan door de bevinding hóé doof wij zijn, wanneer God niet met kracht spreekt, en hóé blind wij zijn, tenzij Hij licht geeft?
Veronderstelt eens, dat ik, of enig ander Evangeliedienaar, altijd naar de predikstoel ging met licht en leven, kracht en gevoel, gedachten en woorden op ons bevel; zou dat ons niet hoogmoedig maken? Hoe vernederend zijn dan niet dorre en onvruchtbare omstandigheden! Maar wanneer de Heere licht geeft om uit de donkerheid en uit de duisternis die dingen te zien, die onze ziel tot nut zijn, o, dat verruimd en versterkt onze harten. Zouden deze afwisselingen en veranderingen de ziel niet zachtmoedig maken? Kan de hoogmoed in zo'n dampkring blijven leen? Kan de hovaardige belijdenis op kennis en godsdienst, enz. - de grote zonden van de uitwendige kerk - leven en regeren in het hart, waar doofheid en blindheid zich beurt om beurt met Gods kracht gevoelen laten? Als de consciëntie goed van deze dingen doordrongen is - onze

doofheid, en God sprekende in die doofheid; onze blindheid, en God licht gevende in de duisternis - zal het de hoogmoed op onze belijdenis en kennis vernederen. O welk een gezegende genade is de genade der zachtmoedigheid: zich teer en zwak in de Geest voor God te gevoelen! Velen zijn er, die zich hoog (ja wie weet hoe verre zelf) boven alle duisternis en onwetendheid verheffen; maar vinden wij zachtmoedigheid in hen? Och dat de Heere u en mij zachtmoedigheid geve! want Hij vermaakt Zich in de zodanigen. Laten de hoovaardigen hun vertrouwen genieten, "de Heere woont bij de nederigen." Maar hoeveel moet er aan ons ten koste gelegd, hoe zwaar moeten wij getuchtigd worden, voor dat onze harten in alles zachtmoedig zijn! Welk een reeks van smarten, beproevingen, verzoekingen en moeilijkheden behoeven wij, om ons te vernederen! Welk een opvolging van geestelijke handelingen is er nodig om de ware zachtmoedigheid in iemands geweten te brengen, om zijn geest voor God zacht en nederig te maken!

Nu, u zult opgemerkt hebben dat die zachtmoedigen hun bijzondere vreugde hebben: "de zachtmoedigen zullen vreugde op vreugde hebben in de HEERE." Wij weten niets van de vreugde in de Heere, voordat wij dit weten; want wat gemeenschap kan een hoogmoedig naamchristen hebben met een Jezus, nederig van hart? Of wat gemeenschap is er tussen een onvernederd onbesneden hart, en de "Man van smarten," kermende in de hof van Gethsémané? Daar kan geen gemeenschap met Hem zijn, geen mededeling van Zijn Geest, totdat wij in zachtmoedigheid en boetvaardigheid aan Zijn voeten neerliggen. Dan zal er een heilige vreugde in de Heere wezen, waarvan wij niets kennen totdat wij zachtmoedig, nederig en boetvaardig gemaakt zijn, en gevoelen dat wij niets zijn en niets hebben. Voordat wij onszelf gevoelen als de vuilste en snoodste aller bozen en als zodanigen tot Zijn kruis de toevlucht nemen, en daar nederig neerliggen, weten wij niets van de "vreugde in de Heere." Wij mogen ons in onze kennis verblijden; ons in onze gaven, in onze belijdenis, in ons ijdel vertrouwen verheugen, maar wij kunnen geen vreugde in de Heere hebben, voordat Hij Zichzelf bekend maakt, Zijn liefde openbaart, Zijn heerlijke volmaaktheden ontdekt en Zijn verzoenend bloed ten toon spreidt. En als wij niet zachtmoedig gemakt worden, zijn wij niet vatbaar voor die vreugd. De vaten moeten eerst geledigd zijn van hun vergiftig inmengsel, vóórdat de klare wijn van Gods genade erin gestort kan worden. Zodat de zachtmoedigen die vreugd in de Heere hebben, zich alleen in Hem kunnen verblijden, voor zover zij vernederd worden in de gelijkheid van Hem. Zij moeten zachtmoedig gemaakt zijn, om Zijn tegenwoordigheid te gevoelen, Zijn liefde te smaken, of de kracht van zijn opstandig te kennen. Naarmate zij zo zachtmoedig zijn, naar die mate genieten zij de waarheid en de zegen in die waarheden.
Het is opmerkelijk dat deze zachtmoedigen en nederigen van hart, die vreugde in de Heere hebben, zijn verbonden met, en inderdaad dezelfde personen zijn als de doven, die de woorden des Boeks horen, en de blinden, die uit de donkerheid en uit de duisternis zien.

Maar er wordt gezegd, "dat de zachtmoedigen zullen vreugd op vreugd hebben in de HEERE." Zij moge klein zijn, toch hebben zij vreugd, en dat wel *"in de Heere."* Zij mag gering zijn, het is toch de ware vreugd. U weet, wanneer wij in het natuurlijke een eerlijk bestaan hebben, dat ons één echt stuk goud, een goed muntstuk meer waard is, dan duizend valse muntstukken. Zo ook kan onze vreugd in de Heere zwak en weinig zijn, maar wij kiezen er toch niet voor met een valse navolging bezig te zijn. Wij willen ons niet in iets anders verblijden, noch behagen scheppen in de zonden, of een naam te hebben, dat wij leven terwijl wij dood zijn. Zo wij ooit enige vreugde

hebben, enig aangenaam gevoel, enige vertedering des harten, iets tot vertroosting of bemoediging van onze ziel, het zal "in de HEERE" wezen, en niet in onszelf; in dat, wat Hij voor ons gedaan heeft, en niet in wat wij voor Hem deden.

IV. ***"En de behoeftigen onder de mensen zullen zich in de Heiligen Israëls verheugen."***

Welk een vreemde uitdrukking is dit! "De behoeftigen onder de mensen." Ik zou ze niet beter kunnen ophelderen, dan door wat ik voor mij zie. Ik heb een hele vergadering volk voor mij; maar het zijn, noch in het geestelijke, noch in het natuurlijke allen geen behoeftigen, en evenwel zijn er de zodanigen onder. Zo ook wijzen "de behoeftigen onder de mensen" ons het overschot van een menigte aan; enkele vruchten aan de einden der uiterste takken. De uitwendige kerk is, zoals ik tevoren heb aangemerkt, als een lichaam begraven in een algemene slaap, onkunde, geveinsdheid, verwarring en opstand. Onder deze mensen schijnen de behoeftigen nauwelijks een gedachte waard. Wat plaats is er onder die helden en reuzen in hun eigen schatting, voor de "behoeftigen," die niets zijn en niets hebben in zichzelf, dan een gevoel van schuld, verderf en ellendigheid?

Maar de Heere belooft, dat "de behoeftigen onder de mensen zich in de Heilige Israëls zouden verheugen." En wie is deze Heilige Israëls," anders dan de Heere Jezus? Hij is de Heilige, Die uit Israël verkoren is; de Heilige, die voor Israël stierf; de Heilige, in Wie gans Israël gerechtvaardigd zal worden, en zich beroemen zal. "De behoeftigen onder de mensen" kunnen zich niet in zichzelf verheugen; want zij hebben niets, om er zich in te verheugen; en dewijl zij niets tot verheuging in zichzelf hebben, verheugen zij zich in de Heilige Israëls. "Die hen van God geworden is tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing." Tenzij iemand bevindelijk behoeftig is, hij kan zich in de Heilige Israëls niet verheugen.

Neem het eens in het natuurlijke. De rijken verheugen zich in hun rijkdom, in de weelde en vermakelijkheid die de rijkdom voortbrengt. Hoe groter de rijkdom is, des te meer ruimte is er voor alles, dat het geld beheerst. Maar de arme kan zich in deze dingen niet verblijden; hij geniet geen weelde, want hij kan zich nauwelijks het allernodigste verschaffen, en in wat hij niet heeft, kan hij zich ook niet verheugen. Zo ook in het geestelijke: sommige belijders verblijden zich in hun grote kennis, maar "de behoeftigen onder de mensen" hebben die niet. Anderen verheugen zich in hun goede wandel, maar daarin kunnen zij zich niet verblijden; want zij gevoelen het al te goed dat de zonde elke gedachte, ieder woord en bedrijf bezoedelt. Anderen verheugen zich in een brede lijst van goede werken en werkzame pogingen, maar dat kunnen zij niet, want helaas, zij zijn door armoede getroffen. Zij deden ook nooit iets dat zij goed konden noemen. Evenmin als een arm man zich in de behoefte naar de benodigdheden van het leven kan verheugen, zomin kunnen zij zich in hun armoede verblijden. Maar wanneer de Heere Zich aan hun ogen vertegenwoordigt, in al Zijn heerlijke bedieningen en verbondshoedanigheden, als bekwaam zijnde om zalig te maken; wanneer zij Jezus zien door het oog des geloofs, en Hem mogen omhelzen met de armen der toegenegenheid, gevoelende een kleven aan Hem en een zien op Hem; als ze zich ooit in iets verblijden, het is in zulk een Vriend, in zulk een Middelaar, in zulk een Voorspraak, in zulk een Voorbidder.

Maar vóórdat zij zichzelf behoeftig gevoelen, verheugen zij zich in alles buiten Hem. Ook verblijden zij zich niet in Hem, voordat zij opgehouden hebben, zich in zichzelf te verheugen. Ziet dan hoe deze karakters nauw samen gebonden zij in het bundelke der levenden met Jehovah, het Lam. De Heere geve u en mij te ondervinden, dat wij geestelijkerwijs de zodanigen zijn.

Dat ik nu tenslotte u kort aantone dat deze *doven, blinden, zachtmoedigen* en *behoeftigen* allen een en dezelfde persoon zijn. En als God onze onderwijzer geworden is, zullen wij de gewaarwordingen van deze karakters inwendig en bij bevinding in ons gevoeld hebben.

- Wij zullen dikwijls doof zijn, en nochtans soms de woorden des Boeks in onze consciëntie horen; soms zullen wij de waarheid en het gewicht, en op andere tijden der lieflijkheid van de woorden der waarheid gevoelen. Wij hebben nodig dat de Heere heerlijke en vertroostende woorden ons toevoegt. Dat zal ons opwekken, onze harten verlevendigen, onze genegenheden gaande maken en ons Hemelwaarts trekken. Kunnen wij in ons dat karakter ontdekken?
- Dan ontbreekt ons ook het volgende niet - want daar de een is, daar zijn ze allen. Wij zullen als "blinden" gebracht zijn "te zien uit de donkerheid en uit de duisternis." Al zijn onze bewijzen dan ook menigmaal verdonkerd, en moeten wij "gelijk de blinden tasten naar de wand," kunnen wij ons pad nóch zien nóch herkennen, soms zullen wij echter een zoet gezicht hebben van Jezus de enige Weg ter zaligheid. Soms mogen we Hem zien, met Zijn uitgebreide armen, Zijn verzoenend bloed, stervende liefde en Zijn dierbaarheid, schoonheid en heerlijkheid.
- En de zachtmoedigheid, zeg mij, wat weet u en ik daarvan? Onze hoogmoed te gevoelen en daarover te treuren, zou dat geen gedeelte der zachtmoedigheid zijn? De hovaardige kent dat niet, noch bedroeft zich daarover. Als er dan tijden zijn dat wij ons verbroken, vertederd en vernederd voor de Hem gevoelen, dan zal zeker de vierde trek ons niet ontbreken.
- Dan zullen wij onder de "behoeftigen" gerekend worden. Is de Heere onze Leermeester, dan heeft Hij ons bekend gemaakt, dat wij behoeftig en nooddruftig zijn; dat wij niets hebben noch zijn en dat wij niets kunnen vinden, om op te vertrouwen of ons in te beroemen dan "in de Heilige Israëls." Daar zal dan bij tijden ook een wezenlijk verheugen en verblijdend zien zijn in en op de Heilige Israëls. Of is er in ons geen liefde tot Hem? Verblijd zich onze ziel er niet in dat Hij de Heilige Israëls is? Is Zijn heiligheid ons niet dierbaar? Beminnen wij Hem niet, ofschoon wij bezoedeld, diep onrein en walgelijk in onszelf zijn?

Deze zijn het, die van het algemeen wee zijn uitgesloten: " Wee Ariël, Ariël, de stad, waarin David gelegerd heeft!" Dit is het wee, dat God in Zijn woord aankondigt tegen de uitwendige Kerk, die opgetogen is in de algemene slaap, onkunde, huichelarij, omkering en rebellie. Als de Heere dan zo veel voor ons gedaan heeft, gevende ons oren om te horen, toen wij doof waren, ogen om zien toen wij blind waren, vertederde onze geest en ons blijdschap gevende in de Heilige Israëls, … dan roept Hij geen wee tegen ons uit. Hij heeft ons genadig van de dreigende aankondiging tegen de uitwendige Kerk ontslagen. Hij heeft ons tot een bijzonder volk gesteld, en ons elke zegen beloofd, daar wij waarlijk behoefte aan hebben, hoewel wij ze ten eenmaal onwaardig zijn. En dat Hij belooft, zal Hij dat niet goed maken?

Wie kan, staan op en klaag de Heere aan?
Waar brak Hij 't woord, waar bleef Zijn trouw niet staan?
Neen 'k weet, Hij wil, Hij zal, Hij kan niet wijken,
Zijn Woord staat vast, schoon d' aarde moog bezwijken,

Die op de Heer', zijn hoop en sterkte bouwt;
'k Weet zeker, dat 't hem eeuwig niet berouwt.

AMEN.

2. DE VERLOREN SCHAPEN WEDERGEBRACHT

MIJN VOLK WAREN VERLORENE SCHAPEN, HUN HERDERS HADDEN HEN VERLEID, ZIJ HADDEN HEN GEVOERD NAAR DE BERGEN; ZIJ GINGEN VAN BERG TOT HEUVEL, ZIJ VERGATEN HUN LEGERING. Jeremia 50: 6.

God de Vader in Zijn eeuwig voornemen, God de Zoon in Zijn Middelaars werk, en God de Heilige Geest in Zijn inwendige onderwijzingen — de Drie-enige God heeft een eeuwige lijn van onderscheid getrokken, tussen de witgewassen naamchristen en de levende ziel. Hoe ook de huichelaars in Sion zich met het volk van God in de gemeenten vermengen; ofschoon zij ook dezelfde waarheden belijdén te geloven, er is er toch een scheidsmuur tussen hen gesteld, die niet te verbreken is. Een scheidslijn, door de Drie-enige Jehovah opgericht, die noch door de daden, noch door de wijsheid der mensen ooit te vernietigen zal zijn. In het hart van een kind van God bevindt zich die kinderlijke vrees, waarvan de naamchristen niets weet. Het heeft die oprechtheid voor God, die vroomheid, die eenvoudigheid en Goddelijke tederheid, dat begeren naar recht te zijn, die vrees voor zich te bedriegen, die hunkering des harten, om gevoelig en bevindelijk te kennen "den enigen waren God, en Jezus Christus Dien Hij gezonden heeft." Hij heeft een uitzien om ten allen dage onder de gezegende onderwijzingen des Geestes te verkeren, die nederigheid der ziel en verbrokenheid des harten, die tederheid der consciëntie en meer andere vruchten des Geestes, die, ofschoon door sommigen nagemaakt en nagevolgd, toch nooit in waarheid bestaan dan in het hart van hen wie God met Zijn vinger heeft aangeroerd.
Daarom hebben allen, wie het Gode behaagd heeft tot wachters op Sions muren te stellen, - om aan te zeggen de uren van licht en van duisternis, en te verkondigen wanneer "de morgenstond is gekomen en het nog nacht is," (Jes. 21 : 11, 12) - luid uit te roepen, wie een eerlijk man, en wie een dief is, en dat zonder enige verschoning. De getrouwe herders worden door de Heere geroepen, "te richten tussen kleinvee en kleinvee, tussen de rammen en de bokken." (Ezech. 34 : 17) . En bij Jer. 15 : 19, worden de profeten des Heeren dringend verzocht, om het kostelijke van het snode uit te trekken, en zó als de mond van God te zijn.
In de twee verzen, die de tekst voorafgaan, en, in betrekking met dezelve, ook in de tekst, hebben wij een beschrijving van de Heilige Geest, sprekende door Zijn dienstknecht Jeremia van de wijze, waarop de Heere Zijn volk leidt. Door de onfeilbare pen des Geestes vinden wij hier beschreven:

I. De plek waar Hij hen vindt;
II. De oorzaak, die hen daarheen dreef;
III. De weg, waarin zij verlost worden;
IV. De plaats waarheen zij gebracht worden;

En daarom zal ik, sprekende over deze zaken, mij niet zo nauw aan de tekst te houden hebben, maar zo de Heere mij gelieft te helpen de tekst nemen, gelijk hij in verband staat met de twee onmiddellijk voorgaande verzen.
En mocht de gezegende Geest Zich verwaardigen, ons met Zijn dauw en Zijn zalving te beweldadigen, buiten welke al mijn spreken en al uw horen zal wezen, gelijk "water, verspild op de aarde."

I. De plek waar Hij hen vindt

"Mijn volk waren verloren schapen, hun herders hadden hen verleid, zij hadden hen gevoerd naar de bergen; zij gingen van berg tot heuvel, zij vergaten hun legering." Zoals in alles veel afhangt van een goed begin, zal ik vooreerst mijn grond zoeken goed te maken, door zo klaar en beslissend ik vermag aan te tonen, wie de personen zijn, van wie hier gesproken wordt.

God noemt ze zelf in de tekst: "Mijn volk"; en het is dat bijzonder volk, dat God de Vader in Christus uitverkoren heeft vóór de grondlegging der wereld; die uitverkorenen, welke God de Zoon, door hun natuur deelachtig te worden, verlost heeft, door Zijn eigen dierbaar bloed; en dat heilig volk, hetwelk God de Heilige Geest behaagt te onderwijzen, te leren, te besturen en veilig te leiden naar de eeuwige woningen van heerlijkheid. Dit uitverkoren gedeelte van het menselijk geslacht noemt God in de tekst "Mijn volk," alsof Hij van hetzelve zeggen wilde: "Zij zijn de Mijnen door verkiezing; de Mijnen uit kracht van koping, de Mijnen door aanneming; eeuwig de Mijnen, onomstotelijk de Mijnen; de Mijnen, in spijt van zonde, dood en hel; de Mijnen, in spijt van vlees, wereld en duivel."

Onze eerste beschouwing nu van dit bijzonder volk moet zich bepalen tot de plaats, waar God het vindt. "Mijn volk," zegt Hij, "waren verlorene schapen." Hun eeuwig, oorspronkelijk, onveranderlijk karakter is: schapen te zijn. Zij worden geen schapen, omdat zij gevonden zijn, noch verliezen dat karakter, door verloren te wezen. Bij God waren zij eeuwig schapen; en hun "verloren" zijn veranderde noch vernietigde, te dien aanzien, evenmin hun karakter, als dat een schaap, in het natuurlijke, van de kudde dwalende, in een bok verkeert. Het kan kreupel, ziek of met ongemakken gekweld zijn; het mag mijlen ver van de kudde afdolen; derzelver wol mag door de struiken verminderd of met slijk bezoedeld, en zijn ganse gedaante zo veranderd zijn, dat de herder het nauwelijks herkent, het blijft toch een schaap, en het zal een schaap blijven, zolang het bestaat. Zo ook de uitverkorenen, eeuwig schapen zijnde in het gemoed Gods, en als zodanig een eeuwige vereniging met de Zoon van God bezittende, konden evenmin door hun val in Adam als door hun eigen struikelingen, zonden en ongerechtigheden hun oorspronkelijk, onveranderbaar karakter van schapen verliezen.

Maar beschouwen wij de plaats, waar Jehovah de Geest hen vindt, dan zijn zij "verloren schapen," bedorven en ongedaan - zonder hoop, zonder hulp, zonder kracht, zonder wijsheid, zonder gerechtigheid; verloren en zonder vermogens, om de weg der heerlijkheid te vinden - verloren en zonder enige verwachting, om iets in het schepsel te vinden, dat Gode aangenaam kan zijn; verloren en geen hoop ziende, om ooit de Hemelse kusten te bereiken, buiten de onmiddellijke leidingen van de Heilige Geest; verloren en uitgeput en ganselijk onbekwaam om het geringste te doen, waardoor Gods gunst herkregen, of een erfdeel in Zijn liefde herwonnen zou worden!

Wanneer God de Heilige Geest een ziel in handen neemt, dan is het, gelijk eertijds de vingeren van een man hand het vonnis der veroordeling aan de wanden van het paleis des konings van Babel schreef, dat de Heilige Geest het woord "verloren" in de consciëntie van ieder vat der barmhartigheid schrijft. En wanneer Hij dit woord met kracht in hun consciëntieus geschreven heeft, dan dragen zij het brandende, als vurige letters, met zich om, zodat derzelver indruk nooit verloren gaat, totdat zij door het verzoenend bloed des Middelaars uitgewist wordt.

Zo zijn door de onderwijzingen van de Heilige Geest, in en aan de consciëntie van het Gods geslacht, de woorden "verloren, verloren, verloren!" geschreven in hun hart. "Verloren, verloren, verloren!" is de uitroep van hun lippen; "verloren, verloren, verloren!" is het diepgaande gevoel van hun ziel. Niemand is er ooit gevonden, die

niet het gevoel van verloren te zijn, meer of minder levendig, in zijn hart had. Niemand werd er ooit vergaderd in de armen van de Hemelse Herder, opgezocht van de bergen en de heuvels, gelegd op Zijn schouders en thuis gebracht met verheuging; niemand werd ooit tot een geestelijke omgang met Jezus gebracht, waardoor er met Hem gemeenschap geoefend wordt, of hij heeft gezucht, gekermd en geroepen door een gevoel van zijn verlorenen staat; als een schuldig zondaar voor God.

Wanneer de ziel nu, onderwezen door de Heilige Geest, om te gevoelen zowel als te zien en te weten, dat zij niet bij machte is, zichzelf van de toekomende toorn te bevrijden, en bijgevolg in moedeloosheid en verslagenheid neergezonken is, dan is het gewoonlijk de tijd, dat Hij een ontdekking geeft van de barmhartigheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus. Wij vinden dit liefelijk voorgesteld in dat merkwaardig hoofdstuk, Ezech. 16. De vaten der barmhartigheid worden daar afgemaald onder het zinnebeeld van een pasgeboren kind, door zijn moeder verlaten, en "op het vlakke des velds geworpen, om de walgelijkheid van zijne ziele, ten dage toen het geboren werd." (vers 5) Zo onbeklaagd, verlaten, bezoedeld, hulpeloos, omkomende, zo ellendig en uitgeworpen is de levendgemaakte ziel.
Maar zij wordt niet aan het verderf prijs gegeven. "Als Ik nu bij u voorbij ging," zegt de beminnelijke Verlosser, "zag Ik u, en ziet, uw tijd was de tijd der minne: zo breidde Ik Mijnen vleugel over u uit," (het teken der huwelijksverbinding, Ruth 3 : 9) "en dekte uwe naaktheid; ja Ik zwoer u, en kwam met u in een verbond, spreekt de Heere Heere, en gij werd de Mijne." (vers 8) .
Dit schijnt enigszins aangeroerd te worden in de laatste woorden van de tekst: "Zij vergaten hun legering," te kennen gevende, dat deze "verlorene schapen" al sinds enige tijd gevonden waren, en rust gevonden hadden in Christus; dat Jehovah de Heilige Geest sommigen van hen op een diepe, andere op een meer lichtere wijze; deze meer, andere minder treffend, Jezus als hun Rustplaats had doen vinden. Zodat hun verloren, beangste en benauwde zielen enigszins rust in Christus gevonden hadden, rust in Zijn bloed, in Zijn gerechtigheid en in "het eeuwige verbond, dat in alles welgeordineerd en vast is."

Maar de Heere zegt in de tekst van Zijn volk, *dat zij hun legering vergeten hadden.* Wanneer zij niet wisten, wat een legering (een rustplaats) was, konden zij niet gezegd worden, die te vergeten. En dit is, naar mijn zienswijze, zekerheid genoeg voor de mening, dat Gods volk gevoerd is naar de bergen, door middel van valse herders. Het is ontegenzeggelijk waar, dat hun eerste verloren toestand niet ontstond uit verkeerde leidslieden. Dat houdt in dat zij verloren lagen in Adam, verloren in het lichaam, toen zij in zonden ontvangen werden en verloren in hun leven toen zij op een dwaalweg gingen en leugens spraken. Liever zou ik denken aan een schaap, dat in de kooi geweest is, dan aan een schaap dat lammeren wierp op de bergen en nooit de stem van de goede Herder kende; eerder aan de dwalingen van de afwijker, dan aan hen, die dood in de zonden zijn. En dat in overeenstemming met de gelijkenis van het verloren schaap, (Lucas 15 : 4—6) die de zaak van een afwijker beschrijft, en instemmende met de boetvaardige uitroep van David (Ps. 119 : 176) "Ik heb gedwaald als een verloren schaap; zoek Uw knecht."

II. De oorzaak, die hen daarheen dreef
De Heere geeft in de tekst de oorzaak op, de middellijke oorzaak van het afwijken en de dwalingen van Zijn volk. Hij legt de schuld op hun valse herders, hun bedriegers, en bedrieglijke leidslieden, die hen óf door onkunde, óf boosaardig op een dwaalweg

voerden. *"Mijn volk," zegt Hij, "waren verloren schapen, hun herders hadden hen verleid, zij hadden hen gevoerd naar de bergen; zij gingen van berg tot heuvel, zij vergaten hunne legering."*
O, welke bliksemstralen van Goddelijke wraak zijn er in Gods Woord tegen de valse dienstknechten bedreigd! Voldoende om iemand, die met een tere consciëntie opstaat in de Naam des Heeren, van het hoofd tot de voeten te doen schudden en beven! Welke ontzaggelijke aankondiging van de gramschap Gods tegen de nietige herders, (Zach. 11 : 17) de trage, zelfzoekende herders, die het zwakke niet versterken, het kranke niet helen, het gebrokene niet verbinden, het weggedrevene niet weder brengen, noch het verlorene zoeken, maar over hen heersen met strengheid en hardigheid, die zich zelf weiden, en niet de kudde ! (Ezech. 34 : 4-8) .
Maar is des Heeren volk, nadat zij enige kennis van Christus verkregen hebben, door deze valse herders op het dwaalspoor geleid, dan zijn hun verraderlijke leidslieden in het kleed der waarheid tot hen gekomen. De leer der genade was op hun lippen, maar bedrog en geveinsdheid in hun harten. En zo, onder het masker der waarheid, dringen zij zich in hun genegenheden, nemen het oordeel voor hen in, en misleiden de harten van Gods volk. Kwamen zij in openbare misslagen, stelden zij in eens hun bedrieglijke gevoelens bloot, openbaarden zij van stonde aan hun onchristelijk leven, de schapen zouden een wapenkreet laten horen, en niet naar hun aanlokkende stem luisteren. Maar zij komen tot de kudde als een waar herder, de Goddelijke gevolmachtigde herder der kudde, hoewel met geen ander doel, dan om de horden weg te breken, en de schapen te verstrooien en weg te voeren.

Wij willen met de hulp des Heeren enige van die valse herders, die in Christus' Naam komen, hoewel niet door Hem onderwezen noch door Hem gezonden, ontmaskeren en ten toon stellen.

- Sommigen van deze valse herders voerden hen ter zijde af, door hen op te bouwen in de leer, zonder dat zij de zoete kracht en de levende uitwerking der waarheid in hun zielen ondervinden; en zo houden de kinderen van God op met zuchten, roepen en kermen naar de Heere, zij rusten op de leer, als leer, zonder dat de zoete zalving, de zaligende kracht en Goddelijke geur van die leer aan hun medegedeeld en in hun hart geschonken is, door de mond van God. Wat het ook zijn moge, dat een ziel van haar "legering" wegdrijft; wat haar ook ter zijde afvoert van een bevindelijke kennis van de Zoon Gods; wat haar ook van de geest tot de vorm en van de kracht tot de letter verleidt, dat verongelijkt een levende ziel ernstig. Hoe Schriftuurlijk en waar deze leer ook zijn mag, hoe bekwaam ook opgehelderd, duidelijk bewezen, of welsprekend aangedrongen, nochtans, wanneer zij door dienaars der ongerechtigheid gebruikt wordt, - wat menigmaal geschiedt; om de ziel op te bouwen in een verwaande vrijmoedigheid, en het werk des Geestes in de consciëntie tegen te staan, - dan trekken zij de schapen af van de kracht, de geest, en de geur der Goddelijke waarheden, gelijk die bevindelijk gekend worden, tot een blote letter en droge vorm. De waarheden in de letter zijn voor hen niets dan een geraamte en door snaren vastgehechte beenderen der waarheid, zonder dat er zenuwen en vlees op hen is, en zij met een huid bedekt worden, of de adem des Heiligen Geestes daarop blaast, opdat zij leven zouden. (Ez. 37 : 8, 9.) Ik beroep mij op het geweten van sommigen, die hier zijn, zo u niet op deze wijze weggevoerd werd. Toen de Heere het eerst Zijn werk in uw ziel begon, (ik mag en kan van mijzelf spreken) was er toen geen eenvoudigheid, oprechtheid, een hijgen naar de kennis van Jezus, gelijk Hij Zichzelf alleen bekend maakt,

met de overtuiging van zonde en hulpeloosheid gemengd? En toen u enigermate gebracht werd tot het geloof in en de hoop op Hem, was er toen geen oprecht kinderlijk steunen en rusten op Zijn bloed en Zijn gerechtigheid? Maar zijn sommigen van u niet weggevoerd van deze eenvoudigheid en Goddelijke oprechtheid, dit onbetwistbaar en hijgend leunen op de uitwendige onderwijzingen des Geestes, tot een droge, koude en verharde belijdenis der waarheid, veel verder in de kennis van de letter gaande, dan in de frisheid, de geur en de levende staat der waarheid, hetwelk de kracht der waarheid gevoelig deed vervallen, en als het ware verdrogen in uw zielen? En wat was de werkende oorzaak van deze plaatsvervanging van de wijsheid der mensen voor de kracht van God? Spoor haar bron op, en gewoonlijk wordt zij gevonden in de valse herders, die tot de kudde kwamen, de horden der Goddelijke vrees slechten, en de kudde wegdreven of trokken tot de barre bergen, haar voerende van berg tot heuvel, in leringen en bespiegelingen, fijn gezochte onderscheidingen en woordenstrijd, totdat, te midden van verschillen en redetwisten, de schapen hun legering vergaten.

- Weer anderen van deze valse herders, die in het kleed der waarheid tevoorschijn komen, brengen met zich een boze antinomiaanse geest, die zij in het eerst wel enigszins verbergen, maar na enige tijd luider verkondigen, en in het gemoed van die hen horen, overgieten. Het zijn niet zo zeer de woorden van een man, als wel zijn géést, waarvoor wij ons te wachten en waarop wij nauwkeurig te letten hebben. Waar ook een dienaar voor een gemeente optreedt en gedurig tot haar spreekt zal hij zijn géést aan haar mededelen, en in haar gemoed prenten datgene, waarvan zijn eigen hart vol is.
- Het kan gebeuren, dat onder een volk, dat de leer der levende Godzaligheid belijdt, een leraar komt met de waarheid op zijn lippen, met de leer der genade en enige vertoningen van bevinding, en er nochtans in hem heerst een geest van wispelturigheid en zorgeloosheid, een geest van lichtachting van het bevelende gedeelte van Gods Woord, van veronachtzaming der ordinantiën van Zijn huis, van geringschatting van de werken der Goddelijke vrees en een tere consciëntie. En zonder de volstrekte loochening van de bevinding der heiligen - want dat ware al te onbeschaamd en kon voor hem zelf schadelijk zijn - zal hij versmadende opmerkingen uitwerpen tegen de zuchtingen en de uitroepen van een bekommerd hart, en tegen de tranen, de kermingen en smeekgebeden van een levende ziel. Deze dingen zoekt hij ter zijde te stellen als wettisch en slaafs, en roept luide voor, wat hij noemt, vrijheid des Evangelies en de onveranderlijke verzekering des geloofs. Wanneer hij hen afgebracht heeft van een hartrakende, een door God onderwezen en gewrochte Godsdienst, dan zal hij aan hun gemoed mededelen die liefdeloze, verharde verwaandheid, die tomeloze, antinomiaanse geest, die door de satan in hem geblazen is. Dit is een geest, zo zeer verschillende van een heilig beven, Goddelijk ontzag en kinderlijke vrees, als de Hemel van de hel, of Christus van Belial. Het schaap dat rust in Christus gevonden had, dat Zijn naam als een geur van uitgestorte olie had bevonden, maar daarna gedurig door zijn boze geest beademd, en die geschikt vindende voor de vrije loop zijner vuile lusten en driften, wordt menigmaal door deze wijn van Sodom, en deze druiven van Gomorra betoverd. Zodat zij "hun legering vergeten," en "weggevoerd worden naar de bergen," dolende "van berg tot heuvel" van verwaande vrijmoedigheid. Misschien zouden velen van die steile rots afvallen, zo niet de goede Herder

hen opzocht op die plaatsen, waarheen zij verstrooid zijn, ten dage der wolk en der donkerheid.

- Anderen van deze valse herders voeren, onder de belijdenis der waarheid, het socinianisme, het arminianisme, de voorwezendheid en andere ijselijke dwalingen zo bedekt in, dat zij de onvoorzichtigen bedriegen.
- Maar daar is nog een andere klasse, van al deze geheel onderscheiden, valse herders, die grote ijveraars voor de geboden van Gods Woord en de bevelen van Zijn huis zijn, maar die ten doel hebben, om in het geheim een geest van eigen gerechtigheid den volke in te blazen; hen op te leiden tot, wat zij heiligheid noemen, alsof heiligheid iets ware dat door naarstigheid en vlijt te verkrijgen is. En zo trekken zij hen terzijde af, van als een arm ellendig zondaar aan de voet des kruises te liggen, tot het leunen op iets van het eigen ik, waardoor de Heilige Geest smaadheid wordt aangedaan, dewijl Hij de Onderwijzer van de kerk van God is, en de Heere Jezus Christus wordt onteerd, Die zowel onze heiligmaking als onze rechtvaardigmaking is. Wat ook de mens aftrekken mag, van aan de voet des kruises kruipende te blijven, van Goddelijke vrees, kinderlijk ontzag en een bevend gevoel van Gods tegenwoordigheid, wat hem ook ter zijde voert van gemeenschapsoefening met Jezus, van boetvaardigheid en zelfverloochening, dat is niet uit God. Hoe Schriftuurlijk de taal ook zij, waar het mede uitgedrukt wordt, hoe groot ook de Godsvrucht en de heiligheid van het gelaat, de rede en het gewaad van de prediker zij, welke vurige Godsdienstijver hij ook vertone, ja, ofschoon hij ook als een engel des lichts kwam, hij en zijn boodschap is zeer te wantrouwen, als hij iets leert, dat de ziel kan afvoeren van het kruis des Heeren Jezus:

  "Zo hij niet leert, 't zij zuur of zoet,
  Het Lam van God - des Midd'laars bloed!"

  Maar in de eerste dagen, als de ziel nog niet diep ingeleid is in de verborgenheid der zonden en de verborgenheid der zaligheid, dan is er niets, dat zo spoedig met de diep ingewortelde eigengerechtigheid van onze harten instemt, als het ernstig aandringen op heiligheid uit de mond van een leraar, die met al derzelver geur gebalsemd is, en in onze ongeopende ogen van het hoofd tot de voeten rein en bijna zonder zonden schijnt te zijn.

Maar hoeveel ook deze afgodische herders van elkaar verschillen, in één punt zijn zij het allen eens; één beschuldiging wordt tegen hen allen ingebracht: *"Zij hebben de schapen verleid en hen gevoerd naar de bergen."* Zij hebben ze afgekeerd van het kruis van Christus, van de eenvoudigheid en Goddelijke oprechtheid, van de teerheid der consciëntie, van de bekommerende en beproevende paden van de kinderen Gods, van hun bedelaarsgestalte, bankroetschap en nooddruftigheid, van het zien op de Heere van leven en heerlijkheid, als de enigste hoop, sterkte en gerechtigheid van hun behoeftige en naakte ziel.

Nog is dit niet alles. "Zij hebben hen gevoerd naar de bergen," hebben hen gevoerd of gedreven naar de onvruchtbare bergen; de bergen van Gilboa, waar geen dauw noch regen, geen voedsel noch schuiling is, waar hen bij dag de hitte en bij nacht de koude verteert. Zij voeren hen niet in de vallei des ootmoeds, te midden van de groene weiden, en langs de stille wateren, welke alleen in die vallei gevonden worden; maar zij hebben ze gevoerd naar de bergen van hoogmoed en zelfverhoging, verwaandheid en dorre bespiegeling.

En wat is daarvan het gevolg? "Zij gingen van berg tot heuvel;" van de ene onvruchtbare hoogte tot de andere, niet wetende, waarheen zij dwaalden, onvoldaan

met elke plaats waar zij kwamen, en nochtans onbekwaam, om in de vallei neder te komen; onderzoekende van berg naar heuvel, van denkbeeld tot denkbeeld, tekst tot tekst, de ene leer na de andere, maar vinden noch rust noch voedsel.
Want, hoewel ook het levende schaap een tijdlang van de eenvoudigheid, die in Christus is, afgedwaald kan zijn, zoekt het toch naar voedsel en weide, en voedt zich inderdaad nooit met iets, dat de Heilige Geest Zelf niet meedeelt. Hoewel een kind van God ook gedurig verstrikt mag zijn in leringen en bespiegelingen, zo vindt het toch nergens een wezenlijke rust, dan in de zoete vereniging met Jezus; is met niets voldaan, dan met die Goddelijke openbaringen der genade aan zijn ziel, de verheffing van het licht van 's Heeren aangezicht, de zoete influistering en indruiping van Zijn eeuwige liefde en onderscheidende gunstbetoning. Maar het gebeurt zo menigmaal, en ik geloof, dat het veel in deze stad geschiedt, dat, door de verleiding der valse predikers, de levende zielen weggevoerd worden, gaande van berg tot heuvel, beproevende dan het ene en dan het andere, zoekende rust en ze niet vindende; zijnde rusteloos, verward, bedrogen, onbekwaam, om zich te voeden met hetgeen hen voorgezet wordt, en nochtans niet bij machte tot de weide te gaan, waar zij kunnen neerliggen, gerust zijn, zich voeden en verkwikken.

III. De weg, waarin zij verlost worden

Maar wij komen tot de weg, langs welke de Heere deze schapen verlost; de wijze, waarop Hij de belofte vervult van Ezech. 34 : 10-12. "Alzo zegt de Heere Heere, ziet, Ik (wil) aan de herders, en zal Mijn schapen van hun hand eisen, en zal ze van het weiden der schapen doen ophouden, zodat de herders zichzelven niet meer zullen weiden; en Ik zal Mijn schapen uit hun mond rukken, zodat zij hun niet (meer) tot spijze zullen zijn. Want zo zegt de Heere Heere: ziet, Ik, ja Ik zal naar Mijn schapen vragen, en zal ze opzoeken. Gelijk een herder zijn kudde opzoekt, ten dage als hij in het midden zijner verspreide schapen is, alzo zal Ik mijn schapen opzoeken; en Ik zal ze redden uit al de plaatsen, waarheen zij verstrooid zijn, ten dage der wolk en der donkerheid."
"In dezelve dagen, en terzelver tijd, spreekt de Heere, zullen de kinderen Israëls komen, zij en de kinderen van Juda tezamen, wandelende en wenende zullen zij heengaan, en den Heere, hun God, zoeken. Zij zullen den weg naar Sion vragen, met hunne aangezichten derwaarts, (zeggende) : "Komt, laten wij ons verenigen met den Heere, in een gestadig verbond (dat) niet zal worden vergeten." (Jer. 50 : 4, 5 Engelse vertaling).
De Heere had een wijs en genadig voornemen, in hen zo dwalende te laten. Hij wilde daardoor een zeker doel bereiken. Hij zocht hen te leren de ijdelheid en ledigheid der blote belijdenis, de nietigheid van het schepsel, en de bedorvenheid van hun gevallen natuur. Door hen te laten dwalen, verward, beproefd, benauwd te doen zijn, bracht Hij Zijn eigen voornemen aan het licht, hetwelk was, hen af te keren van alles wat mens heet, hen af te wennen van het schepsel, de hoogmoed huns harten te verbreken, hun bekend te maken met de ijdelheid van hun eigene wijsheid en sterkte, en hun ogen af te wenden van alles wat ijdelheid is.
Zo brengt Hij dan krachtige overtuigingen in hun consciëntie, en een vonnis, om er naar te handelen in hun harten. En dit doet Hij sommigen, door middel van te bedroeven of treffend te slaan in hun personen of families, door hen onder een ernstige prediking te brengen, door een verborgen pijl uit Zijn eigen Woord der waarheid in hun gewetens te schieten; of door hen voor de aandacht te brengen de voorleden bewegingen en gewaarwordingen van hun gemoed, en hoe ver zij daar nu van geweken zijn. Hierdoor wordt dan ook in hen verwezenlijkt, wat Hoséa 2 : 6

geschreven staat: "Ik zal heen gaan, en keren weder tot mijnen vorige man want toen was mij beter dan nu."
Er is een beweging in de ziel, een uitgaan des harten, een terugkeren van het afkerige kind. "In dezelve dagen en terzelver tijd, spreekt de Heere, zullen de kinderen Israëls komen, zij en de kinderen van Juda tezamen; wandelende en wenende zullen zij henen gaan, en den Heere, hunnen God zoeken." "Zij zullen komen met geween, en met smekingen zal Ik hen voeren." (Jer. 31 : 9). "Ik zal opstaan," zeide de boetvaardige verloren zoon, "en tot mijnen vader gaan." Terwijl zij door de valse leraars betoverd en in dorre leringen opgewonden waren, was er geen uitgaan en wenen. Zuchten en kermingen werden onder de droesem van wettischheid gerekend, zeer goed voor eerstbeginnenden, maar niet voor zulke bevestigde gelovigen. Terwijl het hart verhard was door de bedrieglijkheid der zonde, was er geen henengaan en wenen. Terwijl er gesteund werd op eigen gerechtigheid en het werk van het schepsel, was er geen opstaan en wenen. Alle Godsdienst, die uit het vlees ontspringt en in de wijsheid van de mens haar grond heeft, laat het hart zonder indrukken. Geen boetvaardigheid, geen tederheid, geen nederigheid, geen verbrokenheid des harten, geen tranen van Goddelijk berouw, geen eerlijke belijdenis van zonden, geen dagelijkse zuchtingen, geen rusteloos wenden op het bed, geen middernachtelijk gekerm noch verborgen smekingen tot de troon der genade worden er gevonden in het hart dat door het vleeslievend bedrog terzijde getrokken is.
Maar wanneer de Heere opstaat om Zijn werk, Zijn zeldzaam werk, en Zijn wonderlijke daden te verrichten, wanneer Hij ten tweeden male Zijn handen zal uitstrekken, om het overblijfsel Zijns volks bijeen te vergaderen, en de verstrooiden van Juda tezamen te brengen van de vier hoeken der aarde; wanneer Hij als een herder Zijn schaap zal opzoeken van de heuvelen en de bergen, zal Hij hun consciënties treffen, en hun bekommeringen en droefheid doen gevoelen, om hun aangezichten naar Sion te wenden.
"O!" zegt de arme ziel, gewond door en onder deze overtuigingen, "hoe ben ik bedrogen! hoe rustte ik op leringen, zonder derzelver kracht te gevoelen! Hoe schandelijk heb ik het verborgen bidden verwaarloosd! Hoe heb ik het lezen van Gods Woord bijna veronachtzaamd, het werk der genade in mijn ziel gering geacht, mij inbeeldende, dat ik in de vrijheid wandelde, schoon ik onder de ergste slavernij zuchtte! Och, tranen van bloed heb ik te wenen, daar ik mij zo liet wegvoeren door de valse herders, onder wie ik zat.

IV. De plaats waarheen zij gebracht worden

Overtuigd van zijn misslag, keert hij zijn rug naar de valse bedienaars, die hem verleid hadden, en hij keert zijn aangezicht naar Sion, gelijk wij lezen: *"Zij zullen naar Sion vragen op den weg herwaarts zullen hunne aangezichten zijn."* De Apostel Paulus zegt ons bij Hebreeën 12 : 22-24, wat het zegt tot Sion te komen. Daar is het: "Maar gij zijt gekomen tot den Berg Sion, en de stad des levenden Gods, tot het Hemelse Jeruzalem, en de vele duizenden der engelen; tot de algemene vergadering, en de gemeente der eerstgeborenen, die in de Hemelen opgeschreven zijn, en tot God, den Rechter over allen, en de geesten der volmaakte rechtvaardigen, en tot den Middelaar des Nieuwen Testaments Jezus, en het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel."
"Uit Sion, de volkomenheid der schoonheid, verschijnt God blinkende." (Psalm 50 : 2) "want de Heere gebiedt aldaar den zegen, en het leven tot in der eeuwigheid." Sion is de zetel van al de Evangelische zegeningen. In haar is gelegd "de kostelijke Hoeksteen"; in haar "wordt heil gegeven aan Israël"; "het Lam Gods staat op haar

tinnen", barmhartigheid, verlossing, vergeving, vertroosting, sterkte, redding en heerlijkheid gaat van haar uit.
Door het keren van het aangezicht naar Sion, wordt te verstaan gegeven het zoeken van de Evangelische zegeningen. Zij worden daarom gezegd "den Heere, hun God te zoeken," "Die alleen in Juda bekend is, en Zijn woning in Sion heeft;" "vanwaar de lofzang in stilheid tot Hem is." Maar zij vragen naar de weg tot Sion, met hun aangezichten daarheen, niet in een lichtvaardige en geringschattende geest, en met geen ontwijfelbare verzekering, dat zij eens daar zullen aankomen. Zij hebben stap voor stap naar de weg te vragen, dikwijls bevreesd zijnde, of zij wel op de weg daarheen zijn.
Ach, zij zijn ook zo menigmaal al bedrogen en verleid, zodat zij hun eigen hart niet meer durven vertrouwen; daarom hebben zij de Heere na te lopen, om elke duimbreed van de weg door Hem te worden geleid. Zij kunnen elke verwaande leidsman maar niet meer zo blindelings volgen, maar hebben tot de Heere te roepen, opdat Hij hen onderwijze, leide en verlevendige in de weg. En als zij gaan, dan gaan zij wenende. Zij treuren over hun boze afwijkingen, over de menigvuldige snoodheden die zij bedreven, over de wispelturigheid van hun gemoed, die zij hebben ingewilligd, over de wereldsgezindheid van hun geest, de hoogheid, verwaandheid, geveinsdheid, vleselijkheid, zorgeloosheid en de hardnekkigheid van hun harten.
Zij gaan en wenen met een verbroken hart en een verslagen geest, niet in hun tranen, als bewijzen, berustende, maar *zoekende de Heere, hun God;* zoekende de verborgen openbaringen van Zijn barmhartigheid, de bezoekingen Zijner gunst, de "verheffing van het licht Zijns aangezichts;" zoekende naar de ontdekking van de liefde van Jezus. Hem te kennen door de geestelijke ontdekking van Zichzelf. Zo gezind zijnde, zoeken zij niet hun eigen gerechtigheid te bevestigen, niet de toejuiching van de wereld, niet de goede denkbeelden der belijders, noch de vriendschapsbetoning der heiligen, of zichzelf tot een christen te vormen, door eigen oefeningen. Maar zij zoeken, "den Heere, hun God," — zij zoeken Zijn aangezicht bij dag en bij nacht, zij zoeken Zijn gunst, Zijn barmhartigheid, Zijn genade, Zijn liefde, Zijn heerlijkheid, de liefelijke bezoeken Zijner tegenwoordigheid en kracht, zoeken Hem, door met Hem te worstelen, totdat zij Hem, hun Verbonds God vinden, Die al hun afkeringen zal genezen.

En als zij Hem zoeken, zeggen zij: *"Kom, laten wij ons verenigen met den Heere, in een gestadig verbond, dat niet zal worden vergeten."*
De begeerte dus van hem, die zo onderwezen en geleid werd, die zo diep overtuigd is van de ijdelheid en de onwaardigheid van alle Godsdienst, die haar middenpunt niet heeft in de bevindelijke kennis van de Zoon van God, is, om een openbare vereniging met Christus te gevoelen; zijn ziel vertederd te vinden in de gemeenschapsoefening met Jezus: en daarom dringt hij op een vereniging met de Heere aan, waardoor de juiste mening van de wonderlijke woorden van Paulus, (1 Kor. 6 : 17) "die den Heere aanhangt is één geest met Hem," in hem vervuld worden. Hij zegt tot zichzelf: "Het hoofd vervuld te hebben met droge waarheden kan mij geen goed doen; de lof van mensen kan geen schuldige consciëntie verlichten." Niets kan hem een wezenlijke vrede aanbrengen, dan een geopenbaarde vereniging met Christus; zichzelf één met Hem te gevoelen; en te kennen de kracht Zijner liefde, de uitwerkingen van Zijn bloed, en de openbaringen van Zijn heerlijke gerechtigheid.
"Komt, laten wij ons verenigen met de Heere." Geeft dit enige kracht in het schepsel te kennen, om zich den Heere toe te voegen? Nee; maar verstaat hierdoor: wanneer de Heere Zichzelf met ons verenigt, dan verenigen wij ons met Hem. Wanneer de Heere

de gelovigen in een vereniging met Hem brengt, dan is daar een opspringen van de ziel, een uitgaan van de genegenheden, een kleven aan Hem met een voornemen des harten, een geloven in Hem met al de krachten van het gemoed, en een plechtig verzaken, een terzijde werpen, een onder de voet trappen, een verwerpen van alles, behalve dat in de kracht van God bestaat, en door de Heilige Geest der ziel bekend gemaakt is.

"Komt, laten wij ons met den Heere verenigen," dat wordt niet op een verwaande wijze gezegd. Het is geen bewijs van een stoute en trotse eis aan de Heere, alsof zij, op de weg naar Sion zijnde, en daarvan zekere bewijzen kunnende aantonen, nu de erfenis konden eisen, en, als het ware, vertrouwen op en vasthouden aan de Evangelische zegeningen. Maar het wijst de handelingen van het levend geloof in de ziel aan, die uitgaan, wanneer zij opgewekt en uitgetrokken worden door de gezegende Geest. Het ijdel vertrouwen en de haastige voorbarigheid der gerusten in Sion, is zeer verschillend van het zachtmoedig geloof dergenen, die heengaan en wenen, de weg naar Sion vragen met hun aangezichten derwaarts, wier harten door de Geest vertederd zijn tot boetvaardigheid, die niets willen weten, dan Jezus Christus, en Die gekruisigd, en begeren te gevoelen en te smaken de zoete openbaringen der liefde van een stervende Heere. Deze kunnen, zonder een verwaande en vrijpostige gemeenzaamheid, zeggen: "Komt laten wij ons verenigen met de Heere," als gevoelende in hun zielen de daden van het levend geloof, waardoor zij Hem aankleven en op Hem leunen als de enige stut tussen hen en de hel.
Er was geen verwaande eis noch stoute gemeenzaamheid in die vrouw, die haar hand uitstrekte, om de zoom van Jezus kleed aan te raken, en evenwel verenigde zij zich met de Heere, door Zijn kleed aan te raken. Het aanraken van het levend geloof is geheel iets anders, dan het indringen van een vrijpostige gemeenzaamheid. Een kind mag op de knie van zijn vader klauteren; maar een dienstknecht moet de verschuldigde afstand bewaren.
"Komt," zeggen zij met kinderlijke vrijmoedigheid, "laten wij ons verenigen met de Heere in een gestadig verbond"; als hadden zij behoefte, om de kracht van dat eeuwige verbond aan hun zielen te voelen bekend maken. Begerende te zien, dat hun namen geschreven zijn in het boek des levens. Begerende Hem te aanschouwen Wie zij doorstoken hebben, en hun zonden verzoend te zien door de uitstorting van het dierbaar bloed. Begerende op het grondigst in hun verbroken hart te gevoelen hun aandeel in het eeuwig verbond, "dat in alles wel geordineerd en vast is." En ofschoon niets van zichzelf hebbende, dan een lelijke bedelaarsgestalte, een bankroetiers houding, gans naakt en nooddruftig, niets van nature zijnde dan een vuile massa van alles, wat walgelijk en verfoeilijk in de ogen van God is, worden zij toch een verlangen gewaar, om zich te gevoelen en te weten ingebonden in het bundeltje der levenden bij de Heere van leven en heerlijkheid; hun consciënties besprengd te hebben met die balsem, die er van het Bloed der verzoening druipt, welke, toegepast door de Heilige Geest. Waardoor zij zich kan reinigen van de dode werken, en zich in de Heere te verblijden als hun ganse zaligheid en enigste begeerte.

Toepassing
Het pad, dat ik in dit uur in zwakheid en onvolmaaktheid beschreven heb, zou ik niet graag willen neerleggen als een pad waar al de verlosten zonder onderscheid, op wandelen. De schets kan met allen dezelfde zijn, hoewel de aanvulling met ieder onderscheiden is. Velen, bijvoorbeeld, zijn niet verleid geworden door valse herders, maar hebben vanaf hun bekering onder getrouwe leraars verkeerd. Maar, hoewel niet

door hen bedrogen, zijn zij dan ook het bedrog en de listen van hun eigen harten ontkomen? Of, zoal bewaard gebleven van het kwaad en de misslagen uitwendig, zijn zij dan inwendig daar ook van vrij gebleven? Hierin staan allen op gelijke grond, zodat de een niet boven de andere heeft te roemen.
Bedenk dit dan in uw gemoed; hebt u niet, elk in zijn mate, deze paden betreden? Toen de Heere Zijn werk der genade in uw zielen begon, was toen het woord "verloren" als geschreven op uw consciëntie? Droeg u die last niet met u waar u ook ging? Wanneer u in de doodse stilte der nacht ontwaakt, was daar niet dat *verloren* u voor de ogen? Hoe u ook uw overtuigingen zocht te verdrijven klonk niet overal u dat woord verloren in de oren? Wanneer u naar kerk ging, scheen dan het woord verloren niet voor u geschreven te zijn. En heeft de Heere u niet op Zijn tijd en Zijn wijze geleid tot de verzekering van uw aandeel in het bloed en de liefde des Lams, waardoor de hoop en de genegenheden van uw vernieuwde geest enigermate uitgetrokken werden? Dan hebt u een legering gevonden; en u verlangde nimmer enige andere rust, dan "die er overblijft voor het volk van God," zijnde een ingaan door het geloof in het volbrachte werk van Immanuël.

Maar zocht u daar altijd uw rust, hetzij u vervoerd werd door de valse leidslieden, of ter zijde getrokken door uw eigen boos hart? Laat uw eerlijk geweten spreken, als de getrouwe vermaner in uw binnenste; getuige het of er soms geen verborgen verlaten of scheiden van de Heere was. Welk een ontzaggelijke misslag is het, de afwijkingen te willen loochenen! Hoe openbaart het de onkunde van zijn eigen hart! Hoe kenmerkt het de mens als een verdraaier der waarheid, en als een, die met de zonden en met het ongenoegen des Allerhoogsten de spot drijft! Zou hij, die zichzelf en de afgoderij van zijn gevallene natuur kent, durven ontkennen, dat hij gedurig afwijkt; zowel met zijn hart als met zijn mond en leven? Wie is er, die niet zijn eerste liefde heeft verlaten? Die niet afgegaan is van de eenvoudigheid en Goddelijke oprechtheid? Van de kinderlijke en Goddelijke vrees; van zijn eerste geestelijk en Hemelsgezindheid; van de uitstorting zijner genegenheden en zijn hart in de schoot des Heeren? En zo wij al voor openbare zonden zijn bewaard gebleven, zo de Heere ons behoed heeft, van ons niet in het slijk der zonden te wentelen, wie durft dan voor de Heere betuigen, dat hij vrij is van dat tweevoudig kwaad, dat de Heere bij Jer. 2 : 13 beschrijft "Mij, de Springader des levenden waters, hebben zij verlaten, om zichzelf bakken uit te houwen, gebroken bakken, die geen water houden?!"
En wat is de oogst die op die afwijkingen volgt? Is het vermaak, vertroosting of vrede? Oogsten wij de toelaching Gods, of de plechtige getuigenis des Geestes aan de consciëntie in? O nee! Laat uw geweten in uw binnenste getuigen, en het zal zeggen: dat elke afscheiding van den Heere smart en droefheid gebaard heeft. Dat, ver van uzelf in uw zonden te rechtvaardigen, u bijna gereed was tranen van bloed te schreien, omdat u zo goddeloos de Heere verlaten hebt. Het is ons een barmhartigheid geweest, dat de Heere ons niet aan de verharding van onze hart en de dichtschroeiing van ons geweten heeft overgelaten, zodat Hij ons niet heeft toegestaan met het oude Israël te zeggen: "Ik ben onschuldig, ik heb niet gezondigd." Maar dat Hij ons "met geween en met smeking gevoerd heeft.
Zijn niet sommigen van ons (ik althans ben er een van) verplicht geweest, wenende heen te gaan, en de Heere in de jammerlijke taal van een afwijker na te lopen, daar wij van Zijn vreze afgeweken en zo snood tegen Hem hebben overtreden, daar wij zo onwillig waren om Zijn juk op onze schouderen te nemen, en in Zijn voetstappen te wandelen? Zijn wij niet gedrongen geworden, om Hem te belijden, hoe ongehoorzaam en weerspannig, hoe vuil en laag wij gehandeld hebben; en heeft Hij niet enigermate

"onze aangezichten naar Sion gewend," de rug doen keren naar de valse herders, naar de sterkte, wijsheid, gerechtigheid en eigen wil van het schepsel; en ons beweldadigd met enige eenvoudigheid, oprechtheid en vroomheid des harten, waardoor wij onze aangezichten naar Sion keerden, en wachtten een zegen, genade en heerlijkheid uit Sion? "Ik zal u ook krenken, u slaande," zegt de Heere bij Micha 6 : 13,1) zinspelende op het gevoel van krankheid, voortgebracht door een wond.
En hebben deze wonden ons niet enigermate ziek gemaakt voor de wereld, voor het uitwendige naamchristendom, afkerig van geveinsdheid, van het witgewassen Farizeïsme, van vleselijke belijders, van onze afwijkingen, van alles, behalve wat Gods Woord met kracht ons ontdekte, van alles, behalve het bloed en de liefde des Verlossers van alle leringen, behalve de onderwijzingen des Heiligen Geestes, van alle gezelschap, behalve de vereniging met de kinderen Gods?

Kunt ook u dit betuigen? Hebt u alles buiten Christus, en Die gekruisigd, de rug toegekeerd? Hebt ge u van alle leer, welker middelpunt niet in het bloed des Lams bestaat, afgewend? Achtte u het geen liefdadigheid noch mensenliefde te zijn, zo zij niet uit kracht der levende Godzaligheid ontsproot, (ofschoon u alle mensen hoofd voor hoofd begeert lief te hebben en te dienen,) en zijn uw geestelijke genegenheden tot God en Zijn volk? En is er in uw ziel de gewaarwording van Ruth geweest, toen zij zeide: "uw volk is mijn volk, en Uw God is mijn God." Een liefelijk antwoord in uw binnenste, op de stem des Heeren: "Mijn Zoon! geef mij uw hart." - "Neem het Heere, met alles wat ik heb en ben?" En u werpende aan de voet des kruises, om daar de Heere van leven en heerlijkheid te smeken, dat Hij van vrede tot uw ziel spreke?

Dit nu geloof ik is de weg, waarin de Heere de ziel van Zijn kinderen meer of minder leidt. Schoon het de Heere waarlijk niet is voor te houden, hoe Hij ons tot de kennis van Hem te leiden heeft, hetzij door een langer, of door een korter pad dan andere van Zijn kinderen, hetzij door verschrikkelijke dingen in gerechtigheid, of door een minder benauwende wijze; maar het is zeker, dat Hij te eniger tijd al Zijn volk ertoe zal brengen, om niets te zijn en niets te hebben; hun eigen gerechtigheid, als vuile vodden terzijde te werpen. Te eniger tijd zal het bijzonder volk te gaan hebben in de paden van verzoeking en beproeving; maar ook geleid worden tot de liefelijke vereniging met de Heere van leven en heerlijkheid, om, gelijk Nafthali, "verzadigd te zijn van de goedgunstigheid, en vol van de zegen des Heeren."

Dit is de Godsdienst, die ik begeer te prediken, waarin ik wens te leven, en waarbij ik begeer te sterven. Want daar is geen andere, die een levende ziel verzadigen kan. Hij, die geen aandeel heeft in de eeuwige verkiezing van God de Vader, in het verzoenend bloed en de rechtvaardigmakende gerechtigheid van God de Zoon, in het werk en de getuigenis van God de Heilige Geest, hoe ook zijn naam, gezindheid, bediening of belijdenis zij, hoe zijn uitwendig gedrag ook moge wezen, wat ook de leer zij, die hij belijdt, of de belijdenis, waarvan hij een lid is, hij zal sterven, gelijk Ezau, Biléam, Saul, Judas of Achitófel stierf. Nooit zal hij de Koning in Zijn schoonheid aanschouwen, nooit zien het vergelegen land, noch het nieuwe Jeruzalem of het bloed der besprenging, "dat betere dingen spreekt dan Abel."
Maar elke levendgemaakte ziel, die haar verloren staat gevoeligheid heeft leren kennen; die iets van een legering in Christus kent; die de rug naar de wereld en de uitwendige belijdenis gekend heeft, en wenende naar Sion gegaan is; in wier hart God de Heilige Geest deze plechtige begeerte ingeplant heeft, en - veroorloof mij deze uitdrukking - het kostelijk besluit, onder de Goddelijke onderwijzing genomen heeft,

(niet een besluit van de vrije wil, maar het inwendig besluit der genade, daartoe bekrachtigd door de Geest van God "om zich te verenigen met de Heere in een gestadig verbond, dat niet zal worden vergeten", opdat zij in Jezus mochten leven en sterven; uit Hem en tot Hem zou leven, opdat hij Zijn kracht moge gevoelen, Zijn liefde smaken, Zijn bloed kennen en in Zijn genade zich verheugen); ieder der zodanige zal, gelijk Israël in de oude tijd, veilig door deze woeste, huilende wildernis gebracht worden. Zal gedragen worden door deze vallei van tranen, en opgenomen worden om eeuwige zaligheid en heerlijkheid te genieten in de tegenwoordigheid van Hem, Dien hij zien zal gelijk Hij is. Een zaligheid, weggelegd voor al de verlosten. Zulke arme, geoefende en verzochte zielen zullen gebracht worden tot een persoonlijke genieting van Christus, zowel hier beneden als daar boven, dat is: de voorsmaak des Hemels hier te smaken, en hiernamaals zich te baden in de oceaan van eindeloze zaligheid.
AMEN.

3. EEN BIJZONDER VOLK.

LEERREDE OVER 1 PETRUS 2: 9: "EEN BIJZONDER VOLK,"[9]

Hoe dikwijls bevestigen de ongodvruchtigen - hoewel niet vrijwillig - de waarheden der Heilige Schriften! Welke taal, bijvoorbeeld, is de wereld of hen, die dood in een belijdenis zijn, spoediger van de lippen, dan een dergelijke? - "Welk een zonderling volk is er in die kerk! Wat hebben zij bijzondere denkbeelden! Met wat bijzondere gevoelens zijn zij bezielt! Slechts enkele uitgezochte boeken verkiezen zij te lezen, en daar zijn maar weinige predikanten, die zij wil horen, en in al hun spreken en doen openbaren zij een uitsluitendheid, een gelovigheid, een nauwgezetheid, die zeer veel verschilt van wat u op andere plaatsen kunt ontdekken!" Is dat geen bijdrage tot de getuigenis van de waarheid van Gods Woord? Spreken de lippen der vijanden hier niet onwillekeurig de waarheid? Heeft God Zelf niet gezegd, dat zij "een bijzonder volk" zijn? Juist zijn zonderlingheid en haar ontdekking door het scherpe oog van de wereld is een bewijs, dat zij diegenen zijn, van wie God gezegd heeft: "Gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een bijzonder volk; opdat gij zou verkondigen de deugden Desgenen, die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht." Dit "bijzonder volk" heeft van af de eerste belofte door alle eeuwen heen bestaan, en het zal blijven bestaan totdat alle dingen een einde zullen nemen.

Abel was één van dit bijzonder volk, en de bijzondere zegeningen, waarmee God hem beweldadigde, verwekten tegen hem de gramschap van zijn moorddadige broeder. Noach was ook één van dit bijzonder volk, aan wie God beval de ark te bouwen, als een afschaduwing van Christus Jezus de Heere, in wie Zijn dierbaar volk een toevlucht heeft tegen de overstromende baren en de overweldigende regen van Gods wraak. Ook was Loth in Sodom één van dit bijzonder volk, die, wonende onder hen, dag op dag zijn rechtvaardige ziel gekweld heeft, door het zien en horen van hun ongerechtige werken. Abraham, in het land der Kanaänieten, Izak zijn zoon, en Jacob zijn kleinzoon waren de voorouders van een bijzonder volk, waarop God Zijn eigen stempel zette, opdat Hij het zou afscheiden van alle volk, dat op de aarde is, tot een voorbeeld van een volk, dat van eeuwigheid is uitverkoren.

De afzondering der Joden, de rechtstreekse afstammelingen van Abraham, uit alle volken, was een afschaduwing van de afzondering der uitverkorenen uit alle volken, dat op de aardbodem woont; en de vijandschap die zich tegen dat bijzonder volk openbaarde, was niets anders dan de ontdekking van de haat, die er in het hart tegen het volk van God huisvest - de ontwikkeling van die vijandschap, waarvan God Zelf gezegd heeft die te zullen zetten tussen het zaad van de vrouw en het zaad van de slang. (Gen. 3: 15.) Toen zij in Egypte waren, werden zij als een bijzonder volk behandeld, door de vijandschap van de koning die Jozef niet gekend had. Na hun ballingschap, toen zij door verscheidene landen verstrooid en verspreid waren, ontstak tegen hen de vijandschap van Haman. Daarom ging hij tot zijn heer, de koning Ahasvéros, en zei tot hem: "Er is een volk, verstrooid en verdeeld onder de volken in

---

[9] Onze overzetting heeft voor deze woorden: „Een verkregen volk." Het Engelse woord, peculiar, laat zich ook goed door een „afgezonderd, een eigen volk" vertalen. En wanneer men zich dan herinnert, dat Petrus hier zinspeelt op de bijzondere voorrechten van het oude Israëlitische volk, en vergelijkt deze met Exod. 19: 5, 6; Deut. 7: 6; 2 Sam. 7: 23 en meer plaatsen, dan zal men zien, dat het verschil in dezen zo groot niet is. Om de eigenaardige inhoud niet van zijn schoonheid te beroven, hebben wij ons aan de Engelse overzetting moeten houden. Vert.

al de landschappen uws koninkrijks, en hun wetten zijn verscheiden van de wetten aller volken; ook doen zij des konings wetten niet; daarom is het de koning niet oorbaar, hen te laten blijven. Indien het de koning goeddunkt, laat er geschreven worden, dat men hen verderve, zo zal ik tienduizend talenten zilver opwegen in de handen dergenen, die het werk doen, om in des konings schatten te brengen." (Ester 3: 8, 9.) Hier was de ontdekking van het vergift, dat altijd in het hart van de verworpelingen gistende is tegen de uitverkorenen. Hier was de openbaring van die verborgene vijandschap, die er in de wereld tegen het bijzonder geslacht van Jehovah bestaat.
Deze ontdekkingen van vijandschap nu zijn merktekenen en bewijzen niet alleen voor de waarheid der Goddelijke openbaring, maar ook ten gunste van dat volk, op wie deze vergiftige pijlen afgeschoten worden. En daarom kunt u er vast op aan, mijn vrienden! dat, indien u en ik nimmer ten doelwit van deze bittere schichten der verachting gesteld zijn, als wij geen vervolgingen ondervonden, als onze goede naam nooit door de boosaardige laster der wereld bezoedeld werd, indien wij nooit gesmaad en gevloekt werden vanwege die bijzondere merktekenen die de wereld haat, dan blijft er voor het uitwendige geen bewijs over, dat wij onder de getelden van dat bijzondere volk behoren, wat God in Christus uitverkoren, en met alle geestelijke zegeningen in Hem gezegend heeft.
Zo is er dan "een bijzonder volk;" en de begeerte van aller hart, dat God met Zijn vinger heeft aangeroerd, wordt zo liefelijk voorgesteld in de taal van Ruth, toen zij zei: uw volk zij mijn volk, en uw God zij mijn God!" " Ja" zegt de levende ziel, die door God is opgewekt tot een nieuw en geestelijk bestaan, - "ja zij zijn het volk van God; mijn hart hangt in liefde aan hen, mijn verlangen is een van hen te zijn. O! dat mijn lot een deel zij onder het levende gezin van God. Hoewel er veel in hen is, dat mij bedroeft, hoewel er onder hen vele verdeeldheden heersen, hoewel er in hen veel ontbreekt, dat ik zo graag in hen zag, en er veel in hen is, dat ik zo vurig wenste niet in hen te zien, nochtans, met al hun vallen, struikelingen, onvolmaaktheden en gebreken, zijn zij het volk van de levende God. Met hen begeer ik te leven, en met hen wens ik te sterven."

Maar, mijn vrienden! als u en ik, wie het ook zij, onze voeten gezet hebben op het nauw en enge pad dat tot het eeuwige leven leidt, dan zullen wij ook enige tekenen en bewijzen met ons omdragen, dat wij onder dit "bijzonder volk" behoren. Wij zullen enige merktekenen met ons omdragen, waaraan het zichtbaar is, dat God ons afzonderde van alle volk dat op de aardbodem is.
Dit volk nu is in meer dan een opzicht "een bijzonder volk." Het is "een bijzonder volk" vanwege oorspronkelijke afzondering in de eeuwige vrederaad van de Drieënige God. Voor de grondlegging der wereld, werden zij uitverkoren in Christus, opdat zij dat volk zouden zijn, in wie de Heere Jezus Zich eeuwig zou verlustigen, en in en door wie Hij eindeloos verheerlijkt zou worden. Hun val in hun eerste verbondshoofd was van te voren voorzien. In de gemoede Gods, was "het Lam Gods van voor de grondlegging der wereld geslacht;" en van alle eeuwigheid af, waren zij één met Christus, gerechtvaardigd in Zijn heerlijke gerechtigheid, geheiligd in Zijn vlekkeloze onschuld, volmaakt in Zijn volkomenheid en beminnelijk in Zijn bevalligheid. En zo was dit "bijzonder volk" "gezegend met alle geestelijke zegeningen in de Hemel in Christus," reeds vóór dat de tijd zijn aanzijn had, vóórdat dit wereldrond door God was voortgebracht, vóór dat de alles scheppende stem van de Alleen-Machtige de zon en sterren hun loop in het uitspansel aftekende, toen alleen de eeuwigheid bestond, en de Drieënige God met Zichzelf alleen in heilige gemeenschap verkeerde, zonder enig

voorwerp van Zijn scheppende hand. Dit volk had dan in de gemoede Gods reeds toen een aanzijn, en uit kracht van dat oorspronkelijk aanwezen, zijn zij eerst in de tijd voortgebracht (een ieder op de juiste tijd, door God voorverordineerd), en daarna, in de bestemde tijd van God, zijn zij, door de levendmakende werkingen van de Heilige Geest, tot een nieuw en geestelijk aanwezen geformeerd.

Maar hoe zullen wij, elk persoonlijk voor zichzelf te weten komen, of wij onder dit "bijzonder volk" behoren? Zullen wij ons tot de bladen van onze Bijbel wenden, en, onder het lezen van Eféze 1 of Rom. 8, bemerkende, dat God een uitverkoren volk heeft, besluiten, dat wij daar ook onder behoren? Zullen wij ons keren tot de eerste zendbrief van Johannes, en daar vindende: "dat het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, van alle zonden reinigt," daar zomaar voor vast uitnemen, dat ook onze ongerechtigheden vergeven zijn? Zullen wij onze ogen op de tekst slaan: "God is het die rechtvaardig maakt! Wie is het die verdoemt?" En dan door het lezen van die woorden van de Heilige Schrift, zonder enige moeite, verder geloven, dat wij persoonlijk voor onszelf gerechtvaardigd zijn? Geenszins; dit mag door een oppervlakkige naambelijder, of door een die dood in een belijdenis is, gedaan worden; maar een levende ziel iemand, wier consciëntie God met Zijn vinger heeft aangeraakt, zal dit niet vermogen. Voordat hij zich verzekerd kan houden, van een aandeel te hebben in de zegeningen waarmee God Zijn volk voor de grondlegging der wereld beweldadigd heeft, moet hij een persoonlijke openbaring en ontdekking van die zegeningen aan zijn ziel, onder de bewerking van de Heilige Geest genieten. En als zij niet aan zijn consciëntie verzegeld, en aan zijn hart bevestigd zijn door de getuigenis van de Heilige Geest, hij zal zich nimmer vergenoegen met te denken, een deelgenoot te zijn van die zegeningen, die voor de uitverkorenen in Jezus Christus weggelegd zijn.
Maar er zijn ook zekere merktekenen en bewijzen der openbaringen van Christus, die met minder kracht in de ziel dalen; er zijn getuigenissen, die zo niet tot een volle en verzekerde voldoening leiden, en wanneer een kind van God onder diepe armoede en sterke zielsoefening verkeert, zou het zich met een klein teken verblijden, wanneer het een groter missen moet. De bedelaar zal gretig een koperen muntstuk op de straat aannemen; hoe zou hij zich er ook met verachting van kunnen afwenden? Zijn honger en zijn armoede maken de kleinste gift hem aannemelijk. Een welgesteld mens zou zulk een ellendig geschenk versmaden en het als een beschimping en hoon rekenen, maar hij, die in diepe armoede gezonken is, verblijdt zich iets te hebben waardoor hij zijn drukkende behoefte kan verlichten. Zo ook wanneer de Heere armoede en behoefte, als een grote en loodzware last op de zielen van Zijn geliefde kinderen legt, dan verblijden zij zich veeltijds met de gift van de geringste penning, (ik bedoel, die ogenschijnlijk klein zijn, want uit de Hemelse schatkist, kan geen geringe munt afgegeven worden) waarop de hovaardige naamchristen met verachting neerziet.

Komt, laat ons, onder Gods zegen, enige van de, bijzondere merktekenen, waarmee dit bijzonder volk bestempeld is, pogen aan te wijzen, en mocht het de Heere behagen uw hart, door middel van mijn mond, met een van de muntstukken uit de hof des Hemels te beweldadigen. Hij zal het ook veilig in die schatkamer opsluiten. Hij zal het soms uitbrengen en het u laten zien en zo zult u bij tijden een zoet bewijs hebben, dat u een deelgenoot bent van die liefde, die de kennis te boven gaat.

1. Dit bijzonder volk dan heeft bijzondere *oefeningen.* Er is niemand, die iets van geestelijke oefeningen weet, of hij moet een geestelijk mens zijn. Hij mag, weliswaar

overtuigingen hebben, hij mag met voorbijgaande twijfelingen en vreze gekweld zijn, hij kan enige benevelde en tevens ijselijke bevattingen hebben van de toekomende toorn; maar al zulke geestelijke oefeningen kent en verstaat hij niet, want die zijn bijzonder aan het geestelijkerwijs onderwezen volk eigen. Maar al Gods kinderen hebben, elk naar zijn mate, geestelijke oefeningen.

Nu eens, bij voorbeeld, worden zij krachtig gekweld met ongeloof, dat is: het ongeloof van hun harten werkt zo machtig in hun vleselijk gemoed, dat het ieder bewijs verdonkert, ieder getuigenis verbergt en elke inschrijving door de Heilige Geest in hun zielen gegraveerd, als het ware uitwist.

Maar het is juist niet enkel de *oefening* (of kwelling) van ongeloof, dat een kind van God doet zijn; want ook in het hart van de verworpelingen heerst en regeert het ongeloof. Het is de oefening van de ziel onder dat ongeloof dat het bestaan van het geestelijke leven aan het licht brengt. Het is door de strijd, de tegenstand, de worsteling, die er in het binnenste omgaat; want hieruit blijkt er een tegenwerkend grondbeginsel in de mens te zijn, het aanwezen van "een rij van twee heiren." (Hoogl. 6: 13,) Vol ongeloof te zijn, is nog geen bewijs van een wedergeboren mens te wezen; maar in onze harten een daar tegenwerkend grondbeginsel te vinden, dat het ongeloof ontdekt, dat tegen het ongeloof strijdt, dat onder het ongeloof als een zware last zucht en kermt, dat van de kracht van het ongeloof wenst verlost te worden; - de tegenstand, die dat levend grondbeginsel, tegen het ongeloof, dat gedurig van uit het vleselijk gemoed opwelt, voert - ziedaar het bewijs van haar bestaan en aanwezen.

De grote zaak die ik voor mijn eigen ziel begeer, en welke ik een behoefte reken voor uw zielen, is het aanwezen van het leven Gods; en dit verborgen leven wens ik voor uw geweten te schetsen, in sommige van zijn werkingen en verrichtingen. En om dat nu te doen heb ik mij te geven in die oefeningen, waarin het leven van God geopenbaard wordt. Als ik zei: "Elk een, die ongeloof in zich heeft, is een kind van God," dan zou ik op een zeer vals bewijs bouwen, omdat er honderden en duizenden, ja miljoenen zijn, die ongeloof genoeg bezitten en evenwel geen kinderen Gods zijn. Daarom moet ik komen tot Gods genade in de ziel, tot het werk van de Geest in het hart, tot het bestaan van een levend grondbeginsel, dat werkt onder en zich kenbaar maakt dóór deze klomp van ongeloof, die het schijnt neer te drukken.

Maar bovendien, behoef ik nog iets meer dan dat. Veronderstel eens, u was te Derbyshire, en iemand zei tegen u: "Hier is een rivier, met name de Dove, die op een zekere plaats, niet ver van hier, in de grond verdwijnt en zo een aanmerkelijke afstand onder de grond voortloopt."

Ongetwijfeld zou u zeggen: "Mij dunkt dat ik haar hier hoor invallen, maar toch zou ik liever daarvan een ooggetuige zijn; en kon ik dan niet zien waar de rivier eerst haar onderaardse loop aanvangt, dan zou ik mij evenwel kunnen vermaken in een gedeelte van haar onderaardse gang te aanschouwen." Wanneer nu die persoon u in een diep hol of rotsachtige kloof kon voeren, waar de aarde zich vaneen scheidt, en u, door die diepe spleet heen starend, zowel de rivier zag als hoorde ruisen, dan zou u moeten zeggen: "Nu geloof ik het zeker." En evenwel was gedurende die ganse tijd, de rivier in haar onderaardse loop verder gegaan, maar toen u door de spleet in de aarde haar water zag vloeien, was u een ooggetuige en dus voor u zelf er zekerder van.

Zo is het ook met het geloof in onze harten. Het geloof van de ziel loopt als een verborgen rivier onder de boven liggende klomp ongeloof door. Maar hoe zal ik nu te weten komen dat het daar is? Ik weet er iets van, door de pogingen, het opzwellen, het verheffen van deze rivier, om aan het licht te komen. Maar als er soms een spleet gemaakt wordt - als de rots, ongeloof, vaneen gescheiden wordt en ik de bedrijven, het ademhalen, de zuchten en de werkingen van het levende geloof kan

bespeuren en het zie ontvonken, als het een straal der zon ontvangen mag - dan heb ik een ander, een veel helderder bewijs, dat ik het geloof van Gods uitverkorenen bezit.
Zullen wij daarom het werk des geloofs in de ziel nasporen, dan is het niet alleen nodig, het in de strijd te ontdekken, maar het soms ook te zien *zegepralen*. Wij moeten het geloof zien en gevoelen, niet alleen in zijn opheffing van onder de klomp van het ongeloof, maar het is ook noodzakelijk, dat wij soms de gezegende genade zien ontspringen in levendige oefeningen, waardoor de dingen Gods in Christus worden verwezenlijkt. Het "bijzonder volk" bezit geloof, en dit geloof wordt soms geroepen tot gezegende oefeningen en door de Geest van God opgetrokken om met het licht van de dag op te staan en onder de Zon der gerechtigheid te glinsteren en te lichten.

Nog een andere oefening der levende ziel is haar *strijd*, onder die vleselijkheid, dodigheid, aardsgezindheid en dorheid, die haar bij tijden in de aarde schijnt op te sluiten. Maar meen nu niet, dat ik zeg, dat die vleselijkheid, dorheid, koudheid en dodigheid bewijzen van leven zijn. Geenszins! Maar hierin is het bewijs, wanneer ik in mij iets vind, dat van een daarmee verschillende natuur is, daartegen opstaat, daartegen werkt, en de kracht en de sterkte van het werk des Geestes te midden van hetzelve openbaart. Als ik zeg: "Ik ben zo vleselijk, ik ben zo dodig, ik ben zo koud, zo stomp, zo levenloos, - en daarom ben ik een kind van God;" zou men niet moeten zeggen dat ik het werk des vleses versterk en het de naam gaf van het werk des Geestes? Als ik aan de andere kant zeg: "Ik ben altijd geestelijk en hemelsgezind, ik mag altijd de tegenwoordigheid van Christus als mijn ziel-verzadigend deel genieten, nimmer ben ik dodig, ongevoelig noch onvruchtbaar," als ik de moed had dat te zeggen, (op verre na durf ik het niet te doen, want dan zou er een leugen in mijn rechterhand bevonden worden), het zou de arme, belaste en geoefende zielen in verlegenheid brengen en haar niet naar de grote weg, waarop de verlosten wandelen, leiden.
Maar het pad des rechtvaardigen is een pad waarop bij tijden geestelijkheid lucht krijgt van onder vleselijkheid, het leven bij tijden een gezegende verlossing uit de dood geniet, vruchtbaarheid bij tijden de dorheid overwint, het licht bij tijden de duisternis verdrijft, barmhartigheid bij tijden de schuld overtreft, de liefde bij tijden de vrees buiten drijft, en de hoop bij tijden de moedeloosheid afkeert.
En hier komen wij nu tot hetgeen bijzonder aan de levendgemaakte uitverkorenen eigen is. Wij voerden bijzondere werkingen, bijzondere voetsporen aan; hier beginnen wij de zegels van de Heilige Geest te ontdekken, zo sterk verschillend van alle vleselijke godsdienst en alle bedriegerij van een goddeloze. Maar zij, die geen genade bezitten, verblijden zich onder de vleugels van een leraar zich te kunnen verbergen, en wanneer zij hem van dodigheid, vleselijkheid, onvruchtbaarheid, ongeloof en twijfelingen horen spreken dan zeggen zij: "Ach, hij schetst daar zo juist mijn bevindingen. O daar kan ik mij in vinden; daar kan ik een weinig ingaan." Maar wat schetst hij eigenlijk? Niet het werk van God in de ziel, niet het werk van de Geest aan het geweten, maar die vleselijkheid, dorheid en dodigheid, die alle mensen eigen is; louter het werk des vleses en niet het werk van de Heilige Geest.

Maar ook heeft Gods volk *bijzondere oefeningen onder verzoekingen.* Verzoekingen te hebben is geen bewijs van een kind van God te zijn, daar wereldlingen ook verzoekingen hebben. Wat doet de zakkenrolder de handen steken in de rok van de voorbijganger? Verzoeking tot diefstal. Wat doet de dronkaard in de kroeg sluipen? De liefde tot de sterke drank. Wat brengt de doodschuldigen naar de galg? De verzoeking tot doodslag. Daarom is het werk der verzoekingen en haar

kracht geen bewijs van een kind van God te zijn. Maar het bewijs ligt hierin: welke de gevoelens en de oefeningen der ziel zijn onder de verzoekingen, hoe zich het levend grondbeginsel, door tegen en onder die verzoekingen te werken, openbaart. Wordt er pijn gevoeld? Brengen de verzoekingen benauwdheid te weeg? Is er een roepen en zuchten tot God om verlossing? Worden er van de vernieuwde geest kermingen en een uitermate zuchtingen, van onder de zware last van verzoekingen vernomen? Worden er nu en dan uitreddingen gesmaakt? Is er een proeven der barmhartigheid, die zich openbaarde in de ziel vergiffenis te schenken van dat zij zo verstrikt was? Wordt er gezegende verheerlijking van Gods genade gekend, in de heling der afwijkingen, die de verzoekingen veroorzaakten? Is er een uitstrekken van de armen des geloofs, om het kruis van Christus te omhelzen, als de enigste toevlucht tegen verzoekingen? Dan besluiten wij, dat er leven is.
Maar wanneer ge u voor een kind van God houdt, omdat u verzocht wordt, och! dan is het niets dan bedriegerij van uzelf. Het is een wreed bedrog van de satan, de verzoekingen als een bewijs en kenmerk van genade voor te stellen, zonder dat er oefening der ziel is onder de verzoeking, zonder de verzoeking een last te rekenen, zonder een bitter zuchten en roepen vanwege die verzoekingen te willen, of redding uit de verzoekingen te ontvangen. De verzoekingen op zichzelf als een kenmerk te willen rekenen, is niets anders dan de weg, die de Heilige Geest in het Woord van God heeft afgetekend, en die Hij voortbrengt in de consciëntie van al de wedergeborenen, te verdonkeren.

2. Maar dit bijzonder volk heeft, in de tweede plaats, *bijzondere verlossingen.* En mijn vrienden, wat wij ten slotte ook zouden kunnen zeggen van twijfelingen, vrees, overtuigingen, benauwdheden, geweldige verzoekingen en pijnlijke oefeningen, ik ben er ten volle van overtuigd, dat het grote, zielvergenoegend bewijs is: verlossing, uitredding. Zou de gevangene, opgesloten in zijn donkere cel, door het zien sluiten van de deuren der gevangenis, een bewijs hebben, dat hij daaruit gebracht zal worden? Zou de bevende doodschuldige, staande onder de galg en zijn angstige ogen over de menigte wendende, de koninklijken bode met een vrijbrief in zijn hand, in allen spoed ziende aankomen, besluiten, dat zijn vonnis uitgesteld werd, omdat hij de strop om zijn nek voelt nijpen? In geen geval; het is de verlossing, die hem ten bewijze strekt. Niets dan de koninklijke pardonbrief stelt hem in vrijheid; het is de ontrolling van de bewijsbrief, door de hand van de Soeverein ondertekend, dat hem verlost van de strik en opnieuw onder zijn metgezellen, als een levend mens terugvoert. En zo is het ook met een gelovige, die met benauwende vrees geoefend is, die door en in de folterende weeën der wanhoop, een ontzaggelijke eeuwigheid als aan een draad boven zich hangen ziet. Hij begeert verlossing, hij heeft behoefte aan vergeving, aan een getuigenis, hij moet een ontdekking van Gods barmhartigheid in zijn ziel hebben.
"Maar," zullen sommigen zeggen, als dan de zaak zo gelegen is, als er in het uitschetsen der twijfelingen en vrees geen bewijs is; als zonde, verdorvenheid en verzoekingen geen kentekenen van genade zijn, wat toch ter wereld mag het dan zijn, dat u en andere Evangeliedienaars daar zo gedurig van spreken? Waarom ze dan niet liever aan haar plaats gelaten en de heerlijkheid van Christus uitgebreid? Wat hebben wij dan met al deze verzoekingen en verdorvenheden te maken?"
Ik zal u het *waarom* aantonen. Veronderstelt eens dat ik naar een plaats ging, waarnaar ik zeer verlangende was die te bereiken, en ik raakte aan het dwalen; maar zie, daar ontmoet ik iemand die ik wel vertrouwen kan en deze vraag ik naar de weg. Hij wijst mij die aan en zegt: ‚Ik zal u een teken geven waaraan u de weg herkennen kunt: hij is zeer bergachtig, hij is uitermate oneffen, ruw en stenig, er zijn vele kuilen en

modderpoelen in, en boven dit alles nog is de weg zeer vuil." Ik luister naar zijn onderricht, bedank hem voor zijn vriendelijkheid en vervolg mijn tocht. Maar verdergaande, kom ik op een weg zo effen als een kolfbaan; ik vind er geen steen die groter is dan de makaden waaruit hij bestaat; alles is voor mijn voeten aangenaam. "Wel," zeg ik tot mijzelf, "dit kan onmogelijk de weg zijn; mijn wegwijzer heeft mij gezegd, dat er steen in de weg zijn, dat hij gevuld is met hoogten en kuilen, met modder en slijk; het is zeker, dat ik niet op de rechte weg ben." Maar ten laatste vind ik er een weg die bergachtig, ruw en oneffen is, zodat nu en dan mijn schoenen in de modder en het slijk wegzinken en alles wat ik in en op de weg ontmoet, is met de beschrijving van mijn onderrichter in de juiste overeenstemming. En nu zeg ik: "ik ben op de weg, ik bevind het juist zo als mij aangewezen werd, hier ben ik op de rechte weg."

Ziedaar, de weg naar de Hemel wordt in het Woord van God, volgens zijn natuur, beschreven een weg te zijn oneffen en vol doornen; vol van moeilijkheden, oefeningen, engten en verzoekingen. Als u het elfde hoofdstuk aan de Hebreeën leest, dan hebt u een beschrijving van de reizigers op die weg en welke oefeningen en verzoekingen zij doorgegaan zijn. Merk nu wel op: de modder, het slijk, de stenen, de bergen, de valleien zijn de weg zelf niet, maar zij liggen in de weg. Konden zij van de weg afgeveegd worden, dan zou de weg dezelfde zijn, maar zij zijn daar en wij moeten er daarom door te trekken. Zo ook, de modder en het slijk in mijn hart, het ongeloof, de hoogmoed, de verwaandheid, de geveinsdheid van mijn gevallen natuur, de scherpe pijlen, die de satan op mij afschiet, de verzoekingen die de wereld voor mij spreidt, de tegenstand der naamchristenen, de vervolgingen van de wereld, de twijfelingen en vrees van mijn eigen gemoed - als ik een wandelaar ben op het enge en nauw pad, dat ten eeuwigen leven leidt, dan heb ik dat alles door te gaan. Niettegenstaande het geen bewijzen zijn, zijn zij evenwel zo onafscheidelijk aan de weg verbonden, dat, ofschoon de weg zelf niet zijnde, zij toch zó in de weg liggen, dat, wanneer ik op die weg ga, ik ze moet doortrekken. Dit nu is de rede, waarom zij, die de steen des aanstoots voor Gods volk wensen weg te nemen, en voor de behoeftigen in Sion zonen der vertroosting begeren te zijn, van twijfelingen en vrees, oefeningen en verzoekingen, angsten en benauwdheden spreken. Het is, opdat zij zouden versterken het levend gemaakte geslacht, dat in deze oneffen en slijkachtige weg worstelt. Hij zal ofschoon in de modder, verder lopen terwijl de voet een ‘dood mens’ er zonder tegenweer in wegzinkt.

Hoe, of wat het dan ook zij, *verlossing* is het grote bewijs. Gezegend te zijn met een gezicht van Jezus; de vergeving der zonden aan de ziel verzegeld te hebben; een gezicht te ontvangen van die heerlijke mantel die de doodschuldigen kan bedekken en beschutten; de ogen geopend te hebben om Jezus te zien; in Zijn boezem te blikken, Zijn teder hart met erbarming aangedaan te zien; de verzoenende droppelen van Zijn bloed in onze consciëntie te voelen druipen, om die te reinigen en te heiligen van alle schuld en zonden; - dat is het bewijs, dat is de zielsverzadigende getuigenis, dat brengt in het hart de vrede Gods die alle verstand te boven gaat. Niemand, als de uitverkorenen kunnen immer dit bewijs hebben; ja, wat zeg ik: niemand als de uitverkorenen hebben begeerte *naar* dat bewijs. Ik kan, uit de volle overtuiging van mijn consciëntie, niet geloven, dat er iemand buiten de door de Heiligen Geest levendgemaakte vaten der barmhartigheid, zijn kan, die ooit met onuitsprekelijke zuchtingen hijgt naar de liefelijke bezoekingen van de liefde Gods, naar de openbaring van Christus’ tegenwoordigheid, en naar de toepassing van het bloed der verzoening. Zoveel is intussen zeker, dat ik nimmer van zulke dingen droomde, of mij om dezelve bekommerde, ik zou ze als geestdrijverij bespot, onder de voet vertreden en voor niets

als dweperij van bijgelovige gemoederen gehouden hebben, als de Heere mij niet tot deze gevoelens gebracht had door Zijn eigene krachtige en gezegende zo ik vertrouw door Zijne onderwijzing in mijn ziel.

3. *Dit bijzonder volk zal zo bijzonder gestempeld zijn uitwendig, zoals zij bijzondere kenmerken en tekenen inwendig bezitten.* Zij zullen van de wereld afgezonderd zijn; zij zullen buiten, waar hun bezigheid hen roept, geen gemeenschap hebben met de mensen van dit leven, die geen vreze Gods in hun harten hebben. Zij zullen, gelijk God hen van tijd tot tijd daartoe roept, afgezonderd zíjn van de dode belijdenis dezer dagen; zij zullen geen wezenlijke gemeenschap of vereniging hebben als met het op een geestelijke wijze onderwezen geslacht; zij zullen tegen alle feilen en misslagen, onder welke vorm of gedaante ook, een eerlijke getuigenis geven. Zij zullen strikt dit bevel gehoorzamen: "Gaat uit van hen, en scheidt u af, en raakt het onreine niet aan." Dit is het, waar ik toe gedwongen ben geworden te gehoorzamen; niet met een vleselijke, maar met een inwendige geestelijke dwang. Wie was met sterker koorden omwonden dan ik, als het ware, met elke tegenstelling van Gods waarheid in de wieg gelegd; met de meest ellendigste banden van vooroordelen bezwachteld; tot het hoofd toe in de wereldsgezindheid, hoogmoed en onkunde gedompeld; in zoveel deftig en doods linnen gewikkeld, als een Egyptisch gebalsemd lichaam! Zodat niets als de almachtige hand van God die dubbele plooien verscheuren en mij brengen kon tot de oprechtheid en volkomenheid des harten, en mij van alles wat ik verkregen had en waarmede ik in betrekking stond kond losmaken. Het is mij dus uit mijn eigen bevinding bekend, dat er een mededeling van een inwendige kracht nodig is, om het bevel te gehoorzamen: "Gaat uit het midden van hen en scheid u af, zegt de Heere en raakt niet aan hetgeen onrein is;" en "acht de versmaden van Christus boven al de schatten van Egypte."
Ik verzeker u uit de oprechtheid van mijn gemoed dat ik liever ín armoe en geringheid de getuigenis van God hoor, dan de getuigenis van mensen met alles wat de wereld heeft en geven kan.

4. Verder: in het bijzonder volk zal oprechtheid, eerlijkheid en vroomheid zijn. Ik schaam het mij bijna te zeggen, (want het is een schandvlek voor de gemeente, maar toch moet ik het zeggen), dat ik veel meer eerlijkheid en wereldse vroomheid, een juister besef van eerwaardigheid, méér oprechtheid in wereldse handelingen, veel stipter en nauwgezetter handeling in alle zaken, die door de mammon gedreven worden, gevonden heb in hen, die van geen belijdenis willen weten, dan in sommigen van degenen, die zichzelf met fierheid onder het volk van God rekenen. Maar toch geloof ik, waar de genade van God in het hart is gezeteld daar maakt het de mens eerlijk, niet alleen voor God, maar ook eerlijk voor de mensen. Geen slinkse streken, geen uitvluchten, geen zwendeling of bedrog kan er immer in een wedergeboren hart bestaan. God Zelf - " Hij die de harten doorzoekt en de nieren beproeft," heeft eerlijkheid gewrocht in iedere consciëntie, die Hij levend gemaakt heeft, door uit Christus' volheid haar leven in te blazen. Uw slinkse streken zijn een zwart merkteken, dat tegen u getuigt. Laagheid, bedriegerij en uitvluchten komen niet uit God. Hij "Die een ontoegankelijk licht bewoont," wil aan uw zielen enigermate Zijn Eigen oprechtheid mededelen.
Och, mijn vrienden! dat wij die eerlijkheid gemeen hadden! Laat ons oprecht en vroom zijn! Dat de wereld niet kan zeggen: ‚die Godsdienstbelijders zullen ons waar zij kunnen bedriegen." O, dat wij steeds iets van die eerlijkheid en oprechtheid

bezaten, opdat wij niet die schandvlek vertonen, waarover de wereld tot opspringens toe verheugd zou zijn, ons er mee te kunnen betichten!

5. Eindelijk: waar God ons als Zijn "bijzonder volk" heeft getekend, daar moet het ook zichtbaar zijn voor Zijn gemeente. Daar zal zachtmoedigheid, teerheid, zachtzinnigheid, boetvaardigheid en mildheid des geestes zijn. Daar worden geen uitbrakingen van het venijn en de vijandschap van ons vleselijk gemoed tegen alles, wat ons tegenstaat, vernomen. Daar wordt geen klauteren naar de hoogste zetel gevonden. Daar kent men geen verduwen noch het verstoten van anderen, opdat *wij* zouden bewonderd en hooggeacht worden. Integendeel, vindt men daar een nederigheid, een zachtmoedigheid, een boetvaardigheid, een vergevende onderwerping en een tederheid des Geestes, waarvoor wij bereid zijn niets te wezen, zolang wij "geliefde kinderen" zijn. En soms zullen wij ons op Davids plaats bevinden, toen hij zei: "Ik koos liever aan de dorpel in het huis mijns Gods te wezen, dan lang te wonen in de tenten der Goddeloosheid."

Hier is de spiegel. Beschouw er u in. Kunt u er uw gedaante in bemerken? Zegt u: "ik twijfel niet aan de verkiezing?" Dat is wel mogelijk mijn vriend! Maar heeft God u van uw verkiezing verzekerd? Zegt u: ‚Ik geloof de ganse leer die u predikt; mijn vader was een volger van Calvijn, ik ben altijd rechtzinnig onderwezen, en ik heb de leer der genade van mijn kindsheid af aangenomen."
Dat is *zeer* waarschijnlijk; maar heeft God deze waarheden ooit met kracht aan uw ziel verzegeld en toegepast? Zij die uit de Geest geboren zijn lezen wij, "zijn niet uit den bloede, noch uit de wil des vleses, noch uit de wil des mans, maar uit God geboren." Heeft Hij Zijn eigen merk op uw geest gestempeld, Zijn gelijkenis in uw ziel gegraveerd, heeft Hij u enigermate de Zoon van Zijn liefde gelijkvormig gemaakt, en in uw hart Zijn beeld weer hersteld? Ik geloof dat er velen van Gods kinderen zijn, zo niet de meesten - die het grote moeite kost hun roeping en verkiezing vast te maken." Het is niet een volk dat het hen gegunde zo maar kan aannemen; zij kunnen zo maar niet op hun gemak zitten en zeggen: "Ik twijfel niet of ik zal wel een kind van God wezen." Zij hebben behoefte aan iets krachtigs, aan een toepassing, aan iets dat uit Gods Eigen mond gaat; en buiten dat worden zij met twijfelingen en vreze geoefend, of hun staat voor God wel recht is.
Kom, laat het geweten spreken; keren wij ons tot onze eigen consciëntie. En wat zegt die getrouw getuige? Heeft God met kracht tot uw ziel gesproken? Heeft Hij uw zonden vergeven? Heeft Hij u een zoet bewijs gegeven van uw aandeel in de Zoon van Zijn liefde?
Zegt u: ‚ik weet niet of ik dit alles durf bevestigen; ik ben er niet zeker van dat God mijn zonden vergeven heeft?"
Nu, wij willen een weinig lager buigen; als u dat niet kunt zeggen, dan zullen wij de grond wat lager leggen. Kunt u zeggen, dat u bij tijden, niet altijd, maar als de Heere het in u werkt, zuchtende, roepende en kermende bent naar de zoete openbaring van Jezus liefde aan uw zielen? Hier is een geopende deur voor u, "de deur der hoop in het dal van Achor." Hier kunt u binnenkomen. Deze zijn de zekere kenmerken van één van Gods bijzonder volk te zijn. Maar u kunt u met niets minder vergenoegen dan wat God uzelf bekend maakt, u hebt behoefte aan een onmiddellijke getuigenis van Zijn gezegende mond, en buiten dat is er niets dat u kan vergenoegen. En wanneer Hij Zijn liefde in uw ziel uitstort, zal zij u vrede en vertroosting geven, maar ook met niets minder kunt u gerust en goedsmoeds zijn.

Bedenk geliefden, hier is geen tussenplaats. Hoe vele duizenden zouden zich verblijden, indien er een plaats tussen de hemel en de hel was! O, konden zij het maar goed krijgen dat er in waarheid een vagevuur was, om zo een middenplaats te hebben! "Zij zijn voor de Hemel," - zeggen zij - "niet goed genoeg, maar voor de hel zijn ze te goed; niet slecht genoeg!" O, was er slechts tussen die beiden een plaats te vinden! Maar zij is er niet. De grote kloof is tussen Abrahams schoot en de duivelen; daar is geen tussenruímte. Het is, óf een bijzonder volk verordineerd ten eeuwigen leven, óf een volk ter eeuwige verdoemenis toebereid. Het is, óf een deelgenoot te zijn van het bloed en de liefde des Verlossers, óf onder de geduchte vloek en de wraak van God te zijn tot in een eindeloze eeuwigheid. Het is, in Christus volmaakt te zijn, in Zijn gerechtigheid opgenomen en in Zijn bloed gewassen te wezen, óf het is, door al de ontelbare eeuwen- heen in de helse pijnen te huilen. Het is, óf zegenrijk in de schoot van God te worden ontvangen, óf in het verblijf der verdoemden te worden neergestoten. En daarom, daar er zulk een geduchte afgrond tussen het een en ander is, vervult het een kind van God bij tijden met siddering, vrees en diepgaande beving, of hij wel een grondig bewijs heeft, dat God zijn Vader, Christus zijn oudste Broeder en de Heilige Geest zijn Leermeester en Onderwijzer is. Maar hij zal zich nimmer wezenlijk voldaan rekenen, als God Zelf hem niet een getuigenis van Zijn mond geeft, hem de Geest der aanneming schenkt, om te roepen "Abba Vader!" Zijn aangezicht ontdekkende in Jezus Christus, en Zijn bloed en Zijn liefde aan zijn geweten verzegelende. Dan wordt hij een erfgenaam van Zijn rust en gevoelt die "vrede Gods, welke de kennis te boven gaat." Hij is verzegeld tot een "erfgenaam van God en een mede-erfgenaam van Christus." En wanneer hij sterft, zal hij voor eeuwig bij Hem wezen Wie zijn ziel lief heeft. AMEN.

4. WAT HEBBEN ZIJ DIE JEZUS LIEFHEBBEN, VAN HEM TE WACHTEN.

"IK DOE WANDELEN OP de WEG DER GERECHTIGHEID, IN HET MIDDEN VAN DE PADEN DES RECHTS, OPDAT IK MIJN LIEFHEBBERS DOE BEËRVEN DAT BESTENDIG IS, EN IK ZAL HUN SCHATKAMEREN VERVULLEN." SPREUKEN 8:20, 21.

Het woord "Wijsheid" treffen wij menigvuldig in de Spreuken van Salomo aan. En op onderscheiden plaatsen zien wij die wijsheid voorgesteld, als sprekende tot de mensen. Met andere woorden: Zij spreekt alsof het één persoon was. Bij voorbeeld, in het begin van dit hoofdstuk lezen wij: "Roept de wijsheid niet? En verheft niet de Verstandigheid haar stem? Op de spits der hoge plaatsen, aan de weg, ter plaatse waar paden zijn, staat zij; aan de zijde der poorten, voor aan de stad, aan de ingang der deuren, roept zij overluid: "Tot u, o mannen, roep Ik, en Mijn stem is tot de mensenkinderen." Evenzo in het laatste gedeelte van het eerste hoofdstuk: ‚De Opperste Wijsheid roept overluid daarbuiten; zij verheft Haar stem op de straten. Zij roept in het voorste der woelingen; aan de deuren der poorten spreekt Zij haar redenen in de stad." (Spreuk. 1: 20, 21.) Dit nu is geen dichterlijke of redekunstige persoonsverbeelding van de Wijsheid; ik bedoel, gelijk de redenaars en dichters soms de hoedanigheden als personen sprekende invoeren - dat is, haar voor te stellen als een persoon, en zulk een taal haar in de mond te geven, als alleen een persoon uiten kan. Ook is het niet de tevoren bestaande menselijke ziel van Christus, die hier onder de naam van Wijsheid spreekt. Het dromen van hen, die het vooraf bestaan drijven, is ten enenmale en rechtstreeks tegen de waarheid van Gods Woord; en zo, die in dat bedrog zijn opgetogen, meen veel ten bewijze van hun stelling in dit achtste hoofdstuk van Salomo’s Spreuken te vinden. Ik noem het bedrog, en ook een aller-gevaarlijkst bedrog, omdat het ook de wortel der verzoeningsleer aanvalt. Want indien de menselijke ziel van Christus voor de grondlegging der wereld bestond, dan was die menselijke ziel van Christus nooit onder de wet, daar we toch lezen, dat "Hij geworden is uit een vrouw, geworden onder de wet." Maar wanneer de ziel haar bestaan had, aleer de wet gegeven was, dan konden er geen achtervolgende, noch *toegerekende* werktuigen der wet op Zijn ziel zijn; en was zij nooit onder de wet, dan had ook Christus nooit de gerechtigheid, door de wet geëist, kunnen uitwerken. Daarom slaat het een dodelijke slag aan Christus’ gerechtigheid en Zijn verzoening. En zo is het met alle andere misslagen en ketterijen.

De satan zoekt geen kleine misslagen in de kerk te voeren, wel nee, zijn doel is, in het geheim een verborgen houw te doen in de grote grondwaarheden der leer. Daarom komt hij met de dwalingen en ketterijen, in zulke vermommingen tevoorschijn, dat men nauwelijks haar strekking herkennen kan, hoewel het wezenlijke doel ervan is, deze of gene grondwaarheid, waarop de ganse verwachting of zaligheid der gemeente berust, de voet te lichten, te ontzenuwen.

Ook denken wij onder de naam "Wijsheid," hier niet aan God in het afgetrokkene, het stelt niet bloot Jehovah, als zijnde de Alleenwijze God, sprekende voor. Maar waaraan hebben wij dan te denken? Indien zij noch de wijsheid in een dichterlijke persoonsverbeelding, noch Christus tevoren bestaande menselijke ziel, noch Jehovah in het afgetrokken aangemerkt, voorstelt, wat moet zij dan betekenen? Ik geloof, dat zij te kennen geeft het *Hoofd van de kerk,* sprekende in Zijn verbondsbetrekking; de

tweede PERSOON in de heerlijke Drieëenheid, Die ons van God geworden is "WIJSHEID, en rechtvaardigheid en heiligmaking en verlossing." En wanneer wij de "Wijsheid," beschouwen als vertegenwoordigende de Zoom van God, staande in de eeuwige vrederaad als het Hoofd en de Vertegenwoordiger van Zijn kerk en Zijn volk, dan zullen wij ontwaren welk een overeenstemming en schoonheid er is in alles, wat Hij in deze betrekking spreekt. Bij voorbeeld: "De HEERE bezat Mij in het beginsel Zijns wegs, vóór Zijn werken, van toen aan. Ik ben van eeuwigheid af gezalfd geweest, van de aanvang, van de oudheden van de aarde aan, Ik was geboren, als de afgronden nog niet waren, als nog geen fónteinen waren, zwaar van water; toen was ik een voedsterling bij Hem, en Ik was dagelijks Zijn vermaking, te allen tijde voor Zijn aangezicht spelende; spelende in de wereld Zijns aardrijks, en Mijn vermakingen zijn met van de mensenkinderen." Hoe gepast en aangenaam stelt dit het Hoofd van de kerk in Zijn bondsbetrekking voor! De Zoon van God, die in de tijd het vlees aannam, Die in de volheid des tijds een waar menselijk lichaam en een volmaakte menselijke ziel aangenomen heeft, gelijk Hij in de eeuwige raad des vredes, als het Verbondshoofd van Zijn volk en Zijn gemeente Zich stelde, en als zodanig in hen verlustigde en een welgevallen had. Het is dan de Zoon van God, Die "ons van Gode wijsheid geworden is."

Die hier in deze woorden spreekt, en nu gezien hebbende wie de Persoon is, die hier spreekt, mogen wij onze oren te meer openen en luisteren, wat die genadige Persoon spreekt. Wat zegt Hij ? *Ik doe wandelen op de weg van de gerechtigheid, in het midden van de paden des rechts, opdat ik Mijn liefhebbers doe beërven dat bestendig is, en Ik zal hun schatkameren vervullen."* Het verbondshoofd van Zijn kerk komt hier voor, als leidende Zijn volk: "Ik doe wandelen," gelijk de goede Herder, die voor Zijn schapen gaat en stap voor stap leidt. Wij kunnen geen enkelen stap buiten Hem; alleen voor zo ver het Hem behaagt, ons stap voor stap en voet voor voet in de weg des eeuwigen levens te leiden, voor zo ver zullen wij wijsheid, sterkte of kracht hebben, daarop te wandelen.

"Ik doe wandelen op de weg der gerechtigheid." Deze woorden zijn toepasselijk op Zijn gezegend werk in de ziel, waardoor Hij elk en een iegelijk, die het Hem behaagt levend te maken tot een eeuwig leven, "doet wandelen in de weg van de gerechtigheid."

Wij willen met Gods zegen zien:

I. Hoe Hij hen leidt.
II. En waarin Hij hen leidt.

I. Laat ons beginnen dáár, waar Zijn werk in de ziel aanvangt, want ook, bij het eerste begin van Zijn werk aan het hart is het in volle nadruk waarheid, dat "Hij wandelen doet op de weg van de gerechtigheid."

1. En hoe doet Hij *in het eerst* op de weg van de gerechtigheid wandelen? Door de rechtvaardigheid van Gods *heilige wet* open te leggen, en zo de ziel bij de wet in te leiden. Hij leidt de ziel in de "weg der gerechtigheid," welke weg van nauwgezette onfeilbare gerechtigheid in de wet is. Want de wet vordert volmaaktheid; de wet eist een onveranderlijke, een gewisse gehoorzaamheid, "het gebod is zeer wijd," en neemt kennis van elke gedachte des harten, van ieder woord, dat uit de mond gaat, van elke verrichting des levens. Zolang deze wet niet anders dan in de blote letter gezien wordt, zolang als zij op twee stenen tafelen geschreven staat, werkt zij niets uit.

Wij leven, gelijk de Apostel zegt ("want zonder de wet, zo leefde ik eertijds"), dat is: wij zijn aan de wet nog niet gedood, door haar nog niet schuldig verklaard, nog niet

gevonnist, dat ons aan de voeten van God zou doen neervallen, en Zijn barmhartigheid zoeken. Maar de weg waarop Jezus als de "Wijsheid" van Zijn volk, hen leidt, is hen eerst te voeren tot de gerechtigheid van de wet. Hij zegt: "Ik doe wandelen op de weg van de gerechtigheid;" dat is: Hij leidt hen tot de wet door aan hun verbaasde gemoederen te ontdekken haar lengte en breedte, hoogte en diepte, haar heilige eisen, haar eeuwige kracht, haren ontzaglijken vloek, haar verslindende vlammen. Zo leidt Hij hen op deze "weg van de gerechtigheid." Hij geeft hun haar nauwgezette, gewisse gerechtigheid aan het hart en de consciëntie te verstaan, en toont hun dat zij schuldig zijn, en nochtans onbekwaam, om te doen, hetgeen de wet vordert. Dit werk van de ziel gaat echter, in alle gevallen, niet tot de zelfde diepte van overtuiging. Het gaat niet altijd met de zelfde verschrikkingen gepaard; ook wordt de ziel, onder de toepassing dezer rechtvaardige wet aan de consciëntie, niet altijd in dezelfde diepte van angst en droefheid gedompeld. Wij kunnen dienaangaande geen geregeld pad aftekenen; wij mogen niet zeggen, dat de overtuigingen zó diep moeten gaan, of dat zij zó lang moeten duren. Maar dit kunnen wij er van zeggen: ze moet zó *diep* gaan, dat zij ons tot de grond toe vernederen, en zólang moet ze duren, dat het werk van de overtuiging op een volkomen wijze geschied is. Maar hoe diep en hoe lang, moeten wij aan de onfeilbare wijsheid van God overlaten. Deze bevinding moet in elke levend gemaakte ziel gewerkt zijn: "alle mond zij gestopt en de gehele wereld voor God verdoemelijk." Als de mond niet gestopt is, als de ziel niet verdoemelijk voor God is geworpen; als alle hoop niet is afgesneden, als alle rietstaven niet ontvallen zijn, als alle kleed van eigengerechtigheid niet als vuile vodden weggeworpen is, dan heeft de wet zijn werk nog niet voleindigd. Dan moet ze haar uitgestrektheid uitbreiden, haar wijdheid met dieper wortelen in het hart schieten totdat dat werk volkomen verricht is. Wij kunnen dit met een natuurlijk beeld ophelderen. Wij moeten allen sterven; het vonnis, dat van Adam begonnen is, moet aan elk en een iegelijk van ons volbracht worden. Maar geschiedt zijn uitvoering aan allen op dezelfde wijze? Sommigen worden afgesneden, door een vurige koorts; anderen kwijnen langzamerhand weg, door een uitterende ziekte; deze sukkelen reeds jaren lang, voor dat het graf hun stof bergt; genen worden afgesneden in weinige dagen tijd. Maar toch, zij allen *sterven*, zij worden allen naar dezelfde plaats gebracht, een enge doodkist is hun aller huis in het kille graf. Zo is het met de werkingen van de wet op een levendgemaakte consciëntie. Al de vaten van barmhartigheid moeten aan de wet gedood worden, allen moeten daar gebracht worden, dat zij nóch hoop, nóch hulp, nóch vermogens hebben. Maar de juiste manier aan te wijzen, of de eenvormige wijze vast te bepalen, hoe ieder levendgemaakte ziel deze dood te ondergaan heeft, dat kunnen wij niet. Gelijk de Apostel spreekt: "wij hadden in ons zelf het vonnis des doods;" maar wij kunnen niet zeggen, hoe scherp dat vonnis des doods zijn moet, noch hoe lang het stand grijpt.

Ik ben altijd begeriger te weten, tot welke plek de ziel gebracht is, om dan de weg te kennen, langs welke zij opgekomen is. Het grote voorwerp van de beschouwing is niet zozeer de zaak zelf, als wel haar uitwerking; niet zo zeer de boom, als wel de vrucht, die de boom voortbrengt. Zien wij een ziel tot een *niet* vernederd, verootmoedigd in het stof des doods, al haar hoop en sterkte afgesneden, en niets bezittende en niets zijnde dan een massa zonden en schulden; wanneer dat wezenlijk en bevindelijk gevoeld wordt, zullen wij dan dat werk in twijfel trekken, enkel en alleen, omdat het pad niet gegaan is naar onze bepaalde regel en overleg, en zo niet met die bijzondere weg overeenkomt, waar langs het God behaagde sommigen van ons te leiden. Jezus doet Zijn volk "wandelen op de weg der gerechtigheid," door hen eerst, door des Geestes onderwijzing, tot een kennis van de geestelijkheid en de eisen van Zijn heilige nauwgezette en veroordelende wet te leiden.

2. Maar deze gerechtigheid zal nooit door het schepsel uitgewerkt worden. Niets minder dan een volmaakte, onverbreekbare gehoorzaamheid kan aan haar eisen voldoen. En daarom leidt ook de WJJSHEID in de weg der gerechtigheid, door de ziel te brengen tot de bevindelijke kennis van Hem, Die de gehoorzaamheid aan de wet vervuld heeft en Die een volmaakte gerechtigheid heeft aangebracht. En gelijk Hij, en Hij alleen, de ziel stap voor stap kan leiden tot de lengte, en de breedte, en de diepte, en de hoogte van de wet, zo kan Hij, en ook *Hij alleen,* de ziel voeren tot de lengte, en de breedte, en de diepte, en de hoogte van Zijn eigen heerlijke gerechtigheid. Want Hij zegt: "Ik doe wandelen op den weg der gerechtigheid." En hoe doet Hij dat? Hoe leidt Hij zo de ziel?
Door een verborgen licht in de ziel te werpen, opdat zij zou zien, wat het Woord van God ontdekt heeft, en door een verborgen kracht in het hart uit te storten. waardoor het geloof in staat gesteld wordt, om datgene wat God bekend gemaakt heeft, aan te nemen, vast te houden en daarop te vertrouwen. Het lezen van Gods Woord zal ons eeuwig nutteloos zijn, tenzij dat Woord levend en lichtend aan onze zielen gemaakt wordt. Daarom brengt het ons niets geen voordeel aan, zo wij uitwendig in Gods Woord lezen: "Dit zal Zijn Naam zijn, waarmede men Hem zal noemen: de HEERE, onze Gerechtigheid." Maar wanneer het Jehovah de Heilige Geest behaagt, - Wiens verbondsbediening en werk het is de dingen uit Jezus te nemen, en die aan het hart te openbaren, - een verborgen en gezegend licht uit te storten op deze Schriftplaats, die van Jezus spreekt als die grote Vervuller van de wet, als hebbende een heerlijke gerechtigheid teweeg gebracht, en voleindigd het werk, dat de Vader Hem te doen gegeven had; wanneer het Hem behaagt een gezegend en verborgen licht over deze Schrift te verspreiden en mag het geloof op dit ogenblik opstaan en krachtig in het hart worden, om aan te nemen, te geloven, te omhelzen, vast te houden en te pleiten op datgene, wat Hij zo in de letter van het Woord ontdekt heeft. Dan leidt Hij, door Zijn eigen overredende kracht, de ziel op de weg van de gerechtigheid. En o, hoe wonderlijk is het, dat God zulk een weg heeft geopend waarin Zijn volk gerechtvaardigd wordt, door de toegerekende gerechtigheid van een Ander! Het zal in eeuwigheid een wonder blijven; het zal het onderwerp van de Hosanna's van de gezaligden, door de talloze eeuwen zijn. Al hun eindig verstand zal zich uitputten, met deze verborgenheid van de wijsheid, van de liefde en van de kracht te beschouwen. Ja zelfs de Engelen, die zo veel voortreffelijker in wijsheid zijn dan de mensen, worden voorgesteld, als "begerig zijnde, deze dingen in te zien". Vandaar dan ook dat, toen de Verbondsark gemaakt was, en de genadestoel boven de tafelen was, die daarin waren gesteld, toen werden de serafims gemaakt, als neerziende op deze gouden Genadezetel. Dit stelde voor hoe "de hoogte, de breedte, de lengte en de diepte van deze verborgenheden zelf de vermogens van de Engelen te boven gingen."

Maar hij doet de ziel "*wandelen* op de weg der gerechtigheid." Het is niet een bloot "gaan rondom Sion, haar torens tellende," het zegt niet zoveel, als wanneer ik rondom een paleis wandel en de eenstemmige schikking van het gebouw bewonder. Nee, maar het zegt, daarheen geleid te worden; dat persoonlijk te ondervinden, daar een onschatbaar omgang mee te hebben, daarvan de aangenaamheid te smaken. Dit is het, wat de ziel lieflijk verzadigt, en ook niets minder dan dit kan haar voldoen. Voor en aleer zij die een verzoek aan de Koning hebben, in Zijn tegenwoordigheid worden toegelaten, zijn er voorkamers en velen zalen door te gaan, zodat hij, die tot het inwendige van het paleis gebracht wordt, stap voor stap en kamer voor kamer tot in de tegenwoordigheid des Konings geleid is. Vele arme twijfelende en vreesachtige zielen

hebben hun voeten, als het ware, maar even over de drempel gezet, en misschien zien zij anderen voor zich in de tegenwoordigheid des Konings ingeleid. En wanneer de kamerling de deuren opent zien zij een straaltje van het schitterende vertrek en mogelijk een flauw voorbijsnellend gezicht van de Koning, maar … de deur wordt weer gesloten, en hun beurt is nog niet gekomen. Evenwel, hoe flauw ook het gezicht geweest is, zij hebben toch zóveel van "de Koning en Zijn schoonheid gezien," dat het hun harten ingewonnen heeft, en zij hijgende zijn naar de tijd, wanneer zij tot Hem zullen toegelaten worden.
Wij lezen, dat de Heere "een deur van hoop in het dal van Achor, opende. " Zo hebben Zijn lieve kinderen, voordat zij in het rijke genot dezer dingen geleid worden, om de Koning van nabij te beschouwen en Zijn beminnelijkheid te bewonderen, hun beurt af te wachten, de tijd te verbeiden. Zij worden stap voor stap geleid, voor en aleer zij voor Zijn voeten kunnen neervallen, die met hun tranen kunnen natmaken, met de haren van hun hoofd afdrogen en Hem noemen, als hun ALLES *in allen.*

Eindelijk: wanneer de Heere door Zijn Geest in de ziel werkt, dan plant Hij haar zuiverheid en Goddelijke oprechtheid in. Als er geen ware en Goddelijke oprechtheid in het hart is, diens mensen Godsdienst is tot in de wortel ondeugend en niets waard. Maar deze zijn niet in de uitwerksels van onze natuur, want "het hart des mensen is bedrieglijk, meer dan enig ding, ja dodelijk." *Jezus* doet Zijn volk "op den weg der gerechtigheid wandelen," door deze geest van oprechtheid, de geest van onnozelheid en Goddelijke oprechtheid in hen te planten. Hij maakt hen dus niet alleen uitwendig rechtvaardig, door de toerekening van Zijn heerlijke gerechtigheid, maar Hij maakt ze inwendig ook rechtvaardig, door hen een rechtvaardige natuur mee te delen, "Des konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig; haar kleding is van gouden borduursel." Hier hebben wij die dubbele gerechtigheid. Het "kleed van gouden borduursel," is de uitwendige mantel van de gerechtigheid, die Jezus op aarde gewrocht en op Golgótha voleindigd heeft. Én zij is "verheerlijkt inwendig," uit kracht van de inplanting van een grondbeginsel van de oprechtheid, zuiverheid, Goddelijke vrees; en die "heiligmaking, zonder welke niemand de Heere zien zal." *Hij* doet de ziel "wandelen op de weg der gerechtigheid," door haar oprecht en onverdeeld te maken voor Hem, voor zichzelf, voor de kerk en voor de wereld. Hij maakt ons oprecht in onze gebeden, oprecht in de onderzoekingen van Zijn Woord, oprecht in onze omgang met Zijn gekochten, oprecht in de woorden, die wij spreken, oprecht in de daden die wij dagelijks te verrichten hebben, oprecht in al de onderscheiden betrekkingen van het leven, oprecht voor Hem, Hem beschouwende als Dien, "Die de harten onderzoekt en de nieren beproeft." Op deze onderscheiden wijzen, doet de Wijsheid - (dat is de Zoon van God; " Die ons van Gode wijsheid geworden is," het Verbondshoofd van Zijn kerk en Zijn volk) ons "wandelen op den weg der gerechtigheid."

"Ik doe wandelen op de weg van de gerechtigheid, in het midden van de paden des rechts."
Die, welke ik tot hiertoe u melde, zijn niet de enige lessen welke Jezus te onderwijzen heeft. Daar zijn er die menen, dat al de onderwijzingen des Geestes, vertroostende leringen zijn. Maar dit is een misvatting. "Welgelukzalig is de man, wien Gij *tuchtigt,* en leert uit Uw wet." Van dit tuchtigend, bestraffend en kastijdend werk schijnt de Heere te spreken, in deze woorden: "Ik doe wandelen .in het midden van de paden des rechts." Waar Hij ook het werk van de genade in de ziel aanvangt, daar vestigt Hij een hof des gerichts op. Zijn stedehouder is de vreze Gods, wonende in een tere

consciëntie. Deze vreze Gods, zo ingeplant zijnde, wordt "een fontein des levens, om af te wijken van de strikken des doods." En door de kracht van deze vreze des Heeren in een tedere consciëntie, doet Jezus ons wandelen, "in het midden van de paden des rechts."
Maar er kunnen zijn, die zeggen: "Hoe is het, dat hij spreekt van "de weg der gerechtigheid," in het enkelvoud; maar van de paden des rechts," in het meervoud? Is er dan slechts één weg van gerechtigheid, en zijn er vele paden des rechts? Het is zo, er is maar één weg van gerechtigheid, (de andere waarvan ik hier voor gewaagde, zijn, óf toebereidende tot- óf uitvloeiende ván die weg). Dat is dus de weg, waardoor Hij zondaren rechtvaardigt door de toerekening van Zijn heerlijke gerechtigheid. Maar er zijn een menigte "paden des rechts. " Dat is: er zijn onderscheidene en verschillende bedelingen van de gezegende Geest aan de ziel, waardoor Hij Zich van tijd tot tijd openbaart en handelt, "als een Geest des oordeels en een Geest der uitbranding. " Op verschillende wijze leidt Hij de ziel tot de kennis van zichzelf, en Hij gebruikt onderscheiden middelen tot het kastijden en straffen van Gods kinderen, voor hun hoogmoed en hun ongerechtigheid. Deze wegen en paden zijn veelvoudig, hoewel zij allen zich in één weg verenigen.

Onze tekst zegt, dat Hij Zijn volk doet wandelen "*in het midden van de paden des rechts."* Niet ter zijden, of op de zomen daarvan, maar in het *midden* van die paden, en derhalve wordt hier geen kromme wandelingen voorgesteld. Hij doet hen wandelen "in het midden" dezer paden; te kennen gevende: dat Hij hen van tijd tot tijd in dit, en dan weer in dat pad leidt.
(1). Deze "paden des rechts" zijn daar, wanneer hij met Zijn heilig oog het hart onderzoekt, en de verborgene werkingen daarvan aan het licht brengt. De natuur brengt gedurig iets van de bodem van een bedrieglijk hart op, dat in rechtstreekse tegenspraak is met het Woord en het werk van God. En die huichelachtige en bedrieglijke natuur bemantelt en vermomt gedurig datgene, wat zij in het geheim te voorschijn brengt. Bij voorbeeld: zij openbaart zich in trotsheid, en noemt dat *geloof;* zij doet zich voor in een ijdel vertrouwen, en bestempelt dat als *een goede hoop door genade;* zij zoekt, onder verscheiden voorwendsels de luiheid, de zorgeloosheid en de inwilliging van het vlees te bedekken, en spreekt dan luide van de *hulpeloosheid en het onvermogen van het schepsel.* En zo weet de listige natuur gedurig sommige van haar diepe verdorvenheden te bemantelen en onder valse benamingen te bedekken, zoals een potscherf bedekt is met het schuim van het zilver. Maar wanneer God Zijn volk "in het midden van de paden des rechts leidt, dan ontdekt en openbaart Hij de onderscheiden bedriegerijen van de natuur en noemt de dingen bij hun rechte namen. Hoe zijn sommigen onzer verstrikt geweest in verwaandheid, en wisten bij tijden niet dat het verwaandheid was! Hoe zijn wij gegaan boven onze bevinding, en zijn de onderwijzingen Gods in onze zielen vooruit gelopen! Dit is trotsheid, verwaandheid. Hetzij dan op welke grond wij staan, indien God Zelf er ons niet met Zijn hand op neerzette, dan is het verwaandheid. Velen van Gods volk zijn in deze strikken verward. Zij zijn, op het voorbeeld van anderen, ter zijde afgetrokken. Zij vertonen zich niet in hun wezenlijk karakter; bijzonder wanneer zij tot een gemeente behoren, waarin vele verwaandheid heerst; bijzonder wanneer zij opgaan onder een prediker, die niets dan verwaandheid, met elk woord dat hij spreekt, voortbrengt. "Kwade samensprekingen bederven goede zeden," en zo gaan zij met rasse scheden tot het bedrog van de vermetelheid, dikwijls hun weg aanmerkende, als wandelden zij in het geloof. Maar wanneer God Zijn volk, door Zijn verborgen bestraffingen, in de consciëntie en door de innerlijke tuchtiging van Zijn Geest in het hart, "in het midden

van de paden des rechts" doet wandelen, dan beteugelt en brengt Hij deze verwaandheid aan het licht. Verwaandheid is de zonde van Calvinisten; eigengerechtigheid de zonde van de Antinomianen, en gelijk wij onze schichten afwerpen tegen Antinomiaanse *eigengerechtigheid,* zo mogen zij terecht hun pijlen tegen die, bij name aan ons behorende zonde van de *vermetelheid,* afschieten. Maar de Geest van God zal nimmer deze geest van de verwaandheid voeden noch over het hoofd zien. Hoe treffend heeft God die gestraft! Toen Uza de Ark van God aanraakte, werd hij om zijn vermetelheid op de plaats geslagen, en stierf. Toen de lieden van Beth-Semes in de Ark des Heeren zagen, werden er meer dan vijftig duizend mannen, om hun onbeschaamde vermetelheid, door Jehovah afgesneden. God heeft hen, die aan deze zonde schuldig waren, met de aller-zwaarste proeven Zijn gramschap treffend bezocht. Dat ook een kind van God daarin verstrikt kan zijn, blijkt duidelijk uit deze woorden van David: "Houd uw knecht ook terug van trotsheden."
Maar wanneer God Zijn volk "in het midden van de paden des rechts" doet wandelen, dan ontdekt Hij deze verwaandheid, en straft ze "met de roede Zijns monds." Hij tuchtigt de ziel zeer scherp, omdat zij zich in het gevaarlijk pad begeven heeft. En van alle geestelijke zonden - dat is, zonden, die in de geest bedreven worden - is er geen, die zo diep in de consciëntie eens wedergeborenen insnijdt, dan deze. En wel, omdat hij zegt: "als ik mij op dit punt bedrieg, kan het dan met mij in alles geen bedrog zijn." Als hij hier de voet op valse grond gesteld had, waarom zal niet elke tred verkeerd geweest zijn? En wanneer hij daarom gestraft en getuchtigd wordt over de verwaandheid en trotsheid, waar hij onverhoeds in gekomen is, dan schijnt dat een mistroostende kleur over elk gedeelte van zijn bevinding te verspreiden; over het begin, midden en einde. Wanneer God dus Zijn volk "in het midden van de paden des rechts" doet wandelen, dan zijn zij geoordeeld. Gelijk de Apostel Paulus spreekt: "want indien wij ons zelf oordelen, zo zouden wij niet geoordeeld worden. Maar als wij geoordeeld worden, zo worden wij van de Heere getuchtigd opdat wij met de wereld niet zouden veroordeeld worden."

(2). Zo is, ten tweede, *de geveinsdheid* een zonde, waaraan Gods volk veel schuldig staat. Niet, dat zij huichelaars zijn; daar is een hemelsbreed onderscheid tussen een huichelaar, en door huichelarij te zijn aangevallen. In een bedrieglijk hart moet noodzakelijk ook huichelarij huisvesten; maar een huichelaar is iemand, in wie de zonde heerst en regeert. Daarom zijn Gods kinderen geen huichelaars; maar zij zijn menigmaal diep in die zonde verstrikt. Hebt u nooit uw aangezicht veranderd? Hebt u nimmer een heilig gelaat vertoond? Zijn er, door de geveinsdheid uws harten, nimmer, om terwille van anderen, uitdrukkingen uit uw mond gegaan, waarvan u op dat ogenblik niets in uw harten gevoelde? Hebt u nooit reden tot zuchten en treuren gehad, omdat u in het gezelschap van christelijke vrienden zo huichelachtig gesproken hebt? Zij dan niet met overleg; de geveinsdheid kwam uit uw mond, hetzij u wilde of niet. Maar wanneer God Zijn volk "in het midden van de paden des rechts" doet wandelen, dan straft Hij deze snode geest in hen. Hij straft deze huichelarij, treft hen diep en kastijdt hen streng daarvoor.

(3). En Zo is het ook, wanneer de ziel is afgeweken, wanneer zij door enige *vuile afgod* is verstrikt geworden, zoals de Apostel zegt: "vervallen van de genade." Dat is, niet vervallen van zijn standplaats in de genade, maar van de ogenblikkelijke heerschappij en kracht van de genade; "hebbende boelen om hoerenloon gehuurd," gelijk Efraïm. Wanneer de Heere Zijn woorden van gramschap en verontwaardiging tegen hen, die zo ver van Hem zijn afgeweken, ontdekt, dan geselt, straft en kastijdt

Hij de ziel. Zo leidt Hij dan "in het midden van de paden des rechts," door een hof van rechtspleging in het hart op te richten en de ziel voor die rechtbank te verklagen. Niet met wraak, zoals de doodschuldige gestraft wordt, "maar gelijk een ouder het kind, dat de hele dag in luiheid en speelzucht de tijd verkwist heeft, ‘s avonds terecht brengt, het bestraft over zijn gedrag, en het misschien gestreng kastijdt. Ach, denk niet hoog van uw Godsdienst, wanneer u "deze paden des rechts" niet kent! Hoewel het zeer scherpe tuchtigingen zijn, zijn zij nochtans zeer voordelig.

II. "Ik doe wandelen op de weg van de gerechtigheid, in het midden van de paden des rechts: *opdat ik Mijn liefhebbers doe beërven dat bestendig is, en Ik zal hun schatkameren* vervullen." Hier zien wij dus waarom Jezus, "doet wandelen in de weg van de gerechtigheid," waarom Hij leidt "in het midden van de paden des rechts." Het is: opdat Hij hen, die Hem liefhebben, zou doen "beërven *dat bestendig is."* De meeste mensen jagen naar schaduwen. Een benevelde, ingebeelde Godsdienst is alles, wat de meeste belijders bezitten. En niets dan de inwendige onderwijzing van Goot de Heilige Geest in de ziel, kan immer die schaduwen verbannen, en iets "bestendigs" in de plaats geven.

(1) Maar wat is *bestendig?* Het is iets stevigs, iets gewichtigs, iets wezenlijks, iets krachtigs, iets eeuwigs. Het is iets, dat niet met de tijd verdwijnt en wegvliegt, gelijk het kaf van de dorsvloer en de rook uit de oven. Het is iets, dat niet enkel en alleen in de gezichten van het verstand dobbert. Het is het krachtige, gevoelvolle, levende, bedauwende en gezegende Koninkrijk van God, met gezag in de ziel opgericht. Maar hoe kan het zijn, dat God Zijn volk doet ‚beërven dat bestendig is," door ze te doen "wandelen op de weg van de gerechtigheid, in het midden van de paden des rechts?" Weinige voorbeelden zullen ons dit duidelijk maken. Wanneer Hij hen eerst op de weg van gerechtigheid doet wandelen in het openen van Zijn heilige wet, dan drijft Hij alle schaduwen weg. Wij hadden opeengestapeld en tezamen vergaderd met grote arbeid, kaf en hooi en stro en stoppelen. Wij zijn dan die man gelijk geweest waarvan in de Heilige Schrift gezegd wordt dat "hij droomde en zie, hij at, maar, ontwaakt zijnde was zijn buik ledig." Zo droomden wij ons leven lang, ons gedurig voedende met schaduwen, met een naam van te leven, met een vormelijke Godsdienst, met een bloot uitwendige vertoning van Godzaligheid, tevreden met weinige instellingen en leringen, meende, dat deze ons beschutten zouden in de dag van de wrake Gods. Al deze waren schaduwen, van geen meerder baat, om onze zielen van de toekomende toorn te bevrijden, dan de schaduwen van een berg in de morgenzon dat kunnen doen. Maar toen de Heere ons begon te leiden "op de weg der gerechtigheid" verdwenen deze schaduwen. Toen was er enigszins behoefte aan de verkrijging van de gunst van God; er was iets nodig, waardoor de ziel die alles doordringende ogen, die haar door en door beproefden, ontkomen kon. En de ziel begon uit te zien naar iets "bestendigs," had behoefte aan iets wezenlijks, moest in zich een stem van de Heere Zelf horen, een getuigenis van Zijn eeuwige gunst en een openbaring van Zijn liefde hebben. Daar was behoefte aan iets *bestendigs.* De ziel begon te "hongeren en te dorsten naar de gerechtigheid," te hijgen en te verlangen naar de openbaring van Jezus’ liefde, en met alles, minder dan het werk en de getuigenis des Heiligen Geestes, was de ziel onvoldaan, niet tevreden, ja het vermoeide haar. Wanneer "de mond gestopt, en de ziel verdoemelijk voor God gesteld wordt, dan heeft zij behoefte aan vergeving, vrede, barmhartigheid, bloed en liefde. Met niets minder kan zij het doen, en daar naar hijgt en verlangt zij met onuitsprekelijke zuchtingen. En wanneer Jezus Zijn volk "op de weg der gerechtigheid" doet wandelen, door hun Zijn heerlijke gerechtigheid bekend

te maken, dan beginnen zij iets *bestendigs te erven,* waarnaar zij zo verlangende waren.
Onder de wet is er geen bestendigheid; zij is slechts van de ziel een voorbereiding, om het bestendige te ontvangen. Ze ledigt de ziel, opdat zij vervuld zou worden; ze kleedt de ziel uit, opdat zij gekleed zou worden. De ziel wordt door haar gewond opdat zij genezen zou worden; de ziel wordt door haar vernederd, om veel heerlijker verheven te worden. Maar wanneer Hij de ziel "op de weg van de gerechtigheid" doet wandelen - die wondervolle weg, waardoor de ziel door Zijn toegerekende gerechtigheid gerechtvaardigd wordt - dan is dat, opdat de ziel zou "beërven dat bestendig is." Dat is: reeds hier op aarde aanvaardt zij die bestendige erfenis, door daarvan te genieten een voorsmaak, daarvan te hebben het begin, de eerstelingen, de vroegrijpe vruchten.

(2) Verder: als Hij de ziel doet wandelen "in het midden van de paden des rechts," - als Hij door de diepdringende bestraffingen en tuchtigingen van Zijn Geest de blote ingebeelde dromerijen, waarin wij zo dikwijls verstikt waren, aan het licht brengt, dan maakt Hij de ziel verlangend naar Goddelijke onderwijzing. Wanneer Hij, bij voorbeeld, door het inwendig licht, dat Hij uw ziel meedeelde, uw trotsheid, die u onder de naam van geloof schuil hield, aantoonde, toen ontstak Hij in uw ziel een ernstig zuchten en roepen naar de mededeling van Goddelijk geloof aan uw hart. Door die valse munt u ontnomen werd u arm, maar daardoor werd uw hart toebereid voor de onvervalste schat. Zodat, als Hij u leidt "in het midden van de paden des rechts" in het wegnemen van de verwaandheid, doet Hij u "beërven dat bestendig is," door in uw hart op te wekken de verzuchtingen en roepingen naar het geloof, en het daarna mee te delen en het krachtig in uw ziel te storten. Want "het geloof is een vaste grond van de dingen, die men hoopt," en daarom, hij, die geloof erft, beërft iets bestendigs, iets wezenlijks.

(3) Verder, toen Hij de *geveinsdheid* van uw vleselijk gemoed aan het licht bracht en u met schaamte en verwarring van aangezicht bedekte, omdat u zo verleid en verstrikt waart inde vertoning van een huichelachtig gelaat, huichelachtige gedachten en veinzende woorden, toen trok Hij een mismoedige kleur over al uw Godsdienst; maar toen Hij dat deed, ontstak Hij in uw ziel een zuchten, begeerten, hijgen en verlangen naar Goddelijke oprechtheid en zuiverheid, Goddelijk ontzag, een vrezen voor misleid te worden, een begeren om oprecht te zijn. En dan, wanneer Hij in uw ziel die geest van oprechtheid, volkomenheid en Goddelijke vrees ingegeven had, deed Hij u "beërven dat bestendig is." Daar is iets bestendigs in de oprechtheid; daar is iets, dat kracht heeft, dat wezenlijkheid, leven, en van een zwaar gewicht is, als de Heere oprechtheid in u geeft.

(4) Eindelijk is het zo ook, wanneer u van Hem was *afgeweken,* verward met de afgoden, en uw hart in het verborgen van uw God afgezworven was. Maar toen uw afgoden u ontnomen en uw afwijkingen aan u ontdekt werden, waardoor uw ziel zuchtende en roepende gemaakt werd en het Hem behaagde, het licht van Zijn aangezicht weer over u te verheffen, dan deed Hij u "beërven dat bestendig is," naar de openbaring van Hem, Wie uw ziel beminde.
O, welk een droom- en schaduwbeeld is een blote uitwendige belijdenis van de Godsdienst! En welk een begoochelend bedrog is er in al het vermaak dat de zonde aanbrengt! Hoe naakt en ontbloot, gewond, walgelijk en schuldig laat het de ziel voor God! Wij hebben zo dikwijls ons vermaak in de zonden voorgesteld, maar wat hebben wij gevonden? Alsem en gal; hoe vleiend ook de taal mocht zijn. Haar vrucht is

dodelijk venijn!" Al haar schoonschijnende vermakelijkheden verdwijnen als rook, en laten niets dan schuld en schaamte achter.
Maar wanneer God ook onze zielen in de zoete gemeenschap met Hem zelf leidde, als Hij onze genegenheden in Hem als het enigste Middenpunt deed eindigen, als Hij onze zielen deed smelten aan Zijn voeten, hoe en wanneer Hij ons beweldadigde met de mededeling van Zijn eeuwig welbehagen en onderscheidende liefde, dan was daar een bestendigheid, iets gewichtigs in. Dat was iets krachtigs, dat was een voorsmaak en de eerstelingen van een nimmer eindigende eeuwigheid. Als Hij dus "Zijn liefhebbers doet beërven dat bestendig is," dan geeft Hij hun een bestendige Godsdienst, iets wezenlijks, iets, dat in de ziel druipt uit die hooggezegende God Zélf, iets dat uit Hem en uit de volheid van Zijn vriendelijk en beminnelijk hart komt, om hen verheugd en verblijd te maken. En ik geloof, dat geen levende ziel, met enige mindere dingen dan die bestendigheid voldaan zal zijn.

Ach, welk een vreze heeft een gelovige van slechts "de naam te hebben, dat hij leeft;" om door huichelarij bemanteld te zijn! Hoe bevreesd is hij van door de bedriegerij van satan misleid te worden, en zo onder de toorn van God te sterven! Hij heeft behoefte aan iets Hemels, iets bovennatuurlijks, iets dat door God Zelf in het hart gewrocht is. Hij mag zwak zijn en vol twijfelingen, laat hem vol vreze en bezet zijn met beving, met zijn eigen vuile verdorvenheden vervuld wezen, en daarom treuren; niettegenstaande moet hij iets " bestendigs" hebben, hij moet iets vasts en wezenlijks hebben, iets, dat van God en *alleen* van God komt. Op de blote waarheid of de mening van mensen, kan hij zich niet gerust stellen; dat alles zijn schaduwen voor hem; hij heeft behoefte aan iets, dat de ziel tot de liefde van God kan optrekken, en haar vervullen met die "vrede die de kennis te boven gaat ." Deze is bestendig. En de duivel ziet er zo veel kwaad voor hem niet in, dat het hoofd daarmede vervuld is, zo hij die wezenlijkheden maar uit het hart kan houden. Hij bekreunt er zich weinig om, welke uw geloofsbelijdenis is, of waar u ter kerk gaat, of wat de denkbeelden in uw hoofd zijn; het is tegen dat *bestendige* - het Koninkrijk van God - met liefde en kracht in de ziel heersende - dát is het, wat de satan rechtstreeks aanvalt.

"Opdat Ik Mijn liefhebbers doe beërven dat bestendig is, en Ik zal hun schatkameren vervullen." Deze schatkamers zijn de schatkamers van het hart. Wij lezen, dat "de goede mens brengt voort goede dingen uit de goeden schat des harten en de boze mens brengt boze dingen voort uit de bozen schat des harten." Wanneer dan de Heere belooft, dat Hij "hun schatkameren vervullen" zal, dan bedoelt Hij daarmede hun hart. Dat is: Hij zal hun hart met Zijn eigen gezegende volheid vervullen. Hoe vervult Hij die? Met de zoete openbaring van Hemzelf. Dat vervult het hart en ook niets anders kan het vervullen. Alle dingen, behalve Jezus, en Die van de ziel ontdekt en geopenbaard zijn, laten een pijnlijke ledigheid. Alle verwachtingen, en gewaarwordingen, en begeerten en hijgen en verlangen, ja al het hongeren en dorsten naar de gerechtigheid - die allen kunnen een pijnlijke en knellende holligheid niet vervullen. Een begeerte naar spijs is geen voedsel; de dorst ia nog geen verfrissende drank, en het blote hongeren en dorsten naar de gerechtigheid - ofschoon het leven te kennen geeft en een aangenaam bewijs is, dat God in uw ziel werkt, - dat is *nog geen* dadelijk eten van Jezus als het Brood, dat uit de Hemel neergedaald is. Niet minder, dan Jezus in het hart, de Hoop der heerlijkheid kan immer een levende ziel verzaden. Doch wanneer Hij Zijn liefde uitstort, wanneer Hij Zich vervaardigt Zijn genadige tegenwoordigheid mee te delen, wanneer Hij Zijn verzoenend bloed toepast, dan is het hart vervuld. Het behoeft niets meer, het is voldaan - rijkelijk, overvloedig voldaan.

Het heeft alles wat het kan genieten, en alles wat het behoeft te genieten. En genoot zij dat altijd, zij zou een Hemel hier beneden hebben.

"Ik doe wandelen op de weg van de gerechtigheid, in het midden van de paden des rechts, opdat Ik Mijn Liefhebbers doe beërven dat bestendig is, en Ik zal hun schatkameren vervullen." U ziet, mijn vrienden! wie het zijn, die God deze zegen geeft, Het zijn dezen, die *Jezus liefhebben.* En wie hebben Hem lief? Zij, die hun behoefte aan Hem gevoeld hebben, en in wier harten het geloof gewrocht is, om in Zijn Naam te geloven. "U dan, die gelooft, is Hij dierbaar." Dit geloof, dat door de liefde werkende is, plant Hij hen in, als Hij doet wandelen op de weg der gerechtigheid, door hen een schemering te geven van Zijn beminnelijk Persoon en heerlijke gerechtigheid. Dit is het begin van Gods Koningrijk in de ziel, de eerste ontdekking van de Schat, verborgen in de akker des Woords. En deze schat, verrijkt het hart, door het te verarmen en schrijft aan alle andere dingen armoede toe. Dan is de ziel gewillig gemaakt te volgen, waar Hij henen leidt, zelfs in de paden des rechts, opdat de schatkamers zouden vervuld worden. Wat zijn weinige muntstukken? Ach! zij zijn zo spoedig verteerd en uitgegeven. Maar toch, zij leren ons, wat goud is, en maken het hart begerig naar meer. Zelfs de Paden des rechts worden, zo niet welkom, dan ten minste draagzaam, als er schatten in *gevonden worden.* Op vele tijden zouden wij verheugd en met blijdschap vervuld wezen, als onze schatkamers vervuld waren, maar wij zoeken die vervulling niet in Gods weg. Hij zegt: - en kunnen Zijn woorden veranderd worden - dat wij door Hem op de weg der gerechtigheid moeten geleid worden. Hijzelf moet ons doen wandelen in het midden van de paden des rechts, en dan zal Hij ons bij tijden doen "beërven dat bestendig is," en wij zullen gewaar worden, welk een bestendigheid er in Zijn liefde is. Hij zal onze harten vervullen met de schatten van de wijsheid en van de kennis, van de liefde en van kracht, welke naar des Vaders welbehagen in Hem wonen, opdat wij, uit Zijn volheid, genade voor genade zouden ontvangen. AMEN.

5. SIONS LIJDEN EN DE HAAR TOEGEZEGDE BELOFTE.

GIJ VERDRUKTE, DOOR ONWEDER VOORTGEDREVENE, ONGETROOSTE! ZIE, IK ZAL UW STEEN GANS SIERLIJK LEGGEN, EN IK ZAL U OP SAFFIEREN GRONDVESTEN. EN UW GLASVENSTEREN ZAL IK VAN AGAATSTEEN MAKEN, EN UW POORTEN VAN ROBIJNSTEEN, EN UW GANSE LANDPALEN VAN AANGENAME STEEN. Jesaja 54: 11, 12, Engelse vertaling.

De beloften in het Woord van de waarheid zijn onuitsprekelijk groot en dierbaar. Hoor slechts de eigene getuigenis Gods aangaande dezelve: "Door welke ons de grootste en dierbaarste beloften geschonken zijn." (2 Petrus 1: 4.) Maar voor wie zijn deze beloften zo groot en zo dierbaar? Voor de kerk Gods. Maar zouden zij van de kerk van God ten allen tijde en in alle omstandigheden wel onuitsprekelijk groot en dierbaar zijn? Geenszins, slechts op bijzondere tijden en onder bijzondere omstandigheden. Met andere woorden: voor zover als Gods kerk zich in die omstandigheden, waarin de beloften haar voegen, geplaatst ziet, voor zover zijn zij haar óf groot óf dierbaar. En wat nu waarheid is betrekkelijk de kerk in het algemeen, is zo ook waarheid ten opzichte van ieder gelovige in het bijzonder. Hoe groot en dierbaar ook de beloften op zichzelf zijn zij zijn evenwel niets, volstrekt niets voor ons, tenzij wij in die omstandigheden gebracht zijn, waarin die beloften te stade komen.
Maar zou er verder niets meer noodzakelijk wezen? Ja, gewis! Ik kan immers in zekere omstandigheden zijn, waarbij deze of geen belofte mij juist zou voegen, en nochtans zo uiterst onmachtig, om er sterkte uit af te leiden of er vertroosting uit te trekken, alsof er geen belofte te vinden ware. En wat is er dan verder noodzakelijk? Beschouwen wij de toepassing van die belofte aan mijn ziel derhalve de beloften in het algemeen, dan kunnen en mogen wij zeggen, dat zij op zichzelf onuitsprekelijk groot en dierbaar zijn; maar evenwel zijn zij dat in waarheid, voor zover als de gezegende Geest haar met licht, leven en kracht aan het hart toepast.
In de woorden, die voor ons liggen, hebben wij, als het ware, een ganse schakel van hoogst dierbare beloften, en in betrekking tot deze beloften, vinden wij de kerk van God in lijdende omstandigheden geplaatst. De Heere spreekt hier Zijn lijdend Sion aan: ***"Gij verdrukte, door onweder voortgedrevene, ongetrooste! zie, Ik zal uw steen gans sierlijk leggen, en Ik zal u op saffieren grondvesten," enz.***

In de beschouwing dezer woorden, zullen wij, onder Gods zegen,

I. Een weinig pogen te zeggen van de staat, *het karakter en de aard van de lijdende kerk van God,* gelijk die door de pen des Geestes is afgetekend, om
II. De *beloften te* overwegen, die haar in deze staat van lijden worden toegezegd.

I. De Heere beschrijft de toestand en aard van het lijden van de kerk, als Hij haar zo teer noemt: *"verdrukte, door onweder voortgedrevene, ongetrooste."* Elk van deze uitdrukkingen is van hemelse betekenis zwanger, en eist derhalve een afzonderlijk onderzoek.
1. "Gij *verdrukte"* Verdrukking is een van de merktekenen, waarmede God Zijn volk bestempelt. Wij kunnen haar het bijzonder merk van de *schapen* noemen. "Ik zal in het midden van u doen overblijven een *ellendig* en arm volk, die zullen op de Naam des Heeren betrouwen." (Zef. 3: 12.) Tenzij wij dus, door Gods hand, met dit

schapenmerk getekend zijn, hebben wij voor het tegenwoordige niet veel bewijs, van tot de kudde van Jezus te behoren. "*Verdrukking!"* Maar hoedanig is de verdrukking van des Heeren volk? Zij worden zeker niet allen op dezelfde wijze verdrukt. De verdrukkingen zijn van onderscheiden soort en verschillen gans zeer in natuur, duurzaamheid en hevigheid; maar beschouwen wij haar, als uit de hand van God komende, dan worden zij allen gezonden, om een zeker einde in de harten van Zijn volk te bevorderen.

a. Sommige verdrukkingen, bij voorbeeld, zijn *lichamelijk.* Een slechte gezondheid is een van die pijnlijke roeden, waaronder zo menigmaal de Vader Zijn liefdegaven vermomd houdt. Velen, zeer velen van het volk des Heeren lijden onder deze verdrukking. Hetzij een pijnlijk hoofd, een verstijving van leder of zwakke zenuwen, een benauwde borst, een walgende maag, of door een beroerte geraakte ledematen, of pijnigende gewrichten en zo alles, wat het leven verbitteren kan. Hiervan kan ik bij bevinding spreken; want nu meer dan minder ben ik gekweld geweest met koude, hoest en een zwakke borst, en dat meer dan twintig jaren lang; behalve dat ik vele maanden het prediken heb moeten staken, uit twee andere oorzaken. Doch ken ik het moeilijke van de verdrukkingen, ik mag vertrouwen, ook iets van de zegening aan haar verbonden, te weten; want de grootste en klaarste openbaring, die ik immer van de Heere Jezus Christus aan mijn ziel genoot, was, toen ik op het bed van de verdrukking lag uitgestrekt, hetwelk ik in drie weken niet verlaten heb. Derhalve ken ik het verdriet van de verdrukking door pijnlijke bevinding, en haar zaligheden, door genoeglijke bevinding; want menigmaal, ofschoon verre na niet altijd, als het lichaam het meest gekweld wordt, geniet de ziel de grootste gunstbewijzen.

b. Anderen van des Heeren volk, die van lichamelijke verdrukkingen bevrijd blijven, hebben weer met andere te kampen, bij voorbeeld, met *familiekwellingen.* Hoe vele rukwinden en hooggaande baren zetten zich niet van deze zijde op! Hoe menigmaal treedt de dood in dit of dat geslacht, en neemt afgod na afgod weg! De jonge spruiten sterven, vóór dat zij tot de bloei komen, of tot de vollen wasdom geraken. Of zo de kinderen opgroeien, ach! het is slechts om nieuw bronnen van angst en kwelling te openen, en het hart door dieper wonden te verscheuren!

c. Nog anderen van des Heeren volk lijden verdrukkingen, in de *omstandigheden.* Deze is een zeer heersende kwelling onder het volk van God, want Hij heeft de armen dezer wereld uitverkoren, om rijk te zijn in het geloof.

d. Doch laat mij niet langer bij deze lichamelijke verdrukkingen, die de kerk van God met de ganse wereld in het algemeen heeft te verdragen, vertoeven. Wanneer de Heere zegt: "Gij *verdrukte,"* dan schijnt hij in het bijzonder te bedoelen die *geestelijke verdrukkingen,* welke het bijzonder deel van Sion zijn. En inderdaad, zouden er enige verdrukkingen te vergelijken zijn met geestelijke kwellingen? Schuld van de consciëntie, angsten van de ziel, vreze des doods, een bekommerd gemoed, foltering des geestes, de verberging van Gods aangezicht, twijfelingen, vrees, zwaarmoedige bekommering, des satans vurige pijlen, Godslasterlijke inwerpingen, ongelovige bedenkingen - ziet daar u iets genoemd, van het mengsel, waarmede Sions beker gevuld is! En waarlijk, wat lichamelijk lijden, wat familiekruis, welke armoede of tijdelijke verliezen en bezwaren zijn met deze te vergelijken? Al het volk des Heeren heeft, elk naar zijn mate, uit deze kelk te drinken; want toen de twee zonen van Zebedéüs, Jacobus en Johannes, Jezus baden, dat zij, de een aan Zijn rechter- en de andere aan Zijn linkerhand mochten zitten, in Zijn heerlijkheid, vroeg Jezus hun: of zij

Zijn beker konden drinken en gedoopt worden met de doop, waarmede Hij zoude gedoopt worden? Zij zeiden tot Hem: "Wij kunnen." En Jezus zei tot hen: "Den drinkbeker, die Ik drink, zult gij wel drinken en met de doop gedoopt worden, waarmede Ik gedoopt worde." En wat Hij tot hen zei, sprak Hij tot ons allen; want voor zover alleen, als wij met Hem lijden, zullen wij ook met Hem verheerlijkt worden.

2. Maar om niet te lang bij dit eerste gedeelte van ons onderwerp te verblijven, willen wij voortgaan tot een tweede merkteken, waarmede God Zijn gemeente bestempelt: *"Gij door onweder voortgedrevene."* De Heere vergelijkt Zijn lijdende kerk bij een schip in zee, dat, van alles ontbloot, door tegenwind uit zijn koers verslagen wordt, gelijk het Paulus in de Adriatische zee ging, en twijfelende, of zij wel ooit de haven zullen bereiken, zoals de Lofzang zegt: "Een half verbrijzeld wrak, door onweer voortgedreven." Welk een schilderij van een, door storm geteisterde ziel! De zon en sterren bewolkt, het kompas verloren, de kaart onbruikbaar, de loodsman overboord, een ontzaggelijke branding voor zich! Velen, ja een grote menigte van des Heeren volk worden zo door onweer voortgeslingerd. Sommigen door een onweer van twijfelingen en vrees; anderen door de storm van lusten en verdorvenheden; deze door een onweer van opstand en gisting; genen door een storm van schuld en moedeloosheid, en nog anderen door zwaarmoedige voorboden en vreselijke bevattingen. Zo zijn zij van hun koers afgedreven, hun zon en sterren verdonkerd, geen klaar bewijs, noch heldere openbaringen worden er gevonden. Vanboven is er duisternis en beneden een woedende zee; de stuurlieden en loodsen zijn overboord, en geen haven in het gezicht.

'k Bemin de Heer', maar ach, maar ach hoe ver
zijn mijn gedachten van Hem afgeweken;
't Verraad'lijk hart zwerft wijd af uit zijn streken,
En zoekt wel duizend minnaars heind' en ver,
Wanneer mijn ziel naar God de Heere brandt;
En 'k treed de plaats van Zijn woning binnen;
Ach! 'k vind ook daar een heir dat rooft mijn zinnen,
En mij van Hem verdrijft tot mijn schand'. ,
Zoek ik 't genot van Hem in d' eenzaamheid;
Door mijn ziel geheel naar Hem te wenden;
Ach! 'k vind ook dáár zo vele grote benden;
Maar liefde nam bij d' ingang zijn afscheid.
Onnutte zorg, of beuzelingen snood,
Weet zich de weg tot mijn gemoed te banen;
zo dat 'k verbaasd, met smart en hete tranen,
Het leger zie dat mij van Jezus stoot.
"Genade, o zo groot! komt zachtkens neer,
Ai, zet mij toch gevangen in uw boeien!
Ontferm' van de ziel! die dorst naar Uw bemoeien,
Uw kracht zij mijner ziele gans beheer!"

3. Maar de Heere voegt er een ander woord bij, dat het geheel schijnt te voltooien, en het merk van een schaap met sterker hand en breder teken op de vacht zet: *"Gij ongetrooste,"* - dat is, ongetroost door en onbekwaam om van mensen vertroost te worden. Dit beschouw ik als een alles afdoend kenteken van het werk van de genade

in de ziel te zijn. Wanneer iemand zo in zijn gemoed neergeworpen is, zó bekommerd in zijn consciëntie en zó belast in zijn geest, dat hem niemand kan vertroosten, dat blijkt de voetstappen van de Geest te zijn. Op deze grond worden geen geveinsden gevonden. Valse belijders verkrijgen wellicht enige troost; zij stelen wat God niet geeft, en eigenen zich toe, wat God hun niet toepast. Het bijzondere merk van Sion is "ongetroost" te zijn; dat haar wonden te diep zijn voor menselijke balsem, haar ziekte te groot voor de medicijnen van het schepsel. Al de evangelische leerredenen van de ganse wereld, al de evangeliedienaars, neen, al de nodigingen, de beloften en verklaringen van het evangelie zelf, buiten een Goddelijke ontdekking, kunnen haar geen troost verschaffen. Haar vertroosting heeft God Zelf in Zijn handen gehouden, alleen van Zijn lippen kan er van bemoediging tot haar ziel gesproken worden.
Maar mijn bedoeling is niet, dat al het volk des Heeren op even gelijke wijze "verdrukten, door onweder voortgedrevenen, ongetroosten" zijn. Eniger mate moeten zij dat zijn, of zij zijn buiten het bereik van Zijn beloften. Nog minder is mijn bedoeling, dat zij, wanneer zij door deze bevinding gaan, hieruit enig bewijs hun ten goede kunnen trekken, want konden zij dat doen, zij zouden getroost, goedsmoeds zijn; de zon en de sterren zouden hun zichtbaar zijn, hun bestemden koers en haven zouden zij klaar voor ogen hebben. Maar dit is hun bijzonder en ten allen tijde aanwezig merkteken, dat zij geen troost kunnen aannemen, tenzij het *God* behaagt die tot hun harten te spreken. Daarom snijdt niet uzelf als een arm, verloren en Goddeloos schepsel af, omdat u zo bezwaarlijk vertroosting bekomt, omdat u wordt voortgeslingerd met een zee van twijfelingen en vrees, verzoekingen en verdorvenheden, door de wateren van de begeerlijkheid en de baren van de zonde. Zeg niet tot uzelf: ‚Ik ben deze avond hier biddende en kermende heengegaan, dat ik toch enigen troost mocht ontvangen, maar ach, waar vind ik die? Waartoe zou ik nog hopen?’ Dat is een gevolgtrekking van satan, en niet uit God. Zijn merk is: "ongetrooste." Een merk dat Hij op Zijn schapen en vooral op Zijn *lammeren* gestempeld heeft.

II. *"Zie, Ik zal uw stenen gans sierlijk leggen."*
Maar laat ons voortgaan om de gezegende schakel van Evangelische beloften, die de Heere Van zijn lijdende kerk toezegt, te beschouwen; en waarlijk, zij zijn hoogst dierbaar. Want, zegt Hij, als of Hij haar bijzondere opmerkzaamheid wil uitlokken tot het werk, dat Hij voor had te volbrengen: *"Zie, Ik zal uw stenen gans sierlijk leggen."* De Heere schijnt hier te nemen het beeld van een gebouw, of liever van een tempel, want Zijn volk wordt bij een tempel vergeleken: "Weet gij niet, dat ulieder lichaam een tempel is van de Heiligen Geest?" En Zijn gezegend werk aan hun zielen vergelijkt Hij met het werk van een bouwmeester of een bouwer, die steen op steen voegt tot Hij de hoofdsteen voortbrengt, met toeroeping: *genade, genade zij dezelve!*

1. De eerste belofte. die met dit gebouw van genade in betrekking staat, is: *"Ik zal uw stenen gans sierlijk leggen."* Dit schijnt een algemeen beschrijving van het werk Gods in de oprichting van het geestelijk gebouw, vóórdat Hij het meer in bijzonderheden omschrijft. Het andere gedeelte van de tekst komt mij voor een vollediger uitlegging te zijn, van wat gezegd is in de belofte: ‚Ik zal uw stenen gans sierlijk leggen." Ik Zelf zal u bouwen," zegt Hij elders. En wederom: "Ik zal u weder bouwen en gij zult gebouwd worden, o jonkvrouw Israëls!" En al de materialen, hetzij tot het fondament of het gebouw, zullen even duurzaam en schoon wezen. Maar wat hebben wij in het bijzonder door die "stenen" te verstaan, die de HEEBE belooft "gans sierlijk te zullen leggen." Mij dunkt, dat wij hier aan de gezegende waarheden van het Evangelie

hebben te denken. Deze worden door de hand van God in de ziel gelegd. Even gelijk de metselaar een steen neemt en die aan het gebouw legt, en zo de een na de anderen tot het gebouw voegt, waarbij het gebouw zelf ten enenmale gans lijdelijk in de zaak is, zo is ook de ziel in het werk van de genade geheel lijdelijk. God de Heilige Geest neemt dierbare waarheden uit de Heilige Schrift, en legt ze met Zijn eigene hand in het hart. Dit is in waarheid de enige weg, waar langs Sion, verdrukt, door onweder voortgedreven, ongetroost als het is, het Woord van God ontvangen kan. Haar verdrukkingen en slingeringen hebben dat op enige andere wijze onmogelijk gemaakt. Nog zal iemand in een andere weg naar behoren in de waarheid gelegd worden. Het is mij niet mogelijk tot het Woord van God, als een regelmatige hoop van bouwstoffen te gaan, en daar deze of gene steen uit te kiezen, en deze of gene waarheid in mijn eigene consciëntie te leggen, om zo mijn ziel tot een tempel Gods te stichten. Hij alleen is het, Die begint, voortgaat en voleindigt. "De handen van Zerubbábel hebben dit huis gegrondvest, zijn handen zullen het ook voleinden." (Zach, 4: *9.)* Nu, als het Jehovah de Heilige Geest behaagt, een gezegende waarheid in de ziel te leggen, het zal "een gans sierlijke steen" zijn. Hoe sierlijk en schoon ook ieder Woord van God op zichzelf zij, het wordt alleen als zodanig bevonden, als het door Zijn eigen Goddelijke hand in de ziel ingelegd wordt. Dit brengt haar sierlijkheid aard het licht. Hoe menigmaal lezen wij het Woord van God zonder er de minste schoonheid in te ontdekken. Maar laat dat gedeelte slechts met zoetheid en kracht van de ziel toegepast worden, o, dan wordt er onmiddellijk schoonheid, onuitsprekelijke schoonheid in gezien en bevonden. Het wordt in eens "een gans sierlijke steen." Een volle en vrije zaligheid; de vergevende liefde van God; het dierbare bloed des Lams; rechtvaardigmaking, door Christus toegerekende gerechtigheid; wijn en melk, zonder geld en zonder prijs; een overvloeiende genade; eeuwige barmhartigheid; een eindeloos heerlijk leven, ziedaar, enige van de dierbare stenen, die God de Heilige Geest, met Zijn Eigen hand in de consciëntie legt.
Maar de woorden: "Ik zal uw steen gans sierlijk *leggen,"* schijnen ook enigszins te wijzen, zowel naar de *steenkalk,* waarin de steen gelegd worden, als naar de steen zelf. En wat is deze steenkalk (cement)? Zou deze geen BLOED en LIEFDE zijn? Zien deze gans sierlijke steen er niet luisterrijk en schoon uit? Zijn zij niet goed gelegd als zij daarmede met elkaar verbonden zijn? Ook is die steenkalk niet minder schoon dan de steen; zij moet ook even duurzaam als de steen zijn en met geen mindere luister en helderheid dan deze flikkeren en schijnen. Dus is het gebouw zowel goed als schoon tezamen gevoegd, zowel hecht in sterkte, als het glansrijk in heerlijkheid is.

2. Maar de Heere beschrijft meer in het bijzonder Zijn werk, tot de onderscheiden en kleine delen. Hij spreekt van haar "grondvesten," haar "glasvensteren," haar "poorten" en haar "landpalen," en zegt ons, hoe onderscheiden die allen van gestalte en maaksel zijn. Laat ons met het eerste beginnen. De Heere beschrijft de stof en de ligging van haar grondstenen. *"Ik zal u op saffieren grondvesten."* Voordat wij vast in de dingen Gods kunnen staan, moeten wij een goed fondament hebben, iets stevigs en vast voor ons geloof, onze hoop, onze liefde; voor alles, wat wij hebben, om er op te steunen. Wij lezen van een dwaze bouwheer, die zijn huis op een zandgrond bouwde, en ook van een wijzen, die het op een rotssteen vestigde. En wat wij nu behoeven is een stevig fondament, om er ons, als een eeuwig al, op te vertrouwen en op te verlaten. Dit belooft God voor Zijn verdrukt Sion te zullen doen: "Ik zal u op saffieren grondvesten." Maar wat en hoedanig is een *saffier?* Hebt u er mogelijk een gezien? Zo niet? Dan zal ik er u in ‘t kort van mededelen, dat het een kostbare steen is, waarvan aan te merken valt zijn bijzondere, zuivere en schone kleur, welke hemels blauw is. Ik

wil niet zeggen, dat het zinnebeeld het juiste is, maar toch kon hij, om zijn natuur en kleur, gevoegelijk een bijzondere *gave des Hemels* verbeelden. "Het geschenk is in de ogen van zijn heer een aangenaam gesteente." (Spreuk. 17: 8.) Elke getuigenis, die God aan de ziel geeft, elke belofte, die Hij in het hart brengt, iedere openbaring van de barmhartigheid, bezoek van zijn liefde en toepassing van de waarheid kunnen wij, in een geestelijken zin, een saffier noemen, want het is in waarheid een aangename, kostelijke steen, glinsterende met het Hemels blauw. Als God dus een saffier in de ziel legt, verschaft hij de geloof een vast fondament. Als Hij tot Abraham zeide: "Ik ben u een Schild, uw Loon zeer groot." En tot Jozua: "Ik zal u niet begeven, noch Ik zal u niet verlaten." En tot Jeremia: "vrees niet." Toen was het, dat Hij een saffier in hun hart legde. Welk een barmhartigheid is het voor u, als uw geloof zulk een saffier tot grondslag heeft, wanneer uw vertrouwen niet alleen op de blote letter van Gods Woord, op de uitwendige waarheid van de Heilige Schrift berust, maar op de getuigenis, die God in uw ziel gelegd heeft. Is daar een openbaring van Christus, de toepassing van een belofte, een bezoek van Zijn barmhartigheid, enig teken van Zijn liefde, enig bewijs van aandeel te hebben aan het dierbaar bloed des Lams? O, dat is een grondslag, een veilig en vast fondament, om er zich op te verlaten. Als zij daar door de hand van God zijn neergelegd, dan kunnen zij niet dan sterk en stevig zijn; als het saffieren zijn, zij moeten onverdelgbaar wezen. Het is waarheid, deze saffieren kunnen allen onder het stof van vleselijkheid en wereldsgezindheid bedolven liggen; de drek en vuilheid, de modder en het slijk van onze gevallen .natuur moge stroom naar stromen over haar heen gedreven hebben; maar zouden zij daardoor enig beletsel bekomen? Is hun natuur voor verandering, haar waarde voor vermindering, haar kleur voor bezoedeling, haar glans voor verwelking en verdonkering vatbaar? Iemand, wie ik zeer goed ken, ja zelfs in mijn maagschap is, verloor op zekere tijd een diamanten ring, in een aardbeienbed van een tuin die een geheel jaar zoek bleef. De herfst bedekte hem met bladen en de winter met sneeuw; de regen viel op hem en de aarde spreidde zich over hem uit; hij werd door de dauw nat gemaakt en door de vorst aan de aarde verbonden. Maar verhinderde daardoor zijn luister?

Geenszins, al was hij in het vuilste riool van Londen gevallen, zijn schoonheid en waarde zou er niet door verminderd zijn. Toen mijn vriendin haar diamanten ring terugvond, bleek hij even helder als altijd te zijn. Zo ook, wanneer de Heilige Geest een saffier in uw ziel vestigde, kan al het stof en slijk van het vleselijk gemoed, neen, al het vuil van de zonden, _ dat toch veel erger is dan dat van het vuilste riool in Londen, - er vrij over heen rollen, maar hij is echter niet te verdelgen. Het is waar, zij kunnen hem onzichtbaar maken, zijn vestiging verdonkeren en een korte tijd zijn aanzien benevelen; maar de aanraking van de hand des polijsters herstelt al zijn schoonheid en luister. De genade in de ziel heeft evenmin gemeenschap met de zonden, als een diamant met een mesthoop. De openbaringen van Christus aan de ziel en de toepassing van Gods waarheid aan het hart zijn Gods saffieren, in hun natuur onverdelgbaar, in haar schoonheid onverderfelijk. Zie wel toe, mijn vrienden, of u zulk een saffier in uw ziel hebt! Dat is het fondament. Bezit u dat. dan kunt ge er gerust op voortbouwen. Maar wacht u voor enig namaaksel. Er zijn een menigte Joden, die valse diamanten voor echte, en blauw glas voor saffieren uitventen. Onderzoek uw Hemelse getuigenis nauwkeurig, en zie of het een echte, een wezenlijke saffier is, juist van gewicht, zuiver van kleur, helder van verve en onverderfelijk van natuur, zonder breuk of scheur, en vooral, of zij door de hand van God is daargesteld: *"Ik zal u op saffieren grondvesten."*

3. De Heere zegt verder: *"En uw glasvensteren zal Ik van agaatsteen maken."* Waartoe dienen die glasvensters? Voornamelijk, om er licht en lucht door te ontvangen, en ons een gezicht te verschaffen van hetgeen zich buiten vertoont. Ik ben in het natuurlijke een groot beminnaar van een fraai uitzicht, en door de vensters van mijn woning heb ik ook een alleraangenaamst uitzicht waarnaar ik dikwijls met vermaak en bewondering mijn ogen wend. [10] Onze huizen zouden armoedige, duistere verblijven zijn, als er geen vensters in waren, of wanneer die altijd door de luiken waren toegesloten. Ze zouden veeleer naar gevangenissen dan woningen gelijken. Zo schijnen de glasvensters waarvan in de tekst gesproken wordt, geestelijke uitzichten te betekenen. Want heeft de tempel geen glasvensters voor licht en lucht? Worden nooit de luiken weggenomen, om aan Sion haar uitzicht te geven? Ja, gewis! O gezegend gezicht, stralen des Hemels, aanschouwingen van Jezus, gezichten op de Drieënige God, blikken in de eeuwige vreugde en gelukzaligheid over hef graf!
Maar de glasvensters zijn van "agaatsteen." In die dagen werd er geen glas tot de venster gebruikt, ofschoon het tot vele andere einden reeds toen bekend was; immers werd het nog onlangs in Ninevé, als ook in de grafsteden van Egypte gevonden; maar haar gebruik tot de vensters dagtekent van veel later datum. Maar waarom zijn zij van agaat? Ofschoon in allen zo klaar niet als het glas, is het een half doorzichtige steen, dat is, doorschijnend genoeg, om een grote hoeveelheid licht door te laten. Wanneer de zon door een venster van agaat schijnt, mag zij een gedeelte van haar glans verliezen, echter zal haar licht niet zo veel verdonkeren. De Zon der gerechtigheid schijnt op Sion, in haar benedenstaat, niet in al haar luister. Zolang wij in het vlees zijn, worden haar stralen veel door de vensters van agaatsteen gebroken. Ook haar uitzichten zijn niet zuiver, helder en klaar. Gelijk de Apostel spreekt: " Want wij zien nu door een spiegel in een duistere rede." Wij kunnen hier niet die klare aanschouwingen hebben, welke de Heiligen in de Hemelse heerlijkheid genieten, waar zij Jezus zien van aangezicht tot aangezicht. Soms echter genieten wij, naar ik hoop, door het geloof een gezicht van God, van Christus, van de Hemelse heerlijkheid; doch deze beschouwingen zijn maar half-doorschijnend, gestreept en verdonkerd, als door een venster van agaatsteen, niet zo helder en klaar als door het zuivere glas. Maar gelijk Daniël open vensters tegen Jeruzalem had, opdat hij door het geloof mocht aanschouwen datgene, wat hij met zijn ogen niet zien kon, zo hebben wij ons naar het Hemels Jeruzalem te wenden, opdat wij daar Hem door het geloof mogen aanschouwen, die buiten dat onzichtbaar is. Hoe armoedig, hoe dof, ja hoe rampzalig zou het zijn in een huis zonder vensters te wonen! Geen gezicht van God, geen aanschouwing van Jezus, noch een straal van Zijn Hemelse heerlijkheid te genieten! In een gevangenis of donker hol te zijn opgesloten, waar ieder venster door luiken is toegesloten, en slechts zo vele luchtgaten gevonden worden, als tot het ademhalen volstrekt noodzakelijk zin, dat is waarlijk aller-rampzaligst. En toch, er zijn velen onder des Heeren levendgemaakte kinderen, die hier zulk een leven hebben door te worstelen; en dit is het, dat hen "verdrukten, door onweder voortgedrevenen, ongetroosten" doet zijn. Maar aan de zulken belooft de Heere: "Ik zal uw glasvensteren van agaatsteen maken." Zij zullen uitzichten hebben. Het moge in het eerst schemerende door de traliën zijn, de vensters van agaatsteen zijn tot het uitzicht gereed; want "het licht is voor den rechtvaardigen gezaaid, en vrolijkheid voor de oprechten van hart."

---

[10] Hoewel het kristal meer overeenkomst met het glas heeft dan de agaat, omdat het doorzichtige steen is, terwijl de agaat een half doorzichtige, en vooral wanneer de natuur daarin speelt, een veelkleurige steen is, zo hebben wij echter gemeend om hier aan de Engelse overzetting te moeten houden, hetgeen ook door onze kanttekenaars en meer Bijbeluitleggers gewettigd, althans niet tegengesproken wordt.

4. Maar de Heere spreekt ook van Sions "poorten." Deze poorten dienen tot in de tempel te gaan, die Hij sticht tot Zijn Eigen woning. Poorten? Ook dezen moeten van kostbare bouwstoffen zijn, evenals de fondamentsteen. *Uw poorten van robijnsteen."*[11] Niet dit ik de Schriftuurlijke zinnebeelden al te bedekt zoeken wil - en wij moeten ons vooral wachten om niet het vreemde in onze uitleggingen van Gods woord te beminnen - twijfel ik nochtans niet, of de Geest Gods zal deze edelgesteenten met een bijzonder doel geschreven hebben. De robijn is van een rode kleur. En waarom zou de Heere gewild hebben, dat Sions poorten van deze bijzondere kleur zouden zijn. Kunnen wij niet, zonder het beeld al te geheimzinnig te verwringen, het er voor houden, dat hier een verborgene zinspeling is van het bloed des Lams? Maar *waartoe dienen* de poorten? Voornamelijk tot twee einden: voor de in- en uitgang. Kwamen wij deze avond hier niet door de opening van de deur in deze kerk? En de deur, die ons een ingang verleende, daardoor wordt ons ook een uitgang gewezen. Sion heeft ook haar poorten, om daardoor uit en in te gaan. Zij heeft haar poorten, om tot God te naderen, om in de tegenwoordigheid des Allerhoogsten te treden, de deur van de hoop in het dal van Achor. En Hij, die de deur geopend heeft, of liever, Die haar niet alleen geopend, maar ook gemaakt heeft, is Zelf de DEUR. "Ik ben de deur," zeide Jezus; en door Zijn vaneen gereten vlees is de deur geopend, gelijk de Apostel bij Hebreeën 10: 19, 20 zegt: "Dewijl wij dan, broeders, vrijmoedigheid hebben, om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, op een versen en levenden weg, welken Hij ons ingewijd heeft door het voorhangsel, dat is door Zijn vlees." Door Zijn bloedende wonden, door Zijn doorstoken zijde, door Zijn doornagelde voeten en handen is er nu een toegang tot God.

"Een deur van hoop voor alle zonden.
In Jezus diep doorboorde wonden."

Weet u een anderen toegang tot God, dan door het geslachte Lam? "Door Hem hebben wij de toegang, beide door een Geest tot de Vader." Daar is geen anderen, want "Hij is, de Weg, de Waarheid en het Leven, en niemand komt tot de Vader dan door Hem." Is dit niet een geopende Weg? Vindt de ziel, die door deze Deur in- en uitgaat, geen weide en, binnengaande, de onmiddellijke tegenwoordigheid Gods? Kent u, mijn vrienden, een toegang tot God, een biddend hart, een gevoel van aanneming des gebeds, een geopende deur en kracht om daar door in te gaan? Wat opende haar? *Verdiensten?* Spreek van verdienste, en alle mensen, tot één toe, waren verloren! Geen verdiensten, noch groot, noch klein - alleen het bloed des Lams heeft de weg geopend, waarlangs arme verlorene zondaren tot God kunnen naderen. Dit zijn Sions poorten, haar poorten van robijnsteen, bloedkleurig van verf, voorstellende en afschaduwende het verzoenend bloed des Lams.

Nu, niet alleen geven de poorten een uitgang, maar ook een toegang. Niet alleen gaan gebeden, smekingen, verzoeken, roepingen, kermingen, zuchten en tranen aannemelijk door de poorten van robijnsteen, om zo in de oren van de Heere Zebaôth te worden gesproken, maar ook beloften, tekenen ten goede, getuigenissen en bezoekingen komen daardoor neer. En gelijk ieder gebed, zal het een goed gebed zijn, door de poorten van robijnsteen, (door het bloed des Lams,) gesproken moet worden, zo ook ieder antwoord, zal het een gebedsverhoring kunnen genoemd worden, komt

[11] De Engelse overzetting heeft hier KARBONKELSTEEN. Waarvan ook onze kanttekenaars en andere Schriftverklaarders gewagen, doch, omdat de karbonkel, even als de robijnsteen van een rode kleur is, en het hier vooral op de kleur aan komt, konden wij even goed - en dan geven wij die kostelijke erve onzer vaderen de voorkeur - aan onze Overzetting houden.

door dat zelfde gewijde kanaal tot ons neer. Heeft het u niet soms met verwondering vervuld, dat God uw gebeden beantwoordde? En wat was de reden van die verwondering? Was zij niet deze? ‘Mijn gebeden zijn zo bezoedeld; mijn gedachten daar onder zo verstrooid; mijn gemoed zo vleselijk; mijn lusten zo sterk; mijn verdorvenheden zo machtig; mijn afwijkingen zo menigvuldig; dat, wanneer ik deze dingen zie, dan verwonder ik mij dat God naar mijn gebeden kan horen.’ En beziet u de zaak van deze kant, dan hebt ge u ook wel te verwonderen. God hoort niet naar uw gebeden omdat er iets goeds in u is! Hoe zou dat ook? Wie en wat zijt u voor Zijn heilig aangezicht? Een massa vuilheid en dwaasheid. Daar is niets anders in u. Waarom hoort God naar uw gebeden en beantwoordt die? Alleen door de poorten van robijnsteen. Het gebed kan opklimmen door Jezus, en de verhoring neerdalen door Jezus. Door Jezus komen de zuchtingen in de oren van de Heere van de Heirscharen, en door dezelfde open poort des bloeds, druipt barmhartigheid de antwoorden in de ziel. Onze arme eigengerechtige harten kunnen dit zo moeilijk bevatten, en wij meen een goede gestalte, een goede daad, of een goed hart te moeten hebben, om onze gebeden Gode aangenaam te maken.
Verban deze gedachten! Dit is niets dan het gebroed van de eigengerechtigheid. De poorten van robijn steen, - daardoor zijn onze gebeden aangenaam, daardoor daalt elke verhoring neer. Indien u iets anders opricht, of een poort van menselijke verdiensten maakt, ofschoon niet wijder dan de ingang van een muizenhol, dan werpen wij smaad en verachting op de genade en het bloed des Lams.

5. Eindelijk spreekt de Heere van Sions *landpalen.* Hij zegt ons: *en haar ganse landpalen van aangename stenen,"* te zullen maken. Daar zal niets gemeens rondom haar zijn. Een bouwmeester besteedt niet die opmerkzaamheid aan de mindere en de buitengebouwen, als aan het gebouw zelf. zo het gebouw van de kostelijke steen is, dan kunnen deze van een mindere soort wezen. Maar zo is ‘t niet met God. Sions Goddelijke Bouwmeester. haar voorhoven zijn, om daar in te gaan met lof. Geen achtergebouwen, geen schuren of stallen, keukens of washuizen zijn voor het gezicht verborgen, of door beplanting verborgen, opdat zij niet het heerlijke gebouw zouden schenden. Sions landpalen, binnenplaatsen of buitengebouwen zijn allen van dezelfde stoffen, als het gebouw zelf vervaardigd. "En al uw landpalen van aangename stenen." Dat is, zo vermakelijk voor de ogen, als een edelgesteente, dat is door zijn luister en schoonheid. De muren rondom haar, de binnenplaatsen tussen die muren, de toegangen tot haar, haar wandelplaatsen en grenzen, alle wanden en scheidsmuren, waardoor ze omheind en afgescheiden is van een goddeloze wereld, zijn gemaakt van steen, aangenaam voor het gezicht en kostelijk in waarde. zo zijn al de handelingen van Gods Voorzienigheid, die dikwerf de buitenste schors van zijn inwendige barmhartigheid vormen, van aangename stenen. Ten noorden en ten zuiden, ten oosten en ten westen - Sions ganse landpalen zijn van kostbare bouwstoffen. De dagelijkse voorvallen van dit leven, de omstandigheden onder ons geslacht, in onze beroepen, bezigheden, hetzij voor- of tegenspoed, de banden van huiselijke zaken, met al haar onderscheiden omstandigheden, die meer naar de landpalen en buitenplaatsen, dan naar het inwendige heilige van de genadige bevinding gelijken - zij allen zijn van Goddelijke stoffen en maaksel. Beschouwd door en in het geloof, ieder voorval en omstandigheid des levens, hoe smartend en bedroevend die ogenschijnlijk zijn, als een aangename steen; want Sions ganse landpalen zijn van aangename stenen.

Maar voor wie zijn al deze barmhartigheden? Voor hen die ze verdienen? Voor de naarstigen? Voor de vlijtigen? Daar lezen wij niet van. Het luidt: "Gij verdrukte, door

onweder voortgedrevene, ongetrooste." Wel, zouden al deze barmhartigheden voor de zodanigen zijn? Dat zijn de enigen, die ze zo schatten, of God er voor verheerlijken. Geef ze de Farizeeër, en hij zal u zeggen, dat hij ze reeds door eigen oefening verkregen en door zijn verdienstelijke gehoorzaamheid bekomen heeft. En doordat God Zijn eer en heerlijkheid aan geen anderen geven wil, en de Farizese godsdienst een zodanige is, die men met eigen handen stichten kan, daarom geeft ze de Heere aan de "verdrukten, door onweder voortgedreven, de ongetroosten."
Met andere woorden, wanneer Hij Sion tot een puinhoop gesteld heeft, neemt Hij voor Zichzelf de onderscheidende eer van haar met Zijn handen op te bouwen, en elke steen op zijn plaats te leggen met Zijn almachtige vingers. Maar dit is op verre na niet in de smaak van de Farizeeër, Die wil zelf de troffel behandelen. Zijn vingers willen zelf het paslood en het meetsnoer stellen. Als hij slechts een weinig in de mortier van menselijke verdiensten mag roeren, een medehelper van God in het bouwen zijn, en dan op het gebouw schrijven, "dit is gedeeltelijk door God en gedeeltelijk door mijzelf gesticht," dan zou hij voldaan zijn. O, wat zou hij zich vermaken, om zijn naam, verenigd met Gods naam, te zien prijken! Evenals u in de stadskerk, even beneden het orgel, de twintig namen van de onderscheiden kerkmeesters, die in de kerkelijke bediening waren, toen zij werd verbeterd en verfraaid, ziet staan. Kon de Farizeeër zijn naam maar nevens die van God, als gezamenlijke bouwers, zien staan, o, dat zou zijn verbeelding, en hoogmoed kittelen! Maar ofschoon het hem zou vermaken, zou het toch God niet vermaken, en het zou niet de lust mijner ziel, noch die van u, voor zover u van God geleerd zijt, wezen,
Onttroon het eigen ik van zijn keizerlijke zetel, en verban het, gelijk het verdient, tot ballingschap en donkerheid; maar laat God verhoogd en in Zijn Goddelijke heerlijkheid voorgesteld worden. Dit is iedere ziel, die door God geleerd werd, aangenaam. Zij verkiest voor zich geen greintje verdiensten. Want - ik heb het menigmaal gezegd - wat verdient hij anders, dan de hel? Een eeuwige verdoemenis, dat is het wat de mens verdient, niets meer, niets minder. En zo lang als hij alleen de hel verdient kan hij, noch zal hij, noch moet hij, de Hemel verdienen. De reden dus, waarom de HEERE, om zo eens te spreken, zo veel moeite doet, om Sion neer te stoten en haar tot een puinhoop te maken, is, opdat Hij voor Zichzelf alleen alle eer en heerlijkheid zou hebben, van haar op te bouwen tot een tempel voor Zichzelf, waarin Hij hier wil wonen door Zijn genade, en hiernamaals in heerlijkheid.
En o, Hij verdient dit zo. Het is van de ziel aangenaam, dat het zo zal zijn, en zo wij geleerd hebben - en buiten die Goddelijke onderwijzing kunnen wij het waarlijk niet stellen - ik zeg, als wij onze eigen hulpeloosheid en hopeloosheid tot alle geestelijk goed hebben kennen geleerd, dan zullen wij Hem allen lof toekennen. Dat is de aangenaamste gewaarwording op aarde. Het is een zalige voorsmaak des Hemels: God voor Zijn barmhartigheid te loven, Hem te danken voor Zijn genade, en Hem te zegenen voor een gevoel van Zijn liefde. Het is een druppel van de Hemel; en hij, die hem hier niet deelachtig wordt, zal hem hiernamaals eeuwig moeten derven. Geen Farizeeër heeft die immer genoten. Geen Farizeeër zal die zolang hij een Farizeeër blijft, immer genieten. Hij moet een puinhoop voor God worden, voor en aleer God zijn handen zal uitstrekken, om hem tot een tempel te stichten. Hij moet een "verdrukte, door onweder voort gedrevene, ongetrooste" zijn, voor dat de HEERE "de steen gans sierlijk legt en hem op saffieren grondvest;" voordat hij "de glasvensteren van agaatsteen, en de poorten van robijnsteen, en de ganse landpalen van aangename steen maakt." En indien God dit niet voor hem doet, ach, waar en wat is dan zijn hoop en verwachting; waarop steunt zijn vertrouwen, en wat zal zijn einde zijn? AMEN.

6. SIONS ZEGENINGEN.

IK ZAL HAAR KOST RIJKELIJK ZEGENEN, HAAR NOODDRUFTIGEN ZAL IK MET BROOD VERZADIGEN EN HAAR PRIESTERS ZAL IK MET HEIL BEKLEDEN, EN HAAR HEILIGEN ZULLEN ZEER JUICHEN. Psalm 132:15, 16.

De meest onopmerkzaamste lezer van de Heilige Schrift kan het wel niet ontgaan, dat er in het Woord van God, met betrekking tot Sion, gesproken wordt van *grote dingen.* Gelijk de Bijbel nu voor mij open ligt, rusten mijn ogen op negen Psalmen, waarvan ik in vijf opmerk dat *van Sion gesproken wordt, en de zegeningen die haar toebehoren,* worden gemeld. Dit is slechts één uit de vele voorbeelden die er zijn, en dat mij juist voor de aandacht is, waaruit wij de waarheid zien van hetgeen wij Ps. 87: 3 lezen: "Zeer heerlijke dingen worden van u gesproken, o Stad Gods!" Maar wat hebben wij door Sion te verstaan, dat haar zulke zegeningen toebehoren? Letterlijk was Sion een heuvel in Jeruzalem, waarop de tempel gebouwd was; en dit is het, dat de grondslag voor een geestelijke bedoeling gelegd heeft. En wat betekende dan de tempel? Want in Sion te zegenen, zegende God niet de letterlijke berg Sion, maar datgene, wat daarop gebouwd was, namelijk de tempel. Maar wat wordt ons in die tempel voorgesteld? Daar wij niet denken kunnen, dat God Zijn zegeningen enkel verkwisten zou aan een gebouw, door mensenhanden opgericht. Want de grote God "woont niet in tempelen met handen gemaakt, en wordt ook van mensenhanden niet gediend, als iets behoevende, zo Hij Zelf allen het leven, de adem en alle dingen geeft." De reden, waarom "de Heere de poorten van Sion boven alle woningen van Jacob bemint," en waarom de "de Allerhoogste Zelf haar bevestigen zal" is omdat het datgene beduidt, waarop Gods ogen en Zijn hart ten allen dage zijn zouden. (2 Kron. 7: 16)

De tempel schaduwde af en verbeeldde twee dingen. *Vooreerst* schaduwde hij af de menselijke natuur van de Heere Jezus, gelijk Hij zei: "Breekt dezen tempel, en in drie dagen zal Ik dezelve oprichten;" waar de Evangelist Johannes bijvoegt: "En Hij zeide dit van de tempel Zijns lichaams." De tempel op de berg van Sion was dan een schaduw van die heilige Menselijke natuur van de Heere Jezus, die onverbreekbaar met Zijn eeuwige Godheid verenigd is, en waarin "naar des Vaders welbehagen al de volheid wonen zou," opdat wij uit Zijn volheid genade voor genade zouden ontvangen.

Maar Sion schaduwde in de *tweede* plaats ook de kerk des levenden Gods af, gelijk de Apostel Paulus, Hebreeën 12: 22, 23 verklaart: "Gij zijt gekomen tot den berg Sion, en de stad des levenden Gods, tot het Hemelse Jeruzalem en de vele duizenden van de engelen, tot de algemene vergadering, en de gemeente der eerstgeborenen, die in de Hemelen opgeschreven zijn." De kerk had nooit een bestaan, tenzij in Christus. Konden wij voor een ogenblik de kerk, afgescheiden van Christus beschouwen, wij zouden niets zien dan een dood lichaam, waarvan het hoofd afgesneden is. Maar gelijk de kerk een levend lichaam is, zo is ze dat alleen door de eeuwige vereniging met haar Hoofd. Daarom is de kerk van God voor geen enkel ogenblik buiten haar stand in Christus, haar eeuwig aanwezen in de heerlijke Middelaar, "Immanuël, God met ons;" te beschouwen. En dit is de reden, waarop de tempel niet alleen de menselijke natuur van Christus, maar evenzo de kerk afschaduwde, te kennen gevende, dat er een levende, onverbreekbare vereniging is tussen het Hoofd en de leden.

In de verzen, die onze tekst onmiddellijk voorafgaan, vinden wij dat hier van Sion gesproken wordt: "De Heere heeft Sion verkoren, Hij heeft het begeerd tot Zijn woonplaats, zeggende: Dit is mijn rust tot in eeuwigheid, hier zal Ik wonen, want Ik heb ze begeerd." Ps. 131:13, 14.) Dat de Heere Sion zou verkoren hebben tot Zijn woonplaats en eeuwige rust, en zou begeerd hebben, om daar te wonen, kan geen waarheid zijn van de letterlijke berg of de stoffelijke tempel. Het kan derhalve alleen geestelijk verstaan worden, van toepassing zijnde op de menselijke natuur van Christus, waarin "de volheid van de Godheid woont;" én op de kerk, "welke Zijn lichaam is, en de vervulling Desgenen, Die alles in allen vervult." "Weet gij niet," zegt de Apostel, "dat gij Gods tempel zijt, en de Geest Gods in ulieden woont?"

Wanneer wij dan in de tekst lezen: "***Ik zal haar kost rijkelijk zegenen, haar nooddruftigen zal Ik met brood verzadigen. En haar priesters zal Ik met heil bekleden, en haar heiligen zullen zeer juichen,"*** dan wordt daar gesproken van:

I. Sions kost,
II. Van Sions brood,
III. Van Sions priesters en
IV. Van Sions heiligen.

In de overweging van de tekst, hebben wij hem daarom op te vatten zoals deze met Sion, de kerk van de levenden JEHOVAH, in betrekking staat. Dus gezien hebbende, wat wij onder Sion te verstaan hebben, kunnen wij voortgaan tot de bedoeling van het woordje "haar," dat tot viermalen toe in de tekst herhaald *wordt, en als het* Jehovah de Heilige Geest behagen mocht, ons in deszelfs geestelijke betekenis in te leiden, kunnen wij een weinig van de zoete beloften, haar behelzende, opzamelen. Ik zal ze, onder Gode zegen, in dezelfde orde, als zij voor mij liggen, overwegen.

I. De eerste belofte luidt: *"Ik zal haar kost rijkelijk zegenen."* Merk eens op de nadruk, die er is in het voornaamwoord *"haar.'* U ziet, dat het de gehele tekst doorgaat: *"haar* kost, *haar* nooddruftigen, *haar* priesters, *haar* heiligen." En de herhaling van het persoonlijk voornaamwoord schijnt te kennen te geven, dat God, Die "een jaloers God is," allen, behalve hen die een eeuwig aandeel in Christus hebben, van zich de beloften in de tekst toe te eigenen, wil buitensluiten. Alsof Hij het niet dulden wil dat het brood van de kinderen de honden voorgeworpen werd, maar de beloften die Hij aan Zijn kerk gedaan heeft, door die bijzondere en herhaalde bepaling wil beschutten.
"Ik zal haar kost rijkelijk zegenen." Hier wordt van een kost gesproken, en deze kost is bepaald voor Sion. Hij is zo maar niet voor ieders eis uit de lucht verstrooid, of voor iedereen, om er zich mee te voeden. Er wordt als van een onderscheiden kost gesproken, in het bijzonder toegericht en bescheiden voor Sion. En wat is deze "kost?" Ik geloof dat het de volheid van de geestelijke zegeningen is, die er weggelegd zijn in de Zoon van God, als het Hoofd van de gemeente boven alle dingen," gelijk de Apostel spreekt: "Gezegend zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegeningen in de Hemel, in Christus." (Efeze 1: 3.) En wederom zegt de Apostel Johannes: "En uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade." Deze kost dan is de volheid van Christus, als het Verbondshoofd van Zijn kerk en Zijn volk. En God heeft aan de kerk deze kostelijke spijs gegeven, die Hij in Christus weggelegd heeft, opdat de nooddruftige en behoeftige kinderen van Sion mogen eten en verzadigd worden. Maar de Heere belooft "deze kost te zegenen," en dat wel *rijkelijk."* Het is de kerk des levenden Gods

niet genoeg, dat er een volheid voor haar is weggelegd in haar Verbondshoofd, die kost moet *"gezegend,"* die moet uit de voorraadschuren in haar hart meegebracht worden. Jozef, door Goddelijke wijsheid onderricht, verzamelde in de zeven jaren van overvloed de spijze in de voorraadschuren. Toen de Egyptenaars om brood riepen, antwoordde Farao, op hun smeken: "Gaat tot Jozef." *Hij* heeft de sleutels. Maar wat, indien Jozef de schuren gesloten hield? Zij zouden allen gewis door de hongerdood zijn omgekomen. Hij, die de sleutels had, opende de schuren, en daardoor behield hij hun leven voor de vernieling. Evenzo heeft de geestelijke Jozef de sleutelen van David en van Hem wordt gezegd: Hij opent, en niemand sluit; en Hij sluit, en niemand opent." Hij deelt van deze kost mee, op zulke tijden, op zulk een wijze, en in zulk een mate, als het goed is in Zijn ogen."
Maar welke zijn de kanalen of de wegen, door welke deze kost die God beloofd heeft zodanig te zegenen, dat ze tot Sion vloeit?

(1) Een kanaal, waardoor die kost stroomt, is *het Evangelie.* Wat is het Evangelie? Het is een ontdekking van een zaligheid uit vrije genade, de openbaringen in Gods Woord van vergiffenis, barmhartigheid en liefde voor een bijzonder volk, door en in het volbrachte werk van de Zoon van God. Het Evangelie is dus een verkondiging en bekendmaking van de schatten, die er in Christus zijn weggelegd. Door het Evangelie, dat de ontdekking van Gods liefde en barmhartigheid is, vloeit deze kost als door een gezegend kanaal, in de harten van Gods volk. God heeft beloofd het Evangelie te zegenen, en waar ook dat Evangelie, door de van God gezonden dienstknecht gepredikt wordt, daar is het meer of minder van de zielen ten zegen. Niet vanwege enige werken, die door hen verricht worden, niet omdat zij arm én behoeftig zijn; maar omdat God in hun Verbondshoofd schatten voor hen weggelegd heeft. En omdat de prediking van het Evangelie een van die gezegende kanalen is door welke die kost in hun harten gevoerd wordt. Veronderstelt, u of ik hadden een som geld voor ons voordeel in handen van een bankier gesteld. Dit zou om geen voordeel zijn, tenzij wij vrijheid hadden, een wissel op de bankier te trekken. Wij konden omkomen van honger, en evenwel kon er een grote som in zijn handen berusten, bestemd voor ons gebruik. Zo is het met het Evangelie. Een levende ziel kan zich niet verzadigen met de wetenschap dat er voor de kerk een schat in Christus weggelegd is. Weinig muntstukken haar door het Evangelie ter hand gesteld, zullen haar gevoeliger verrijken en voor het tegenwoordige meer goed doen, dan al de schatten van barmhartigheid en genade in Christus, tot Wie zij geen toegang gevoelt. Ik verbeeld mij iemand die onderhouden wordt, of een straatveger, of een bedelaar, die van aalmoezen leeft, voorbij de bank van Engeland gaan die volkomen weet dat daar miljoenen goud in haar kisten en kluizen liggen. Zal dat zijn naaktheid bedekken? Zal dat zijn hongerende begeerte verlichten? Zal dat hem uit de armoe in rijkdom stellen? De blote kennis, dat er geld in de bank is, kan zijn nooddruftigheid niets helpen. En zo kunnen u en ik in ons oordeel, als een zaak van bespiegelende leerkennis, weten, dat in Christus al de volheid als een schat weggelegd is. Maar zal dat ons voordeel aanbrengen? Wij moeten daarvan een mededeling hebben; wij moeten daar iets van tasten, daarvan een openbaring genieten, opdat onze zielen daardoor zaligmakende gezegend worden. En het Evangelie doet dit door de hand des Geestes. Wanneer het God behaagt het Evangelie, hetzij dat het gelezen of gepredikt worde, te zegenen, (soms ook zonder het een of het ander) en door hetzelve een proef mee te delen van de schatten van Christus, van de schoonheid van Christus en van het heil, dat in Christus is, dan zegent Hij deze kost rijkelijk aan de harten van Zijn volk.

(2) Zo zijn ook de *beloften* van Gods kanalen, waardoor de kost, die er in Christus weggelegd is, tot de harten van Gods volk vloeit. Er wordt daarom in de Heilige Schrift van gesproken, als van "een sterke vertroosting," die de nieuwgeborene kinderen des geloofs zuigen. Zo worden wij gezegd ″door dezelve der Goddelijke natuur deelachtig te worden." (2 Petrus 1: 4) Het zijn de kanalen van hemelse mededelingen, waardoor de genade neerstroomt tot de vernieuwing van de geest onzes gemoeds. Maar wat zijn de beloften, als zij ons niet toegepast, met kracht medegedeeld, met Goddelijke nadruk aan ons verzegeld worden, zo dat wij ze mogen genieten; er door gevoed, en de zoetheid, die in haar is, door ons gesmaakt worden? Alleen wanneer de beloften met kracht tot ons gebracht worden; wanneer er zoetheid in haar gesmaakt wordt, als het hart met het merg en de vettigheid van haar vervuld wordt, dan zijn de beloften zoveel kanalen en waterleidingen, waardoor de kost, die er in Christus weggelegd is, tot de ziel vloeit.

(3) Ook de *bevelen* van Gods huis - de Doop en des Heeren Avondmaal, zijn, wanneer het God behaagt dezelve te zegenen, kanalen, waardoor genade en barmhartigheid tot de ziel vloeit. In zichzelf zijn ze waarlijk niets; volstrekt nutteloos en blote vormen. Maar wanneer ze door God gezegend worden, dan zijn het kanalen, waardoor het soms God behaagt, Zijn liefde en barmhartigheid aan Zijn volk te openbaren. Doch de Heere heeft beloofd Sions kost rijkelijk te zullen zegenen. Hij geeft die kost niet als een onwillige, of gierige, als of Hij berouw had van hetgeen Hij gaf; maar wat Hij geeft schenkt Hij als een God, als een Vorst, vrij, milddadig, overvloedig, edelmoedig; een oneindig, eeuwig en zelfwezende JEHOVAH waardig. "Hij geeft een iegelijk mildelijk, en verwijt (of misgunt) niet." "De genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwlijk." Dat is: het berouwt Hem nooit, wat Hij geeft en doet voor Zijn volk. En wanneer Hij dus zegent, zegent hij "rijkelijk," zo als de ziel te maken, gelijk Naftali: "Verzadigd van de goedgunstigheid, en vol van de zegen des Heeren."
Maar wie zijn het, die God zo rijkelijk zegent? Als Hij Sions kost zegent, dan doet Hij dat alleen voor de armen en behoeftigen, de hongerigen en naakten, die niets hebben en niets zijn; die derhalve slechts hebben wat God hun geeft, gevoelen wat God in hen werkt, en dezulken alleen wordt de kost van het Evangelie in Christus weggelegd, rijkelijk gezegend.

II.
Maar Iaat ons een tweede tak van de zegeningen, aan Sion beloofd, overwegen. *Haar nooddruftigen zal Ik met brood verzadi*gen.
Gelijk ik te voren heb aangemerkt, zie hoe de Heilige Geest hier met nadruk zegt: "haar nooddruftigen!" Wat zou toch deze bepaling ons willen zeggen? Dat er nooddruftigen zijn, die niet *Sions* nooddruftigen zijn. Er wordt van vele uitwendige bedelaars in de straten van Londen gezegd, dat zij bedriegers zijn; voor het oog zijn zij waarlijk met lompen bedekt, en vertonen aan zich alle tekenen van de armoede, maar kon u ze volgen in hun kelders, u zou zien hoe zij daar al de vertoningen van hun ellende afleggen, en zich aan alle lekkernijen vergasten, waarvan de eerlijke arme geen schaduw te zien komt. Zijn er niet een menigte van zulke voorgewende bedelaars in de Godsdienstige wereld? Worden er niet velen gevonden, die in het gebed belijden, dat zij gans armoedig en leeg zijn, en die het volgende ogenblik beginnen te roemen van de grote daden, die de vrije wil te voorschijn bracht? Dit zijn valse bedelaars, bedriegers, die de vodden van de armoede, maar ook niets meer van de armoe dan die flinters bezitten. Die inderdaad uitdrukkingen gebruiken, die ons bijna doen denken, dat zij in waarheid nooddruftigen en behoeftigen zijn, terwijl zij die

ganse tijd geen gevoelig besef van hun armoedigheid hebben, voor een hartdoorzoekend God.
Nogmaals er zijn personen in een orthodoxe belijdenis van de Godsdienst, die, om mij zo eens uit te drukken , "de temende taal van de armoede" aangeleerd hebben. U weet, dat de bedelaar altijd op een zekere krijtende toon zijn gaven vraagt; hij spreekt nooit met zijn natuurlijke uitspraak, hij heeft een tot zijn beroep behorende stem. Ik vrees, dat het zo met velen is, die belijden de bevindelijke waarheid lief te hebben. Zij bezitten de krijtende uitspraak van de armoede; zij hebben de ware belijdende stem verkregen. Maar kon u in hun harten zien, u zou hen niet in waarheid arm en behoeftig, door een werk van de genade aan hun zielen bevinden, maar gelijk de Loadicese gemeente, "rijk en verrijkt, en geens dings gebrek hebbende." Nu, niet van deze voorgewende nooddruftigen spreekt God in de tekst; deze Godsdienstige bedriegers, deze valse bedelaars, deze ongewonde verminkten zijn, zodra zij het Godsdienstige gezelschap verlaten hebben, zo blijgeestig en vrolijk, als de Londense bedelaar onder zijn eigen troep is.
De tekst doet aan dezulken geen belofte, maar bepaalt de zegeningen aan Sions "nooddruftigen." Alsof de hartdoorzoekende God het voorzag, dat er velen belijden arm te zijn, die nochtans Sions nooddruftigen niet zijn. Sions nooddruftigen zijn in waarheid diegenen, die van de armenkassen trekken, ware bedelaars, ongeveinsd afhankelijk van aalmoezen. In zichzelf hebben zij niets, en zijn zij niets dan weemoedigheid, ellende en oude vodden. Dat weten zij en dat gevoelen zij, en wanneer zij dat voor God belijden, is het niet met een daartoe behorend gekrijt noch Godsdienstig geteem, dat zij van anderen geleerd hebben, maar het onvervalste gevoel van hun verbroken hart. En nu gij, mijn vrienden! Ten minste sommigen van u, die een bevindelijke prediking goed keurt, weet, dat Gods volk naar het geestelijke een arm en behoeftig volk is. Maar werp eens een blik in uw hart. U belijdt, geestelijke armoede. Maar heeft God u wezenlijk nooddruftig gemaakt? Heeft de Heere Zelf u uitgekleed? Of hebt u de woorden maar niet de gewaarwordingen geleerd ? Hebt u de blote uitdrukkingen opgevangen, zonder dat u in waarheid van inwendige bedelarij, bankbreuk en onvermogen voor een hartdoorzoekend Jehovah weet? Ach, mijn vrienden! Wanneer u door Goddelijke onderwijzing niet geleerd hebt, wat zielsarmoede is, dan hebt u voor het tegenwoordige geen geopenbaard aandeel in deze belofte. Armoede in het *natuurlijke* is iets, waar onze natuur van huivert, en armoede m in het *geestelijke* is iets, waarvan wij geestelijkerwijs afkerig zijn. En zoals de mensen in het natuurlijke, in verlegenheid, alle toevluchten beproeven en alle middelen ter hand zullen nemen om voor bedelarij bewaard te blijven, zo is het ook in het geestelijke. Wanneer God des mensen ingebeelde rijkdom begint in te korten, zal hij zich van alle behulpmiddelen en toevluchten bedienen, om toch dat beangstmakend gezicht, van arm en nooddruftig voor een hartdoorzoekend God te zijn, maar te ontkomen.
Er zijn veel mensen, die menen, dat de standaard in de Godsdienst gewoonlijk te hoog gesteld wordt. Ik heb hun opmerkingen gelezen en ik stem er ten volle mede overeen, dat hij in het algemeen niet laag genoeg geplaatst wordt. Er zijn weinige mensen arm genoeg voor Christus; zij zinken niet diep genoeg in zielsdroefheid, om door het Evangelie van de vertroosting opgericht te worden. Hun naam, - dat ik mij zo eens uitdrukken mag - is nog niet in de courant geweest; zij zijn nog niet bankroet gegaan; zij zijn nog niet door en door onvermogende geworden. Ze zijn nog niet tot de plaats gekomen waar de Heere van spreekt, als hij zei: *"En als zij NIET hadden om te betalen,* schold Hij het hun beide kwijt." De meeste mensen - ja, en onder hen ook velen van Gods lieve kinderen - zijn niet arm genoeg voor het Evangelie.

Mogelijk zijn hier sommigen tegenwoordig, die van tijd tot tijd zeggen: "Ik kan mij niet in Christus verheugen, als ik wel wenste; ik zie mijn naam zo niet in het boek des levens, als ik wel begeerde; ik heb niet die zoete vertroosting, waar van anderen van Gods volk spreken." - Zal ik er u de reden van zeggen? Zal ik eerlijk met u handelen? U bent nog niet arm genoeg; u hebt nog enige voorraad in huis; al het brood is nog niet uit de kas verdwenen; de laatste penning is nog niet uit uw buidel uitgegeven; u hebt nog steeds iets in uw hand: u bent nog niet arm genoeg voor Christus. Maar als u niets wordt, als u neerzinkt in de diepte van de rampzaligheid "niets hebt om te betalen," dan zal De Heere Zijn barmhartigheid en genade aan uw nooddruftige en naakte ziel openbaren. Wanneer u zo arm bent dat u niet meer over hebt, nóch van uzelf, nóch van het schepsel. Nu, de Heere heeft een bijzondere belofte aan Sions nooddruftigen gegeven: *"Ik zal haar nooddruftigen met brood verzadigen."* Niets anders dan brood? Is dat het alles? Ja, dat is alles, wat God beloofd heeft: brood, de staf des levens.

Maar wat hebben wij door brood te verstaan? De Heere verklaart, in dat gezegende hoofdstuk Johannes 6, wat het brood is. Hij zegt: "Mozes heeft u niet gegeven het brood uit de Hemel; maar Mijn Vader geeft u dat brood uit de Hemel." "Ik ben," zegt Hij, "het Brood des levens." En wederom: "Ik ben dat levend Brood, dat uit den Hemel neergedaald is; zo iemand van dit Brood eet, die zal in der eeuwigheid leven." Het Brood dat God de nooddruftigen van Sion geeft, is het vlees en bloed van Zijn eigen geliefde Zoon, niet ontvangende in de wetenschap, gelijk de Pausgezinden en Piëtisten leren, maar door het geloof er mee gevoed te worden, onder de bijzondere werkingen van de Heilige Geest in het hart. Maar het is geen behoefte en een teken dat wij honger hebben, als wij niet door brood gevoed willen worden. De rijke man die gedurig van de sappige spijs en de geurige saus smult, zou hij brood niet leven willen. Om zich te vernederen tot, te leven van zulk een ongekruide spijs, als het brood is? Wel, hij moet waarlijk wel honger hebben, die zich daarmee vergenoegt. Zo is het ook in het geestelijke. De mens, opgevoed met denkbeelden en een tal van bespiegelende meningen, kan zich niet vernederen tot de eenvoud van het Evangelie. Zich te voeden met een gekruiste Christus; een bloedige Jezus? Hij is niet genoeg vernederd tot de hongersnood, om smaak te hebben in zulk geestelijk voedsel, als dit is. Vóórdat hij zich voeden zal met dit Brood des levens, moet hij geestelijk arm gemaakt zijn. Als hij geleerd heeft, niets te zijn, dan een massa goddeloosheden, vuilheid, schuld en ellende wanneer hij zijn ziel voelt zinken onder de toorn Gods; en nauwelijks hoop heeft om zijn arm schuddend hart op te beuren; wanneer hij de wereld een bitterheid voor hem bevindt, en nergens een voorwerp ziet, waarvan hij enige blijvende vertroosting kan inoogsten; wanneer het dán de Heere behaagt, zijn consciëntie enigszins te openen en een geur van de liefde en het bloed van Zijn geliefde Zoon in zijn hart te brengen, dan begint hij het Evangelisch brood te proeven en te smaken. Dan is hij gespeend van zich met schillen en as te voeden, een afkeer hebbende "van de wijnstok van Sodom en de velden van Gomorra." En een begeerte, om de eenvoudige Evangelische spijs te smaken, begint hij een zoetheid in de gekruiste Christus te proeven, waarvan hij, aleer hij bevindelijk arm gemaakt was, niets kende. De Heere heeft beloofd, de zodanigen te zullen verzadigen. En welk een zoetheid is er in dat woord: *verzadigen!* De wereld kan u en mij niet verzadigen. Wij hebben het immers beproefd, sommigen uwer misschien jaren lang; heeft ze u voldaan, verzadigd? Maar kan man of vrouw ons dan verzadigen? Kunnen de kinderen of bloedverwanten ons verzadigen? Kan alles, wat de wereld goed of groot noemt, ons verzadigen? Kan het vermaak van de zonde ons verzadigen? Is er in dat alles niet een pijnlijke ledigheid? Oogsten wij van alles, wat van het schepsel en uit het vlees is, geen onvoldaanheid en teleurstelling in? Hoe

weinig vinden wij anders dan droefheid en berouw bij alles, dat in de wereld is? Ik twijfel niet, of er zal weinig anders van deze wereld te vergaderen zijn - gelijk ik het reeds vele jaren bevonden heb - dan teleurstelling, ontevredenheid, "ijdelheid en kwelling des geestes." De arme ziel ziet in het ronde op de wereld en het schepsel, op al de bezigheden, vermakelijkheden en betrekkingen des levens, en vindt bij allen een zwaarmoedige oogst, zodat hij niets anders gewint, dan droefheid, radeloosheid en onvoldaanheid. Wanneer een mens nu hier gebracht is, dat hij behoefte heeft aan verzadiging, aan iets dat hem gelukkig maakt, aan iets, dat de pijnlijke ledigheid vervullen kan, aan iets, dat de verbroken beenderen helen kan, de bloedende wonden en de melaatse kwalen verbinden kan. En, na alles rond gezocht te hebben, leringen, denkbeelden, meningen, bespiegelingen, vormen, plechtigheden en gebruiken van de Godsdienst, de wereld met haar bekoorlijkheden, zichzelf met al de onderscheiden werkingen van het eigen ik, niets gevonden heeft, dan bitterheid des geestes, in alles kwelling en droefheid, en dan als een rampzalig ellendeling neerzinkt, dán is het, als de Heere hem iets van het brood des levens te zien geeft, dat hij een verzadiging vindt in datgene, hetwelk hij van gene andere kant ooit bekomen kon.

Dat is de reden, mijn vrienden! waarom de Heere Zijn volk zo verdrukt; waarom sommigen zulk een zwakke tabernakel hebben rond te dragen; waarom anderen zo vele familiekwellingen hebben; waarom deze in zo een diepe armoede gedompeld. Ja waarom gene zulke rebellerende kinderen hebben, en waarom weder anderen zo met geestelijke droefheden geoefend worden, dat zij nauwelijks weten, wat of het einde zal wezen. Het is alles tot een einde: om hun buiten Christus rampzalig te doen zijn, onvoldaan buiten de Evangelische spijs; om hen zo ellendig en ongetroost te doen zijn, dat God hen alleen kan gelukkig maken, en alleen vertroosting tot hun bedroefde gemoederen kan spreken.
Mijn vrienden! Als hier enkele jonge mensen tegenwoordig zijn, wiens hart God met Zijn Geest heeft aangeroerd, maar u zoekt nochtans enige verzadiging uit de wereld; als uw gezondheid en levensgeesten nog ongebroken zijn, en u ziet naar een inzameling van vermaak uit het schepsel, reken er op, als u een kind kan God bent, u zult teleurgesteld worden. De Heere zal in de wortels van al uw verrassend vermaak insnijden. Hij zal uw werelds geluk krachtig snoeien. Hij zal u nimmer een aards paradijs toestaan. En het is u een barmhartigheid, dat Hij dat niet toestaat. Indien u uitziet naar geluk van man of vrouw, van bezigheden, van de wereld, of van waar ook uw vleselijk hart naar uitgaat, vertrouw er op, God zal u geen bestendig noch blijvend vermaak in hen toestaan, maar zal in de wortelen van uw aardse genietingen diep insnijden. Hij zal al uw wereldse plannen bederven, en u tot deze plek brengen om u een ellendig schepsel buiten Christus te doen zijn, om u te verstaan te geven, dat u een bedorven nieteling bent, zonder de openbaring van Gods Zoon aan uw ziel. En wanneer u geen vermaak in de wereld kunt vinden, als de dingen van het zin- en zienlijke u geen geluk kunnen verschaffen, maar de ellende in uw zielen gevoelt, en een vrees dat ten laatste eeuwige rampzaligheid uw deel zal zijn in de toekomende wereld, dan zult u bij die karakters behoren die God door het Evangelie wil vertroosten. Hij zal u openbaren, dat u aandeel hebt in de belofte die aan Sion gedaan is: "haar nooddruftigen zal Ik met brood verzadigen." U zult dan niet behoren onder "die verzadigde zielen, welke het honingzeem vertreden," maar een van de hongerigen zijn, die alle bitter ding zoet is."
En het is uw barmhartigheid, en ik geloof in de oprechtheid van mijn gemoed, dat het mij een barmhartigheid is - (hoewel weinigen misschien zoveel mishagen in verdrukkingen, hebben, dan ik daarin heb) benauwdheden en beproevingen te hebben,

opdat wij geen genoegen in de wereld kunnen scheppen. Indien wij dat konden, ik weet waar en wat ik zou wezen. Ik zou de ijdele verbeeldingen van mijn vleselijk hart opvolgen, vermaak en wellust pogen in te oogsten, dáár, waar nimmer het ware geluk zal gevonden worden; mij afkeren van het Evangelie en van alle gezegende beloften van het Evangelie, gelijk de kinderen Israëls zich verachtelijk van het Manna afwendden, en zeiden: "onze ziel walgt van dit zeer lichte brood."
Godsdienst! -- wat zou ge u om de Godsdienst bekommeren, als u de wereld beminnen en genieten kon? Waarom? – Ach, ‘s mensen hart is zo hoogmoedig, trots en wereldsgezind, dat hij, tenzij hij er door de kracht van God in zijn ziel toe gedrongen werd, de levenwekkende, geestelijke Godsdienst niet zou willen aanraken. Ze zou hem volstrekt geen aanzien waard zijn, tenzij droefheid des harten, radeloosheid van gemoed, beangstiging van geest, verdrukkingen en een met schuld beladen consciëntie hem *daar* niet het geluk deden zoeken, omdat elders alle paden tot het geluk krachtdadig gesloten worden.
Nu, de Heere zegt: "Haar nooddruftigen zal Ik met brood *verzadigen;*" en zij zullen verzadigd wezen. Want Hij zegt elders: "Eet vrienden, drinkt en wordt dronken, o liefsten!" Hij zal hen "drenken uit de beek van Zijn wellusten;" want "de beekjes van de rivier zullen verblijden de stad Gods."
En zijn er onder u, mijn vrienden, die treurende, zuchtende, kermende en soms met opstand en knorrend ongeduld vervuld zijn, omdat u niet geniet datgene, wat u natuurlijkerwijs wenst te genieten, of omdat u8 aardse ontwerpen en plannen u bij de handen afbreken, en u van weinig anders weet te spreken, dan van droefheid des harten en benauwdheid van ziel? Ik zeg u: u bent veel meer beweldadigd, dan wanneer het alles naar de wens van uw hart ging. God, Die u ellendig maakte, opdat u gelukzaligheid in Hem zou vinden, zal u niet in uw ellende doen leven noch sterven. Op Zijn tijd zal Hij uw bloedende wonden verbinden, en olie van vreugde in uw bekommerd hart gieten.

III. *"En haar Priesters zal Ik met heil bekleden."* Nog steeds dezelfde bepaling, zoals wij te voren hebben aangewezen: "haar priesters." Evenals "haar nooddruftigen" Goddelijk getekend en aangewezen waren, worden ook "haar priesters," door dezelfde omheiningen afgezonderd. En o, mij dunkt in onze dagen waarin het piëtisme en het zuurdesem van het Pausdom, zo wulp zich verheft, is het zo’n aangename en wijze bepaling. Maar wie zijn dan "priesters," in de Evangelische zin des woords? Mensen, op wie de heer bisschop zijn handen gelegd heeft? Mensen, die door een vergadering van rechtzinnige dienaars des Woords verordend zijn? Mensen, die zich met mantel en bef, en met gouden versierselen aan het volk vertonen? Mensen, die zich in hun brieven en op de koperen platen, bezijden of op de deur noemen: "De predikant N. N.?" Zijn dat Sions priesters? Ik zal niet zeggen, dat *niemand* van hen een Evangelisch priester is; maar dit uitwendige maakt, noch openbaart hen een zodanige te zijn.
Komt, keren wij ons dan af van deze menselijke vonden tot wat de Heilige Geest ons dienaangaande leert. Wij lezen, Openb. 1: 6. "Die ons gemaakt heeft tot koningen en *priesters* Gode en Zijn Vader." En wederom: "Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een *koninklijk priesterdom,* een heilig volk, een verkregen volk." (1 Petrus 2: 9.) De ware priesters - "Sions priesters," - zijn Gods geestelijk onderwezen volk. Allen die, gelijk de Apostel Petrus zegt: "als levende stenen, gebouwd worden tot een geestelijk huis, tot een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden op te offeren, die Gode aangenaam zijn door Jezus Christus." (1 Petrus 2: 5.) Gods biddend volk dus, Zijn hartverbrijzeld, treurend, zuchtend, roepend, wenend en pleitend volk; allen, in wiens hart de Geest van de levende God bidt met onuitsprekelijke zuchtingen, en in hen

werkt de offeranden van een gebroken en verslagen hart, dat in de ogen Gods een welgevallen is - déze, en déze alleen zijn Sions priesters.
Mijn vrienden! bedrieg u niet door aanspraken of openbaringen. Geloof niet, dat er in de bediening des Evangelies een gelijkheid met het oude Joodse priesterdom is. Wordt niet misleid door priesterlist. U bent priesters, indien God u een gebroken hart gegeven heeft, u behoort bij een "heilig en koninklijk priesterdom," wanneer God in uw ziel de offeranden des gebeds en des lofs ontstoken heeft. En dit zijn de enigste priesters van Sion, hetzij in of buiten de bediening. Al de anderen zijn valse priesters. En zij mogen roepen van de morgen tot de avond, zij mogen hun vlees met messen en priemen doorwonden, en mogen zichzelf al de zelfmisleidende pijnigingen van het pausdom en piëtisme aan doen, daar zal "noch stem, noch antwoorder, noch opmerking zijn." Daar zal geen heilig vuur van de hemel tot hen neerdalen, noch een zachte suizende stern die vergeving en vrede in het oor fluistert, zoals Sions priesters, "die God aanbidden in geest en in waarheid" gewaar worden.
Weet u dus wat kermende te bidden zeggen wil? Kent u iets van dat verborgen zuchten en roepen tot God? Weet u wat het is, naar Jezus te hijgen, gelijk een hert naar de waterstromen schreeuwt? Leeft uw ziel Gode, zoekende Zijn aangezicht, en verlangende naar de openbaring van zijn barmhartigheid? Dan bent u een priester, hoewel er nooit heilige handen op uw hoofd gelegd zijn. Maar indien u deze inwendige onderwijzingen niet kent, dan kunnen u nog alle priesterlijke listen van de kerk, noch al de verschillende ingevingen, die zich ooit in de gemoederen van de mensen indrongen, een van Sions priesters maken, noch deel geven aan de beloften, die aan hun gedaan zijn.
En God heeft beloofd: "Haar priesters zal Ik met *heil* bekleden." Niet met mantel en bef, zulk soort van beloften doet Hij niet, maar Hij zal ze met heil bekleden. En dat is ook het enige kleed, dat Sions priesters past. Immers, een priester *van Sion, die* een gebroken hart en een verslagenen geest heeft, aan wie God de Geest van gebeden medegedeeld heeft, waardoor hij hijgt naar God, de levende God, heeft behoefte aan een geopenbaarde zaligheid. Lof van mensen baat hem niet; als een heilige, die door God bestemd zou zijn, zegeningen mede te delen, geacht te worden, behoeft hij niet; veeleer heeft hij een afschuw van zodanige vonden. Wat hij behoeft, is de geestelijke ontdekking en de Goddelijke toepassing van de zaligheid aan zijn ziel; een zaligheid in al haar zoetheid; een verlossing van zonde, van zichzelf, (het eigen *Ik)* van de vloek van de wet, van de toorn Gods, van de strikken des satans, van de verzoekingen, waardoor hij omringd wordt, van de moeilijkheden, die hij heeft door te gaan; een zaligheid in al haren rijkdom, heerlijkheid en volmaakte volheid. En God heeft beloofd, dat Hij "Sions priesters met heil bekleden zal." Hij zal hen die schone mantel omwerpen, het kleed van Christus' gerechtigheid, Hij zal hen daarmee bedekken. "Gelijk een bruidegom zich met priesterlijk sieraad versiert, en als een bruid zich versiert met haar gereedschap." Wanneer u nimmer kende, wat het is te zuchten, te roepen en te kermen tot een Heere, en de verzuchtingen van een verbroken hart Hem op te offeren, u hebt dan geen kennelijk deel aan de beloften: "haar priesters zal Ik met heil bekleden." O, welk een genade is het, een verbrijzelde van hart te zijn! Ik betuig in de oprechtheid van mijn gemoed, dat ik liever als een zondaar, verbroken van hart, dan als de zich het hoogst verheffende naamchristen leef. Ik heb groter begeerte, om met een waarlijk verbrijzelde geest en een verslagen hart, onder de gezegende ontroering van de Goddelijke droefheid, aan de voeten van Jezus te liggen, Hem met mijn armen te omhelzen als mijn Heere en mijn God, dan de stralen van de barmhartigheid van de Zon der Gerechtigheid in mijn ziel te voelen schijnen, dan de welsprekendste, de meest voorgetrokken wordende, of de hoogst opstijgende prediker

te zijn, die er ooit de leerstoel beklommen heeft. Zulk poppengoed - dat ik het zo eens noemen mag, zulke beuzelingen begeer ik niet. God weet het, het een begeerlijke voor mij is, aan de voeten van de gezegende Heere te liggen, en Hem dierbaar aan mijn ziel te gevoelen.

IV. "En haar *heiligen zullen zeer juichen."*
Wat? Al weer een bepaling? Moet dan de Heere altijd Zijn beloften omheinen, opdat de honden ze niet aanvatten? Moet de Heere bepaald Zijn handen daaraan vasthouden, opdat niet zij, aan wie ze niet toebehoren, er zouden inbreken en er bezitting van nemen? Ja, vrienden, zo is het, de Heere moet ze omtuinen. Want, na al Zijn bepalingen, zoeken de mensen nog door de afschutting te breken. "haar heiligen." Wie is een heilige? Een mens met een deftig gelaat? Iemand, die gedurig vast? Een mens, die zijn lichaam door kastijdingen doet vermageren? Deze zijn Gods heiligen niet. Zij mogen door mensen met verwondering worden aangezien, maar Sions heiligen, van wie de Heere gezegd heeft, "dat zij zeer zullen juichen," zijn zij niet. Maar wie zijn het dan? Zij, die door God van eeuwigheid geheiligd zijn, door hen te verkiezen in Christus voor de grondlegging van de wereld. Zij in wiens hart Hij de Geest van de heiligmaking gegeven heeft, opdat zij een "bijzonder volk," vaten der barmhartigheid zouden zijn, gereinigd en geheiligd voor zijn Heeren gebruik. Zij, in wie Hij werkt ,het willen en het werken naar Zijn welbehagen." Dat zijn Sions heiligen. Maar Sions heiligen zijn allen zondaars, tot één toe. Dat is, zij gevoelen zich allen zondaars te zijn, en hoe groter heilige zij worden, des te meer gevoelen zij zich zondaars; hoe meer God hen in hun zielen onderwijst, hen tot Zijn dienst heiligt en afzondert, des te vuiler, snoder, bozer en bezoedelder gevoelen zij zich voor Hem.
Hoe beoordeelt u uw heiligheid? Door dagelijks heiliger, reiner, Godvruchtiger en Godsdienstiger te worden? Dat is een valse heiligheid, die slechts het vlees voedt; dat is alleen het vermommen en witwassen van de natuur. Nee, Sions heiligen groeien neerwaarts - naar beneden in zelfverfoeiïng, in een walgen van zichzelf, in Goddelijke droefheid, verbreking des harten, boetvaardigheid van geest, in een laag op zichzelf zien. En juist naar de mate dat hij in zichzelf naar beneden groeit, zal hij opwassen in aanbidding, bewondering en liefhebben van de Heere van leven en heerlijkheid. En wat dan? De heiligen zijn deelgenoten van een heilige natuur, en deze "Goddelijke natuur," - gelijk de Schrift haar noemt - maakt hun bekend mét maar roeit niet uit, hun eigen zondigheid. Een heilige is veeleer iemand, die tot God roept vanwege zijn zondigheid, die een afschuw van zichzelf heeft ten opzichte van zijn snoodheid, die in zich zichzelf niet het minste geestelijk goed ziet, en zich van tijd tot tijd in stof en as verfoeit. Maar de Heere heeft Sions heiligen, (want daar zijn zowel valse heiligen als er bedrieglijke bedelaars zijn) toegezegd: *zij zullen zeer juichen."* Niet altijd zullen zij treuren en bedroefd zijn; niet altijd zullen zij bezwaard van hart en benauwd van ziel zijn. Maar zij zullen "zeer juichen."
Wanneer, waar en hoe? Als de Heere hun zielen zegent, als Hij hun met Zijn genadige tegenwoordigheid bezoekt, en als Hij Zijn liefde in hun hart uitstort, dan zullen "ze zeer juichen." Evenwel niet omdat zij heiligen zijn; niet vanwege hun luisterrijke overwinningen over zonde, wereld en duivel; niet omdat zij een Godvruchtige en uitstekende godsdienstige heilige geworden zijn; niet omdat zij enige bevallige heiligheid in het vlees hebben, waarop zij met bewondering zien kunnen. Niet doordat ze zeggen: "Genaakt tot mij niet, ik ben heiliger dan gij." "Deze zij zijn een stank in mijn neusgaten," spreekt de Heere. Maar degenen die zichzelf gevoelen en beschouwen als vuile, snode monsters van ongerechtigheid; laag afzichtelijke wanschepsels, schuldig, bevlekt en bezoedeld voor een God, Die het hart doorzoekt.

Zodanige, als zij in hun zielen ontvangen een dierbare Christus, in Zijn liefde en bloed, in Zijn genade en heerlijkheid, "zullen zeer juichen". Niet vanwege de grote en machtige werken die zij deden, noch doen, of denken te volbrengen, maar ten opzichte van hetgeen de Heere voor hen gedaan heeft, wat Hij nog in hen werkt en verder doen zal.

Ziet, mijn vrienden, hoe God deze beloften bepaald heeft. Zij zijn daar niet zo maar neergeworpen, opdat iedereen ze maar zou aangrijpen, maar zij zijn omheind. En ik zou hier niet als een getrouw, Godvrezend man staan, als ik ze in ‘t wilde uitgoot. Zij staan bepaald, omheind in Gods Woord, en zo komen ze in mijn hart, en daarom moeten zij ook uit mijn mond komen. Maar gelukkig zij, die binnen haar grenzen zijn! Gelukkig zij, die "een bijzonder volk" zijn, die onder de beloften Gods en Zijn barmhartigheid wandelen! Zij zijn binnen een omheining die nooit te verbreken is - een omheining van Gods eeuwige verkiezing, van Gods eeuwige liefde. O, zalig zij, wie God met Zijn eigen gezegende handen inzamelde, opdat zij "een besloten hof’ zouden zijn, waarin de Heere wandelt, en welker ‚specerijen uitvloeien" wanneer Hij dit gezegende hof bezoekt en daarheen inkomt!

En u wiens hart God aangeroerd heeft, het zal u toch niet ergeren, dat Hij Zijn beloften bepaald heeft. O nee, dat juist maakt al haar zoetigheid uit, dat zij niet anders dan voor dezulken zijn, en dat u, - (o wonder, boven alle wonderen!) een aandeel in haar gekregen hebt! Ach mijn vrienden, wie ben ik en wie bent u, dat de Heere acht op ons heeft gegeven? Waar zijn ze, die zover van de zaligheid af waren dan ik en u - wie was zo hoogmoedig, zo geveinsd, zo vol eigengerechtigheid, zo uitzinnig in de liefde tot de zonde, zulke dienstknechten des satans, als ik en u geweest zijn? En als God zó aan ons gedacht heeft, waaraan zullen wij dat toeschrijven? Soms denk ik, dat van allen die er ooit door genade geroepen zijn; ik de verst afgewekene van God was, de onwaardigste en de minst verdoemelijkste dat God naar mij zou komen omzien; om mij te maken en te openbaren "een vat ter ere," tot zijns Makers dienst geheiligd. Niet, dat ik in de openbare zonden leefde, of ten minste niet al de tijd, waarin anderen er zich in baden, maar ik was zo trots, hoogmoedig en wereldsgezind, en zo diep in de dingen van het zin- en zienlijke bedolven, dat het mij niet alleen een wonder, maar een verdubbeld wonder toescheen, dat God ooit mijn schuldige ziel uit de puinhopen van die val zou oprichten, en om mij tot deze plek te brengen, om nu, in Zijn Naam en in Zijn vrees, Zijn waarheid te preken.
En ik geloof en vertrouw, dat het de overtuiging de hartdoorgrondige overtuiging is, van allen die God vrezen, dat van allen, zij, de verste van het Koninkrijk van de Hemelen waren, en van allen, zij, de ongeschiktste schenen, opdat de Heere hen aanschouwen zou. Zij allen zijn aan die plaats gebracht, waar de Heere Ruth bracht, toen zij in verwondering, voor Boaz op haar aangezicht viel en zeide: "waarom heb ik de genade gevonden in uw ogen, dat gij mij kent, daar ik een vreemde ben ?" (Ruth. 2: 10). Dan hebben u en ik geen reden om God over de bepalingen van zijn beloften te bedillen.
Indien de Heere ons binnen haar grenzen gesteld heeft, bedenk dan, dat Hij er ons zowel in houden zal, als Hij er anderen buiten houdt. En als Hij er ons niet in bewaarde, wij zouden weldra door enige opening er uit vallen. Maar door Zijn bepalingen, door Zijn omheiningen houdt de Heere Zijn volk er *binnen,* en de wereld er *buiten;* En, door Zijn volk er in te houden, bewaart Hij hetzelve tot de einde toe, en laat de goddelozen over aan het verderf, naar hun eigen rechtvaardig verdiend vonnis. Daarom zullen wij niet twisten met de Heere, en zeggen, dat Hij een God is, Die

willekeurig handelt. Wij erkennen Zijn Soevereiniteit. Wij buigen ons daarvoor neer, met heilige bewondering en onbetwistbare onderwerping. Wij bedillen Hem niet, omdat Hij een vrijmachtig God is; maar wij aanbidden en zegenen Hem, omdat Hij deze Zijn vrijmacht aan ons heeft vertoond in een weg van barmhartigheid, en niet in toorn en wraak.

Wij twisten niet met Hem, omdat Hij Zijn beloften bepaald heeft, maar dat Hij ons een naam en een plaats wilde geven, onder Zijn kinderen, dat het Hem beliefde u en mij, de vuilsten, de snoodsten, de omvaardigsten, een standplaats in Zijn kerk en onder Zijn geslacht te geven - dat mag een wonder van de gadeloze genade en ontferming heten. En daarom, ver van Zijn bepalingen te bedillen en kwaad te spreken van de weg, langs welke Hij sommigen heeft omheind, en anderen buiten gesloten, willen wij in oprecht gemoed, onder het zoete genot van de Evangelische zegeningen, Hem daar alleen te meer voor zegenen, loven en prijzen, en voor Hem neervallen, Gode en het Lam toeschrijven en toebrengen, de eer, en de kracht, en de zaligheid, en de heerlijkheid! AMEN.